BIBLIOTHECA
SCRIPTORVM GRAECORVM ET ROMANORVM
TEVBNERIANA

DIODORVS

BIBLIOTHECA HISTORICA

EDIDIT

FR. VOGEL

VOL. II

STVTGARDIAE IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

DIODORI

BIBLIOTHECA HISTORICA

VOL. II

POST I. BEKKER ET L. DINDORF
RECOGNOVIT

FR. VOGEL

EDITIO STEREOTYPA
EDITIONIS TERTIAE (MDCCCXC)

STVTGARDIAE IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI MCMLXXXV

CIP-Kurztitelaufnahme der Deutschen Bibliothek

Diodorus ⟨Siculus⟩:
[Bibliotheca historica]
Diodori Bibliotheca historica / post I. Bekker et
L. Dindorf recogn. C. Th. Fischer. — Ed. stereotyp.
— Stutgardiae : Teubner
(Bibliotheca scriptorum Graecorum et Romanorum
Teubneriana)
Bis Bd. 3: post I. Bekker et L. Dindorf recogn.
Fr. Vogel
NE: Vogel, Friedrich [Hrsg.]; Fischer, Curt Th.
[Hrsg.]
Vol. 2. — Ed. stereotyp. ed. 3. (1890). — 1985.
ISBN 3-519-01272-3

Printed in Germany
Druck: Beltz Offsetdruck, Hemsbach/Bergstraße

Multi desiderant Diodori editionem, qua res ab eo traditae examinentur atque diserte explicentur. Quod ingens opus me in tanta librorum otiique penuria neque suscepisse neque suscepturum esse illos scire volo. In praesens id studeo, ut codicibus, unde adhuc editiones derivatae sunt, ponderatis aliisque, quantum licebit, adhibitis ac ratione habita et Diodori sermonis et eorum scriptorum, qui ad verbum cum Diodoro consentiunt, verba huius auctoris quam maxime purgata restituantur. Postea si vires annique siverint, separatim de ipsius scriptoris ingenio disseram. Itaque me neque invito neque invido fiet, ut alii illud difficilius opus aggrediantur.

Norimbergae, Aug. 1890. **Fr. Vogel.**

De codicibus, qui una cum prioribus Diodori libris quintum continent, egi in primo volumine (p. IV—XXI); quibus verbis addenda sunt haec:

1. Codices O et P perverse interpretatus sum obscuris Wesselingi verbis deceptus. Littera O significandum esse codicem Vaticanum 995 saec. XV, qui unus ex libris Vaticanis post vocabulum *κατέσχε* (V 84, 1) praecisus sit, per litteras me docuit E. Bethe. Littera P autem convenit in Vaticanum 996 saec. XVI (non in Vatic. 900, ut est apud Wesselingium).

2. Codices F et G, qui nuper Berolinum translati sunt, inspexit Georgius Schneider, vir de Diodori studiis optime meritus, atque codicem F, ut coniecimus (vol. I p. XVII), in recentissimis libris numerandum esse comprobavit. Summa autem eius inventi est (G. Schneider, De aliquot libris Diodori, Berlin 1890): 'codicem F totum ex libro G manavisse' (p. 7) atque 'ad textum Diodori constituendum codicem G nulla auctoritate esse nec magis in editionibus citandum quam F' (p. 19). Tamen in hac editione codices G et F citatos invenies, non solum quia Schneideri programma sero editum est, sed ob eam potissimum causam, quod codicibus, unde G et F transcripti esse dicuntur, nondum accurate collatis codice G carere nequeo.

Quod ad notarum explicationem attinet, obliquis litteris *CFG* distinxi eas lectiones, quas in codicibus CFG inveniri non ex dilucidis Wesselingi verbis apparet, sed ex eius silentio tantum concludi potest: exempli gratia V 11, 3 Wesseling adnotavit codices ABFG praebere *ἐγκαλουμένους* pro *ἐγκαλοῦντας*, quod ille in textum recepit; ipse recepi *ἐγκαλουμένους*, atque quoniam eadem lectio in codice D invenitur, brevitatis causa in apparatu critico non scripsi: *ἐγκαλουμένους* ABDFG, *ἐγκαλοῦντας* cet., sed: *ἐγκαλοῦντας C*, quod praeter illos quinque libros unum C mentione dignum existimo.

DE FRAGMENTIS LIBRORUM VI—X.

Libri quinque inde a sexto libro usque ad undecimum in omnibus Diodori codicibus, qui quidem adhuc cogniti sunt, desiderantur. Horum librorum fragmenta paulatim haud pauca collecta debemus pluribus hominibus doctis. Stephanus in sua editione anni 1559 unum, qui huc spectat, locum (p. 847 = frag. VI 1) affert ex Eusebio deprömptum, cui proximus editor Rhodomanus (a. 1604) nihil addidit nisi duo frusta (p. 352—354 = frag. VII 9 et VII 5) ex Georgio Syncello requisita, quamquam interea Fulvius Ursinus (Antverp. 1582) excerpta quae dicuntur Constantiniana *περὶ πρεσβειῶν* ediderat.*) Hinc atque de excerptis *περὶ ἀρετῆς καὶ κακίας* ab Henrico Valesio (Paris. 1634) editis**) ea, quae Diodori sunt, Wesselingius in editionem suam (a. 1746) redegit. Tum hoc saeculo Angelus Mai inter excerpta *περὶ γνωμῶν*, quae in palimpsesto codice Vaticano (Graec. 73) saec. X indaga-

*) Eadem in altero codice (Monacensi 185 saec. XVI), ubi inscribuntur *περὶ πρέσβεων*, detexit Schweighäuser, et quae pertinent ad Diodori libros, cum editoribus Bipontinis communicavit (ed. Diod. Bipont. vol. IV praef.).

**) ex codice Turonico saec. X, quem Nic. Fabr. Peirescius ex insula Cypro redemerat; hunc iterum contulit E. Gros (edit. Diod. Paris. 1844, vol. II praef.) atque Iulius Wollenberg.

verat, permulta Diodori fragmenta non sine multo labore e tenebris eripuit (script. vet. n. coll. II, Romae 1827). Librum illum misere violatum*) denuo perscrutatus est Herwerden (spicilegium Vatic., Lugduni Batavorum 1860). Deinde ex codice Escorialensi I, Ω 11 chartaceo saec. XVI excerpta περὶ ἐπιβουλῶν edidit et Aug. Feder (Darmstadt 1848) et Car. Müller (fragm. h. Gr. II p. VII), quibus etiam Diodori quaedam continentur. Denique apud varios scriptores antiquitatis et medii aevi editores Diodori vestigia persecuti spicilegio parum copioso eius reliquias auxerunt.

Haec disiecta Diodori membra ut haud facili negotio collecta sunt, ita suo quodque loco ponere opus si non difficilius, certe subtilius atque fallacius est. Hunc laborem primus adiit Wesselingius, neque tamen perfecit: fragmentis enim, quae inter illa excerpta περὶ ἀρετῆς καὶ κακίας atque περὶ πρεσβειῶν exstant, seorsus positis reliqua tantum in ordinem digerere conatus est. Tum eodem fere tempore et Stroth in interpretatione Diodori Germanica fragmenta, quae tum (anno 1782) erant nota, universa disponenda curavit et Heyne in commentatione de fontibus et auctoribus Diodori extrema (anno 1784), quo ordine fragmenta inter se excipere viderentur, disputavit. Sed ne hi quidem singula fragmenta singulis libris attribuere ausi sunt, nisi quod quaecumque ad fabulas bello Troiano antiquiores spectant, ex ipsius Diodori dispositione (I 4, 6) in sextum librum rettulerunt. Cetera quoque fragmenta singulis libris (VII—X) distribuere ausus est

*) Mendelssohn (edit. Appiani I p. XVIII) de palimpsesto haec: 'nunc medicamentis Maianis tantopere adfectus, ut equidem nihil fere legere potuerim ac praeter perpauca ab Herwerdeno feliciter eruta Maio fidem habere debuerim.'

primus editor Bipontinus (in vol. IV, anno 1799).*) Deinde multum studii in hac spinosa quaestione consumpsit Krebs (Lectiones Diodoreae, Hadamar 1832)**) atque res usque ad Olymp. 18, 1 (= fragm. VIII 20) ita absolvit, ut editores Diodori plerumque ad eius sententiam accesserint. Interea etiam excerpta Vaticana cognita erant, quorum de ratione et ordine iam Angelus Mai et Ludovicus Dindorf argutas fecerant coniecturas. Praeterea autem Dindorf in fragmentis Diodori non multus fuit***); nam in prioribus editionibus (a. 1826 et 1828) nihil novi occurrit nisi loci quidam ex Tzetze, Eusebio aliisque excerpti, quidquid autem in editione Parisina (a. 1842) in hac re profectum est, id sua opera elaboratum esse testatur Carolus Müller (vol. I praef.): 'Utinam Dindorfus fragmenta, quae tam prae-

---

*) Hoc labore supersedit Eichstädt, qui (in vol. II praefatione, a. 1802) hanc dixit sententiam: 'fragmenta quidem recentiores editores suis reponere locis tentarunt. Quorum ego conamina quamquam non repudio, si qua forte utilitas inde ad continuam Diodori lectionem redundet; tamen cum fragmenta et brevia sint, nec suis quaeque locis satis tuto restitui queant, utilitatem illam perexiguam, errandi periculum maius esse et gravius existimo.' — Ieiuni an fastidiosi hoc esse putas? equidem sobrii.

**) Hunc libellum multis verbis eisque perdoctis recensuit Wurm (Neue Jahrb. d. Phil. 1833 p. 64), qui ipse Diodori bibliothecam lingua Germanica interpretatus fragmenta suo arbitrio ordinavit (a. 1831), omissis tamen singulorum librorum numeris.

***) Contra Bursian (Gesch. d. klass. Philologie p. 867): 'Von dem gleichfalls zu wiederholten Malen von Dindorf bearbeiteten Geschichtswerk des Diodor sind es namentlich die bruchstückweise erhaltenen Partien, welche demselben in bezug auf Anordnung und Herstellung der einzelnen Bruchstücke viel verdanken.'

clare emaculavit numeroque auxit, etiam ordinare denuo voluisset. Nullus dubito, quin eo modo ad pristinam operis dispositionem omnia iam revocata haberemus. Verum adversante in hac re Diodoro fortuna, meos in humeros onus suscepi, quod sanequam grave bene me usquequaque sustinuisse haud contendo.' Postrema autem Dindorfi editio, sicuti Bekkeri, quod pertinet ad fragmenta librorum VI—X, tota pendet ex Parisina; nimirum suo loco adduntur excerpta ex codice Escorialensi περὶ ἐπιβουλῶν post editionem Parisinam inventa.*)

Neque ipse animum inducere potui, ut ab hoc iam inveterato ordine longius recederem; ne legentes perturbarentur, eosdem fragmentorum numeros, quibus usus est Dindorf, quam maxime retinebam. Tamen saepius numeri mutandi erant, quia Dindorf ipse unum fragmentum transponi (VI 6 = XXI 1, 6), alterum inseri (VII 14) in corrigendis iussit, tertium delendum erat utpote ex primo Diodori libro (c. 28 et 77) a Ioh. Laurentio (de magistr. I 47) haustum; praeterea Dindorfium sequi non potui in eo, quod frag. IX 10 in duas partes distinxit priorem tantum partem excerptis Vaticanis attribuens, posteriorem nescio quo errore ductus excerptis περὶ ἀρετῆς καὶ κακίας; tum illas controversias Cleonnis et Aristomenis (VIII 12) equidem unum fragmentum numero, non tria, ut Dindorf; deinde non intellego, qua ratione loci ex integris Diodori libris sumpti, quibus ad priora aut ad posteriora delegatur, tamquam fragmenta a Dindorfio numerati sint; denique fragmentum (VI 7), quod nuper enucleavit A. Ludwich, additum est.

*) De posteriore octavi libri parte idem egit Krebs (a. 1856, program. gymn. Weilburg), noni fragmenta optime illustravit Klüber (a. 1868, Würzburg).

Cetera sine certa causa mutare ac transponere minime expedit; unde autem certae causae in re tam dubia tamque obnoxia errori? Nisi forte contigerit, ut extrinsecus sive ex tabulis chronographi, quo usus est Diodorus, sive ex posterioribus scriptoribus qui ipsi sua ex Diodoro hauserunt, certa quaedam argumenta et indicia colligantur, haec quaestio ad exitum adduci non poterit. Ne id quidem exploratum est, quas res quotve annos singuli libri complexi sint; constat tantum sexto libro Diodorum res usque ad Troiae excidium (I 4, 6)*), decimo usque ad Xerxis transitum in Europam (XI 1, 1) persecutum esse. Septimum librum inde a Troia capta usque ad primam Olympiadem pertinuisse quamvis sit veri simile, Bipontinorum et Wurmi sententia, octavum librum a Roma condita, non a prima Olympiade initium cepisse, qua ratione potest refutari? Nonum librum Bipontini atque omnes deinceps editores incipiunt a Solonis aetate. Quod cum consentiant, dissentiunt de libri noni exitu. Conservavi quidem Caroli Müller distributionem, tamen non dissimulo valde mihi arridere Strothi sententiam, qui, sicuti ipse conieceram, decimi libri exordium fuisse censet illum locum communem (frag. X 12), quo historiae utilitas celebratur. Nam eadem fere disseruit Diodorus in initio et primi et decimi quinti libri.**) Res ipsas autem fragmentis noni libri et decimi ineuntis tractatas, quorum illa ad septem sapientes, haec ad Pythagoreos spectant, facile in unum coire librum in promptu est. Nemo credo in eo offendet, quod frag-

*) Scilicet de primo septimi libri fragmento adnotavit C. Müller: 'incertus haereo utrum ad septimum an ad sextum librum pertinuerit.' Dubitat etiam de frag. X 1 et 2.

**) cf. tamen XI 38, 6. 46, 1. XV 88, 1.

mentis hoc modo distributis partes minus aequae evadunt. Nam ex dictis factisque sapientium plura excerpta esse quam ex ceteris rebus domi bellique gestis minime mirum est.

Universa regula de fragmentis ordinandis si constituenda est, alia esse nequit nisi ut ea et ex temporum rationibus et ex serie, qua excerpta in codicibus referuntur, componantur; singulis autem locis iudicium saepe incertum erit. Nam Diodorus etsi res inter se cohaerentes ad temporum ordinem servandum dirimere orationemque interrumpere veritus non est, tamen haud raro ab hac consuetudine recedens, ut narratio continua et magis perspicua fiat, res priorum posteriorumque temporum coniunxit, atque etiam aliquotiens easdem fere res duobus locis repetivit. Neque magis ordo excerptorum omni suspicione caret; veluti si fragmenta IX 4 et IX 20, 4 vel IX 2 et 34 (cf. etiam p. XLVII) inter se comparaverimus, fieri non poterit, quin ea ex una eademque narratione Diodori excerpta esse arbitremur. Qua in re mihi in mentem venit Jacobi Bernays, qui quaestione posita, quomodo libellus de republica Atheniensium effectus esset, ingeniose disputabat duobus primis capitibus tamquam summam totius operis contineri, tertium autem caput postea additum esse quasi fructum iteratae lectionis. Simili modo etiam ei, qui ex Diodori bibliotheca excerpserunt, quaedam primo seu neglegentia seu fastidio omissa posteriore loco supplevisse videntur. Magna licentia eos usos esse intelleget, qui VIII 1. 2 et 3 vel X 18, 1 et 2 inter se contulerit. — Late ergo patet campus, in quo doctrina et divinatio exsultare potest: sed ubi coniecturae luxuriant, ibi laborat veritas.

DE CODICIBUS LIBRORUM XI—XII.

Ex omnibus codicibus, quibus libri I—V continentur, unus Coislinianus (A) simul comprehendit libros XI—XV, atque ipse conglutinatus est ex duabus partibus non eadem manu scriptis. Quare hoc quoque in volumine denuo quaestio in codices ponenda est. Plurimi quidem eorum, quibus libri XI et XII servati sunt, etiam libros XIII—XV amplectuntur, tamen ad exponendum, quanti quisque horum codicum sit, argumenta et exempla paene omnia tantum ex libris XI et XII afferemus: non solum quod ceteri libri (XIII—XV) in hoc secundum volumen recipi non potuerunt, sed etiam quod in his et illis libris non eadem ratio inter singulos codices intercedere neque auctoritas eorum eadem esse videtur. Denique exspectamus, ut priusquam tertium volumen apparandus erit, etiam alii codices, inprimis Venetus 375, accuratius inspiciantur.

P.

Patmius codex in monasterio S. Iohannis Theologi, P quod est in insula Patmo, asservatus saeculi X vel XI, a Richardo Bergmann, qui illum anno 1866 ipse contulit*), describitur his verbis (program. Gymn. Brandenburgensis, Berolini 1867): 'Foliis constat 310 membranaceis formae quaternariae maioris, quae omnia sunt bene conservata, nisi quod primum duoque postrema, quia codex longum per tempus tegumento caruit, colorem duxerunt luteum atque ultimi pars dimidia ad dextram abscisa est. Munitus nunc tegumento ligneo,

*) Prius codicem P iam contulerat Joh. Saccelion scholarcha, qua collatione usus est Tischendorf.

super quod inductum habet corium colore nigro infectum, in bibliothecae catalogo a Ioh. Saccelione Graece conscripto recensetur sub nota numerali N = 50. Exaratus est autem exceptis tribus foliis posterius scriptis (1. 309. 310) litteris minusculis exeuntis saeculi X vel ineuntis XI*), itaque ceteros omnes quorum quidem habemus notitiam Diodori codices aetate longe superat. Comprehendit sex libros XI—XVI, finiturque horum postremus folio 309 verso. Litterae clarae atque compositae proxime accedunt ad similitudinem earum, quae reperiuntur in codicibus Eusebii historiae ecclesiasticae Mazarinaeo et Vaticano. Ad regendam manum scribentis per membranam acuto quodam instrumento ductae sunt lineae, vacuo tamen relicto margine duos vel tres digitos lato, habentque singulae paginae versus 32 continuos. Folia 1 et 309, quorum illud in utraque pagina continet versus 26, hoc in utraque versus 28, saeculo quinto decimo exarata sunt manu, quam esse monachi Andreae Gregorii Chii cognoscitur e folio 310 recto. Ibi enim eiusdem manus litteris aliquanto minoribus scripta leguntur precum formula a Christo praecepta: *πάτερ ἡμῶν κτλ.* et *ᾆσμα ἐκκλησιαστικόν: θεὸς ἀγαθὸς ἀεὶ καὶ ἔστι καὶ ἔσται κτλ.* cum subscriptione memorabili: *θεοῦ συναιρομένου πᾶσαν τήνδε βίβλον περιελθὼν ὧδ' ἔληξα ὥρᾳ τῇδε νυκτέρᾳ ἀῃ νοεμβρίου η̄ ἰνδικτιῶνος ῑε' τῆς τοῦ λόγου οἰκονομίας ἔτει ᾱυ̅ξ̅ς̅* (i. e. 1466) *ἐν νάξῳ γρηγόριος μονότροπος τάχαγε***) *θύτης*

*) Saeculo fere undecimo adscripsit eum Tischendorf, saeculo nono Coxe bibliothecae Bodleianae praefectus.

**) De usu vocabuli *τάχα*, cui hic additum *γε*, quod male scriptum videtur *τε* in Andocidis codice Ambrosiano apud Bekkerum in praef. ad illum, v. Ducang. et Thes. Stephani vol. 7 p. 1894 [Dindorf in edit. Diodori vol. III p. XVI].

*ἁμαρτωλὸς πατρώνυμον ἔχων ἀνδρέας καὶ χῖος τὸ πάτριον.**) Neque vero inseruit Gregorius folia 1, 309, 310, sed ab initio in codice vacua relicta explevit, qua re admodum probabile fit ipsum librum, quem librarius saeculi X vel XI transscriberet, et initio et in fine fuisse mutilum. Folia omnia ab eodem Gregorio numerata sunt excepto quod numero caret ultimo, sed errore bis numeravit 52 (*νβ*) et 179**) (*ροη*), ut penultimum sit *τζ* (307). Argumentum***), quale reliquis libris praepositum est, ante XI desideratur, tresque in codice sunt lacunae maiores et nonnullae minores, quae in ceteris non reperiuntur. Ac primum quidem in folio 38 verso post vocem *εὔνοιαν* (XI 67) quatuordecim versus non sunt expleti, ut desint verba *μετὰ — ἐλευθερίας*, itemque in folio insequenti recto vacui sunt duodeviginti versus quatuordecim illis ex adverso positi, itaque post vocem *κειμένας* (XI 68) desiderantur verba *ἀξιοῦντες — ἀποχωρῆσαι*. Deinde in libro XIV sex deinceps folia, quaternionis vicesimi septimi 2—7, quibus continebantur verba *αὐτοὶ δὲ προεξαναστάντες* (c. 101) — *διὸ καὶ τὸ πεδίον* (c. 114) exciderunt inter f. 208 et 209, quae cum Gregorius signaverit notis numeralibus continuo sequentibus *σϛ* et *σζ*, apparet huius iam aetate illa defuisse. Lacunae minores ut

---

*) Iota subscripta in codice constanter omissa addidit Bergmann et correxit peccata *συναιρωμένου — ὧδ' ἔληξα — πατρόνυμον*. Verba *νοεμβρίου* et *ἰνδικτιῶνος* per compendia scripta sunt. — De Gregorio plura attulit Joh. Saccelion in Ephemeride Atheniensi, quae inscribitur *Νέα Πανδώρα* 1866 p. 165.

**) Bergmann scripsit 197, errore, ut ex ipsius schedis cognovi.

***) De argumentis libr. XIII. XIV. XVI in Bergmanni scriptis nihil relictum est.

existerent, plerumque ea re factum est, quod vocabula paria vel *ὁμοιοτέλευτα* librario occasionem dederunt ab uno ad alterum aberrandi. Fuit is quidem homo non satis attentus parumque doctus, qua re etiam factum est, ut cum alia mendose scriberet, tum vehementer peccaret in nominibus Graecis et Romanis. Correxit autem ipse haud pauca perperam scripta, alia mutavit manus paullo posterior aut Gregorius, ad quem auctorem summaria quoque referenda sunt brevia in marginibus posita. Nova quae maioris sint momenti incrementa praeter XII 57, 4 e codice non accedunt ad ea quae edita sunt, sed multa corrupta vel in integrum restituuntur vel facilius sanari possunt nec paucae virorum doctorum emendationes confirmantur.'

Tam modeste ac moderate iudicavit Bergmann de codice P; quod quanto plus temporis et laboris in eo perquirendo consumpsit, tanto maiore laude dignum videtur. Ingrati autem esse duco, id quod Dindorf in praef. vol. III conatus est, huic libro simulque Bergmanni meritis obtrectare. At quamvis longam seriem vocabulorum in P seu omissorum seu mendose scriptorum collegeris, codici P palmam praeripi non posse cum permulti alii loci docent tum hi:

Vulgaris lectio:	cod. P:
XI 13, 2 *οἱ Ἕλληνες ἐμφράξαντες τὰ στενὰ* τῶν ἐντὸς τῆς Εὐβοίας συμμαχούντων.*	*οἱ Ἕλληνες . . στενὰ προεμάχοντο τῶν ἐντὸς . . . .*
38, 6 *κηρύττουσα*	*κηρύττουσα διαπρυσίως*
76, 5 *τοῖς ἀρχαίοις πολίταις τὰς πόλεις ἀπέδοσαν, τοῖς δὲ ξένοις τοῖς διὰ τὰς δυναστείας ἀλλοτρίας τὰς πόλεις*	*τοῖς ἀρχαίοις — ἔχουσι συνεχώρησαν τὰ ἑαυτῶν ἀποκομίζειν καὶ κατοικεῖν....*

	ἔχουσι* κατοικεῖν ἅπαντας ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ.	
	77, 4 λογισάμενοι* τοῦ πολλὰς μυριάδας ἀποβαλεῖν τῶν ἰδίων.	λογισάμενοι διὰ τὸ (διότι scripsi) τούτους οὐ δυνατὸν ἀνελεῖν ἄνευ τοῦ πολλὰς ....
	84, 2* ἀξιόλογόν τι κατεργάσασθαι.	ἔσπευδεν ἀξιόλογόν τι κατεργάσασθαι
	89, 2 σπινθῆρας	πηγάς
	90, 4 ἔτη ὀλίγα πάλιν ἐξέπεσον	ἔτη ἓξ ἐξέπεσον
XII	15, 2 ὁ νόμος	ὁ νόμος οὗτος
	29, 1 ἐν ᾗ (ᾗ supra ἧ)	καθ' ἣν
	36, 1 τέσσαρα	τεσσαράκοντα
	54, 4 ἐξέπεμψαν ναῦς ἑκατόν.	ἐξέπεμψαν ναῦς εἴκοσι = Thuc. 3, 86.
	προσελάβοντο ναῦς ἑκατόν.	προσελάβοντο ναῦς εἴκοσι.
	54, 6 ἐκ τριήρων πεντήκοντα καὶ διακοσίων.	ἐκ τριήρων ὀγδοήκοντα.
	57, 4 deest	οἱ δὲ — ἐνιαυτόν unus praebet P
	60, 1 προχειρισάμενοι στρατηγὸν μετὰ νεῶν τριάκοντα καὶ στρατιωτῶν ἱκανῶν.*	προχειρισάμενοι — ἱκανῶν ἐξαπέστειλαν
	63, 5 ἱκανούς	ἱκανοὺς προσθέντες τούτοις.

Praestat ergo singulari virtute codex P omnibus ceteris libris adhuc ab editoribus adhibitis; etiam pluris esset, nisi ille Gregorius *πᾶσαν τήνδε βίβλον περιελθὼν* stilo suo inquinavisset. Nam menda leviora, quae ille feliciter correxit, facili negotio etiam ex ceteris

libris corrigi potuerunt; contra eius opera scriptura saepius ita corrupta est, ut quid manu prima exaratum et correctum sit, vix perspici possit. Raro enim eius artificia tam dilucida sunt, veluti XI 5, 5 *χρησιμώτεροι μετὰ τῶν ὅπλων ἔσονται*, ubi in P prima manu scriptum erat *χρησιμώτεροι μὲν τῶν ὅπλων*, quod vitium Gregorius auxit corrigens *χρησιμώτεροι μὲν τῶν λοιπῶν* aut XII 27, 3, ubi Gregorius manu inerti simplicem lectionem *ῥαδίως τὲ κράτησαν* (i. e. *τ᾽ ἐκράτησαν*) *τῆς Σάμου καὶ τούς* ita depravavit: *ῥαδίως τε κρατήσαντες τῆς Σάμου τούς* (cf. XII 84, 3). Neque minus perverse addidit XI 55, 5 et 81, 5 *μή*; XII 57, 1 pro *φιλοτιμία* inscite scripsit *φιλονικία*. Res eo fit obscurior, quod correcturae inveniuntur, quae iudice Bergmanno neque ad principem librarium neque ad Gregorium referendae sunt.

Quod ad scripturae genus attinet, hic commemorasse satis habeo:

1. Hiatum evitandi causa in codice P multo saepius vocales elisae sunt quam in ceteris libris, quamquam permulti restant loci, ubi hiatus elisione sublatus non est; quin etiam aliquotiens vocales in codice P exaratae sunt, quae in ceteris libris propter hiatum sunt deletae. Multa horum pusillorum discriminum sine dubio inde orta sunt, quod syllabae modo compendiose modo plane scribebantur.

2. *Ν ἐφελκυστικὸν* saepissime etiam ante consonantes positum est, quamvis impiger his locis in littera *ν* delenda fuerit posterior librarius, ut videtur, idem Gregorius.

3. *Ἰῶτα προσγεγραμμένον* non ita raro invenitur et in exeunti et in medio vocabulo: veluti Bergmann in libro XI collegit 65 exempla; plerumque tamen est omissum.

4. Accentus et spiritus librarius satis diligenter plurimis verbis superimposuit; interdum tamen desiderantur, alias abundant: *ἐπάρχοντος*, *ἐπίσης*, *οὐχήκιστα* — *ἀνῳκοδόμησαν*, *σὺνἐτελέσθη*, *μὴκέτι*, *μὴδὲμιᾶς* etc.

5. Compendia saepissime adhibentur et in terminationibus vocabulorum (— *αν*, *ην*, *ον*, *ων*, *ας*, *ες*, *ης*, *ος*, *οις*, *ους*, *ως*, *αι*, *ου*) et in particulis (*καί*, *δέ*, *γάρ*, *κατά*, *διά*, *πρός*, *παρά*, *περί*); praeterea compendia nulla inveniuntur nisi solita: *μρ͂σ* (*μητρός*), *πρ͂α* (*πατέρα*), *φιλα͞νοισ* (*φιλανθρώποις*), *θ͞ν* (*θεόν*), *ου͞ον* (*οὐρανὸν*), ☧ (*χρόνων* XI 65, 5; *χρόνον* XIII 1, 1).

Alia, quae huc spectant, infra proferuntor, cum de archetypi imagine coniecturam faciemus.

AHL.

Coislinianus codex 149 saec. XV bombycinus, qui A est Parisiis in bibliotheca nationali servatus, continet libros I—V et XI—XV. Cuius auctoritas cum in primis quinque libris plane nulla sit (cf. vol. I p. XI), ad libros XI—XV recensendos aliquantum valet, praesertim cum hic codex A ceteris eiusdem notae libris (HL) diligentius tractatus sit. Contulit enim denuo totum codicem Hermannus Bezzel collationemque suam mecum communicavit, pro qua liberalitate summas ei ago gratias. Idem codicem A ex duabus partibus non eadem manu scriptis constare certis argumentis docuit (Coniecturae Diodoreae, dissert. Erlang. 1888 p. 2), quorum proximum est, quod in primo codicis folio haec invenitur inscriptio: 'Diodori Siculi in quinque libros divisos — sequitur liber sine titulus a principio tractans de diversis bellis' (i. e. libr. XI—XV).*) Dissi-

*) Infra addita sunt haec: *τοῦ τῆς σωτηρίας ἐπωνύμου σεβασμιωτάτου καρδινάλου*.

mile autem utriusque partis ingenium descripsit Bezzel hoc modo:

1. Cum libri prioris partis (I—V) exornati sint titulis *Διοδώρου τοῦ Σικελιώτου βιβλιοθήκης ἱστορικῆς πρώτη* (sc. *βίβλος*), *δευτέρα, τρίτη, τετάρτη, πέμπτη*, hi desiderantur in libris alterius partis. 2. Argumenta singulorum librorum omnibus quidem praescripta inveni, sed cum librorum I—V argumenta instructa sint epigrammatis quibusdam (*ἔλεγχος τῆς πρώτης βίβλου, πῖναξ τῆς δευτέρας, τρίτης* etc.), apud libros XI—XV frustra haec quaeres. 3. In parte priore numeri semper verbis sunt expressi, in altera saepissime litteris compendiariis. 4. Contra in priore parte nonnulla verba compendiose scribuntur, in altera non item. Haec sunt: *σρῖας* (*σωτηρίας*), *πδ̃* (*πατρίδος*), *πτρ* (*πατέρος*), *ἀδ̃* (*ἀδελφόν*), quo in verbo saepissime lacuna invenitur, nec non apud *λγ̃* (*λόγος*). 5. In priore parte *Δημήτρας*, semper *τεχνήτας* scribuntur, in altera *Δήμητρος, τεχνίτας*. 6. In priore parte hiatus minime evitatur, in altera autem cum magna diligentia.

Codex A igitur ex duabus partibus separatim scriptis conglutinatus est.

H Vaticanus codex 994 saec. XVI chartaceus, qui 138 foliis continet libros XI—XV, videtur is liber esse, unde sumpta sunt, quae Wesseling ‘ex schedis (sc. Vaticanis) ante hos trecentos annos deproperatis ad libros XI—XV illustrandos admovit’. Cuius codicis collatio, qua usus est Wesseling, vereor ne non satis fuerit fida.

L Parisinus codex 1662 chartaceus saec. XV exaratus videtur, olim Trivultii Cardinalis, continet libros XI—XV (Catal. biblioth. regiae Paris. II p. 384). Hic liber idem est, quem Wesseling ita descripsit: ‘codex regius

secundus*), cui nota 2539 imponitur, saeculi XV aetatem non superat, olim Augustini Cardinalis Trivultii'. Reperiuntur enim in Bergmanni scriptis lectiones quaedam ex codice Paris. 1662, quae prorsus consentiunt eis, quae Wesseling ex suo codice regio secundo attulit; veluti uterque testatur libri XII capita 55 et 56 ingenti lacuna mutilata esse. Codex L scriptus est a librario haud indocto, sed parum diligenti, qui sua commenta pro verbis traditis interserere religioni non habuit.

Hi tres codices AHL quam arte inter se coniuncti, quam longe disiuncti a ceteris sint, ex conspectu lectionum, quem infra dabimus, apparebit: in praesens quae ratio inter hos ipsos libros AHL intercedat, paucis explicabimus. Neque A ab L, neque L ab A originem trahere potuit, quod praeter lacunas utrique communes aliae exstant, quibus aut unus codex A aut, quod multo saepius occurrit, unus L laborat. Velut A omisit libri duodecimi totum caput 80, codex L, ut modo memoravimus, eiusdem libri capita 55 et 56. Utrique horum codicum praestare videtur H: nimirum non aetate, sed integritate; quo magis est dolendum, quod qui codicem H conferendum suscepit, maiore usus est festinatione, quam ut singulis quibusque locis, quae sit huius libri lectio, constet.

Deest ergo codex aliquis, qui unus nobis sit instar totius huius generis. Quam ob causam studiosissimus fueram codicem inspiciendi, qui libris AHL et genere propinquus et aetate superior est. Dico codicem

*) Secundum hunc dicit in praefatione, ubi de omnibus Diodori codicibus Parisinis agitur: priorem in notis ad libros XI—XV, ubi numero secundo non hic, sed codex I significatur.

(Γ) Venetum 375 in 4^0 minori saec. XI*), qui foliis 293 continet libros quinque XI—XV praemisso indice capitum. Unde aliquot lectiones prolatae sunt in Marci biblioth. codic. catalogo a Laurentio Theupolo (an. 1740) p. 179: quae quamvis sint paucae, sufficiunt tamen, ut huius libri similitudinem cum codicibus AHL cognoscamus. Quare plura comperire cupivi: at responsum est petenti illum librum pretiosiorem esse, quam ut in Germaniam transmittatur. Utinam igitur inter Italos ipsos tandem aliquis exsistat, qui codicem alienigenis invisum evolvat ac quae invenerit, publici iuris faciat.

FIKM.

F Laurentianus codex XII plutei LXX chartaceus saec. XIV continet foliis 278 Diodori Siculi libros decem XI—XX cum argumentis capitum unicuique libro praefixis; quem fuisse a clarissimo Cocchio cum edito collatum docent numeri marginales, qui identidem occurrunt, eius manu notati (Bandin. catalog. cod. Graec. II p. 672). Hic liber 'optimae notae' idem est, quem Wesseling in praefatione editionis suae dixit membranas integerrime emendateque scriptas, quarum luculentum specimen sibi misisset clarissimus Cocchius. Sed lectionum harum usura, inquit Wesseling, quia spissum et bibliopolae damnosum videbatur negotium, frui non licuit; id satis animadverti in plerisque eas cum Claromontanis amice consentire. Denuo hunc codicem conferendum curavit Dindorf per Franciscum de Furia, cui debemus quidquid sub nota F in apparatu critico attulimus. Animadvertendum est lectiones se-

*) Saec. XII: Morellius, Biblioth. Manuscr. p. 241.

cunda manu (nescio quo saeculo) additas saepe conspirare cum libris prioris classis.

Parisinus codex 1661 chartaceus, Fonteblandensis, I
olim Antonii Eparchi, qui hunc ipsum cum aliis non paucis regi Francisco I obtulit. Ibi continentur Diodori libri septem, ab undecimo ad decimum septimum, qui mutilus est. Praemittitur singulis libris capitum index. Is codex manu Nicolai Sophiani saeculo, ut videtur, XVI exaratus est (Catal. cod. biblioth. reg. Paris. 1760, II p. 383). Huius libri lectiones Wesselingio suppeditavit de la Barre. Cum autem in bibliotheca Parisina plures Diodori codices*) conserventur, ne ullus resideat scrupulus, quo ex libro ille sua hauserit, audi quibus verbis Wesseling codicem descripsit: tertius codex Parisinus (= Regius 2 in notis, cf. p. XIX), signatus indice MMLX, in fronte et calce haec ostentat: *κτῆμα Ἀντωνίου τοῦ Ἐπάρχου, ὃ δέδωκεν εἰς σημεῖον εὐχαριστίας τῷ κρατίστῳ βασιλεῖ Κελτῶν, τῷ ἐπιφανεστάτῳ Φραγκίσκῳ*, quibus deinde appingitur 'an Sophiani manu?'

Claromontanus codex, quo Diodori libri XI—XV K
continentur, collatus est a Camusato, qui, ut ait Wesseling, discrepantes scripturas ex Coisliniano et Claromontanis orae Diodori sui adscripsit. Enumerantur autem in Catalogo codicum collegii Claromontani (Paris. 1764) p. 69 tres libri:

*) Praeter codices I et L exstant Parisiis hi: Cod. 1660 chartaceus saec. XVI exaratus duorum librariorum manu continet Diodori libros XI—XX. — Cod. 1663 chartaceus saec. XVI continet libros XI—XV. — Ex his quoque libris Bergmann lectiones quasdam sibi comparavit (ad XII 56 et 57 spectantes), unde tamen nihil efficitur, nisi ut eorum auctoritatem minimam putemus. Scilicet uterque omisit XII 57, 4.

CCXX codex chart. in fol. (constans fol. 276) an. 1546 descriptus ac non compactus, quo continentur Diodori Siculi libri quinque XI—XV.

CCXXI codex chart. in fol. (complectens fol. 272) saeculo XVI exaratus ac Venetiis an. 1553 emptus scutis aureis decem. Ibi habentur Diodori libri quinque XI—XV.

CCXXII codex chart. in fol. (constans fol. 230) saeculo XVI exaratus, quo continentur Diodori libri septem XI—XVII.

Hi tres codices una cum duobus aliis, quibus continentur Diodori libri I—V, nunc venerunt in possessionem bibliothecae Berolinensis. Tamen nondum exploratum est, ad utrum illorum codicum, ad primum (CCXX) an ad secundum (CCXXI), lectiones a Camusato collectae referendae sint.

M Marci bibliothecae codex quidam Venetus in usum Wesselingi per Blasium Caryophilum collatus est. Quo de codice ambigua verba fecit Wesseling; cum enim ex eis, quae in praefatione indicat, codicem libros XI—XV continentem exspectemus, occurrimus in eius editionis vol. I p. 633 (XIII 111, 5 ἐκ δυεῖν) notae: 'Venetus hic desinit'. Ceterum quidquid ex hoc Veneto affertur, tanto abhorret a diligentia et sinceritate, ut ei fidem plane derogem. Licet librarius iste suo ingenio usus duos tresve locos sanaverit, multo saepius cupiditate corrigendi inductus etiam longius a veritate aberravit.

Quoniam codices, qui quidem nobis cogniti sunt, percensuimus, nunc demonstraturi sumus non verbosa disputatione, sed delectis exemplis, cur codices hoc modo distinxerimus. Inde non solum apparebit omnes

codices dividendos esse in partes tres, quarum unam codex P solus, alteram AHL, tertiam FIKM efficiunt, sed homines rei periti ultro intellegent vel conicient, quid de singulis harum partium libris iudicandum sit quove gradu inter se sint coniuncti.

	P*) AHL	FIKM
XI 1, 3	κηδεστής	κηδεστὴς ἦν
5, 1	προῆγε	προῆγεν εὐθύς
23 2	καὶ γὰρ τῶν κατὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τῶν κατὰ τὴν Σικελίαν πρὸ τῆς ...... δυνάμεων	καὶ πρὸ τῆς ...... δυνάμεων τῶν κατὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ κατὰ τὴν Σικελίαν Ἑλλήνων
29, 2	μένουσιν (μένοντα A)	τοῖς πᾶσιν
ib.	τοὺς κινδύνους ὑπομένειν	φέρειν τοὺς κινδύνους
36, 6	διέφυγον	om.
48, 8	εὑρίσκων	εἶναι εὑρίσκων
55, 4	ἐν τῇ Σπάρτῃ	om.
56, 2	ἀποκαλοῦντες	φάσκοντες
67, 4	om.	τἀδελφοῦ
79, 4	πάλιν γενομένης ἰσχυρᾶς μάχης	om.
91, 1	Λεύκιον	Λεύκιον Πόπλιον
92, 4	πάντοθεν ἐβόα	ἅπαντες ἐβόων
XII 1, 2	κατὰ τὴν Ἀσίαν	ἐν τῇ Ἀσίᾳ
3, 3	om. PAL**)	καὶ πόλεμον συγκρούσας πολλὰς μὲν

*) Locis, ubi AHL cum FIKM eisdem vitiis aegrotant, codicis P praestantiam iam supra p. XIV comprobatam esse noli oblivisci.

**) De codice H hic et aliis locis silet Wesseling, ubi hunc librum cum FIKM consentire pro certo nego.

	P AHL	FIKM
XII 11, 2	*ὄντες ἀπέκτειναν σχεδόν*	*σχεδὸν ὄντες ἀπέκτειναν ἐγγύς*
36, 4	*ὀνομαζομένην*	*λεγομένην*
71, 1	*ὁ ἀδελφός*	om.
84, 3	*κοσμήσας πᾶσι . . . χρησίμοις κατέλεξεν*	*ἐκόσμησε πᾶσι . . . χρησίμοις καὶ κατέλεξεν* FIK et P[2]

	P	AHL	FIKM
XI 5, 2	*Μηλιακόν*	*κλιακόν* HL *κιλιακόν* A	*ἡλιακόν*
38, 2	*καὶ τῶν παντελῶς ἐνταφίων ἠμεληκότων*	*αἵ τῶν παντελῶς ἐνταφίων* AL	*εἴργεσθαι παντελῶς τὰς τῶν ἐνταφίων σπουδάς*
60, 4	*δίγλωττοι*	*δίπλωττοι* H *δίπλωτοι* A *δύσπλωτοι* L	*ἐγχώριοι*
65, 3	*ἆραι τὴν πόλιν*	*ἀρετὴν πόλιν* HL *ἀρετὴν πολλήν* A*)	*ἆραι τὴν πόλιν*

---

*) Interpretatio Diodori Latina anni 1548 quam adhibuit Wesseling, Dindorf ignoravit, praebet (p. 257) 'virtute multa'. Cave tamen ne ex hoc uno loco conicias illam interpretationem ex ipso codice A factam esse. Primum enim moneo lectionem *ἀρετὴν πολλήν* codicis A ab Hermanno Bezzel inventam esse, silentio praeteritam a Wesseling, cuius ex notis unum cognoscis: in codicibus AHL pro *ἆραι τὴν* scriptum esse *ἀρετήν*. Licet ergo conicere, ut in A, ita etiam in H vel L *πολλήν* pro *πόλιν* inveniri. Deinde, quod pluris est, hic interpres minime omnibus locis eodem

P	AHL	FIKM
XI 66, 1 *φιλοσόφαν*	*φιλοσόφαν* HL *φιλόσοφον* A	*Φίφρωνα*
90, 4 *προσανέβησαν*	om. AL	*ἐπηύξησαν*
XII 9, 4 *οἰκέτας* P^{a} *ἱκέτας* P^{b}	*Σικελιώτας*	*Ἰταλιώτας*
23, 2 *Ταραντίνους*	*Ἀκραγαντίνους* HL *Λεοντίνους* A	*Οὐεντίνους*
34, 5 *εἰ σαρδαία*	*εἰς σαρδέα* AH	*εἰς Ἄρδεα*
37, 1 *ἐπιφανεῖ*	*ἐπιφανεῖ* HL *προφανῶς* A	*περιφανεῖ*
38, 1 *πολέμων*	*νόμων* A*)L	*ὧν ἴσμεν*
38, 3 *ζητεῖν μὴ .... ἀλλὰ πῶς*	*μὴ .... ἀλλὰ πῶς* AL	*μὴ .... ἀλλὰ πῶς σκοπεῖν*
47, 2 *οὐ διὰ τῶν* P^{1}	*οὐδ' ἐπὶ τῶν* P^{2}L *οὐδ' ἐπὶ τὰς* A	*οὐδὲ διὰ τῶν*
54, 3 *καταπρονομήσειν* PHLF^{2}		*καταπολεμήσειν* F^{1}IKM et A
65, 9 *ἀπήγαγεν εἰς τὰς Ἀθήνας*	*εἰς τὰς Ἀθήνας* AL	*εἰς τὰς Ἀθήνας ἐξέπεμψεν*
ib. *Τάνταλον δήσαντες ἐφύλαττον μετὰ τῶν .... Αἰγινήτας*	*Τάνταλον μετὰ τῶν .... Αἰγινήτας* AL	*Τάνταλον μετὰ τῶν .... Αἰγινήτας ἐν φυλακῇ κατεῖχον*

quo codex A laborat mendo. Attamen id constat interpretationem anni 1548 profectam esse ex codice eiusdem stirpis, cuius sunt AHL.

*) Hanc quoque lectionem debemus diligentiae Hermanni Bezzel; nam Wesseling codici A adsignat lectionem contaminatam: *νόμων ὧν ἴσμεν*.

P	AHL	FIKM
XII 67, 5 ἀξιόχρεως PHL		ἀξιόλογος FIKM et A
72, 5 τὴν φιλοτιμίαν*)	τῆς φιλοτιμίας AHLF²	τῆς φιλονεικίας F¹IKM.

Multis quidem locis haeremus, quae lectio insit in libris H et L, tenemus tamen testimonia satis multa, quibus quanti quisque codicum AHL aestimandus sit cognoscatur atque sententia, quam supra de eis tulimus, comprobetur. Multo obscurior et difficilior est quaestio, qua ratione libri FIKM inter se cognati sint; cui solvendae etsi exempla infra posita non sufficiunt, tamen aliquam lucem afferent:

XI 47, 2 οὕτως] οὕτως (superscr. ος) F, οὗτος ὡς IKM
27, 2 Ἀθηναῖον PAHLF, om. cet.
73, 1 τούτων PAHLF, om. cet.
38, 1 ταῖς πόλεσι PAHLF², τοῖς Ἕλλησι F¹IK
89, 1 παραδεδομένων PAHLF², γεγενημένων F¹IM
28, 2 τὴν αὐτὴν om. FIK
XII 41, 7 πανδημεί om. FIK
21, 1 ἀργυρικὰς ζημίας] ἀργύρου καὶ ζημίας FIK
XI 20, 3 γενομένην om. FIM
29, 3 οἰκοδομήσω — ἐάσω καὶ om. FIM
XII 28, 1 ἐπιτήδειον om. FI
73, 3 ἅμα P, om. FI, τἄλλα cet.
27, 3 ἐκράτησαν τῆς Σάμου] αὐτῆς ἐκράτησαν FK
63, 2 Λακεδαιμονίους om. FK
XI 13, 5 κατῆρεν — στόλου καὶ om. F
κατῆρεν — στόλου καὶ τὴν . . πόλιν om. M
85, 1 Κλώδιον] Οὐαλέριον FM

---

*) recte, si παῦσαι pro παύσασθαι scripseris.

XI 53, 1 ὁ Ἀκραγαντίνων — Θήρων om. F
XII 12, 4 ὑπούλοις om. F
XI 54, 3 αὐτοὺς om. I
XII 74, 1 ἀνυπέρβλητον] ἀξιόλογον I
XI 14, 3 συχνούς] πολλούς K
XII 49, 2 ὁ τῶν Λακ. ναύαρχος om. K
68, 4 δὲ καὶ .. πόλεων om. K
46, 7 ἐξέλιπον τὴν πατρίδα] ἀπῆλθον ἐκ τῆς πατρίδος M
66, 1 θλιβόμενοι] ἐθλίβοντο M.

Sed hic subsistamus. Suppetunt enim iam exempla ad cognoscendum horum librorum plurimum valere F, etsi in medio relinquendum est, num codex F ceterorum non solum princeps, sed etiam parens sit. Est enim cur suspicemur codicum collationes, quibus nos adhuc utimur, multis modis esse mancas et fallaces. Quare singulorum codicum FIKM inter se necessitudinem explicare non audeo; atque ut dicam quod sentio, hoc aenigma solvere non gestio. Nam mihi persuasum est omnibus codicibus, in quibus haec editio posita est, denuo perquisitis in verbis Diodori corrigendis perpaulum profici. Augebitur tantum numerus locorum, ubi et codices FIKM et AHL inter se concordant, altera familia codicum ab altera discordat; atque multae lectiones, quae codici P propriae visae sunt, investigabuntur etiam in H et L, sicut in codice A Hermanni Bezzel opera recognito iam indagatae sunt.

Utut autem haec sunt, de ratione, qua codices ad Diodori libros XI et XII recensendos adhibendi sint, mea quidem sententia dubitatio esse non potest. Fundamentum operis est codex P, ceteri codices tamquam adminicula suggerendi sunt eis locis non ita paucis, ubi codex P lacunis aut mendis deformatus est. Ceteri

enim codices omnes referendi sunt ad unum exemplar, codici P dissimile nec tamen impar. Ubicumque igitur ab altera parte stat unus P, ab altera ceteri cuncti, lis adhuc, ut aiunt, sub iudice est, atque nisi rationibus ex ipsa re vel ex genere dicendi petitis diiudicari non potest, utra lectio sincera sit. Ubicumque autem cum codice P sive AHL sive FIKM consentiunt, hanc lectionem ex archetypo profectam, diversam ex coniectura (nonnumquam fortasse ingeniosa et vera) ortam esse pro explorato habeo. Quid plura? quoniam codices AHL quanto propius absunt a P, tanto reliquis praestant, libris FIKM nihil effici puto nisi ut examinetur, utrum lectiones codicum AHL his tantum propriae i. e. menda novicia vel commenta postumi librarii sint, an utrique librorum generi communes ideoque aestimatione dignae.

Compluribus quidem locis libri FIKM speciem quandam virtutis prae se ferunt atque editores priores deceperunt (veluti XI 38, 2 90, 4 XII 38, 3 65, 9): nunc autem testimonio codicis P fraudis sunt convicti. Quare aliis quoque locis nobis cautio est, ne illorum praestigiis obcaecemur. Nimirum non refragamur scripturae *καταπολεμήσειν*, cuius loco PHL praebent *καταπρονομήσειν* XII 54, 3 (non A, qui eandem invenit coniecturam atque FIKM) aliisque emendationibus facilioribus; neque tamen dubitamus, quin quicumque exemplar, unde manaverunt FIKM, confecit, eas lectiones assecutus sit coniectura. — At duo sunt loci, ubi contra consensum librorum P atque AHL lectionem codicum FIKM a prioribus editoribus receptam non sustuli, non quod eam genuinam esse putassem, sed quia non habui, quo sollertiore modo lectionem codicum PAHL corruptam corrigerem:

XI 29, 2 *συναχθέντων δὲ τῶν Ἑλλήνων εἰς τὸν Ἰσθμόν, ἐδόκει τοῖς πᾶσιν* [*μένουσιν* PHL, *μένοντα* A] *ὅρκον ὀμόσαι.* Lectiones, quae eaedem in P atque in AHL inveniuntur, plus valere quam ceterorum librorum, ex codicum aestimatione modo percepimus; hic autem nulla codicum ratione habita res ipsa docet, lectionem *μένουσιν* sensu carentem et a scriptura *τοῖς πᾶσιν* multo abhorrentem neque de industria neque casu mutatam, sed ex archetypo transscriptam esse. Corruptelam inesse etiam librarius A animadvertit et scripsit *μένοντα.* Minime ergo dubito, quin lectio *τοῖς πᾶσιν* coniectura et ea falsa sit; genuina lectio potius enucleanda est ex scriptura *μένουσιν.* Conatus sum scribere: *μὲν αὐτοῖς* vel *σεμνόν*, sed ipse meae arti diffido.

XII 3, 3 *μετὰ δὲ ταῦτα ἐκ Κιλικίας καὶ Φοινίκης προσφερομένων τριήρων τῇ νήσῳ, Κίμων ἐπαναχθεὶς καὶ πόλεμον συγκρούσας πολλὰς μὲν τῶν νεῶν κατέδυσεν, ἑκατὸν δὲ σὺν αὐτοῖς τοῖς ἀνδράσιν εἷλε, τὰς δὲ λοιπὰς μέχρι τῆς Φοινίκης κατεδίωξεν.* Desunt in PAL (sine dubio etiam in H) vocabula *καὶ πόλεμον συγκρούσας πολλὰς μέν*, quibus omissis orationem hiare nemo non videt. Atque vidit ille librarius et lacunam implevit sapientia vili. An quid est vilius quam illud *πολλὰς μέν*? quid insolentius quam illa elocutio paene inaudita *πόλεμον συγκρούειν*, cuius unum exemplum praebent lexica (ex Johan. Mal. p. 219, 24)? Tamen hoc supplementum passus sum, inopia coactus, non credulitate.

Restat ut imaginem archetypi, unde omnes codices usque ad hanc aetatem servati originem duxerunt, lineamentis aliquot describere conemur. Quamvis autem

multis locis sint dissimiles, ad unum exemplar omnes redire facillime intellegitur ex mendis, quae omnibus codicibus sunt communia, veluti

XI 33, 1 *χάριτι δουλεύσαντες*] *χαριτίδου κελεύσαντες*
33, 4 *πρὸς Πέρσας*] *προτέρας*
50, 3 *Σπάρτην*] *σπουδήν*
68, 1 *Τύκην*] *Ἰτύκην*
85, 2 *πλήν*] *πλησίον*
XII 3, 4 *πεζῆς* sive *πεζικῆς*] *Περσικῆς*
27, 1 *περὶ Πριήνης*] *περὶ εἰρήνης*
79, 1 *Ἄργος*] *αὐτούς*.

Alia id genus facile ipse tibi ex apparatu critico colliges. Digniora autem, quae oculos nostros in se convertant, sunt ea exempla, ubi vitiosae scripturae ortae sunt ex litteris simili forma inter se mutatis:

XII 24, 4 *ΑΛγίδῳ*] *ΛΑγαδίῳ*
79, 6 *Λογάσι*] *Αρκάσι*
XIV 35, 3 *ΓΛοῦ*] *ΓΑου* (et sic semper, cf. XV 3, 2. 6
9, 3. 4 18, 1 19, 1)
XV 19, 3 *ΦΛιουντίους*] *ΦΑιουντίους* = XV 69, 1
XVI 11, 3 *πΛΕιν*] *πΑCιν*
XI 48, 2 *Ἀρχίδαμος*] *Ἀρχέλαος*
XIV 49, 2 *καταΔύσας*] *καταΛύσας*
(XI 27, 2 *κατέΔυσε* P, *κατέΛυσε* cet.)
XIV 83, 4 *Λώρυμα*] *Δώρυμα*
XV 8, 4 *ΚαΔουσίους*] *ΚαΛουσίους*
XIII 69, 2 *ἐν Αἷς ἡ*] *ἐν Δ' ἴση*
XII 40, 6 *ΤεΤραμέτροις*] *ΓεΓραμμένοις*
78, 1 *ΜουΓιλανόν*] *ΜουΤιλανόν*
XII 68, 2 *῞ΑΓΝωνος*] *ἈΠΙωνος*
XIII 11, 2 *ὀγδοήκοντα* i. e. *Π*] τ̄ῑ P, *τριακοσίων δέκα* cet.

XIV 65, 4 ἔΤΙ ἄγειν] ἔΠάγειν
XV 15, 2 'ΙΤαλιώτας] Παρόντας
7, 3 λύΤΤης] λύπης = XV 58, 4
XIII 103, 4 Ὁ Cοφίλου] ΘЄοφίλου
91, 3 Ὁ Ἑρμοκράτους] ΘΕρμοκράτους PAH
XIV 66, 4 Cύνολον] Οὖν ὅλον
XII 9, 4 ἱκέτας] Οἰκέτας P[a], Cικελιώτας AHL (Ἰταλιώτας cet.)
XII 73, 3 ἄΜα P, om. FI, τἄΛΛα cet.
XIV 69, 5 ἀλλά] ἄΜα P et XV 79, 2 PAFK

Huiusmodi vitia considerantes fieri non potest, quin archetypum litteris, quas dicunt, uncialibus exaratum cogitatione fingamus. Illud archetypum antiquissimum fuisse ex ea re concludimus, quod codex P ipse ceteris multo. antiquior transscriptus esse videtur ex exemplari minusculis litteris scripto. Inveniuntur enim in P menda huius generis:

XII 70, 5 προσηλωθεῖσι] προσκλυσθεῖσι P
XIII 19, 3 προσηλώσαντες] προσκλώσαντες P
XIV 84, 7 ἦρκται] ἤρηται (sic!) P
XIII 49, 1 Πυδναίων] στυδναίων P
XIII 52, 4 ἐστί] ἐπί P
XI 10, 1 Περσῶν] στρατῶν P.

Hic oritur quaestio, cui aetati archetypum adscribendum sit, i. e. quo ex tempore lectiones a codice P alienae repeti possint. Quam rem ad explicandam non tot testimoniis, quot in primis quinque libris (vol. I p. XIX), uti possumus. Suidas et excerptores Constantiniani, praeterquam quod codicem P aetate paulo superant, hic nullam habent utilitatem: nam Suidas nusquam idoneas lectiones praebet, ex primis duodecim

Diodori libris omnino nihil operi suo inseruit; excerpta autem Constantiniana quae inveniuntur in palimpsesto Vaticano, nobis auxilium non ferunt, quod et Angelus Mai et Herwerden ea tantum contulit, quae ad perditos Diodori libros spectant. Paulo plus valet codex excerptorum Peirescianus saeculi decimi, qui eis locis, scilicet non multis, ubi codices Diodori inter se dissentiunt, a parte codicis P stat:

XIII 74, 3 *ὀκτώ*] $\bar{\nu}$ P, $\bar{N}$ Peiresc.
XV 1, 5 *Λακεδαιμονίους* om. P et Peir.
νικήσαντες] *νικήσαντας* P et Peir.
XVI 81, 2 *τὴν Λιβύην*] *Λιβύην* P et Peir.

Maximi autem momenti ad codices ponderandos est locus Athenaei (XII 59), qui sic incipit: *Διόδωρος δ' ὁ Σικελιώτης ἐν τοῖς περὶ βιβλιοθήκης· Ἀκραγαντίνους φησὶ κατασκευάσαι Γέλωνι κολυμβήθραν* .... = Diod. XI 25, 4. Consentit Athenaeus cum omnibus Diodori codicibus in vocabulo *ποταμῶν* (pro *ποταμίων*), tum dissentit a codice P, cuius lectionem *τροφήν* (*τρυφήν* vulg. et Athen.) equidem cum Rhodomanno et Cobeto praetuli. Sed haec sunt levia, sicut etiam scriptura *αὕτη*, quam codex P et Athenaeus offerunt pro vulg. *αὐτή*. Contra ea gravissimum argumentum inest in his verbis: *κύκνων τε πλείστων εἰς αὐτὴν καταπταμένων συνέβη τὴν πρόσοψιν αὐτῆς ἐπιτερπῆ γενέσθαι* ex codice P restitui pro lectione vulgata *κύκνων τε πλῆθος* [*πλήθους* edit.] *εἰς αὐτὴν καταπταμένων* [*καταπταμένους* AL, *καταπταμένου* edit.] etc. Apud Athenaeum enim scriptum est: *καθίπτασθαι δὲ καὶ κύκνων πλῆθος εἰς αὐτήν, ὡς γίνεσθαι ἐπιτερπεστάτην τὴν θέαν*, unde apparet iam Athenaeum genuinae lectionis, quam

servavit unus P, ignarum fuisse et tali exemplari usum esse, ex quali derivati sunt et AHL et FIKM.*)

Archetypum ut mendis ex fallaci litterarum forma natis corruptum erat, ita vitiis ex prava pronuntiandi consuetudine ortis inquinatum fuisse nobis persuasimus; quorum vitiorum utrum librarium an Diodorum ipsum reum facias, saepius haesitabis. Forma quidem *ἀνδρία* in ceteris libris usitata refellitur facile codice P, qui formam *ἀνδρεία* servavit; dubium autem interdum videri potest, utrum forma *στρατία* an *στρατεία* in archetypo fuerit, quae vocabula in omnibus codicibus (et editionibus) saepissime commutatae sunt. Suo iure Dindorf scripsit XI 48, 4 *πολλοὺς κατέγραψεν εἰς τὴν στρατιάν* [*στρατείαν* cod.], *ἣν παρεδίδου Πολυζήλῳ*. Neque minus certum est etiam XI 84, 4 ex codice P restituendum esse: *καταλέξειν εἰς τὴν στρατιὰν* [*στρατείαν* v.] *τῶν νέων τοὺς ἀκμάζοντας ταῖς ἡλικίαις* atque XVI 73, 3 *κατέλεγον τοὺς ἀρίστους εἰς τὴν στρατιὰν* [*στρατείαν* v.] *καὶ τῶν Λιβύων τοὺς εὐθέτους ἐστρατολόγουν*. Hoc testantur loci, ubi pro *στρατιά* synonymum quoddam positum est, veluti:

XIII 2, 2 *διεκελεύοντο καταγράφειν ἑαυτοὺς εἰς τοὺς στρατιώτας*

*) Diodori bibliothecam iam antiquis temporibus ab homine litterato, quem dicunt Graeci *διασκευαστήν*, stilo non religioso retractatam et interpolatam esse, docuit Cichorius (dissert. Lips. 1886 cap. III) nomina magistratuum Romanorum persecutus. Collegit enim multa nomina, quae in codicibus Diodori deterioribus interpolata desunt in codice P, quorum, ut Cichori verbis utar, alia omnino non sunt nomina Romana, alia potius primis post Christum natum saeculis in usu fuerunt ac minime quarti urbis conditae saeculi conveniunt nomenclaturae; quaedam sunt nomina hominum, quos novimus aetatis fere Domitiani imperatoris.

XIII 109, 1 τοὺς μισθοφόρους κατέλεξεν εἰς τὸ στρατόπεδον
XVII 39, 3 ἄλλους ἐπιλεγόμενος εἰς στρατιωτικὰς τάξεις κατέγραφεν.

Damnanda ergo est forma στρατεία, quamquam eam omnes tuentur codices, etiam his locis*):

XIII 97, 1 κατέγραφον τοὺς εὐθέτους εἰς τὴν στρατείαν
XV 61, 4 κατέλεγε τοὺς εἰς τὴν στρατείαν εὐθέτους
XVI 28, 1 τοὺς εὐθέτους κατέλεγεν εἰς τὴν στρατείαν. —

Similis inconstantia comparet in multis aliis vocibus, veluti: δυστραπέλεια — δυστραπελία, φιλονεικία — φιλονικία, λειπ — λιπ, inprimis in nominibus propriis: Αἰθαλία, Μολυκρία, Γύθιον etc.

Item maxime in nominibus commutantur αι et ε (ut Αἰγεσταῖοι, Θυραία), unde falsa vulgata lectio XI 65, 2 τὸν ἀγῶνα τὸν Νεμαῖον (edit. Νεμεαῖον) nata est pro τῶν Νεμέων, quod P servavit.**) Hinc ortus est etiam error codicis P XI 27, 1 ἦσαν δὲ πᾶσαι νῆες pro ἦσαν δ' αἱ πᾶσαι νῆες, idemque error ceterorum codicum XI 3, 7 νῆες δὲ σύμπασαι: lege νῆες δ' αἱ σύμπασαι.

Deinde vix opus est memorare saepe η pro ι poni et versa vice ι pro η, quod vitium nusquam magis quam in verbis οἰκησ- et οἰκισ- increbuit. Huc spectat etiam adverbium biforme ἐθελοντί [ἐθελοντή P XI 3, 3

*) Quare me paenitet retinuisse II 5, 7 κατέγραψαν τοὺς ἐπιτηδείους εἰς τὴν στρατείαν, ubi F praebet στρατιάν.

**) Cf. XIX 64, 1 τὸν τῶν Νεμέων ἀγῶνα, qui verborum ordo XI 65, 2 inversus est, ne propter sequentem vocalem hiatus efficeretur.

ἐθέλοντες P 16, 42, 9] ante consonantem, et *ἐθελοντήν* ante vocalem; cf. vol. I p. LI. — Similiter denique perturbata sunt *ει* et *η*, praecipue in formis *ἐλείφθην* et *ἐλήφθην*. Quod mendum cum plerumque satis perspicuum sit, adhuc latuit XII 61, 6 *βελῶν τε πλήθει* [*πλῆθος* edit.] *καὶ τῶν ἄλλων τῶν χρησίμων πολλὴν ἔχοντες ἀφθονίαν*. Legendum enim est cum P *πλήθη*. Malim etiam XII 10, 5 cum P scribere *ἀμετρεί* [vulg. *ἀμετρή*, edit. *ἀμετρί*].

Ad postremum perpauca addere liceat de *ν*, quod dicitur *ἐφελκυστικόν*. Hoc in codicibus, inprimis in codice P, saepissime etiam ante consonantes positum est; neque id a Diodori aetate abhorrere docemur inscriptionibus Graecis intra annos 100—30 ante Christum natum factis, in quibus (cf. Leipziger Studien vol. IV et Meisterhans, Grammatik der att. Inschr. 1888 p. 89) littera *ν* paragogica hoc modo adhibita est:

ante vocales
in media oratione 38 locis adest, 1 abest
in pausa 29 " " 2 "

ante consonantes
in media oratione 82 locis adest, 12 abest
in pausa 22 " " nusquam abest.

Hunc usum effusum litterae *ν* non solum posterioribus codicibus tribuendum esse, sed ipsi archetypo fuisse proprium, optime illustratur vitio omnibus libris communi XII 33, 1 *ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Ναυσιμάχου* pro nomine *Λυσιμάχου*: scriptum erat in archetypo ΑΘΗΝΗСΙΝΛΥСΙΜΑΧΟΥ. — Huic consuetudini repugnat vocabulum *εἴκοσι*, in quo codex P semper, ceteri plerumque litteram *ν* etiam ante vocales omiserunt.

De lectionum delectu et aliis quibusdam rebus, veluti de colluvione formarum αὑτοῦ, αὐτοῦ, ἑαυτοῦ, fortasse alias.

NOTARUM EXPLICATIO.*)

A = Coislinianus codex saec. XV (praef. p. XVII).
H = Vaticanus codex saec. XVI (praef. p. XVIII).
F = Laurentianus codex saec. XIV (praef. p. XX).
I = Parisinus codex saec. XVI (praef. p. XXI).
K = Claromontanus codex saec. XVI (praef. p. XXI).
L = Parisinus codex saec. XV (praef. p. XVIII).
M = Venetus codex (praef. p. XXII).
P = Patmius codex saec. X vel XI (praef. p. XI).
a = AHL.
f = FJKM.
v. = vulgaris lectio omnium librorum praeter P.
Asterisco * indicatur in textu lacuna, in apparatu critico coniectura editoris.

*) Notae in libris I—V adhibitae explicatae sunt in vol. I p. XCVI. Ibidem nomina editorum aliorumque, qui Diodori bibliothecae operam dederunt, enumerantur.

ARGUMENTA LIBRORUM.

LIB. V.

Cap.

1. Prooemio explicat Diodorus, quantum in historia valeat oeconomia. Vituperatur Timaeus, Ephorus laudatur. Inscribitur hic liber insularis.
2. Sicilia, a figura Trinacria appellata, ab incolis Sicania, tum Sicilia. Ambitus insulae. Cereri et Proserpinae merito sacra Sicilia, quod primas fruges tulit.
3. Regiones Siciliae amoenissimae: Enna Proserpinae raptu clara, Himera Minervae sacra, Ortygia insula Dianae sedes.
4. Proserpina a Plutone abrepta ad inferos descendit apud fontem Cyanen. Ceres quaerens filiam eis, qui ipsam benigne exceperant, fruges muneri dedit: primum Siculis, secundum hos Atheniensibus; ab utrisque ob eam rem festa instituta.
5. Proserpinae raptus a poetis celebratus: Carcini, tragici poetae, versus. Ceres etiam leges docuit.
6. De incolarum Siciliae origine diversae opiniones. Sicani primi erant, successerunt ex Italia Siculi, denique Graecorum coloniae accesserunt, quae linguam moresque Graecos et vitam cultiorem vulgarunt.
7. Aeolides insulae septem: Nomina earum situsque. A Liparo primum, deinde ab Aeolo cultae; de huius mytho nonnulla referuntur.
8. Aeoli sex filiorum nomina regnaque in Italia et Sicilia.
9. Novi insularum Aeoliarum coloni, Cnidii et Rhodii (Ol. 50), victi ab Segestanis, vicerunt Tyrrhenos.

Cap.

10. Liparensium civitas in dies florentior facta est portus opportunitate, thermarum salubritate, aluminis copia, cuius monopolium habuit.
11. Osteodes insula, appellata ex ossibus mercennariorum a Carthaginiensibus ibi fraude perditorum.
12. Insulae a meridionali Siciliae parte: Melite, Gaulus, Cercina.
13. Insulae in mari Tyrrheno sitae: Aethalia, ferri ferax et mercatura celebris. Cyrnus sive Corsica. Eius situs, urbes, proventus.
14. Incolarum Cyrni indoles et numerus.
15. Sardinia. Deducta in eam ab Iolao cum Thespiadis colonia. Unde incolae Iolaei dicti. Insulam natura ipsa ab externo hoste defendit. Thespiadae postea expulsi Cumas occuparunt.
16. Pityusa a pinuum copia ibi nascentium appellata.
17. Iberiae obiacent insulae Baleares sive Gymnesiae; earum numerus, situs, fertilitas. Incolae vinosi, mulierosi, in petris degunt, nummos respuunt.
18. Ritus nuptiarum et funerum. Baleares funditores optimi, a pueris in funda exercitati.
19. Insulae in Oceano sive extra columnas Herculis: Insula in alto mari sita, Libyae obiecta, longe remota, permagna; eius summa fertilitas et amoenitas.
20. Haec insula, olim incognita, Phoenicum navigationibus investigata est. Obiter Gades et Herculi exstructum templum describitur.
21. Europae obiectae insulae: Britannia, incognita usque ad Caesarem. Eius situs, forma, magnitudo; incolarum mores et victus.
22. De stanno a mercatoribus ex Britannia per Galliam deportato.
23. Basilea, Scythiae obiecta, sucino clara. Mythus antiquissimus de Phaethonte et sucini origine.
24. Celticae gentes: A Galate, Herculis filio, Galatae et Galatia nomen habere traduntur.
25. In Gallia, terra populosa et gelida, sunt multa et magna flumina: Rhodanus, Danubius, Rhenus.
26. Venti vehementissimi Galliam perflant. Propter frigus ingens terra neque vinum neque oleum profert. Ita-

Cap.

que incolae zythum sibi parant atque vinum importatum magno emunt.

27. Gallia argenti nihil, auri magnam copiam habet. Ornatus ex auro factus.
28. Gallorum corpora, coma et barba; mores heroicis similes, certaminum frequentia.
29. E curribus pugnandi mos apud Gallos et bellandi ratio. Spoliorum praecipuae species.
30. Gallorum vestitus armaque.
31. Adspectus Gallorum terribilis, vox horrida. Bardi et Druidae. Divinatio ex immolatis hominibus. Vatum in sacris et pugnis summa auctoritas.
32. Celtarum et Galatarum differentia, a Romanis neglecta. Gallorum mulieres procerae et feroces, pueri cani. Eorum nulli tam feri quam Scythiae finitimi, utpote anthropophagi: Cimmerii, postea Cimbri appellati et Gallograeci, immanitate et libidine insignes.
33. Celtis vicini sunt Celtiberi, Iberi et Celtae connubiis mixti. Eorum arma et tela pugnandique ratio. Munditiei studiosi urina corpus dentesque abluunt.
34. Celtiberorum mores victusque. Vicinis gentibus Vaccaei cultu praestant. Lusitani, Iberorum fortissimi, bene armati, in bellis ad numerum incedunt paeanes canentes. Rapto vivunt, hostes repellunt.
35. Metalla Iberorum. Incendio silvarum in montibus Pyrenaeis primum argenti copia provenit. Argento, cuius pretium indigenis erat incognitum, Phoenices allecti.
36. Operis metallici ratio apud Iberos.
37. Iberorum metalla cum Atticis comparata. Machinae Aegyptiacae ad hauriendas in fodinis aquas ab Archimede inventae.
38. Servorum in metallis operantium miseria. Metalla exhausta a Phoenicibus et Italis. Stannum quoque in Iberia effoditur. Insulae Cassiterides stanno abundantes prope absunt. Multum etiam e Britannia in Galliam affertur.
39. Ligures, aspera terra coacti, laboriosi et nervosi sunt non solum viri, sed etiam feminae. Fortes milites, audaces nautae.
40. Tyrrheni classe praestant. Ab iis mare Italiae obiectum

Cap.

nomen habet. Militiam pedestrem excoluere, tubam invenere, lictoribus, sella curuli, toga praetexta primum usi; litterarum studiis dediti prodigiorum disciplinam, vitae cultioris rationem expoliverunt. Ad postremum luxuria effeminati.

41. Insulae meridionales in Oceano Arabiae. Praemissa est Arabiae felicis brevis descriptio. Insulae tres prae ceteris memorabiles: una thus et myrrham ferens; altera sepulcris destinata. Thuris et myrrhae historia.

42. Thuriferae insulae magnitudo, incolae studiosi mercaturae. Tertia insula Panchaea, cuius incolae ex diversis populis sunt collecti, urbe Panara et templo Iovis Triphylii clara.

43. Nemus est in Panchaea insula amoenitate arborumque varietate conspicuum.

44. Templum et alia loca sacra Panchaeae insulae describuntur.

45. Panchaeae animalia et urbes. Incolarum tres classes: sacerdotes, agricolae, milites. Communitas victus. Vestitus magnificentia.

46. Militum apud Panchaeos usus. Sacerdotum luxuriosissimus habitus. Oriundi e Creta sacerdotes. Abundat insula metallis et sacris pretiosissimis.

47. Insulae in mari Aegaeo. Samothrace: unde nomen acceperit. Aborigines diluvio paene oppressi.

48. Saon reipublicae Samothraciae conditor. Heroes alii: Dardanus, Iasion, Harmonia. Hanc Cadmus uxorem duxit.

49. Cadmi nuptiis dii primum aderant, munera offerentes. Iasion Cereri matrimonio iunctus. Adduntur mythi plures. Mysteria.

50. Naxus insula, olim Strongyle dicta. Primi coloni Thraces, quos Butes patria pulsus eo duxerat. Mulieres, quarum erat penuria, aliunde raptae. Post Buten Agassamenus rex.

51. Otus et Ephialtes Naxi imperio potiti insulae nomen Diae imposuerunt. Deinde Cares insulam occuparunt, quorum ab rege Naxo Naxus est appellata. Hic Theseus Ariadnen reliquit Bacchi minis perterritus.

52. De Baccho in Naxo insula nutrito, qui cum opibus aliis, tum vino praestantissimo insulam auxit.

Cap.

53. Syme insula.
54. Calydna, Nisyrus, Carpathus.
55. Rhodus: Eius primi incolae Telchines artes nonnullas invenerunt primique deorum simulacra fecerunt, magicas artes exercuerunt. Neptunus ibi educatus ex Halia, Telchinum sorore, genuit filiam Rhodum, unde insula nomen habet, ac filios a Venere, quod eam insula arcuerant, corruptos.
56. Telchines diluvium praesagientes Rhodo discedunt. Sol Rhodi amore captus insulam servat. Hinc nati sunt Heliadae.
57. Heliadae astrologiam, artem nauticam aliasque artes excoluerunt atque divulgarunt, etiam apud Aegyptios. Ochimus natu maximus Rhodi principatum obtinuit.
58. Danai et Cadmi in Rhodum adventus; a Cadmo relicta monumenta litteraria. Rhodum serpentibus vastatam Phorbas liberavit.
59. Althaemenes Creta relicta, ut fato destinatam patris Catrei caedem evitaret, in insulam Rhodum concedens, inscius patrem occidit, ipse mortem oppetiit. Tlepolemus Herculis filius, qui Argis profugus Rhodum venerat, ibi rex creatus est.
60. Rhodo obiecta Chersonesus Cariae. Hanc quinque Curetes e Creta advecti occupant. Tum Cyrnus ab Inacho missus ibi urbem sui nominis condidit.
61. Triopas fratre necato et exciso Cereris nemore profugus in Cnidiam venit, Triopium condidit, Chersonesum partemque Cariae occupavit.
62. Hemitheae Staphyli filiae fanum Castabi, in oppido Chersonesi. Mythus de Staphyli tribus filiabus.
63. Templum Hemitheae communi gentium religione servatum et locupletatum. Eius deae in aegrotos beneficentia.
64. Creta: Antiquissimi incolae Eteocretes. Rex eorum Cres. Dii plerique in insula nati. Insulam coluere Idaei Dactyli, multarum artium inventores. Horum discipulus Orpheus, progenies Hercules, ab Alcmenae filio diversus.
65. Secuti sunt Curetes rei pastoriciae, mellificii pluriumque artium auctores; Iovis educatores.

Cap.

66. Tum fuerunt Titanes: Urani Terraeque sex filii et quinque filiae. Saturnus, natu maximus, homines ab agresti victu ad vitam cultiorem traduxit.
67. Hyperion. Coeus et Phoebe, unde nata Latona. Iapetus, cuius filius Prometheus. Mnemosyne. Themis.
68. Saturni et Rheae progenies: Vesta. Ceres per Triptolemum hominibus muneratur fruges.
69. De frugum inventione Aegyptii, Athenienses, Siculi altercantur. Neptunus maris et rei equestris praeses. Pluto inferorum princeps.
70. Iuppiter: eius ortus et educatio.
71. Iovis instituta ad tuendam in humano genere iustitiam. Bellum in gigantes.
72. Iovi propter beneficia sacra facta sunt et varia imposita cognomina. Eius liberi.
73. Singulis liberis Iuppiter tribuit munia: Veneri virginum curam, Gratiis venustatem tuendam, Ilithyiae parturientium tutelam, Dianae tenerorum nutritionem, Horis legum, iustitiae, pacis custodiam, Minervae olivarum artiumque culturam.
74. Musis commissa litterarum studia, Vulcano metallorum fabricatio et ignis, Marti bella et arma, Apollini musica et ars medica. Huius filius Aesculapius.
75. Mercurio mandata foedera, mercaturae negotia, eloquentia, palaestra, Baccho vitis cultura.
76. Herculis merita; sed hic Alcmenae filio multo antiquior. Britomartis sive Dictynna.
77. Pluto, Cereris filio, opes tributae. Cretenses sacrificiorum, rituum sacrorum, mysteriorum auctores esse fabulis variis demonstratur.
78. Heroes in Creta nati iuniores: Minos.
79. Rhadamanthus, Sarpedo.
80. Coloniae Cretensibus immixtae: Pelasgi, Dores duce Tectamo Dori filio, barbari promiscui, Argivi et Spartani.
81. Lesbus: Primi insulae coloni Pelasgi duce Xantho, unde appellata est Pelasgia. Deinde Macareus eandem sedem legit. Post Lesbus, Lapithae filius, cum novis colonis immigravit insulamque Lesbum appellavit. Ab his coloniae missae in Chium, Samum, Con, Rhodum.

Cap.

82. Hae beatorum insulae nuncupatae. Macareus, rex Lesbi, leges dedit.
83. Tenedus: Tennes, Cygni filius, insulae conditor.
84. Insulae Cyclades primum a Minoe cultae, tum a Rhadamantho, post Troianum bellum a Caribus occupatae, denique a Graecis habitatae.

FRAGMENTA*) LIBRI SEXTI.

Fr.

1. Euemeri doctrina de natura deorum. Additae erant Homeri et Hesiodi et Orphei de diis narrationes.
2. Dei sunt homines propter beneficia immortales habiti.
3. Xanthus et Balius Titanes. (Ceterum in medio relinquendum, utrum haec spectent ad Titanomachiam an ex Pelei vel Achillis historia deprompta sint.)
4. Iuppiter post devictos Titanes coronatus.
5. Picus sive Iuppiter in Creta sepultus.
6. Castor et Pollux, propter virtutem divinos post mortem honores consecuti. — Deinde ex Aeoli posteritate memorantur: (2) Epopeus impius rex Sicyoniorum. — (3) Sisyphus, vir astutus et fatidicus. — (4) Salmoneus, deorum contemptor. — (5) Eius filia Tyro.
7. Salmoneus eiusque filia Tyro, ex qua Neptunus genuit Peliam, Iolci regem.
8. Admetus et Alcestis, Peliae filia. — Melampus.
9. Bellerophontes.

FRAGMENTA LIBRI SEPTIMI.

(Inde a Troiae excidio usque ad Olympiadem primam; 1183—776 a. Chr.)

Fr.

1. Homerus et Thebani et Troiani belli temporibus floruit ex sententia Dionysii (Scytobrachionis) Mytilenaei, quem in rebus mythicis Diodorus prae ceteris ducem sequi solet. (Hunc locum fragmento assignavi incertus haerens, utrum ad septimum an ad sextum librum pertinuerit.)
2. Homerus ante Heraclidarum reditum mortuus est.
3. Diomedes, Aegialeae uxoris insidiis coactus, Argis fugit.

*) Pleraque ex Caroli Müller interpretatione.

Fr.

4. Aeneae fuga et pietas.
5. Aeneas Latinorum regnum accipit anno ab eversa Troia tertio; fato functus divinos honores adipiscitur. Filius eius Ascanius Albam condit. Reges Albani usque ad Romam conditam (Ol. 7, 2) recensentur.
6. Silvio ab Ascanio insidiae factae sunt.
7. Romulus Silvius propter impietatem fulmine percussus est.
   [Meschela in Libya a Graecis Troia huc delatis conditur.]
   [Thessalus Thesprotius regionem occupat, quae nunc Thessalia de nomine eius vocatur.]
   [Heraclidarum reditus.]
8. Lacedaemoniorum reges usque ad Olympiadem primam,
9. Corinthiorum principes inde ab Alete usque ad Cypselum tyrannum recensentur.
   (Migratio Aeolica. Cuma in Asia a Cleua et Malao conditur circa a. 130 post Troiam captam. In idem ferme tempus — a. 131 post Troiam sec. Eusebium — incidunt origines Cumarum in Italia. Cuius urbis fata paucis Diodorus comprehendit. Hinc memoratur:)
10. Aristodemus Malacus, Cumanorum tyrannus.
   [Creta Lacedaemoniorum et Argivorum coloniis frequentata.]
   [Cyclades insulae a Caribus occupatae et relictae.]
11. Catalogus populorum, qui maris imperium tenuerunt. (Videri potest Eusebius haec ex compluribus Diodori libris excerpta in unum congessisse; at refragantur tempora singulorum populorum imperiis attributa. Quare omnia uno eodemque loco Diodorum proposuisse, eaque ex auctore, qui aliam quam Apollodorus chronologiam secutus, petiisse statuendum est. Igitur ubi de Aeginetarum potestate maritima verba fecit, ceterorum populorum, qui ante Aeginetas inde ab Troianis temporibus classe valuerant, recensum instituerit. Quem in his auctorem secutus sit nescio; vulgo de Castore cogitant; perperam.)
12. Lycurgi virtus et in Spartanorum rempublicam merita. Versus Pythiae subditi.
13. Temenus et Argivi.
14. Argivorum regnum stetit annos DIL.

Fr.
15. Caranus ante primam Olympiadem Macedoniae imperio potitus est. Inde reges Macedonum usque ad Alexandrum Magnum enumerantur, qui per CCCCLIII annos regnum tenuerunt.
16. Oraculum Perdiccae regi Macedonum datum (cf. p. 145, 5).
17. Carani genealogia.

FRAGMENTA LIBRI OCTAVI.

(Ab Olymp. I usque ad Solonis tempora.)

1. Elei sacrosancti habebantur a Graecis universis.
2. Spectat ad Rheam Silviam, Vestalem.
3. Numitor et Amulius.
4. Romuli et Remi adulescentia.
5. Romulus et Remus de urbe condenda auspicia capientes.
6. Remus a fratre occisus.
7. De causis belli Messeniaci primi.
8. Virginem ex Aepytidarum gente pro patriae salute mactari iubet oraculum.

9 et 10. De Archiae (Syracusarum conditoris) amoribus.

11. Agathoclis in aede Minervae exstruenda fraus. (Haec narrationi de ortu Syracusarum data occasione intexta esse ordo docet fragmentorum.)
12. Cleonnis et Aristomenes Messenii de virtutis praemio litigantes.
13. Spectare haec videntur ad exhortationem, qua dux Lacedaemoniorum milites ob oraculum Messeniis datum animis deficientes ad pugnam excitaverat; Pausan. IV 10. — Victi Lacedaemonii oraculum consulunt.
14. Numa Pompilius, rex pacis amantissimus, Pythagorae discipulus.
15. Sententiae ex narratione de Numa Pompilio rege excerptae.
16. Medorum rex Deioces, vir iustitia insignis.
17. Urbes in Italia a Graecis conditae: Oracula Myscello data Crotonis conditori (Ol. 17, 3; a. C. 710 sec. Timaeum, ex quo plurima in hac historiae parte Diodorus hausit; Ol. 18, 1; a. C. 708 sec. Euseb.). (Sybaris sec. Euseb. eodem anno quo Croton condita. Post origines urbis incrementa eius exposuit. Huc pertinent:)

Fr.
18—20. De luxu et mollitie Sybaritarum.
21. Tarentum ab Epeunactis conditur (Ol. 18, 1; a. C. 708 Euseb.).
22. Hippomenis, Atheniensium archontis, in filiam atrocitas. (Sec. Eusebium Hippomenes magistratum gessit Ol. 14, 3—16, 4; a. C. 722—712. Diodorum aliter statuisse apparet, quamquam calculi eius accurate subduci nequeunt. Verum, nisi egregie fallor, Diodorus Hippomenem 17 vel 18 annis posteriorem fecit quam Eusebius.)
23, 1. Gela ab Antiphemo et Entimo condita. (Ol. 22, 3, a. C. 690. Euseb. Arm. Venet.; Ol. 23, 1, a. C. 688. Euseb. Arm. Mediol.)
23, 2. Chalcidenses Rhegium condunt (Ol. 24, 1, a. C. 684). (Locrorum urbs condita Ol. 24, 2, a. C. 683, sec. Euseb. Hieron.; Ol. 26, 4, a. C. 637 sec. Euseb. Arm. Huc pertinet:)
23, 4. De severa apud Locros iustitiae cura. Conf. Plutarch. π. πολυπραγμ. c. 8. Timaei fr. 66 sq.
24. Oraculum de centum annorum tyrannide Sicyoniis datum. Conf. Aristot. Polit. V 9, 21. (Circa Ol. 26, 4, a. C. 673.)
25. Tullo Hostilio regnante (inde ab Ol. 26, 4; a. C. 673) ruptum Romanorum cum Albanis foedus.
26. Tullus Hostilius ius constituit, quo bella indicerentur. Conf. Cic. de Rep. II 17.
27. Lacedaemonii ab Atheniensibus belli ducem petere oraculo iubentur. — Tyrtaei ducis instituta. — (Quod tempora belli attinet, Diodorus proxime accessisse videtur ad calculos apud Eusebium servatos, ubi Messeniorum defectio assignatur Ol. 36, 3, a. C. 634 in cod. Arm.; Ol. 35, 4, a. C. 637 ap. Hieronymum; Tyrtaeus Ol. 37, 1, a. C. 632 in cod. Arm.; Ol. 36, 4, a. C. 633 ap. Hieron.)
28. Cum Tyrtaeo componitur Terpander civiles Lacedaemone seditiones carminibus suis placans.
29. Cyrene a Batto condita (Ol. 37, 2; a. C. 631). Ad historiam urbis, quam hac occasione auctor percensuit, pertinent:
30. De Arcesilao, Eudaemonis filio, cui *Χαλεποῦ* cognomen; ac deinde: (2) de Demonacte Mantinensi, qui sub regno Batti III. *Χωλοῦ* dissidia Cyrenaeorum composuit.

Fr.
31. L. Tarquinius Priscus (Ol. 41, 1—50, 2; 616—579).
32. Locrensium de auxilio adversus Crotoniatas Spartam missa legatio (ante pugnam ad Sagram; circa Ol. 42; a. C. 612).

FRAGMENTA LIBRI NONI.

1. Solonis indoles, mores, leges. — Sequuntur quae sapientiam viri uberius demonstrent:
2. Responsa, quae Croeso dedit. — (5) Eius de athletis iudicium.
3. Historia de tripode aureo, quem Soloni utpote viro sapientissimo destinatum, hic Apollini dedicavit. (Res iterum tangitur in Biantis historia, fr. 13, 2.)
4. Solonis contra Pisistratum consilia. (Hoc quoque repetitur, ubi ad Pisistrati tempora auctor devenit, fr. 20, 4.) Adiungitur de ceteris sapientibus narratio:
5. Spectat ad Periandrum; cf. fr. 7.
6—8. De Anacharsi et Mysone; hunc reiecto Periandro in septem sapientium collegium cooptarunt.
9—10. De Chilone.
11—12. De Pittaco.
13. De Biante.
14—15. De Milone Crotoniata et Polydamante Thessalo, inutiliter robore valentibus, cum ingenio destituti essent. (Haec ex eodem de sapientibus loco desumpta. — Absoluta Solonis laudatione, in qua quaecunque proposito inserviebant, nulla temporum ratione habita, auctor congessit, redit ad seriem historiae.)
16. Oraculum Graecis datum Cirrham obsidentibus. (Circa Ol. 47, 2; a. C. 591, ut ex Diodori mente statuendum puto.)
17. Solon quadraginta septem annis post Draconem. (Vulgo XXX tantum annorum intervallum statuunt, Solonisque archontis magistratum collocant Ol. 46, 3, a. C. 594. Hoc si tenes, Draconis annus foret 624, atque ex Diodori numero, 641 a. C. — Neque tamen ita Diodorum statuisse pro certo contenderim; Draconem sine dubio posuit a. 633 (17 annis post 650), ideoque Solonem a. 586.)

Fr.
18—19. Phalaridis taurus aheneus, Perilao perniciosus (Ol. 52, 4—56, 4; 569—553 a. C.).
20. Solon Pisistrati adversarius.
21. Cyrus regnavit Ol. 55.
22. Cyri virtutis indoles.
23. Astyages victus in milites suos durius consulit.
24. Cyrus propter humanitatem pater appellatur.
25. Croesus quam meditatus erat adversus insulas expeditionem omittit.
26—27. Croesi cum sapientibus Graeciae colloquium.
28. Aesopi effatum.
29. Atys, Croesi filius, ab Adrasto necatus.
30. Phalaridis dictum.
31. Croesus oraculum Delphicum bis consulit (Ol. 57, 3, a. C. 550.). — Cyrus legatos mittit ad Croesum.
32. Croesus ab Eurybato proditur.
33. Sententia ad Eurybati scelus spectans. — Oraculum Croeso datum de filio voce capto. — Cyrus a Croeso admonitus parcit Sardibus expugnatis (Ol. 58, 3, a. C. 546).
34. Cyri in Croesum humanitas.
35. Harpagi dictum de Graecis Asiaticis sero cum Cyro foedus iuncturis.
36. Lacedaemonii Cyrum Graecis in Asia civitatibus abstinere iubent. Cyri responsum. — Lacedaemoniis Arcadiam occupaturis datum oraculum. — Alterum oraculum eisdem datum de Orestis ossibus consulentibus. — (4) Conf. Herod. I 158.
37. Pisistrati de osculo filiae in solemni pompa dato scomma. — Rustici cuiusdam facete dictum de vectigali a Pisistrato imposito. (Circa Ol. 60, 4, a. C. 537.)

FRAGMENTA LIBRI DECIMI.

1. Servii Tullii cum Tarquinio rixa et caedes.
2. Servius Tullius regnavit XLIV annos.
(Fr. 1 et 2 fortasse melius ad librum nonum referuntur.)
3. Pythagoras sapientia clarus, archonte Thericle (Ol. 61, 4.). — (4) Eius in Pherecydem praeceptorem pietas. — (5) Pythagorei alius alium adiuvabant.

Fr.
4. Cliniae exemplum; alterum Phintiae et Damonis.
5—10. Pythagorae doctrinae capita nonnulla.
11. Pythagoreorum sectae interitus per Cylonem. — Lysis Pythagoreus, Epaminondae magister.
12. Historiae, severae hominum iudicis, utilitas. (Epiphonema, ut videtur, narrationis de Pythagoreis.)
13. Cyrus orbis terrarum imperium affectat.
14. Cambysae indoles. — Eiusdem in Amasis mortui corpus atrocitas et adversus templum Ammonis expeditio.
15. Libyes et Cyrenaei ad Cambysen Aegypto potitum deditionem faciunt.
16. Polycratis latrocinia maritima. (4) Eius in Lydos fugitivos perfidia.
17. Pisistrati filii; Hipparchus occiditur. Laus Aristogitonis.
18. Zeno Nearchum tyrannum ulciscitur. (Propter Aristogitonem Zenonis mentionem fecisse videtur Diodorus, quem Zenoni comparat etiam Diogenes Laert. IX 26, vel propter Leaenam meretricem, quae ne socios Harmodii et Aristogitonis proderet, linguam, sicut Zeno, sibi momordit.)

[Dorieus Heracleam in Sicilia condit (circa Ol. 67, 3, a. C. 510).]

19. Megabyzus Babylonem dolo capit. — (5) Darius expeditionem in Europam parat. — (6) Tyrrheni metu Persarum moti Lemnum relinquunt.
20—21. Lucretiae mors.
22. Tarquinii scelera et Bruti calliditas.
23. Sybaritae a Crotoniatis proelio funduntur; cf. XI, 90, 3.
24. Herodoti mirabilia narrandi mos. — Athenienses Boeotis et Chalcidensibus fugatis Chalcidem occupant (circa Ol. 68, 3; a. C. 506). Cf. Herodot. V 77.
25. Caribus de auxilio a Milesiis contra Persas petendo percontantibus oraculum quid responderit. (Cf. Demonis fr. 10, Herodot. V 120.) — Quae sequitur sententia spectare videtur ad foedus Graecorum in Asia contra Persas initum. — Hecataeus Milesius ad Artaphernen legatus missus (Ol. 71, 3, a. C. 494).
26. Cf. Herodot. VI 83.
27. Datis legationem Athenas ut Persis se dederent mittit.

Fr.

28. Hippocrates Gelensium tyrannus Syracusis victis consulit (Ol. 72, 2, a. C. 491). — Thero Agrigentinus.
29. Gelo Syracusanus puer mirabiliter servatus est.
30. Cimon Miltiadis patris multam in se recipit. — Dux optimus.
31. Cimon sororem Elpinicen uxorem habet.
32. Themistocle auctore Cimoni collocata est virgo divitissima, cuius dote vinculis liberatus est.
33. Graecorum ad Gelonem legatio de auxilio contra Persas (Ol. 74, 4, a. C. 481).
34. Sententiae ex orationibus de bello Medico depromptae.

LIB. XI.

Cap.

1. Nullo, ut alias solebat, praemisso prooemio Diodorus librum incipit res ab expeditione Xerxis in Graeciam usque ad Atheniensium expeditionem in Cyprum continentem. Belli suasor Mardonius; socii Carthaginienses, quorum apparatus belli describitur.

Ol. 75, 1 : 480 a. Chr.

2. Xerxes praeter ingentes copias terrestres iam a Dario patre collectas naves longas MCC paraverat. Ipse Susis Sardes movit, praemissis in Graeciam praeconibus, iuncto ponte Hellesponto, perfossoque monte Athone. Duces Graecorum Euaenetus Lacedaemonius et Themistocles Atheniensis; sed plerique Graeciae populi ad Persas defecerant.
3. Graeci defectionis infamia notati recensentur. Concilium Graecorum in Isthmo; Argivorum arrogantia. Interea Xerxes copias per pontem in Thraciam ductas et apud Doriscum collectas lustravit. Navium copiarumque et terrestrium et navalium numerus.
4. Graecorum classis Eurybiade praefecto ad Artemisium, pedestres copiae duce Leonida ad Thermopylas Persis oppositae.
5. Ad Acanthum urbem progressus Xerxes Graecos ad Thermopylas obstantes nuntiis evocat, ut abiectis armis discedant; Leonidae responsum.

Cap.
6. Contempta Demarati Lacedaemonii admonitione Xerxes Medos impetum facere in Graecos iubet.
7. Medis ceterisque fugatis Xerxes Persas qui immortales vocantur in Graecos mittit; sed ingenti caede repulsi.
8. Tertio proelio victi Persae. Tandem Trachinius quidam per montana viam monstrat, quod per transfugam Leonidas comperit.
9. Dimissis reliquis copiis Leonidas cum quingentis Spartanis et Thespiensibus hosti restitit et Xerxis castra noctu invasit.
10. Graeci omnes fortiter pugnantes, caesaque magna Persarum multitudine, occubuere.
11. Eorum laudatio. Encomium Simonidis.
12. Transitu Xerxes ita potitus etiam mari dimicari iubet. Classis Graecorum ad Artemisium consilio Themistoclis Persas adoritur. Pugnam nox intercipit; victoria dubia.
13. Oborta tempestas Persarum classi magnam infert stragem. Iterum ancipiti proelio digressi Graeci Salamina se recipiunt.
14. Terrestri itinere Xerxes a Thermopylis in Atticam progressus omnia vastat. Delphicum templum mirabiliter servatur.
15. Corcyraei callide cunctantur. Graeci consilia diversa de ineunda pugna navali capiunt. Aptissimum locum ad Salamina esse Themistocles censet.
16. Pavor Graecos occupat et in Peloponnesum convertit, quam muro muniunt.
17. Themistocles Xerxem falso nuntio decipit et ad pugnam navalem exoptato loco committendam impellit, clam accepto per Iones de ipsorum inter pugnandum futura defectione nuntio.
18. Pugna committitur ad Salamina.
19. Graeci insignem consequuntur victoriam. Rex per Themistoclem metu imbutus, ne Graeci mari potiti ponte rescisso reditum intercluderent, in regnum revertitur, relicto in Graecia Mardonio.
20. Carthaginienses e foedere cum Persis facto Hamilcare duce bellum contra Graecos in Sicilia movent. Eorum terrestres et navales copiae in Siciliam transvectae.

Cap.

Himera primum obsessa. Thero, Agrigenti tyrannus, tum ab eo accitus

21. Gelo Syracusarum princeps Himerensibus auxilio venit.
22. Gelo strategemate usus et incendit hostium classem et Hamilcarem obtruncat, simul proelio pedestrem exercitum ad internecionem caedit.
23. Merito haec pugna Plataeensi atque Gelo Pausaniae vel Themistocli componitur.
24. Gelonis et Leonidae facinora in eundem diem incidunt. Summa consternatio civitatem Carthaginiensium occupat.
25. Gelo militum virtutem praemiis ornat; captivorum autem incredibilem multitudinem inter socios distribuit, quorum servitio multa opera publica perficiuntur.
26. Gelo in ipsos hostes mitis et clemens, Carthaginiensibus aequas pacis condiciones concedit. Nummos cudit Damaretios. De praeda templa vel exstruit vel exornat. Obiter commemoratur Pindari aetas.

Ol. 75, 2 : 479 a. Chr.

27. Persarum classis circa Cumam et apud Samum subsistit. Inter Athenienses et Lacedaemonios simultates acerrimae. Themistocli imperium abrogatur.
28. Graecorum dissidiis in sua commoda uti conatur Mardonius; qua spe deceptus incursionem facit in Atticam, et omnia caede atque incendio implet.
29. Graecorum de republica tuenda communia consilia et iusiurandum. Aristides et Pausanias duces.
30. Ad Plataeas Graeci proelium committunt.
31 et 32. Proelii Plataeensis descriptio.
33. Post victoriam Plataeensem spolia sunt distributa, victoriae monumenta posita, virtutis praemia defectionisque supplicia constituta.
34. Classi Graecorum praefecti Leotychidas et Xanthippus ad Graecos Asiam tenentes in libertatem vindicandos pugnam navalem experiri constituunt. Ignari rerum ad Plataeas actarum pronuntiari iubent Persas esse victos.
35. Postridie nuntius victoriae Plataeensis affertur. Et Graeci et Persae ad pugnam incitantur.

Cap.

36. Pugna navalis ad Mycalen commissa eodem die, quo apud Plataeas pugnatum est, describitur. Persae in fugam acti.

37. De consilio Graecos, qui Asiam incolunt, in Europam transferendi. Mycalensi pugna bellum Medicum finitur, per duos annos gestum. Commemoratur Herodotum usque ad Sesti obsidionem opus suum perduxisse, et Sp. Cassium Romae capitis damnatum esse.

Ol. 75, 3 : 478 a. Chr.

38. In Sicilia recuperata pace Gelo civitatem legibus et institutis utilissimis recreat et auget. Gelonis mors et memoria apud posteros. Successit ei Hiero frater.

39. Inter Athenienses et Lacedaemonios novae contentiones ob refecta Athenarum moenia oriuntur.

40. Themistoclis fraude Athenarum moenia restituuntur. — Res Romanae.

Ol. 75, 4 : 477 a. Chr.

41. Themistocles, cuius maxima apud omnes auctoritas erat, ad amplificandam patriam praeter Phalereum portum, qui angustior erat, Piraeum construere consilium cepit.

42. Hoc consilium pro contione exponere recusat. Arcano deliberatur.

43. Themistocles cavet, ne Lacedaemonii coeptis suis adversentur.

44. Lacedaemoniorum iussu Pausanias dux cum classe in Cyprum insulam et Hellespontum profectus est ad liberandas Graecas civitates adhuc Persarum praesidiis occupatas. Sed captus praemiorum regiaeque filiae spe, proditionis consilia fovet moresque Persicos sectatur.

45. Proditio Pausaniae qua ratione fuerit cognita et punita.

46 et 47. Sceleribus Pausaniae opponuntur virtutes Aristidis, qui patriam sociis et opibus auxit.

Ol. 76, 1 : 476 a. Chr.

48. Leotychidas Spartanorum rex, cui Archelaus successit, et Anaxilaus Rhegii et Zancles tyrannus moriuntur.

Cap.

Inter Hieronem et fratrem Polyzelum gravissimae inimicitiae; per Theronem fratres reconciliantur.

49. Naxios et Catinenses Leontium migrare Hiero iubet, receptis novis e Peloponneso et Syracusis colonis. Himeram Thero traduxit Dores.

Ol. 76, 2 : 475 a. Chr.

50. Lacedaemonii indignantes penes Athenienses maris imperium esse ipsorumque rempublicam claudam factam, illis bellum inferre moliuntur. Hetoemaridae prudentia animi placantur.

Ol. 76, 3 : 474 a. Chr.

51. Hiero Cumas auxilia mittit, eamque urbem bello contra Tyrrhenos tutatur.

Ol. 76, 4 : 473 a. Chr.

52. Bellum in Italia inter Tarentinos et Iapyges gestum.

Ol. 77, 1 : 472 a. Chr.

53. Thero Agrigentinorum princeps humanitate et iustitia florens moritur; succedit Thrasydaeus filius ob crudelitatem et superbiam omnibus invisus, qui bello contra Hieronem infeliciter gesto regno pulsus obiit. — Clades ad Cremeram.

Ol. 77, 2 : 471 a. Chr.

54. Lacedaemonii invidia ducti Themistoclem proditionis apud Athenienses accusant, quasi Pausaniae consiliorum participem. Tum quidem absolutus est.

55. Postea innocens ostracismo patria expellitur. Lacedaemonii eundem communi Graecorum iudicio damnandum censent.

56. Themistocles Argis ad Molossorum regem, deinde in Asiam ad Xerxem confugit.

57. A Mandane, Xerxis sorore, accusatus non modo absolvitur, sed etiam summis muneribus ornatur.

58. Themistocles in Asia tuto et iucunde vitam exigit; de eius morte varia traduntur.

59. Themistoclis elogium. — Buxentum urbs tunc in Italia condita est.

Cap.

Ol. 77, 3 : 470 a. Chr.

60. Athenienses Cimonem cum exercitu in Asiam mittunt ad recuperandas sociorum urbes, Persarum praesidiis occupatas. Hic multis in Caria et Lycia urbibus expugnatis Persarum classem apud Cyprum fundit.
61. Terrestres quoque copias strategemate usus ad Eurymedontem devincit.
62. Cimon ingentem praedam consequitur. Athenienses, quorum respublica ab hoc tempore ingentibus opibus aucta est, decimam dicant Apollini.

Ol. 77, 4 : 469 a. Chr.

63. Lacedaemonii cum crebris terrae motibus, tum bello ab Hilotis et Messeniis illato admodum afflicti. Archidami regis virtus.
64. Rebelles castrum in Messenia occupant. Atheniensium auxiliis brevi dimissis bellatum est per decem annos.

Ol. 78, 1 : 468 a. Chr.

65. Inter Argivos et Mycenaeos bellum exortum. Argivi victores Mycenaeos in servitutem redegerunt et urbem destruxerunt.

Ol. 78, 2 : 467 a. Chr.

66. Micythus tutela in Anaxilai filios sanctissime administrata reddit eis paternum regnum. Eo anno Hiero mortuus, quem frater Thrasybulus sequitur.

Ol. 78, 3 : 466 a. Chr.

67. Thrasybuli superbia offensi Syracusani bellum movent.
68. Syracusani Thrasybulum regno eiciunt, et libertatem usque ad Dionysii dominatum tuentur. Eo anno Romae primum tribuni plebis creati.

Ol. 78, 4 : 465 a. Chr.

69. Artabanus satellitum princeps per insidias Xerxem cum prole occidere et regnum occupare conatur. Sed superstes patri fratribusque Artaxerxes patrio regno potitur et parentis caedem ulciscitur.

Cap. Ol. 79, 1 : 464 a. Chr.

70. Thasios et Aeginetas deficere conantes imperio subiciunt Athenienses. Sed plures populi deficere agitabant, Atheniensium superbia exacerbati. Colonia missa Amphipolin, paulo post ab Edonorum populo oppressa.

Ol. 79, 2 : 463 a. Chr.

71. Artaxerxes in puniendis paternae caedis reis et ordinanda republica versatur. Interea Aegyptii a Persis deficiunt et Inarum regem creant, inita cum Atheniensibus societate. Artaxerxes illos domare parat.

72. Sicilia post exactos reges laetior in dies floret. Sed peregrini a Gelone in civitatem recepti cum magistratibus excluderentur, novis tumultibus Syracusas perturbant.

73. A Syracusanis illi commeatu interclusi sunt.

Ol. 79, 3 : 462 a. Chr.

74. Bellum ab Artaxerxe Aegyptiis illatum duce Achaemene. Athenienses foedere Aegyptiis iuncti Persas proelio vincunt et usque ad Album murum pellunt. Lacedaemonii a Persis advocati auxilio venire recusant.

Ol. 79, 4 : 461 a. Chr.

75. Artabazus et Megabyzus novis copiis Aegyptum adeunt, sed exercendo milite annum transigunt.

76. Tumultus per Siciliae urbes continuati, victis peregrinis et Messanam deductis tandem sedati sunt.

Ol. 80, 1 : 460 a. Chr.

77. Aegyptii adventu novi exercitus perterriti cum Persis in gratiam redeunt, relictis Atheniensibus sociis. Hi tamen navibus ipsi incendio deletis tanta virtute restiterunt, ut eis Persae salvum in patriam reditum concederent. — Athenis tum Ephialtes de Areopagi auctoritate detraxit.

Ol. 80, 2 : 459 a. Chr.

78. Bellum Atheniensium cum Corinthiis, Epidauriis, Aeginetis. Ducetius, Siculorum rex, condita urbe Menaeno et expugnata Morgantina gloriam adeptus est.

Cap. Ol. 80, 3 : 458 a. Chr.

79. Corinthii et Megarenses de finibus inter se armis contendunt. Megarenses, Atheniensium auxiliis adiuti, victores. Phocensium adversus Dores bellum, quos Lacedaemonii defendunt.
80. Bellum inter Lacedaemonios et Athenienses oritur. Thessali inter pugnam desciscunt ad Lacedaemonios. Indutiae quattuor mensium factae.

Ol. 80, 4 : 457 a. Chr.

81. Thebani copias suas iungunt Lacedaemoniis, quorum auxilio amissam Persico bello dignitatem reparare cupiunt. Myronides dux Atheniensium parva manu magnum hostium numerum superavit.
82. Laudatio Myronidis, qui Tanagra expugnata Boeotiam depopulatus est.
83. Boeoti ad Oenophyta victi. Pluribus populis subactis Myronides Athenas redit.

Ol. 81, 1 : 456 a. Chr.

84. Tolmides praefectus classi Atticae, Myronidae gloria excitatus, Laconiam populatur. Messenios a Lacedaemoniis victos deducit Naupactum.

Ol. 81, 2 : 455 a. Chr.

85. Dum Tolmides in Boeotia versatur, Pericles classi praefectus Peloponnesum invadit.

Ol. 81, 3 : 454 a. Chr.

86. Cimonis opera quinquennales indutiae factae inter Athenienses et Lacedaemonios. — Sicilia bello Segestanorum et Lilybaeorum aliisque dissidiis internis turbata. Syracusis Tyndarides tyrannidem affectans interficitur.
87. Ad opprimendam regnandi libidinem Syracusani instar ostracismi Attici petalismum instituunt.

Ol. 81, 4 : 453 a. Chr.

88. Iterum describitur incursio a Pericle in Peloponnesum facta (cf. c. 85). Tolmides Euboeam et Naxum civibus Atheniensibus distribuit. — Sicilia Tyrrhenorum

Cap.

latrociniis vexatur. Ab Syracusanis Phayllus Tyrrheniae bellum inferre iubetur et post hunc Apelles, qui Corsicam et alia loca vastat. Ducetius Siculos in unam rempublicam redegit. Exstruxit urbem Palicen, prope fanum Palicorum.

89. Huius fani descriptio.

90. Palicae urbis fata. — In Italia Sybaris instaurata.

(Res anni Ol. 82, 1: 452 a. Chr. exciderunt.)

Ol. 82, 2 : 451 a. Chr.

91. Ducetius Aetnam urbem occupat et Agrigentinos proelio fundit; deinde proelio ipse a Syracusanis fusus atque a suis desertus est.

92. Ducetius supplex ad Syracusanos confugit, qui misericordia commoti eum cum viatico Corinthum relegarunt.

LIB. XII.

Cap.

1 et 2. Prooemium: Nihil mali sine quodam commodo esse, exemplo belli Persici docetur, quod ad Graeciae universae, inprimis Atheniensium incrementa, opes et florentissimum statum, plurimum valuerit. Inde per proximos quinquaginta annos propter opum abundantiam bonas artes esse excultas, artiumque et doctrinarum studia, praesertim philosophiam, eloquentiam, remque militarem inter Athenienses maximopere floruisse.

Ol. 82, 3 : 450 a. Chr.

3. Post bellum pro Aegyptiis infeliciter gestum (cf. XI 77) novum bellum pro Graecorum in Asia libertate Persis inferunt Athenienses. Cimon, classi praefectus, Persas in Cypro adoritur. Persae, quibus Artabazus et Megabyzus praeerant, terra marique victi sunt.

Ol. 82, 4 : 449 a. Chr.

4. Athenienses in Cypro Salaminem oppugnant. Artaxerxis rogatu conveniunt pacis condiciones.

Ol. 83, 1 : 448 a. Chr.

5. Megarenses, qui ad Lacedaemonios defecerant, ab Atheniensibus bello domantur.

Cap.

Ol. 83, 2 : 447 a. Chr.

6. Lacedaemoniorum incursio in Atticam. Athenienses Tolmide duce ad Coroneam victi sunt.

Ol. 83, 3 : 446 a. Chr.

7. Multae civitates post acceptam cladem ab Atheniensibus deficiunt. Euboea duce Pericle sub imperium redacta. Inde in triginta annos indutiae factae.
8. Eodem tempore in Sicilia bellum inter Syracusanos et Agrigentinos exarsit ob Ducetium regulum, quem Syracusani inconsultis Agrigentinis dimiserant. Is cum magna hominum turba in Siciliam redierat, novas sedes quaerens.
9. In Italia Thurium urbs condita hac occasione: Sybaritae quingentos cives opibus exutos urbe expulerant, quibus Crotone receptis bellum exoritur. Crotoniatae duce Milone vincunt Sybaritas.
10. Sybaris tum eversa est (cf. X 23. XI 90, 3). Post LVIII annos Thessali urbem restituere conati iterum a Crotoniatis expelluntur. Paulo post exules ab Atheniensibus adiuti novam coloniam eo deducunt, et prope Sybarin deletam, ad fontem Thurium, Thurium condunt.
11. Discordia Thurii inter cives exorta, caesis antiquis Sybaritis, novi coloni rempublicam melius instruunt; Charondas legibus scribundis deligitur.
12. Charondae legum specimen.
13. Charondas litterarum praecipuam curam habet. Litterarum laus.
14. Loci poetarum, quibus Charondae leges celebrantur.
15. Charondae leges de tutela.
16. Eiusdem leges in milites ignavos et capitis reos.
17. Leges temere abrogandi conatus a Charonda repressi. Immutatae nullae sunt leges nisi hae tres: lex de oculis effodiendis.
18. Lex de divortiis, lex de orbis.
19. Charondae mors voluntaria.
20. Historia alius legislatoris adiungitur, Zaleuci Locrensis. Legum tamquam fundamentum esse voluit religionem et animum purum. Legum aliquot capita.
21. Zaleuci nonnullae aliae leges recensentur.

Cap. Ol. 83, 4 : 445 a. Chr.

22. Sybaritae reliqui ad Traentem fluvium se recipiunt, ubi postea interimuntur a Bruttiis. — Athenienses in recuperatam Euboeam Hestiaeis eiectis civium coloniam mittunt.

Ol. 84, 1 : 444 a. Chr.

23. Romae decemviri legibus scribundis creati. Thurii et Tarentini mutuo bello se infestant.

Ol. 84, 2 : 443 a. Chr.

24. Ap. Claudii, qui unus e decemviris erat, libido. Verginia a patre necata. Exercitus movetur, Aventinum occupat.

25. Orta inter Romanos discordia intestina componitur, ita ut decem quotannis tribuni plebis et alter de plebe consul creentur.

Ol. 84, 3 : 442 a. Chr.

26. Leges XII tabularum perfectae. — Una pace tum omnes populi fruebantur.

Ol. 84, 4 : 441 a. Chr.

27. Samii de Priene bellum contra Milesios moverunt et ab Atheniensibus defecerunt. Pericles Samum cepit; deinde Samios a Persis adiutos iterum vicit et Samum oppugnavit.

28. In hac oppugnatione Pericles primas machinas bellicas adhibuit ab Artemone inventas.

Ol. 85, 1 : 440 a. Chr.

29. Ducetio mortuo Syracusani Siculorum barbarorum urbes occupant.

Ol. 85, 2 : 439 a. Chr.

30. Syracusarum opes. — Belli Corinthiaci initium. Corinthii pro Epidamniis contra Corcyraeos arma capiunt. — Romani Volscos bello subigunt.

Ol. 85, 3 : 438 a. Chr.

31. Campanorum gens in Italia exstitit. — Archeanactidis, qui in Bosporo Cimmerio XLII annos regnaverant, successit Spartacus. — Corinthii a Corcyraeis proelio navali pulsi.

Cap. Ol. 85, 4 : 437 a. Chr.

32. Et Corinthii et Corcyraei apparant classes. Athenienses coloniam deducunt Amphipolin.

Ol. 86, 1 : 436 a. Chr.

33. Corcyraei triginta navibus Atheniensium adiuti Corinthios fundunt.

Ol. 86, 2 : 435 a. Chr.

34. Corinthii Potidaeam ad defectionem ab Atheniensibus movent; Perdiccas rex Macedonum Chalcidenses ab eis abalienat. Victoria ab Atheniensibus parta Potidaea obsidetur. — Romani coloniam mittunt Ardeam.

Ol. 86, 3 : 434 a. Chr.

35. Thuriorum in Italia dissidia de civitatis vel coloniae conditore. Archidamus rex Lacedaemoniorum moritur, cui succedit Agis.

Ol. 86, 4 : 433 a. Chr.

36. Spartacus rex Bospori moritur, succedit Seleucus. — Athenis Meton novam computationem astronomicam, quam vocant enneadecaeteridem, divulgat. — Heraclea in Italia a Tarentinis conditur.

Ol. 87, 1 : 432 a. Chr.

37. Romae Sp. Maelius interficitur. — Atheniensium apud Potidaeam nobilissima victoria. Ab hac Thucydides historiam exorsus est belli Peloponnesiaci per XXVII annos gesti, cuius ipse XXII annos descripsit.

Ol. 87, 2 : 431 a. Chr.

38. Belli Peloponnesiaci causae exponuntur: Pericles ne aerarii communis suo arbitratu administrati rationem reddere cogeretur, Alcibiade auctore Athenienses gravi bello implicare consilium cepit.

39. Phidias simulque Pericles furti accusantur. Proxima belli causa erat Atheniensium in Megarenses decretum, quod abrogari Lacedaemonii iubent.

40. Pericles gravissima oratione bellum in Lacedaemonios suadet, et de parato pecuniarum copiarumque apparatu magnifice disserit. Versus Aristophanis et Eupolidis.

41. Lacedaemonii comparato a sociis auxilio primi inferunt

Cap.

bellum. Boeoti opprimunt Plataeam urbem Atheniensibus foedere iunctam, sed repelluntur.

42. Plataeensibus subveniunt Athenienses. Utriusque partis socii recensentur. Lacedaemonii duce Archidamo rege exercitum in Atticam mittunt; Pericles classe infestari Peloponnesum iubet: quo facto sponte abeunt Lacedaemonii.

Ol. 87, 3 : 430 a. Chr.

43. Athenienses Peloponnesum vastare pergunt. Brasidae Spartani eximia virtus.

44. Cleopompum Athenienses cum classe in Locros mittunt, Aeginetas expellunt, Megarensium agros vastant.

45. Lacedaemoniorum altera incursio in Atticam, cuius incolae Athenas confugiunt; unde pestilentia orta. Hostes avertit Periclis novus impetus in Peloponnesum. Pericli imperium abrogatur, paulo post redditur.

Ol. 87, 4 : 429 a. Chr.

46. Pericles moritur. Ei succedit in imperio Hagno, cuius copiis Potidaea diu frustra obsessa capitur.

47. Phormio, classis Atheniensium dux, ad Naupactum Lacedaemonios arcet; contra Archidamus in Boeotia Plataeas oppugnat. Xenophon et Phanomachus Athenienses Thraciam, Cnemus Lacedaemoniorum dux Acarnaniam invadunt; utrique rem male gerunt.

48. Phormio pugna navali ad Rhium vincit Lacedaemonios; deinde ancipiti Marte pugnat.

Ol. 88, 1 : 428 a. Chr.

49. Cnemi ducis Lacedaemoniorum in Salaminem et Piraeum portum expeditio irrita.

50. Incidit in hoc tempus bellum, quod Sitalces rex Thracum contra Perdiccam regem Macedoniae gessit, ut Amyntam in regnum paternum restitueret.

51. Graeci finitimi ad Thraces arcendos magnas cogunt copias. Quare Sitalces Perdicca sibi reconciliato in Thraciam redit.

52. Attica a Lacedaemoniis vastata.

Cap.

Ol. 88, 2 : 427 a. Chr.

53. Leontini in Sicilia a Syracusanis bello petiti Atheniensium implorant auxilium, misso Gorgia, cuius eloquentia describitur.
54. Athenienses Siciliae occupandae studio dudum incensi Leontinis classem auxilio mittunt ac rem bene gerunt; tamen Leontini per legatos pacem cum Syracusanis faciunt.
55. Lesbii, qui ab Atheniensibus abalienati in societatem Lacedaemoniorum transierunt, Pache duce superantur, quamquam Lacedaemonii naves submittunt et ipsi Atticam devastant. Cleone auctore in Mytilenaeos crudeliter consulere Athenienses decernunt, brevi ad mitiora inflexi.
56. Plataeae a Lacedaemoniis obsessae et deletae. Ducenti Plataeenses Athenas evaserant, ceteri concisi sunt.
57. In insula Corcyra ingens seditio Atheniensium ope composita.

Ol. 88, 3 : 426 a. Chr.

58. Athenienses nova vis morbi adoritur. Pestis causae referuntur et quae ad placandos deos facta sint.
59. Lacedaemonii denuo Atticam invadere moliti, terrae motibus deterriti sunt. Trachinem nova colonia reficiunt et Heracleam nuncupant.

Ol. 88, 4 : 425 a. Chr.

60. Demosthenis, classi Atheniensium praefecti, in Leucadem et Acarnaniam expeditio.
61. Demosthenes in Peloponnesum transvectus Pylum occupat et munit: quem locum Lacedaemonii recuperare frustra conantur.
62. Continuant Pyli oppugnationem Lacedaemonii. Brasidae nobilissima virtus.
63. Lacedaemonii legatis nequidquam Athenas missis in insula Sphacteria fame coacti se dedunt. Pylus Messeniis tutanda traditur.
64. In Persia Artaxerxi succedit Xerxes. — Aequi in Italia subacti a Romanis. Postumii triumphus et severitas in filium.

Cap. Ol. 89, 1 : 424 a. Chr.

65. Nicias, classi Atheniensium praefectus, Lacedaemoniorum socios infestat, primo adortus Melum insulam; hinc infecta re divertit in Oropum et Tanagraeorum regionem; tum Locridem et Corinthum petit; Corinthios bis vincit, Cythera insulam expugnat, Peloponnesi agros multos devastat.
66. Megarenses ad partes Atheniensium transeunt. Arcem Nisaeam Athenienses vi expugnant.
67. Brasidas subito impetu Megaram recuperat, Chalcidenses adiuvat multosque Thraciae populos in societatem recipit. In Hilotas atrocia Lacedaemoniorum consilia.
68. Brasidas Amphipolin, cuius oppidi brevis additur historia, et propinqua alia loca occupat.
69. Ex discordia inter Boeotos orta Athenienses lucrum facere student; occupant Delium.
70. Proelium apud Delium committitur, quo Athenienses funduntur. Ingens Thebanorum praeda.
71. In Persia Xerxi Sogdianus et huic post septem menses Darius successit. Hic Antiochus Syracusanus historiam suam finiit.

Ol. 89, 2 : 423 a. Chr.

72. Scionaei in Macedonia ad Lacedaemonios deficiunt, aspernati Athenienses post acceptam cladem. Lesbii de patria certant cum Atheniensibus. Horum classis apud Heracleam ad Pontum sitam deleta. Quare Athenienses anni indutias cum Lacedaemoniis ineunt, brevi solutas propter Scionem, quam Athenienses frustra oppugnant.

Ol. 89, 3 : 422 a. Chr.

73. Delios defectionis reos insula expellunt Athenienses. Cleon in Thraciam missus Toronem oppidum vi capit.
74. Cleonis et Brasidae acerrimum proelium apud Amphipolin, quo uterque imperator cadit, Lacedaemoniorum vero victoria est. Tum indutiae quinquaginta annorum factae.

Ol. 89, 4 : 421 a. Chr.

75. Reliquae Graeciae civitates exclusae foedere, inprimis Argos, Thebae, Corinthus, Elis, de libertate sua an-

Cap.

xiae, in Athenienses et Lacedaemonios conspirant. Argivis summa rei permissa.

76. Lacedaemonii eo cautiores et leniores, Athenienses duriores facti sunt. Hi saeviunt in Scionem expugnatam. — In Italia Campani contra Cumas arma ferunt easque diruunt.

Ol. 90, 1 : 420 a. Chr.

77. Delum Athenienses Deliis reddunt oraculo admoniti. Pylum Lacedaemoniis reddere recusant, unde nova dissidia orta. Argivi Atheniensibus accedunt; Corinthios Lacedaemonii ad suas partes trahunt. Heracleam in Trachinia sitam Aenianes, Dolopes, Melienses impugnant, Mecybernam Olynthii capiunt.

Ol. 90, 2 : 419 a. Chr.

78. Inter Argivos, quibus Alcibiades subvenit, et Lacedaemonios bellum exoritur; utrisque populis invitis indutiae factae sunt a ducibus.

79. Bellum redintegratur in Arcadia. Argivi ad Mantineam a Lacedaemoniis victi.

Ol. 90, 3 : 418 a. Chr.

80. Mantinea relicta ab Argivis dicionis Lacedaemoniorum facta est. Inter Argivos seditio oritur. Phocenses vincunt Locros. Athenienses per Niciam Cythera et Nisaeam occupant, in urbe Melo omnes adultos incolas trucidant. — Romani in Fidenates bellum gerunt.

Ol. 90, 4 : 417 a. Chr.

81. Argivos Lacedaemonii invadunt, Athenienses tutantur.

Ol 91, 1 : 416 a. Chr.

82. Byzantini, Chalcedonii, Thraces in Bithyniam incursiones faciunt. — In Sicilia Segestani et Selinuntii de finibus certant. Segestani proelio victi.

83. Segestani et Leontini Atheniensium implorant auxilium. Legati Atheniensium decipiuntur. Nicias bellum prudenter dissuadet.

84. Alcibiadis facundia inducti Athenienses summa vi bellum contra Syracusas parant.

Wess. vol. I.

p. 329 # Τάδε ἔνεστιν ἐν τῇ πέμπτῃ τῶν Διοδώρου βίβλων.

7 Γαύδου G, γλαύκου D 9 Πιτυούσης v. 11 τῶν πρὸς] πρὸς D 12 Βρεττανικῆς v. 24 τῶν μυθ. ἐν αὐτῇ v.

Περὶ Λέσβου καὶ τῶν εἰς Χίον καὶ Σάμον καὶ Κῶν καὶ Ῥόδον ἀποικιῶν ὑπὸ Μακαρέως.

Περὶ Τενέδου καὶ τοῦ κατ' αὐτὴν οἰκισμοῦ καὶ τῶν ὑπὸ Τενεδίων περὶ Τέννου μυθευομένων.

Περὶ τῶν Κυκλάδων νήσων τῶν ἐλαττόνων [καὶ τυχουσῶν] οἰκισμοῦ ὑπὸ Μίνωος.

1 *περὶ*] *τῆς* add. v. *καὶ τῶν* — v. 6 *Μίνωος* om. CE *Χίου Σάμου Κῶ καὶ τῆς Ροδίων ἀποικίας FG* 13 *περὶ*] *τῆς* add. v. *καὶ τοῦ — μυθευομένων*] *καὶ τῶν ἐν αὐτῇ οἰκησάντων FG* 5 *περὶ τῶν*] *περὶ* v., *περὶ τοῦ* fort. *τῶν ἐλαττόνων* . . . . *Μίνωος* om. *FG*, *καὶ τυχουσῶν* om. D.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ

ΣΙΚΕΛΙΩΤΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ

ΒΙΒΛΟΣ ΠΕΜΠΤΗ.

Πάντων μὲν τῶν ἐν ταῖς ἀναγραφαῖς χρησίμων 1
προνοητέον τοὺς ἱστορίαν συνταττομένους, μάλιστα
δὲ τῆς κατὰ μέρος οἰκονομίας. αὕτη γὰρ οὐ μόνον
ἐν τοῖς ἰδιωτικοῖς βίοις πολλὰ συμβάλλεται πρὸς
διαμονὴν καὶ αὔξησιν τῆς οὐσίας, ἀλλὰ καὶ κατὰ
τὰς ἱστορίας οὐκ ὀλίγα ποιεῖ προτερήματα τοῖς συγ-
γραφεῦσιν. ἔνιοι δὲ καὶ κατὰ τὴν λέξιν καὶ κατὰ 2
τὴν πολυπειρίαν τῶν ἀναγραφομένων πράξεων ἐπαι-
νούμενοι δικαίως, ἐν τῷ κατὰ τὴν οἰκονομίαν χει-
ρισμῷ διήμαρτον, ὥστε τοὺς μὲν πόνους καὶ τὴν
ἐπιμέλειαν αὐτῶν ἀποδοχῆς τυγχάνειν παρὰ τοῖς
ἀναγινώσκουσι, τὴν δὲ τάξιν τῶν ἀναγεγραμμένων
δικαίας τυγχάνειν ἐπιτιμήσεως. Τίμαιος μὲν οὖν 3
μεγίστην πρόνοιαν πεποιημένος τῆς τῶν χρόνων
ἀκριβείας καὶ τῆς πολυπειρίας πεφροντικώς, διὰ
τὰς ἀκαίρους καὶ μακρὰς ἐπιτιμήσεις εὐλόγως δια-
βάλλεται, καὶ διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἐπιτιμήσεως

7 δὲ] γὰρ II 10 διήμαρτον] διήνεγκαν D^{a}BFG 16 μακρὰς] πικρὰς Hertlein.

4 *Ἐπιτίμαιος ὑπό τινων ὠνομάσθη. Ἔφορος δὲ τὰς
κοινὰς πράξεις ἀναγράφων οὐ μόνον κατὰ τὴν λέ-
ξιν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν οἰκονομίαν ἐπιτέτευχε· τῶν
γὰρ βίβλων ἑκάστην πεποίηκε περιέχειν κατὰ γένος
τὰς πράξεις. διόπερ καὶ ἡμεῖς τοῦτο τὸ γένος τοῦ
χειρισμοῦ προκρίναντες, κατὰ τὸ δυνατὸν ἀντεχό-*
2 *μεθα ταύτης τῆς προαιρέσεως. καὶ ταύτην τὴν βί-* 331
*βλον ἐπιγράφοντες νησιωτικὴν ἀκολούθως τῇ γραφῇ
περὶ πρώτης τῆς Σικελίας ἐροῦμεν, ἐπεὶ καὶ κρα-
τίστη τῶν νήσων ἐστὶ καὶ τῇ παλαιότητι τῶν μυ-
θολογουμένων πεπρώτευκεν.*

*Ἡ γὰρ νῆσος τὸ παλαιὸν ἀπὸ μὲν τοῦ σχήματος
Τρινακρία κληθεῖσα, ἀπὸ δὲ τῶν κατοικησάντων
αὐτὴν Σικανῶν Σικανία προσαγορευθεῖσα,* τὸ *τε-
λευταῖον ἀπὸ Σικελῶν τῶν ἐκ τῆς Ἰταλίας παν-*
2 *δημεὶ περαιωθέντων ὠνόμασται Σικελία. ἔστι δ'
αὐτῆς ἡ περίμετρος σταδίων ὡς τετρακισχιλίων τρια-
κοσίων ἑξήκοντα· τῶν γὰρ τριῶν πλευρῶν ἡ μὲν
ἀπὸ τῆς Πελωριάδος ἐπὶ τὸ Λιλύβαιον ὑπάρχει στα-
δίων χιλίων ἑπτακοσίων, ἡ δ' ἀπὸ Λιλυβαίου μέχρι
Παχύνου τῆς Συρακοσίας χώρας σταδίων χιλίων
καὶ πεντακοσίων, ἡ δ' ἀπολειπομένη σταδίων χιλίων*
3 *ἑκατὸν τεσσαράκοντα. οἱ ταύτην οὖν κατοικοῦντες
Σικελιῶται παρειλήφασι παρὰ τῶν προγόνων, ἀεὶ
τῆς φήμης ἐξ αἰῶνος παραδεδομένης τοῖς ἐκγόνοις,
ἱερὰν ὑπάρχειν τὴν νῆσον Δήμητρος καὶ Κόρης· ἔνιοι*

8 *ἐπιγραφῇ* Reiske 14 *τὸ τελευταῖον* Madvig, *τελευταῖον δὲ* cod. 15 *ἀπὸ* D, *ἀπὸ τῶν* v. 19 *Πελωρίδος* FG *τὸ* om. *CF* 20 *σταδίων χιλίων καὶ ἑπτακοσίων, ὡς Ποσειδώνιος εἴρηκε προσθεὶς καὶ εἴκοσι* Strab. VI p. 266 23 *τεσσαράκοντα*] *ἑξήκοντα* A 25 *παραδιδομένης* D

δὲ τῶν ποιητῶν μυθολογοῦσι κατὰ τὸν τοῦ Πλούτωνος καὶ Φερσεφόνης γάμον ὑπὸ Διὸς ἀνακάλυπτρα τῇ νύμφῃ δεδόσθαι ταύτην τὴν νῆσον. τοὺς 4
δὲ κατοικοῦντας αὐτὴν τὸ παλαιὸν Σικανοὺς αὐτόχθονας εἶναί φασιν οἱ νομιμώτατοι τῶν συγγραφέων, καὶ τάς τε προειρημένας θεὰς ἐν ταύτῃ τῇ νήσῳ πρώτως φανῆναι καὶ τὸν τοῦ σίτου καρπὸν ταύτην πρώτην ἀνεῖναι διὰ τὴν ἀρετὴν τῆς χώρας, περὶ ὧν καὶ τὸν ἐπιφανέστατον τῶν ποιητῶν μαρτυρεῖν λέγοντα

ἀλλὰ τά γ' ἄσπαρτα καὶ ἀνήροτα πάντα φύονται
πυροὶ καὶ κριθαί, ἠδ' ἄμπελοι, αἵτε φέρουσιν
οἶνον ἐριστάφυλον, καί σφιν Διὸς ὄμβρος ἀέξει.

ἔν τε γὰρ τῷ Λεοντίνῳ πεδίῳ καὶ κατὰ πολλοὺς ἄλλους τόπους τῆς Σικελίας μέχρι τοῦ νῦν φύεσθαι τοὺς ἀγρίους ὀνομαζομένους πυρούς. καθόλου δὲ 5
πρὸ τῆς εὑρέσεως τοῦ σίτου ζητουμένου κατὰ ποίαν τῆς οἰκουμένης γῆν πρῶτον ἐφάνησαν οἱ προειρημένοι καρποί, εἰκός ἐστιν ἀποδίδοσθαι τὸ πρωτεῖον τῇ κρατίστῃ χώρᾳ· καὶ τὰς θεὰς δὲ τὰς εὑρούσας ἀκολούθως τοῖς εἰρημένοις ὁρᾶν ἔστι μάλιστα τιμωμένας παρὰ τοῖς Σικελιώταις. καὶ τῆς ἁρπαγῆς τῆς **3**
κατὰ τὴν Κόρην ἐν ταύτῃ γενομένης ἀπόδειξιν εἶναι λέγουσι φανερωτάτην ὅτι τὰς διατριβὰς αἱ θεαὶ κατὰ ταύτην τὴν νῆσον ἐποιοῦντο διὰ τὸ στέργεσθαι μάλιστα παρ' αὐταῖς ταύτην. γενέσθαι δὲ 2
μυθολογοῦσι τὴν ἁρπαγὴν τῆς Κόρης ἐν τοῖς λει-

6 τῇ νήσῳ om. II 17 πρὸ] περὶ A 18 γῆς D 19 εἰκότως D 20 δὲ τὰς] δὲ ταύτας II 22 τὴν ἁρπαγὴν τὴν — γενομένην Hertlein 27 τῆς Κ. τὴν ἁρπαγὴν v.

μῶσι τοῖς κατὰ τὴν Ἔνναν. ἔστι δ' ὁ τόπος οὗτος
πλησίον μὲν τῆς πόλεως, ἴοις δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις
ἄνθεσι παντοδαποῖς ἐκπρεπὴς καὶ τῆς θεᾶς ἄξιος. διὰ
δὲ τὴν ἀπὸ τῶν φυομένων| ἀνθῶν εὐωδίαν λέγεται
τοὺς κυνηγεῖν εἰωθότας κύνας μὴ δύνασθαι στι-
βεύειν, ἐμποδιζομένους τὴν φυσικὴν αἴσθησιν. ἔστι 33
δ' ὁ προειρημένος λειμὼν ἄνωθεν μὲν ὁμαλὸς καὶ
παντελῶς εὔυδρος, κύκλῳ δ' ὑψηλὸς καὶ πανταχό-
θεν κρημνοῖς ἀπότομος. δοκεῖ δ' ἐν μέσῳ κεῖσθαι
τῆς ὅλης νήσου, διὸ καὶ Σικελίας ὀμφαλὸς ὑπό τι-
3 *νων προσαγορεύεται. ἔχει δὲ καὶ πλησίον ἄλση [καὶ*
λειμῶνας] καὶ περὶ ταῦτα ἕλη, καὶ σπήλαιον εὐμέ-
γεθες, ἔχον χάσμα κατάγειον πρὸς τὴν ἄρκτον νε-
νευκός, δι' οὗ μυθολογοῦσι τὸν Πλούτωνα μεθ'
ἅρματος ἐπελθόντα ποιήσασθαι τὴν ἁρπαγὴν τῆς Κό-
ρης. τὰ δὲ ἴα καὶ τῶν ἄλλων ἀνθῶν τὰ παρεχό-
μενα τὴν εὐωδίαν παραδόξως δι' ὅλου τοῦ ἐνιαυ-
τοῦ παραμένειν θάλλοντα καὶ τὴν ὅλην πρόσοψιν
4 *ἀνθηρὰν καὶ ἐπιτερπῆ παρεχόμενα.| μυθολογοῦσι*
δὲ μετὰ τῆς Κόρης τὰς τῆς ὁμοίας παρθενίας ἠξιω-
μένας Ἀθηνᾶν τε καὶ Ἄρτεμιν συντρεφομένας συν-
άγειν μετ' αὐτῆς τὰ ἄνθη καὶ κατασκευάζειν κοινῇ
τῷ πατρὶ Διὶ τὸν πέπλον. διὰ δὲ τὰς μετ' ἀλλή-
λων διατριβάς τε καὶ ὁμιλίας ἁπάσας στέρξαι τὴν
νῆσον ταύτην μάλιστα, καὶ λαχεῖν ἑκάστην αὐτῶν

3 *εὐπρεπὴς C* *τῆς* ACDFG, om. edit. *θέας* v. (c. 43, 2) 11 *προσαγορεύεται*] *ὀνομάζεται FG* *καὶ λειμῶνας* ACFGM (delevi, cf. Cic. Verr. 4, 107), *λειμῶνας* D, *καὶ λειμῶνας καὶ παραδείσους* cet. 14 *δι' οὗ*] *διὸ* D 15 *εἰσελθόντα* II 16 *ἀνθέων* D 18 *παραμένει* f. 20 *τὰς τῆς*] *ταύτης* D 23 *Διὶ πατρὶ* v.

χώραν, τὴν μὲν Ἀθηνᾶν ἐν τοῖς περὶ τὸν Ἱμέραν
μέρεσιν, ἐν οἷς τὰς μὲν Νύμφας χαριζομένας Ἀθηνᾷ
τὰς τῶν θερμῶν ὑδάτων ἀνεῖναι πηγὰς κατὰ τὴν
Ἡρακλέους παρουσίαν, τοὺς δ' ἐγχωρίους πόλιν
αὐτῇ καθιερῶσαι καὶ χώραν τὴν ὀνομαζομένην μέ-
χρι τοῦ νῦν Ἀθήναιον· τὴν δ' Ἄρτεμιν τὴν ἐν ταῖς 5
Συρακούσαις νῆσον λαβεῖν παρὰ τῶν θεῶν τὴν ἀπ'
ἐκείνης Ὀρτυγίαν ὑπό τε τῶν χρησμῶν καὶ τῶν ἀν-
θρώπων ὀνομασθεῖσαν. ὁμοίως δὲ καὶ κατὰ τὴν
νῆσον ταύτην ἀνεῖναι τὰς Νύμφας ταύτας χαριζο-
μένας τῇ Ἀρτέμιδι μεγίστην πηγὴν τὴν ὀνομαζομέ-
νην Ἀρέθουσαν. ταύτην δ' οὐ μόνον κατὰ τοὺς 6
ἀρχαίους χρόνους ἔχειν μεγάλους καὶ πολλοὺς ἰχθῦς,
ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ἡμετέραν ἡλικίαν διαμένειν συμ-
βαίνει τούτους, ἱεροὺς ὄντας καὶ ἀθίκτους ἀνθρώ-
ποις· ἐξ ὧν πολλάκις τινῶν κατὰ τὰς πολεμικὰς
περιστάσεις φαγόντων, παραδόξως ἐπεσήμηνε τὸ
θεῖον καὶ μεγάλαις συμφοραῖς περιέβαλε τοὺς τολ-
μήσαντας προσενέγκασθαι· περὶ ὧν ἀκριβῶς ἀνα-
333 γράψομεν ἐν τοῖς οἰκείοις χρόνοις. ὁμοίως δὲ ταῖς **4**
προειρημέναις δυσὶ θεαῖς καὶ τὴν Κόρην λαχεῖν
τοὺς περὶ τὴν Ἔνναν λειμῶνας· πηγὴν δὲ μεγάλην
αὐτῇ καθιερωθῆναι ἐν τῇ Συρακοσίᾳ τὴν ὀνομαζο-
μένην Κυάνην. τὸν γὰρ Πλούτωνα μυθολογοῦσι 2
τὴν ἁρπαγὴν ποιησάμενον ἀποκομίσαι τὴν Κόρην
ἐφ' ἅρματος πλησίον τῶν Συρακουσῶν, καὶ τὴν γῆν
ἀναρρήξαντα αὐτὸν μὲν μετὰ τῆς ἁρπαγείσης δῦναι

1 τὸν] τὴν CFG 7 συρακοσί αις D 13 ἰχθύας D 14 συμβαίνει διαμένειν v. 17 ἐπεσήμαινε D 24 Κυανήν libri 26 ἅρμασι D 27 τῆς ἁρπαγῆς εἰσδύναι D

καθ' ᾅδου, πηγὴν δ' ἀνεῖναι τὴν ὀνομαζομένην Κυάνην, πρὸς ᾗ κατ' ἐνιαυτὸν οἱ Συρακόσιοι πανήγυριν ἐπιφανῆ συντελοῦσι, καὶ θύουσιν οἱ μὲν ἰδιῶται τὰ ἐλάττω τῶν ἱερείων, δημοσίᾳ δὲ ταύρους βυθίζουσιν ἐν τῇ λίμνῃ, ταύτην τὴν θυσίαν καταδείξαντος Ἡρακλέους καθ' ὃν καιρὸν τὰς Γηρυόνου βοῦς ἐλαύνων περιῆλθε πᾶσαν [τὴν] Σικε-
3 λίαν. μετὰ δὲ τὴν τῆς Κόρης ἁρπαγὴν μυθολογοῦσι τὴν Δήμητραν μὴ δυναμένην ἀνευρεῖν τὴν θυγατέρα λαμπάδας ἐκ τῶν κατὰ τὴν Αἴτνην κρατήρων ἀναψαμένην ἐπελθεῖν ἐπὶ πολλὰ μέρη τῆς οἰκουμένης, τῶν δ' ἀνθρώπων τοὺς μάλιστ' αὐτὴν προσδεξαμένους εὐεργετῆσαι τὸν τῶν πυρῶν καρ-
4 πὸν ἀντιδωρησαμένην. φιλανθρωπότατα δὲ τῶν Ἀθηναίων ὑποδεξαμένων τὴν θεόν, πρώτοις τούτοις μετὰ τοὺς Σικελιώτας δωρήσασθαι τὸν τῶν πυρῶν καρπόν· ἀνθ' ὧν ὁ δῆμος οὗτος περιττότερον τῶν ἄλλων ἐτίμησαν τὴν θεὸν θυσίαις τ' ἐπιφανεστάταις καὶ τοῖς ἐν Ἐλευσῖνι μυστηρίοις, ἃ διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἀρχαιότητος καὶ ἁγνείας ἐγένετο πᾶσιν ἀνθρώποις περιβόητα. παρὰ δὲ τῶν Ἀθηναίων πολλοὶ μεταλαβόντες τῆς ἐκ τοῦ σίτου φιλανθρωπίας, καὶ τοῖς πλησιοχώροις μεταδιδόντες τοῦ σπέρματος, ἐπλήρωσαν πᾶσαν τὴν οἰκουμένην.
5 οἱ δὲ κατὰ τὴν Σικελίαν, διὰ τὴν τῆς Δήμητρος καὶ Κόρης πρὸς αὐτοὺς οἰκειότητα πρῶτοι τῆς εὑρέσεως τοῦ σίτου μεταλαβόντες, ἑκατέρᾳ τῶν θεῶν

2 *Κυανήν* libri 7 *τὴν* A, om. cet. 9 *εὑρεῖν* II
12 *μάλιστα αὐτὴν* D, *μάλιστα ταύτην* v. 13 *πυρίνων* D
18 *ἐτίμησε* II 19 *ἃ* om. D 20 *ἐγένοντο* II

κατέδειξαν θυσίας καὶ πανηγύρεις, ἐπωνύμους αὐ-
ταῖς ποιήσαντες καὶ τῷ χρόνῳ διασημήναντες τὰς
δοθείσας δωρεάς. τῆς μὲν γὰρ Κόρης τὴν κατα- 6
γωγὴν ἐποιήσαντο περὶ τὸν καιρὸν ἐν ᾧ τὸν τοῦ
σίτου καρπὸν τελεσιουργεῖσθαι συνέβαινε, καὶ ταύ-
την τὴν θυσίαν καὶ πανήγυριν μετὰ τοσαύτης
334 ἁγνείας καὶ σπουδῆς ἐπιτελοῦσιν ὅσης εἰκός ἐστι
τοὺς τῇ κρατίστῃ δωρεᾷ προκριθέντας τῶν ἄλλων
ἀνθρώπων ἀποδιδόναι τὰς χάριτας· τῆς δὲ Δήμη- 7
τρος τὸν καιρὸν τῆς θυσίας προέκριναν ἐν ᾧ τὴν
ἀρχὴν ὁ σπόρος τοῦ σίτου λαμβάνει, ἐπὶ δ' ἡμέρας
δέκα πανήγυριν ἄγουσιν ἐπώνυμον τῆς θεοῦ ταύ-
της, τῇ τε λαμπρότητι τῆς παρασκευῆς μεγαλοπρε-
πεστάτην καὶ τῇ διασκευῇ μιμούμενοι τὸν ἀρχαῖον
βίον. ἔθος δ' ἐστὶν αὐτοῖς ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις
αἰσχρολογεῖν κατὰ τὰς πρὸς ἀλλήλους ὁμιλίας διὰ
τὸ τὴν θεὸν ἐπὶ τῇ τῆς Κόρης ἁρπαγῇ λυπουμένην
γελάσαι διὰ τὴν αἰσχρολογίαν.
Περὶ δὲ τῆς κατὰ τὴν Κόρην ἁρπαγῆς, ὅτι γέ- 5
γονεν ὡς προειρήκαμεν, πολλοὶ τῶν ἀρχαίων συγ-
γραφέων καὶ ποιητῶν μεμαρτυρήκασι. Καρκίνος
μὲν γὰρ ὁ τῶν τραγῳδιῶν ποιητής, πλεονάκις ἐν
ταῖς Συρακούσαις παρεπιδεδημηκὼς καὶ τὴν τῶν
ἐγχωρίων τεθεαμένος σπουδὴν περὶ τὰς θυσίας καὶ
πανηγύρεις τῆς τε Δήμητρος καὶ Κόρης, κατεχώρι-
σεν ἐν τοῖς ποιήμασι τούσδε τοὺς στίχους·

5 τετελεσιουργῆσθαι II 7 ὅσης Hertl. (I 24, 2), ὅσην cod., ὅσῃ Wess. 8 κρατίστῃ om. II τῶν ἄλλων] ἁπάντων II 20 πολλοὶ] μὲν add. CDF 21 Καρκῖνος cod. 23 ἐπιδεδημηκὼς II

λέγουσι Δήμητρός ποτ' ἄρρητον κόρην
Πλούτωνα κρυφίοις ἁρπάσαι βουλεύμασι,
δῦναί τε γαίας εἰς μελαμφαεῖς μυχούς,
πόθῳ δὲ μητέρ' ἠφανισμένης κόρης
μαστῆρ' ἐπελθεῖν πᾶσαν ἐν κύκλῳ χθόνα.
καὶ τὴν μὲν Αἰτναίοισι Σικελίαν πάγοις
πυρὸς γέμουσαν ῥεύμασιν δυσεμβόλοις
πᾶσαν στενάξαι, πένθεσιν δὲ παρθένου
σίτων ἄμοιρον διοτρεφὲς φθίνειν γένος.
ὅθεν θεὰς τιμῶσιν εἰς τὰ νῦν ἔτι.

2 οὐκ ἄξιον δὲ παραλιπεῖν τῆς θεοῦ ταύτης τὴν ὑπερβολὴν τῆς εἰς τοὺς ἀνθρώπους εὐεργεσίας· χωρὶς γὰρ τῆς εὑρέσεως τοῦ σίτου τήν τε κατεργασίαν αὐτοῦ τοὺς ἀνθρώπους ἐδίδαξε καὶ νόμους εἰσηγήσατο καθ' οὓς δικαιοπραγεῖν εἰθίσθησαν, δι' ἣν αἰτίαν φασὶν αὐτὴν θεσμοφόρον ἐπονομασθῆναι.
3 τούτων δὲ τῶν εὑρημάτων οὐκ ἄν τις ἑτέραν εὐεργεσίαν εὕροι μείζονα· καὶ γὰρ τὸ ζῆν καὶ τὸ καλῶς ζῆν περιέχουσι. περὶ μὲν οὖν τῶν μυθολογουμένων παρὰ τοῖς Σικελιώταις ἀρκεσθησόμεθα τοῖς ῥηθεῖσιν.

6 Περὶ δὲ τῶν κατοικησάντων ἐν αὐτῇ πρώτων Σικανῶν, ἐπειδή τινες τῶν συγγραφέων διαφωνοῦσιν, ἀναγκαῖόν ἐστι συντόμως εἰπεῖν. Φίλιστος
μὲν γάρ φησιν ἐξ Ἰβηρίας αὐτοὺς ἀποικισθέντας 2
κατοικῆσαι τὴν νῆσον, ἀπό τινος Σικανοῦ ποταμοῦ
κατ' Ἰβηρίαν ὄντος τετευχότας ταύτης τῆς προσ- 33

6 αἰτναίοις D Σικελίας cod., corr. Rhod. 10 εἰς] ἐς cod. 24 συντόμως] πάντως FGM 25 φησιν om. D

ηγορίας, Τίμαιος δὲ τὴν ἄγνοιαν τούτου τοῦ συγ-
γραφέως ἐλέγξας ἀκριβῶς ἀποφαίνεται τούτους αὐ-
τόχθονας εἶναι· πολλὰς δ' αὐτοῦ φέροντος ἀποδεί-
ξεις τῆς τούτων ἀρχαιότητος, οὐκ ἀναγκαῖον ἡγού-
μεθα περὶ τούτων διεξιέναι. οἱ δ' οὖν Σικανοὶ τὸ 2
παλαιὸν κωμηδὸν ᾤκουν, ἐπὶ τῶν ὀχυρωτάτων λό-
φων τὰς πόλεις κατασκευάζοντες διὰ τοὺς λῃστάς·
οὐ γὰρ ἦσαν ὑπὸ μίαν ἡγεμονίαν βασιλέως τεταγ-
μένοι, κατὰ πόλιν δὲ ἑκάστην εἷς ἦν ὁ δυναστεύων.
καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἅπασαν τὴν νῆσον κατῴκουν, 3
καὶ τὴν χώραν ἐργαζόμενοι τὰς τροφὰς εἶχον· ὕστε-
ρον δὲ τῆς Αἴτνης ἐν πλείοσι τόποις ἀναφυσήματα
πυρὸς ἀνείσης, καὶ πολλοῦ κατὰ τὴν χώραν ῥύα-
κος ἐκχυθέντος, συνέβη φθαρῆναι τῆς γῆς ἐπὶ πο-
λὺν τόπον. ἐπ' ἔτη δὲ πλείω τοῦ πυρὸς ἐπινεμο-
μένου πολλὴν χώραν, φοβηθέντες τὰ μὲν πρὸς ἕω
κεκλιμένα τῆς Σικελίας ἐξέλιπον, εἰς δὲ τὰ πρὸς
δυσμὰς νεύοντα μετῴκησαν. τὸ δὲ τελευταῖον πολ-
λαῖς γενεαῖς ὕστερον ἐκ τῆς Ἰταλίας τὸ τῶν Σικε-
λῶν ἔθνος πανδημεὶ περαιωθὲν εἰς τὴν Σικελίαν,
τὴν ὑπὸ τῶν Σικανῶν ἐκλειφθεῖσαν χώραν κατῴ-
κησαν. ἀεὶ δὲ τῇ πλεονεξίᾳ προβαινόντων τῶν 4
Σικελῶν, καὶ τὴν ὅμορον πορθούντων, ἐγένοντο
πόλεμοι πλεονάκις αὐτοῖς πρὸς τοὺς Σικανούς, ἕως
συνθήκας ποιησάμενοι συμφώνους ὅρους ἔθεντο
τῆς χώρας· περὶ ὧν τὰ κατὰ μέρος ἐν τοῖς οἰκείοις
χρόνοις ἀναγράψομεν. ὕσταται δ' ἀποικίαι τῶν 5
Ἑλλήνων ἐγένοντο κατὰ τὴν Σικελίαν ἀξιόλογοι καὶ

4 οὐκ om. F   12 ἐν om. D   13 ἀνιείσης v.

πόλεις παρὰ θάλατταν ἐκτίσθησαν. ἀναμιγνύμενοι δ' ἀλλήλοις καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῶν καταπλεόντων Ἑλλήνων τήν τε διάλεκτον αὐτῶν ἔμαθον καὶ ταῖς ἀγωγαῖς συντραφέντες τὸ τελευταῖον τὴν βάρβαρον διάλεκτον ἅμα καὶ τὴν προσηγορίαν ἠλλάξαντο, Σικελιῶται προσαγορευθέντες.

7 Ἡμεῖς δὲ περὶ τούτων ἀρκούντως εἰρηκότες με-
ταβιβάσομεν τὸν λόγον ἐπὶ τὰς νήσους τὰς ὀνομα-
ζομένας Αἰολίδας. αὗται δ' εἰσὶ τὸν μὲν ἀριθμὸν
ἑπτά, προσηγορίας δ' ἔχουσι ταύτας, Στρογγύλη
καὶ Εὐώνυμος, ἔτι δὲ Διδύμη καὶ Φοινικώδης καὶ
Ἐρικώδης, πρὸς δὲ τούτοις Ἱερὰ Ἡφαίστου καὶ Λι-
2 πάρα, καθ' ἣν ὁμώνυμος πόλις καθίδρυται. κεῖν-
ται δ' αὗται μεταξὺ Σικελίας καὶ Ἰταλίας ἐπ' εὐ-
θείας ἀπὸ πορθμοῦ καὶ τῆς πρὸς ἕω πρὸς δύσιν.
ἀπέχουσι δὲ τῆς Σικελίας ὡς ἑκατὸν πεντήκοντα
σταδίους, καὶ τὸ μέγεθός εἰσιν ἀλλήλαις παραπλή-
σιαι· ἡ δὲ μεγίστη αὐτῶν ἐστι τὴν περίμετρον
3 σταδίων ὡς ἑκατὸν πεντήκοντα. αὗται δὲ πᾶσαι 336
πυρὸς ἐσχήκασιν ἀναφυσήματα μεγάλα, ὧν κρατῆ-
ρες οἱ γεγενημένοι καὶ τὰ στόμια μέχρι τοῦ νῦν
εἰσι φανερά. ἐν δὲ τῇ Στρογγύλῃ καὶ τῇ Ἱερᾷ μέ-
χρι τοῦ νῦν ἐκ τῶν χασμάτων ἐκπίπτει πνεύματος
μέγεθος καὶ βρόμος ἐξαίσιος· ἐκφυσᾶται δὲ καὶ
ἄμμος καὶ λίθων διαπύρων πλῆθος, καθάπερ ἔστιν
4 ὁρᾶν καὶ περὶ τὴν Αἴτνην γινόμενον. λέγουσι γάρ
τινες ἐκ τούτων τῶν νήσων ὑπονόμους εἶναι κατὰ

2 τὸ om. v. 5 ἅμα] ἀλλὰ CG 11 καὶ Ἐρικώδης om. AFGM 15 δύσιν] τὴν δύσιν v. 19 ὡς ἑ. π. σταδίων (καὶ τὸ μέγεθος . . παραπλήσιαι) D

γῆς μέχρι τῆς Αἴτνης καὶ τοῖς ἐπ' ἀμφότερα στο-
μίοις συνημμένους· διὸ καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον ἐναλ-
λὰξ κάεσθαι τοὺς ἐν ταύταις ταῖς νήσοις κρατῆρας
τῶν κατὰ τὴν Αἴτνην. φασὶ δὲ τὰς Αἰόλου νήσους 5
τὸ μὲν παλαιὸν ἐρήμους γεγονέναι, μετὰ δὲ ταῦτα
τὸν ὀνομαζόμενον Λίπαρον, Αὔσονος ὄντα τοῦ βα-
σιλέως υἱόν, ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν καταστασιασθῆναι,
κυριεύσαντα δὲ νεῶν μακρῶν καὶ στρατιωτῶν ἐκ
τῆς Ἰταλίας φυγεῖν εἰς τὴν ἀπὸ τούτου Λιπάραν
ὀνομασθεῖσαν· ἐν ταύτῃ δὲ τὴν ἐπώνυμον αὐτοῦ
πόλιν κτίσαι, καὶ τὰς ἄλλας νήσους τὰς προειρη-
μένας γεωργῆσαι. τούτου δὲ γεγηρακότος Αἰόλον 6
τὸν Ἱππότου μετά τινων παραβαλόντα εἰς τὴν Λι-
πάραν τὴν τοῦ Λιπάρου θυγατέρα γῆμαι Κυάνην·
καὶ τοὺς λαοὺς κοινῇ μετὰ τῶν ἐγχωρίων πολιτεύε-
σθαι ποιήσας ἐβασίλευσε τῆς νήσου. τῷ δὲ Λι-
πάρῳ τῆς Ἰταλίας ἐπιθυμοῦντι συγκατεσκεύασεν
αὐτῷ τοὺς περὶ τὸ Σύρρεντον τόπους, ὅπου βασι-
λεύσας καὶ μεγάλης ἀποδοχῆς τυχὼν ἐτελεύτησε·
ταφεὶς δὲ μεγαλοπρεπῶς τιμῶν ἔτυχεν ἡρωικῶν
παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις. ὁ δ' Αἰόλος οὗτός ἐστι πρὸς 7
ὃν μυθολογοῦσι τὸν Ὀδυσσέα κατὰ τὴν πλάνην
ἀφικέσθαι. γενέσθαι δ' αὐτόν φασιν εὐσεβῆ καὶ
δίκαιον, ἔτι δὲ καὶ πρὸς τοὺς ξένους φιλάνθρωπον·
πρὸς δὲ τούτοις τὴν τῶν ἱστίων χρείαν τοῖς ναυτι-
κοῖς ἐπεισηγήσασθαι, καὶ ἀπὸ τῆς τοῦ πυρὸς προ-
σημασίας παρατετηρηκότα προλέγειν τοὺς ἐγχωρίους

6 Λιπαρόν v. 12 Αἴολον cod. 14 τὴν] τήν τε D 15 λάους] ἄλλους *CF* 18 αὐτῷ del. Reiske; τοῦ Λιπάρου .. ἐπιθυμοῦντος f. συρεντον D 21 Αἴολος cod. 26 ἀπὸ τῆς] τὰς ἀπὸ f. 27 τοὶς ἐγχωρίοις A

ἀνέμους εὐστόχως, ἐξ οὗ ταμίαν αὐτὸν εἶναι τῶν
ἀνέμων ὁ μῦθος ἀνέδειξε· διὰ δὲ τὴν ὑπερβολὴν
τῆς εὐσεβείας φίλον τῶν θεῶν ὀνομασθῆναι.
8 Τοῦ δ' Αἰόλου υἱοὺς γενέσθαι τὸν ἀριθμὸν ἕξ,
Ἀστύοχον καὶ Ξοῦθον καὶ Ἀνδροκλέα, πρὸς δὲ τού-
τοις Φεραίμονα καὶ Ἰόκαστον καὶ Ἀγάθυρνον· πάν-
τας δὲ τούτους διά τε τὴν τοῦ πατρὸς δόξαν καὶ
διὰ τὰς ἀρετὰς ἀποδοχῆς μεγάλης τυχεῖν· τούτων
δ' Ἰόκαστος μὲν τῆς Ἰταλίας ἀντεχόμενος ἐβασίλευσε
τῆς παραλίας μέχρι τῶν κατὰ τὸ Ῥήγιον τόπων,
Φεραίμων δὲ καὶ Ἀνδροκλῆς ἐδυνάστευσαν τῆς Σι-
κελίας ἀπὸ [τοῦ] πορθμοῦ μέχρι τῶν κατὰ τὸ Λιλύ- 337
βαιον τόπων. ταύτης δὲ τῆς χώρας τὰ μὲν πρὸς
ἕω κεκλιμένα μέρη κατῴκουν Σικελοί, τὰ δὲ πρὸς
2 δυσμὰς Σικανοί. ταῦτα δὲ τὰ ἔθνη πρὸς ἄλληλα
διεφέροντο, τοῖς δ' Αἰόλου παισὶ τοῖς προειρημέ-
νοις ἑκουσίως ὑπήκουον διά τε τὴν τοῦ πατρὸς
Αἰόλου διαβεβοημένην εὐσέβειαν καὶ διὰ τὴν αὐτῶν
ἐκείνων ἐπιείκειαν. ἐβασίλευσε δὲ καὶ Ξοῦθος τῆς
περὶ τοὺς Λεοντίνους χώρας, ἥτις ἀπ' ἐκείνου μέχρι
τοῦ νῦν χρόνου Ξουθία προσαγορεύεται. Ἀγά-
θυρνος δὲ βασιλεύσας τῆς νῦν ὀνομαζομένης Ἀγα-
θυρνίτιδος χώρας ἔκτισε πόλιν τὴν ἀπ' αὐτοῦ κλη-
θεῖσαν Ἀγάθυρνον. Ἀστύοχος δὲ τῆς Λιπάρας ἔσχε
3 τὴν ἡγεμονίαν. πάντες δ' οὗτοι μιμησάμενοι τὴν
τοῦ πατρὸς εὐσέβειάν τε καὶ δικαιοσύνην μεγάλης

6 Φερήμονα D, Φεράμονα CG Ιοκάστην CD 8 διὰ om. D 9 Ἰοκάστης CD 11 Φερέμων D, Φεράμων CG 12 τοῦ om. D (c. 7, 2) 16 Αἰολοῦ D[1] 17 ὑπήκουε C, ὑπήκουσε FG 22 ἀγαθυρνήτιδος D 24 ἀγάθυρναν D[2]

ἐτύγχανον ἀποδοχῆς. ἐπὶ πολλὰς δὲ γενεὰς τῶν ἐκγόνων διαδεχομένων τὰς δυναστείας, τὸ τελευταῖον οἱ ἀπ' Αἰόλου γεγονότες βασιλεῖς κατὰ τὴν Σικελίαν διελύθησαν.

Μετὰ δὲ ταῦτα οἱ μὲν Σικελοὶ τοῖς ἀρίστοις τῶν **9** *ἀνδρῶν τὰς ἡγεμονίας ἐνεχείριζον, οἱ δὲ Σικανοὶ περὶ τῆς δυναστείας διαφερόμενοι πρὸς ἀλλήλους ἐπολέμουν ἐπὶ πολλοὺς χρόνους. μετὰ δὲ ταῦτα πολλοῖς ἔτεσιν ὕστερον, πάλιν τῶν νήσων ἐξερημουμένων ἀεὶ καὶ μᾶλλον, Κνίδιοί τινες καὶ Ῥόδιοι δυσαρεστήσαντες τῇ βαρύτητι τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν βασιλέων ἔγνωσαν ἀποικίαν ἐκπέμπειν. διόπερ προ-* 2 *στησάμενοι σφῶν αὐτῶν ἡγεμόνα Πένταθλον τὸν Κνίδιον, ὃς ἦν ἀναφέρων τὸ γένος εἰς Ἱππότην τὸν ἀφ' Ἡρακλέους γεγονότα, κατὰ τὴν ὀλυμπιάδα τὴν πεντηκοστήν, ἣν ἐνίκα στάδιον Ἐπιτελίδας Λάκων, οἱ δ' οὖν περὶ τὸν Πένταθλον πλεύσαντες τῆς Σικελίας εἰς τοὺς κατὰ τὸ Λιλύβαιον τόπους κατέλαβον Ἐγεσταίους καὶ Σελινουντίους διαπολεμοῦντας πρὸς ἀλλήλους. πεισθέντες δὲ τοῖς Σελινουντίοις* 3 *συμμαχεῖν πολλοὺς ἀπέβαλον κατὰ τὴν μάχην, ἐν οἷς ἦν καὶ αὐτὸς ὁ Πένταθλος. διόπερ οἱ περιλειφθέντες, ἐπειδὴ κατεπολεμήθησαν οἱ Σελινούντιοι, διέγνωσαν ἀπιέναι πάλιν ἐπ' οἴκου· ἑλόμενοι δ' ἡγεμόνας τοὺς οἰκείους τοῦ Πεντάθλου Γόργον καὶ Θέστορα καὶ Ἐπιθερσίδην, ἀπέπλεον διὰ τοῦ Τυρρηνικοῦ πελάγους. προσπλευσάντων δ' αὐτῶν τῇ* 4

3 *αιολοῦ* D 10 *Κνιδίοις* (*-ίους* FG) *τινας καὶ Ῥοδίοις* (*-ίους* FG) *δυσαρεστήσαντας* DFG 12 *γνῶναι* FG *διόπερ* del. Reiske 16 *ὁ Λάκων* v.

*Λιπάρᾳ καὶ φιλόφρονος ἀποδοχῆς τυχόντων, ἐπεί-
σθησαν κοινῇ μετὰ τῶν ἐγχωρίων κατοικῆσαι τὴν
Λιπάραν, ὄντων τῶν ἀπ' Αἰόλου περιλελειμμένων
ὡς πεντακοσίων. ὕστερον δὲ τῶν Τυρρηνῶν λη-
στευόντων τὰ κατὰ θάλατταν πολεμούμενοι κατε-
σκευάσαντο ναυτικόν, καὶ διελόμενοι σφᾶς αὐτοὺς
οἱ μὲν ἐγεώργουν τὰς νήσους κοινὰς ποιήσαντες,
οἱ δὲ πρὸς τοὺς λῃστὰς ἀντετάττοντο· καὶ τὰς οὐ-
σίας δὲ κοινὰς ποιησάμενοι καὶ ζῶντες κατὰ συσ-* 338
σίτια, διετέλεσαν ἐπί τινας χρόνους κοινωνικῶς
5 *βιοῦντες. ὕστερον δὲ τὴν μὲν Λιπάραν, καθ' ἣν
καὶ ἡ πόλις ἦν, διενείμαντο, τὰς δ' ἄλλας ἐγεώρ-
γουν κοινῇ. τὸ δὲ τελευταῖον πάσας τὰς νήσους
εἰς εἴκοσι ἔτη διελόμενοι πάλιν κληρουχοῦσιν, ὅταν
ὁ χρόνος οὗτος διέλθῃ. μετὰ δὲ ταῦτα πολλαῖς
ναυμαχίαις ἐνίκησαν τοὺς Τυρρηνούς, καὶ ἀπὸ τῶν
λαφύρων πλεονάκις ἀξιολόγους δεκάτας ἀνέθεσαν εἰς
Δελφούς.*

10 *Λείπεται δ' ἡμῖν περὶ τῆς τῶν Λιπαραίων πό-
λεως τὰς αἰτίας ἀποδοῦναι, δι' ἃς ἐν τοῖς ὕστερον
χρόνοις ἔλαβεν αὔξησιν οὐ μόνον πρὸς εὐδαιμο-
νίαν, ἀλλὰ καὶ πρὸς δόξαν. αὕτη γὰρ λιμέσι τε
καλοῖς ὑπὸ τῆς φύσεως κεκόσμηται καὶ θερμοῖς
ὕδασι τοῖς διαβεβοημένοις· οὐ μόνον γὰρ πρὸς
ὑγίειαν τῶν νοσούντων τὰ κατ' αὐτὴν λουτρὰ πολλὰ
συμβάλλεται, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν τῶν θερμῶν ὑδά-
των ἰδιότητα παρέχεται τέρψιν καὶ ἀπόλαυσιν οὐ*

1 *φιλοφρόνως* cod., corr. Bek. 3 *αἰολοῦ* D[1] 5 *τὰ* om. *CF* *κατεσκεύασαν τὸ* cod., corr. D[2] et Poppo 16 *τοὺς* om. CD 26 *τῶν* E, *ἐκ τῶν* cet.

τὴν τυχοῦσαν. διόπερ πολλοὶ τῶν κατὰ τὴν Σικελίαν ὑπὸ νόσων ἰδιοτρόπων ἐνοχλούμενοι καταντῶσιν εἰς αὐτήν, καὶ τοῖς λουτροῖς χρώμενοι παραδόξως ὑγιεῖς καθίστανται. ἔχει δ' ἡ νῆσος αὕτη 2 τὰ διαβεβοημένα μέταλλα τῆς στυπτηρίας, ἐξ ἧς λαμβάνουσιν οἱ Λιπαραῖοι καὶ Ῥωμαῖοι μεγάλας προσόδους. οὐδαμοῦ γὰρ τῆς οἰκουμένης [τῆς] στυπτηρίας γινομένης καὶ πολλὴν χρείαν παρεχομένης, εἰκότως μονοπώλιον ἔχοντες καὶ τὰς τιμὰς ἀναβιβάζοντες πλῆθος χρημάτων λαμβάνουσιν ἄπιστον· ἐν μόνῃ γὰρ τῇ νήσῳ Μήλῳ φύεται μικρά τις στυπτηρία, μὴ δυναμένη διαρκεῖν πολλαῖς πόλεσιν. ἔστι δὲ καὶ ἡ νῆσος τῶν Λιπαραίων μικρὰ μὲν τὸ 3 μέγεθος, καρποφόρος δὲ ἱκανῶς καὶ τὰ πρὸς ἀνθρώπων τρυφὴν ἔχουσα διαφερόντως· καὶ γὰρ ἰχθύων παντοδαπῶν παρέχεται πλῆθος τοῖς κατοικοῦσι καὶ τῶν ἀκροδρύων τὰ μάλιστα δυνάμενα παρέχεσθαι τὴν ἐκ τῆς ἀπολαύσεως ἡδονήν. καὶ περὶ μὲν Λιπάρας καὶ τῶν ἄλλων τῶν Αἰόλου νήσων καλουμένων ἀρκεσθησόμεθα τοῖς ῥηθεῖσιν.

Μετὰ δὲ τὴν Λιπάραν εἰς τὸ πρὸς δυσμὰς μέρος 11 νῆσός ἐστι πελαγία, μικρὰ μὲν τὸ μέγεθος, ἔρημος δὲ καὶ διά τινα περιπέτειαν Ὀστεώδης ὀνομαζομένη. καθ' ὃν γὰρ καιρὸν Καρχηδόνιοι πρὸς Συρακοσίους διαπολεμοῦντες πολλοὺς καὶ μεγάλους πολέμους δυνάμεις εἶχον ἀξιολόγους πεζάς τε καὶ ναυτικάς, περὶ δὲ τούτους τοὺς καιροὺς μισθοφό-

7 τῆς om. D 13 ἡ om. D 15 τροφὴν A 19 αἰολοῦ D[1] 24 γὰρ del. Reiske 25 διεπολέμουν f. 26 πεζικάς cod. (cf. I p. LXIV)

ρων ὄντων παρ' αὐτοῖς πολλῶν καὶ παντοδαπῶν
τοῖς ἔθνεσιν, οὗτοι δὲ ταραχώδεις ὄντες καὶ πολ-
λὰς καὶ μεγάλας στάσεις εἰωθότες ποιεῖσθαι, καὶ
μάλιστα ὅταν τοὺς μισθοὺς εὐκαίρως μὴ λαμβάνω-
σιν, ἐχρήσαντο καὶ τότε τῇ συνήθει ῥᾳδιουργίᾳ τε
καὶ τόλμῃ. ὄντες γὰρ τὸν ἀριθμὸν ὡς ἑξακισχίλιοι,
2 καὶ τοὺς μισθοὺς οὐκ ἀπολαμβάνοντες, τὸ μὲν πρῶ- 339
τον συντρέχοντες κατεβόων τῶν στρατηγῶν, ἐκεί-
νων δ' ἀπορουμένων χρημάτων καὶ πολλάκις ἀνα-
βαλλομένων τὰς ἀποδόσεις, ἠπείλουν τοῖς ὅπλοις
ἀμυνεῖσθαι τοὺς Καρχηδονίους, καὶ τὰς χεῖρας προσ-
3 έφερον τοῖς ἡγεμόσι. τῆς δὲ γερουσίας ἐγκαλού-
σης καὶ τῆς διαφορᾶς ἀεὶ μᾶλλον ἐκκαομένης, ἡ
μὲν γερουσία τοῖς στρατηγοῖς ἐν ἀπορρήτοις προσ-
έταξεν ἀφανίσαι πάντας τοὺς ἐγκαλουμένους· οἱ δὲ
λαβόντες τὰς ἐντολάς, καὶ τοὺς μισθοφόρους ἐμβι-
βάσαντες εἰς τὰς ναῦς, ἐξέπλευσαν ὡς ἐπί τινα
πολεμικὴν χρείαν. προσπλεύσαντες δὲ τῇ προειρη-
μένῃ νήσῳ, καὶ πάντας τοὺς μισθοφόρους ἀποβι-
βάσαντες εἰς αὐτήν, ἀπέπλευσαν καταλιπόντες ἐν
4 αὐτῇ τοὺς ἐγκαλουμένους. οἱ δὲ μισθοφόροι πε-
ριαλγεῖς ὄντες τῇ περιστάσει καὶ μὴ δυνάμενοι τοὺς
Καρχηδονίους ἀμύνασθαι, λιμῷ διεφθάρησαν. ἐν
νήσῳ δὲ μικρᾷ τοσούτων αἰχμαλώτων τελευτησάν-
των συνέβη τὸν τόπον ὀλίγον ὄντα πληρωθῆναι
τῶν ὀστῶν· ἀφ' ἧς αἰτίας ἡ νῆσος ἔτυχε τῆς προσ-
ηγορίας. οἱ μὲν οὖν μισθοφόροι τοῦτον τὸν τρό-

2 δὲ del. Reiske 3 *ποιῆσαι CFG* 9 *χρήμασι* DFG 11 *ἀμύνεσθαι* D 15 et 21 *ἐγκαλοῦντας C* 26 *τῆς*] *ταύτης τῆς CFG*

που παρανομηθέντες τῆς μεγίστης συμφορᾶς ἔτυχον, ἐνδείᾳ τροφῆς διαφθαρέντες.

Ἡμεῖς δ' ἐπεὶ τὰ περὶ τὰς Αἰολίδας νήσους 12
διήλθομεν, ἐν μέρει τὰς ἐκ θατέρου μέρους νήσους κειμένας ἀναγραφῆς ἀξιώσομεν. τῆς γὰρ Σικελίας ἐκ τοῦ κατὰ μεσημβρίαν μέρους νῆσοι τρεῖς πρόκεινται πελάγιαι, καὶ τούτων ἑκάστη πόλιν ἔχει καὶ λιμένας δυναμένους τοῖς χειμαζομένοις σκάφεσι παρέχεσθαι τὴν ἀσφάλειαν. καὶ πρώτη μέν ἐστιν 2
ἡ προσαγορευομένη Μελίτη, τῶν Συρακουσῶν ἀπέχουσα σταδίους ὡς ὀκτακοσίους, καὶ λιμένας μὲν ἔχει πολλοὺς καὶ διαφόρους ταῖς εὐχρηστίαις, τοὺς δὲ κατοικοῦντας ταῖς οὐσίαις εὐδαίμονας· τεχνίτας τε γὰρ ἔχει παντοδαποὺς ταῖς ἐργασίαις, κρατίστους δὲ τοὺς ὀθόνια ποιοῦντας τῇ τε λεπτότητι καὶ τῇ μαλακότητι διαπρεπῆ, τάς τε οἰκήσεις ἀξιολόγους καὶ κατεσκευασμένας φιλοτίμως γείσσοις καὶ κονιάμασι περιττότερον. ἔστι δ' ἡ νῆσος αὕτη Φοινίκων ἄποι- 3
κος, οἳ ταῖς ἐμπορίαις διατείνοντες μέχρι τοῦ κατὰ τὴν δύσιν ὠκεανοῦ καταφυγὴν εἶχον ταύτην, εὐλίμενον οὖσαν καὶ κειμένην πελαγίαν· δι' ἣν αἰτίαν οἱ κατοικοῦντες αὐτὴν εὐχρηστούμενοι κατὰ πολλὰ διὰ τοὺς ἐμπόρους ταχὺ τοῖς τε βίοις ἀνέδραμον καὶ ταῖς δόξαις ηὐξήθησαν. μετὰ δὲ ταύτην τὴν 4
νῆσόν ἐστιν ἑτέρα τὴν μὲν προσηγορίαν ἔχουσα Γαῦλος, πελαγία δὲ καὶ λιμέσιν εὐκαίροις κεκοσμη-

4 κειμένας νήσους v. 7 πελάγιοι libri 10 συρακοσίων D 11 σταδίους ὡς C, σταδίους D, στάδια ὡς FG μὲν om. v. 16 οἰκίας Π καὶ om. CD 17 γείσσοις] γησοιεσι D, καὶ θεμελίοις add. C ‿ 26 Γάβδος G[1]M.

μένη, Φοινίκων ἄποικος. ἑξῆς δ' ἐστὶ Κέρκινα, πρὸς τὴν Λιβύην νενευκυῖα, πόλιν ἔχουσα σύμμετρον καὶ λιμένας εὐχρηστοτάτους, οὐ μόνον ταῖς ἐμπόροις, ἀλλὰ καὶ ταῖς μακραῖς ναυσὶν εὐθετοῦν- 340 τας. ἐπεὶ δὲ περὶ τῶν κατὰ τὴν μεσημβρίαν νήσων εἰρήκαμεν, ἐπάνιμεν πάλιν ἐπὶ τὰς ἑξῆς τῇ Λιπάρᾳ νήσους τὰς κειμένας κατὰ τὸ Τυρρηνικὸν καλούμενον πέλαγος.

13 Τῆς γὰρ Τυρρηνίας κατὰ τὴν ὀνομαζομένην πόλιν Ποπλώνιον νῆσός ἐστιν, ἣν ὀνομάζουσιν Αἰθάλειαν. αὕτη δὲ τῆς παραλίας ἀπέχουσα σταδίους ὡς ἑκατὸν τὴν μὲν προσηγορίαν εἴληφεν ἀπὸ τοῦ πλήθους τοῦ κατ' αὐτὴν αἰθάλου. πέτραν γὰρ ἔχει πολλὴν σιδηρῖτιν, ἣν τέμνουσιν ἐπὶ τὴν χωνείαν καὶ κατασκευὴν τοῦ σιδήρου, πολλὴν ἔχοντες τοῦ μετάλλου δαψίλειαν. οἱ γὰρ ταῖς ἐργασίαις προσεδρεύοντες κόπτουσι τὴν πέτραν καὶ τοὺς τμηθέντας λίθους κάουσιν ἔν τισι φιλοτέχνοις καμίνοις· ἐν δὲ ταύταις τῷ πλήθει τοῦ πυρὸς τήκοντες τοὺς λίθους καταμερίζουσιν εἰς μεγέθη σύμμετρα, παρα-
2 πλήσια ταῖς ἰδέαις μεγάλοις σπόγγοις. ταῦτα συναγοράζοντες ἔμποροι καὶ μεταβαλλόμενοι κομίζουσιν εἴς τε Δικαιάρχειαν καὶ εἰς τἆλλα ἐμπόρια. ταῦτα δὲ τὰ φορτία τινὲς ὠνούμενοι καὶ τεχνιτῶν χαλκέων πλῆθος ἀθροίζοντες κατεργάζονται, καὶ ποιοῦσι σιδήρου πλάσματα παντοδαπά. τούτων δὲ τὰ

1 *Κερκίνη* DG 3 *ταῖς* AB, *τοῖς* cet. 6 *Λιπάρᾳ*] *παραλίᾳ* Wurm 10 *Αἰθαλίαν* v. 11 *παραλίας* Wess., *Λιπάρας* ADFG, *Λιπάρας παραλίας* cet. 14 *σιδηρίτην* D *ἐπὶ*] *εἰς* II 15 *ἔχοντος* v. 18 *καμινίοις* D 21 *ταύτας οὖν ἀγοράζοντες* ABD[b] 23 *Δικαιαρχίαν* cod.

μὲν εἰς ὅπλων τύπους χαλκεύουσι, τὰ δὲ πρὸς δι-
κελλῶν καὶ δρεπάνων καὶ τῶν ἄλλων ἐργαλείων
εὐθέτους τύπους φιλοτεχνοῦσιν· ὧν κομιζομένων
ὑπὸ τῶν ἐμπόρων εἰς πάντα τόπον πολλὰ μέρη
τῆς οἰκουμένης μεταλαμβάνει τῆς ἐκ τούτων εὐ-
χρηστίας.
Μετὰ δὲ τὴν Αἰθάλειαν νῆσός ἐστιν ἀπέχουσα 3
μὲν ταύτης ὡς τριακοσίους σταδίους, ὀνομάζεται δὲ
ὑπὸ μὲν τῶν Ἑλλήνων Κύρνος, ὑπὸ δὲ τῶν Ῥωμαίων
καὶ τῶν ἐγχωρίων Κόρσικα. αὕτη δ' ἡ νῆσος εὐ-
προσόρμιστος οὖσα κάλλιστον ἔχει λιμένα τὸν ὀνο-
μαζόμενον Συρακόσιον. ὑπάρχουσι δ' ἐν αὐτῇ καὶ
πόλεις ἀξιόλογοι δύο, καὶ τούτων ἡ μὲν Κάλαρις,
ἡ δὲ Νίκαια προσαγορεύεται. τούτων δὲ τὴν μὲν 4
Κάλαριν Φωκαεῖς ἔκτισαν, καὶ χρόνον τινὰ κατοι-
κήσαντες ὑπὸ Τυρρηνῶν ἐξεβλήθησαν ἐκ τῆς νήσου.
τὴν δὲ Νίκαιαν ἔκτισαν Τυρρηνοὶ θαλαττοκρατοῦν-
τες καὶ τὰς κατὰ τὴν Τυρρηνίαν κειμένας νήσους
341 ἰδιοποιούμενοι. ἐπὶ δέ τινας χρόνους τῶν ἐν τῇ
Κύρνῳ πόλεων κυριεύοντες ἐλάμβανον παρὰ τῶν
ἐγχωρίων φόρους ῥητίνην καὶ κηρὸν καὶ μέλι, φυο-
μένων τούτων δαψιλῶν ἐν τῇ νήσῳ. τὰ δ' ἀνδρά- 5
ποδα τὰ Κύρνια διαφέρειν δοκεῖ τῶν ἄλλων δού-
λων εἰς τὰς κατὰ τὸν βίον χρείας, φυσικῆς ταύτης
τῆς ἰδιότητος παρακολουθούσης. ἡ δ' ὅλη νῆσος
εὐμεγέθης οὖσα πολλὴν τῆς χώρας ὀρεινὴν ἔχει,

1 ὅπλων Bezzel, ὀρνέων codices, τόρνων Wurm, ὄγκων Madvig; cf. etiam c. 22, 2 χαλκεύουσιν, ἃ II 9 δὲ τῶν] δὲ v. 10 εὐπροσόρμητος D 15 φωκεῖς DF 22 δαψιλῶς Rhod. 23 τὰ om. C

πεπυκασμένην δρυμοῖς συνεχέσι καὶ ποταμοῖς διαρ-
14 ρεομένην μικροῖς. οἱ δ' ἐγχώριοι τροφαῖς μὲν χρῶν-
ται γάλακτι καὶ μέλιτι καὶ κρέασι, δαψιλῶς πάντα
ταῦτα παρεχομένης τῆς χώρας, τὰ δὲ πρὸς ἀλλή-
λους βιοῦσιν ἐπιεικῶς καὶ δικαίως παρὰ πάντας σχε-
δὸν τοὺς ἄλλους βαρβάρους· τά τε γὰρ κατὰ τὴν
ὀρεινὴν ἐν τοῖς δένδρεσιν εὑρισκόμενα κηρία τῶν
πρώτων εὑρισκόντων ἐστί, μηδενὸς ἀμφισβητοῦν-
τος, τά τε πρόβατα σημείοις διειλημμένα, κἂν μη-
δεὶς φυλάττῃ, σώζεται τοῖς κεκτημένοις, ἔν τε ταῖς
ἄλλαις ταῖς ἐν τῷ βίῳ κατὰ μέρος οἰκονομίαις θαυ-
2 μαστῶς προτιμῶσι τὸ δικαιοπραγεῖν. παραδοξότα-
τον δ' ἐστὶ τὸ παρ' αὐτοῖς γινόμενον κατὰ τὰς τῶν
τέκνων γενέσεις· ὅταν γὰρ ἡ γυνὴ τέκῃ, ταύτης
μὲν οὐδεμία γίνεται περὶ τὴν λοχείαν ἐπιμέλεια, ὁ
δ' ἀνὴρ αὐτῆς ἀναπεσὼν ὡς νοσῶν λοχεύεται τα-
κτὰς ἡμέρας, ὡς τοῦ σώματος αὐτῷ κακοπαθοῦντος·
3 φύεται δὲ κατὰ τὴν νῆσον ταύτην καὶ πύξος πλείστη
καὶ διάφορος, δι' ἣν καὶ τὸ μέλι τὸ γινόμενον ἐν
ταύτῃ παντελῶς γίνεται πικρόν. κατοικοῦσι δ' αὐ-
τὴν βάρβαροι, τὴν διάλεκτον ἔχοντες ἐξηλλαγμένην
καὶ δυσκατανόητον· τὸν δ' ἀριθμὸν ὑπάρχουσιν
ὑπὲρ τοὺς τρισμυρίους.

15 Ἐχομένη δὲ ταύτης ἐστὶ νῆσος ἡ προσαγορευ-
ομένη Σαρδώ, τῷ μὲν μεγέθει παραπλήσιος τῇ Σι-
κελίᾳ, κατοικουμένη δ' ὑπὸ βαρβάρων τῶν ὀνομα-
ζομένων Ἰολαείων, οὓς νομίζουσιν ἀπογόνους εἶναι

2 μακροῖς C 11 τῷ om. v. 13 τὸ παραυτοῖς τὸ D, παρ' αὐτοῖς τὸ v. 14 γὰρ] μὲν γὰρ D 19 ἐν αὐτῇ v. 24 νῆσός ἐστιν v.

τῶν μετὰ Ἰολάου καὶ τῶν Θεσπιαδῶν κατοικησάν-
των. κατὰ γὰρ τοὺς χρόνους ἐν οἷς Ἡρακλῆς τοὺς
διαβεβοημένους ἄθλους ἐτέλει, παίδων ὄντων αὐτῷ
342 πολλῶν ἐκ τῶν Θεσπίου θυγατέρων, τούτους Ἡρα-
κλῆς κατά τινα χρησμὸν ἐξαπέστειλεν εἰς Σαρδὼ
καὶ μετ' αὐτῶν δύναμιν ἀξιόλογον Ἑλλήνων τε καὶ
βαρβάρων ἐπὶ τὴν ἀποικίαν. ταύτης δὲ προεστη- 2
κὼς Ἰόλαος ὁ ἀδελφιδοῦς Ἡρακλέους καταλαβόμενος
ᾤκισεν ἐν αὐτῇ πόλεις ἀξιολόγους, καὶ τὴν χώραν
κατακληρουχήσας τοὺς μὲν λαοὺς προσηγόρευσεν
ἀφ' ἑαυτοῦ Ἰολαείους, κατεσκεύασε δὲ καὶ γυμνάσια
καὶ θεῶν ναοὺς καὶ τἄλλα πάντα τὰ πρὸς βίον ἀν-
θρώπων εὐδαίμονα, ὧν ὑπομνήματα μέχρι τῶνδε
τῶν καιρῶν διαμένει· τὰ μὲν γὰρ κάλλιστα πεδία
τὴν προσηγορίαν ἀπ' ἐκείνου λαβόντα Ἰολάεια κα-
λεῖται, τὸ δὲ πλῆθος μέχρι τοῦ νῦν φυλάττει τὴν
ἀπὸ Ἰολάου προσηγορίαν. τοῦ δὲ περὶ τῆς ἀποι- 3
κίας χρησμοῦ περιέχοντος ὅτι τοῖς τῆς ἀποικίας ταύ-
της κοινωνήσασι διαμενεῖ τὰ τῆς ἐλευθερίας ἅπαντα
τὸν αἰῶνα, συνέβη τὸν χρησμὸν παραδόξως μέχρι
τοῦ νῦν αὐτονομίαν τοῖς ἐγχωρίοις ἀσάλευτον φυ-
λάξαι. Καρχηδόνιοί τε γὰρ ἐπὶ πλέον ἰσχύσαντες 4
καὶ τῆς νήσου κρατήσαντες οὐκ ἠδυνήθησαν τοὺς
προκατασχόντας τὴν νῆσον καταδουλώσασθαι, ἀλλ'
οἱ μὲν Ἰολάειοι καταφυγόντες εἰς τὴν ὀρεινὴν καὶ
καταγείους οἰκήσεις κατασκευάσαντες ἔτρεφον πολ-

1 μετ' v. Θεσπιαδῶν] ὄντων αὐτῶν πολλῶν ἐκ τῶν Θεσπίων (Θεσπιάδων FG, om. C) add. codices, del. Wess. 8 Ἡρακλέους καὶ τὴν νῆσον καταλαβ. conicio 10 ἀφ' ἑαυτοῦ πρ. v. 11 ϊολάους D, ἰολαίους C 15 τὴν om. D ϊολάια D 19 διαμένει cod., corr. Wess. 25 Ἰόλαοι CD

λὰς ἀγέλας βοσκημάτων, ὧν παρεχομένων δαψιλεῖς τροφὰς ἠρκοῦντο προσφερόμενοι γάλα καὶ τυρὸν καὶ κρέα, καὶ τῆς μὲν πεδιάδος γῆς ἐκχωρήσαντες τὴν ἐκ τῆς ἐργασίας κακοπάθειαν ἐξέκλιναν, τὴν δ' ὀρεινὴν νεμόμενοι καὶ βίον ἔχοντες ἄμοιρον κακοπαθείας ταῖς προειρημέναις τροφαῖς διετέλεσαν
5 χρώμενοι. τῶν δὲ Καρχηδονίων πολλάκις ἀξιολόγοις δυνάμεσι στρατευσάντων ἐπ' αὐτούς, διὰ τὰς δυσχωρίας καὶ τὴν ἐν τοῖς καταγείοις δυστραπέλειαν διέμειναν ἀδούλωτοι. τὸ δὲ τελευταῖον Ῥωμαίων ἐπικρατούντων καὶ πολλάκις ἐπ' αὐτοὺς στρατευσάντων, διὰ ταύτας τὰς αἰτίας ἀχείρωτοι πολεμίᾳ
6 δυνάμει διέμειναν. οὐ μὴν ἀλλὰ κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους Ἰόλαος μὲν συγκατασκευάσας τὰ κατὰ τὴν ἀποικίαν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, οἱ δὲ Θεσπιάδαι τῆς νήσου προεστῶτες ἐπὶ πολλὰς γενεὰς τὸ τελευταῖον ἐξέπεσον εἰς τὴν Ἰταλίαν, καὶ κατῴκησαν ἐν τοῖς κατὰ Κύμην τόποις, τὸ δ' ἄλλο πλῆθος ἐκβαρβαρωθὲν καὶ προστησάμενον ἐκ τῶν ἐγχωρίων τοὺς ἀρίστους ἡγεμόνας διεφύλαξε τὴν ἐλευθερίαν μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων.

16 Ἡμεῖς δ' ἀρκούντως εἰρηκότες περὶ τῆς Σαρδόνος διέξιμεν περὶ τῶν ἑξῆς κειμένων νήσων. μετὰ γὰρ τὰς προειρημένας νῆσός ἐστιν ὀνομαζομένη μὲν 343
Πιτυοῦσσα, τὴν δὲ προσηγορίαν ἔχουσα ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν κατ' αὐτὴν φυομένων πιτύων. πελαγία δ' οὖσα διέστηκεν ἀπὸ μὲν Ἡρακλέους στη-

3 *καὶ κρέα* om. D 9 *καταγείοις*] *καταγωγίοις* Madvig 10 *ἔμειναν* II 24 *νῆσος* Wess., *νήσους* cod. *μὲν* om. D 25 *Πιτύουσα* v. *τοῦ πλήθους* om. FGM 27 *Ἡρακλείων* Dind.

*λῶν πλοῦν ἡμερῶν τριῶν καὶ τῶν ἴσων νυκτῶν,
ἀπὸ δὲ Λιβύης ἡμέρας καὶ νυκτός, ἀπὸ δ' Ἰβηρίας
μιᾶς ἡμέρας· κατὰ δὲ τὸ μέγεθος παραπλήσιός ἐστι
Κορκύρᾳ. κατὰ δὲ τὴν ἀρετὴν οὖσα μετρία τὴν μὲν* 2
*ἀμπελόφυτον χώραν ὀλίγην ἔχει, τὰς δ' ἐλαίας ἐμ-
πεφυτευμένας ἐν τοῖς κοτίνοις. τῶν δὲ φυομένων
ἐν αὐτῇ καλλιστεύειν φασὶ τὴν μαλακότητα τῶν
ἐρίων. διειλημμένη δὲ πεδίοις ἀξιολόγοις καὶ γεω-
λόφοις πόλιν ἔχει τὴν ὀνομαζομένην Ἔρεσον, ἄποι-
κον Καρχηδονίων. ἔχει δὲ καὶ λιμένας ἀξιολό-* 3
*γους καὶ τειχῶν κατασκευὰς εὐμεγέθεις καὶ οἰκιῶν
πλῆθος εὖ κατεσκευασμένων. κατοικοῦσι δ' αὐτὴν
βάρβαροι παντοδαποί, πλεῖστοι δὲ Φοίνικες. ὁ δ'
ἀποικισμὸς αὐτῆς γέγονεν ὕστερον ἔτεσιν ἑκατὸν
ἑξήκοντα τῆς κατὰ τὴν Καρχηδόνα κτίσεως.*

Ἄλλαι δ' ὑπάρχουσι νῆσοι κατ' ἀντικρὺ τῆς 17
*Ἰβηρίας, ὑπὸ μὲν τῶν Ἑλλήνων ὀνομαζόμεναι Γυ-
μνήσιαι διὰ τὸ τοὺς ἐνοικοῦντας γυμνοὺς τῆς ἐσθῆ-
τος βιοῦν κατὰ τὴν τοῦ θέρους ὥραν, ὑπὸ δὲ τῶν
ἐγχωρίων καὶ τῶν Ῥωμαίων προσαγορεύονται Βα-
λιαρίδες ἀπὸ τοῦ βάλλειν ταῖς σφενδόναις λίθους
μεγάλους κάλλιστα τῶν ἁπάντων ἀνθρώπων. τού-
των δ' ἡ μείζων μεγίστη πασῶν ἐστι μετὰ τὰς ἑπτὰ
νήσους, Σικελίαν, Σαρδώ, Κύπρον, Κρήτην, Εὔ-
βοιαν, Κύρνον, Λέσβον, ἀπέχει δὲ τῆς Ἰβηρίας
πλοῦν ἡμερήσιον· ἡ δ' ἐλάττων κέκλιται μὲν πρὸς
τὴν ἕω, τρέφει δὲ κτήνη πολλὰ καὶ παντοδαπά,*

9 *ἐρεσὸν* D, *Ἔβεσον* Wess. 14 *γέγονεν αὐτῆς* D 20 *προσαγορευθῆναι* D, *προσαγορευθεῖσαι* aut del. *βαλιαρίδας* D, *Βαλλιαρεὶς* F, *Καλλιαρεῖς* CG 22 *ἁπάντων* om. D

μάλιστα δ' ἡμιόνους, μεγάλους μὲν τοῖς ἀναστή-
2 μασιν, ὑπεράγοντας δὲ ταῖς ῥώμαις. ἀμφότεραι δ'
αἱ νῆσοι χώραν ἔχουσιν ἀγαθὴν καρποφόρον καὶ
πλῆθος τῶν κατοικούντων ὑπὲρ τοὺς τρισμυρίους,
τῶν δὲ πρὸς τὴν τροφὴν γεννημάτων οἶνον μὲν
ὁλοσχερῶς οὐ φέρουσι· διὸ καὶ πάντες εἰσὶν ὑπερ-
βολῇ πρὸς τὸν οἶνον εὐκατάφοροι, διὰ τὸ σπανίζειν
παρ' αὐτοῖς· ἐλαίου δὲ παντελῶς σπανίζοντες κα-
τασκευάζουσιν ἐκ τῆς σχίνου, καὶ μιγνύντες ὑείῳ
3 στέατι τὰ σώματα αὐτῶν ἀλείφουσι τούτῳ. μάλιστα
δὲ τῶν ἁπάντων ὄντες φιλογύναι προτιμῶσιν αὐ-
τὰς ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ὅταν τινὲς γυναῖκες ὑπὸ
τῶν προσπλεόντων λῃστῶν ἁλῶσιν, ἀντὶ μιᾶς γυ-
ναικὸς τρεῖς ἢ τέτταρας ἄνδρας διδόντες λυτροῦν-
ται. οἰκοῦσι δ' ὑπὸ ταῖς κοιλάσι πέτραις, καὶ παρὰ
τοὺς κρημνοὺς ὀρύγματα κατασκευάζοντες καὶ κα-
θόλου πολλοὺς τόπους ὑπονόμους ποιοῦντες ἐν
τούτοις βιοῦσιν, ἅμα τὴν ἐξ αὐτῶν σκέπην καὶ
4 ἀσφάλειαν θηρώμενοι. ἀργυρῷ δὲ καὶ χρυσῷ νο- 344
μίσματι τὸ παράπαν οὐ χρῶνται, καὶ καθόλου ταῦτα
εἰσάγειν εἰς τὴν νῆσον κωλύουσιν· αἰτίαν δὲ ταύ-
την ἐπιφέρουσιν, ὅτι τὸ παλαιὸν Ἡρακλῆς ἐστρά-
τευσεν ἐπὶ Γηρυόνην, ὄντα Χρυσάορος μὲν υἱόν,
πλεῖστον δὲ κεκτημένον ἄργυρόν τε καὶ χρυσόν.
ἵν' οὖν ἀνεπιβούλευτον ἔχωσι τὴν κτῆσιν, ἀνεπί-
μικτον ἑαυτοῖς ἐποίησαν τὸν ἐξ ἀργύρου τε καὶ
χρυσοῦ πλοῦτον. διόπερ ἀκολούθως ταύτῃ τῇ κρί-

2 ῥώμαις] φωναῖς II 4 κατοίκων II τοὺς om. D
11 φιλογύναιοι cod. (cf. I p. LXXIII et Aristot. mir. ausc. 88)
26 ἐποιήσαντο II τε om. D

σει κατὰ τὰς γεγενημένας πάλαι ποτὲ στρατείας
παρὰ Καρχηδονίοις τοὺς μισθοὺς οὐκ ἀπεκόμιζον
εἰς τὰς πατρίδας, ἀλλ' ὠνούμενοι γυναῖκας καὶ οἶ-
νον ἅπαντα τὸν μισθὸν εἰς ταῦτα κατεχορήγουν.
παράδοξον δέ τι καὶ κατὰ τοὺς γάμους νόμιμον 18
παρ' αὐτοῖς ἐστιν· ἐν γὰρ ταῖς κατὰ τοὺς γάμους
εὐωχίαις οἰκείων τε καὶ φίλων κατὰ τὴν ἡλικίαν
ὁ πρῶτος ἀεὶ καὶ ὁ δεύτερος καὶ οἱ λοιποὶ κατὰ τὸ
ἑξῆς μίσγονται ταῖς νύμφαις ἀνὰ μέρος, ἐσχάτου
τοῦ νυμφίου τυγχάνοντος ταύτης τῆς τιμῆς. ἴδιον 2
δέ τι ποιοῦσι καὶ παντελῶς ἐξηλλαγμένον περὶ τὰς
τῶν τετελευτηκότων ταφάς· συγκόψαντες γὰρ ξύ-
λοις τὰ μέλη τοῦ σώματος εἰς ἀγγεῖον ἐμβάλλουσι
καὶ λίθους δαψιλεῖς ἐπιτιθέασιν. ὁπλισμὸς δ' ἐστὶν 3
αὐτοῖς τρεῖς σφενδόναι, καὶ τούτων μίαν μὲν περὶ
τὴν κεφαλὴν ἔχουσιν, ἄλλην δὲ περὶ τὴν γαστέρα,
τρίτην δ' ἐν ταῖς χερσί. κατὰ δὲ τὰς πολεμικὰς
χρείας βάλλουσι λίθους πολὺ μείζους τῶν ἄλλων
οὕτως εὐτόνως, ὥστε δοκεῖν τὸ βληθὲν ἀπό τινος
καταπέλτου φέρεσθαι· διὸ καὶ κατὰ τὰς τειχομα-
χίας ἐν ταῖς προσβολαῖς τύπτοντες τοὺς ἐπὶ τῶν
ἐπάλξεων ἐφεστῶτας κατατραυματίζουσιν, ἐν δὲ ταῖς
παρατάξεσι τούς τε θυρεοὺς καὶ τὰ κράνη καὶ πᾶν
σκεπαστήριον ὅπλον συντρίβουσι. κατὰ δὲ τὴν εὐ- 4
στοχίαν οὕτως ἀκριβεῖς εἰσιν, ὥστε κατὰ τὸ πλεῖ-
στον μὴ ἁμαρτάνειν τοῦ προκειμένου σκοποῦ. αἴ-
τιαι δὲ τούτων αἱ συνεχεῖς ἐκ παίδων μελέται, καθ'

1 κατὰ Dind., διὰ cod. 4 κατεχορήγουν Madvig, κατεχώριζον cod., κατεχρῶντο f. (c. 27, 3) 11 τὰς — ταφὰς Dind., τῆς — ταφῆς cod. 25 εἰσιν] εἶναι D

ἃς ὑπὸ τῶν μητέρων ἀναγκάζονται παῖδες ὄντες
[συνεχῶς] σφενδονᾶν· προκειμένου γὰρ σκοποῦ κατά
τι ξύλον ἠρτημένου ἄρτου, οὐ πρότερον δίδοται
τῷ μελετῶντι φαγεῖν, ἕως ἂν τυχὼν τοῦ ἄρτου
συγχωρούμενον λάβῃ παρὰ τῆς μητρὸς καταφαγεῖν
τοῦτον.

19 Ἐπεὶ δὲ περὶ τῶν ἐντὸς Ἡρακλείων στηλῶν κει-
μένων νήσων διεληλύθαμεν, περὶ τῶν κατὰ τὸν
ὠκεανὸν οὐσῶν διέξιμεν. κατὰ γὰρ τὴν Λιβύην
κεῖται [μὲν] πελαγία νῆσος ἀξιόλογος μὲν τῷ μεγέ-
θει, κειμένη δὲ κατὰ τὸν ὠκεανὸν ἀπέχει πλοῦν
ἀπὸ τῆς Λιβύης ἡμερῶν πλειόνων, κεκλιμένη πρὸς
τὴν δύσιν. ἔχει δὲ χώραν καρποφόρον, πολλὴν μὲν
ὀρεινήν, οὐκ ὀλίγην δὲ πεδιάδα κάλλει διαφέρου-
2 σαν. διαρρεομένη γὰρ ποταμοῖς πλωτοῖς ἐκ τού-
των ἀρδεύεται, καὶ πολλοὺς μὲν ἔχει παραδείσους
καταφύτους παντοίοις δένδρεσι, παμπληθεῖς δὲ κη-
πείας διειλημμένας ὕδασι γλυκέσιν· ἐπαύλεις τε πο- 345
λυτελεῖς ταῖς κατασκευαῖς ὑπάρχουσιν ἐν αὐτῇ καὶ
κατὰ τὰς κηπείας κατεσκευασμένα κωθωνιστήρια
τὴν διάθεσιν ἀνθηρὰν ἔχοντα, ἐν οἷς οἱ κατοικοῦν-
τες κατὰ τὴν θερινὴν ὥραν ἐνδιατρίβουσι, δαψιλῶς
τῆς χώρας χορηγούσης τὰ πρὸς τὴν ἀπόλαυσιν καὶ
3 τρυφήν. ἥ τε ὀρεινὴ δρυμοὺς ἔχει πυκνοὺς καὶ
μεγάλους καὶ δένδρα παντοδαπὰ καρποφόρα καὶ
πρὸς τὰς ἐν τοῖς ὄρεσι διαίτας ἔχοντα συναγκείας
καὶ πηγὰς πολλάς. καθόλου δ' ἡ νῆσος αὕτη κα-
τάρρυτός ἐστι ναματιαίοις καὶ γλυκέσιν ὕδασι, δι'

2 συνεχῶς om. D γὰρ] δὲ v. 10 μὲν del. Bek.
11 ἀπέχει AD, ἀπέχει δὲ cet. 26 ἔχοντα del. Madvig

ὧν οὐ μόνον ἀπόλαυσις ἐπιτερπὴς γίνεται τοῖς ἐμ-
βιοῦσιν ἐν αὐτῇ, ἀλλὰ καὶ πρὸς ὑγίειαν σωμάτων
καὶ ῥώμην συμβάλλεται. κυνήγιά τε δαψιλῆ παν- 4
τοίων ζῴων καὶ θηρίων ὑπάρχει, καὶ τούτων ἐν
ταῖς εὐωχίαις εὐποροῦντες οὐδὲν ἐλλιπὲς ἔχουσι τῶν
πρὸς τρυφὴν καὶ πολυτέλειαν ἀνηκόντων· καὶ γὰρ
ἰχθύων ἔχει πλῆθος ἡ προσκλύζουσα τῇ νήσῳ θά-
λαττα διὰ τὸ φύσει τὸν ὠκεανὸν πανταχῇ πλήθειν
παντοδαπῶν ἰχθύων. καθόλου δ' ἡ νῆσος αὕτη 5
τὸν περικείμενον ἀέρα παντελῶς εὔκρατον ἔχουσα
τὸ πλέον μέρος τοῦ ἐνιαυτοῦ φέρει πλῆθος ἀκρο-
δρύων καὶ τῶν ἄλλων τῶν ὡραίων, ὥστε δοκεῖν
αὐτὴν ὡσεὶ θεῶν τινων, οὐκ ἀνθρώπων ὑπάρχειν
ἐμβιωτήριον διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς εὐδαιμονίας.
κατὰ μὲν οὖν τοὺς παλαιοὺς χρόνους ἀνεύρετος ἦν **20**
διὰ τὸν ἀπὸ τῆς ὅλης οἰκουμένης ἐκτοπισμόν, ὕστε-
ρον δ' εὑρέθη διὰ τοιαύτας αἰτίας. Φοίνικες ἐκ
παλαιῶν χρόνων συνεχῶς πλέοντες κατ' ἐμπορίαν
πολλὰς μὲν κατὰ τὴν Λιβύην ἀποικίας ἐποιήσαντο,
οὐκ ὀλίγας δὲ καὶ τῆς Εὐρώπης ἐν τοῖς πρὸς δύσιν
κεκλιμένοις μέρεσι. τῶν δ' ἐπιβολῶν αὐτοῖς κατὰ
νοῦν προχωρουσῶν, πλούτους μεγάλους ἤθροισαν,
καὶ τὴν ἐκτὸς Ἡρακλείων στηλῶν ἐπεβάλοντο πλεῖν,
ἣν ὠκεανὸν ὀνομάζουσι. καὶ πρῶτον μὲν ἐπ' αὐ- 2
τοῦ τοῦ κατὰ τὰς στήλας πόρου πόλιν ἔκτισαν ἐπὶ
τῆς Εὐρώπης, ἣν οὖσαν χερρόνησον προσηγόρευσαν
Γάδειρα, ἐν ᾗ τά τε ἄλλα κατεσκεύασαν οἰκείως
τοῖς τόποις καὶ ναὸν Ἡρακλέους πολυτελῆ, καὶ θυ-

3 καὶ ῥ. σωμάτων *FG* 6 πρὸς] τὴν add. *CFG* 13 ταύτην *CFG* 17 εὑρεθῆναι D 28 τρόποις Wess.

*σίας κατέδειξαν μεγαλοπρεπεῖς τοῖς τῶν Φοινίκων
ἔθεσι διοικουμένας. τὸ δ' ἱερὸν συνέβη τοῦτο καὶ
τότε καὶ κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους τιμᾶσθαι
περιττότερον μέχρι τῆς καθ' ἡμᾶς ἡλικίας. πολλοὶ
δὲ καὶ τῶν Ῥωμαίων ἐπιφανεῖς ἄνδρες καὶ μεγάλας
πράξεις κατειργασμένοι ἐποιήσαντο μὲν τούτῳ τῷ
θεῷ εὐχάς, συνετέλεσαν δ' αὐτὰς μετὰ τὴν συντέ-*
3 *λειαν τῶν κατορθωμάτων. οἱ δ' οὖν Φοίνικες διὰ
τὰς προειρημένας αἰτίας ἐρευνῶντες τὴν ἐκτὸς τῶν
στηλῶν παραλίαν καὶ παρὰ τὴν Λιβύην πλέοντες,
ὑπ' ἀνέμων μεγάλων ἀπηνέχθησαν ἐπὶ πολὺν πλοῦν
δι' ὠκεανοῦ. χειμασθέντες δ' ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας
προσηνέχθησαν τῇ προειρημένῃ νήσῳ, καὶ τὴν εὐ-
δαιμονίαν αὐτῆς καὶ φύσιν κατοπτεύσαντες ἅπασι*
4 *γνώριμον ἐποίησαν. διὸ καὶ Τυρρηνῶν θαλαττο-
κρατούντων καὶ πέμπειν εἰς αὐτὴν ἀποικίαν ἐπι-* 346
*βαλλομένων, διεκώλυσαν αὐτοὺς Καρχηδόνιοι, ἅμα
μὲν εὐλαβούμενοι μὴ διὰ τὴν ἀρετὴν τῆς νήσου
πολλοὶ τῶν ἐκ τῆς Καρχηδόνος εἰς ἐκείνην μετα-
στῶσιν, ἅμα δὲ πρὸς τὰ παράλογα τῆς τύχης κα-
τασκευαζόμενοι καταφυγήν, εἴ τι περὶ τὴν Καρχη-
δόνα ὁλοσχερὲς πταῖσμα συμβαίνοι· δυνήσεσθαι γὰρ
αὐτοὺς θαλαττοκρατοῦντας ἀπᾶραι πανοικίους εἰς
ἀγνοουμένην ὑπὸ τῶν ὑπερεχόντων νῆσον.*

21 *Ἐπεὶ δὲ περὶ τοῦ κατὰ τὴν Λιβύην ὠκεανοῦ
καὶ τῶν ἐν αὐτῷ νήσων διήλθομεν, μεταβιβάσομεν*

14 *ἅπασι* offendit (cf. Aristot. mir. ausc. 84) 16 *ἐπιβαλομένων* v. 18 *διὰ τὴν ἀρετὴν*] *διαρετὴν* D 20 *παράλογα** (XVII 66, 2. 108, 6), *παράβολα* libri 22 *ὁλοσχερές* om. D 23 *πανοικείως* D[1], *πανοικει ὡς* D[2] 24 *περιεχόντων* D

τὸν λόγον ἐπὶ τὴν Εὐρώπην. κατὰ γὰρ τὴν Γα-
λατίαν τὴν παρωκεανῖτιν κατ' ἀντικρὺ τῶν Ἑρκυ-
νίων ὀνομαζομένων δρυμῶν (μεγίστους γὰρ ὑπάρ-
χειν παρειλήφαμεν τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην) νῆσοι
πολλαὶ κατὰ τὸν ὠκεανὸν ὑπάρχουσιν, ὧν ἐστι
μεγίστη ἡ Πρεττανικὴ καλουμένη. αὕτη δὲ τὸ μὲν 2
παλαιὸν ἀνεπίμικτος ἐγένετο ξενικαῖς δυνάμεσιν·
οὔτε γὰρ Διόνυσον οὔθ' Ἡρακλέα παρειλήφαμεν
οὔτε τῶν ἄλλων ἡρώων [ἢ δυναστῶν] ἐστρατευμένον
ἐπ' αὐτήν· καθ' ἡμᾶς δὲ Γάιος Καῖσαρ ὁ διὰ τὰς
πράξεις ἐπονομασθεὶς θεὸς πρῶτος τῶν μνημονευο-
μένων ἐχειρώσατο τὴν νῆσον, καὶ τοὺς Πρεττανοὺς
καταπολεμήσας ἠνάγκασε τελεῖν ὡρισμένους φόρους.
ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων τὰς κατὰ μέρος πράξεις ἐν
τοῖς οἰκείοις χρόνοις ἀναγράψομεν, περὶ δὲ τῆς νή-
σου καὶ τοῦ φυομένου κατ' αὐτὴν καττιτέρου νῦν
διέξιμεν. αὕτη γὰρ τῷ σχήματι τρίγωνος οὖσα πα- 3
ραπλησίως τῇ Σικελίᾳ τὰς πλευρὰς οὐκ ἰσοκώλους
ἔχει. παρεκτεινούσης δ' αὐτῆς παρὰ τὴν Εὐρώπην
λοξῆς, τὸ μὲν ἐλάχιστον ἀπὸ τῆς ἠπείρου διεστη-
κὸς ἀκρωτήριον, ὃ καλοῦσι Κάντιον, φασὶν ἀπέ-
χειν ἀπὸ τῆς γῆς σταδίους ὡς ἑκατόν, καθ' ὃν τό-
πον ἡ θάλαττα ποιεῖται τὸν ἔκρουν, τὸ δ' ἕτερον
ἀκρωτήριον τὸ καλούμενον Βελέριον ἀπέχειν λέγε-
ται τῆς ἠπείρου πλοῦν ἡμερῶν τεττάρων, τὸ δ'
ὑπολειπόμενον ἀνήκειν μὲν ἱστοροῦσιν εἰς τὸ πέ-

2 ἑρκυονίκων D 3 δρυμῶν οὓς μεγίστους AB, ὀρῶν μέγιστα γὰρ Π 6 ἡ μεγίστη cod. Βρετταν . . . v. semper 9 ἢ om. D, ἢ δυναστῶν om. EG ἐστρατευμένων D 18 ἰσογώνους D 21 καντίον D; ὃ add. v. ἀπέχειν om. D

4 λαγος, ὀνομάζεσθαι δ' Ὄρκαν. τῶν δὲ πλευρῶν
τὴν μὲν ἐλαχίστην εἶναι σταδίων ἑπτακισχιλίων πεν-
τακοσίων, παρήκουσαν παρὰ τὴν Εὐρώπην, τὴν δὲ
δευτέραν τὴν ἀπὸ τοῦ πορθμοῦ πρὸς τὴν κορυφὴν
ἀνήκουσαν σταδίων μυρίων πεντακισχιλίων, τὴν δὲ
λοιπὴν σταδίων δισμυρίων, ὥστε τὴν πᾶσαν εἶναι
τῆς νήσου περιφορὰν σταδίων τετρακισμυρίων δισ-
5 χιλίων πεντακοσίων. κατοικεῖν δέ φασι τὴν Πρετ-
τανικὴν αὐτόχθονα γένη καὶ τὸν παλαιὸν βίον ταῖς
ἀγωγαῖς διατηροῦντα. ἅρμασι μὲν γὰρ κατὰ τοὺς
πολέμους χρῶνται, καθάπερ οἱ παλαιοὶ τῶν Ἑλλή-
νων ἥρωες ἐν τῷ Τρωικῷ πολέμῳ κεχρῆσθαι πα-
ραδέδονται, καὶ τὰς οἰκήσεις εὐτελεῖς ἔχουσιν, ἐκ
τῶν καλάμων ἢ ξύλων κατὰ τὸ πλεῖστον συγκει- 347
μένας· τήν τε συναγωγὴν τῶν σιτικῶν καρπῶν ποι-
οῦνται τοὺς στάχυς αὐτοὺς ἀποτέμνοντες καὶ θη-
σαυρίζοντες εἰς τὰς καταστέγους οἰκήσεις· ἐκ δὲ
τούτων τοὺς παλαιοὺς στάχυς καθ' ἡμέραν τίλλειν,
6 καὶ κατεργαζομένους ἔχειν τὴν τροφήν. τοῖς δ'
ἤθεσιν ἁπλοῦς εἶναι καὶ πολὺ κεχωρισμένους τῆς
τῶν νῦν ἀνθρώπων ἀγχινοίας καὶ πονηρίας. τάς
τε διαίτας εὐτελεῖς ἔχειν, καὶ τῆς ἐκ τοῦ πλούτου
γεννωμένης τρυφῆς πολὺ διαλλάττοντας. εἶναι δὲ
καὶ πολυάνθρωπον τὴν νῆσον, καὶ τὴν τοῦ ἀέρος
ἔχειν διάθεσιν παντελῶς κατεψυγμένην, ὡς ἂν ὑπ'
αὐτὴν τὴν ἄρκτον κειμένην. βασιλεῖς δὲ καὶ δυ-
νάστας πολλοὺς ἔχειν, καὶ πρὸς ἀλλήλους κατὰ τὸ

1 ὀρσίκαν D 15 τὴν] καὶ τήν D 20 ἔθεσιν D πολὺ om. D 22 καὶ f. del. 23 διαλλαττούσας Dind. 26 δὲ Dind., τε cod.

πλεῖστον εἰρηνικῶς διακεῖσθαι. ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν 22
κατ' αὐτὴν νομίμων καὶ τῶν ἄλλων ἰδιωμάτων τὰ
κατὰ μέρος ἀναγράψομεν ὅταν ἐπὶ τὴν Καίσαρος
γενομένην στρατείαν εἰς Πρεττανίαν παραγενηθῶ-
μεν, νῦν δὲ περὶ τοῦ κατ' αὐτὴν φυομένου κατ-
τιτέρου διέξιμεν. τῆς γὰρ Πρεττανικῆς κατὰ τὸ
ἀκρωτήριον τὸ καλούμενον Βελέριον οἱ κατοικοῦν-
τες φιλόξενοί τε διαφερόντως εἰσὶ καὶ διὰ τὴν τῶν
ξένων ἐμπόρων ἐπιμιξίαν ἐξημερωμένοι τὰς ἀγωγάς.
οὗτοι τὸν καττίτερον κατασκευάζουσι φιλοτέχνως
ἐργαζόμενοι τὴν φέρουσαν αὐτὸν γῆν. αὕτη δὲ πε- 2
τρώδης οὖσα διαφυὰς ἔχει γεώδεις, ἐν αἷς τὸν πό-
ρον κατεργαζόμενοι καὶ τήξαντες καθαίρουσιν. ἀπο-
τυποῦντες δ' εἰς ἀστραγάλων ῥυθμοὺς κομίζουσιν
εἴς τινα νῆσον προκειμένην μὲν τῆς Πρεττανικῆς,
ὀνομαζομένην δὲ Ἴκτιν· κατὰ γὰρ τὰς ἀμπώτεις ἀνα-
ξηραινομένου τοῦ μεταξὺ τόπου ταῖς ἁμάξαις εἰς
ταύτην κομίζουσι δαψιλῆ τὸν καττίτερον. ἴδιον δέ 3
τι συμβαίνει περὶ τὰς πλησίον νήσους τὰς μεταξὺ
κειμένας τῆς τε Εὐρώπης καὶ τῆς Πρεττανικῆς· κατὰ
μὲν γὰρ τὰς πλημυρίδας τοῦ μεταξὺ πόρου πλη-
ρουμένου νῆσοι φαίνονται, κατὰ δὲ τὰς ἀμπώτεις
ἀπορρεούσης τῆς θαλάττης καὶ πολὺν τόπον ἀναξη-
ραινούσης θεωροῦνται χερρόνησοι. ἐντεῦθεν δ' οἱ 4
ἔμποροι παρὰ τῶν ἐγχωρίων ὠνοῦνται καὶ διακομί-
ζουσιν εἰς τὴν Γαλατίαν· τὸ δὲ τελευταῖον πεζῇ
διὰ τῆς Γαλατίας πορευθέντες ἡμέρας ὡς τριάκοντα

2 *τὰ* om. D 4 *Βρετταν* omnes cod. in c. 22 (item *κασσιτερ.*) 10 *οὗτοι*] *αὐτοὶ* D 12 *πῶρον* D; *τὴν βῶλον* Hertl. 20 *καὶ τῆς*] *καὶ* D

*κατάγουσιν ἐπὶ τῶν ἵππων τὰ φορτία πρὸς τὴν ἐκ-
βολὴν τοῦ Ῥοδανοῦ ποταμοῦ.*

Περὶ μὲν οὖν τοῦ καττιτέρου τοῖς ῥηθεῖσιν ἀρκε-
23 *σθησόμεθα, περὶ δὲ τοῦ καλουμένου ἠλέκτρου νῦν
διέξιμεν. τῆς Σκυθίας τῆς ὑπὲρ τὴν Γαλατίαν κατ'
ἀντικρὺ νῆσός ἐστι πελαγία κατὰ τὸν ὠκεανὸν ἡ
προσαγορευομένη Βασίλεια. εἰς ταύτην ὁ κλύδων
ἐκβάλλει δαψιλὲς τὸ καλούμενον ἤλεκτρον, οὐδα-* 348
*μοῦ δὲ τῆς οἰκουμένης φαινόμενον. περὶ δὲ τού-
του πολλοὶ τῶν παλαιῶν ἀνέγραψαν μύθους παν-
τελῶς ἀπιστουμένους καὶ διὰ τῶν ἀποτελεσμάτων*
2 *ἐλεγχομένους. πολλοὶ γὰρ τῶν τε ποιητῶν καὶ τῶν
συγγραφέων φασὶ Φαέθοντα τὸν Ἡλίου μὲν υἱόν,
παῖδα δὲ τὴν ἡλικίαν ὄντα, πεῖσαι τὸν πατέρα μίαν
ἡμέραν παραχωρῆσαι τοῦ τεθρίππου· συγχωρηθέν-
τος δ' αὐτῷ τούτου, τὸν μὲν Φαέθοντα ἐλαύνοντα
τὸ τέθριππον μὴ δύνασθαι κρατεῖν τῶν ἡνιῶν, τοὺς
δ' ἵππους καταφρονήσαντας τοῦ παιδὸς ἐξενεχθῆ-
ναι τοῦ συνήθους δρόμου, καὶ τὸ μὲν πρῶτον κατὰ
τὸν οὐρανὸν πλανωμένους ἐκπυρῶσαι τοῦτον καὶ
ποιῆσαι τὸν νῦν γαλαξίαν καλούμενον κύκλον, μετὰ
δὲ ταῦτα πολλὴν τῆς οἰκουμένης ἐπιφλέξαντας οὐκ*
3 *ὀλίγην κατακάειν χώραν. διὸ καὶ τοῦ Διὸς ἀγα-
νακτήσαντος ἐπὶ τοῖς γεγενημένοις, κεραυνῶσαι μὲν
τὸν Φαέθοντα, ἀποκαταστῆσαι δὲ τὸν ἥλιον ἐπὶ τὴν
συνήθη πορείαν. τοῦ δὲ Φαέθοντος πεσόντος πρὸς
τὰς ἐκβολὰς τοῦ νῦν καλουμένου Πάδου ποταμοῦ,*

5 *ὑπὲρ*] *περὶ* D 12 *τε* et *τῶν* om. *CFG* 17 *τὸ* F, *τὸν* cet. *ἡνίων* D 23 *τὸν Δία ἀγανακτήσαντα* II 27 *Πάδου καλουμένου* v.; *μὲν* add. Hertl.

τὸ δὲ παλαιὸν Ἠριδανοῦ προσαγορευομένου, θρη-
νῆσαι μὲν τὰς ἀδελφὰς αὐτοῦ τὴν τελευτὴν φιλο-
τιμότατα, διὰ δὲ τὴν ὑπερβολὴν τῆς λύπης [ὑπὸ τῆς
φύσεως] μετασχηματισθῆναι τὴν φύσιν, γενομένας
αἰγείρους. ταύτας δὲ κατ' ἐνιαυτὸν κατὰ τὴν αὐ- 4
τὴν ὥραν δάκρυον ἀφιέναι, καὶ τοῦτο πηγνύμενον
ἀποτελεῖν τὸ καλούμενον ἤλεκτρον, λαμπρότητι μὲν
τῶν ὁμοφυῶν διαφέρον, ἐπιχωριάζον δ' ἐν ταῖς τῶν
νέων τελευταῖς κατὰ τὸ τούτων πένθος. διημαρ- 5
τηκότων δὲ πάντων τῶν τὸν μῦθον τοῦτον πεπλα-
κότων καὶ διὰ τῶν ἀποτελεσμάτων ἐν τοῖς ὕστερον
χρόνοις ἐλεγχομένων, προσεκτέον ταῖς ἀληθιναῖς
ἱστορίαις· τὸ γὰρ ἤλεκτρον συνάγεται μὲν ἐν τῇ
προειρημένῃ νήσῳ, κομίζεται δ' ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων
πρὸς τὴν ἀντιπέρας ἤπειρον, δι' ἧς φέρεται πρὸς
τοὺς καθ' ἡμᾶς τόπους, καθότι προείρηται.

Διεληλυθότες δὲ περὶ τῶν νήσων τῶν κειμένων 24
ἐν τοῖς πρὸς δυσμὰς μέρεσιν, οὐκ ἀνοίκειον εἶναι
νομίζομεν περὶ τῶν πλησίον τῆς Εὐρώπης ἐθνῶν
βραχέα διελθεῖν, ἃ παραλελοίπαμεν ἐν ταῖς πρό-
τερον βίβλοις. τῆς Κελτικῆς τοίνυν τὸ παλαιόν,
ὥς φασιν, ἐδυνάστευσεν ἐπιφανὴς ἀνήρ, ᾧ θυγά-
τηρ ἐγένετο τῷ μεγέθει τοῦ σώματος ὑπερφυής, τῇ
δ' εὐπρεπείᾳ πολὺ διέχουσα τῶν ἄλλων. αὕτη δὲ
διά τε τὴν τοῦ σώματος ῥώμην καὶ τὴν θαυμαζο-
μένην εὐπρέπειαν πεφρονηματισμένη παντὸς τοῦ
μνηστεύοντος τὸν γάμον ἀπηρνεῖτο, νομίζουσα μη-

3 ὑπὸ τῆς φύσεως del. Dind. 9 κατὰ] καὶ v. 16 προείρηται] περὶ τούτων add. *CFG* 22 ἐδυνάστευεν D 24 προέχουσα II 25 τε om. D

2 δένα τούτων ἄξιον ἑαυτῆς εἶναι. κατὰ δὲ τὴν Ἡρα- 349
κλέους ἐπὶ Γηρυόνην στρατείαν, καταντήσαντος εἰς
τὴν Κελτικὴν αὐτοῦ καὶ πόλιν Ἀλησίαν ἐν ταύτῃ
κτίσαντος, θεασαμένη τὸν Ἡρακλέα καὶ θαυμάσασα
τήν τε ἀρετὴν αὐτοῦ καὶ τὴν τοῦ σώματος ὑπερο-
χήν, προσεδέξατο τὴν ἐπιπλοκὴν μετὰ πάσης προ-
3 θυμίας, συγκατανευσάντων καὶ τῶν γονέων. μι-
γεῖσα δὲ τῷ Ἡρακλεῖ ἐγέννησεν υἱὸν ὀνόματι Γα-
λάτην, πολὺ προέχοντα τῶν ὁμοεθνῶν ἀρετῇ τε
ψυχῆς καὶ ῥώμῃ σώματος. ἀνδρωθεὶς δὲ τὴν ἡλικίαν
καὶ διαδεξάμενος τὴν πατρῴαν βασιλείαν, πολλὴν
μὲν τῆς προσοριζούσης χώρας κατεκτήσατο, μεγάλας
δὲ πράξεις πολεμικὰς συνετέλεσε. περιβόητος δὲ
γενόμενος ἐπ' ἀνδρείᾳ τοὺς ὑφ' αὑτὸν τεταγμένους
ὠνόμασεν ἀφ' ἑαυτοῦ Γαλάτας· ἀφ' ὧν ἡ σύμπασα
Γαλατία προσηγορεύθη.

25 Ἐπεὶ δὲ περὶ τῆς τῶν Γαλατῶν προσηγορίας
διήλθομεν, καὶ περὶ τῆς χώρας αὐτῶν δέον ἐστὶν
εἰπεῖν. ἡ τοίνυν Γαλατία κατοικεῖται μὲν ὑπὸ πολ-
λῶν ἐθνῶν διαφόρων τοῖς μεγέθεσι· τὰ μέγιστα
γὰρ αὐτῶν σχεδὸν εἴκοσι μυριάδας ἀνδρῶν ἔχει, τὰ
δ' ἐλάχιστα πέντε μυριάδας, ὧν ἕν ἐστι πρὸς Ῥω-
μαίους ἔχον συγγένειαν παλαιὰν καὶ φιλίαν τὴν
2 μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων διαμένουσαν. κει-
μένη δὲ κατὰ τὸ πλεῖστον ὑπὸ τὰς ἄρκτους χει-
μέριός ἐστι καὶ ψυχρὰ διαφερόντως. κατὰ γὰρ τὴν
χειμερινὴν ὥραν ἐν ταῖς συννεφέσιν ἡμέραις ἀντὶ
μὲν τῶν ὄμβρων χιόνι πολλῇ νίφεται, κατὰ δὲ τὰς

7 μιχθεῖσα II 8 ὄνομα II 14 ὑπ' αὐτὸν v. 22 ἕν ἐστι A, ἐστι CDE, ἐστιν ἓν cet. 28 τῶν om. Dind.

αἰθρίας κρυστάλλῳ καὶ πάγοις ἐξαισίοις πλήθει, δι'
ὧν οἱ ποταμοὶ πηγνύμενοι διὰ τῆς ἰδίας φύσεως
γεφυροῦνται· οὐ μόνον γὰρ οἱ τυχόντες ὁδῖται κατ'
ὀλίγους κατὰ τοῦ κρυστάλλου πορευόμενοι διαβαί-
νουσιν, ἀλλὰ καὶ στρατοπέδων μυριάδες μετὰ σκευ-
οφόρων καὶ ἁμαξῶν γεμουσῶν ἀσφαλῶς περαιοῦν-
ται. πολλῶν δὲ καὶ μεγάλων ποταμῶν ῥεόντων 3
διὰ τῆς Γαλατίας καὶ τοῖς ῥείθροις ποικίλως τὴν
πεδιάδα γῆν τεμνόντων, οἱ μὲν ἐκ λιμνῶν ἀβύσ-
σων ῥέουσιν, οἱ δ' ἐκ τῶν ὀρῶν ἔχουσι τὰς πηγὰς
καὶ τὰς ἐπιρροίας· τὴν δ' ἐκβολὴν οἱ μὲν εἰς τὸν
ὠκεανὸν ποιοῦνται, οἱ δ' εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς θά-
λατταν. μέγιστος δ' ἐστὶ τῶν εἰς τὸ καθ' ἡμᾶς 4
πέλαγος ῥεόντων ὁ Ῥοδανός, τὰς μὲν πηγὰς ἔχων
ἐν τοῖς Ἀλπείοις ὄρεσι, πέντε δὲ στόμασιν ἐξερευ-
γόμενος εἰς τὴν θάλατταν. τῶν δ' εἰς τὸν ὠκεα-
νὸν ῥεόντων μέγιστοι δοκοῦσιν ὑπάρχειν ὅ τε Δα-
νούβιος καὶ ὁ Ῥῆνος, ὃν ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρό-
350 νοις Καῖσαρ ὁ κληθεὶς θεὸς ἔζευξε παραδόξως, καὶ
περαιώσας πεζῇ τὴν δύναμιν ἐχειρώσατο τοὺς πέ-
ραν κατοικοῦντας αὐτοῦ Γαλάτας. πολλοὶ δὲ καὶ 5
ἄλλοι πλωτοὶ ποταμοὶ κατὰ τὴν Κελτικήν εἰσι, περὶ
ὧν μακρὸν ἂν εἴη γράφειν. πάντες δὲ σχεδὸν ὑπὸ
τοῦ πάγου πηγνύμενοι γεφυροῦσι τὰ ῥεῖθρα, καὶ τοῦ
κρυστάλλου διὰ τὴν φυσικὴν λειότητα ποιοῦντος
τοὺς διαβαίνοντας ὀλισθάνειν, ἀχύρων ἐπιβαλλο-
μένων ἐπ' αὐτοὺς ἀσφαλῆ τὴν διάβασιν ἔχουσιν.

Ἴδιον δέ τι καὶ παράδοξον συμβαίνει κατὰ τὴν **26**

9 γῆν om. A 15 Ἀλπίοις D, Ἀλπειοίου C, Ἄλπεσιν FG
15 δέ om. D 16 τήν om. D 25 ἰδιότητα D

πλείστην τῆς Γαλατίας, περὶ οὗ παραλιπεῖν οὐκ
ἄξιον ἡγούμεθα. ἀπὸ γὰρ θερινῆς δύσεως καὶ ἄρ-
κτου πνεῖν εἰώθασιν ἄνεμοι τηλικαύτην ἔχοντες
σφοδρότητα καὶ δύναμιν, ὥστε ἀναρπάζειν ἀπὸ τῆς
γῆς λίθους χειροπληθιαίους τοῖς μεγέθεσι καὶ τῶν
ψηφίδων ἁδρομερῆ κονιορτόν· καθόλου δὲ καται-
γίζοντες λάβρως ἁρπάζουσιν ἀπὸ μὲν τῶν ἀνδρῶν
τὰ ὅπλα καὶ τὰς ἐσθῆτας, ἀπὸ δὲ τῶν ἵππων τοὺς
2 ἀναβάτας. διὰ δὲ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ ψύχους δια-
φθειρομένης τῆς κατὰ τὸν ἀέρα κράσεως οὔτ' οἶ-
νον οὔτ' ἔλαιον φέρει· διόπερ τῶν Γαλατῶν οἱ
τούτων τῶν καρπῶν στερισκόμενοι πόμα κατασκευ-
άζουσιν ἐκ τῆς κριθῆς τὸ προσαγορευόμενον ζῦθος,
καὶ τὰ κηρία πλύνοντες τῷ τούτων ἀποπλύματι
3 χρῶνται. κάτοινοι δ' ὄντες καθ' ὑπερβολὴν τὸν
εἰσαγόμενον ὑπὸ τῶν ἐμπόρων οἶνον ἄκρατον ἐμ-
φοροῦνται, καὶ διὰ τὴν ἐπιθυμίαν λάβρῳ χρώμενοι
τῷ ποτῷ καὶ μεθυσθέντες εἰς ὕπνον ἢ μανιώδεις
διαθέσεις τρέπονται. διὸ καὶ πολλοὶ τῶν Ἰταλικῶν
ἐμπόρων διὰ τὴν συνήθη φιλαργυρίαν ἕρμαιον ἡγοῦν-
ται τὴν τῶν Γαλατῶν φιλοινίαν. οὗτοι γὰρ διὰ μὲν
τῶν πλωτῶν ποταμῶν πλοίοις, διὰ δὲ τῆς πεδιάδος
χώρας ἁμάξαις κομίζοντες τὸν οἶνον, ἀντιλαμβάνουσι
τιμῆς πλῆθος ἄπιστον· διδόντες γὰρ οἴνου κεράμιον
ἀντιλαμβάνουσι παῖδα, τοῦ πόματος διάκονον ἀμει-
27 βόμενοι. κατὰ γοῦν τὴν Γαλατίαν ἄργυρος μὲν οὐ
γίνεται τὸ σύνολον, χρυσὸς δὲ πολύς, ὃν τοῖς ἐγχω-
ρίοις ἡ φύσις ἄνευ μεταλλείας καὶ κακοπαθείας

23 χώρας om. E 26 γοῦν] γὰρ Dind. 27 τὸ σ. οὐ γίνεται v. 28 καὶ κακοπαθείας om. CE

ὑπουργεῖ. ἡ γὰρ τῶν ποταμῶν ῥύσις σκολιοὺς τοὺς
ἀγκῶνας ἔχουσα, [καὶ] τοῖς τῶν παρακειμένων ὀρῶν
ὄχθοις προσαράττουσα καὶ μεγάλους ἀπορρηγνῦσα
κολωνούς, πληροῖ χρυσοῦ ψήγματος. τοῦτο δ' οἱ 2
περὶ τὰς ἐργασίας ἀσχολούμενοι συνάγοντες ἀλή-
351 θουσιν [ἢ συγκόπτουσι] τὰς ἐχούσας τὸ ψῆγμα βώ-
λους, διὰ δὲ τῶν ὑδάτων τῆς φύσεως τὸ γεῶδες
πλύναντες παραδιδόασιν ἐν ταῖς καμίνοις εἰς τὴν
χωνείαν. τούτῳ δὲ τῷ τρόπῳ σωρεύοντες χρυσοῦ 3
πλῆθος καταχρῶνται πρὸς κόσμον οὐ μόνον αἱ γυ-
ναῖκες, ἀλλὰ καὶ οἱ ἄνδρες. περὶ μὲν γὰρ τοὺς
καρποὺς καὶ τοὺς βραχίονας ψέλια φοροῦσι, περὶ
δὲ τοὺς αὐχένας κρίκους παχεῖς ὁλοχρύσους καὶ δα-
κτυλίους ἀξιολόγους, ἔτι δὲ χρυσοῦς θώρακας. ἴδιον 4
δέ τι καὶ παράδοξον παρὰ τοῖς ἄνω Κελτοῖς ἐστι
περὶ τὰ τεμένη τῶν θεῶν γινόμενον· ἐν γὰρ τοῖς
ἱεροῖς καὶ τεμένεσιν ἐπὶ τῆς χώρας ἀνειμένοις ἔρ-
ριπται πολὺς χρυσὸς ἀνατεθειμένος τοῖς θεοῖς, καὶ
τῶν ἐγχωρίων οὐδεὶς ἅπτεται τούτου διὰ τὴν δει-
σιδαιμονίαν, καίπερ ὄντων τῶν Κελτῶν φιλαργύρων
καθ' ὑπερβολήν.

Οἱ δὲ Γαλάται τοῖς μὲν σώμασίν εἰσιν εὐμήκεις, 28
ταῖς δὲ σαρξὶ κάθυγροι καὶ λευκοί, ταῖς δὲ κόμαις
οὐ μόνον ἐκ φύσεως ξανθοί, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς κατα-
σκευῆς ἐπιτηδεύουσιν αὔξειν τὴν φυσικὴν τῆς χρόας
ἰδιότητα. τιτάνου γὰρ ἀποπλύματι σμῶντες τὰς
τρίχας συνεχῶς [καὶ] ἀπὸ τῶν μετώπων ἐπὶ τὴν

1 ὑπορρεῖ D 2 καὶ om. D 6 ἢ (καὶ FG) συγκόπτουσι del. Dind. 8 ἐν f. del. 10 πρὸς] ταῖς πρὸς AD 12 ψέλλια v. 27 καὶ del. Dind.; ἵνα διαφανεῖς ὦσι add. G

κορυφὴν καὶ τοὺς τένοντας ἀνασπῶσιν, ὥστε τὴν
πρόσοψιν αὐτῶν φαίνεσθαι Σατύροις καὶ Πᾶσιν
ἐοικυῖαν· παχύνονται γὰρ αἱ τρίχες ἀπὸ τῆς κατερ-
γασίας, ὥστε μηδὲν τῆς τῶν ἵππων χαίτης διαφέ-
3 ρειν. τὰ δὲ γένεια τινὲς μὲν ξυρῶνται, τινὲς δὲ
μετρίως ὑποτρέφουσιν· οἱ δ' εὐγενεῖς τὰς μὲν πα-
ρειὰς ἀπολειαίνουσι, τὰς δ' ὑπήνας ἀνειμένας ἐῶσιν,
ὥστε τὰ στόματα αὐτῶν ἐπικαλύπτεσθαι. διόπερ
ἐσθιόντων μὲν αὐτῶν ἐμπλέκονται ταῖς τροφαῖς,
πινόντων δὲ καθαπερεὶ διά τινος ἠθμοῦ φέρεται τὸ
4 πόμα. δειπνοῦσι δὲ καθήμενοι πάντες οὐκ ἐπὶ
θρόνων, ἀλλ' ἐπὶ τῆς γῆς, ὑποστρώμασι χρώμενοι
λύκων ἢ κυνῶν δέρμασι. διακονοῦνται δ' ὑπὸ τῶν
νεωτάτων παίδων ἐχόντων ἡλικίαν, ἀρρένων τε καὶ
θηλειῶν. πλησίον δ' αὐτῶν ἐσχάραι κεῖνται γέμου-
σαι πυρὸς καὶ λέβητας ἔχουσαι καὶ ὀβελοὺς πλήρεις
κρεῶν ὁλομερῶν. τοὺς δ' ἀγαθοὺς ἄνδρας ταῖς
καλλίσταις τῶν κρεῶν μοίραις γεραίρουσι, καθάπερ
καὶ ὁ ποιητὴς τὸν Αἴαντα παρεισάγει τιμώμενον
ὑπὸ τῶν ἀριστέων, ὅτε πρὸς Ἕκτορα μονομαχήσας
ἐνίκησε,

νώτοισιν δ' Αἴαντα διηνεκέεσσι γέραιρε.

5 καλοῦσι δὲ καὶ τοὺς ξένους ἐπὶ τὰς εὐωχίας, καὶ
μετὰ τὸ δεῖπνον ἐπερωτῶσι, τίνες εἰσὶ καὶ τίνων
χρείαν ἔχουσιν. εἰώθασι δὲ καὶ παρὰ τὸ δεῖπνον
ἐκ τῶν τυχόντων πρὸς τὴν διὰ τῶν λόγων ἅμιλλαν 352
καταστάντες, ἐκ προκλήσεως μονομαχεῖν πρὸς ἀλλή-
λους, παρ' οὐδὲν τιθέμενοι τὴν τοῦ βίου τελευτήν·

3 γὰρ] τε γὰρ D ὑπὸ D 7 ἀπολιαίνουσι AD 10 καθάπερ v.

ἐνισχύει γὰρ παρ' αὐτοῖς ὁ Πυθαγόρου λόγος, ὅτι 6
τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων ἀθανάτους εἶναι συμβέ-
βηκε καὶ δι' ἐτῶν ὡρισμένων πάλιν βιοῦν, εἰς ἕτε-
ρον σῶμα τῆς ψυχῆς εἰσδυομένης. διὸ καὶ κατὰ
τὰς ταφὰς τῶν τετελευτηκότων ἐνίους ἐπιστολὰς
γεγραμμένας τοῖς οἰκείοις τετελευτηκόσιν ἐμβάλλειν
εἰς τὴν πυράν, ὡς τῶν τετελευτηκότων ἀναγνωσο-
μένων ταύτας. ἐν δὲ ταῖς ὁδοιπορίαις καὶ ταῖς 29
μάχαις χρῶνται συνωρίσιν, ἔχοντος τοῦ ἅρματος
ἡνίοχον καὶ παραβάτην. ἀπαντῶντες δὲ τοῖς ἐφιπ-
πεύουσιν ἐν τοῖς πολέμοις σαυνιάζουσι τοὺς ἐναν-
τίους, καὶ καταβάντες τὴν ἀπὸ τοῦ ξίφους συν-
ίστανται μάχην. ἔνιοι δ' αὐτῶν ἐπὶ τοσοῦτο τοῦ 2
θανάτου καταφρονοῦσιν, ὥστε γυμνοὺς καὶ περι-
εζωσμένους καταβαίνειν εἰς τὸν κίνδυνον. ἐπά-
γονται δὲ καὶ θεράποντας ἐλευθέρους ἐκ τῶν πε-
νήτων καταλέγοντες, οἷς ἡνιόχοις καὶ παρασπισταῖς
χρῶνται κατὰ τὰς μάχας. κατὰ δὲ τὰς παρατάξεις
εἰώθασι προάγειν τῆς παρατάξεως καὶ προκαλεῖ-
σθαι τῶν ἀντιτεταγμένων τοὺς ἀρίστους εἰς μονο-
μαχίαν, προανασείοντες τὰ ὅπλα καὶ καταπληττό-
μενοι τοὺς ἐναντίους. ὅταν δέ τις ὑπακούσῃ πρὸς 3
τὴν μάχην, τάς τε τῶν προγόνων ἀνδραγαθίας ἐξυ-
μνοῦσι καὶ τὰς ἑαυτῶν ἀρετὰς προφέρονται, καὶ
τὸν ἀντιταττόμενον ἐξονειδίζουσι καὶ ταπεινοῦσι
καὶ τὸ σύνολον τὸ θάρσος τῆς ψυχῆς τοῖς λόγοις
προαφαιροῦνται. τῶν δὲ πεσόντων πολεμίων τὰς 4
κεφαλὰς ἀφαιροῦντες περιάπτουσι τοῖς αὐχέσι τῶν

12 τὴν AD, εἰς τὴν cet. 16 δὲ] τε D 25 καὶ ταπεινοῦσι om. CE 26 θράσος Π 28 τοὺς αὐχένας F, om. CE

ἵππων· τὰ δὲ σκῦλα τοῖς θεράπουσι παραδόντες
ἡμαγμένα λαφυραγωγοῦσιν, ἐπιπαιανίζοντες καὶ
ᾄδοντες ὕμνον ἐπινίκιον, καὶ τὰ ἀκροθίνια ταῦτα
ταῖς οἰκίαις προσηλοῦσιν ὥσπερ οἱ ἐν κυνηγίοις τισὶ
κεχειρωμένοι τὰ θηρία. τῶν δ' ἐπιφανεστάτων πο-
λεμίων κεδρώσαντες τὰς κεφαλὰς ἐπιμελῶς τηροῦσιν 353
ἐν λάρνακι, καὶ τοῖς ξένοις ἐπιδεικνύουσι σεμνυνό-
μενοι διότι τῆσδε τῆς κεφαλῆς τῶν προγόνων τις
ἢ πατὴρ ἢ καὶ αὐτὸς πολλὰ χρήματα διδόμενα
οὐκ ἔλαβε. φασὶ δέ τινας αὐτῶν καυχᾶσθαι διότι
χρυσὸν ἀντίσταθμον τῆς κεφαλῆς οὐκ ἐδέξαντο,
βάρβαρόν τινα μεγαλοψυχίαν ἐπιδεικνύμενοι· οὐ
γὰρ τὸ μὴ πωλεῖν τὰ σύσσημα τῆς ἀρετῆς εὐγενές,
ἀλλὰ τὸ πολεμεῖν τὸ ὁμόφυλον τετελευτηκὸς θη-
30 ριῶδες. ἐσθῆσι δὲ χρῶνται καταπληκτικαῖς, χιτῶσι
μὲν βαπτοῖς χρώμασι παντοδαποῖς διηνθισμένοις
καὶ ἀναξυρίσιν, ἃς ἐκεῖνοι βράκας προσαγορεύου-
σιν· ἐπιπορποῦνται δὲ σάγους ῥαβδωτοὺς ἐν μὲν
τοῖς χειμῶσι δασεῖς, κατὰ δὲ τὸ θέρος ψιλούς, πλιν-
2 θίοις πυκνοῖς καὶ πολυανθέσι διειλημμένους. ὅπλοις
δὲ χρῶνται θυρεοῖς μὲν ἀνδρομήκεσι, πεποικιλμέ-
νοις ἰδιοτρόπως· τινὲς δὲ καὶ ζῴων χαλκῶν ἐξοχὰς
ἔχουσιν, οὐ [μόνον] πρὸς κόσμον, ἀλλὰ [καὶ] πρὸς
ἀσφάλειαν εὖ δεδημιουργημένας. κράνη δὲ χαλκᾶ
περιτίθενται μεγάλας ἐξοχὰς ἐξ ἑαυτῶν ἔχοντα καὶ
παμμεγέθη φαντασίαν ἐπιφέροντα τοῖς χρωμένοις,

3 ἀκροθίνια] ἀκρωτήρια D (cf. IV 81, 4) 4 οἱ om. v. κυνηγίαις *FG* 5 τὰ om. edit. 10 καυχήσασθαι Π 14 ἀλλὰ τὸ] ἀλλὰ AD 15 χιτῶνας μὲν βαπτοὺς . . διηνθισμένους cod., corr. A 23 μόνον et καὶ om. D 25 αὐτῶν *CFG* καὶ A, om. cet.; f. δὲ 26 χρωμένοις] θεωμένοις Π

*ὧν τοῖς μὲν πρόσκειται συμφυῆ κέρατα, τοῖς δὲ
ὀρνέων ἢ τετραπόδων ζῴων ἐκτετυπωμέναι προτο-
μαί. σάλπιγγας δ' ἔχουσιν ἰδιοφυεῖς καὶ βαρβαρι-* 3
*κάς· ἐμφυσῶσι γὰρ ταύταις καὶ προβάλλουσιν ἦχον
τραχὺν καὶ πολεμικῆς ταραχῆς οἰκεῖον. θώρακας
δ' ἔχουσιν οἱ μὲν σιδηροῦς ἁλυσιδωτούς, οἱ δὲ τοῖς
ὑπὸ τῆς φύσεως δεδομένοις ἀρκοῦνται, γυμνοὶ μα-
χόμενοι. ἀντὶ δὲ τοῦ ξίφους σπάθας ἔχουσι μακρὰς
σιδηραῖς ἢ χαλκαῖς ἁλύσεσιν ἐξηρτημένας, παρὰ τὴν
δεξιὰν λαγόνα παρατεταμένας. τινὲς δὲ τοὺς χιτῶ-
νας ἐπιχρύσοις ἢ καταργύροις ζωστῆρσι συνέζωνται.
προβάλλονται δὲ λόγχας, ἃς ἐκεῖνοι λαγκίας κα-* 4
*λοῦσι, πηχυαῖα τῷ μήκει τοῦ σιδήρου καὶ ἔτι μείζω
τὰ ἐπιθήματα ἐχούσας, πλάτει δὲ βραχὺ λείποντα*
354 *διπαλαίστων· τὰ μὲν γὰρ ξίφη τῶν παρ' ἑτέροις
σαυνίων εἰσὶν οὐκ ἐλάττω, τὰ δὲ σαυνία τὰς ἀκμὰς
ἔχει τῶν ξιφῶν μείζους. τούτων δὲ τὰ μὲν ἐπ'
εὐθείας κεχάλκευται, τὰ δ' ἑλικοειδῆ δι' ὅλων ἀνά-
κλασιν ἔχει πρὸς τὸ καὶ κατὰ τὴν πληγὴν μὴ μό-
νον τέμνειν, ἀλλὰ καὶ θραύειν τὰς σάρκας καὶ
κατὰ τὴν ἀνακομιδὴν τοῦ δόρατος σπαράττειν τὸ
τραῦμα. αὐτοὶ δ' εἰσὶ τὴν πρόσοψιν καταπληκτι-* **31**
*κοὶ καὶ ταῖς φωναῖς βαρυηχεῖς καὶ παντελῶς τρα-
χύφωνοι, κατὰ δὲ τὰς ὁμιλίας βραχυλόγοι καὶ αἰνιγ-
ματίαι [καὶ τὰ πολλὰ αἰνιττόμενοι συνεκδοχικῶς]·
πολλὰ δὲ λέγοντες ἐν ὑπερβολαῖς ἐπ' αὐξήσει μὲν
ἑαυτῶν, μειώσει δὲ τῶν ἄλλων, ἀπειληταί τε καὶ*

1 *ὧν τοῖς μὲν* D, *τοῖς μὲν γὰρ* v. 12 *λαγκίας*] *ἀγκείας* II 13 *πηχυαίας* et 14 *λειπούσας* codices, corr. Reiske 17 *μείζω* II 22 *εἰσὶ*] *εἰς* D 25 *καὶ τὰ* (*κατὰ δὲ* ADG) *πολλὰ αἰνιττόμενοι* (et v. 27 *ἀπειληταὶ καὶ*) del. Reiske, 27 **τε*] *δὲ* cod.

ἀνατατικοὶ καὶ τετραγῳδημένοι ὑπάρχουσι, ταῖς δὲ
2 διανοίαις ὀξεῖς καὶ πρὸς μάθησιν.οὐκ ἀφυεῖς. εἰσὶ
δὲ παρ' αὐτοῖς καὶ ποιηταὶ μελῶν, οὓς βάρδους
ὀνομάζουσιν. οὗτοι δὲ μετ' ὀργάνων ταῖς λύραις
ὁμοίων ᾄδοντες οὓς μὲν ὑμνοῦσιν, οὓς δὲ βλασφη-
μοῦσι. φιλόσοφοί τέ τινές εἰσι καὶ θεολόγοι περιτ-
3 τῶς τιμώμενοι, οὓς δρουίδας ὀνομάζουσι. χρῶνται
δὲ καὶ μάντεσιν, ἀποδοχῆς μεγάλης ἀξιοῦντες αὐ-
τούς· οὗτοι δὲ διά τε τῆς οἰωνοσκοπίας καὶ διὰ
τῆς τῶν ἱερείων θυσίας τὰ μέλλοντα προλέγουσι,
καὶ πᾶν τὸ πλῆθος ἔχουσιν ὑπήκοον. μάλιστα δ'
ὅταν περί τινων μεγάλων ἐπισκέπτωνται, παράδο-
ξον καὶ ἄπιστον ἔχουσι νόμιμον· ἄνθρωπον γὰρ
κατασπείσαντες τύπτουσι μαχαίρᾳ κατὰ τὸν ὑπὲρ
τὸ διάφραγμα τόπον, καὶ πεσόντος τοῦ πληγέντος
ἐκ τῆς πτώσεως καὶ τοῦ σπαραγμοῦ τῶν μελῶν,
ἔτι δὲ τῆς τοῦ αἵματος ῥύσεως τὸ μέλλον νοοῦσι,
παλαιᾷ τινι καὶ πολυχρονίῳ παρατηρήσει περὶ τού-
4 των πεπιστευκότες. ἔθος δ' αὐτοῖς ἐστι μηδένα
θυσίαν ποιεῖν ἄνευ φιλοσόφου· διὰ γὰρ τῶν ἐμ-
πείρων τῆς θείας φύσεως ὡσπερεί τινων ὁμοφώ-
νων τὰ χαριστήρια τοῖς θεοῖς φασι δεῖν προσφέ-
ρειν, καὶ διὰ τούτων οἴονται δεῖν τἀγαθὰ αἰτεῖσθαι.
5 οὐ μόνον δ' ἐν ταῖς εἰρηνικαῖς χρείαις, ἀλλὰ καὶ
κατὰ τοὺς πολέμους τούτοις μάλιστα πείθονται καὶ
τοῖς μελῳδοῦσι ποιηταῖς, οὐ μόνον οἱ φίλοι, ἀλλὰ
καὶ οἱ πολέμιοι· πολλάκις δ' ἐν ταῖς παρατάξεσι
πλησιαζόντων ἀλλήλοις τῶν στρατοπέδων καὶ τοῖς

7 δρουίδας Ortelius, σαρουίδας cod. 15 τόπον] ἤτοι τὸν λαιμὸν add. CN 17 ἔτι δὲ] ἐπὶ D 27 δ' A, om. cet.

ξίφεσιν ἀνατεταμένοις καὶ ταῖς λόγχαις προβεβλη-
μέναις, εἰς τὸ μέσον οὗτοι προελθόντες παύουσιν
αὐτούς, ὥσπερ τινὰ θηρία κατεπᾴσαντες. οὕτω καὶ
355 παρὰ τοῖς ἀγριωτάτοις βαρβάροις ὁ θυμὸς εἴκει τῇ
σοφίᾳ καὶ ὁ Ἄρης αἰδεῖται τὰς Μούσας.

Χρήσιμον δ' ἐστὶ διορίσαι τὸ παρὰ πολλοῖς 32
ἀγνοούμενον. τοὺς γὰρ ὑπὲρ Μασσαλίας κατοι-
κοῦντας ἐν τῷ μεσογείῳ καὶ τοὺς παρὰ τὰς Ἄλ-
πεις, ἔτι δὲ τοὺς ἐπὶ τάδε τῶν Πυρηναίων ὀρῶν
Κελτοὺς ὀνομάζουσι, τοὺς δ' ὑπὲρ ταύτης τῆς Κελ-
τικῆς εἰς τὰ πρὸς ἄρκτον νεύοντα μέρη παρά τε τὸν
ὠκεανὸν καὶ τὸ Ἑρκύνιον ὄρος καθιδρυμένους καὶ
πάντας τοὺς ἑξῆς μέχρι τῆς Σκυθίας Γαλάτας προσ-
αγορεύουσιν· οἱ δὲ Ῥωμαῖοι πάλιν πάντα ταῦτα τὰ
ἔθνη συλλήβδην μιᾷ προσηγορίᾳ περιλαμβάνουσιν,
ὀνομάζοντες Γαλάτας ἅπαντας. αἱ δὲ γυναῖκες τῶν 2
Γαλατῶν οὐ μόνον τοῖς μεγέθεσι παραπλήσιοι τοῖς
ἀνδράσιν εἰσίν, ἀλλὰ καὶ ταῖς ἀλκαῖς ἐνάμιλλοι.
τὰ δὲ παιδία παρ' αὐτοῖς ἐκ γενετῆς ὑπάρχει πολιὰ
κατὰ τὸ πλεῖστον· προβαίνοντα δὲ ταῖς ἡλικίαις εἰς
τὸ τῶν πατέρων χρῶμα ταῖς χρόαις μετασχηματί-
ζεται. ἀγριωτάτων δ' ὄντων τῶν ὑπὸ τὰς ἄρκτους 3
κατοικούντων καὶ τῶν τῇ Σκυθίᾳ πλησιοχώρων,
φασί τινας ἀνθρώπους ἐσθίειν, ὥσπερ καὶ τῶν
Πρεττανῶν τοὺς κατοικοῦντας τὴν ὀνομαζομένην
Ἶριν. διαβεβοημένης δὲ τῆς τούτων ἀλκῆς καὶ ἀγριό- 4

2 προσελθόντες D 3 καταπαύσαντες D 6 παρὰ πολ-λοῖς] παράδοξον ἄλλοις D 7 γὰρ om. D 8 παρὰ] περὶ II 10 ὑπὲρ] ὑπὸ II 11 ἄρκτον Wurm (Müllenhoff d. Alt. II p. 178), βορέαν Madvig, νότον cod. 12 καθιδρυμένα II 14 πάλιν om. EG, πάλαι Madvig 25 Βρεττανῶν v.

τητος, φασί τινες ἐν τοῖς παλαιοῖς χρόνοις τοὺς τὴν
Ἀσίαν ἅπασαν καταδραμόντας, ὀνομαζομένους δὲ
Κιμμερίους, τούτους εἶναι, βραχὺ τοῦ χρόνου τὴν
λέξιν φθείραντος ἐν τῇ τῶν καλουμένων Κίμβρων
προσηγορίᾳ. ζηλοῦσι γὰρ ἐκ παλαιοῦ λῃστεύειν ἐπὶ
τὰς ἀλλοτρίας χώρας ἐπερχόμενοι καὶ καταφρονεῖν
5 ἁπάντων. οὗτοι γάρ εἰσιν οἱ τὴν μὲν Ῥώμην ἑλόν-
τες, τὸ δὲ ἱερὸν τὸ ἐν Δελφοῖς συλήσαντες, καὶ
πολλὴν μὲν τῆς Εὐρώπης, οὐκ ὀλίγην δὲ καὶ τῆς
Ἀσίας φορολογήσαντες, καὶ τῶν καταπολεμηθέντων
τὴν χώραν κατοικήσαντες, οἱ διὰ τὴν πρὸς τοὺς
Ἕλληνας ἐπιπλοκὴν Ἑλληνογαλάται κληθέντες, τὸ
δὲ τελευταῖον πολλὰ καὶ μεγάλα στρατόπεδα Ῥω-
6 μαίων συντρίψαντες. ἀκολούθως δὲ τῇ κατ' αὐτοὺς
ἀγριότητι καὶ περὶ τὰς θυσίας ἐκτόπως ἀσεβοῦσι·
τοὺς γὰρ κακούργους κατὰ πενταετηρίδα φυλάξαν-
τες ἀνασκολοπίζουσι τοῖς θεοῖς καὶ μετ' ἄλλων πολ-
λῶν ἀπαρχῶν καθαγίζουσι, πυρὰς παμμεγέθεις κα-
τασκευάζοντες. χρῶνται δὲ καὶ τοῖς αἰχμαλώτοις
ὡς ἱερείοις πρὸς τὰς τῶν θεῶν τιμάς. τινὲς δ' αὐ-
τῶν καὶ τὰ κατὰ πόλεμον ληφθέντα ζῷα μετὰ τῶν
ἀνθρώπων ἀποκτείνουσιν ἢ κατακάουσιν ἤ τισιν
7 ἄλλαις τιμωρίαις ἀφανίζουσι. γυναῖκας δ' ἔχοντες 356
εὐειδεῖς ἥκιστα ταύταις προσέχουσιν, ἀλλὰ πρὸς
τὰς τῶν ἀρρένων ἐπιπλοκὰς ἐκτόπως λυττῶσιν.
εἰώθασι δ' ἐπὶ δοραῖς θηρίων χαμαὶ καθεύδοντες
ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν παρακοίταις συγκυλίεσθαι.
τὸ δὲ πάντων παραδοξότατον, τῆς ἰδίας εὐσχημο-

6 τὰς] τῆς D 8 τὸ ἐν] ἐν D 14 καθ' αὐτοὺς v.
21 καὶ om. D 22 ἀποκτέννουσιν D

σύνης ἀφροντιστοῦντες τὴν τοῦ σώματος ὥραν ἑτέ-
ροις εὐκόλως προΐενται, καὶ τοῦτο αἰσχρὸν οὐχ
ἡγοῦνται, ἀλλὰ μᾶλλον ὅταν τις αὐτῶν χαριζομέ-
νων μὴ προσδέξηται τὴν διδομένην χάριν, ἄτιμον
ἡγοῦνται.

Ἡμεῖς δ' ἀρκούντως περὶ Κελτῶν εἰρηκότες με- **33**
ταβιβάσομεν τὴν ἱστορίαν ἐπὶ τοὺς πλησιοχώρους
τούτοις Κελτίβηρας. οὗτοι γὰρ τὸ παλαιὸν περὶ
τῆς χώρας ἀλλήλοις διαπολεμήσαντες, οἵ τε Ἴβηρες
καὶ οἱ Κελτοί, καὶ μετὰ ταῦτα διαλυθέντες καὶ τὴν
χώραν κοινῇ κατοικήσαντες, ἔτι δ' ἐπιγαμίας πρὸς
ἀλλήλους συνθέμενοι, διὰ τὴν ἐπιμιξίαν ταύτης
ἔτυχον τῆς προσηγορίας. δυεῖν δ' ἐθνῶν ἀλκίμων
μιχθέντων καὶ χώρας ὑποκειμένης ἀγαθῆς, συνέβη
τοὺς Κελτίβηρας ἐπὶ πολὺ τῇ δόξῃ προελθεῖν, καὶ
Ῥωμαίοις πολλοὺς χρόνους ἀντιταξαμένους μόγις
καταπολεμηθῆναι. δοκοῦσι δ' οὗτοι κατὰ τοὺς πο- 2
λέμους οὐ μόνον ἱππεῖς ἀγαθούς, ἀλλὰ καὶ πεζοὺς
παρέχεσθαι διαφόρους ταῖς ἀλκαῖς καὶ ταῖς καρτε-
ρίαις. φοροῦσι δ' οὗτοι σάγους μέλανας τραχεῖς
καὶ παραπλήσιον ἔχοντας τὸ ἔριον ταῖς αἰγείαις
θριξίν. ὁπλίζονται δέ τινες τῶν Κελτιβήρων Γα- 3
λατικοῖς θυρεοῖς κούφοις, τινὲς δὲ κυρτίαις κυκλο-
τερέσιν ἀσπίδων ἐχούσαις τὰ μεγέθη, καὶ περὶ τὰς
κνήμας τριχίνας εἱλοῦσι κνημῖδας, περὶ δὲ τὰς κε-
φαλὰς κράνη χαλκᾶ περιτίθενται φοινικοῖς ἠσκη-
μένα λόφοις. ξίφη δ' ἀμφίστομα καὶ σιδήρῳ δια-

2 εὐκόπως ἑτέροις *CFG* 6 περὶ] τῶν add. v. 11 οἰκήσαντες D 13 ταύτης ἔτυχον] λέγονται ταύτης τυχεῖν *C* 21 αἰγίαις D

φόρῳ κεχαλκευμένα φοροῦσιν, ἔχοντες σπιθαμιαίας παραξιφίδας, αἷς χρῶνται κατὰ τὰς ἐν ταῖς μάχαις
4 συμπλοκάς. ἴδιον δέ τι παρ' αὐτοῖς ἐστι περὶ τὴν τῶν [ὅπλων καὶ] ἀμυντηρίων κατασκευήν· ἐλάσματα γὰρ σιδήρου κατακρύπτουσιν εἰς τὴν γῆν, καὶ ταῦτα ἐῶσι μέχρι ἂν ὅτου διὰ τὸν χρόνον τοῦ ἰοῦ περιφαγόντος τὸ ἀσθενὲς τοῦ σιδήρου καταλειφθῇ τὸ στερεώτατον, ἐξ οὗ κατασκευάζουσι διάφορα ξίφη καὶ τἆλλα τὰ πρὸς πόλεμον ἀνήκοντα. τὸ δ' οὕτω κατασκευασθὲν ὅπλον πᾶν τὸ ὑποπεσὸν διαιρεῖ, ἀφ' οὗπερ οὔτε θυρεὸς οὔτε κράνος οὔτε ὀστοῦν ὑπομένει τὴν πληγὴν διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἀρετῆς
5 τοῦ σιδήρου. διμάχαι δ' ὄντες, ἐπειδὰν ἀπὸ τῶν ἵππων ἀγωνισάμενοι νικήσωσι, καταπηδῶντες καὶ τὴν τῶν πεζῶν τάξιν μεταλαμβάνοντες θαυμαστὰς 357
ποιοῦνται μάχας. ἴδιον δέ τι καὶ παράδοξον νόμιμον παρ' αὐτοῖς ἐστιν· ἐπιμελεῖς γὰρ ὄντες καὶ καθάρειοι ταῖς διαίταις ἓν ἔργον ἐπιτηδεύουσι βάναυσον καὶ πολλῆς ἀκαθαρσίας κεκοινωνηκός· παρ' ἕκαστα γὰρ τὸ σῶμα λοῦσιν οὔρῳ, καὶ τοὺς ὀδόντας παρατρίβοντες ταύτην ἡγοῦνται θεραπείαν εἶναι
34 τοῦ σώματος. τοῖς δ' ἤθεσι πρὸς μὲν τοὺς κακούργους καὶ πολεμίους ὑπάρχουσιν ὠμοί, πρὸς δὲ τοὺς ξένους ἐπιεικεῖς καὶ φιλάνθρωποι. τοὺς γὰρ ἐπιδημήσαντας ξένους ἅπαντες ἀξιοῦσι παρ' αὐτοῖς ποιεῖσθαι τὰς καταλύσεις καὶ πρὸς ἀλλήλους ἁμιλ-

1 σπιθαμαίας II 4 ὅπλων καὶ del. Eich., πολλῶν ὅπλων καὶ D (cf. III 54, 3); f. καὶ περὶ τὴν τῶν ἀμυντηρίων (vel ἄλλων) ὅπλων 13 διμάχαι A, δύσμαχοι B, διμάχαιροι cet. 18 καθαροὶ D 25 ἅπαντας cod., corr. Dind.

λῶνται περὶ τῆς φιλοξενίας· οἷς δ' ἂν οἱ ξένοι συν-
ακολουθήσωσι, τούτους ἐπαινοῦσι καὶ θεοφιλεῖς
ἡγοῦνται. τροφαῖς δὲ χρῶνται κρέασι παντοδαποῖς 2
καὶ δαψιλέσι καὶ οἰνομέλιτος πόματι, χορηγούσης
τῆς χώρας τὸ μὲν μέλι παμπληθές, τὸν δ' οἶνον
παρὰ τῶν ἐπιπλεόντων ἐμπόρων ὠνούμενοι. χαριέ- 3
στατον δὲ τῶν πλησιοχώρων ἐθνῶν [αὐτοῖς] ἐστι τὸ
τῶν Οὐακκαίων ὀνομαζομένων σύστημα· οὗτοι γὰρ
καθ' ἕκαστον ἔτος διαιρούμενοι τὴν χώραν γεωρ-
γοῦσι, καὶ τοὺς καρποὺς κοινοποιούμενοι μεταδι-
δόασιν ἑκάστῳ τὸ μέρος, καὶ τοῖς νοσφισαμένοις τι
γεωργοῖς θάνατον τὸ πρόστιμον τεθείκασι. τῶν δ' 4
Ἰβήρων ἀλκιμώτατοι μέν εἰσιν οἱ καλούμενοι Λυ-
σιτανοί, φοροῦσι δ' ἐν τοῖς πολέμοις πέλτας μικρὰς
παντελῶς, διαπεπλεγμένας νεύροις καὶ δυναμένας
σκέπειν τὸ σῶμα περιττότερον διὰ τὴν στερεότητα·
ταύτην δ' ἐν ταῖς μάχαις μεταφέροντες εὐλύτως
ἄλλοτε ἄλλως ἀπὸ τοῦ σώματος διακρούονται φιλο-
τέχνως πᾶν τὸ φερόμενον ἐπ' αὐτοὺς βέλος. χρῶν- 5
ται δὲ καὶ σαυνίοις ὁλοσιδήροις ἀγκιστρώδεσι, φο-
ροῦσι δὲ κράνη καὶ ξίφη παραπλήσια Κελτίβηρσιν.
ἀκοντίζουσι δ' εὐστόχως καὶ μακράν, καὶ καθόλου
καρτεροπληγεῖς ὑπάρχουσιν. εὐκίνητοι δ' ὄντες καὶ
κοῦφοι ῥᾳδίως καὶ φεύγουσι καὶ διώκουσι, κατὰ
δὲ τὰς ἐν ταῖς συστάσεσι τῶν δεινῶν ὑπομονὰς
πολὺ λείπονται τῶν Κελτιβήρων. ἐπιτηδεύουσι δὲ

1 ξενίας II 5 μὲν om. v. παμπληθεῖ D 7 αὐτοῖς om. D 8 οὐαγκαίων D ὀνομαζόμενον cod., corr. Steph. 12 τὸ om. A δ' Ἰβήρων] δὲ Κίμβρων II 23 καρτεροπλῆγες II

κατὰ μὲν τὴν εἰρήνην ὄρχησίν τινα κούφην καὶ περιέχουσαν πολλὴν εὐτονίαν σκελῶν, ἐν δὲ τοῖς πολέμοις, πρὸς ῥυθμὸν ἐμβαίνουσι καὶ παιᾶνας
6 ᾄδουσιν, ὅταν ἐπίωσι τοῖς ἀντιτεταγμένοις. ἴδιον δέ τι παρὰ τοῖς Ἴβηρσι καὶ μάλιστα παρὰ τοῖς Λυσιτανοῖς ἐπιτηδεύεται· τῶν γὰρ ἀκμαζόντων ταῖς ἡλικίαις οἱ μάλιστα ἀπορώτατοι ταῖς οὐσίαις, ῥώμῃ δὲ σώματος καὶ θράσει διαφέροντες, ἐφοδιάσαντες αὑτοὺς ἀλκῇ καὶ τοῖς ὅπλοις εἰς τὰς ὀρεινὰς δυσχωρίας ἀθροίζονται, συστήματα δὲ ποιήσαντες ἀξιόλογα κατατρέχουσι τὴν Ἰβηρίαν καὶ ληστεύοντες 358
πλούτους ἀθροίζουσι· καὶ τοῦτο διατελοῦσι πράττοντες μετὰ πάσης καταφρονήσεως· κούφοις γὰρ χρώμενοι καθοπλισμοῖς καὶ παντελῶς ὄντες εὐκίνητοι καὶ ὀξεῖς δυσχειρότατοι τοῖς ἄλλοις εἰσί.
7 καθόλου δὲ τὰς ἐν τοῖς ὄρεσι δυσχωρίας καὶ τραχύτητας ἡγούμενοι πατρίδας εἶναι, εἰς ταύτας καταφεύγουσι, δυσδιεξόδους οὔσας μεγάλοις καὶ βαρέσι στρατοπέδοις. διὸ καὶ Ῥωμαῖοι πολλάκις ἐπ' αὐτοὺς στρατεύσαντες τῆς μὲν πολλῆς καταφρονήσεως ἀπέστησαν αὐτούς, εἰς τέλος δὲ τὰ ληστήρια καταλῦσαι πολλάκις φιλοτιμηθέντες οὐκ ἠδυνήθησαν.

35 Ἐπεὶ δὲ τὰ περὶ τῶν Ἰβήρων διήλθομεν, οὐκ ἀνοίκειον εἶναι διαλαμβάνομεν περὶ τῶν ἐν αὐτῇ μετάλλων ἀργυρείων διελθεῖν· αὕτη γὰρ ἡ χώρα σχεδόν τι πλεῖστον καὶ κάλλιστον ἔχει μεταλλευόμενον ἄργυρον καὶ πολλὰς τοῖς ἐργαζομένοις παρ-
2 έχεται προσόδους. εἴρηται μὲν οὖν ἡμῖν καὶ ἐν

9 ἑαυτοὺς A, αὑτοὺς cet. 15 δυσχειρότατοι D (ut Schaefer), δυσχείρωτοι *CFG* 27 ἀργύριον v.

ταῖς πρὸ ταύτης βίβλοις ἐν ταῖς περὶ Ἡρακλέους
πράξεσι τὰ κατὰ τὴν Ἰβηρίαν ὄρη τὰ καλούμενα
Πυρηναῖα· ταῦτα δὲ καὶ κατὰ τὸ ὕψος καὶ κατὰ τὸ
μέγεθος ὑπάρχει διάφορα τῶν ἄλλων· παρήκει γὰρ
ἀπὸ τῆς κατὰ τὴν μεσημβρίαν θαλάττης σχεδὸν
ἄχρι πρὸς τὸν ὑπὸ τὰς ἄρκτους ὠκεανόν, διείργοντα
δὲ τὴν Γαλατίαν καὶ τὴν Ἰβηρίαν, ἔτι δὲ τὴν Κελ-
τιβηρίαν, παρεκτείνει σταδίους ὡς τρισχιλίους. πολ- 3
λῶν δ' ὄντων ἐν αὐτοῖς δρυμῶν καὶ πυκνῶν τοῖς
δένδρεσι, φασὶν ἐν τοῖς παλαιοῖς χρόνοις ὑπό τινων
νομέων ἀφέντων πῦρ κατακαῆναι παντελῶς ἅπα-
σαν τὴν ὀρεινὴν χώραν· διὸ καὶ συχνὰς ἡμέρας
συνεχῶς πυρὸς ἐπιφλέγοντος καῆναι τὴν ἐπιφά-
νειαν τῆς γῆς, καὶ τὰ μὲν ὄρη διὰ τὸ συμβεβηκὸς
κληθῆναι Πυρηναῖα, τὴν δ' ἐπιφάνειαν τῆς κατα-
κεκαυμένης χώρας ἀργύρῳ ῥυῆναι πολλῷ, καὶ χω-
νευθείσης τῆς φύσεως, ἐξ ἧς ὁ ἄργυρος κατασκευά-
ζεται, ῥύακας γενέσθαι πολλοὺς ἀργύρου καθαροῦ.
τῆς δὲ τούτου χρείας ἀγνοουμένης παρὰ τοῖς ἐγχω- 4
ρίοις, τοὺς Φοίνικας ἐμπορίαις χρωμένους καὶ τὸ
γεγονὸς μαθόντας ἀγοράζειν τὸν ἄργυρον μικρᾶς
τινος ἀντιδόσεως ἄλλων φορτίων. διὸ δὴ τοὺς
Φοίνικας μετακομίζοντας εἴς τε τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν
Ἀσίαν καὶ τἄλλα πάντα ἔθνη μεγάλους περιποιή-
σασθαι πλούτους. ἐπὶ τοσοῦτο δὲ τοὺς ἐμπόρους
διατεῖναι τῆς φιλοκερδίας, ὥστε ἐπειδὰν καταγό-
μων ὄντων τῶν πλοίων περιττεύῃ πολὺς ἄργυρος,

7 δὲ add. Eich. (τε Reiske) 8 παρατείνει D 9 αὐτοῖς] αὐτῇ II 13 πυρὸς] τοῦ πυρὸς Eich. 21 γεγονός] γένος D 24 πλούτους περιποιήσασθαι D

ἐκκόπτειν τὸν ἐν ταῖς ἀγκύραις μόλιβδον, καὶ ἐκ τοῦ ἀργύρου τὴν ἐκ τοῦ μολίβδου χρείαν ἀλλάττεσθαι. διόπερ ἐπὶ πολλοὺς χρόνους οἱ Φοίνικες διὰ τῆς τοιαύτης ἐμπορίας ἐπὶ πολὺ λαβόντες αὔξησιν 359
ἀποικίας πολλὰς ἀπέστειλαν, τὰς μὲν εἰς Σικελίαν καὶ τὰς σύνεγγυς ταύτης νήσους, τὰς δ' εἰς τὴν Λι-
36 *βύην καὶ Σαρδόνα καὶ τὴν Ἰβηρίαν. ὕστερον δὲ πολλοῖς χρόνοις οἱ μὲν Ἴβηρες μαθόντες τὰ περὶ τὸν ἄργυρον ἰδιώματα κατεσκεύασαν ἀξιόλογα μέταλλα· διόπερ ἄργυρον κάλλιστον καὶ σχεδόν τι πλεῖστον κατασκευάζοντες μεγάλας ἐλάμβανον προσόδους. ὁ δὲ τρόπος τῆς μεταλλείας καὶ τῶν ἔργων*
2 *τοιοῦτός τίς ἐστι παρὰ τοῖς Ἴβηρσιν. ὄντων χαλκοῦ καὶ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου μετάλλων θαυμαστῶν, οἱ μὲν ἐργαζόμενοι τὰ χαλκουργεῖα τὸ τέταρτον μέρος χαλκοῦ καθαροῦ ἐκ τῆς ὀρυττομένης γῆς λαμβάνουσι, τῶν δ' ἀργυρευόντων τινὲς ἰδιωτῶν ἐν τρισὶν ἡμέραις Εὐβοϊκὸν ἐξαίρουσι τάλαντον· πᾶσα γὰρ ἡ βῶλός ἐστι ψήγματος συμπεπηγότος καὶ ἀπολάμποντος μεστή. διὸ καὶ θαυμάσαι τις ἂν τήν τε τῆς χώρας φύσιν καὶ τὴν φιλοπονίαν τῶν ἐργαζο-*
3 *μένων αὐτὴν ἀνθρώπων. τὸ μὲν οὖν πρῶτον οἱ τυχόντες τῶν ἰδιωτῶν προσεκαρτέρουν τοῖς μετάλλοις, καὶ μεγάλους ἀπεφέροντο πλούτους διὰ τὴν ἑτοιμότητα καὶ δαψίλειαν τῆς ἀργυρίτιδος γῆς· ὕστερον δὲ τῶν Ῥωμαίων κρατησάντων τῆς Ἰβηρίας, πλῆθος Ἰταλῶν ἐπεπόλασε τοῖς μετάλλοις, καὶ με-*

4 **ἐπὶ πολὺ λαβόντες*] *ἐπὶ πολὺν λαβόντες χρόνον* cod., *πολλὴν λαβόντες* Wess. 6 *ταύτῃ* *FG* 7 *τὴν* om. Bek. 13 *χαλκοῦ* f. del. 17 *ἀργυρευόντων* A, (et Strab. p. 147), *ἀργυρευτῶν* cet. 27 *Ἰταλικῶν* C, *Ἰταλικὸν* *FG*

γάλους ἀπεφέροντο πλούτους διὰ τὴν φιλοκερδίαν.
ὠνούμενοι γὰρ πλῆθος ἀνδραπόδων παραδιδόασι 4
τοῖς ἐφεστηκόσι ταῖς μεταλλικαῖς ἐργασίαις· οὗτοι
δὲ κατὰ πλείονας τόπους ἀνοίξαντες στόμια καὶ
κατὰ βάθους ὀρύττοντες τὴν γῆν ἐρευνῶσι τὰς πο-
λυαργύρους καὶ πολυχρύσους πλάκας τῆς γῆς· κα-
ταβαίνοντές τε οὐ μόνον εἰς μῆκος, ἀλλὰ καὶ εἰς
βάθος παρεκτείνοντες ἐπὶ πολλοὺς σταδίους τὰ ὀρύγ-
ματα, καὶ πλαγίας καὶ σκολιὰς διαδύσεις ποικίλως
μεταλλουργοῦντες, ἀνάγουσιν ἐκ βυθῶν τὴν τὸ κέρ-
δος αὐτοῖς παρεχομένην βῶλον. μεγάλην δ' ἔχει **37**
παραλλαγὴν τὰ μέταλλα ταῦτα συγκρινόμενα τοῖς
κατὰ τὴν Ἀττικήν. ἐκεῖνα μὲν γὰρ οἱ μεταλλεύοντες
καὶ πρὸς ταῖς ἐργασίαις μεγάλας προϊέμενοι δαπάνας
ἃ μὲν ἤλπισαν ἐνίοτε λαβεῖν οὐκ ἔλαβον, ἃ δ' εἶχον
ἀπέβαλον, ὥστε δοκεῖν αὐτοὺς ὥσπερ αἰνίγματος
τρόπον ἀτυχεῖν· οἱ δὲ κατὰ τὴν Σπανίαν μεταλ- 2
λουργοὶ ταῖς ἐλπίσι μεγάλους σωρεύουσι πλούτους
ἐκ τούτων τῶν ἐργασιῶν. τῶν γὰρ πρώτων ἔργων
ἐπιτυγχανομένων διὰ τὴν τῆς γῆς εἰς τοῦτο τὸ γέ-
νος ἀρετὴν ἀεὶ μᾶλλον εὑρίσκουσι λαμπροτέρας
φλέβας, γεμούσας ἀργύρου τε καὶ χρυσοῦ· πᾶσα
γὰρ ἡ σύνεγγυς γῆ διαπέπλεκται πολυμερῶς τοῖς
360 *ἑλιγμοῖς τῶν ῥάβδων. ἐνίοτε δὲ καὶ κατὰ βάθους* 3
ἐμπίπτουσι ποταμοῖς ῥέουσιν ὑπὸ τὴν γῆν, ὧν τῆς
βίας περιγίνονται διακόπτοντες τὰς ῥύσεις αὐτῶν

5 *βάθος* F 7 *εἰς β.*] *ἐπὶ τὸ β.* II 9 *πλαγίους* II *σκολιοὺς* D 14 *πρὸς* om. A 17 *Ἰσπανίαν* II 18 *ταῖς ἐλπίσι* del. Bek., *ἀκολούθως* add. Wurm; *οὐ ταῖς ἐλπίσιν, ἀλλὰ τῷ ἔργῳ* Reiske 24 *βάθος* D

τὰς ἐμπιπτούσας τοῖς ὀρύγμασι πλαγίοις. ταῖς γὰρ ἀδιαψεύστοις τοῦ κέρδους προσδοκίαις πιεζόμενοι πρὸς τὸ τέλος ἄγουσι τὰς ἰδίας ἐπιβολάς, καὶ τὸ πάντων παραδοξότατον, ἀπαρύτουσι τὰς ῥύσεις τῶν ὑδάτων τοῖς Αἰγυπτιακοῖς λεγομένοις κοχλίαις, οὓς Ἀρχιμήδης ὁ Συρακόσιος εὗρεν, ὅτε παρέβαλεν εἰς Αἴγυπτον· διὰ δὲ τούτων συνεχῶς ἐκ διαδοχῆς παραδιδόντες μέχρι τοῦ στομίου, τὸν τῶν μετάλλων τόπον ἀναξηραίνουσι καὶ κατασκευάζουσιν εὔθετον

4 πρὸς τὴν τῆς ἐργασίας πραγματείαν. φιλοτέχνου δ' ὄντος τοῦ ὀργάνου καθ' ὑπερβολήν, διὰ τῆς τυχούσης ἐργασίας ἄπλατον ὕδωρ ἀναρριπτεῖται παραδόξως, καὶ πᾶν τὸ ποτάμιον ῥεῦμα ῥᾳδίως ἐκ βυθοῦ πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν ἐκχεῖται. θαυμάσαι δ' ἄν τις εἰκότως τοῦ τεχνίτου τὴν ἐπίνοιαν οὐ μόνον ἐν τούτοις, ἀλλὰ καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς καὶ μείζοσι, διαβεβοημένοις κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην, περὶ ὧν τὰ κατὰ μέρος ὅταν ἐπὶ τὴν Ἀρχιμήδους ἡλι-

38 κίαν ἔλθωμεν ἀκριβῶς διέξιμεν. οἱ δ' οὖν ταῖς ἐργασίαις τῶν μετάλλων ἐνδιατρίβοντες τοῖς μὲν κυρίοις ἀπίστους τοῖς πλήθεσι προσόδους περιποιοῦσιν, αὐτοὶ δὲ κατὰ γῆς ἐν τοῖς ὀρύγμασι καὶ καθ' ἡμέραν καὶ νύκτα καταξαινόμενοι τὰ σώματα, πολλοὶ μὲν ἀποθνήσκουσι διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς κακοπαθείας· ἄνεσις γὰρ ἢ παῦλα τῶν ἔργων οὐκ ἔστιν αὐτοῖς, ἀλλὰ [ταῖς] τῶν ἐπιστατῶν πληγαῖς

4 ἀπαρύτουσι D, ἀπορύττουσι γὰρ v. (c. 32, 7) 9 εὔθετον] ἔντεχνον II 10 πρὸς τὴν τῆς] τὴν πρὸς τὰς D(C) 18 τὰ om. DF 20 διατρίβοντες D 22 οὗτοι D 23 καθ'] μεθ' Dind. 26 ταῖς delevi

ἀναγκαζόντων ὑπομένειν τὴν δεινότητα τῶν κακῶν
ἀτυχῶς προΐενται τὸ ζῆν, τινὲς δὲ ταῖς δυνάμεσι
τῶν σωμάτων καὶ ταῖς τῶν ψυχῶν καρτερίαις ὑπο-
μένοντες πολυχρόνιον ἔχουσι τὴν ταλαιπωρίαν· αἱ-
ρετώτερος γὰρ αὐτοῖς ὁ θάνατός ἐστι τοῦ ζῆν διὰ
τὸ μέγεθος τῆς ταλαιπωρίας. πολλῶν δ' ὄντων 2
περὶ τὰς προειρημένας μεταλλείας παραδόξων, οὐχ
ἥκιστ' ἄν τις θαυμάσειε διότι τῶν μεταλλουργείων
οὐδὲν πρόσφατον ἔχει τὴν ἀρχήν, πάντα δ' ὑπὸ
τῆς Καρχηδονίων φιλαργυρίας ἀνεῴχθη καθ' ὃν
καιρὸν καὶ τῆς Ἰβηρίας ἐπεκράτουν. ἐκ τούτων γὰρ
ἔσχον τὴν ἐπὶ πλέον αὔξησιν, μισθούμενοι τοὺς
κρατίστους στρατιώτας καὶ διὰ τούτων πολλοὺς καὶ
μεγάλους πολέμους διαπολεμήσαντες. καθόλου γὰρ 3
ἀεὶ Καρχηδόνιοι διεπολέμουν οὔτε πολιτικοῖς στρα-
τιώταις οὔτε τοῖς ἀπὸ τῶν συμμάχων ἀθροιζομένοις
πεποιθότες, ἀλλὰ καὶ Ῥωμαίους καὶ Σικελιώτας καὶ
τοὺς κατὰ τὴν Λιβύην οἰκοῦντας εἰς [τοὺς] μεγίστους
361 ἦγον κινδύνους καταπλουτομαχοῦντες ἅπαντας διὰ
τὴν ἐκ τῶν μετάλλων γινομένην εὐπορίαν. δεινοὶ
γάρ, ὡς ἔοικεν, ὑπῆρξαν οἱ Φοίνικες ἐκ παλαιῶν
χρόνων εἰς τὸ κέρδος εὑρεῖν, οἱ δ' ἀπὸ τῆς Ἰταλίας
εἰς τὸ μηδὲν μηδενὶ τῶν ἄλλων καταλιπεῖν.

Γίνεται δὲ καὶ καττίτερος ἐν πολλοῖς τόποις τῆς 4
Ἰβηρίας, οὐκ ἐξ ἐπιπολῆς εὑρισκόμενος, ὡς ἐν ταῖς
ἱστορίαις τινὲς τεθρυλήκασιν, ἀλλ' ὀρυττόμενος καὶ

4 πολυχρόνιον Dind., πολὺν χρόνον cod. 5 ὁ om. D 7 εἰρημένας II 11 καὶ om. v. 18 οἰκοῦντας — c. 39, 8 σχεδιῶν om. F τοὺς om. D 23 μηδὲν add. Reiske 24 κασσιτερ. cod. 26 καὶ χωνευόμενος om. CEG (cf. Strab. p. 147)

χωνευόμενος ὁμοίως ἀργύρῳ τε καὶ χρυσῷ. ὑπεράνω γὰρ τῆς τῶν Λυσιτανῶν χώρας ἔστι μέταλλα πολλὰ τοῦ καττιτέρου, κατὰ τὰς προκειμένας τῆς Ἰβηρίας ἐν τῷ ὠκεανῷ νησῖδας τὰς ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος Καττιτερίδας ὠνομασμένας. πολὺς δὲ καὶ ἐκ τῆς Πρεττανικῆς νήσου διακομίζεται πρὸς τὴν κατ' ἀντικρὺ κειμένην Γαλατίαν, καὶ διὰ τῆς μεσογείου Κελτικῆς ἐφ' ἵππων ὑπὸ τῶν ἐμπόρων ἄγεται παρά τε τοὺς Μασσαλιώτας καὶ εἰς τὴν ὀνομαζομένην πόλιν Ναρβῶνα· αὕτη δ' ἐστὶν ἄποικος μὲν Ῥωμαίων, διὰ δὲ τὴν εὐκαιρίαν [καὶ τὴν εὐπορίαν] μέγιστον ἐμπόριον ἔχουσα τῶν ἐν ἐκείνοις τοῖς τόποις.

39 *Ἡμεῖς δ' ἐπεὶ τὰ κατὰ τοὺς Γαλάτας καὶ τοὺς Κελτίβηρας, ἔτι δ' Ἴβηρας διήλθομεν, ἐπὶ τοὺς Λίγυας μεταβησόμεθα. οὗτοι γὰρ νέμονται μὲν χώραν τραχεῖαν καὶ παντελῶς λυπράν, τοῖς δὲ πόνοις καὶ ταῖς κατὰ τὴν λειτουργίαν συνεχέσι κακοπαθείαις ἐπίπονόν τινα βίον καὶ ἀτυχῆ ζῶσι.*
2 *καταδένδρου γὰρ τῆς χώρας οὔσης, οἱ μὲν αὐτῶν ὑλοτομοῦσι δι' ὅλης τῆς ἡμέρας σιδηροφοροῦντες ἐνεργοὺς πελέκεις καὶ βαρεῖς, οἱ δὲ τὴν γῆν ἐργαζόμενοι τὸ πλέον πέτρας λατομοῦσι διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς τραχύτητος· οὐδεμίαν γὰρ βῶλον τοῖς ἐργαλείοις ἀνασπῶσιν ἄνευ λίθου. καὶ τοιαύτην ἔχοντες ἐν τοῖς ἔργοις κακοπάθειαν τῇ συνεχείᾳ περιγίνονται τῆς φύσεως, καὶ πολλὰ μοχθήσαντες ὀλίγους*

2 *τῆς* om. C 3 *κασσιτερ.* cod. 5 *Κασσιτερίδας* v. 6 *Βρεττανικῆς* v. 11 *καὶ τὴν εὐπορίαν* del. Wurm; *τὴν* om. D, *ἐμπορειαν* D[a] *μεγίστην ἐμπορεῖαν* D (cf. Strab. p. 181) 14 *ἔτι δ' Ἴβηρας* ABDEN, om. cet. 15 *μὲν* om. v. 20 *ἐνεργῶς* D 25 *συνεχείᾳ*] *συνηθείᾳ* *F* (cf. XI 8, 2)

καρποὺς καὶ μόγις λαμβάνουσι. διὰ δὲ τὴν συνέχειαν τῶν γυμνασιῶν καὶ τὸ τῆς τροφῆς ἐλλιπὲς τοῖς σώμασιν ὑπάρχουσιν ἰσχνοὶ καὶ εὔτονοι. πρὸς δὲ τὴν κακοπάθειαν ταύτην συνεργοὺς ἔχουσι τὰς γυναῖκας, εἰθισμένας ἐπ' ἴσης τοῖς ἀνδράσιν ἐργά-
ζεσθαι. κυνηγίας δὲ ποιοῦνται συνεχεῖς, ἐν αἷς 3
πολλὰ τῶν θηρίων χειρούμενοι τὴν ἐκ τῶν καρπῶν σπάνιν διορθοῦνται. διόπερ ἐμβιοῦντες ὄρεσι χιονοβολουμένοις καὶ τραχύτητας ἀπίστους ὀρειβατεῖν εἰωθότες, εὔτονοι καὶ μυώδεις γίνονται τοῖς σώμα-
σιν. ἔνιοι δὲ διὰ τὴν παρ' αὐτοῖς σπανοκαρπίαν 4
πίνουσι μὲν ὕδωρ, σαρκοφαγοῦσι δὲ τὰς τῶν ἡμέρων τε καὶ ἀγρίων ζῴων σάρκας καὶ τῶν ἀπὸ τῆς χώρας λαχάνων ἐμπίμπλανται, τὴν χώραν ἔχοντες
362 ἄβατον τοῖς προσφιλεστάτοις τῶν θεῶν Δήμητρι
καὶ Διονύσῳ. νυκτερεύουσι δ' ἐπὶ τῆς χώρας σπα- 5
νίως μὲν ἔν τισιν εὐτελέσιν ἐπαύλεσιν ἢ καλιαῖς, τὰ δὲ πολλὰ ἐν ταῖς κοίλαις πέτραις καὶ σπηλαίοις αὐτοφυέσι καὶ δυναμένοις σκέπην ἱκανὴν παρέχε-
σθαι. ἀκολούθως δὲ τούτοις καὶ τἄλλα ποιοῦσι, 6
διαφυλάττοντες τὸν ἀρχαῖον καὶ ἀκατάσκευον βίον. καθόλου δ' ἐν τοῖς τόποις αἱ μὲν γυναῖκες ἀνδρῶν, οἱ δ' ἄνδρες θηρίων ἔχουσιν εὐτονίαν καὶ ἀλκήν. πολλάκις γοῦν φασιν ἐν ταῖς στρατείαις τὸν μέγιστον τῶν Γαλατῶν ὑπὸ Λίγυος ἰσχνοῦ παντελῶς ἐκ
προκλήσεως μονομαχήσαντα ἀνῃρῆσθαι. ὁπλισμὸν 7
δ' ἔχουσιν οἱ Λίγυες ἐλαφρότερον τῶν Ῥωμαίων τῇ κατασκευῇ· σκεπάζει γὰρ αὐτοὺς παραμήκης θυ-

5 ἀνδράσιν] ἀνοις D 9 ὀριβατεῖν D 11 στενοκαρπίαν D 18 καὶ] καὶ τοῖς v. 22 τόποις] πόνοις Madvig

ρεὸς εἰς τὸν Γαλατικὸν ῥυθμὸν δεδημιουργημένος καὶ χιτὼν συνειλημμένος ζωστῆρι, καὶ περιτίθενται θηρίων δορὰς καὶ ξίφος σύμμετρον· τινὲς δ' αὐτῶν διὰ τὴν ἐπιμιξίαν τῆς Ῥωμαίων πολιτείας μετεσχημάτισαν τὸν ὁπλισμόν, ἐξομοιοῦντες ἑαυτοὺς τοῖς
8 ἡγουμένοις. θρασεῖς δ' εἰσὶ καὶ γενναῖοι οὐ μόνον εἰς πόλεμον, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰς ἐν τῷ βίῳ περιστάσεις τὰς ἐχούσας δεινότητας. ἐμπορευόμενοι γὰρ πλέουσι τὸ Σαρδόνιον καὶ τὸ Λιβυκὸν πέλαγος, ἑτοίμως ἑαυτοὺς ῥιπτοῦντες εἰς ἀβοηθήτους κινδύνους· σκάφεσι γὰρ χρώμενοι τῶν σχεδιῶν εὐτελεστέροις καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς κατὰ ναῦν χρησίμοις ἥκιστα κατεσκευασμένοις ὑπομένουσι τὰς ἐκ τῶν χειμώνων φοβερωτάτας περιστάσεις καταπληκτικῶς.

40 Λείπεται δ' ἡμῖν εἰπεῖν περὶ τῶν Τυρρηνῶν. οὗτοι γὰρ τὸ μὲν παλαιὸν ἀνδρείᾳ διενεγκόντες χώραν πολλὴν κατεκτήσαντο καὶ πόλεις ἀξιολόγους καὶ πολλὰς ἔκτισαν. ὁμοίως δὲ καὶ ναυτικαῖς δυνάμεσιν ἰσχύσαντες καὶ πολλοὺς χρόνους θαλαττοκρατήσαντες τὸ μὲν παρὰ τὴν Ἰταλίαν πέλαγος ἀφ' ἑαυτῶν ἐποίησαν Τυρρηνικὸν προσαγορευθῆναι, τὰ δὲ κατὰ τὰς πεζὰς δυνάμεις ἐκπονήσαντες τήν τε σάλπιγγα λεγομένην ἐξεῦρον, εὐχρηστοτάτην μὲν εἰς τοὺς πολέμους, ἀπ' ἐκείνων δ' ὀνομασθεῖσαν Τυρρηνήν, τό τε περὶ τοὺς ἡγουμένους στρατηγοὺς ἀξίωμα κατεσκεύασαν, περιθέντες τοῖς ἡγουμένοις

2 περιτίθεται D 5 αὐτοὺς D 9 Σαρδῷον II 10 ἑτοίμους D 13 κατεσκευασμένοι Schäfer 15 τυρηνῶν D 16 τὸ μὲν] περὶ τὸ D 21 τὰ] τὸ CD 23 λεγομένην del. Wess. 25 στρατηγοὺς f. del.

ῥαβδούχους καὶ δίφρον ἐλεφάντινον καὶ περιπόρ-
φυρον τήβενναν, ἔν τε ταῖς οἰκίαις τὰ περίστῳα
πρὸς τὰς τῶν θεραπευόντων ὄχλων ταραχὰς ἐξεῦ-
ρον εὐχρηστίαν· ὧν τὰ πλεῖστα Ῥωμαῖοι μιμησάμε-
νοι καὶ πρὸς τὸ κάλλιον αὐξήσαντες μετήνεγκαν
ἐπὶ τὴν ἰδίαν πολιτείαν. γράμματα δὲ καὶ φυσιο- 2
λογίαν καὶ θεολογίαν ἐξεπόνησαν ἐπὶ πλέον, καὶ
τὰ περὶ τὴν κεραυνοσκοπίαν μάλιστα πάντων ἀν-
363 θρώπων ἐξειργάσαντο· διὸ καὶ μέχρι τῶν νῦν χρό-
νων οἱ τῆς οἰκουμένης σχεδὸν ὅλης ἡγούμενοι
θαυμάζουσί τε τοὺς ἄνδρας καὶ κατὰ τὰς ἐν τοῖς
κεραυνοῖς διοσημείας τούτοις ἐξηγηταῖς χρῶνται.
χώραν δὲ νεμόμενοι πάμφορον, καὶ ταύτην ἐξεργα- 3
ζόμενοι, καρπῶν ἀφθονίαν ἔχουσιν οὐ μόνον πρὸς
τὴν ἀρκοῦσαν διατροφήν, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἀπόλαυ-
σιν δαψιλῆ καὶ τρυφὴν ἀνήκουσαν. παρατίθενται
γὰρ δὶς τῆς ἡμέρας τραπέζας πολυτελεῖς καὶ τἄλλα
τὰ πρὸς τὴν ὑπερβάλλουσαν τρυφὴν οἰκεῖα, στρω-
μνὰς μὲν ἀνθεινὰς κατασκευάζοντες, ἐκπωμάτων δ'
ἀργυρῶν παντοδαπῶν πλῆθος καὶ τῶν διακονούν-
των οἰκετῶν οὐκ ὀλίγον ἀριθμὸν ἡτοιμακότες· καὶ
τούτων οἱ μὲν εὐπρεπείᾳ διαφέροντές εἰσιν, οἱ δ'
ἐσθῆσι πολυτελεστέραις ἢ κατὰ δουλικὴν ἀξίαν κε-
κόσμηνται. οἰκήσεις τε παντοδαπὰς ἰδιαζούσας ἔχουσι 4
παρ' αὐτοῖς οὐ μόνον οἱ θεράποντες, ἀλλὰ καὶ τῶν
ἐλευθέρων οἱ πλείους. καθόλου δὲ τὴν μὲν ἐκ πα-

2 τιβένναν D, τὴν βένναν C περίστοα v. 4 εὔχρηστα aut εὐχρηστίαν παρέχοντα Steph. 5 κάλλιστον *CFG* 6 πολυτέλειαν D 15 ἀρκοῦσαν πρὸς τὴν Dind. (cf. II 4, 5. 59, 1) 19 μὲν] δ' D 24 οἰκήσεις] ἀνέσεις Wurm 25 μόνον οἱ] μόνοι D θεράποντες] οἱ ἄρχοντες conicio

λαιῶν χρόνων παρ' αὐτοῖς ζηλουμένην ἀλκὴν ἀποβεβλήκασιν, ἐν πότοις δὲ καὶ ῥᾳθυμίαις ἀνάνδροις βιοῦντες οὐκ ἀλόγως τὴν τῶν πατέρων δόξαν ἐν
5 τοῖς πολέμοις ἀποβεβλήκασι. συνεβάλετο δ' αὐτοῖς πρὸς τὴν τρυφὴν οὐκ ἐλάχιστον καὶ ἡ τῆς χώρας ἀρετή· πάμφορον γὰρ καὶ παντελῶς εὔγειον νεμόμενοι παντὸς καρποῦ πλῆθος ἀποθησαυρίζουσιν. καθόλου γὰρ ἡ Τυρρηνία παντελῶς εὔγειος οὖσα πεδίοις ἀναπεπταμένοις ἐγκάθηται καὶ βουνοειδέσιν ἀναστήμασι τόπων διείληπται γεωργησίμοις· ὑγρὰ δὲ μετρίως ἐστὶν οὐ μόνον κατὰ τὴν χειμερινὴν ὥραν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν τοῦ θέρους καιρόν.

41 Ἐπεὶ δὲ περὶ τῆς πρὸς ἑσπέραν κεκλιμένης χώρας καὶ τῆς πρὸς τὰς ἄρκτους νενευκυίας, ἔτι δὲ τῶν κατὰ τὸν ὠκεανὸν νήσων διεξήλθομεν, ἐν μέρει διέξιμεν περὶ τῶν κατὰ τὴν μεσημβρίαν νήσων τῶν ἐν ὠκεανῷ τῆς Ἀραβίας τῆς πρὸς ἀνατολὴν κεκλιμένης καὶ προσοριζούσης τῇ καλουμένῃ Κεδρω-
2 σίᾳ. ἡ μὲν γὰρ χώρα πολλαῖς κώμαις καὶ πόλεσιν ἀξιολόγοις κατοικεῖται, καὶ τούτων αἱ μὲν ἐπὶ χωμάτων ἀξιολόγων κεῖνται, αἱ δ' ἐπὶ γεωλόφων ἢ πεδίων καθίδρυνται· ἔχουσι δ' αὐτῶν αἱ μέγισται βασίλεια κατεσκευασμένα πολυτελῶς, πλῆθος οἰκη-
3 τόρων ἔχοντα καὶ κτήσεις ἱκανάς. πᾶσα δ' αὐτῶν ἡ χώρα γέμει θρεμμάτων παντοδαπῶν, καρποφοροῦσα καὶ νομὰς ἀφθόνους παρεχομένη τοῖς βοσκήμασι· ποταμοί τε πολλοὶ διαρρέοντες ἐν αὐτῇ πολλὴν ἀρ-

2 ἐν πότοις — ἀποβεβλήκασι om. FM δὲ om. v. 4 πολεμίοις D συνεβάλλετο v. 6 νεμόμενοι] χώραν add. *CFG* 10 τόπων] λόφων Dind. 19 γὰρ om. D 21 ἢ om. C

δεύουσι χώραν, συνεργοῦντες πρὸς τελείαν αὔξησιν
τῶν καρπῶν. διὸ καὶ τῆς Ἀραβίας ἡ πρωτεύουσα
364 τῇ ἀρετῇ προσηγορίαν ἔλαβεν οἰκείαν, εὐδαίμων
ὀνομασθεῖσα. ταύτης δὲ κατὰ τὰς ἐσχατιὰς τῆς 4
παρωκεανίτιδος χώρας κατ' ἀντικρὺ νῆσοι κεῖνται
πλείους, ὧν τρεῖς εἰσιν ἄξιαι τῆς ἱστορικῆς ἀνα-
γραφῆς, μία μὲν ἡ προσαγορευομένη Ἱερά, καθ'
ἣν οὐκ ἔξεστι τοὺς τετελευτηκότας θάπτειν, ἑτέρα
δὲ πλησίον ταύτης, ἀπέχουσα σταδίους ἑπτά, εἰς
ἣν κομίζουσι τὰ σώματα τῶν ἀποθανόντων ταφῆς
ἀξιοῦντες. ἡ δ' οὖν Ἱερὰ τῶν μὲν ἄλλων καρπῶν
ἄμοιρός ἐστι, φέρει δὲ λιβανωτοῦ τοσοῦτο πλῆθος,
ὥστε διαρκεῖν καθ' ὅλην τὴν οἰκουμένην πρὸς τὰς
τῶν θεῶν τιμάς· ἔχει δὲ καὶ σμύρνης πλῆθος διά-
φορον καὶ τῶν ἄλλων θυμιαμάτων παντοδαπὰς φύ-
σεις, παρεχομένας πολλὴν εὐωδίαν. ἡ δὲ φύσις 5
ἐστὶ τοῦ λιβανωτοῦ καὶ ἡ κατασκευὴ τοιάδε· δέν-
δρον ἐστὶ τῷ μὲν μεγέθει μικρόν, τῇ δὲ προσόψει
τῇ ἀκάνθῃ τῇ Αἰγυπτίᾳ τῇ λευκῇ παρεμφερές, τὰ
δὲ φύλλα τοῦ δένδρου ὅμοια τῇ ὀνομαζομένῃ ἰτέᾳ,
καὶ τὸ ἄνθος ἐπ' αὐτῷ φύεται χρυσοειδές, ὁ δὲ
λιβανωτὸς γινόμενος ἐξ αὐτοῦ ὀπίζεται ὡς ἂν δά-
κρυον. τὸ δὲ τῆς σμύρνης δένδρον ὅμοιόν ἐστι 6
τῇ σχίνῳ, τὸ δὲ φύλλον ἔχει λεπτότερον καὶ πυ-
κνότερον. ὀπίζεται δὲ περισκαφείσης τῆς γῆς ἀπὸ
τῶν ῥιζῶν, καὶ ὅσα μὲν αὐτῶν ἐν ἀγαθῇ γῇ πέφυ-
κεν, ἐκ τούτων γίνεται δὶς τοῦ ἐνιαυτοῦ, ἔαρος
καὶ θέρους· καὶ ὁ μὲν πυρρὸς ἐαρινὸς ὑπάρχει διὰ

1 συντελοῦντες II 9 ἑπτὰ AD, ὡς ἑπτὰ cet. 13 την om. D

τὰς δρόσους, ὁ δὲ λευκὸς θερινός ἐστι. τοῦ δὲ
παλιούρου συλλέγουσι τὸν καρπόν, καὶ χρῶνται
βρωτοῖς καὶ ποτοῖς καὶ πρὸς τὰς κοιλίας τὰς ῥεού-
42 σας φαρμάκῳ. διήρηται δὲ τοῖς ἐγχωρίοις ἡ χώρα,
καὶ ταύτης ὁ βασιλεὺς λαμβάνει τὴν κρατίστην, καὶ
τῶν καρπῶν τῶν γινομένων ἐν τῇ νήσῳ δεκάτην
λαμβάνει. τὸ δὲ πλάτος τῆς νήσου φασὶν εἶναι
2 σταδίων ὡς διακοσίων. κατοικοῦσι δὲ τὴν νῆσον
οἱ καλούμενοι Παγχαῖοι, καὶ τόν τε λιβανωτὸν καὶ
τὴν σμύρναν κομίζουσιν εἰς τὸ πέραν καὶ πωλοῦσι
τοῖς τῶν Ἀράβων ἐμπόροις, παρ' ὧν ἄλλοι τὰ [τοι-
αῦτα] φορτία ὠνούμενοι διακομίζουσιν εἰς τὴν Φοι-
νίκην καὶ Κοίλην Συρίαν, ἔτι δ' Αἴγυπτον, τὸ δὲ
τελευταῖον ἐκ τούτων τῶν τόπων ἔμποροι διακομί-
3 ζουσιν εἰς πᾶσαν τὴν οἰκουμένην. ἔστι δὲ καὶ ἄλλη
νῆσος μεγάλη, τῆς προειρημένης ἀπέχουσα σταδίους
τριάκοντα, εἰς τὸ πρὸς ἕω μέρος τοῦ ὠκεανοῦ κει-
μένη, τῷ μήκει πολλῶν τινων σταδίων· ἀπὸ γὰρ
τοῦ πρὸς ἀνατολὰς ἀνήκοντος ἀκρωτηρίου φασὶ θεω-
ρεῖσθαι τὴν Ἰνδικὴν ἀέριον διὰ τὸ μέγεθος τοῦ 365
4 διαστήματος. ἔχει δ' ἡ Παγχαία κατ' αὐτὴν πολλὰ
τῆς ἱστορικῆς ἀναγραφῆς ἄξια. κατοικοῦσι δ' αὐ-
τὴν αὐτόχθονες μὲν οἱ Παγχαῖοι λεγόμενοι, ἐπή-
λυδες δ' Ὠκεανῖται καὶ Ἰνδοὶ καὶ Σκύθαι καὶ Κρῆ-
5 τες. πόλις δ' ἔστιν ἀξιόλογος ἐν αὐτῇ, προσαγο-
ρευομένη μὲν Πανάρα, εὐδαιμονίᾳ δὲ διαφέρουσα.
οἱ δὲ ταύτην οἰκοῦντες καλοῦνται μὲν ἱκέται τοῦ
Διὸς τοῦ Τριφυλίου, μόνοι δ' εἰσὶ τῶν τὴν Παγ-

1 θερινός] χειμερινός CFG 11 τοιαῦτα om. D 21 καθ' αὐτὴν FG, om. C 28 τριφυλλίου D

χαίαν χώραν οἰκούντων αὐτόνομοι καὶ ἀβασίλευτοι.
ἄρχοντας δὲ καθιστᾶσι κατ' ἐνιαυτὸν τρεῖς· οὗτοι
δὲ θανάτου μὲν οὐκ εἰσὶ κύριοι, τὰ δὲ λοιπὰ πάντα
διακρίνουσι· καὶ αὐτοὶ δὲ οὗτοι τὰ μέγιστα ἐπὶ τοὺς
ἱερεῖς ἀναφέρουσιν. ἀπὸ δὲ ταύτης τῆς πόλεως ἀπέ- 6
χει σταδίους ὡς ἑξήκοντα ἱερὸν Διὸς Τριφυλίου,
κείμενον μὲν ἐν χώρᾳ πεδιάδι, θαυμαζόμενον δὲ
μάλιστα διά τε τὴν ἀρχαιότητα καὶ τὴν πολυτέλειαν
τῆς κατασκευῆς καὶ τὴν τῶν τόπων εὐφυΐαν. τὸ **43**
μὲν οὖν περὶ τὸ ἱερὸν πεδίον συνηρεφές ἐστι παν-
τοίοις δένδρεσιν, οὐ μόνον καρποφόροις, ἀλλὰ καὶ
τοῖς ἄλλοις τοῖς δυναμένοις τέρπειν τὴν ὅρασιν·
κυπαρίττων τε γὰρ ἐξαισίων τοῖς μεγέθεσι καὶ πλα-
τάνων καὶ δάφνης καὶ μυρσίνης καταγέμει, πλή-
θοντος τοῦ τόπου ναματιαίων ὑδάτων. πλησίον 2
γὰρ τοῦ τεμένους ἐκ τῆς γῆς ἐκπίπτει τηλικαύτη
τὸ μέγεθος πηγὴ γλυκέος ὕδατος, ὥστε ποταμὸν ἐξ
αὐτῆς γίνεσθαι πλωτόν· ἐκ τούτου δ' εἰς πολλὰ
μέρη τοῦ ὕδατος διαιρουμένου, καὶ τούτων ἀρδευ-
ομένων, κατὰ πάντα τὸν τοῦ πεδίου τόπον συν-
άγκειαι δένδρων ὑψηλῶν πεφύκασι συνεχεῖς, ἐν αἷς
πλῆθος ἀνδρῶν ἐν τοῖς τοῦ θέρους καιροῖς ἐνδια-
τρίβει, ὀρνέων τε πλῆθος παντοδαπῶν ἐννεοττεύε-
ται, ταῖς χρόαις διάφορα καὶ ταῖς μελῳδίαις μεγά-
λην παρεχόμενα τέρψιν, κηπεῖαί τε παντοδαπαὶ καὶ
λειμῶνες πολλοὶ καὶ διάφοροι ταῖς χλόαις καὶ τοῖς

6 τριφυλλίου D 8 τε om. D 9 τῆς] τε add. *CFG* τῆς .. εὐφυίας cod., corr. Reiske 14 μυρσίνης AE, γένεσι add. B, ἔρνεσι add. cet. 18 αὐτῆς AE, αὐτοῦ cet. 20 κατὰ om. *CFG*

ἄνθεσιν, ὥστε τῇ θεοπρεπείᾳ τῆς προσόψεως ἄξιον
3 τῶν ἐγχωρίων θεῶν φαίνεσθαι. ἦν δὲ καὶ τῶν φοινίκων στελέχη μεγάλα καὶ καρποφόρα διαφερόντως καὶ καρύαι πολλαὶ ἀκροδρύων δαψιλεστάτην τοῖς ἐγχωρίοις ἀπόλαυσιν παρεχόμεναι. χωρὶς δὲ τούτων ὑπῆρχον ἄμπελοί τε πολλαὶ καὶ παντοδαπαί, αἳ πρὸς ὕψος ἀνηγμέναι καὶ διαπεπλεγμέναι ποικίλως τὴν πρόσοψιν ἡδεῖαν ἐποίουν καὶ τὴν ἀπόλαυσιν 366
44 τῆς ὥρας ἑτοιμοτάτην παρείχοντο. ὁ δὲ ναὸς ὑπῆρχεν ἀξιόλογος ἐκ λίθου λευκοῦ, τὸ μῆκος ἔχων δυεῖν πλέθρων, τὸ δὲ πλάτος ἀνάλογον τῷ μήκει· κίοσι δὲ μεγάλοις καὶ παχέσιν ὑπήρειστο καὶ γλυφαῖς φιλοτέχνοις διειλημμένος· ἀγάλματά τε τῶν θεῶν ἀξιολογώτατα, τῇ τέχνῃ διάφορα καὶ τοῖς βάρεσι
2 θαυμαζόμενα. κύκλῳ δὲ τοῦ ναοῦ τὰς οἰκίας εἶχον οἱ θεραπεύοντες τοὺς θεοὺς ἱερεῖς, δι' ὧν ἅπαντα τὰ περὶ τὸ τέμενος διῳκεῖτο. ἀπὸ δὲ τοῦ ναοῦ δρόμος κατεσκεύαστο, τὸ μὲν μῆκος σταδίων τεττά-
3 ρων, τὸ δὲ πλάτος πλέθρου. παρὰ δὲ τὴν πλευρὰν ἑκατέραν τοῦ δρόμου χαλκεῖα μεγάλα κεῖται, τὰς βάσεις ἔχοντα τετραγώνους· ἐπ' ἐσχάτῳ δὲ τοῦ δρόμου τὰς πηγὰς ἔχει λάβρως ἐκχεομένας ὁ προειρημένος ποταμός. ἔστι δὲ τὸ φερόμενον ῥεῦμα τῇ λευκότητι καὶ γλυκύτητι διαφέρον, πρός τε τὴν τοῦ σώματος ὑγίειαν πολλὰ συμβαλλόμενον τοῖς χρω-

4 καροῖαι D, κάρυα πολλὰ F 5 παρεχόμενα CD 6 τε del. Bek. αἳ add. Steph. 8 τὴν πρόσοψιν ἡδεῖαν] οἰκεῖαν τὴν πρόσοψιν ABDE, οἰκίας τ. πρ. Wurm 9 ὥρας (vel ὀπώρας) Reiske, χώρας cod. 12 ὑπερήρειστο D 13 φιλοτέχνως Wurm διειλημμένοις F 21 ἐσχάτου E 22 τὰς om. v. 24 καὶ γλυκύτητι om. D

μένοις· ὀνομάζεται δ' ὁ ποταμὸς οὗτος ἡλίου ὕδωρ.
περιέχει δὲ τὴν πηγὴν ὅλην κρηπὶς λιθίνη πολυ- 4
τελής, διατείνουσα παρ' ἑκατέραν πλευρὰν σταδίους
τέτταρας· ἄχρι δὲ τῆς ἐσχάτης κρηπῖδος ὁ τόπος
οὐκ ἔστι βάσιμος ἀνθρώπῳ πλὴν τῶν ἱερέων. τὸ 5
δ' ὑποκείμενον πεδίον ἐπὶ σταδίους διακοσίους καθ-
ιερωμένον ἐστὶ τοῖς θεοῖς, καὶ τὰς ἐξ αὐτοῦ προσ-
όδους εἰς τὰς θυσίας ἀναλίσκουσι. μετὰ δὲ τὸ
προειρημένον πεδίον ὄρος ἐστὶν ὑψηλόν, καθιερω-
μένον μὲν θεοῖς, ὀνομαζόμενον δὲ Οὐρανοῦ δίφρος
καὶ Τριφύλιος Ὄλυμπος. μυθολογοῦσι γὰρ τὸ πα- 6
λαιὸν Οὐρανὸν βασιλεύοντα τῆς οἰκουμένης προσ-
ηνῶς ἐνδιατρίβειν ἐν τῷδε τῷ τόπῳ, καὶ ἀπὸ τοῦ
ὕψους ἐφορᾶν τόν τε οὐρανὸν καὶ τὰ κατ' αὐτὸν
ἄστρα, ὕστερον δὲ Τριφύλιον Ὄλυμπον κληθῆναι
διὰ τὸ τοὺς κατοικοῦντας ὑπάρχειν ἐκ τριῶν ἐθνῶν·
ὀνομάζεσθαι δὲ τοὺς μὲν Παγχαίους, τοὺς δ' Ὠκεα-
νίτας, τοὺς δὲ Δῴους· οὓς ὕστερον ὑπὸ Ἄμμωνος
ἐκβληθῆναι. τὸν γὰρ Ἄμμωνά φασι μὴ μόνον φυ- 7
γαδεῦσαι τοῦτο τὸ ἔθνος, ἀλλὰ καὶ τὰς πόλεις αὐ-
τῶν ἄρδην ἀνελεῖν, καὶ κατασκάψαι τήν τε Δῴαν
καὶ Ἀστερουσίαν. θυσίαν τε κατ' ἐνιαυτὸν ἐν τούτῳ
τῷ ὄρει ποιεῖν τοὺς ἱερεῖς μετὰ πολλῆς [τῆς] ἁγνείας.
μετὰ δὲ τὸ ὄρος τοῦτο καὶ κατὰ τὴν ἄλλην Παγχαΐ- **45**
τιν χώραν ὑπάρχειν φασὶ ζῴων παντοδαπῶν πλῆ-
θος· ἔχειν γὰρ αὐτὴν ἐλέφαντάς τε πολλοὺς καὶ
λέοντας καὶ παρδάλεις καὶ δορκάδας καὶ ἄλλα θηρία

11 τριφύλλιος D[a] 13 ἐν om. CF 16 ἐκ τ. ἐ. ὑπάρχειν v. 17 δὲ] γὰρ *CFG* 18 Λώους et 21 Λωΐαν ABDE 23 τῆς om. D 24 παγχαιΐτην D 27 πλείω θηρία v.

πλείω διάφορα ταῖς τε προσόψεσι καὶ ταῖς ἀλκαῖς
2 θαυμαστά. ἔχει δὲ ἡ νῆσος αὕτη καὶ πόλεις τρεῖς
ἀξιολόγους, Ὑρακίαν καὶ Δαλίδα καὶ Ὠκεανίδα.
τὴν δὲ χώραν ὅλην εἶναι καρποφόρον, καὶ μάλιστα
3 οἴνων παντοδαπῶν ἔχειν πλῆθος. εἶναι δὲ τοὺς 367
ἄνδρας πολεμικοὺς καὶ ἅρμασι χρῆσθαι κατὰ τὰς
μάχας ἀρχαϊκῶς. τὴν δ' ὅλην πολιτείαν ἔχουσι τρι-
μερῆ, καὶ πρῶτον ὑπάρχει μέρος παρ' αὐτοῖς τὸ
τῶν ἱερέων, προσκειμένων αὐτοῖς τῶν τεχνιτῶν,
δευτέρα δὲ μερὶς ὑπάρχει τῶν γεωργῶν, τρίτη δὲ
4 τῶν στρατιωτῶν, προστιθεμένων τῶν νομέων. οἱ
μὲν οὖν ἱερεῖς τῶν ἁπάντων ἦσαν ἡγεμόνες, τάς
τε τῶν ἀμφισβητήσεων κρίσεις ποιούμενοι καὶ τῶν
ἄλλων τῶν δημοσίᾳ πραττομένων κύριοι· οἱ δὲ
γεωργοὶ τὴν γῆν ἐργαζόμενοι τοὺς καρποὺς ἀνα-
φέρουσιν εἰς τὸ κοινόν, καὶ ὅστις ἂν αὐτῶν δοκῇ
μάλιστα γεγεωργηκέναι, λαμβάνει γέρας ἐξαίρετον
ἐν τῇ διαιρέσει τῶν καρπῶν, κριθεὶς ὑπὸ τῶν ἱερέων
ὁ πρῶτος καὶ ὁ δεύτερος καὶ οἱ λοιποὶ μέχρι δέκα,
5 προτροπῆς ἕνεκα τῶν ἄλλων. παραπλησίως δὲ τού-
τοις καὶ οἱ νομεῖς τά τε ἱερεῖα καὶ τἄλλα παρα-
διδόασιν εἰς τὸ δημόσιον, τὰ μὲν ἀριθμῷ, τὰ δὲ
σταθμῷ, μετὰ πάσης ἀκριβείας. καθόλου γὰρ οὐδὲν
ἔστιν ἰδίᾳ κτήσασθαι πλὴν οἰκίας καὶ κήπου, πάντα
δὲ τὰ γεννήματα καὶ τὰς προσόδους οἱ ἱερεῖς παρα-
λαμβάνοντες τὸ ἐπιβάλλον ἑκάστῳ δικαίως ἀπονέ-
μουσι, τοῖς δ' ἱερεῦσι μόνοις δίδοται διπλάσιον.
6 χρῶνται δ' ἐσθῆσι μὲν μαλακαῖς διὰ τὸ παρ' αὐτοῖς

3 ὑρακίδαν ABDE, Θρακίαν F 16 δοκεῖ D 20 τῶν] τῶν δ' D δὲ τούτοις om. D 24 ἔστιν] ἔξεστιν v.

πρόβατα ὑπάρχειν διαφέροντα τῶν ἄλλων διὰ τὴν
μαλακότητα· φοροῦσι δὲ καὶ κόσμον χρυσοῦν οὐ
μόνον αἱ γυναῖκες, ἀλλὰ καὶ οἱ ἄνδρες, περὶ μὲν
τοὺς τραχήλους ἔχοντες στρεπτοὺς κύκλους, περὶ δὲ
τὰς χεῖρας ψέλια, ἐκ δὲ τῶν ὤτων παραπλησίως
τοῖς Πέρσαις ἐξηρτημένους κρίκους. ὑποδέσεσι δὲ
κοίλαις χρῶνται καὶ τοῖς χρώμασι πεποικιλμέναις
περιττότερον. οἱ δὲ στρατιῶται λαμβάνοντες τὰς **46**
μεμερισμένας συντάξεις φυλάττουσι τὴν χώραν, δι-
ειληφότες ὀχυρώμασι καὶ παρεμβολαῖς· ἔστι γάρ τι
μέρος τῆς χώρας ἔχον λῃστήρια θρασέων καὶ παρα-
νόμων ἀνθρώπων, οἳ τοὺς γεωργοὺς ἐνεδρεύοντες
πολεμοῦσι τούτους. αὐτοὶ δ' οἱ ἱερεῖς πολὺ τῶν 2
ἄλλων ὑπερέχουσι τρυφῇ καὶ ταῖς ἄλλαις ταῖς ἐν
τῷ βίῳ καθαρειότησι καὶ πολυτελείαις· στολὰς μὲν
γὰρ ἔχουσι λινᾶς, τῇ λεπτότητι καὶ μαλακότητι δια-
φόρους, ποτὲ δὲ καὶ τὰς ἐκ τῶν μαλακωτάτων ἐρίων
κατεσκευασμένας ἐσθῆτας φοροῦσι· πρὸς δὲ τούτοις
μίτρας ἔχουσι χρυσοϋφεῖς· τὴν δ' ὑπόδεσιν ἔχουσι
σανδάλια ποικίλα φιλοτέχνως εἰργασμένα· χρυσο-
φοροῦσι δ' ὁμοίως ταῖς γυναιξὶ πλὴν τῶν ἐνωτίων.
προσεδρεύουσι δὲ μάλιστα ταῖς τῶν θεῶν θερα-
πείαις καὶ τοῖς περὶ τούτων ὕμνοις τε καὶ ἐγκω-
μίοις, μετ' ᾠδῆς τὰς πράξεις αὐτῶν καὶ τὰς εἰς ἀν-
θρώπους εὐεργεσίας διαπορευόμενοι. μυθολογοῦσι 3
δ' οἱ ἱερεῖς τὸ γένος αὐτοῖς ἐκ Κρήτης ὑπάρχειν,

1 διὰ om. *FG* 7 κοίλαις (primo καιναῖς) Wess., κοιναῖς cod., κομψαῖς Reiske 10 τι] τὸ *CFG* 11 καὶ παρανόμων ABDE, om. cet. 14 τρυφαῖς D 16 λεπτότητι ABDE, λευκότητι cet. 20 ποικίλα ABDE, om. cet.

ὑπὸ Διὸς ἡγμένοις εἰς τὴν Παγχαίαν, ὅτε κατ' ἀν- 368
θρώπους ὢν ἐβασίλευε τῆς οἰκουμένης· καὶ τούτων
σημεῖα φέρουσι τῆς διαλέκτου, δεικνύντες τὰ πολλὰ
διαμένειν παρ' αὐτοῖς Κρητικῶς ὀνομαζόμενα· τήν
τε πρὸς αὐτοὺς οἰκειότητα καὶ φιλανθρωπίαν ἐκ
προγόνων παρειληφέναι, τῆς φήμης ταύτης τοῖς
ἐκγόνοις παραδιδομένης ἀεί. ἐδείκνυον δὲ καὶ ἀνα-
γραφὰς τούτων, ἃς ἔφασαν τὸν Δία πεποιῆσθαι
καθ' ὃν καιρὸν ἔτι κατ' ἀνθρώπους ὢν ἱδρύσατο
4 τὸ ἱερόν. ἔχει δ' ἡ χώρα μέταλλα δαψιλῆ χρυσοῦ
τε καὶ ἀργύρου καὶ χαλκοῦ καὶ καττιτέρου καὶ σι-
δήρου· καὶ τούτων οὐδὲν ἔστιν ἐξενεγκεῖν ἐκ τῆς
νήσου, τοῖς δ' ἱερεῦσιν οὐδ' ἐξελθεῖν τὸ παράπαν
ἐκ τῆς καθιερωμένης χώρας· τὸν δ' ἐξελθόντα ἐξου-
5 σίαν ἔχει ὁ περιτυχὼν ἀποκτεῖναι. ἀναθήματα δὲ
χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ πολλὰ καὶ μεγάλα τοῖς θεοῖς
ἀνάκειται, σεσωρευκότος τοῦ χρόνου τὸ πλῆθος
6 τῶν καθιερωμένων ἀναθημάτων. τά τε θυρώματα
τοῦ ναοῦ θαυμαστὰς ἔχει τὰς κατασκευὰς ἐξ ἀρ-
γύρου καὶ χρυσοῦ καὶ ἐλέφαντος, ἔτι δὲ θύας δε-
δημιουργημένας. ἡ δὲ κλίνη τοῦ θεοῦ τὸ μὲν μῆ-
κος ὑπάρχει πηχῶν ἕξ, τὸ δὲ πλάτος τεττάρων,
χρυσῆ δ' ὅλη καὶ τῇ κατὰ μέρος ἐργασίᾳ φιλοτέχ-
7 νως κατεσκευασμένη. παραπλήσιος δὲ καὶ ἡ τρά-
πεζα τοῦ θεοῦ καὶ τῷ μεγέθει καὶ τῇ λοιπῇ πολυ-
τελείᾳ παράκειται πλησίον τῆς κλίνης. κατὰ μέσην

1 ἀπὸ D[b] ἡγουμένου ABDE 3 τὴν διάλεκτον vel τὰ τῆς δ. Hertl. 6 τοῖς] ἐν τοῖς ABDE 10 δαψιλῆ et 11 καὶ κασσιτέρου ABDE, om. cet. 12 οὐδὲν ἔξεστιν C, οὐκ ἔστιν *FG* 15 ἔχειν D, εἶχεν F 20 θύους *FG*, θυοῦς C 22 ἕξ] ἑπτά FG 24 παραπλησίως cod., corr. Eich.

δὲ τὴν κλίνην ἕστηκε στήλη χρυσῆ μεγάλη, γράμ-
ματα ἔχουσα τὰ παρ' Αἰγυπτίοις ἱερὰ καλούμενα,
δι' ὧν ἦσαν αἱ πράξεις Οὐρανοῦ τε καὶ Διὸς ἀνα-
γεγραμμέναι, καὶ μετὰ ταύτας αἱ Ἀρτέμιδος καὶ
Ἀπόλλωνος ὑφ' Ἑρμοῦ προσαναγεγραμμέναι. περὶ
μὲν οὖν τῶν κατ' ἀντικρὺ τῆς Ἀραβίας ἐν ὠκεανῷ
νήσων ἀρκεσθησόμεθα τοῖς ῥηθεῖσι.

Περὶ δὲ τῶν κατὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ Αἰγαῖον 47
πέλαγος κειμένων νῦν διέξιμεν, τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς
Σαμοθρᾴκης ποιησάμενοι. ταύτην γὰρ τὴν νῆσον
ἔνιοι μέν φασι τὸ παλαιὸν Σάμον ὀνομασθῆναι,
τῆς δὲ νῦν Σάμου κτισθείσης διὰ τὴν ὁμωνυμίαν
ἀπὸ τῆς παρακειμένης τῇ παλαιᾷ Σάμῳ Θρᾴκης
Σαμοθρᾴκην ὀνομασθῆναι. ᾤκησαν δ' αὐτὴν αὐ- 2
τόχθονες ἄνθρωποι· διὸ καὶ περὶ τῶν πρώτων γε-
νομένων παρ' αὐτοῖς ἀνθρώπων καὶ ἡγεμόνων οὐ-
δεὶς παραδέδοται λόγος. ἔνιοι δέ φασι τὸ παλαιὸν
369 Σαόννησον καλουμένην διὰ τοὺς ἀποικισθέντας ἔκ
τε Σάμου καὶ Θρᾴκης Σαμοθρᾴκην ὀνομασθῆναι.
ἐσχήκασι δὲ παλαιὰν ἰδίαν διάλεκτον οἱ αὐτόχθο- 3
νες, ἧς πολλὰ ἐν ταῖς θυσίαις μέχρι τοῦ νῦν τη-
ρεῖται. οἱ δὲ Σαμόθρᾳκες ἱστοροῦσι πρὸ τῶν παρὰ
τοῖς ἄλλοις γενομένων κατακλυσμῶν ἕτερον ἐκεῖ
μέγαν γενέσθαι, τὸ μὲν πρῶτον τοῦ περὶ τὰς Κυ-
ανέας στόματος ῥαγέντος, μετὰ δὲ ταῦτα τοῦ Ἑλ-
λησπόντου. τὸ γὰρ ἐν τῷ Πόντῳ πέλαγος λίμνης 4
ἔχον τάξιν μέχρι τοσούτου πεπληρῶσθαι διὰ τῶν

1 δὲ μέσην v. 13 πάλαι σαμοθράκης σαμοθράκην D
18 σαμόννησον D, Σάμον νῆσον FG 20 παλαιὸν Reiske
27 τοσούτου ABDE, τούτου cet.

εἰσρεόντων ποταμῶν, μέχρι ὅτου διὰ τὸ πλῆθος
παρεκχυθὲν τὸ ῥεῦμα λάβρως ἐξέπεσεν εἰς τὸν Ἑλ-
λήσποντον καὶ πολλὴν μὲν τῆς Ἀσίας τῆς παρὰ
θάλατταν ἐπέκλυσεν, οὐκ ὀλίγην δὲ καὶ τῆς ἐπι-
πέδου γῆς ἐν τῇ Σαμοθρᾴκῃ θάλατταν ἐποίησε· καὶ
διὰ τοῦτ' ἐν τοῖς μεταγενεστέροις καιροῖς ἐνίους
τῶν ἁλιέων ἀνεσπακέναι τοῖς δικτύοις λίθινα κιο-
5 νόκρανα, ὡς καὶ πόλεων κατακεκλυσμένων. τοὺς
δὲ περιληφθέντας προσαναδραμεῖν εἰς τοὺς ὑψη-
λοτέρους τῆς νήσου τόπους· τῆς δὲ θαλάττης ἀνα-
βαινούσης ἀεὶ μᾶλλον, εὔξασθαι τοῖς θεοῖς τοὺς
ἐγχωρίους, καὶ διασωθέντας κύκλῳ περὶ ὅλην τὴν
νῆσον ὅρους θέσθαι τῆς σωτηρίας, καὶ βωμοὺς
ἱδρύσασθαι, ἐφ' ὧν μέχρι τοῦ νῦν θύειν· ὥστ' εἶ-
ναι φανερὸν ὅτι πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ κατῴκουν
48 τὴν Σαμοθρᾴκην. μετὰ δὲ ταῦτα τῶν κατὰ τὴν
νῆσον Σάωνα, γενόμενον, ὡς μέν τινές φασιν, ἐκ
Διὸς καὶ Νύμφης, ὡς δέ τινες, ἐξ Ἑρμοῦ καὶ Ῥή-
νης, συναγαγεῖν τοὺς λαοὺς σποράδην οἰκοῦντας,
καὶ νόμους θέμενον αὐτὸν μὲν ἀπὸ τῆς νήσου Σά-
ωνα κληθῆναι, τὸ δὲ πλῆθος εἰς πέντε φυλὰς δια-
νείμαντα τῶν ἰδίων υἱῶν ἐπωνύμους αὐτὰς ποιῆσαι.
2 οὕτω δ' αὐτῶν πολιτευομένων λέγουσι παρ' αὐτοῖς
τοὺς ἐκ Διὸς καὶ μιᾶς τῶν Ἀτλαντίδων Ἠλέκτρας
γενέσθαι Δάρδανόν τε καὶ Ἰασίωνα καὶ Ἁρμονίαν.
3 ὧν τὸν μὲν Δάρδανον μεγαλεπίβολον γενόμενον,

1 ἐκρεόντων D 5 γῆς] τῆς D 9 περιλειφθέντας *CFG* 15 τοῦ] τοῦ νῦν *CFG* 16 τῶν κατὰ ABDE, τὸν περὶ cet. 17 σαωνον DC 20 νόμον *CFG* Σάονα *CFG* 22 αὑτοὺς D 24 τοὺς om. AE

καὶ πρῶτον εἰς τὴν Ἀσίαν ἐπὶ σχεδίας διαπεραιω-
θέντα, τὸ μὲν πρῶτον κτίσαι Δάρδανον πόλιν καὶ
τὸ βασίλειον τὸ περὶ τὴν ὕστερον κληθεῖσαν Τροίαν
συστήσασθαι καὶ τοὺς λαοὺς ἀφ' ἑαυτοῦ Δαρδά-
νους ὀνομάσαι. ἐπάρξαι δ' αὐτόν φασι καὶ πολ-
λῶν ἐθνῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν, καὶ τοὺς ὑπὲρ Θρᾴ-
370 κης Δαρδάνους κατοικίσαι. τὸν δὲ Δία βουληθέντα 4
καὶ τὸν ἕτερον τῶν υἱῶν τιμῆς τυχεῖν, παραδεῖξαι
αὐτῷ τὴν τῶν μυστηρίων τελετήν, πάλαι μὲν οὖ-
σαν ἐν τῷ νήσῳ, τότε δέ πως παραδοθεῖσαν, ὧν
οὐ θέμις ἀκοῦσαι πλὴν τῶν μεμυημένων. δοκεῖ δ'
οὗτος πρῶτος ξένους μυῆσαι καὶ τὴν τελετὴν διὰ
τοῦτο ἔνδοξον ποιῆσαι. μετὰ δὲ ταῦτα Κάδμον τὸν 5
Ἀγήνορος κατὰ ζήτησιν τῆς Εὐρώπης ἀφικέσθαι
πρὸς αὐτούς, καὶ τῆς τελετῆς μετασχόντα γῆμαι τὴν
ἀδελφὴν τοῦ Ἰασίωνος Ἁρμονίαν, οὐ καθάπερ Ἕλλη-
νες μυθολογοῦσι, τὴν Ἄρεος. τὸν δὲ γάμον τοῦτον **49**
πρῶτον δαῖσαι θεούς, καὶ Δήμητραν μὲν Ἰασίωνος
ἐρασθεῖσαν τὸν καρπὸν τοῦ σίτου δωρήσασθαι, Ἑρ-
μῆν δὲ λύραν, Ἀθηνᾶν δὲ τὸν διαβεβοημένον ὅρ-
μον καὶ πέπλον καὶ αὐλούς, Ἠλέκτραν δὲ τὰ τῆς
μεγάλης καλουμένης μητρὸς τῶν θεῶν ἱερὰ μετὰ
κυμβάλων καὶ τυμπάνων καὶ τῶν ὀργιαζόντων· καὶ
Ἀπόλλωνα μὲν κιθαρίσαι, τὰς δὲ Μούσας αὐλῆσαι,
τοὺς δ' ἄλλους θεοὺς εὐφημοῦντας συναυξῆσαι τὸν
γάμον. μετὰ δὲ ταῦτα τὸν μὲν Κάδμον κατὰ τὸν 2

1 εἰς] μὲν εἰς D 2 πόλιν Δάρδανον v. 5 καὶ om. *CFG* 10 παραλυθεῖσαν coni. Dind. 16 τοῦ om. v. 22 τῶν om. D 25 εὐφημοῦντας συναυξῆσαι ABDE, συνευφημοῦντας αὐξῆσαι cet. 26 μὲν om. D

παραδεδομένον χρησμὸν κτίσαι Θήβας τὰς ἐν Βοιω-
τίᾳ φασί, τὸν δ' Ἰασίωνα γήμαντα Κυβέλην γεννῆσαι
Κορύβαντα. Ἰασίωνος δὲ εἰς θεοὺς μεταστάντος,
Δάρδανον καὶ Κυβέλην καὶ Κορύβαντα μετακομί-
σαι εἰς τὴν Ἀσίαν τὰ τῆς μητρὸς τῶν θεῶν ἱερὰ
3 καὶ συναπᾶραι εἰς Φρυγίαν. καὶ τὴν μὲν Κυβέλην
Ὀλύμπῳ τῷ πρώτῳ συνοικήσασαν γεννῆσαι Ἀλκήν,
καὶ τὴν θεὰν Κυβέλην ἀφ' ἑαυτῆς ὀνομάσαι· τὸν
δὲ Κορύβαντα τοὺς ἐπὶ τοῖς τῆς μητρὸς ἱεροῖς ἐν-
θουσιάσαντας ἀφ' ἑαυτοῦ Κορύβαντας προσαγορεῦ-
4 σαι, γῆμαι δὲ Θήβην τὴν Κίλικος θυγατέρα. ὁμοίως
δὲ τοὺς αὐλοὺς εἰς Φρυγίαν ἐντεῦθεν μετενεχθῆναι,
καὶ τὴν λύραν τὴν Ἑρμοῦ εἰς Λυρνησσόν, ἣν Ἀχιλ-
λέα ὕστερον ἐκπορθήσαντα λαβεῖν. ἐξ Ἰασίωνος δὲ
καὶ Δήμητρος Πλοῦτον γενέσθαι φασὶν οἱ μῦθοι,
τὸ δ' ἀληθές, τὸν τοῦ σίτου πλοῦτον, δωρηθέντα
ἐν τῷ τῆς Ἁρμονίας γάμῳ διὰ τὴν συνουσίαν τοῦ
5 Ἰασίωνος. καὶ τὰ μὲν κατὰ μέρος τῆς τελετῆς ἐν
ἀπορρήτοις τηρούμενα μόνοις παραδίδοται τοῖς μυ-
ηθεῖσι· διαβεβόηται δ' ἡ τούτων τῶν θεῶν ἐπιφά-
νεια καὶ παράδοξος ἐν τοῖς κινδύνοις βοήθεια τοῖς
6 ἐπικαλεσαμένοις τῶν μυηθέντων. γίνεσθαι δέ φασι
καὶ εὐσεβεστέρους καὶ δικαιοτέρους καὶ κατὰ πᾶν
βελτίονας ἑαυτῶν τοὺς τῶν μυστηρίων κοινωνή-
σαντας. διὸ καὶ τῶν ἀρχαίων ἡρώων τε καὶ ἡμι-
θέων τοὺς ἐπιφανεστάτους πεφιλοτιμῆσθαι μεταλα-

2 φασί, τὸν δ' AD, τὸν δ' E, φασὶ δὲ τὸν cet. 3 Κορύβαντα AE, Κορύβαντας cet. 7 τὸ πρῶτον AE 14 ἰάσωνος D 16 δωρηθῆναι Rhod.; at cf. c. 67, 2 18 μὲν om. *CFG* 19 παραδιδόναι *CFG*

371 βεῖν τῆς τελετῆς· καὶ γὰρ Ἰάσονα καὶ Διοσκόρους,
ἔτι δ' Ἡρακλέα καὶ Ὀρφέα, μυηθέντας ἐπιτυχεῖν ἐν
ἁπάσαις ταῖς στρατείαις διὰ τὴν τῶν θεῶν τούτων
ἐπιφάνειαν.

Ἐπεὶ δὲ περὶ τῆς Σαμοθρᾴκης διήλθομεν, ἀκο- 50
λούθως καὶ περὶ τῆς Νάξου διέξιμεν. αὕτη γὰρ ἡ
νῆσος τὸ μὲν πρῶτον προσηγορεύετο Στρογγύλη,
ᾤκησαν δ' αὐτὴν πρῶτοι Θρᾷκες διά τινας τοιαύ-
τας αἰτίας. μυθολογοῦνται Βορέου γενέσθαι παῖδες 2
Βούτης καὶ Λυκοῦργος οὐχ ὁμομήτριοι· τὸν δὲ Βού-
την ὄντα νεώτερον ἐπιβουλεῦσαι τἀδελφῷ, καὶ κα-
ταφανῆ γενόμενον ἕτερον μὲν μηδὲν παθεῖν ὑπὸ τοῦ
Λυκούργου, πρόσταγμα δὲ λαβεῖν ὅπως μετὰ τῶν
συνεπιβουλευσάντων λαβὼν πλοῖα ζητῇ χώραν ἑτέ-
ραν εἰς κατοίκησιν. διόπερ τὸν Βούτην μετὰ τῶν 3
συνεγκαλουμένων Θρᾳκῶν ἐκπλεύσαντα καὶ διὰ τῶν
Κυκλάδων νήσων κομιζόμενον κατασχεῖν τὴν Στρογ-
γύλην νῆσον, καὶ ἐν ταύτῃ κατοικοῦντα λῄζεσθαι
πολλοὺς τῶν παραπλεόντων. σπανίζοντας δὲ γυ-
ναικῶν περιπλέοντας ἁρπάζειν ἀπὸ τῆς χώρας γυ-
ναῖκας. τῶν μὲν οὖν Κυκλάδων νήσων αἱ μὲν 4
ὁλοσχερῶς ἔρημοι ὑπῆρχον, αἱ δ' ὀλίγοις οἰκούμε-
ναι· διόπερ πορρωτέρω πλευσάντων αὐτῶν, καὶ
ἀπὸ μὲν τῆς Εὐβοίας ἀποκρουσθέντων, τῇ δὲ Θετ-
ταλίᾳ προσενεχθέντων, οἱ περὶ τὸν Βούτην ἀπο-
βάντες ἐπὶ τὴν χώραν περιέτυχον ταῖς Διονύσου
τροφοῖς περὶ τὸ καλούμενον Δρίος τῷ θεῷ ὀργια-
ζούσαις ἐν τῇ Φθιώτιδι Ἀχαΐᾳ. ὁρμησάντων δὲ τῶν 5

1 ἴάσωνα D 3 πάσαις v. 13 Λυκοῦργον ABDE, πατρὸς cet. 16 ἐκπλεύσαντα ABDE, συνεκπλεύσαντα cet.

περὶ τὸν Βούτην, αἱ μὲν ἄλλαι ῥίψασαι τὰ ἱερὰ εἰς θάλατταν ἔφυγον, αἱ δ' εἰς ὄρος τὸ καλούμενον Δρίος· Κορωνίδα δ' ἁρπαγεῖσαν συναναγκασθῆναι τῷ Βούτῃ συνοικῆσαι. ἐπὶ δὲ τῇ ἁρπαγῇ καὶ τῇ ὕβρει χαλεπῶς φέρουσαν ἐπικαλέσασθαι τὸν Διόνυσον βοηθῆσαι αὐτῇ. τὸν δὲ μανίαν ἐμβαλεῖν τῷ Βούτῃ, καὶ διὰ τοῦτο παρακόψαντα ῥῖψαι ἑαυ-
6 τὸν εἴς τι φρέαρ καὶ τελευτῆσαι. οἱ δ' ἄλλοι Θρᾷκες ἑτέρας τινὰς γυναῖκας ἥρπασαν, ἐπιφανεστάτας δὲ τήν τε Ἀλωέως γυναῖκα Ἰφιμέδειαν καὶ τὴν θυγατέρα αὐτῆς Παγκράτιν· λαβόντες δ' αὐτὰς ἀπέπλευσαν εἰς τὴν Στρογγύλην. οἱ δὲ Θρᾷκες ἀντὶ τοῦ Βούτου κατέστησαν βασιλέα τῆς νήσου Ἀγασσαμενόν, καὶ τὴν Ἀλωέως θυγατέρα Παγκράτιν
7 κάλλει διαφέρουσαν συνῴκισαν αὐτῷ· πρὸ γὰρ τῆς τούτου αἱρέσεως οἱ ἐπιφανέστατοι τῶν ἡγεμόνων Σικελὸς καὶ Ἑκήτορος ὑπὲρ τῆς Παγκράτιδος ἐρίσαντες ἀλλήλους ἀνεῖλον. ὁ δὲ Ἀγασσαμενὸς ὕπαρ- 372
χον ἕνα τῶν φίλων καταστήσας συνῴκισεν αὐτῷ
51 τὴν Ἰφιμέδειαν. ὁ δ' Ἀλωεὺς ἐπὶ ζήτησιν τῆς τε γυναικὸς καὶ τῆς θυγατρὸς ἐξέπεμψε τοὺς υἱοὺς Ὦτον καὶ Ἐφιάλτην· οἳ πλεύσαντες εἰς τὴν Στρογγύλην μάχῃ τε ἐνίκησαν τοὺς Θρᾷκας καὶ τὴν
2 πόλιν ἐξεπολιόρκησαν. εἶτα ἡ μὲν Παγκράτις ἐτελεύτησεν, οἱ δὲ περὶ τὸν Ὦτον καὶ Ἐφιάλτην ἐπεβάλοντο κατοικεῖν ἐν τῇ νήσῳ καὶ ἄρχειν τῶν

1 ἱερεῖα cod., corr. Hert. 4 Βούτᾳ CFG 5 τῇ om. v. 7 Βούτᾳ D²CFG 9 τινὰς om. D 13 Βούτα CFG ἀγασσόμενον D (= v. 18); Κασσαμενός Parthen. Erot. 19, qui etiam Σκέλλις pro Σικελός (v. 17) 20 εἰς ἐπιζήτησιν D τε τῆς CFG

Θρακῶν· μετωνόμασαν δὲ καὶ τὴν νῆσον Δίαν.
ὕστερον δὲ στασιάσαντες πρὸς ἀλλήλους καὶ μάχην
συνάψαντες τῶν τε ἄλλων πολλοὺς ἀπέκτειναν καὶ
ἀλλήλους ἀνεῖλον, ὑπὸ δὲ τῶν ἐγχωρίων εἰς τὸν
λοιπὸν χρόνον ὡς ἥρωες ἐτιμήθησαν. οἱ μὲν οὖν 3
Θρᾷκες ἐνταῦθα κατοικήσαντες ἔτη πλείω τῶν δια-
κοσίων ἐξέπεσον αὐχμῶν γενομένων ἐκ τῆς νήσου.
μετὰ δὲ ταῦτα Κᾶρες ἐκ τῆς νῦν καλουμένης Λα-
τμίας μεταναστάντες ᾤκησαν τὴν νῆσον· ὧν βασι-
λεύσας Νάξος ὁ Πολέμωνος ἀντὶ Δίας Νάξον ἀφ'
ἑαυτοῦ προσηγόρευσεν. ἐγένετο δ' ἀνὴρ ἀγαθὸς
καὶ ἐπιφανὴς ὁ Νάξος, καὶ ἀπέλιπεν υἱὸν Λεύκιπ-
πον· οὗ γενόμενος υἱὸς Σμέρδιος ἐβασίλευσε τῆς
νήσου. ἐπὶ δὲ τούτου Θησεὺς ἐκ Κρήτης ἀναπλέων 4
μετὰ τῆς Ἀριάδνης ἐπεξενώθη τοῖς ἐν τῇ νήσῳ· καὶ
κατὰ τὸν ὕπνον ἰδὼν τὸν Διόνυσον ἀπειλοῦντα
αὐτῷ, εἰ μὴ ἀπολείψει τὴν Ἀριάδνην αὐτῷ, φοβη-
θεὶς κατέλιπε καὶ ἐξέπλευσε. Διόνυσος δὲ νυκτὸς
ἀπήγαγε τὴν Ἀριάδνην εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον
Δρίος· καὶ ἐν ἀρχῇ μὲν ἠφανίσθη ὁ θεός, μετὰ δὲ
ταῦτα καὶ ἡ Ἀριάδνη ἄφαντος ἐγενήθη. μυθολο- **52**
γοῦσι δὲ Νάξιοι περὶ τοῦ θεοῦ τούτου, φάσκοντες
παρ' αὐτοῖς τραφῆναι [τὸν θεόν], καὶ διὰ τοῦτο τὴν
νῆσον αὐτῷ γεγονέναι προσφιλεστάτην καὶ ὑπό τι-
νων Διονυσιάδα καλεῖσθαι. τὸν γὰρ Δία κατὰ τὸν 2
παραδεδομένον μῦθον, τότε κεραυνωθείσης Σεμέ-

4 *ὑπὸ δὲ] ὑπό τε AD, καὶ ὑπὸ cet. 8 Λαμείας C Λαμίας cet., corr. Palmerius 14 δὲ om. D ἀποπλέων v. 17 ἀπολείψῃ D αὐτοῦ *CFG* 20 δριὸς D(ABE), Ἄριος cet. 21 ἐγένετο *FG* 23 τὸν θεὸν om. ADE

*λης πρὸ τοῦ τεκεῖν, τὸ βρέφος λαβόντα καὶ ἐρρά-
ψαντα εἰς τὸν μηρόν, ὡς ὁ τέλειος τῆς γενέσεως
χρόνος ἦλθε, βουλόμενον λαθεῖν τὴν Ἥραν, ἐξελεῖν
τὸ βρέφος ἐν τῇ νῦν Νάξῳ, καὶ δοῦναι τρέφειν
ταῖς ἐγχωρίοις Νύμφαις Φιλίᾳ καὶ Κορωνίδι καὶ
Κλείδῃ· κεραυνῶσαι δὲ τὴν Σεμέλην πρὸ τοῦ τε-
κεῖν, ὅπως μὴ ἐκ θνητῆς, ἀλλ' ἐκ δυεῖν ἀθανάτων* 373
3 *ὑπάρξας εὐθὺς ἐκ γενετῆς ἀθάνατος ᾖ. διὰ δὲ
τὴν εἰς τὸν Διόνυσον εὐεργεσίαν ἐν τῇ τροφῇ τὰς
χάριτας ἀπολαβεῖν τοὺς ἐγχωρίους· ἐπιδοῦναι γὰρ
τὴν νῆσον εἰς εὐδαιμονίαν, καὶ ναυτικάς τε δυνάμεις
ἀξιολόγους συστήσασθαι καὶ ἀπὸ Ξέρξου πρώτους
ἀποστάντας ἀπὸ τοῦ ναυτικοῦ συγκαταναυμαχῆσαι
τὸν βάρβαρον, καὶ τῆς ἐν Πλαταιαῖς παρατάξεως
οὐκ ἀσήμως μετασχεῖν. εἶναι δὲ καὶ περὶ τὴν τοῦ
οἴνου ἰδιότητα διάφορόν τι παρ' αὐτοῖς καὶ μηνῦον
τὴν τοῦ θεοῦ πρὸς τὴν νῆσον οἰκειότητα.*

53 *Τὴν δὲ νῆσον τὴν Σύμην ὀνομαζομένην, τὸ πα-
λαιὸν ἔρημον οὖσαν, πρῶτοι κατῴκησαν οἱ μετὰ
Τρίοπος ἀφικόμενοι, ὧν ἡγεῖτο Χθόνιος ὁ Ποσειδῶ-
νος καὶ Σύμης, ἀφ' ἧς ἡ νῆσος ἔτυχε ταύτης τῆς*
2 *προσηγορίας. ὕστερον δ' αὐτῆς ἐβασίλευσε Νιρεὺς
ὁ Χαρόπου καὶ Ἀγλαΐας, κάλλει διαφέρων, ὃς καὶ
ἐπὶ Τροίαν μετ' Ἀγαμέμνονος ἐστράτευσε, τῆς τε
νήσου δυναστεύων καὶ τῆς Κνιδίας μέρους κυρι-
εύων. μετὰ δὲ τοὺς Τρωικοὺς χρόνους κατέσχον
τὴν νῆσον Κᾶρες, καθ' ὃν καιρὸν ἐθαλαττοκράτουν.
ὕστερον δ' αὐχμῶν γενομένων ἔφυγον ἐκ τῆς νή-*

5 *φυλία καὶ κορωνεία καὶ κλείδει* D   6 *Κλεῖδι* G
13 *ἀπὸ*] *ἐκ* Π

σου, καὶ κατῴκησαν τὸ καλούμενον Οὐράνιον. ἡ δὲ 3
Σύμη διέμεινεν ἔρημος, ἕως ὁ στόλος ὁ Λακεδαι-
μονίων καὶ Ἀργείων παρέβαλεν εἰς τούτους τοὺς
τόπους· ἔπειτα κατῳκίσθη πάλιν τόνδε τὸν τρόπον.
τῶν μετὰ Ἱππότου τις μετασχὼν τῆς ἀποικίας, ὄνομα 4
Ναῦσος, ἀναλαβὼν τοὺς καθυστερήσαντας τῆς κλη-
ροδοσίας, ἔρημον οὖσαν τὴν Σύμην κατῴκησε καί
τισιν ἑτέροις ὕστερον καταπλεύσασιν, ὧν ἦν Ξοῦ-
θος ἡγεμών, μεταδοὺς τῆς πολιτείας καὶ χώρας κοινῇ
τὴν νῆσον κατῴκησε. φασὶ δὲ τῆς ἀποικίας ταύτης
μετασχεῖν τούς τε Κνιδίους καὶ Ῥοδίους.

Κάλυνδαν δὲ καὶ Νίσυρον τὸ μὲν ἀρχαῖον Κᾶ- 54
ρες κατῴκησαν, μετὰ δὲ ταῦτα Θετταλὸς ὁ Ἡρακλέους
ἀμφοτέρας τὰς νήσους κατεκτήσατο. διόπερ Ἄντι-
φός τε καὶ Φείδιππος οἱ Κῴων βασιλεῖς στρατεύ-
οντες εἰς Ἴλιον ἦρχον τῶν πλεόντων ἐκ τῶν προ-
ειρημένων νήσων. κατὰ δὲ τὸν ἐκ Τροίας ἀπόπλουν 2
τέτταρες τῶν Ἀγαμέμνονος νεῶν ἐξέπεσον περὶ Κά-
λυνδαν, καὶ τοῖς ἐγχωρίοις καταμιγέντες κατῴκη-
σαν. οἱ δὲ τὴν Νίσυρον τὸ παλαιὸν οἰκήσαντες ὑπὸ 3
374 σεισμῶν διεφθάρησαν· ὕστερον δὲ Κῷοι, καθάπερ
τὴν Κάλυνδαν, ταύτην κατῴκησαν· μετὰ δὲ ταῦτα
φθορᾶς ἀνθρώπων ἐν τῇ νήσῳ γενομένης οἱ Ῥόδιοι
ἐποίκους εἰς αὐτὴν ἀπέστειλαν. τὴν δὲ Κάρπαθον 4
πρῶτοι μὲν ᾤκησαν τῶν μετὰ Μίνω τινὲς συστρα-
τευσαμένων, καθ' ὃν χρόνον ἐθαλαττοκράτησε πρῶ-
τος τῶν Ἑλλήνων· ὕστερον δὲ πολλαῖς γενεαῖς Ἴοκλος

7 τὴν] νῆσον add. *CFG* 15 Φείδιππος AE (Hom. *B* 678), Φίλιππος cet. 16 ὑπῆρχον *CFG* 21 ἐφθάρησαν *CFG* ὕστερον — κατῴκησαν om. ADE 24 ἀποίκους *C* ἔστειλαν v.

ὁ Δημολέοντος, Ἀργεῖος ὢν τὸ γένος, κατά τι λό-
γιον ἀποικίαν ἀπέστειλεν εἰς τὴν Κάρπαθον.
55 Τὴν δὲ νῆσον τὴν ὀνομαζομένην Ῥόδον πρῶτοι
κατῴκησαν οἱ προσαγορευόμενοι Τελχῖνες· οὗτοι δ'
ἦσαν υἱοὶ μὲν Θαλάττης, ὡς ὁ μῦθος παραδέδωκε,
μυθολογοῦνται δὲ μετὰ Καφείρας τῆς Ὠκεανοῦ
θυγατρὸς ἐκθρέψαι Ποσειδῶνα, Ῥέας αὐτοῖς παρα-
2 καταθεμένης τὸ βρέφος. γενέσθαι δ' αὐτοὺς καὶ
τεχνῶν τινων εὑρετὰς καὶ ἄλλων τῶν χρησίμων
εἰς τὸν βίον τῶν ἀνθρώπων εἰσηγητάς. ἀγάλματά
τε θεῶν πρῶτοι κατασκευάσαι λέγονται, καί τινα
τῶν ἀρχαίων ἀφιδρυμάτων ἀπ' ἐκείνων ἐπωνομά-
σθαι· παρὰ μὲν γὰρ Λινδίοις Ἀπόλλωνα Τελχίνιον
προσαγορευθῆναι, παρὰ δὲ Ἰαλυσίοις Ἥραν καὶ
Νύμφας Τελχινίας, παρὰ δὲ Καμειρεῦσιν Ἥραν Τελ-
3 χινίαν. λέγονται δ' οὗτοι καὶ γόητες γεγονέναι καὶ
παράγειν ὅτε βούλοιντο νέφη τε καὶ ὄμβρους καὶ
χαλάζας, ὁμοίως δὲ καὶ χιόνα ἐφέλκεσθαι· ταῦτα
δὲ καθάπερ καὶ τοὺς μάγους ποιεῖν ἱστοροῦσιν.
ἀλλάττεσθαι δὲ καὶ τὰς ἰδίας μορφάς, καὶ εἶναι φθο-
4 νεροὺς ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῶν τεχνῶν. Ποσειδῶνα
δὲ ἀνδρωθέντα ἐρασθῆναι Ἁλίας τῆς τῶν Τελχίνων
ἀδελφῆς, καὶ μιχθέντα [ταύτῃ] γεννῆσαι παῖδας ἓξ
μὲν ἄρρενας, μίαν δὲ θυγατέρα Ῥόδον, ἀφ' ἧς τὴν
5 νῆσον ὀνομασθῆναι. γενέσθαι δὲ κατὰ τὸν καιρὸν

6 καφίρνας ABDE, Καμείρας Lobeck, Καβείρας Gelzer 9 ἄλλων] ἄλλα AE χρησίμων εἰς τὸν βίον ADE, εἰς τ. β. χρησίμων cet. 10 τοῖς ἀνθρώποις *FG* (c. 73, 7) *εἰσηγητάς] εἰσηγήσασθαι cod. 13 γὰρ om. D 15 καμιρεῦσιν D 20 ἀλλάττειν *CFG* 22 Ἁλίας post ἀδελφῆς v. 23 ταύτῃ om. ABDE 25 ὠνομάσθαι C

τοῦτον ἐν τοῖς πρὸς ἕω μέρεσι τῆς νήσου τοὺς κλη-
θέντας γίγαντας· ὅτε δὴ καὶ Ζεὺς λέγεται καταπε-
πολεμηκὼς Τιτᾶνας ἐρασθῆναι μιᾶς τῶν νυμφῶν
Ἱμαλίας ὀνομαζομένης, καὶ τρεῖς ἐξ αὐτῆς τεκνῶσαι
παῖδας, Σπαρταῖον, Κρόνιον, Κύτον. κατὰ δὲ τὴν 6
τούτων ἡλικίαν φασὶν Ἀφροδίτην ἐκ Κυθήρων κο-
μιζομένην εἰς Κύπρον καὶ προσορμιζομένην τῇ νήσῳ
κωλυθῆναι ὑπὸ τῶν Ποσειδῶνος υἱῶν, ὄντων ὑπερη-
φάνων καὶ ὑβριστῶν· τῆς δὲ θεοῦ διὰ τὴν ὀργὴν
ἐμβαλούσης αὐτοῖς μανίαν, μιγῆναι αὐτοὺς βίᾳ τῇ
μητρὶ καὶ πολλὰ κακὰ δρᾶν τοὺς ἐγχωρίους. Πο- 7
σειδῶνα δὲ τὸ γεγονὸς αἰσθόμενον τοὺς υἱοὺς κρύ-
ψαι κατὰ γῆς διὰ τὴν πεπραγμένην αἰσχύνην, οὓς
375 κληθῆναι προσηῴους δαίμονας· Ἁλίαν δὲ ῥίψασαν
ἑαυτὴν εἰς τὴν θάλατταν Λευκοθέαν ὀνομασθῆναι
καὶ τιμῆς ἀθανάτου τυχεῖν παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις.
χρόνῳ δ' ὕστερον προαισθομένους τοὺς Τελχῖνας **56**
τὸν μέλλοντα γίνεσθαι κατακλυσμὸν ἐκλιπεῖν τὴν
νῆσον καὶ διασπαρῆναι. Λύκον δ' ἐκ τούτων παρα-
γενόμενον εἰς τὴν Λυκίαν Ἀπόλλωνος Λυκίου ἱερὸν
ἱδρύσασθαι παρὰ τὸν Ξάνθον ποταμόν. τοῦ δὲ 2
κατακλυσμοῦ γενομένου τοὺς μὲν ἄλλους διαφθα-
ρῆναι, τῆς δὲ νήσου διὰ τὴν ἐπομβρίαν ἐπιπολα-
σάντων τῶν ὑγρῶν λιμνάσαι τοὺς ἐπιπέδους τόπους,
ὀλίγους δ' εἰς τὰ μετέωρα τῆς νήσου συμφυγόντας
διασωθῆναι· ἐν οἷς ὑπάρχειν καὶ τοὺς Διὸς παῖδας.
Ἥλιον δὲ κατὰ μὲν τὸν μῦθον ἐρασθέντα τῆς Ῥό- 3

2 γίγαντας] ἴγνητας Bethe λέγεται om. *CFG* 9 διὰ τὴν ὀργὴν om. FGM 23 δὲ] γὰρ fort. ἐπιπολασάντων τῶν AD(BE), ἐπὶ πολλὰ τῶν cet.

*δου τήν τε νῆσον ἀπ' αὐτῆς ὀνομάσαι Ῥόδον καὶ
τὸ ἐπιπολάζον ὕδωρ ἀφανίσαι· ὁ δ' ἀληθὴς λόγος
ὅτι κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς σύστασιν τῆς νήσου πηλώ-
δους οὔσης ἔτι καὶ μαλακῆς, τὸν ἥλιον ἀναξηρά-
ναντα τὴν πολλὴν ὑγρότητα ζωογονῆσαι τὴν γῆν,
καὶ γενέσθαι τοὺς κληθέντας ἀπ' αὐτοῦ Ἡλιάδας,
ἑπτὰ τὸν ἀριθμόν, καὶ [τοὺς] ἄλλους ὁμοίως λαοὺς*
4 *αὐτόχθονας. ἀκολούθως δὲ τούτοις νομισθῆναι τὴν
νῆσον ἱερὰν Ἡλίου καὶ τοὺς μετὰ ταῦτα γενομένους
Ῥοδίους διατελέσαι περιττότερον τῶν ἄλλων θεῶν
τιμῶντας τὸν Ἥλιον ὡς ἀρχηγὸν τοῦ γένους αὐτῶν.*
5 *εἶναι δὲ τοὺς ἑπτὰ υἱοὺς Ὄχιμον, Κέρκαφον, Μά-
καρα, Ἀκτῖνα, Τενάγην, Τριόπαν, Κάνδαλον, θυ-
γατέρα δὲ μίαν, Ἠλεκτρυώνην, ἣν ἔτι παρθένον
οὖσαν μεταλλάξαι τὸν βίον καὶ τιμῶν τυχεῖν παρὰ
Ῥοδίοις ἡρωικῶν. ἀνδρωθεῖσι δὲ τοῖς Ἡλιάδαις
εἰπεῖν τὸν Ἥλιον, ὅτι οἵτινες ἂν Ἀθηνᾷ θύσωσι πρῶ-
τοι, παρ' ἑαυτοῖς ἕξουσι τὴν θεόν· τὸ δ' αὐτὸ λέ-*
6 *γεται διασαφῆσαι τοῖς τὴν Ἀττικὴν κατοικοῦσι. διὸ
καί φασι τοὺς μὲν Ἡλιάδας διὰ τὴν σπουδὴν ἐπι-
λαθομένους ἐνεγκεῖν πῦρ ἐπιθεῖναι τὰ θύματα, τὸν
δὲ τότε βασιλεύοντα τῶν Ἀθηναίων Κέκροπα ἐπὶ*
7 *τοῦ πυρὸς θῦσαι ὕστερον. διόπερ φασὶ διαμένειν
μέχρι τοῦ νῦν τὸ κατὰ τὴν θυσίαν ἴδιον ἐν τῇ
Ῥόδῳ, καὶ τὴν θεὸν ἐν αὐτῇ καθιδρῦσθαι. περὶ
μὲν οὖν τῶν ἀρχαιολογουμένων παρὰ Ῥοδίοις οὕτω*

7 *τοὺς* om. D *ἄλλους* om. *F*, *λαοὺς* om. E 13 *Τρίοπα* D 14 *Ἠλεκτρυόνην* cod. *ἣν ἔτι*] *ἔτι δὲ* D 15 *τὸν βίον* om. II 17 *ὅτι* add. Eich. *οἵτινες ἂν Ἀθηνᾷ*] *ἐάν τινες ἀθηναῖοι* D 19 *διασαφῆσαι λέγεται* v. 21 *ἐπιθεῖναι* Eich., *καὶ ἐπιθεῖναι τότε* cod.

τινὲς μυθολογοῦσιν· ἐν οἷς ἐστι καὶ Ζήνων ὁ τὰ
περὶ ταύτης συνταξάμενος. οἱ δ' Ἡλιάδαι διάφοροι 57
γενηθέντες τῶν ἄλλων ἐν παιδείᾳ διήνεγκαν καὶ
376 μάλιστ' ἐν ἀστρολογίᾳ. εἰσηγήσαντο δὲ καὶ περὶ
τῆς ναυτιλίας πολλὰ καὶ τὰ περὶ τὰς ὥρας διέτα-
ξαν. εὐφυέστατος δὲ γενόμενος Τενάγης ὑπὸ τῶν 2
ἀδελφῶν διὰ φθόνον ἀνηρέθη· γνωσθείσης δὲ τῆς
ἐπιβουλῆς οἱ μετασχόντες τοῦ φόνου πάντες ἔφυγον.
τούτων δὲ Μάκαρ μὲν εἰς Λέσβον ἀφίκετο, Κάνδα-
λος δὲ εἰς τὴν Κῶ· Ἀκτὶς δ' εἰς Αἴγυπτον ἀπά-
ρας ἔκτισε τὴν Ἡλιούπολιν ὀνομαζομένην, ἀπὸ τοῦ
πατρὸς θέμενος τὴν προσηγορίαν· οἱ δ' Αἰγύπτιοι
ἔμαθον παρ' αὐτοῦ τὰ περὶ τὴν ἀστρολογίαν θεω-
ρήματα. ὕστερον δὲ παρὰ τοῖς Ἕλλησι γενομένου 3
κατακλυσμοῦ, καὶ διὰ τὴν ἐπομβρίαν τῶν πλείστων
ἀνθρώπων ἀπολομένων, ὁμοίως τούτοις καὶ τὰ διὰ
τῶν γραμμάτων ὑπομνήματα συνέβη φθαρῆναι· δι' 4
ἣν αἰτίαν οἱ Αἰγύπτιοι καιρὸν εὔθετον λαβόντες
ἐξιδιοποιήσαντο τὰ περὶ τῆς ἀστρολογίας, καὶ τῶν
Ἑλλήνων διὰ τὴν ἄγνοιαν μηκέτι τῶν γραμμάτων
ἀντιποιουμένων ἐνίσχυσεν, ὡς αὐτοὶ πρῶτοι τὴν τῶν
ἄστρων εὕρεσιν ἐποιήσαντο. ὁμοίως δὲ καὶ Ἀθη- 5
ναῖοι κτίσαντες ἐν Αἰγύπτῳ πόλιν τὴν ὀνομαζομέ-
νην Σάιν, τῆς ὁμοίας ἔτυχον ἀγνοίας διὰ τὸν κατα-
κλυσμόν. δι' ἃς αἰτίας πολλαῖς ὕστερον γενεαῖς
Κάδμος ὁ Ἀγήνορος ἐκ τῆς Φοινίκης πρῶτος ὑπε-
λήφθη κομίσαι γράμματα εἰς τὴν Ἑλλάδα· καὶ ἀπ'
ἐκείνου τὸ λοιπὸν οἱ Ἕλληνες ἔδοξαν ἀεί τι προσ-

3 γεγονότες *FG* 9 ἀφίκετο om. D 19 τὴν ἀστρο-λογίαν *F* 21 ἐνίσχυσαν cod., corr. Steph. 24 σαϊ D

εὑρίσκειν περὶ τῶν γραμμάτων, κοινῆς τινος ἀγνοίας
6 κατεχούσης τοὺς Ἕλληνας. Τριόπας δὲ πλεύσας εἰς
τὴν Καρίαν κατέσχεν ἀκρωτήριον τὸ ἀπ' ἐκείνου
Τριόπιον κληθέν. οἱ δὲ λοιποὶ τοῦ Ἡλίου παῖδες
διὰ τὸ μὴ μετασχεῖν τοῦ φόνου κατέμειναν ἐν τῇ
Ῥόδῳ, καὶ κατῴκησαν ἐν τῇ Ἰαλυσίᾳ κτίσαντες πό-
7 λιν Ἀχαΐαν. ὧν ὁ πρεσβύτερος Ὄχιμος βασιλεύων
ἔγημε μίαν τῶν ἐγχωρίων Νυμφῶν Ἡγητορίαν, ἐξ
ἧς ἐγέννησε θυγατέρα Κυδίππην τὴν μετὰ ταῦτα
Κυρβίαν μετονομασθεῖσαν· ἣν γήμας Κέρκαφος
8 ἀδελφὸς διεδέξατο τὴν βασιλείαν. μετὰ δὲ τὴν τού-
του τελευτὴν διεδέξαντο τὴν ἀρχὴν υἱοὶ τρεῖς, Λίν-
δος, Ἰάλυσος, Κάμειρος· ἐπὶ δὲ τούτων γενομένης
μεγάλης πλημυρίδος, ἐπικλυσθεῖσα ἡ Κύρβη ἔρημος
ἐγένετο, αὐτοὶ δὲ διείλοντο τὴν χώραν, καὶ ἕκαστος
58 ἑαυτοῦ πόλιν ὁμώνυμον ἔκτισε. κατὰ δὲ τούτους
τοὺς χρόνους Δαναὸς ἔφυγεν ἐξ Αἰγύπτου μετὰ 377
τῶν θυγατέρων· καταπλεύσας δὲ τῆς Ῥοδίας εἰς
Λίνδον καὶ προσδεχθεὶς ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων, ἱδρύ-
σατο τῆς Ἀθηνᾶς ἱερὸν καὶ τὸ ἄγαλμα τῆς θεοῦ
καθιέρωσε. τῶν δὲ τοῦ Δαναοῦ θυγατέρων τρεῖς
ἐτελεύτησαν κατὰ τὴν ἐπιδημίαν τὴν ἐν τῇ Λίνδῳ,
αἱ δ' ἄλλαι μετὰ τοῦ πατρὸς Δαναοῦ εἰς Ἄργος
2 ἐξέπλευσαν. μικρὸν δ' ὕστερον τούτων τῶν χρόνων
Κάδμος ὁ Ἀγήνορος, ἀπεσταλμένος ὑπὸ τοῦ βασι-
λέως κατὰ ζήτησιν τῆς Εὐρώπης, κατέπλευσεν εἰς

6 ἰλυσία D 7 Ἀχαΐαν] τὴν μετὰ ταῦτα Κύρβην μετονομασθεῖσαν add. (ex v. 9) Palmerius 10 Κύβειαν C, Κύρειαν FG 11 ὁ ἀδελφὸς v. 12 οἱ υἱοὶ v. 13 Ἴλυσος D κάμιρος D 14 Κύρβης D, Κύρβις C 16 ἔκτισαν D 21 τῶν δὲ τοῦ — 24 ὕστερον] ἐπὶ δὲ AEN τρεῖς — 24 ὕστερον om. D

τὴν Ῥοδίαν· κεχειμασμένος δ' ἰσχυρῶς κατὰ τὸν
πλοῦν καὶ πεποιημένος εὐχὰς ἱδρύσασθαι Ποσειδῶ-
νος ἱερόν, διασωθεὶς ἱδρύσατο κατὰ τὴν νῆσον τοῦ
θεοῦ τούτου τέμενος καὶ τῶν Φοινίκων ἀπέλιπέ
τινας τοὺς ἐπιμελησομένους. οὗτοι δὲ καταμιγέντες
Ἰαλυσίοις διετέλεσαν συμπολιτευόμενοι τούτοις· ἐξ
ὧν φασι τοὺς ἱερεῖς κατὰ γένος διαδέχεσθαι τὰς
ἱερωσύνας. ὁ δ' οὖν Κάδμος καὶ τὴν Λινδίαν Ἀθη- 3
νᾶν ἐτίμησεν ἀναθήμασιν, ἐν οἷς ἦν χαλκοῦς λέβης
ἀξιόλογος κατεσκευασμένος εἰς τὸν ἀρχαῖον ῥυθμόν·
οὗτος δ' εἶχεν ἐπιγραφὴν Φοινικικοῖς γράμμασιν,
ἅ φασι πρῶτον ἐκ Φοινίκης εἰς τὴν Ἑλλάδα κομι-
σθῆναι. μετὰ δὲ ταῦτα τῆς Ῥοδίας γῆς ἀνείσης 4
ὄφεις ὑπερμεγέθεις συνέβη πολλοὺς τῶν ἐγχωρίων
ὑπὸ τῶν ὄφεων διαφθαρῆναι· διόπερ οἱ περιλει-
φθέντες ἔπεμψαν εἰς Δῆλον τοὺς ἐπερωτήσοντας
τὸν θεὸν περὶ τῆς τῶν κακῶν ἀπαλλαγῆς. τοῦ δ' 5
Ἀπόλλωνος προστάξαντος αὐτοῖς παραλαβεῖν Φόρ-
βαντα μετὰ τῶν συνακολουθούντων αὐτῷ, καὶ μετὰ
τούτων κατοικεῖν τὴν Ῥόδον· οὗτος δ' ἦν υἱὸς μὲν
Λαπίθου, διέτριβε δὲ περὶ Θετταλίαν μετὰ πλειόνων,
ζητῶν χώραν εἰς κατοίκησιν· τῶν δὲ Ῥοδίων μετα-
πεμψαμένων αὐτὸν κατὰ τὴν μαντείαν καὶ μεταδόν-
των τῆς χώρας, ὁ μὲν Φόρβας ἀνεῖλε τοὺς ὄφεις,
καὶ τὴν νῆσον ἐλευθερώσας τοῦ φόβου, κατῴκησεν
ἐν τῇ Ῥοδίᾳ, γενόμενος δὲ καὶ τἄλλα ἀνὴρ ἀγαθὸς
ἔσχε τιμὰς ἡρωικὰς μετὰ τὴν τελευτήν. ὕστερον 59

2 ἱδρύσεσθαι Hert. 6 ἰλυσίοις D 9 χαλκοῦς om. CFG 11 φοινικοῖς cod. (c. 74, 1) 12 κομισθῆναι CFGM, τὰ καλούμενα φοινικικὰ add. cet. 21 διατρίβων D

δὲ τούτων Ἀλθαιμένης ὁ Κατρέως υἱὸς τοῦ Κρη-
τῶν βασιλέως περί τινων χρηστηριαζόμενος ἔλαβε
χρησμόν, ὅτι πεπρωμένον ἐστὶν αὐτῷ τοῦ πατρὸς
2 αὐτόχειρα γενέσθαι. βουλόμενος οὖν τοῦτο τὸ μύ-
σος ἐκφυγεῖν ἑκουσίως ἔφυγεν ἐκ τῆς Κρήτης μετὰ
τῶν βουλομένων συναπᾶραι, πλειόνων ὄντων. οὗτος
μὲν οὖν κατέπλευσε τῆς Ῥοδίας εἰς Κάμειρον καὶ ἐπὶ 378
[μὲν] ὄρους Ἀταβύρου Διὸς ἱερὸν ἱδρύσατο τοῦ προσ-
αγορευομένου Ἀταβυρίου· διόπερ ἔτι καὶ νῦν τιμᾶται
διαφερόντως, κείμενον ἐπί τινος ὑψηλῆς ἄκρας, ἀφ'
3 ἧς ἔστιν ἀφορᾶν τὴν Κρήτην. ὁ μὲν οὖν Ἀλθαι-
μένης μετὰ τῶν συνακολουθησάντων κατῴκησεν ἐν
τῇ Καμείρῳ, τιμώμενος ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων· ὁ δὲ
πατὴρ αὐτοῦ Κατρεύς, ἔρημος ὢν ἀρρένων παίδων
καὶ διαφερόντως ἀγαπῶν τὸν Ἀλθαιμένην, ἔπλευ-
σεν εἰς Ῥόδον, φιλοτιμούμενος εὑρεῖν τὸν υἱὸν καὶ
ἀπαγαγεῖν εἰς Κρήτην. τῆς δὲ κατὰ τὸ πεπρωμέ-
νον ἀνάγκης ἐπισχυούσης, ὁ μὲν Κατρεὺς ἀπέβη
μετά τινων ἐπὶ τὴν Ῥοδίαν νυκτός, καὶ γενομένης
συμπλοκῆς καὶ μάχης πρὸς τοὺς ἐγχωρίους ὁ Ἀλ-
θαιμένης ἐκβοηθῶν ἠκόντισε λόγχῃ καὶ δι' ἄγνοιαν
4 παίσας ἀπέκτεινε τὸν πατέρα. γνωσθείσης δὲ τῆς
πράξεως, ὁ [μὲν] Ἀλθαιμένης οὐ δυνάμενος φέρειν
τὸ μέγεθος τῆς συμφορᾶς τὰς μὲν ἀπαντήσεις καὶ
ὁμιλίας τῶν ἀνθρώπων περιέκαμπτε, διδοὺς δ' ἑαυ-
τὸν εἰς τὰς ἐρημίας ἠλᾶτο μόνος καὶ διὰ τὴν λύ-
πην ἐτελεύτησεν· ὕστερον δὲ κατά τινα χρησμὸν

7 *Κάβειρον* FGM *καὶ ἐπὶ μὲν* AD, *ἐπὶ δ'* cet. 9 ὅπερ II 18 *ἐνισχυούσης* *CF* 23 *μὲν* del. Bek. 25 *περιέκαμπτε* Dind., *παρέκαμπτε* cod.

τιμὰς ἔσχε παρὰ Ῥοδίοις ἡρωικάς. βραχὺ δὲ πρὸ 5
τῶν Τρωικῶν Τληπόλεμος ὁ Ἡρακλέους φεύγων
διὰ τὸν Λικυμνίου θάνατον, ὃν ἀκουσίως ἦν ἀνῃ-
ρηκώς, ἔφυγεν ἑκουσίως ἐξ Ἄργους· χρησμὸν δὲ
λαβὼν ὑπὲρ ἀποικίας μετά τινων λαῶν κατέπλευσεν
εἰς τὴν Ῥόδον, καὶ προσδεχθεὶς ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων
αὐτοῦ κατῴκησε. γενόμενος δὲ βασιλεὺς πάσης τῆς 6
νήσου τήν τε χώραν ἐπ' ἴσης κατεκληρούχησε καὶ
τἄλλα διετέλεσεν ἄρχων ἐπιεικῶς. τὸ δὲ τελευταῖον
μετ' Ἀγαμέμνονος στρατεύων εἰς Ἴλιον τῆς μὲν
Ῥόδου τὴν ἡγεμονίαν παρέδωκε Βούτᾳ τῷ ἐξ Ἄρ-
γους αὐτῷ μετασχόντι τῆς φυγῆς, αὐτὸς δ' ἐπιφα-
νὴς ἐν τῷ πολέμῳ γενόμενος ἐτελεύτησεν ἐν τῇ
Τρῳάδι.

Ἐπεὶ δὲ ταῖς Ῥοδίων πράξεσι τῆς κατ' ἀντιπέρας **60**
Χερρονήσου ἔνια συμπεπλέχθαι συμβέβηκεν, οὐκ
ἀνοίκειον ἡγοῦμαι περὶ αὐτῶν διελθεῖν. ἡ Χερρό-
νησος τοίνυν τὸ παλαιόν, ὡς μέν τινές φασιν, ἀπὸ
τοῦ τόπου τῆς φύσεως ὄντος ἰσθμώδους ταύτης
ἔτυχε τῆς προσηγορίας· ὡς δέ τινες ἀναγεγράφασιν,
ἀπὸ τοῦ δυναστεύσαντος τῶν τόπων ὄνομα Χερρο-
νήσου προσηγόρευται. οὐ πολλῷ δ' ὕστερον τῆς 2
τούτου δυναστείας λέγεται πέντε Κούρητας ἐκ Κρή-
της εἰς αὐτὴν περαιωθῆναι· τούτους δ' ἀπογόνους
γεγονέναι τῶν ὑποδεξαμένων Δία παρὰ τῆς μητρὸς
Ῥέας καὶ θρεψάντων ἐν τοῖς κατὰ τὴν Κρήτην
Ἰδαίοις ὄρεσι. στόλῳ δ' ἀξιολόγῳ πλεύσαντας εἰς 3

4 ἐξ Ἄ. ἑκουσίως v. 5 λαῶν] ἄλλων Wurm 15 κατ' Dind., κατὰ τὴν cod. ἀντιπέρα χερρόνησον D 19 τῆς φ. τοῦ τόπου v.

τὴν Χερρόνησον τοὺς μὲν κατοικοῦντας αὐτὴν Κᾶ-
ρας ἐκβαλεῖν, αὐτοὺς δὲ κατοικήσαντας τὴν μὲν χώ- 379
ραν εἰς πέντε μέρη διελεῖν, καὶ πόλιν ἕκαστον κτί-
4 σαι θέμενον ἀφ' ἑαυτοῦ τὴν προσηγορίαν. οὐ πολὺ
δὲ τούτων κατόπιν Ἴναχον τὸν Ἀργείων βασιλέα,
ἀφανισθείσης τῆς θυγατρὸς Ἰοῦς, ἐξαποστεῖλαι Κύρ-
νον, ἕνα τῶν ἡγεμονικῶν ἀνδρῶν, δόντα αὐτῷ στό-
λον ἀξιόλογον, καὶ προστάξαι ζητεῖν ἐν παντὶ τόπῳ
τὴν Ἰώ, καὶ μὴ ἐπανελθεῖν, ἐὰν μὴ ταύτης ἐγκρα-
5 τὴς γένηται. ὁ δὲ Κύρνος ἐπὶ πολλὰ μέρη τῆς
οἰκουμένης πλανηθεὶς καὶ μὴ δυνάμενος εὑρεῖν ταύ-
την, κατέπλευσε τῆς Καρίας εἰς τὴν προειρημένην
Χερρόνησον· ἀπογνοὺς δὲ τὴν εἰς οἶκον ἀνακομιδὴν
κατῴκησεν ἐν τῇ Χερρονήσῳ, καὶ τὰ μὲν πείσας,
τὰ δ' ἀναγκάσας ἐβασίλευσε μέρους τῆς χώρας καὶ
πόλιν ἔκτισεν ὁμώνυμον ἑαυτῷ Κύρνον· πολιτευό-
μενος δὲ δημοτικῶς μεγάλης ἀποδοχῆς ἐτύγχανε
61 παρὰ τοῖς συμπολιτευομένοις. μετὰ δὲ ταῦτα Τριό-
παν, ἕνα τῶν Ἡλίου καὶ Ῥόδου παίδων, φεύγοντα
διὰ τὸν Τενάγεω τοῦ ἀδελφοῦ φόνον εἰς τὴν Χερ-
ρόνησον ἀφικέσθαι. ἐνταῦθα δὲ καθαρθέντα τὸν
φόνον ὑπὸ Μελισσέως τοῦ βασιλέως εἰς τὴν Θεττα-
λίαν πλεῦσαι ἐπὶ συμμαχίαν τοῖς Δευκαλίωνος παισί,
καὶ συνεκβαλεῖν ἐκ τῆς Θετταλίας τοὺς Πελασγούς,
2 καὶ μερίσασθαι τὸ καλούμενον Δώτιον πεδίον. ἐν-
ταῦθα δὲ τὸ τέμενος τῆς Δήμητρος ἐκκόψαντα τῇ

5 τὸν] τῶν D 6 Κύρνον] Λύρκον vel Πύρνον coni. Wess., Σύρνον Wilamovitz 7 δόντος D; f. δοντ' 10 τῆς οἰκ. μέρη v. 12 καταπλεῦσαι D 20 διὰ add. Hert. Τεναγεῶτα C, Τενάγου FG τὴν om. D 21 τὸν φόνον DF, τοῦ φόνου cet. 25 δώτειον D 26 δημήτρας D

[μὲν] ὕλῃ καταχρῆσθαι πρὸς βασιλείων κατασκευήν·
δι' ἣν αἰτίαν ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων μισηθέντα φυ-
γεῖν ἐκ Θετταλίας, καὶ καταπλεῦσαι μετὰ τῶν συμ-
πλευσάντων λαῶν εἰς τὴν Κνιδίαν, ἐν ᾗ κτίσαι
τὸ καλούμενον ἀπ' αὐτοῦ Τριόπιον. ἐντεῦθεν δ' 3
ὁρμώμενον τήν τε Χερρόνησον κατακτήσασθαι καὶ
τῆς ὁμόρου Καρίας πολλήν. περὶ δὲ τοῦ γένους
τοῦ Τριόπα πολλοὶ τῶν συγγραφέων καὶ ποιητῶν
διαπεφωνήκασιν· οἱ μὲν γὰρ ἀναγράφουσιν αὐτὸν
υἱὸν εἶναι Κανάχης τῆς Αἰόλου καὶ Ποσειδῶνος,
οἱ δὲ Λαπίθου τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ Στίλβης τῆς
Πηνειοῦ.

Ἔστι δ' ἐν Καστάβῳ τῆς Χερρονήσου ἱερὸν 62
ἅγιον Ἡμιθέας, ἧς τὴν περιπέτειαν οὐκ ἄξιον πα-
ραλιπεῖν. πολλοὶ μὲν οὖν καὶ ποικίλοι λόγοι περὶ
ταύτης παραδέδονται· τὸν δ' ἐπικρατοῦντα καὶ συμ-
φωνούμενον παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις διέξιμεν. Στα-
φύλου γὰρ καὶ Χρυσοθέμιδός φασι γενέσθαι τρεῖς
θυγατέρας, Μολπαδίαν καὶ Ῥοιὼ καὶ Παρθένον
ὄνομα. καὶ τῇ μὲν Ῥοιοῖ τὸν Ἀπόλλωνα μιγέντα
ἔγκυον ποιῆσαι· τὸν δὲ πατέρα αὐτῆς ὡς ὑπ' ἀν-
θρώπου τῆς φθορᾶς γεγενημένης ὀργισθῆναι, καὶ
διὰ τοῦτο τὴν θυγατέρα εἰς λάρνακα συγκλείσαντα
380 βαλεῖν εἰς τὴν θάλατταν. προσενεχθείσης δὲ τῆς 2
λάρνακος τῇ Δήλῳ τεκεῖν ἄρρενα, καὶ προσαγο-
ρεῦσαι τὸ παιδίον Ἄνιον. τὴν δὲ Ῥοιὼ παραδόξως

1 μὲν del. Bek. καταχρήσασθαι *CFG* 10 Κανάκης v. 11 Λαπίθου] Φόρβαντος τοῦ Λαπίθου Bethe (cf. IV 58, 7. 69, 1) Στίβης cod., corr. Wess. 15 μὲν om. D 16 αὐτῆς v. 19 Μαλασαδίαν FG 24 δὲ τῆς om. D

σωθεῖσαν ἀναθεῖναι τὸ βρέφος ἐπὶ τὸν βωμὸν τοῦ
Ἀπόλλωνος, καὶ ἐπεύξασθαι τῷ θεῷ, εἰ ἔστιν ἐξ
ἐκείνου, σώζειν αὐτό. τὸν δ' Ἀπόλλωνα μυθολο-
γοῦσι τότε μὲν κρύψαι τὸ παιδίον, ὕστερον δὲ φρον-
τίσαντα τῆς τροφῆς διδάξαι τὴν μαντικήν, καί τι-
3 νας αὐτῷ περιτιθέναι μεγάλας τιμάς. τὰς δὲ τῆς
φθαρείσης ἀδελφὰς Μολπαδίαν καὶ Παρθένον φυ-
λαττούσας τὸν τοῦ πατρὸς οἶνον, προσφάτως κατ'
ἀνθρώπους εὑρημένον, εἰς ὕπνον κατενεχθῆναι·
καθ' ὃν δὴ καιρὸν τὰς τρεφομένας παρ' αὐτοῖς ὗς
εἰσελθεῖν, καὶ τόν τε ἔχοντα τὸν οἶνον κέραμον
συντρῖψαι καὶ τὸν οἶνον διαφθεῖραι. τὰς δὲ παρ-
θένους μαθούσας τὸ γεγονός, καὶ φοβηθείσας τὸ
ἀπότομον τοῦ πατρός, φυγεῖν ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν καὶ
4 ἀπό τινων πετρῶν ὑψηλῶν ἑαυτὰς ῥῖψαι. Ἀπόλ-
λωνα δὲ διὰ τὴν οἰκειότητα τὴν πρὸς τὴν ἀδελφὴν
ὑπολαβόντα τὰς κόρας εἰς τὰς ἐν Χερρονήσῳ πόλεις
καταστῆσαι. καὶ τὴν μὲν ὀνομαζομένην Παρθένον
ἐποίησεν ἐν Βουβαστῷ τῆς Χερρονήσου τιμὰς ἔχειν
καὶ τέμενος, Μολπαδίαν δὲ εἰς Κάσταβον ἐλθοῦσαν
διὰ τὴν ἀπὸ τοῦ θεοῦ γενομένην ἐπιφάνειαν Ἡμι-
θέαν ὀνομάσθαι καὶ τιμᾶσθαι παρὰ πᾶσι τοῖς ἐν
5 Χερρονήσῳ. ἐν δὲ ταῖς θυσίαις αὐτῆς διὰ τὸ συμ-
βὰν περὶ τὸν οἶνον πάθος τὰς μὲν σπονδὰς μελι-
κράτῳ ποιοῦσι, τὸν δ' ἁψάμενον ἢ φαγόντα ὑὸς οὐ
63 νόμιμον προσελθεῖν πρὸς τὸ τέμενος. ἐν δὲ τοῖς
ὕστερον χρόνοις ἐπὶ τοσοῦτον ἔλαβε τὸ ἱερὸν αὔξη-

10 *καιρὸν* ABDEN, *χρόνον* cet. 17 *κόρας*] *χώρας* D 18 *ἐποίησεν* CDFG[1], del. cet. 20 *Μαλπαδίαν* CF 21 *τοῦ*] *τῆς* Wess.

σιν τῆς Ἡμιθέας, ὥστε μὴ μόνον παρὰ τοῖς ἐγχω-
ρίοις καὶ τοῖς περιοίκοις τιμᾶσθαι διαφερόντως,
ἀλλὰ καὶ τοὺς μακρὰν οἰκοῦντας εἰς αὐτὸ φιλοτί-
μως φοιτᾶν, καὶ θυσίαις τε μεγαλοπρεπέσι καὶ ἀνα-
θήμασιν ἀξιολόγοις τιμᾶν, τὸ δὲ μέγιστον, Πέρσας
ἡγουμένους τῆς Ἀσίας καὶ πάντα τὰ τῶν Ἑλλήνων
ἱερὰ συλῶντας μόνου τοῦ τῆς Ἡμιθέας τεμένους
ἀποσχέσθαι, τούς τε λῃστὰς τοὺς πάντα διαρπάζον-
τας μόνον τοῦτο ἀφεῖναι παντελῶς ἄσυλον, καίπερ
ἀτείχιστον ὑπάρχον καὶ ἀκίνδυνον ἔχον τὴν ἁρπα-
γήν. αἰτίαν δὲ τῆς ἐπὶ πλέον αὐξήσεως φέρουσι 2
τὴν κοινὴν εἰς ἀνθρώπους εὐεργεσίαν· τοῖς τε γὰρ
381 κάμνουσι κατὰ τοὺς ὕπνους ἐφισταμένην φανερῶς
διδόναι τὴν θεραπείαν καὶ πολλοὺς τοῖς ἀπεγνω-
σμένοις πάθεσι συνεχομένους [περιτυχόντας] ὑγια-
σθῆναι· πρὸς δὲ τούτοις [τὸ περὶ] τὰς δυστοκούσας
τῶν γυναικῶν τῆς ἐν ταῖς ὠδῖσι ταλαιπωρίας καὶ
κινδύνων ἀπαλλάττειν τὴν θεόν. διὸ καὶ πολλῶν 3
ἐκ παλαιῶν χρόνων σεσωσμένων πεπλήρωται τὸ τέ-
μενος ἀναθημάτων, καὶ ταῦτα οὔθ' ὑπὸ φυλάκων
οὔθ' ὑπὸ τείχους ὀχυροῦ φυλαττόμενα, ἀλλ' ὑπὸ
τῆς συνήθους δεισιδαιμονίας.

Περὶ μὲν οὖν Ῥόδου καὶ Χερρονήσου ἀρκεσθησό- 64
μεθα τοῖς ῥηθεῖσι, περὶ δὲ Κρήτης νῦν διέξιμεν.
οἱ μὲν γὰρ τὴν Κρήτην κατοικοῦντές φασιν ἀρχαιοτά-
τους γενέσθαι παρ' αὐτοῖς τοὺς ὀνομαζομένους Ἐτεό-
κρητας αὐτόχθονας, ὧν τὸν μὲν βασιλέα Κρῆτα καλού-

15 περιτυχόντας delevi, συνεχομένους om. CF 16 τὸ περὶ del. Dind. 24 δὲ AD, δὲ τῆς cet. 26 παρ' αὐτοῖς om. CF 27 μὲν om. CF

μενον πλεῖστα καὶ μέγιστα κατὰ τὴν νῆσον εὑρεῖν
τὰ δυνάμενα τὸν κοινὸν τῶν ἀνθρώπων βίον ὠφε-
2 λῆσαι. καὶ τῶν θεῶν δὲ τοὺς πλείστους μυθολο-
γοῦσι παρ' ἑαυτοῖς γενέσθαι τοὺς διὰ τὰς κοινὰς
εὐεργεσίας τυχόντας ἀθανάτων τιμῶν· περὶ ὧν ἡμεῖς
ἐν κεφαλαίοις τὰ παραδεδομένα διέξιμεν ἀκολούθως
τοῖς ἐνδοξοτάτοις τῶν τὰς Κρητικὰς πράξεις συν-
3 ταξαμένων. πρῶτοι τοίνυν τῶν εἰς μνήμην παρα-
δεδομένων ᾤκησαν τῆς Κρήτης περὶ τὴν Ἴδην οἱ
προσαγορευθέντες Ἰδαῖοι Δάκτυλοι. τούτους δ' οἱ
μὲν ἑκατὸν τὸν ἀριθμὸν γεγονέναι παραδεδώκασιν,
οἱ δὲ δέκα φασὶν ὑπάρχοντας τυχεῖν ταύτης τῆς
προσηγορίας, τοῖς ἐν ταῖς χερσὶ δακτύλοις ὄντας
4 ἰσαρίθμους. ἔνιοι δ' ἱστοροῦσιν, ὧν ἐστι καὶ Ἔφο-
ρος, τοὺς Ἰδαίους Δακτύλους γενέσθαι μὲν κατὰ
τὴν Ἴδην τὴν ἐν Φρυγίᾳ, διαβῆναι δὲ μετὰ Μυγδό-
νος εἰς τὴν Εὐρώπην· ὑπάρξαντας δὲ γόητας ἐπι-
τηδεῦσαι τάς τε ἐπῳδὰς καὶ τελετὰς καὶ μυστήρια,
καὶ περὶ Σαμοθρᾴκην διατρίψαντας οὐ μετρίως ἐν
τούτοις ἐκπλήττειν τοὺς ἐγχωρίους· καθ' ὃν δὴ χρό-
νον καὶ τὸν Ὀρφέα, φύσει διαφόρῳ κεχορηγημένον
πρὸς ποίησιν καὶ μελῳδίαν, μαθητὴν γενέσθαι τού-
των, καὶ πρῶτον εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐξενεγκεῖν τε-
5 λετὰς καὶ μυστήρια. οἱ δ' οὖν κατὰ τὴν Κρήτην
Ἰδαῖοι Δάκτυλοι παραδέδονται τήν τε τοῦ πυρὸς
χρῆσιν καὶ τὴν τοῦ χαλκοῦ καὶ σιδήρου φύσιν ἐξευ-
ρεῖν τῆς Ἀπτεραίων χώρας περὶ τὸν καλούμενον
Βερέκυνθον, καὶ τὴν ἐργασίαν δι' ἧς κατασκευάζεται·

4 γενέσθαι] γεγονέναι v. 16 Μυγδῶνος F, Μίνωος A; μετ' ἀμύγδονος D 27 Ἀπτεραίων] ἀντὶ σαπτερέων D

382 δόξαντας δὲ μεγάλων ἀγαθῶν ἀρχηγοὺς γεγενῆσθαι 6
τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων τιμῶν τυχεῖν ἀθανάτων.
ἱστοροῦσι δ' αὐτῶν ἕνα μὲν προσαγορευθῆναι Ἡρα-
κλέα, δόξῃ δὲ διενεγκόντα θεῖναι τὸν ἀγῶνα τὸν
τῶν Ὀλυμπίων· τοὺς δὲ μεταγενεστέρους ἀνθρώ-
πους διὰ τὴν ὁμωνυμίαν δοκεῖν τὸν ἐξ Ἀλκμήνης
συστήσασθαι τὴν τῶν Ὀλυμπίων θέσιν. σημεῖα δὲ 7
τούτων φασὶ διαμένειν τὸ πολλὰς τῶν γυναικῶν
ἔτι καὶ νῦν λαμβάνειν ἐπῳδὰς ἀπὸ τούτου τοῦ θεοῦ
καὶ περιάμματα ποιεῖν, ὡς γεγονότος αὐτοῦ γόητος
καὶ τὰ περὶ τὰς τελετὰς ἐπιτετηδευκότος· ἃ δὴ πλεῖ-
στον κεχωρίσθαι τῆς Ἡρακλέους συνηθείας τοῦ γε-
γονότος ἐξ Ἀλκμήνης.

Μετὰ δὲ τοὺς Ἰδαίους Δακτύλους ἱστοροῦσι γε- **65**
νέσθαι Κούρητας ἐννέα. τούτους δ' οἱ μὲν μυθο-
λογοῦσι γεγονέναι γηγενεῖς, οἱ δ' ἀπογόνους τῶν
Ἰδαίων Δακτύλων. κατοικεῖν δ' αὐτοὺς τῶν ὀρῶν
τοὺς συνδένδρους καὶ φαραγγώδεις τόπους καὶ τὸ
σύνολον τοὺς ἔχοντας σκέπην καὶ ὑπόδυσιν φυσι-
κήν, διὰ τὸ μήπω κατασκευὰς οἰκιῶν εὑρῆσθαι.
διενεγκόντας δ' αὐτοὺς συνέσει πολλὰ τῶν κοινῇ 2
χρησίμων καταδεῖξαι· τάς τε γὰρ ποίμνας τῶν προ-
βάτων τούτους ἀθροῖσαι πρώτους καὶ τὰ γένη τῶν
ἄλλων βοσκημάτων ἐξημερῶσαι καὶ τὰ περὶ τὰς με-
λιττουργίας καταδεῖξαι. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ περὶ τὴν 3
τοξικὴν καὶ τὰς κυνηγίας εἰσηγήσασθαι, καὶ τῆς
πρὸς ἀλλήλους κοινῆς ὁμιλίας καὶ συμβιώσεως, ἔτι
δ' ὁμονοίας καί τινος εὐταξίας ἀρχηγοὺς γενέσθαι.

7 θέσιν] θέαν Reiske 8 τὸ] τὸ παλαιὸν DG

4 εὑρεῖν δὲ καὶ ξίφη καὶ κράνη καὶ τὰς ἐνοπλίους
ὀρχήσεις, δι' ὧν ποιοῦντας μεγάλους ψόφους ἀπα-
τᾶν τὸν Κρόνον. φασὶ δ' αὐτοὺς τὸν Δία, λάθρᾳ
τοῦ πατρὸς Κρόνου παραδούσης Ῥέας τῆς μητρός,
ὑποδέξασθαι καὶ θρέψαι περὶ οὗ τὰ κατὰ μέρος
μέλλοντας ἡμᾶς δηλοῦν ἀναγκαῖον ἀναλαβεῖν μικρὸν
ἀνωτέρω τὴν διήγησιν.

66 Μυθολογοῦσι γὰρ οἱ Κρῆτες γενέσθαι κατὰ τὴν
τῶν Κουρήτων ἡλικίαν τοὺς καλουμένους Τιτᾶνας.
τούτους δὲ τῆς Κνωσίας χώρας ἔχειν τὴν οἴκησιν,
ὅπουπερ ἔτι καὶ νῦν δείκνυται θεμέλια Ῥέας οἰκό-
πεδα καὶ κυπαρίττων ἄλσος ἐκ παλαιοῦ χρόνου
2 ἀνειμένον. ὑπάρξαι δὲ τὸν ἀριθμὸν ἓξ μὲν ἄνδρας,
πέντε δὲ γυναῖκας, ὡς μέν τινες μυθολογοῦσιν,
Οὐρανοῦ καὶ Γῆς ὄντας, ὡς δέ τινές φασιν, ἔκ τινος
τῶν Κουρήτων καὶ μητρὸς Τιταίας, ἀφ' ἧς αὐτοὺς 383
3 ταύτης τετευχέναι τῆς προσηγορίας. ἄρρενας μὲν
οὖν γενέσθαι τόν τε Κρόνον καὶ Ὑπερίονα καὶ
Κοῖον, ἔτι δὲ Ἰαπετὸν καὶ Κριὸν καὶ τὸ τελευταῖον
Ὠκεανόν, ἀδελφὰς δὲ τούτων τήν τε Ῥέαν καὶ Θέ-
μιν καὶ Μνημοσύνην, ἔτι δὲ Φοίβην καὶ Τηθύν.
ὧν ἕκαστόν τινων εὑρετὴν γενέσθαι τοῖς ἀνθρώ-
ποις, καὶ διὰ τὴν εἰς ἅπαντας εὐεργεσίαν τυχεῖν
4 τιμῶν καὶ μνήμης ἀενάου. τὸν μὲν οὖν Κρόνον
ὄντα πρεσβύτατον βασιλέα γενέσθαι, καὶ τοὺς καθ'
ἑαυτὸν ἀνθρώπους ἐξ ἀγρίου διαίτης εἰς βίον ἥμε-
ρον μεταστῆσαι, καὶ διὰ τοῦτο ἀποδοχῆς μεγάλης

2 ἐξαπατᾶν II 4 Ῥέας C, τῆς Ῥέας cet. 10 κνωσσίας *FG* 12 παλαιῶν χρόνων *FG* 17 ἄρσενας cod. 18 ὑπερίωνα D 19 κόϊον D κρειον D τὸ om. CF, τὸν B

τυχόντα πολλοὺς ἐπελθεῖν τόπους τῆς οἰκουμένης. εἰσηγήσασθαι δ' αὐτὸν ἅπασι τήν τε δικαιοσύνην καὶ τὴν ἁπλότητα τῆς ψυχῆς· διὸ καὶ τοὺς ἐπὶ Κρόνου γενομένους ἀνθρώπους παραδεδόσθαι τοῖς μεταγενεστέροις εὐήθεις καὶ ἀκάκους παντελῶς, ἔτι δ' εὐδαίμονας γεγονότας. δυναστεῦσαι δ' αὐτὸν μά- 5
λιστα τῶν πρὸς ἑσπέραν τόπων καὶ μεγίστης ἀξιωθῆναι τιμῆς· διὸ καὶ μέχρι τῶν νεωτέρων χρόνων παρὰ Ῥωμαίοις καὶ Καρχηδονίοις, ὅτ' ἦν ἡ πόλις αὕτη, ἔτι δὲ [καὶ] τοῖς ἄλλοις τοῖς πλησιοχώροις ἔθνεσιν ἐπιφανεῖς ἑορτὰς καὶ θυσίας γενέσθαι τούτῳ τῷ θεῷ καὶ πολλοὺς τόπους ἐπωνύμους αὐτοῦ γενέσθαι. διὰ δὲ τὴν ὑπερβολὴν τῆς εὐνομίας ἀδί- 6
κημα μὲν μηδὲν ὅλως ὑπὸ μηδενὸς συντελεῖσθαι, πάντας δὲ τοὺς ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν τούτου τεταγμένους μακάριον βίον ἐζηκέναι, πάσης ἡδονῆς ἀνεμποδίστως ἀπολαύοντας. περὶ δὲ τούτων καὶ τὸν ποιητὴν Ἡσίοδον ἐπιμαρτυρεῖν ἐν τοῖσδε τοῖς ἔπεσιν·

οἳ μὲν ἐπὶ Κρόνου ἦσαν, ὅτ' οὐρανῷ ἐμβασίλευεν,
ὥστε θεοὶ δ' ἔζωον, ἀκηδέα θυμὸν ἔχοντες,
νόσφιν ἄτερ τε κακῶν καὶ ἄτερ χαλεποῖο πόνοιο
νούσων τ' ἀργαλέων καὶ ἀπήμονες, οὐδὲ μέλεσσι
γῆρας ἐπῆν, αἰεὶ δὲ πόδας καὶ χεῖρας ὁμοῖοι
τέρποντ' ἐν θαλίῃσι κακῶν ἔκτοσθεν ἐόντες·

1 τῆς οἰκ. τόπους v. 10 καὶ om. D 12 αὐτῷ CFG 19 οὐρανὸς ἐβασίλευεν D (cf. Hesiodi ἔργα 111) 20 δ' ἔζωον] δ' ἐζᾶν ὃς D, ζώεσκον CFGM 21 τε] γε D κακῶν καὶ ἄτερ χαλεποῖο πόνοιο BCDFGM et Hes. 91, πόνων καὶ ὀιζύος. οὐδέ τι δειλὸν AN et Hes. 113 v. 23 om. AN cf. Hes. 92 καὶ ἀπήμονες] αἵ τ' ἀνδράσι πῆμα φέρουσι B; cf. Hes. 92 24 τέρπονται D ἐόντες BCDGM, ἁπάντων AFN et Hes. 115

θνῆσκον δ' ὡς ὕπνῳ δεδμημένοι. ἄλλα τε πολλὰ
τοῖσιν ἔην· καρπὸν δ' ἔφερε ζείδωρος ἄρουρα
αὐτομάτη πολλόν τε καὶ ἄφθονον· οἱ δ' ἐπὶ γαίῃ
εὔφρονες ἔργ' ἐνέμοντο σὺν ἐσθλοῖσιν πολέεσσιν,
ἀφνειοὶ μήλοισι, φίλοι μακάρεσσι θεοῖσι.

περὶ μὲν οὖν Κρόνου τοιαῦτα μυθολογοῦσιν.

67 *Ὑπερίονα δέ φασι τοῦ τε ἡλίου τὴν κίνησιν καὶ σελήνης καὶ τῶν ἄλλων ἄστρων, ἔτι δὲ τὰς ὥρας* 384 *τὰς συντελουμένας ὑπὸ τούτων, πρῶτον ἐξ ἐπιμελείας καὶ παρατηρήσεως κατανοήσαντα τοῖς ἄλλοις εἰς γνῶσιν παραδοῦναι, καὶ διὰ τοῦτο αὐτὸν πατέρα τούτων ὀνομασθῆναι, καθαπερεὶ γεγεννηκότα*
2 *τὴν τούτων θεωρίαν καὶ φύσιν. καὶ Κοίου μὲν καὶ Φοίβης Λητὼ γενέσθαι, Ἰαπετοῦ δὲ Προμηθέα τὸν παραδεδομένον μὲν ὑπό τινων μυθογράφων ὅτι τὸ πῦρ κλέψας παρὰ τῶν θεῶν ἔδωκε τοῖς ἀνθρώποις, πρὸς δ' ἀλήθειαν εὑρετὴν γενόμενον τῶν πυ-*
3 *ρείων, ἐξ ὧν ἐκκάεται τὸ πῦρ. τῶν δὲ Τιτανίδων φασὶ Μνημοσύνην λογισμοὺς εὑρεῖν καὶ τὰς τῶν ὀνομάτων θέσεις ἑκάστῳ τῶν ὄντων τάξαι, δι' ὧν καὶ δηλοῦμεν ἕκαστα καὶ πρὸς ἀλλήλους ὁμιλοῦμεν· ἅ τινες τὸν Ἑρμῆν φασιν εἰσηγήσασθαι. προσάπτουσι δὲ τῇ θεῷ ταύτῃ καὶ τὰ πρὸς ἀνανέωσιν καὶ μνήμην γινόμενα παρὰ τοῖς ἀνθρώποις, ἀφ' ὧν δὴ καὶ*

1 *δὲ ὡσθ' ὕπνω* D *ἄλλα τε πολλὰ* BCDG, *ἄλλα πάντα* M, *ἐσθλὰ δὲ πάντα* AF(N) et Hes. 116 2 *ἐπῆν* D *δ'*] *τ'* D *ζείδορος* D 3 *πολλόν τε καὶ*] *πολλῶν τε* D *ἐπὶ γαίῃ εὔφρονες* BCDGM, *ἐθελημοὶ ἥσυχοι* AFN et Hes. 118 4 *ἔργα* CN, *ἄρ'* GM *νεύμοντο* N *ἐσθλοῖσι* v. *πολέεσσι* D v. 5 om. AN et Hes. *ἀφνιοὶ* D 8 *ἀστέρων* D 10 *ἐπικατανοήσαντα* D 14 *λητῶ* D, *ἀητοῦν* C, *ἀντοῦν* FG 17 *ἀλήθειαν δ'* *CFG* 23 *καὶ μνήμην* del. Reiske

τῆς προσηγορίας τυχεῖν αὐτὴν ταύτης. Θέμιν δὲ 4
μυθολογοῦσι μαντείας καὶ θυσίας καὶ θεσμοὺς τοὺς
περὶ τῶν θεῶν πρώτην εἰσηγήσασθαι καὶ τὰ περὶ
τὴν εὐνομίαν καὶ εἰρήνην καταδεῖξαι. διὸ καὶ θε-
σμοφύλακας καὶ θεσμοθέτας ὀνομάζεσθαι τοὺς τὰ
περὶ τοὺς θεοὺς ὅσια καὶ τοὺς τῶν ἀνθρώπων νό-
μους διαφυλάττοντας· καὶ τὸν Ἀπόλλω, καθ' ὃν δὴ
χρόνον τοὺς χρησμοὺς διδόναι μέλλει, θεμιστεύειν
λέγομεν ἀπὸ τοῦ τὴν Θέμιν εὑρέτριαν γεγονέναι
τῶν χρησμῶν. οὗτοι μὲν οὖν οἱ θεοὶ πολλὰ τὸν 5
ἀνθρώπινον βίον εὐεργετήσαντες οὐ μόνον ἀθανά-
των τιμῶν ἠξιώθησαν, ἀλλὰ καὶ πρῶτοι τὸν Ὄλυμ-
πον ἐνομίσθησαν οἰκεῖν μετὰ τὴν ἐξ ἀνθρώπων με-
τάστασιν.

Κρόνου δὲ καὶ Ῥέας λέγεται γενέσθαι τήν τε **68**
Ἑστίαν καὶ Δήμητραν καὶ Ἥραν, ἔτι δὲ Δία καὶ
Ποσειδῶνα καὶ Ἅιδην. τούτων δὲ λέγεται τὴν μὲν
Ἑστίαν τὴν τῶν οἰκιῶν κατασκευὴν εὑρεῖν, καὶ διὰ
τὴν εὐεργεσίαν ταύτην παρὰ πᾶσι σχεδὸν ἀνθρώ-
ποις ἐν πάσαις οἰκίαις καθιδρυθῆναι, τιμῶν καὶ
θυσιῶν τυγχάνουσαν· Δήμητραν δέ, τοῦ σίτου φυο-
μένου μὲν ὡς ἔτυχε μετὰ τῆς ἄλλης βοτάνης, ἀγνοου-
μένου δὲ παρ' ἀνθρώποις, πρώτην συγκομίσαι καὶ
τὴν κατεργασίαν αὐτοῦ καὶ φυλακὴν ἐπινοῆσαι καὶ
385 σπείρειν καταδεῖξαι. εὑρεῖν μὲν οὖν αὐτὴν τὸν 2
σῖτον πρὸ τοῦ γεννῆσαι τὴν θυγατέρα Φερσεφόνην,
μετὰ δὲ τὴν ταύτης γένεσιν καὶ τὴν ὑπὸ Πλούτω-
νος ἁρπαγὴν ἐμπρῆσαι πάντα τὸν καρπὸν διά τε
τὴν ἔχθραν τὴν πρὸς τὸν Δία καὶ τὴν ἐπὶ τῇ θυ-

7 Ἀπόλλωνα II 8 μέλλειν D

γατρὶ λύπην. μετὰ δὲ τὴν εὕρεσιν τῆς Φερσεφόνης διαλλαγῆναί τε τῷ Διὶ καὶ τῷ Τριπτολέμῳ ἀποδοῦναι τὸν τοῦ σίτου σπόρον, ᾧ συντάξαι πᾶσιν ἀνθρώποις μεταδοῦναι τῆς τε δωρεᾶς καὶ τὰ περὶ
3 τὴν ἐργασίαν τοῦ σπόρου διδάξαι. λέγουσι δέ τινες ὅτι καὶ νόμους εἰσηγήσατο, καθ' οὓς ἀλλήλοις τὸ δίκαιον διδόναι συνειθίσθησαν ἄνθρωποι, καὶ τὴν παραδοῦσαν αὐτοῖς θεὰν θεσμοφόρον ἀπὸ τούτων προσηγόρευσαν. μεγίστων γὰρ ἀγαθῶν ἀνθρώποις αἰτίαν γενομένην ἐπιφανεστάτων τυχεῖν τιμῶν καὶ θυσιῶν, ἔτι δ' ἑορτῶν καὶ πανηγύρεων μεγαλοπρεπῶν, οὐ παρ' Ἕλλησι μόνον, ἀλλὰ καὶ παρὰ πᾶσι σχεδὸν τοῖς βαρβάροις, ὅσοι τῆς τροφῆς ταύτης ἐκοινώνησαν.

69 Ἀμφισβητοῦσι δὲ περὶ τῆς εὑρέσεως τοῦ καρποῦ τούτου πολλοί, τὴν θεὸν φάμενοι παρ' αὐτοῖς πρώτοις ὀφθῆναι καὶ τὴν τούτου φύσιν τε καὶ χρῆσιν καταδεῖξαι. Αἰγύπτιοι μὲν γὰρ λέγουσι τήν τε Δήμητραν καὶ τὴν Ἶσιν τὴν αὐτὴν εἶναι, καὶ εἰς Αἴγυπτον ἐνεγκεῖν τὸ σπέρμα πρώτην, ἀρδεύοντος μὲν εὐκαίρως τὰ πεδία τοῦ Νείλου ποταμοῦ, ταῖς
2 δ' ὥραις ἄριστα τῆς χώρας ταύτης κεκραμένης. τοὺς δ' Ἀθηναίους, καίπερ ἀποφαινομένους τὴν εὕρεσιν τοῦ καρποῦ τούτου γεγενημένην παρ' αὐτοῖς, ὅμως μαρτυρεῖν αὐτὸν ἑτέρωθεν κεκομισμένον εἰς τὴν Ἀττικήν· τὸν γὰρ τόπον τὸν ἐξ ἀρχῆς δεξάμενον

3 δοῦναι *CF*, παραδοῦναι Hert. 8 αὐτοὺς D ἀπὸ τ. θεσμ. v. 9 ἀνθρώποις ἀγαθῶν v. 16 ἑαυτοῖς v. 20 τὸ σπέρμα πρώτην C, τὸ σπέρμα om. AD, πρώτην om. FGM; πρώτην τὸ σπέρμα cet. 24 παρ' αὐτοῖς om. D

τὴν δωρεὰν ταύτην Ἐλευσῖνα προσαγορεύειν ἀπὸ τοῦ παρ' ἑτέρων ἐλθεῖν τὸ σπέρμα τοῦ σίτου κομισθέν. οἱ δὲ Σικελιῶται, νῆσον ἱερὰν Δήμητρος 3
καὶ Κόρης οἰκοῦντες, εἰκὸς εἶναί φασι τὴν δωρεὰν ταύτην πρώτοις τοῖς τὴν προσφιλεστάτην χώραν νεμομένοις δοθῆναι· ἄτοπον μὲν γὰρ ὑπάρχειν εὐκαρποτάτην αὐτὴν ὡς ἰδίαν ποιῆσαι, τῆς δ' εὐεργεσίας ὡς μηδὲν προσηκούσῃ μηδ' ἐσχάτῃ μεταδοῦναι, καὶ ταῦτ' ἐν αὐτῇ τὴν οἴκησιν ἔχουσαν, εἴπερ καὶ τῆς Κόρης τὴν ἁρπαγὴν ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ γε-
386 γονέναι συμπεφώνηται. εἶναι δὲ καὶ τὴν χώραν οἰκειοτάτην τούτοις τοῖς καρποῖς, ἐν ᾗ καὶ τὸν ποιητὴν λέγειν

ἀλλὰ τά γ' ἄσπαρτα καὶ ἀνήροτα πάντα φύονται,
πυροὶ καὶ κριθαί.

περὶ μὲν οὖν Δήμητρος τοιαῦτα μυθολογοῦσι. τῶν 4
δ' ἄλλων θεῶν τῶν ἐκ Κρόνου καὶ Ῥέας γενομένων φασὶν οἱ Κρῆτες Ποσειδῶνα μὲν πρῶτον χρήσασθαι ταῖς κατὰ θάλατταν ἐργασίαις καὶ στόλους συστήσασθαι, παραδόντος αὐτῷ τὴν ἡγεμονίαν ταύτην τοῦ Κρόνου· διὸ καὶ παραδίδοσθαι τοῖς ἐπιγινομένοις τοῦτον κύριον ὑπάρχειν τῶν κατὰ θάλατταν πραττομένων καὶ θυσίαις ὑπὸ τῶν ναυτιλλομένων τιμᾶσθαι. προσάπτουσι δ' αὐτῷ καὶ τὸ τοὺς ἵππους δαμάσαι πρῶτον καὶ τὴν ἐπιστήμην καταδεῖξαι τὴν περὶ τὴν ἱππικήν, ἀφ' ἧς ἵππιον αὐτὸν

2 κομισθέν Dind., κομισθέντος D, κομίσαντας C, κομίσαντα F; τὸν τὸ σπέρμα . . κομίσαντα M, f. del. 8 προσηκούσῃ F, προσηκούσης cet. μηδ'] τῇδ' Iensius, del. Dind. 16 μυθολογεῖται CG 26 ἵππειον CFG

5 ὠνομάσθαι. τὸν δ' Ἅιδην λέγεται τὰ περὶ τὰς ταφὰς καὶ τὰς ἐκφορὰς καὶ τιμὰς τῶν τεθνεώτων καταδεῖξαι, τὸν πρὸ τοῦ χρόνον μηδεμιᾶς οὔσης ἐπιμελείας περὶ αὐτούς· διὸ καὶ τῶν τετελευτηκότων ὁ θεὸς οὗτος παρείληπται κυριεύειν, ἀπονεμηθείσης τὸ παλαιὸν αὐτῷ τῆς τούτων ἀρχῆς καὶ φροντίδος.

70 Περὶ δὲ τῆς τοῦ Διὸς γενέσεώς τε καὶ βασιλείας διαφωνεῖται· καί τινες μέν φασιν αὐτὸν μετὰ τὴν ἐξ ἀνθρώπων τοῦ Κρόνου μετάστασιν εἰς θεοὺς διαδέξασθαι τὴν βασιλείαν, οὐ βίᾳ κατισχύσαντα τὸν πατέρα, νομίμως δὲ καὶ δικαίως ἀξιωθέντα ταύτης τῆς τιμῆς· τινὲς δὲ μυθολογοῦσι τῷ Κρόνῳ γενέσθαι λόγιον περὶ τῆς τοῦ Διὸς γενέσεως, ὅτι παραιρήσεται τὴν βασιλείαν αὐτοῦ βιαίως ὁ γεννη-
2 θεὶς παῖς. διόπερ τὸν μὲν Κρόνον τὰ γεννώμενα παιδία πλεονάκις ἀφανίζειν, τὴν δὲ Ῥέαν ἀγανακτήσασαν, καὶ μὴ δυναμένην μεταθεῖναι τὴν προαίρεσιν τἀνδρός, τὸν Δία τεκοῦσαν ἐν τῇ προσαγορευομένῃ Ἴδῃ κλέψαι καὶ δοῦναι λάθρᾳ τοῖς Κούρησιν ἐκθρέψαι τοῖς κατοικοῦσι πλησίον ὄρους τῆς Ἴδης. τούτους δ' ἀπενέγκαντας εἴς τι ἄντρον παραδοῦναι ταῖς Νύμφαις, παρακελευσαμένους τὴν πᾶσαν ἐπι-
3 μέλειαν αὐτοῦ ποιεῖσθαι. αὗται δὲ μέλι καὶ γάλα μίσγουσαι τὸ παιδίον ἔθρεψαν καὶ τῆς αἰγὸς τῆς ὀνομαζομένης Ἀμαλθείας τὸν μαστὸν εἰς διατροφὴν παρείχοντο. σημεῖα δὲ πολλὰ μέχρι τοῦ νῦν διαμένειν τῆς γενέσεως καὶ διατροφῆς τοῦ θεοῦ τού-

1 ἀΐδη D 14 παρελεῖται CF 16 πολλάκις F 18 προειρημένῃ F 19 Ἴδῃ] Δίκτῃ CFG (cf. p. 99, 22) 23 ποιήσασθαι CFG 25 Ἀμαλθαίας CFG

του κατὰ τὴν νῆσον. φερομένου μὲν γὰρ ὑπὸ τῶν 4
Κουρήτων αὐτοῦ νηπίου φασὶν ἀποπεσεῖν τὸν ὀμφαλὸν περὶ τὸν ποταμὸν τὸν καλούμενον Τρίτωνα, καὶ τὸ χωρίον τε τοῦτο καθιερωθὲν ἀπὸ τοῦ τότε συμβάντος Ὀμφαλὸν προσαγορευθῆναι καὶ τὸ περικείμενον πεδίον ὁμοίως Ὀμφάλειον. κατὰ δὲ τὴν Ἴδην, ἐν ᾗ συνέβη τραφῆναι τὸν θεόν, τό τε ἄντρον ἐν ᾧ τὴν δίαιταν εἶχε καθιέρωται καὶ οἱ περὶ
387 αὐτὸ λειμῶνες ὁμοίως ἀνεῖνται περὶ τὴν ἀκρώρειαν
ὄντες. τὸ δὲ πάντων παραδοξότατον καὶ μυθολο- 5
γούμενον περὶ τῶν μελιττῶν οὐκ ἄξιον παραλιπεῖν· τὸν γὰρ θεόν φασιν ἀθάνατον μνήμην τῆς πρὸς αὐτὰς οἰκειότητος διαφυλάξαι βουλόμενον ἀλλάξαι μὲν τὴν χρόαν αὐτῶν καὶ ποιῆσαι χαλκῷ χρυσοειδεῖ παραπλησίαν, τοῦ τόπου δ' ὄντος ὑψηλοῦ καθ' ὑπερβολήν, καὶ πνευμάτων τε μεγάλων ἐν αὐτῷ γινομένων καὶ χιόνος πολλῆς πιπτούσης, ἀνεπαισθήτους αὐτὰς καὶ ἀπαθεῖς ποιῆσαι, δυσχειμερωτάτους τόπους νεμομένας. τῇ θρεψάσῃ δ' αἰγὶ τιμάς 6
τέ τινας ἄλλας ἀπονεῖμαι καὶ τὴν ἐπωνυμίαν ἀπ' αὐτῆς λαβεῖν, αἰγίοχον ἐπονομασθέντα. ἀνδρωθέντα δ' αὐτόν φασι πρῶτον πόλιν κτίσαι περὶ τὴν Δίκταν, ὅπου καὶ τὴν γένεσιν αὐτοῦ γενέσθαι μυθολογοῦσιν· ἧς ἐκλειφθείσης ἐν τοῖς ὕστερον χρόνοις διαμένειν ἔτι καὶ νῦν ἕρματα τῶν θεμελίων.

Διενέγκαι δὲ τὸν θεὸν τοῦτον ἁπάντων ἀνδρείᾳ 71

3 Τρίτωνα] τρίτον CD 4 τε Dind., δὲ cod., διὰ Wess. 9 αὐτῷ C, αὐτὸν cet. λιμένες DF 11 περὶ τ. μ. οὐκ om. D[1] 13 αὐτοὺς II 15 καὶ τοῖ τόπου ὄντος D 18 ποιῆσαι] εἰς τοὺς add. ABDE; f. ὡς τοὺς 26 τούτων D

καὶ συνέσει καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ταῖς ἄλλαις ἁπάσαις
ἀρεταῖς· διὸ καὶ παραλαβόντα τὴν βασιλείαν παρὰ
τοῦ Κρόνου πλεῖστα καὶ μέγιστα τὸν ἀνθρώπινον
βίον εὐεργετῆσαι. πρῶτον μὲν γὰρ ἁπάντων κατα-
δεῖξαι περὶ τῶν ἀδικημάτων τὸ δίκαιον ἀλλήλοις
διδόναι τοὺς ἀνθρώπους καὶ τοῦ βίᾳ τι πράττειν
ἀποστῆσαι, κρίσει δὲ καὶ δικαστηρίῳ τὰς ἀμφισβη-
τήσεις διαλύειν. καθόλου δὲ τὰ περί τε τῆς εὐνο-
μίας καὶ τῆς εἰρήνης προσαναπληρῶσαι, τοὺς μὲν
ἀγαθοὺς πείθοντα, τοὺς δὲ φαύλους τῇ τιμωρίᾳ
2 καὶ τῷ φόβῳ καταπληττόμενον. ἐπελθεῖν δ' αὐτὸν
καὶ τὴν οἰκουμένην σχεδὸν πᾶσαν τοὺς μὲν λῃστὰς
καὶ ἀσεβεῖς ἀναιροῦντα, τὴν δ' ἰσότητα καὶ τὴν
δημοκρατίαν εἰσηγούμενον· ὅτε δή φασιν αὐτὸν καὶ
τοὺς γίγαντας ἀνελεῖν, ἐν μὲν Κρήτῃ τοὺς περὶ
Μύλινον, κατὰ δὲ τὴν Φρυγίαν τοὺς περὶ Τυφῶνα.
3 πρὸ δὲ τῆς μάχης τῆς πρὸς τοὺς ἐν Κρήτῃ γίγαν-
τας λέγεται τὸν Δία θῦσαι βοῦν Ἡλίῳ καὶ Οὐρανῷ
καὶ Γῇ· ἐπὶ δὲ τῶν ἱερῶν ἁπάντων φανῆναι τὰ
περὶ τούτων ἐπικριθέντα * ἐπισημαίνεται κράτος καὶ
ἀπόστασις ἀπὸ τῶν πολεμίων πρὸς αὐτούς. ἀκό-
λουθον δὲ τούτοις γενέσθαι τοῦ πολέμου τὸ τέλος·
αὐτομολῆσαι μὲν γὰρ ἐκ τῶν πολεμίων Μουσαῖον,
καὶ τυχεῖν ὡρισμένων τιμῶν, κατακοπῆναι δ' ὑπὸ
4 τῶν θεῶν ἅπαντας τοὺς ἀντιταξαμένους. συστῆναι
δὲ καὶ ἄλλους πολέμους αὐτῷ πρὸς γίγαντας, τῆς

1 καὶ σ. κ. δικαιοσύνῃ om. D 7 ἀποστῆναι Schäfer 12 ἅπασαν *CFG* 17 τοὺς γίγαντας τοὺς ἐν Κρ. *CFG* 18 βοῦν om. E 20 περὶ ABCDF, παρὰ cet. ἐπικριθέντα] ἃ CF, πρῶτον cet.; πρῶτον, δι' ὧν Reiske ἐπισημαίνεσθαι Wess., ἐπισημαίνειν Dind. 21 ἀπόστασιν Wess.

μὲν Μακεδονίας περὶ τὴν Παλλήνην, τῆς δ' Ἰταλίας
κατὰ τὸ πεδίον, ὃ τὸ μὲν παλαιὸν ἀπὸ τοῦ κατα-
κεκαυμένου τόπου Φλεγραῖον ὠνομάζετο, κατὰ δὲ
τοὺς ὕστερον χρόνους Κυμαῖον προσηγόρευον. κολα- 5
σθῆναι δὲ τοὺς γίγαντας ὑπὸ Διὸς διὰ τὴν εἰς
τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους παρανομίαν καὶ διὰ τὸ ταῖς
388 τοῦ σώματος ὑπεροχαῖς καὶ ῥώμαις πεποιθότας κατα-
δουλοῦσθαι μὲν τοὺς πλησιοχώρους, ἀπειθεῖν δὲ
τοῖς περὶ τοῦ δικαίου τιθεμένοις νόμοις, πόλεμον
δ' ἐκφέρειν πρὸς τοὺς διὰ τὰς κοινὰς εὐεργεσίας
ὑπὸ πάντων θεοὺς νομιζομένους. τὸν δ' οὖν Δία 6
λέγουσι μὴ μόνον ἄρδην ἐξ ἀνθρώπων ἀφανίσαι
τοὺς ἀσεβεῖς καὶ πονηρούς, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀρίστοις
τῶν θεῶν καὶ ἡρώων, ἔτι δ' ἀνδρῶν τὰς ἀξίας
ἀπονεῖμαι τιμάς. διὰ δὲ τὸ μέγεθος τῶν εὐεργε-
σιῶν καὶ τὴν ὑπεροχὴν τῆς δυνάμεως συμφώνως
αὐτῷ παρὰ πάντων συγκεχωρῆσθαι τήν τε βασι-
λείαν εἰς τὸν ἀεὶ χρόνον καὶ τὴν οἴκησιν τὴν ἐν
Ὀλύμπῳ. καταδειχθῆναι δὲ καὶ θυσίας αὐτῷ συν- 72
τελεῖν ὑπὲρ τοὺς ἄλλους ἅπαντας, καὶ μετὰ τὴν ἐκ
γῆς μετάστασιν εἰς τὸν οὐρανὸν ἐγγενέσθαι δόξας
δικαίους ἐν ταῖς τῶν εὖ πεπονθότων ψυχαῖς, ὡς
ἁπάντων τῶν γινομένων κατ' οὐρανὸν οὗτος εἴη
κύριος, λέγω δ' ὄμβρων τε καὶ βροντῶν καὶ κεραυ-
νῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων. διόπερ αὐτὸν 2
προσαγορευθῆναι Ζῆνα μὲν ἀπὸ τοῦ δοκεῖν τοῖς
ἀνθρώποις αἴτιον εἶναι τοῦ ζῆν, ταῖς ἐκ τοῦ περι-
έχοντος εὐκρασίαις τοὺς καρποὺς ἀνάγοντα πρὸς

2 μὲν om. D 4 προσηγορεύθη CFG 11 δ' om. D
14 θεῶν AD, τε θεῶν cet. 22 δικαίως A 28 τοὺς om. D

τέλος, πατέρα δὲ διὰ τὴν φροντίδα καὶ τὴν εὔνοιαν τὴν εἰς ἅπαντας, ἔτι δὲ καὶ τὸ δοκεῖν ὥσπερ ἀρχηγὸν εἶναι τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων, ὕπατον δὲ καὶ βασιλέα διὰ τὴν τῆς ἀρχῆς ὑπεροχήν, εὐβουλέα δὲ καὶ μητιέτην διὰ τὴν ἐν τῷ βουλεύεσθαι καλῶς
3 *σύνεσιν. μυθολογοῦσι δὲ καὶ τὴν Ἀθηνᾶν κατὰ τὴν Κρήτην ἐκ Διὸς ἐν ταῖς πηγαῖς τοῦ Τρίτωνος ποταμοῦ γεννηθῆναι· διὸ καὶ Τριτογένειαν ὀνομασθῆναι. ἔστι δὲ καὶ νῦν ἔτι περὶ τὰς πηγὰς ταύτας ἱερὸν ἅγιον τῆς θεοῦ ταύτης, ἐν ᾧ τόπῳ*
4 *τὴν γένεσιν αὐτῆς ὑπάρξαι μυθολογοῦσι. λέγουσι δὲ καὶ τοὺς γάμους τοῦ τε Διὸς καὶ τῆς Ἥρας ἐν τῇ Κνωσίων χώρᾳ γενέσθαι κατά τινα τόπον πλησίον τοῦ Θήρηνος ποταμοῦ, καθ' ὃν νῦν ἱερόν ἐστιν, ἐν ᾧ θυσίας κατ' ἐνιαυτὸν ἁγίους ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων συντελεῖσθαι, καὶ τοὺς γάμους ἀπομιμεῖσθαι, καθάπερ ἐξ ἀρχῆς γενέσθαι παρεδόθησαν.*

5 *Τοῦ δὲ Διὸς ἐκγόνους φασὶ γενέσθαι θεὰς μὲν Ἀφροδίτην καὶ Χάριτας, πρὸς δὲ ταύταις Εἰλείθυιαν καὶ τὴν ταύτης συνεργὸν Ἄρτεμιν, καὶ τὰς προσαγορευομένας Ὥρας, Εὐνομίαν τε καὶ Δίκην, ἔτι δ' Εἰρήνην* καὶ Ἀθηνᾶν καὶ Μούcαc, *θεοὺς δὲ Ἥφαιστον καὶ Ἄρην καὶ Ἀπόλλωνα, πρὸς δὲ τούτοις*
73 *Ἑρμῆν* καὶ Διόνυcον καὶ Ἡρακλέα. *τούτων δ' ἑκάστῳ* 389

8 *ἐπονομασθῆναι CFG* 9 *περὶ*] *παρὰ FG* 12 *τοῦ τε*] *τοῦ στε* D, *τούς τε* v. 13 *Κνωσσίων* v. 14 *Θηρινος* D 16 *ἐγχωρίων*] *ἱερέων* add. *CF* 17 *παρεδόθη* F 18 *τοῦ* Dind., *τοὺς* cod. 19 *εἰλήθυιαν* (*ἠληθύιαν* m. 1) D, *εἰλίθυιαν* C (= c. 73, 4) 21 *τε* om. D 22 *καὶ Ἀθηνᾶν καὶ Μούσας* add. Iensius, *Palladem Musas* Poggius 23 *Ἄρεα CFG* 24 *καὶ Διόνυσον καὶ Ἡρακλέα* add. Iensius

μυθολογοῦσι τὸν Δία τῶν εὑρεθέντων ὑπ' αὐτοῦ
καὶ συντελουμένων ἔργων τὰς ἐπιστήμας καὶ τὰς
τιμὰς τῆς εὑρέσεως ἀπονεῖμαι, βουλόμενον αἰώνιον
αὐτοῖς περιποιῆσαι μνήμην παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις. 2
παραδοθῆναι δὲ τῇ μὲν Ἀφροδίτῃ τήν τε τῶν παρ-
θένων ἡλικίαν, ἐν οἷς χρόνοις δεῖ γαμεῖν αὐτάς,
καὶ τὴν ἄλλην ἐπιμέλειαν τὴν ἔτι καὶ νῦν ἐν τοῖς
γάμοις γινομένην μετὰ θυσιῶν καὶ σπονδῶν, ἃς
ποιοῦσιν ἄνθρωποι τῇ θεῷ ταύτῃ. προθύουσι δὲ
πρότερον ἅπαντες τῷ Διὶ τῷ τελείῳ καὶ Ἥρᾳ τε-
λείᾳ διὰ τὸ τούτους ἀρχηγοὺς γεγονέναι καὶ πάν-
των εὑρετάς, καθότι προείρηται. ταῖς δὲ Χάρισι 3
δοθῆναι τὴν τῆς ὄψεως κόσμησιν καὶ τὸ σχηματί-
ζειν ἕκαστον μέρος τοῦ σώματος πρὸς τὸ βέλτιον
καὶ προσηνὲς τοῖς θεωροῦσι, πρὸς δὲ τούτοις τὸ
κατάρχειν εὐεργεσίας καὶ πάλιν ἀμείβεσθαι ταῖς
προσηκούσαις χάρισι τοὺς εὖ ποιήσαντας. Εἰλεί- 4
θυιαν δὲ λαβεῖν τὴν περὶ τὰς τικτούσας ἐπιμέλειαν
καὶ θεραπείαν τῶν ἐν τῷ τίκτειν κακοπαθουσῶν.
διὸ καὶ τὰς ἐν τοῖς τοιούτοις κινδυνευούσας γυναῖ-
κας ἐπικαλεῖσθαι μάλιστα τὴν θεὸν ταύτην. Ἄρτε- 5
μιν δέ φασιν εὑρεῖν τὴν τῶν νηπίων παιδίων θε-
ραπείαν καὶ τροφάς τινας ἁρμοζούσας τῇ φύσει
τῶν βρεφῶν· ἀφ' ἧς αἰτίας καὶ κουροτρόφον αὐτὴν 6
ὀνομάζεσθαι. τῶν δ' ὀνομαζομένων Ὡρῶν ἑκάστη
δοθῆναι τὴν ἐπώνυμον τάξιν τε καὶ [τοῦ] βίου δια-
κόσμησιν ἐπὶ τῇ μεγίστῃ τῶν ἀνθρώπων ὠφελείᾳ·
μηδὲν γὰρ εἶναι μᾶλλον δυνάμενον εὐδαίμονα βίον

13 τὸ Iensius, τοῦ cod. 26 τοῦ om. D

παρασκευάσαι τῆς εὐνομίας καὶ δίκης καὶ εἰρήνης.

7 Ἀθηνᾷ δὲ προσάπτουσι τήν τε τῶν ἐλαιῶν ἡμέρωσιν καὶ φυτείαν παραδοῦναι τοῖς ἀνθρώποις καὶ τὴν τοῦ καρποῦ τούτου κατεργασίαν· πρὸ γὰρ τοῦ γενέσθαι τὴν θεὸν ταύτην ὑπάρξαι μὲν τὸ γένος τοῦτο τῶν δένδρων μετὰ τῆς ἄλλης ἀγρίας ὕλης, τὴν μέντοι γ' ἐπιμέλειαν ταύτης [οὐκ] εἶναι καὶ τὴν ἐμπειρίαν τὴν ἔτι καὶ νῦν γινομένην περὶ τούτων.

8 πρὸς δὲ τούτοις τὴν τῆς ἐσθῆτος κατασκευὴν καὶ τὴν τεκτονικὴν τέχνην, ἔτι δὲ πολλὰ τῶν ἐν ταῖς ἄλλαις ἐπιστήμαις εἰσηγήσασθαι τοῖς ἀνθρώποις· εὑρεῖν δὲ καὶ τὴν τῶν αὐλῶν κατασκευὴν καὶ τὴν διὰ τούτων συντελουμένην μουσικὴν καὶ τὸ σύνολον πολλὰ τῶν φιλοτέχνων ἔργων, ἀφ' ὧν ἐργά-

74 νην αὐτὴν προσαγορεύεσθαι. ταῖς δὲ Μούσαις δοθῆναι παρὰ τοῦ πατρὸς τὴν τῶν γραμμάτων εὕρεσιν καὶ τὴν τῶν ἐπῶν σύνθεσιν τὴν προσαγορευομένην 390 ποιητικήν. πρὸς δὲ τοὺς λέγοντας, ὅτι Σύροι μὲν εὑρεταὶ τῶν γραμμάτων εἰσί, παρὰ δὲ τούτων Φοίνικες μαθόντες τοῖς Ἕλλησι παραδεδώκασιν, οὗτοι δ' εἰσὶν οἱ μετὰ Κάδμου πλεύσαντες εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ διὰ τοῦτο τοὺς Ἕλληνας τὰ γράμματα Φοινίκεια προσαγορεύειν, φασὶ τοὺς Φοίνικας οὐκ ἐξ ἀρχῆς εὑρεῖν, ἀλλὰ τοὺς τύπους τῶν γραμμάτων μεταθεῖναι μόνον, καὶ τῇ τε γραφῇ ταύτῃ τοὺς πλείστους τῶν ἀνθρώπων χρήσασθαι καὶ διὰ τοῦτο

2 τυχεῖν τῆς προειρημένης προσηγορίας. Ἥφαιστον δὲ λέγουσιν εὑρετὴν γενέσθαι τῆς περὶ τὸν σίδη-

7 οὐκ delevi 11 ἡγήσασθαι D 23 φοινίκια cod. (c. 58, 3) 25 τε om. v.

ρον ἐργασίας ἁπάσης καὶ τῆς περὶ τὸν χαλκὸν καὶ
χρυσὸν καὶ ἄργυρον καὶ τῶν ἄλλων ὅσα τὴν ἐκ τοῦ
πυρὸς ἐργασίαν ἐπιδέχεται, καὶ τὰς ἄλλας δὲ χρείας
τὰς τοῦ πυρὸς ἁπάσας προσεξευρεῖν καὶ παραδοῦ-
ναι τοῖς τε τὰς τέχνας ἐργαζομένοις καὶ τοῖς ἄλλοις
ἅπασιν ἀνθρώποις· διόπερ οἱ τῶν τεχνῶν τούτων 3
δημιουργοὶ τὰς εὐχὰς καὶ θυσίας τούτῳ τῷ θεῷ
μάλιστα ποιοῦσι, καὶ τὸ πῦρ οὗτοί τε καὶ πάντες
ἄνθρωποι προσαγορεύουσιν Ἥφαιστον, εἰς μνήμην
καὶ τιμὴν ἀθάνατον τιθέμενοι τὴν ἐξ ἀρχῆς τῷ
κοινῷ βίῳ δεδομένην εὐεργεσίαν. τὸν Ἄρην δὲ 4
μυθολογοῦσι πρῶτον κατασκευάσαι πανοπλίαν καὶ
στρατιώτας καθοπλίσαι καὶ τὴν ἐν ταῖς μάχαις ἐνα-
γώνιον ἐνέργειαν εἰσηγήσασθαι, φονεύοντα τοὺς
ἀπειθοῦντας τοῖς θεοῖς. Ἀπόλλωνα δὲ τῆς κιθάρας 5
εὑρετὴν ἀναγορεύουσι καὶ τῆς κατ' αὐτὴν μουσι-
κῆς· ἔτι δὲ τὴν ἰατρικὴν ἐπιστήμην ἐξενεγκεῖν διὰ
τῆς μαντικῆς τέχνης γινομένην, δι' ἧς τὸ παλαιὸν
συνέβαινε θεραπείας τυγχάνειν τοὺς ἀρρωστοῦντας·
εὑρετὴν δὲ καὶ τοῦ τόξου γενόμενον διδάξαι τοὺς
ἐγχωρίους τὰ περὶ τὴν τοξείαν, ἀφ' ἧς αἰτίας μά-
λιστα παρὰ τοῖς Κρησὶν ἐζηλῶσθαι τὴν τοξικὴν καὶ
τὸ τόξον Κρητικὸν ὀνομασθῆναι. Ἀπόλλωνος δὲ 6
καὶ Κορωνίδος Ἀσκληπιὸν γενηθέντα, καὶ πολλὰ
παρὰ τοῦ πατρὸς τῶν εἰς ἰατρικὴν μαθόντα, προσ-
εξευρεῖν τήν τε χειρουργίαν καὶ τὰς τῶν φαρμά-
κων σκευασίας καὶ ῥιζῶν δυνάμεις, καὶ καθόλου

5 τε om. D 6 διόπερ] δι ἅπερ D οἱ Dind., οἵ τε cod. 8 πάντες DF, πάντες οἱ cet. 23 Κρητικὸν Bochartus, Σκυθικὸν cod. 24 γεννηθέντα D

προβιβάσαι τὴν τέχνην ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ὡς ἀρ-
75 χηγὸν αὐτῆς καὶ κτίστην τιμᾶσθαι. τῷ δ' Ἑρμῇ
προσάπτουσι τὰς ἐν τοῖς πολέμοις γινομένας ἐπι- 391
κηρυκείας καὶ διαλλαγὰς καὶ σπονδὰς καὶ τὸ τού-
των σύσσημον κηρύκειον, ὃ φορεῖν εἰώθασιν οἱ
περὶ τῶν τοιούτων τοὺς λόγους ποιούμενοι καὶ διὰ
τούτου τυγχάνοντες παρὰ τοῖς πολεμίοις ἀσφαλείας·
ὅθεν δὴ καὶ κοινὸν Ἑρμῆν ὠνομάσθαι, διὰ τὸ τὴν
ὠφέλειαν ἀμφοτέροις εἶναι κοινὴν τοῖς ἐν τῷ πο-
2 λέμῳ τὴν εἰρήνην μεταλαμβάνουσι. φασὶ δ' αὐτὸν
καὶ μέτρα καὶ σταθμὰ καὶ τὰ διὰ τῆς ἐμπορίας
κέρδη πρῶτον ἐπινοῆσαι καὶ τὸ λάθρᾳ τὰ τῶν ἄλ-
λων σφετερίζεσθαι. παραδεδόσθαι δ' αὐτὸν καὶ κή-
ρυκα τῶν θεῶν, ἔτι δ' ἄγγελον ἄριστον διὰ τὸ
σαφῶς αὐτὸν ἕκαστα τῶν εἰς ἐντολὴν δοθέντων
ἑρμηνεύειν· ἀφ' οὗ καὶ τετευχέναι τῆς προσηγορίας
αὐτὸν ταύτης, οὐχ εὑρετὴν τῶν ὀνομάτων καὶ λέ-
ξεων γενόμενον, ὥς τινές φασιν, ἀλλὰ τὸ τῆς ἀπαγ-
γελίας ἄρτιον καὶ σαφὲς ἐκπεπονηκότα περιττότερον
3 τῶν ἄλλων. εἰσηγητὴν δ' αὐτὸν καὶ παλαίστρας
γενέσθαι, καὶ τὴν ἀπὸ τῆς χελώνης λύραν ἐπινοῆσαι
μετὰ τὴν Ἀπόλλωνος πρὸς Μαρσύαν σύγκρισιν, καθ'
ἣν λέγεται τὸν Ἀπόλλωνα νικήσαντα καὶ τιμωρίαν
ὑπὲρ τὴν ἀξίαν λαβόντα παρὰ τοῦ λειφθέντος μετα-
μεληθῆναι, καὶ τὰς ἐκ τῆς κιθάρας χορδὰς ἐκρή-
ξαντα μέχρι τινὸς χρόνου τῆς ἐν αὐτῇ μουσικῆς
4 ἀποστῆναι. Διόνυσον δὲ μυθολογοῦσιν εὑρετὴν γε-
νέσθαι τῆς τ' ἀμπέλου καὶ τῆς περὶ ταύτην ἐργα-

7 τούτων D, τοῦτο F 15 σαφῶς] καλῶς CFGM 18 ἐπαγγελίας D 28 τῆς τ' DF, τῆς cet.

σίας, ἔτι δ' οἰνοποιίας καὶ τοῦ πολλοὺς τῶν ἐκ τῆς
ὀπώρας καρπῶν ἀποθησαυρίζεσθαι καὶ τὰς χρείας
καὶ τὰς τροφὰς παρέχεσθαι τοῖς ἀνθρώποις ἐπὶ
πολὺν χρόνον. τοῦτον δὲ τὸν θεὸν γεγονέναι φα-
σὶν ἐκ Διὸς καὶ Φερσεφόνης κατὰ τὴν Κρήτην, ὃν
Ὀρφεὺς κατὰ τὰς τελετὰς παρέδωκε διασπώμενον
ὑπὸ τῶν Τιτάνων· πλείονας γὰρ Διονύσους συμ-
βαίνει γεγονέναι, περὶ ὧν ἡμεῖς σαφέστερον τὰ κατὰ
μέρος ἐν οἰκειοτέροις καιροῖς ἀναγεγράφαμεν. οἱ 5
δ' οὖν Κρῆτες τῆς παρ' αὐτοῖς γενέσεως τοῦ θεοῦ
πειρῶνται σημεῖα φέρειν, λέγοντες ὅτι περὶ τὴν
Κρήτην δύο νήσους κτίσας ἐπὶ τῶν καλουμένων δι-
δύμων κόλπων Διονυσιάδας ἀφ' ἑαυτοῦ προσηγό-
ρευσεν, ὅπερ μηδαμοῦ τῆς οἰκουμένης αὐτὸν ἑτέρωθι
πεποιηκέναι. Ἡρακλέα δὲ μυθολογοῦσιν ἐκ Διὸς **76**
γενέσθαι παμπόλλοις ἔτεσι πρότερον τοῦ γεννηθέν-
392 τος [περὶ τὴν Ἀργείαν] ἐξ Ἀλκμήνης. τοῦτον δὲ
μητρὸς μὲν μὴ παρειληφέναι τίνος ἦν, αὐτὸ δὲ μό-
νον ὅτι ῥώμῃ σώματος πολὺ τῶν ἁπάντων διενεγκὼν
ἐπῆλθε τὴν οἰκουμένην, κολάζων μὲν τοὺς ἀδίκους,
ἀναιρῶν δὲ τὰ τὴν χώραν ἀοίκητον ποιοῦντα θηρία·
πᾶσι δ' ἀνθρώποις τὴν ἐλευθερίαν περιποιήσας ἀήτ-
τητος μὲν ἐγένετο καὶ ἄτρωτος, διὰ δὲ τὰς εὐερ-
γεσίας ἀθανάτου τιμῆς ἔτυχε παρ' ἀνθρώποις. τὸν 2
δ' ἐξ Ἀλκμήνης Ἡρακλέα παντελῶς νεώτερον ὄντα,
καὶ ζηλωτὴν γενόμενον τῆς τοῦ παλαιοῦ προαιρέ-

1 *τοῦ* Reiske, *τοὺς* cod. 2 *ἀποθησαυρίζειν CFG* *καὶ τὰς — παρέχεσθαι* om. ADEN 12 *διδύμων* om. CFM 17 *περὶ τὴν Ἀργείαν* om. ADEFGN 19 *διενέγκας CF* 26 *γενόμενον* — p. 108, 1 *τυχεῖν* om. F; *ζηλωτὴν τῆς ἀρετῆς τυχεῖν τε τῆς* AEGN

σεως, διὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας τυχεῖν τε τῆς ἀθανα-
σίας καὶ χρόνων ἐγγενομένων διὰ τὴν ὁμωνυμίαν
δόξαι τὸν αὐτὸν εἶναι, καὶ τὰς τοῦ προτέρου πρά-
ξεις εἰς τοῦτον μεταπεσεῖν, ἀγνοούντων τῶν πολ-
λῶν τἀληθές. ὁμολογοῦσι δὲ τοῦ παλαιοτέρου θεοῦ
κατὰ τὴν Αἴγυπτον πράξεις τε καὶ τιμὰς ἐπιφα-
νεστάτας διαμένειν καὶ πόλιν ὑπ' ἐκείνου κτισθεῖσαν.
3 Βριτόμαρτιν δὲ τὴν προσαγορευομένην Δίκτυνναν
μυθολογοῦσι γενέσθαι μὲν ἐν Καινοῖ τῆς Κρήτης
ἐκ Διὸς καὶ Κάρμης τῆς Εὐβούλου τοῦ γεννηθέντος
ἐκ Δήμητρος· ταύτην δ' εὑρέτιν γενομένην δικτύων
τῶν εἰς κυνηγίαν προσαγορευθῆναι Δίκτυνναν, καὶ
τὰς μὲν διατριβὰς ποιήσασθαι μετὰ τῆς Ἀρτέμιδος,
ἀφ' ἧς αἰτίας ἐνίους δοκεῖν τὴν αὐτὴν εἶναι Δίκτυν-
νάν τε καὶ Ἄρτεμιν, θυσίαις δὲ καὶ ναῶν κατα-
σκευαῖς τετιμῆσθαι παρὰ τοῖς Κρησὶ τὴν θεὸν ταύτην.
4 τοὺς δ' ἱστοροῦντας αὐτὴν ὠνομάσθαι Δίκτυνναν
ἀπὸ τοῦ συμφυγεῖν εἰς ἁλιευτικὰ δίκτυα, διωκομέ-
νην ὑπὸ Μίνω συνουσίας ἕνεκα, διημαρτηκέναι τῆς
ἀληθείας· οὔτε γὰρ τὴν θεὸν εἰς τοιαύτην ἀσθέ-
νειαν ἐλθεῖν πιθανὸν ὑπάρχειν ὥστε προσδεηθῆναι
τῆς παρ' ἀνθρώπων βοηθείας, τοῦ μεγίστου τῶν
θεῶν οὖσαν θυγατέρα, οὔτε τῷ Μίνῳ δίκαιον προσ-
άπτειν τοιαύτην ἀσέβειαν, παραδεδομένῳ συμφώνως
δικαίαν προαίρεσιν καὶ βίον ἐπαινούμενον ἐζηλω-
77 κέναι. Πλοῦτον δὲ γενέσθαι φασὶν ἐν Τριπόλῳ τῆς
Κρήτης ἐκ Δήμητρος καὶ Ἰασίωνος, διττῶς ἱστο-

5 μυθολογοῦσι DG 7 κτισθῆναι CFGM 10 χάρμης D 11 εὑρετὴν CD 12 κυνήγια G 15 δὲ] τε cod. 26 τριπόδῳ cod., corr. Rhod.

ρουμένης αὐτοῦ τῆς γενέσεως. οἱ μὲν γάρ φασι τὴν γῆν σπαρεῖσαν ὑπὸ Ἰασίωνος καὶ τυγχάνουσαν ἐπιμελείας τῆς προσηκούσης ἀνεῖναι τοσοῦτο πλῆθος καρπῶν, ὥστε τοὺς ἰδόντας ἴδιον ὄνομα θέσθαι τῷ πλήθει τῶν γενομένων καρπῶν καὶ προσαγορεῦσαι πλοῦτον· διὸ καὶ τοῖς ἐπιγινομένοις παραδόσιμον
393 γενέσθαι τὸ τοὺς πλείω τῶν ἱκανῶν κτησαμένους
ἔχειν πλοῦτον. ἔνιοι δὲ μυθολογοῦσιν ἐκ Δήμητρος 2
καὶ Ἰασίωνος γενέσθαι παῖδα Πλοῦτον ὀνομαζόμενον, ὃν πρῶτον ἐπιμέλειαν βίου καὶ χρημάτων ἀθροισμὸν καὶ φυλακὴν εἰσηγήσασθαι, τῶν πρὸ τοῦ πάντων ὀλιγώρως ἐχόντων περὶ τὸ σωρεύειν καὶ τηρεῖν ἐπιμελῶς χρημάτων πλῆθος.

Περὶ μὲν οὖν τῶν θεῶν οἱ Κρῆτες τῶν παρ' 3
αὐτοῖς λεγομένων γεννηθῆναι τοιαῦτα μυθολογοῦσι· τὰς δὲ τιμὰς καὶ θυσίας καὶ τὰς περὶ τὰ μυστήρια τελετὰς ἐκ Κρήτης εἰς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους παραδεδόσθαι λέγοντες τοῦτο φέρουσιν, ὡς οἴονται, μέγιστον τεκμήριον· τήν τε γὰρ παρ' Ἀθηναίοις ἐν Ἐλευσῖνι γινομένην τελετήν, ἐπιφανεστάτην σχεδὸν οὖσαν ἁπασῶν, καὶ τὴν ἐν Σαμοθρᾴκῃ καὶ τὴν ἐν Θρᾴκῃ ἐν τοῖς Κίκοσιν, ὅθεν ὁ καταδείξας Ὀρφεὺς ἦν, μυστικῶς παραδίδοσθαι, κατὰ δὲ τὴν Κρήτην ἐν Κνωσῷ νόμιμον ἐξ ἀρχαίων εἶναι φανερῶς τὰς τελετὰς ταύτας πᾶσι παραδίδοσθαι, καὶ τὰ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἐν ἀπορρήτῳ παραδιδόμενα παρ' αὐτοῖς

2 τυχοῦσαν *CFG* 4 ὀν. θέσθαι] ὀνομάζεσθαι D 6 ἐπιγενομένοις D 10 ὃν om. D 12 τὸ] τοῦ C 20 γενομένην D 21 ἐν Σαμοθράκῃ καὶ τὴν om. CFGM 22 ὁ om. D 24 κνώσσω D, κνωσσῷ v. 25 παραδεδομένα *CFG*

μηδένα κρύπτειν τῶν βουλομένων τὰ τοιαῦτα γι-
4 νώσκειν. τῶν γὰρ θεῶν φασι τοὺς πλείστους ἐκ τῆς
Κρήτης ὁρμηθέντας ἐπιέναι πολλὰ μέρη τῆς οἰκου-
μένης, εὐεργετοῦντας τὰ γένη τῶν ἀνθρώπων καὶ
μεταδιδόντας ἑκάστοις τῆς ἐκ τῶν ἰδίων εὑρημάτων
ὠφελείας. Δήμητραν μὲν γὰρ περαιωθεῖσαν εἰς τὴν
Ἀττικὴν ἐκεῖθεν εἰς Σικελίαν ἀπᾶραι, καὶ μετὰ
ταῦτ' εἰς Αἴγυπτον· ἐν δὲ τούτοις τοῖς τόποις μά-
λιστα τὸν τοῦ σίτου καρπὸν παραδοῦσαν καὶ τὰ
περὶ τὸν σπόρον διδάξασαν μεγάλων τιμῶν τυχεῖν
5 παρὰ τοῖς εὖ παθοῦσιν. ὁμοίως δ' Ἀφροδίτην ἐν-
διατρῖψαι τῆς μὲν Σικελίας περὶ τὸν Ἔρυκα, τῶν
δὲ νήσων περὶ Κύθηρα καὶ Πάφον τῆς Κύπρου,
τῆς δὲ Ἀσίας περὶ τὴν Συρίαν· διὰ δὲ τὴν ἐπι-
φάνειαν καὶ τὴν ἐπὶ πλέον ἐπιδημίαν αὐτῆς τοὺς
ἐγχωρίους ἐξιδιάζεσθαι τὴν θεόν, καλοῦντας Ἀφρο-
δίτην Ἐρυκίνην καὶ Κυθέρειαν καὶ Παφίαν, ἔτι δὲ
6 καὶ Συρίαν. ὡσαύτως δὲ τὸν μὲν Ἀπόλλωνα πλεῖ-
στον χρόνον φανῆναι περὶ Δῆλον καὶ Λυκίαν καὶ
Δελφούς, τὴν δ' Ἄρτεμιν περὶ τὴν Ἔφεσον καὶ τὸν
Πόντον, ἔτι δὲ τὴν Περσίδα καὶ τὴν Κρήτην· διό-
7 περ ἀπὸ τῶν τόπων ἢ πράξεων τῶν παρ' ἑκάστοις
συντελεσθεισῶν τὸν μὲν Δήλιον καὶ Λύκιον καὶ
Πύθιον ὀνομάζεσθαι, τὴν δ' Ἐφεσίαν καὶ Κρησίαν,
ἔτι δὲ Ταυροπόλον καὶ Περσίαν, ἀμφοτέρων ἐν
8 Κρήτῃ γεγεννημένων. τιμᾶται δὲ καὶ παρὰ τοῖς 394

5 παραδιδόντας CF, μεταπαραδιδόντας D 17 κυθη-ρίαν D πάφειαν D, παφείαν CF 23 καὶ Λύκιον om. D 25 Πέρσειαν edit. 26 γεγενημένων cod., corr. Schäfer δὲ] γὰρ C

Πέρσαις ἡ θεὸς αὕτη διαφερόντως, καὶ μυστήρια ποιοῦσιν οἱ βάρβαροι, συντελούμενα παρ' ἑτέροις μέχρι τῶν νῦν χρόνων Ἀρτέμιδι Περσίᾳ. παραπλήσια δὲ μυθολογοῦσι καὶ περὶ τῶν ἄλλων θεῶν, περὶ ὧν ἡμῖν ἀναγράφειν μακρὸν ἂν εἴη, τοῖς δ' ἀναγινώσκουσι παντελῶς ἀσύνοπτον.

Μετὰ δὲ τὰς τῶν θεῶν γενέσεις ὕστερον πολ- 78
λαῖς γενεαῖς φασι γενέσθαι κατὰ τὴν Κρήτην ἥρωας οὐκ ὀλίγους, ὧν ὑπάρχειν ἐπιφανεστάτους τοὺς περὶ Μίνω καὶ Ῥαδάμανθυν καὶ Σαρπηδόνα. τούτους γὰρ μυθολογοῦσιν ἐκ Διὸς γεγεννῆσθαι καὶ τῆς Ἀγήνορος Εὐρώπης, ἥν φασιν ἐπὶ ταύρου δια-
κομισθῆναι προνοίᾳ θεῶν εἰς τὴν Κρήτην. Μίνω 2
μὲν οὖν πρεσβύτατον ὄντα βασιλεῦσαι τῆς νήσου, καὶ κτίσαι πόλεις οὐκ ὀλίγας ἐν αὐτῇ, τούτων δ' ἐπιφανεστάτας τρεῖς, Κνωσὸν μὲν ἐν τοῖς πρὸς τὴν Ἀσίαν νεύουσι μέρεσι τῆς νήσου, Φαιστὸν δ' ἐπὶ θαλάττης ἐστραμμένην ἐπὶ μεσημβρίαν, Κυδωνίαν δ' ἐν τοῖς πρὸς ἑσπέραν [κεκλιμένοις] τόποις κατ'
ἀντικρὺ τῆς Πελοποννήσου. θεῖναι δὲ καὶ νόμους 3
τοῖς Κρησὶν οὐκ ὀλίγους, προσποιούμενον παρὰ Διὸς τοῦ πατρὸς λαμβάνειν, συνερχόμενον εἰς λόγους αὐτῷ κατά τι σπήλαιον. κτήσασθαι δὲ καὶ δύναμιν ναυτικὴν μεγάλην, καὶ τῶν τε νήσων τὰς πλείστας καταστρέψασθαι καὶ πρῶτον τῶν Ἑλλήνων
θαλαττοκρατῆσαι. μεγάλην δὲ δόξαν περιποιησάμε- 4

2 *τὰ παρ' ἑτέροις συντελούμενα* v. 3 *Περσεῖα* D 5 *ἡμῖν*] *ἡμῖν μὲν* f. 6 *εὐσύνοπτον* cod., corr. Schäfer 10 *καὶ Σαρπηδόνα* om. v. 11 *γεγενῆσθαι* D 12 *κομισθῆναι* CF 16 *κνῶσσον* D, *κνωσσὸν* v. 18 *ἐπὶ μ.*] *περὶ μ.* D 19 *κεκλιμένοις* om. D (c. 66, 5) 23 *κτίσασθαι* D

νον ἐπ' ἀνδρείᾳ καὶ δικαιοσύνῃ, καταστρέψαι τὸν βίον ἐν Σικελίᾳ κατὰ τὴν ἐπὶ Κώκαλον στρατείαν, περὶ ἧς τὰ κατὰ μέρος ἀνεγράψαμεν ὅτε τὰ περὶ Δαίδαλον ἀνεγράφομεν, δι' ὃν καὶ τὴν στρατείαν συνέβη γενέσθαι.

79 *Ῥαδάμανθυν δὲ λέγουσι τάς τε κρίσεις πάντων δικαιοτάτας πεποιῆσθαι καὶ τοῖς λῃσταῖς καὶ ἀσεβέσι καὶ τοῖς ἄλλοις κακούργοις ἀπαραίτητον ἐπενηνοχέναι τιμωρίαν. κατακτήσασθαι δὲ καὶ νήσους οὐκ ὀλίγας καὶ τῆς Ἀσίας πολλὴν τῆς παραθαλαττίου χώρας, ἁπάντων ἑκουσίως παραδιδόντων ἑαυτοὺς διὰ τὴν δικαιοσύνην. τὸν δὲ Ῥαδάμανθυν Ἐρύθρῳ μὲν ἑνὶ τῶν αὑτοῦ παίδων παραδοῦναι τὴν βασιλείαν τῶν δι' ἐκεῖνον Ἐρυθρῶν ὀνομασθεισῶν, Οἰνοπίωνι δὲ τῷ Ἀριάδνης τῆς Μίνω Χίον ἐγχειρίσαι φασίν, ὃν ἔνιοι μυθολογοῦσι Διονύσου γενόμενον μαθεῖν παρὰ τοῦ πατρὸς τὰ περὶ τὴν* 395
2 *οἰνοποιίαν. τῶν δ' ἄλλων τῶν περὶ αὐτὸν ἡγεμόνων ἑκάστῳ νῆσον ἢ πόλιν δωρήσασθαι λέγουσι τὸν Ῥαδάμανθυν, Θόαντι μὲν Λῆμνον, Ἐννεῖ δὲ Κύρνον, Σταφύλῳ δὲ Πεπάρηθον, Εὐάνθει δὲ Μαρώνειαν, Ἀλκαίῳ δὲ Πάρον, Ἀνίωνι δὲ Δῆλον, Ἀνδρεῖ δὲ τὴν ἀπ' ἐκείνου κληθεῖσαν Ἄνδρον. διὰ δὲ τὴν ὑπερβολὴν τῆς περὶ αὐτὸν δικαιοσύνης μεμυθολογῆσθαι δικαστὴν αὐτὸν ἀποδεδεῖχθαι καθ' ᾅδου καὶ διακρίνειν τοὺς εὐσεβεῖς καὶ τοὺς πονη-*

3 ὅτε] *ὅταν* CD 8 *ἐνηνοχέναι* cod., corr. Hertl. 13 *αυτοῦ* D, *ἑαυτοῦ* v. 17 *τὰ περὶ* om. *FG* 20 *Ἐννεῖ δὲ* K. O. Müller, *ἔνιοι δὲ* ABD, *ἐγνεῖ* II 21 *Κύρνον*] *Σκῦρον* Rochette (Hom. *I* 668) *Σταφύλῳ* Heyne, *Παμφύλω* cod. *Εὐάνθει* Wess., *Εὐαμβεῖ* cod.

ρούς. τετευχέναι δὲ τῆς αὐτῆς τιμῆς καὶ τὸν Μίνω,
βεβασιλευκότα νομιμώτατα καὶ μάλιστα δικαιοσύνης
πεφροντικότα. τὸν δὲ τρίτον ἀδελφὸν Σαρπηδόνα 3
φασὶ μετὰ δυνάμεως εἰς τὴν Ἀσίαν διαβάντα κατα-
κτήσασθαι τοὺς περὶ Λυκίαν τόπους. Εὔανδρον δὲ
γενόμενον υἱὸν αὐτοῦ διαδέξασθαι τὴν ἐν Λυκίᾳ
βασιλείαν, καὶ γήμαντα Δηιδάμειαν τὴν Βελλερο-
φόντου τεκνῶσαι Σαρπηδόνα τὸν ἐπὶ Τροίαν μὲν
στρατεύσαντα [μετ' Ἀγαμέμνονος], ὑπό τινων δὲ
Διὸς υἱὸν ὀνομαζόμενον. Μίνῳ δέ φασιν υἱοὺς 4
γενέσθαι Δευκαλίωνά τε καὶ Μόλον· καὶ Δευκα-
λίωνος μὲν Ἰδομενέα, Μόλου δὲ Μηριόνην ὑπάρξαι.
τούτους δὲ ναυσὶν ἐνενήκοντα στρατεῦσαι μετ' Ἀγα-
μέμνονος εἰς Ἴλιον, καὶ διασωθέντας εἰς τὴν πατρίδα
τελευτῆσαι καὶ ταφῆς ἐπιφανοῦς ἀξιωθῆναι καὶ τιμῶν
ἀθανάτων. καὶ τὸν τάφον αὐτῶν ἐν τῇ Κνωσῷ
δεικνύουσιν, ἐπιγραφὴν ἔχοντα τοιάνδε,

> Κνωσίου Ἰδομενῆος ὅρα τάφον. αὐτὰρ ἐγώ τοι
> πλησίον ἵδρυμαι Μηριόνης ὁ Μόλου.

τούτους μὲν οὖν ὡς ἥρωας ἐπιφανεῖς τιμῶσιν οἱ Κρῆτες διαφερόντως, θύοντες καὶ κατὰ τοὺς ἐν τοῖς πολέμοις κινδύνους ἐπικαλούμενοι βοηθούς.

Τούτων δ' ἡμῖν διευκρινημένων λείπεται περὶ 80
τῶν ἐπιμιχθέντων ἐθνῶν τοῖς Κρησὶ διελθεῖν. ὅτι
μὲν οὖν πρῶτοι κατῴκησαν τὴν νῆσον οἱ προσαγο-
ρευθέντες μὲν Ἐτεόκρητες, δοκοῦντες δ' ὑπάρχειν

9 μετ' Ἀγαμέμνονος del. Dind., κατ' Ἀγ. Wess. 12 ἠδομενέα D 13 ἐνενήκοντα] ὀγδοήκοντα AG et Hom. *B* 652 16 κνώσω D, κνωσσῷ v. 18 *Κνωσσίου CFG* ἠδομενῆος D

*αὐτόχθονες, προειρήκαμεν· μετὰ δὲ τούτους πολ-
λαῖς γενεαῖς ὕστερον Πελασγοὶ πλανώμενοι διὰ τὰς
συνεχεῖς στρατείας καὶ μεταναστάσεις καταντήσαν-
τες εἰς τὴν Κρήτην μέρος τῆς νήσου κατῴκησαν.*
2 *τρίτον δὲ γένος φασὶ τῶν Δωριέων παραβαλεῖν εἰς
τὴν νῆσον ἡγουμένου Τεκτάμου τοῦ Δώρου· τού-
του δὲ τοῦ λαοῦ μέρος τὸ μὲν πλέον ἀθροισθῆναι* 396
*λέγουσιν ἐκ τῶν περὶ τὸν Ὄλυμπον τόπων, τὸ δέ
τι μέρος ἐκ τῶν κατὰ τὴν Λακωνικὴν Ἀχαιῶν διὰ
τὸ τὴν ἀφορμὴν τὸν Δῶρον ἐκ τῶν περὶ Μαλέαν
τόπων ποιῆσαι. τέταρτον δὲ γένος συμμιγῆναί φα-
σιν εἰς τὴν Κρήτην μιγάδων βαρβάρων τῶν διὰ τὸν
χρόνον ἐξομοιωθέντων τῇ διαλέκτῳ τοῖς ἐγχωρίοις*
3 *Ἕλλησι. μετὰ δὲ ταῦτα τοὺς περὶ Μίνω καὶ Ῥα-
δάμανθυν ἰσχύσαντας ὑπὸ μίαν ἀγαγεῖν συντέλειαν
τὰ ἔθνη τὰ κατὰ τὴν νῆσον. τὸ δὲ τελευταῖον μετὰ
τὴν κάθοδον τῶν Ἡρακλειδῶν Ἀργεῖοι καὶ Λακε-
δαιμόνιοι πέμποντες ἀποικίας ἄλλας τέ τινας νή-
σους ἔκτισαν καὶ ταύτης τῆς νήσου κατακτησάμενοι
πόλεις τινὰς ᾤκησαν ἐν αὐταῖς· περὶ ὧν τὰ κατὰ*
4 *μέρος ἐν τοῖς ἰδίοις χρόνοις ἀναγράψομεν. ἐπεὶ δὲ
τῶν τὰ Κρητικὰ γεγραφότων οἱ πλεῖστοι διαφω-
νοῦσι πρὸς ἀλλήλους, οὐ χρὴ θαυμάζειν ἐὰν μὴ
πᾶσιν ὁμολογούμενα λέγωμεν· τοῖς γὰρ τὰ πιθα-
νώτερα λέγουσι καὶ μάλιστα πιστευομένοις ἐπηκο-
λουθήσαμεν, ἃ μὲν Ἐπιμενίδῃ τῷ θεολόγῳ προσ-*

4 *τῆς νήσου μέρος* v. 6 *ἡγ. τοῦ Τεκτάμου Δώρου* CFGM, *ἡγ. τοῦ ἐκγόνου τοῦ τεκτάμου δώρου* D (IV 60, 2) 7 *τὸ* add. Hert. 9 *μέρος* del. Hert. 11 *ποιεῖσθαι* Dind., *ποιήσασθαι* Bek. 16 *τὰ* add. Wess. 19 *ταύτας τὰς νήσους* cod., corr. Reiske 20 *ᾤκησαν* F, *ᾤκισαν* cet. 21 *ἰδίοις*] *οἰκείοις FG*

σχόντες, ἃ δὲ Δωσιάδῃ καὶ Σωσικράτει καὶ Λαο-
σθενίδᾳ.
Ἐπεὶ δὲ περὶ Κρήτης ἱκανῶς διήλθομεν, περὶ 81
τῆς Λέσβου νῦν λέγειν ἐπιχειρήσομεν. ταύτην γὰρ
τὴν νῆσον τὸ παλαιὸν ᾤκησε πλείω γένη, πολλῶν
μεταναστάσεων ἐν αὐτῇ γενομένων. ἐρήμου γὰρ
οὔσης αὐτῆς πρώτους Πελασγοὺς κατασχεῖν αὐτὴν
τοιῷδέ τινι τρόπῳ. Ξάνθος ὁ Τριόπου τῶν ἐξ Ἄρ- 2
γους Πελασγῶν βασιλεύων, καὶ κατασχὼν μέρος τι
τῆς Λυκίας χώρας, τὸ μὲν πρῶτον ἐν αὐτῇ κατοι-
κῶν ἐβασίλευε τῶν συνακολουθησάντων Πελασγῶν,
ὕστερον δὲ περαιωθεὶς εἰς τὴν Λέσβον οὖσαν ἔρη-
μον τὴν μὲν χώραν τοῖς λαοῖς ἐμέρισε, τὴν δὲ νῆ-
σον ἀπὸ τῶν κατοικούντων αὐτὴν Πελασγίαν ὠνό-
μασε, τὸ πρὸ τοῦ καλουμένην Ἴσσαν. ὕστερον δὲ 3
397 γενεαῖς ἑπτὰ γενομένου τοῦ κατὰ Δευκαλίωνα κα-
τακλυσμοῦ καὶ πολλῶν ἀνθρώπων ἀπολομένων,
συνέβη καὶ τὴν Λέσβον διὰ τὴν ἐπομβρίαν ἐρημω-
θῆναι. μετὰ δὲ ταῦτα Μακαρεὺς εἰς αὐτὴν ἀφικό-
μενος, καὶ τὸ κάλλος τῆς χώρας κατανοήσας, κατῴ-
κησεν αὐτήν. ἦν δ' ὁ Μακαρεὺς υἱὸς μὲν Κρινάκου 4
τοῦ Διός, ὥς φησιν Ἡσίοδος καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν
ποιητῶν, κατοικῶν δ' ἐν Ὠλένῳ τῆς τότε μὲν Ἰάδος,
νῦν δ' Ἀχαΐας καλουμένης. εἶχε δὲ λαοὺς ἠθροι-
σμένους, τοὺς μὲν Ἴωνας, τοὺς δ' ἐξ ἄλλων ἐθνῶν
παντοδαπῶν συνερρυηκότας. καὶ τὸ μὲν πρῶτον 5
τὴν Λέσβον κατῴκησε, μετὰ δὲ ταῦτα ἀεὶ μᾶλλον

1 Λαοσθενίδᾳ] Ἀγλαοσθένει C. Robert 9 καὶ om. CF 10 ἐν αὐτῷ CFG 15 Ἴσαν CFG 20 κατώκισεν D 23 Ὠλένῳ] ολενω D

αὐξόμενος διά τε τὴν ἀρετὴν τῆς νήσου καὶ τὴν
ἰδίαν ἐπιείκειάν τε καὶ δικαιοσύνην τὰς σύνεγγυς
νήσους κατεκτᾶτο, καὶ διεμέριζε τὴν χώραν ἔρημον
6 οὖσαν. κατὰ δὲ τούτους τοὺς χρόνους Λέσβος ὁ
Λαπίθου τοῦ Αἰόλου τοῦ Ἱππότου κατά τι πυθό-
χρηστον μετ' οἰκητόρων πλεύσας εἰς τὴν προειρη-
μένην νῆσον, καὶ γήμας τὴν θυγατέρα τοῦ Μακα-
ρέως Μήθυμναν, κοινῇ κατῴκησε, γενόμενος δ'
ἐπιφανὴς ἀνήρ τήν τε νῆσον Λέσβον ὠνόμασεν ἀφ'
ἑαυτοῦ καὶ τοὺς λαοὺς Λεσβίους προσηγόρευσε.
7 Μακαρεῖ δὲ θυγατέρες ἐγένοντο σὺν ἄλλαις Μυτι-
λήνη καὶ Μήθυμνα, ἀφ' ὧν αἱ πόλεις ἔσχον τὴν
προσηγορίαν. ὁ δὲ Μακαρεὺς ἐπιβαλλόμενος τὰς
σύνεγγυς νήσους ἰδίας κατασκευάζειν ἐξέπεμψεν
ἀποικίαν εἰς πρώτην τὴν Χίον, ἑνὶ τῶν ἑαυτοῦ παί-
8 δων παραδοὺς τὴν ἡγεμονίαν· μετὰ δὲ ταῦτα εἰς
τὴν Σάμον ἕτερον ἐξέπεμψε τὸν ὀνομαζόμενον Κυ-
δρόλαον, ὃς ἐν ταύτῃ κατοικήσας καὶ τὴν νῆσον
κατακληρουχήσας ἐβασίλευεν αὐτῆς· τρίτην δὲ τὴν 398
Κῶ κατοικίσας ἀπέδειξεν αὐτῆς βασιλέα Νέανδρον·
ἑξῆς δ' εἰς τὴν Ῥόδον Λεύκιππον ἐξέπεμψε μετὰ
συχνῶν οἰκητόρων, οὓς οἱ τὴν Ῥόδον κατοικοῦντες
διὰ τὴν σπάνιν τῶν ἀνδρῶν ἄσμενοι προσεδέξαντο
καὶ κοινῇ τὴν νῆσον ᾤκησαν.

82 Τὴν δ' ἀντιπέρας τῶν νήσων κατ' ἐκείνους τοὺς καιροὺς συνέβη διὰ τὸν κατακλυσμὸν μεγάλας καὶ

2 ἰδίαν] ἄλλην DG 4 ὁ Αἰόλου τοῦ Λαπίθου CGM 9 νῆσον om. D 10 προσηγόρευσε] ὠνόμασε CF 11 μιτυλίνη D, μιτύλη FG, μιτυλήνη cet. 12 μίθυμνα D 13 ἐπιβαλόμενος v. 17 κυδρολλον DG 19 ἐβασίλευσεν II 20 κατοικήσας cod., corr. Iensius

δεινὰς κατασχεῖν ἀτυχίας· διὰ μὲν γὰρ τὰς ἐπομ-
βρίας ἐπὶ πολλοὺς χρόνους ἐφθαρμένων τῶν καρ-
πῶν σπάνις τε τῶν ἐπιτηδείων ὑπῆρχε καὶ λοιμικὴ
κατάστασις ἐπεῖχε τὰς πόλεις διὰ τὴν τοῦ ἀέρος
φθοράν. αἱ δὲ νῆσοι διαπνεόμεναι καὶ τὸν ἀέρα 2
παρεχόμεναι τοῖς ἐνοικοῦσιν ὑγιεινόν, ἔτι δὲ τοῖς
καρποῖς ἐπιτυγχάνουσαι, ἀεὶ μᾶλλον εὐπορίας ἔγε-
μον, καὶ ταχὺ τοὺς κατοικοῦντας αὐτὰς μακαρίους
ἐποίησαν. διὸ καὶ μακάρων ὠνομάσθησαν νῆσοι,
τῆς εὐπορίας τῶν ἀγαθῶν αἰτίας γενομένης τῆς
προσηγορίας. ἔνιοι δέ φασιν αὐτὰς μακάρων νή- 3
σους ὠνομάσθαι ἀπὸ Μακαρέως [καὶ Ἴωνος] ὑπὸ
τῶν παίδων τούτων δυναστευσάντων [αὐτῶν]. κα-
θόλου δ' αἱ προειρημέναι νῆσοι διήνεγκαν εὐδαι-
μονίᾳ μάλιστα τῶν σύνεγγυς κειμένων οὐ μόνον
κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν
ἡμετέραν ἡλικίαν· ἀρετῇ γὰρ χώρας καὶ τόπων εὐ- 4
καιρίαις, ἔτι δ' ἀέρων κράσει, καλλιστεύουσαι κατὰ
λόγον καλοῦνται καὶ πρὸς ἀλήθειαν εἰσὶν εὐδαί-
μονες. αὐτὸς δ' ὁ Μακαρεὺς ἐν τῇ Λέσβῳ βασι-
λεύων [πρῶτον μὲν] νόμον ἔγραψε πολλὰ τῶν κοινῇ
συμφερόντων περιέχοντα, ὠνόμασε δ' αὐτὸν λέοντα,
ἀπὸ τῆς τοῦ ζῴου δυνάμεως καὶ ἀλκῆς θέμενος τὴν
προσηγορίαν.

Ὕστερον δὲ τῆς κατὰ τὴν Λέσβον ἀποικίας ἱκα- 83
νοῖς τισι χρόνοις συνέβη τὴν νῆσον τὴν ὀνομαζο-

7 ἀεὶ add. Dind. 12 ἀπὸ] τῶν add. A καὶ Ἴωνος del. Wurm *ὑπὸ] om. A, ἀπὸ cet. 13 *τῶν παίδων τούτων] τούτων τῶν παίδων CD, παίδων τῶν *AFG* αὐτῶν om. BCD 15 μάλιστα om. CGM 17 εὐκαιρίᾳ *CFG* 21 πρῶτον μὲν del. Bek.; πρῶτος νόμον μὲν f.

μένην Τένεδον κατοικισθῆναι τοιῷδέ τινι τρόπῳ.
Τέννης ἦν υἱὸς μὲν Κύκνου τοῦ βασιλεύσαντος Κο-
λώνης τῆς ἐν τῇ Τρῳάδι, ἀνὴρ δ' ἐπίσημος δι' ἀρε-
2 τήν. οὗτος οἰκήτορας ἀθροίσας καὶ τὴν ὁρμὴν ἐκ
τῆς ἀντιπέρας ἠπείρου ποιησάμενος, κατελάβετο
νῆσον ἔρημον οὖσαν τὴν ὀνομαζομένην Λεύκοφρυν·
κατακληρουχήσας δ' αὐτὴν τοῖς ὑπ' αὐτὸν ταττο-
μένοις, καὶ κτίσας ἐν αὐτῇ πόλιν, ὠνόμασεν ἀφ'
3 ἑαυτοῦ Τένεδον. πολιτευόμενος δὲ καλῶς καὶ πολλὰ
τοὺς ἐγχωρίους εὐεργετήσας ζῶν μὲν μεγάλης ἀπο-
δοχῆς ἐτύγχανε, τελευτήσας δ' ἀθανάτων τιμῶν
ἠξιώθη· καὶ γὰρ τέμενος αὐτοῦ κατεσκεύασαν καὶ
θυσίαις ὡς θεὸν ἐτίμων, ἃς διετέλουν θύοντες μέ-
4 χρι τῶν νεωτέρων καιρῶν. οὐ παραλειπτέον δ' 399
ἡμῖν περὶ τῶν παρὰ τοῖς Τενεδίοις μυθολογουμέ-
νων περὶ τοῦ κτίσαντος τὴν πόλιν Τέννου· Κύκνον
γάρ φασι τὸν πατέρα πιστεύσαντα γυναικὸς διαβο-
λαῖς ἀδίκοις τὸν υἱὸν Τέννην εἰς λάρνακα θέντα
καταποντίσαι· ταύτην δ' ὑπὸ τοῦ κλύδωνος φερο-
μένην προσενεχθῆναι τῇ Τενέδῳ, καὶ τὸν Τέννην
παραδόξως σωθέντα θεῶν τινος προνοίᾳ τῆς νήσου
βασιλεῦσαι, καὶ γενόμενον ἐπιφανῆ διὰ τὴν δικαιο-
σύνην καὶ τὰς ἄλλας ἀρετὰς τυχεῖν ἀθανάτων τι-
μῶν. κατὰ δὲ τὰς τῆς μητρυιᾶς διαβολὰς αὐλητοῦ
τινος ψευδῶς καταμαρτυρήσαντος, νόμιμον ἔθεντο
5 μηδένα αὐλητὴν εἰς τὸ τέμενος εἰσιέναι. κατὰ δὲ
τοὺς Τρωικοὺς χρόνους Ἀχιλλέως τὸν Τέννην ἀνε-
λόντος καθ' ὃν καιρὸν ἐπόρθησαν οἱ Ἕλληνες τὴν

2 Τένης Dind. 4 ἀθροίσας οἰκήτορας v. 6 οὖσαν om. *CFG* 18 ἐνθέντα *CFG* 21 θεοῦ *FG*

Τένεδον, νόμον ἔθεσαν οἱ Τενέδιοι μηδένα ἐξεῖναι
ἐν τῷ τεμένει τοῦ κτίστου ὀνομάσαι Ἀχιλλέα. περὶ
μὲν οὖν τῆς Τενέδου καὶ τῶν ἐν αὐτῇ τὸ παλαιὸν
οἰκησάντων τοιαῦτα μυθολογοῦσιν.

Ἐπεὶ δὲ περὶ τῶν ἀξιολογωτάτων νήσων διήλθο- 84
μεν, περὶ τῶν ἐλαττόνων ἀναγράψομεν. τῶν γὰρ
Κυκλάδων νήσων τὸ παλαιὸν ἐρήμων οὐσῶν Μί-
νως ὁ Διὸς καὶ Εὐρώπης, βασιλεύων τῆς Κρήτης
καὶ μεγάλας δυνάμεις ἔχων πεζάς τε καὶ ναυτικάς,
ἐθαλαττοκράτει καὶ πολλὰς ἀποικίας ἐξαπέστειλεν ἐκ
τῆς Κρήτης, τῶν δὲ Κυκλάδων νήσων τὰς πλείους
κατῴκισε καὶ τοῖς λαοῖς κατεκληρούχησεν, οὐκ ὀλί-
γην δὲ καὶ τῆς Ἀσίας τῆς παραθαλαττίου κατέσχε.
διόπερ ἐν ταῖς νήσοις ἅμα καὶ κατὰ τὴν Ἀσίαν τὰς 2
ἐπωνυμίας ἔχουσι Κρητῶν λιμένες καὶ Μινῷαι κα-
λούμεναι. ὁ δὲ Μίνως ἐπὶ πολὺ τῇ δυναστείᾳ προ-
κόπτων, καὶ τὸν ἀδελφὸν Ῥαδάμανθυν ἔχων πάρ-
εδρον τῇ βασιλείᾳ, τούτῳ μὲν ἐφθόνησεν ἐπὶ
δικαιοσύνῃ θαυμαζομένῳ, βουλόμενος δ' αὐτὸν ἐκ-
ποδὼν ποιήσασθαι εἰς τὰς ἐσχατιὰς τῆς ὑπ' αὐτὸν
τεταγμένης χώρας ἐξέπεμψεν. ὁ δὲ Ῥαδάμανθυς 3
διατρίβων εἰς τὰς νήσους τὰς κατ' ἀντικρὺ τῆς
Ἰωνίας καὶ Καρίας κειμένας Ἔρυθρον μὲν κτίστην
ἐποίησε τῆς ἐπωνύμου πόλεως κατὰ τὴν Ἀσίαν,
Οἰνοπίωνα δὲ τὸν Ἀριάδνης τῆς Μίνω υἱὸν κύριον
τῆς Χίου κατέστησε. ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη πρὸ 4

3 οὖν om. D 10 ἀπέστειλεν v. 11 δὲ] τε D τὰς πλείους CE, τὰς πλείους αὐτῶν AD, ἐρήμων οὐσῶν τὰς πλείους αὐτῶν cet. 13 κατέσχεν] hic finiunt ABDENO (O = Vatic. 995 saec. XV) 14 *ἅμα] ἀλλὰ libri 15 καλοῦνται Rhod. 22 εἰς] περὶ Hertl.

τῶν Τρωικῶν· μετὰ δὲ τὴν Τροίας ἅλωσιν Κᾶρες αὐξηθέντες ἐπὶ πλέον ἐθαλαττοκράτησαν, καὶ τῶν Κυκλάδων νήσων κρατήσαντες τινὰς μὲν ἰδίᾳ κατέσχον καὶ τοὺς ἐν αὐταῖς κατοικοῦντας Κρῆτας ἐξέβαλον, τινὰς δὲ κοινῇ μετὰ τῶν προενοικούντων Κρητῶν κατῴκησαν. ὕστερον δὲ τῶν Ἑλλήνων αὐξηθέντων συνέβη τὰς πλείους τῶν Κυκλάδων νήσων 400 *οἰκισθῆναι καὶ τοὺς βαρβάρους Κᾶρας ἐξ αὐτῶν ἐκπεσεῖν· περὶ ὧν τὰ κατὰ μέρος ἐν τοῖς οἰκείοις χρόνοις ἀναγράψομεν.*

4 *ἐξέβαλον* — *κατῴκησαν* om. F 9 *τὰ* add. Dind.
Huius libri finem mutilatum esse, ex ea ipsa re efficitur, quod clausula ceteris libris imposita deest.

FRAGMENTA LIBRI VI.

[*Τῶν βίβλων ἡμῖν ἓξ μὲν αἱ πρῶται περιέχουσι τὰς πρὸ τῶν Τρωικῶν πράξεις καὶ μυθολογίας, καὶ τούτων αἱ μὲν προηγούμεναι τρεῖς τὰς βαρβαρικάς, αἱ δ' ἑξῆς σχεδὸν τὰς τῶν Ἑλλήνων ἀρχαιολογίας.* Diodorus I 4, 6.]

Ταῦτα ὁ Διόδωρος ἐν τῇ τρίτῃ τῶν ἱστοριῶν **1**
(c. 56—61). *ὁ δ' αὐτὸς καὶ ἐν τῇ ἕκτῃ ἀπὸ τῆς*
Εὐημέρου τοῦ Μεσσηνίου γραφῆς ἐπικυροῖ τὴν αὐ-
τὴν θεολογίαν, ὧδε κατὰ λέξιν φάσκων·

Περὶ θεῶν τοίνυν διττὰς οἱ παλαιοὶ τῶν ἀν- 2
θρώπων τοῖς μεταγενεστέροις παραδεδώκασιν ἐν-
νοίας· τοὺς μὲν γὰρ ἀιδίους καὶ ἀφθάρτους εἶναί
φασιν, οἷον ἥλιόν τε καὶ σελήνην καὶ τὰ ἄλλα ἄστρα
τὰ κατ' οὐρανόν, πρὸς δὲ τούτοις ἀνέμους καὶ τοὺς
ἄλλους τοὺς τῆς ὁμοίας φύσεως τούτοις τετευχότας·
τούτων γὰρ ἕκαστον ἀίδιον ἔχειν τὴν γένεσιν καὶ τὴν
διαμονήν· ἑτέρους δὲ λέγουσιν ἐπιγείους γενέσθαι
θεούς, διὰ δὲ τὰς εἰς ἀνθρώπους εὐεργεσίας ἀθα-
νάτου τετευχότας τιμῆς τε καὶ δόξης, οἷον Ἡρακλέα,
Διόνυσον, Ἀρισταῖον, καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς τού-
τοις ὁμοίους. περὶ δὲ τῶν ἐπιγείων θεῶν πολλοὶ 3
καὶ ποικίλοι παραδέδονται λόγοι παρὰ τοῖς ἱστορι-

κοῖς τε καὶ μυθογράφοις· καὶ τῶν μὲν ἱστορικῶν
Εὐήμερος ὁ τὴν ἱερὰν ἀναγραφὴν ποιησάμενος ἰδίως
ἀναγέγραφεν, τῶν δὲ μυθολόγων Ὅμηρος καὶ Ἡσίο-
δος καὶ Ὀρφεὺς καὶ ἕτεροι τοιοῦτοι τερατωδεστέ-
ρους μύθους περὶ θεῶν πεπλάκασιν· ἡμεῖς δὲ τὰ
παρ' ἀμφοτέροις ἀναγεγραμμένα πειρασόμεθα συν-
τόμως ἐπιδραμεῖν, στοχαζόμενοι τῆς συμμετρίας.
4 Εὐήμερος μὲν οὖν, φίλος γεγονὼς Κασσάνδρου τοῦ
βασιλέως καὶ διὰ τοῦτον ἠναγκασμένος τελεῖν βα-
σιλικάς τινας χρείας καὶ μεγάλας ἀποδημίας, φησὶν
ἐκτοπισθῆναι κατὰ τὴν μεσημβρίαν εἰς τὸν ὠκεα-
νόν. ἐκπλεύσαντα δὲ αὐτὸν ἐκ τῆς εὐδαίμονος Ἀρα-
βίας ποιήσασθαι τὸν πλοῦν δι' ὠκεανοῦ πλείους
ἡμέρας, καὶ προσενεχθῆναι νήσοις πελαγίαις, ὧν
μίαν ὑπάρχειν τὴν ὀνομαζομένην Παγχαίαν, ἐν ᾗ
τεθεᾶσθαι τοὺς ἐνοικοῦντας Παγχαίους εὐσεβείᾳ
διαφέροντας καὶ τοὺς θεοὺς τιμῶντας μεγαλοπρε-
πεστάταις θυσίαις καὶ ἀναθήμασιν ἀξιολόγοις ἀρ-
5 γυροῖς τε καὶ χρυσοῖς. εἶναι δὲ καὶ τὴν νῆσον ἱερὰν
θεῶν, καὶ ἕτερα πλείω θαυμαζόμενα κατά τε τὴν
ἀρχαιότητα καὶ τὴν τῆς κατασκευῆς πολυτεχνίαν,
περὶ ὧν τὰ κατὰ μέρος ἐν ταῖς πρὸ ταύτης βίβλοις
6 ἀναγεγράφαμεν. εἶναι δ' ἐν αὐτῇ κατά τινα λόφον
ὑψηλὸν καθ' ὑπερβολὴν ἱερὸν Διὸς Τριφυλίου, κα-
θιδρυμένον ὑπ' αὐτοῦ καθ' ὃν καιρὸν ἐβασίλευσε
τῆς οἰκουμένης ἁπάσης ἔτι κατὰ ἀνθρώπους ὤν.
7 ἐν τούτῳ τῷ ἱερῷ στήλην εἶναι χρυσῆν, ἐν ᾗ τοῖς
Παγχαίοις γράμμασιν ὑπάρχειν γεγραμμένας τάς τε
Οὐρανοῦ καὶ Κρόνου καὶ Διὸς πράξεις κεφαλαιω-
8 δῶς. μετὰ ταῦτά φησι πρῶτον Οὐρανὸν βασιλέα

*γεγονέναι, ἐπιεικῆ τινα ἄνδρα καὶ εὐεργετικὸν καὶ
τῆς τῶν ἄστρων κινήσεως ἐπιστήμονα, ὃν καὶ
πρῶτον θυσίαις τιμῆσαι τοὺς οὐρανίους θεούς· διὸ
καὶ Οὐρανὸν προσαγορευθῆναι. υἱοὺς δὲ αὐτῷ γε-* 9
*νέσθαι ἀπὸ γυναικὸς Ἑστίας Τιτᾶνα καὶ Κρόνον,
θυγατέρας δὲ Ῥέαν καὶ Δήμητρα. Κρόνον δὲ βα-
σιλεῦσαι μετὰ Οὐρανόν, καὶ γήμαντα Ῥέαν γεννῆ-
σαι Δία καὶ Ἥραν καὶ Ποσειδῶνα. τὸν δὲ Δία
διαδεξάμενον τὴν βασιλείαν τοῦ Κρόνου γῆμαι Ἥραν
καὶ Δήμητρα καὶ Θέμιν, ἐξ ὧν παῖδας ποιήσασθαι
Κούρητας μὲν ἀπὸ τῆς πρώτης, Φερσεφόνην δὲ ἐκ
τῆς δευτέρας, Ἀθηνᾶν δὲ ἀπὸ τῆς τρίτης. ἐλθόντα* 10
*δὲ εἰς Βαβυλῶνα ἐπιξενωθῆναι Βήλῳ, καὶ μετὰ
ταῦτα εἰς τὴν Παγχαίαν νῆσον πρὸς τῷ ὠκεανῷ
κειμένην παραγενόμενον Οὐρανοῦ τοῦ ἰδίου προπά-
τορος βωμὸν ἱδρύσασθαι. κἀκεῖθεν διὰ Συρίας ἐλ-
θεῖν πρὸς τὸν τότε δυνάστην Κάσιον, ἐξ οὗ τὸ Κά-
σιον ὄρος. ἐλθόντα δὲ εἰς Κιλικίαν πολέμῳ νικῆσαι
Κίλικα τοπάρχην, καὶ ἄλλα δὲ πλεῖστα ἔθνη ἐπελθόντα
παρ' ἅπασι τιμηθῆναι καὶ θεὸν ἀναγορευθῆναι.*

Ταῦτα καὶ τὰ τούτοις παραπλήσια ὡς περὶ θνη- 11
*τῶν ἀνδρῶν περὶ τῶν θεῶν διελθὼν ἐπιφέρει λέ-
γων. — Καὶ περὶ μὲν Εὐημέρου τοῦ συνταξαμένου
τὴν ἱερὰν ἀναγραφὴν ἀρκεσθησόμεθα τοῖς ῥηθεῖσι,
τὰ δὲ παρὰ τοῖς Ἕλλησι μυθολογούμενα περὶ θεῶν
ἀκολούθως Ἡσιόδῳ καὶ Ὁμήρῳ καὶ Ὀρφεῖ πειρα-
σόμεθα συντόμως ἐπιδραμεῖν.*

*Εἶθ' ἑξῆς ἐπισυνάπτει τὰς τῶν ποιητῶν μυθο-
λογίας.* [Euseb. Praep. ev. II 2, 52—62.]

Περὶ ὧν (θεῶν) ἐν ταῖς συγγραφαῖς αὐτοῦ λέ- **2**

γει καὶ ὁ Διόδωρος ὁ σοφώτατος ταῦτα, ὅτι ἄνθρωποι γεγόνασιν οἱ θεοί, οὕστινας οἱ ἄνθρωποι ὡς νομίζοντες δι' εὐεργεσίαν ἀθανάτους προσηγόρευον. τινὰς δὲ καὶ ὀνομάτων προσηγορίας ἐσχηκέναι [καὶ] κρατήσαντας χώρας. [Io. Malalas Chronogr. p. 64.]

3 Διόδωρος δὲ λέγει κατὰ μυθικὴν ἱστορίαν Ξάνθον καὶ Βαλίον Τιτᾶνας εἶναι πρότερον, βοηθῆσαι δὲ τῷ Διί, Ξάνθον μὲν Ποσειδῶνος ἑταῖρον ὄντα, Βαλίον δὲ Διός, καὶ ἐν τῇ μάχῃ ἀξιῶσαι μεταθέσθαι τὴν μορφήν, οἷα αἰδουμένους δρᾶσθαι ὑπὸ τῶν ὁμογενῶν Τιτάνων, καὶ γενέσθαι τὴν αὐτῶν ἀξίωσιν, καὶ εἶναι τούτους τοὺς τῷ Πηλεῖ δοθέντας. Διό, φησί, καὶ Ξάνθος μαντεύεται τῷ Ἀχιλλεῖ τὸν θάνατον. [Eustathius Il. XIX 400, p. 1190, 55.]

4 Saturnum Pherecydes ante omnes refert coronatum, Iovem Diodorus post devictos Titanas hoc munere a ceteris honoratum; dat et Priapo taenias idem et Ariadnae sertum ex auro et Indicis gemmis, Vulcani opus, Liberi munus ac postea sidus. [Tertullianus de Corona vol. 4. p. 347 ed. Seml.]

5 Ὁ δὲ ἀδελφὸς Νίνου Πῖκος ὁ καὶ Ζεὺς ἐβασίλευσε τῆς Ἰταλίας, ἔτη ρκ' κρατῶν τῆς δύσεως. ἔσχε δὲ υἱοὺς καὶ θυγατέρας πολλὰς ἀπὸ τῶν εὐπρεπεστάτων γυναικῶν· καὶ γὰρ καὶ μυστικὰς φαντασίας ποιῶν τινας καὶ ὑπονοθεύων αὐτάς. αἵτινες γυναῖκες καὶ ὡς θεὸν αὐτὸν εἶχον, φθειρόμεναι ὑπ'
2 αὐτοῦ. ἔσχε δὲ ὁ αὐτὸς Πῖκος ὁ καὶ Ζεὺς υἱὸν ὀνόματι Φαῦνον, ὃν καὶ Ἑρμῆν ἐκάλεσεν εἰς ὄνομα

τοῦ πλανήτου ἀστέρος. μέλλων δὲ τελευτᾶν ὁ Ζεὺς 3
ἐκέλευσε τὸ λείψανον αὐτοῦ τεθῆναι ἐν τῇ Κρήτῃ
νήσῳ· καὶ κτίσαντες αὐτῷ ναὸν οἱ αὐτοῦ παῖδες
ἔθηκαν αὐτὸν ἐκεῖ· ὅπερ μνῆμά ἐστι μέχρι τῆς
σήμερον, ᾧ καὶ ἐπιγέγραπται, Ἐνθάδε κατάκειται
Πῖκος [*ὁ καὶ Ζεύς*], *ὃν καὶ Δία καλοῦσι· περὶ*
οὗ συνεγράψατο Διόδωρος ὁ σοφώτατος χρονογρά-
φος. [Excerpta ex Ioannis Chronicis apud Cramer.
Anecd. Paris. vol. 2, p. 236, 9—20; cf. Ioannis An-
tiocheni fragm. Müller IV p. 542 et edit. Bonn. Ma-
lalae p. 20.]

Ὅτι παραδέδονται Κάστωρ καὶ Πολυδεύκης, οἱ **6**
καὶ Διόσκοροι, πολὺ τῶν ἄλλων ἀρετῇ διενεγκεῖν
καὶ συστρατεῦσαι τοῖς Ἀργοναύταις ἐπιφανέστατα·
πολλοῖς δὲ δεομένοις ἐπικουρίας βεβοηθηκέναι. κα-
θόλου δὲ ἐπ' ἀνδρείᾳ καὶ στρατηγίᾳ, πρὸς δὲ τού-
τοις δικαιοσύνῃ καὶ εὐσεβείᾳ, παρὰ πᾶσι σχεδὸν
ἀνθρώποις ἔσχον δόξαν, ἐπιφανεῖς βοηθοὶ τοῖς παρὰ
λόγον κινδυνεύουσι γινόμενοι. διὰ δὲ τὴν ὑπερ-
βολὴν τῆς ἀρετῆς Διὸς υἱοὺς νενομίσθαι, καὶ ἐξ
ἀνθρώπων μεταστάντας τιμῶν τυχεῖν ἀθανάτων.

Ὅτι Ἐπωπεὺς βασιλεὺς Σικυῶνος τοὺς θεοὺς εἰς 2
μάχην προκαλούμενος τὰ τεμένη καὶ τοὺς βωμοὺς
αὐτῶν ἐλυμαίνετο.

Ὅτι φασὶ τὸν Σίσυφον πανουργίᾳ καὶ φιλοτεχνίᾳ 3
διενεγκεῖν τῶν ἄλλων, καὶ διὰ τῆς ἱεροσκοπίας
ἅπαντα εὑρίσκειν καὶ προλέγειν τοῖς ἀνθρώποις.

16 *ἀνδρίᾳ καὶ δικαιοσύνῃ — στρατηγίᾳ καὶ εὐσεβείᾳ* cod. (cf. II 43, 4 et VI 8, 1) 25 *ὅτι* om. Peiresc.

4 *Ὅτι ὁ Σαλμωνεὺς ἀσεβὴς καὶ ὑπερήφανος ἦν καὶ τὸ θεῖον διέσυρε, τὰς δὲ αὐτοῦ πράξεις ὑπερέχειν τῶν τοῦ Διὸς ἀπεφαίνετο· διὸ καὶ κατασκευάζων διά τινος μηχανῆς ψόφον ἐξαίσιον καὶ μιμούμενον τὰς βροντὰς ἐβρόντα, καὶ οὔτε θυσίας οὔτε πανηγύρεις ἐτέλει.*

5 *Ὅτι ὁ αὐτὸς Σαλμωνεὺς ἔσχε θυγατέρα Τυρώ, ἥτις διὰ τὴν λευκότητα καὶ τὴν τοῦ σώματος μαλακότητα ταύτης τῆς προσηγορίας ἔτυχεν.* [Exc. de virtut. et vit. p. 221 ed. Vales., II p. 545 ed. Wess.]

7 *Οὗτος γὰρ ἀσεβὴς ὢν καὶ ὑπερήφανος ὁ Σαλ-*
μωνεὺς τὸ μὲν θεῖον διέσυρεν, τὰς δὲ αὐτοῦ πρά-
ξεις ὑπερέχειν τῶν τοῦ Διὸς ἀπεφαίνετο· διὸ καὶ
κατασκευάζων διά τινος μηχανῆς ψόφον ἐξαίσιον καὶ
μιμούμενον τὰς βροντὰς ἑαυτὸν ἀπεφαίνετο μεῖζον
βροντῆσαι τοῦ Διός. καθόλου δὲ καταγελῶν τῶν
θεῶν οὔτε θυσίας οὔτε πανηγύρεις τούτοις συνετέ-
λει [καθάπερ οἱ λοιποὶ δυνάσται ποιεῖν εἰώθασι].
2 *ἐγένετο δὲ αὐτοῦ μονογενὴς θυγάτηρ Τυρώ, ἣν διὰ*
τὴν τοῦ σώματος μαλακότητα καὶ τὴν τοῦ χρώματος
3 *λευκότητα ταύτης τῆς προσηγορίας ἠξίωσεν. ταύτης*
δὲ διὰ τὸ κάλλος ἐρασθεὶς Ποσειδῶν .... εἴη
ὁ ταύτης τὴν παρθενίαν λύσας, κακουχῶν διετέλει

9 *ἔτυχεν* Peir., *τέτυχεν* v. 11 Ex codice Hamburg. *T* Odyss. XI 236 edidit A. Ludwich hoc fragmentum, cuius prior pars consentit cum fragm. 6, 4—5, totusque tenor sapit Diodorum. 15 *μιμούμενος* man. 1 18 *καθάπερ. . . . εἰώθασι* add. excerptor iudice Ludwich 22 lacunam explebat Ludwich: *κατεκλίθη αὐτῇ. ὁ δὲ Σαλμωνεὺς οὐκ εἰδώς, ὅστις* (cf. IV 68, 3); equidem malim *καὶ μιγεὶς αὐτῇ παῖδας ἐγέννησε Πελίαν καὶ Νηλέα. Σαλμωνεὺς δ' ἀπιστῶν εἰ Ποσειδῶν* (cf. IV 68, 3 et 67, 4)

*τὴν Τυρώ, τέλος δὲ διὰ τὴν ἀσέβειαν δίκας τίνων
τῷ δαίμονι κεραυνωθεὶς ὑπὸ τοῦ Διὸς κατέστρεψε
τὸν βίον. τῶν δὲ ἐκ Ποσειδῶνος καὶ Τυροῦς γεν-* 4
*νωμένων παίδων Πελίας μὲν νέος ὢν παντελῶς ὑπὸ
Μίμαντος ἐξέπεσεν ἐκ τῆς πατρίδος καὶ φυγὼν μετὰ
τῶν φίλων μετὰ τούτων β' νήσους κατεκτήσατο, Σκία-
θον καὶ Πεπάρηθον· ὕστερον δὲ Χείρωνος αὐτὸν
εὐεργετήσαντος καὶ τῆς ἰδίας χώρας μεταδόντος ἀπῆ-
ρεν ἐκ τῶν προειρημένων νήσων καὶ τῆς Ἰολκῶν
πόλεως ἐβασίλευσε. τούτῳ δὲ ἐγένοντο πλείους, αἳ
καὶ τὴν ἐπωνυμίαν ἔσχον ἀπὸ τοῦ πατρὸς Πελιάδες
ὀνομασθεῖσαι. καὶ περὶ τούτων ἀρκεσθησόμεθα.*[Mus.
Rhen. XXXIV p. 619.]

Ὅτι Ἄδμητος ἐπὶ δικαιοσύνῃ καὶ εὐσεβείᾳ διε- 8
*νέγκας προσφιλὴς θεοῖς ἐγένετο. ἐπὶ τοσοῦτο δὲ
δι' ἀρετὴν τιμηθῆναι, ὥστε τὸν Ἀπόλλωνα προσ-
κόψαντα Διὶ δοθῆναι θητεύειν παρὰ τὸν Ἄδμητον.
φασὶ δὲ Ἄλκηστιν τὴν Πελίου θυγατέρα, μόνην
τῆς κατὰ τὸν πατέρα ἀσεβείας οὐ μετασχοῦσαν, δο-
θῆναι γυναῖκα δι' εὐσέβειαν Ἀδμήτῳ.*

Ὅτι Μελάμπους εὐσεβείᾳ διενεγκὼν φίλος ἐγέ- 2
νετο Ἀπόλλωνος. [Exc. de virt. p. 222 V., 546 W.]

Ὅτι φόνον ἀκούσιον φεύγων ὁ Βελλεροφόντης 9
*ἦλθε πρὸς Προῖτον πατρικὸν ὄντα ξένον· τὴν δὲ
Προίτου γυναῖκα διὰ τὸ κάλλος ἐρασθεῖσαν τοῦ Βελ-
λεροφόντου καὶ μὴ δυναμένην πεῖσαι διαβαλεῖν αὐ-
τὸν πρὸς τὸν ἄνδρα* ὡς *βιασάμενον αὐτήν. τὸν δὲ*

9 immo *Ἰωλκίων* vel *Ἰωλκοῦ* 10 adde *θυγατέρες* vel *παῖδες* 22 *Ἀπόλλωνος* Peir., *τοῦ Ἀπ.* v. 24 *ποῖτον* codex 27 *ὡς* add. Müller

Προῖτον ἀνελεῖν μὲν τὸν ξένον μὴ βουληθῆναι, ἀποστεῖλαι δὲ αὐτὸν εἰς Λυκίαν γράμματα φέροντα πρὸς Ἰοβάτην τὸν βασιλέα ὄντα πενθερόν. ὃν κομισάμενον τὴν ἐπιστολὴν εὑρεῖν ἐν αὐτῇ γεγραμμένον ὅπως ἀνέλῃ τὴν ταχίστην τὸν Βελλεροφόντην. ὁ δὲ μὴ βουλόμενος αὐτὸν ἀπολέσαι, τῇ πυρπνόῳ Χιμαίρᾳ ἐκέλευσε συνάψαι μάχην. [Exc. Escorial. ed. Feder. p. 9, Müller frag. II p. VII.]

2 *ἀποστεῖ* codex 5 *ἀνέλῃ*] *ἂν* codex.

FRAGMENTA LIBRI VII.

[*Ἐν ταῖς μετὰ ταύτας ἕνδεκα* (*βίβλοις* 7—17) *τὰς ἀπὸ τῶν Τρωικῶν κοινὰς πράξεις ἀναγεγράφαμεν ἕως τῆς Ἀλεξάνδρου τελευτῆς.* Diod. I 4, 6.]

[*Κατὰ τὰς προειρημένας ἓξ* (7—12) *βίβλους ἀνεγράψαμεν τὰς ἀπὸ τῶν Τρωικῶν πράξεις ἕως εἰς τὸν ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ψηφισθέντα πόλεμον ἐπὶ Συρακοσίους.* Diod. XIII 1, 2.]

[*Ἐν ταῖς πρὸ ταύτης βίβλοις ἀνεγράψαμεν τὰς ἀπὸ Τροίας ἁλώσεως πράξεις ἕως ἐπὶ τὴν κατάλυσιν τοῦ τε Πελοποννησιακοῦ πολέμου καὶ τῆς Ἀθηναίων ἡγεμονίας, διελθόντες ἔτη ἑπτακόσια ἑβδομήκοντα ἐννέα.* Diod. XIV 2, 4.]

Καὶ ὁ Ὀρφεὺς ἰσόχρονος τῷ Ἡρακλεῖ ὑπῆρχε, **1**
πρὸ χρόνων ὄντες ἑκατὸν τοῦ Τρωικοῦ πολέμου,
ὡς δὲ Ὀρφεὺς ἐν Λιθικοῖς περὶ αὐτοῦ μοι λέγει,
Ἑλένου τι βραχύτερον ὕστερον εἶναι λέγει,
τούτου μιᾷ δὲ γενεᾷ Ὅμηρος ὑστερίζει,
ὁ κατὰ Διονύσιον ἄνδρα τὸν κυκλογράφον
ἐπὶ τῶν δύο στρατειῶν λεγόμενος ὑπάρχειν,
Θηβαϊκῆς Ἑλλήνων τε τῆς διὰ τὴν Ἑλένην.
Διόδωρός τε σύντροχα λέγει Διονυσίῳ,
καὶ ἕτεροι μυρίοι δέ. [Tzetzes Hist. 12, 179.]

18 Tzetzes Dionysii hanc sententiam memorat etiam ad

2 *Διόδωρος ἀποδείκνυσι τοῦτον* (Homerum) *πρὸ τῆς Ἡρακλειδῶν καθόδου τετελευτηκότα.* [Crameri Anecd. Paris. II p. 227; cf. Müller frag. II p. 10.]

3 *Ὅτι Αἰγιάλεια ἡ τοῦ Διομήδους σύζυγος τελέως ἀπηλλοτριώθη τῆς τοῦ συμβιοῦντος εὐνοίας. ἦν οὐ δικαίως τῷ συνοικοῦντι προσφερομένην διὰ τὸ μῖσος παρακαλέσαι τοὺς συγγενεῖς πρὸς τὴν κατ' αὐτοῦ τιμωρίαν. τούτους δὲ προσλαβομένους Αἴγισθον προσφάτως κατεσχηκότα τὴν ἐν Μυκήναις βασιλείαν ἐπενεγκεῖν αὐτῷ θανάτου κρίσιν, κατηγοροῦντας ὅτι ξένου πατρὸς ὢν τοὺς μὲν εὐγενεῖς ἐκ τῆς πόλεως ἐκβαλεῖν βουλεύεται, τῶν δὲ συγγενῶν Αἰτωλῶν τινας κατοικίζειν. τῆς δὲ διαβολῆς πίστιν λαβούσης φοβηθέντα τὸν Διομήδην φεύγειν ἐξ Ἄργους μετὰ τῶν βουλομένων.* [Exc. Escorial. p. 10 Fed., p. VII Müll.]

4 *Ὅτι τῆς Τροίας ἁλούσης Αἰνείας μετά τινων καταλαβόμενος μέρος τῆς πόλεως τοὺς ἐπιόντας ἠμύνετο. τῶν δὲ Ἑλλήνων ὑποσπόνδους τούτους ἀφέντων, καὶ συγχωρησάντων ἑκάστῳ λαβεῖν ὅσα δύ-*

Hesiodi Op. p. 15 ed. Gaisf., ex Proculo sumens p. 6 extr, *τὸν παλαιὸν δὲ Ὅμηρον Διονύσιος ὁ κυκλογράφος φησὶν ἐπ' ἀμφοτέρων ὑπάρχειν τῶν Θηβαϊκῶν στρατειῶν καὶ τῆς Ἰλίου ἁλώσεως.* De Orphei autem et Homeri aetate multis disputat in Exegesi Iliad. p. 18—25, ubi saepius memorat Apollodori et qui hunc sequitur Diodori opiniones, partim ad huius lib. 1, c. 5 et l. 3, c. 67 respiciens, partim vero, ut videtur, ad l. 7, quum scribit p. 22, 12: *Ταῦτα δὲ λέγοντες* (quae sunt apud Diod. 3, 67) *οὐκ οἶδ' ὅπως ἐναντιούμενοι ἑαυτοῖς μεγάλην τὴν ἐναντίωσιν λέγουσιν ὑστερίζειν τὸν Ὅμηρον ὀγδοήκοντα τῶν Τρωικῶν ἔτεσι.* Quibuscum conf. idem in Crameri Anecd. Ox. vol. 3, p. 376, 23, sive Matrangae Anecd. vol. 2, p. 599, 27.

*ναιτο τῶν ἰδίων, οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ἄργυρον ἢ
χρυσὸν ἤ τινα τῆς ἄλλης πολυτελείας ἔλαβον, Αἰ-
νείας δὲ τὸν πατέρα γεγηρακότα τελέως ἀράμενος
ἐπὶ τοὺς ὤμους ἐξήνεγκεν. ἐφ' ᾧ θαυμασθεὶς ὑπὸ* 2
*τῶν Ἑλλήνων ἔλαβεν ἐξουσίαν πάλιν ὃ βούλοιτο
τῶν οἴκοθεν ἐκλέξασθαι. ἀνελομένου δὲ αὐτοῦ τὰ* 3
*ἱερὰ τὰ πατρῷα, πολὺ μᾶλλον ἐπαινεθῆναι συνέβη
τὴν ἀρετήν, καὶ παρὰ πολεμίων ἐπισημασίας τυγ-
χάνουσαν. ἐφαίνετο γὰρ ὁ ἀνὴρ ἐν τοῖς μεγίστοις* 4
*κινδύνοις πλείστην φροντίδα πεποιημένος τῆς τε
πρὸς γονεῖς ὁσιότητος καὶ τῆς πρὸς θεοὺς εὐσεβείας.
διόπερ φασὶν αὐτῷ συγχωρηθῆναι μετὰ τῶν ὑπο-
λειφθέντων Τρώων ἐκχωρῆσαι τῆς Τρωάδας μετὰ
πάσης ἀσφαλείας καὶ ὅποι βούλεται.* [Exc. de virt. et vit. p. 222 V., 546 W.]

Age nunc ad alterum harum rerum testem transeamus, Diodorum videlicet, qui omnes bibliothecas in unum idemque emporium summatim collegit: siquidem et Romanorum historiam septimo suo libro his verbis conscribit:

Ἔνιοι μὲν οὖν τῶν συγγραφέων πλανηθέντες **5**
*ὑπέλαβον τοὺς περὶ τὸν Ῥωμύλον ἐκ τῆς Αἰνείου
θυγατρὸς γεννηθέντας ἐκτικέναι τὴν Ῥώμην· τὸ δ'
ἀληθὲς οὐχ οὕτως ἔχει, πολλῶν μὲν ἐν τῷ μεταξὺ
χρόνῳ τοῦ τ' Αἰνείου καὶ Ῥωμύλου γεγονότων βα-
σιλέων, ἐκτισμένης δὲ τῆς Ῥώμης κατὰ τὸ δεύτερον
ἔτος τῆς ἑβδόμης ὀλυμπιάδος· αὕτη γὰρ ἡ κτίσις*

8 *καὶ παρὰ πολ.* Reiske, *καίπερ ὑπὸ πολ.* cod. 14 *ὅποι* Krebs, *ὅπου* cod. 15 septimo] octavo *cod. Etschmiadzinius Eusebi*

ὑστερεῖ τῶν Τρωικῶν ἔτεσι τρισὶ πλείοσι τῶν τε-
2 *τρακοσίων καὶ τριάκοντα. Αἰνείας γὰρ μετὰ τὴν*
ἅλωσιν τῆς Τροίας ἐτῶν τριῶν παρελθόντων παρέ-
λαβε τὴν τῶν Λατίνων βασιλείαν, καὶ κατασχὼν
τριετῆ χρόνον ἐξ ἀνθρώπων ἠφανίσθη καὶ τιμῶν
3 *ἔτυχεν ἀθανάτων. τὴν δ' ἀρχὴν διαδεξάμενος Ἀσ-*
κάνιος υἱὸς ἔκτισεν Ἄλβαν τὴν νῦν καλουμένην
Λόγγαν, ἣν ὠνόμασεν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τοῦ τότε
μὲν Ἄλβα καλουμένου, νῦν δὲ Τιβέρεως ὀνομαζο-
4 *μένου. περὶ δὲ τῆς προσηγορίας ταύτης Φάβιος ὁ*
τὰς Ῥωμαίων πράξεις ἀναγράψας ἄλλως μεμυθολό-
γηκε. φησὶ γὰρ Αἰνείᾳ γενέσθαι λόγιον, τετράπουν
αὐτῷ καθηγήσεσθαι πρὸς κτίσιν πόλεως· μέλλοντος
δ' αὐτοῦ θύειν ὗν ἔγκυον τῷ χρώματι λευκήν, ἐκ-
φυγεῖν ἐκ τῶν χειρῶν, καὶ διωχθῆναι πρός τινα
λόφον, πρὸς ᾧ κομισθεῖσαν τεκεῖν τριάκοντα χοί-
5 *ρους. τὸν δὲ Αἰνείαν τό τε παράδοξον θαυμάσαντα*
καὶ τὸ λόγιον ἀνανεούμενον ἐπιχειρῆσαι μὲν οἰκίσαι
τὸν τόπον, ἰδόντα δὲ κατὰ τὸν ὕπνον ὄψιν ἐναργῶς
διακωλύουσαν καὶ συμβουλεύουσαν μετὰ τριάκοντα
ἔτη κτίζειν, ὅσοσπερ ὁ τῶν τεχθέντων ἀριθμὸς ἦν,
ἀποστῆναι τῆς προθέσεως.
6 Post Aeneam defunctum Askanus eiusdem filius
regnum assumpsit: (dehinc vero) annis XXX trans-
actis collem aedificavit (i. e. aedificiis complevit),
et urbem Albam appellavit ad porcae colorem: nam

13 *καθηγήσασθαι* et 18 *οἰκῆσαι* Sync., corr. Wess. 22 *ἀποστῆναι*] *δὲ* add. cod., *δὴ* Gutschmid 23 Verba Eusebi quae sequuntur Latina sunt ex lingua Armenia ab H. Petermann translata.

Latini secundum suam linguam τὴν Λευκὴν Albam vocant. alteram quoque ei nomenclationem imposuisse (sc. dicitur) Longam, quae translata vocatur *Μακράν*, quoniam latitudine angusta erat et longitudine magna.

Iisdem addens dicit:

Askanius urbem regiam Albam fecit et non pau- 7
cos e circumiacentibus incolis prostravit. vir praeclarus factus est et obiit annis regnans XXXVIII.

Postque eius obitum controversia orta est in 8
media multitudine duorum causa de regno inter se invicem contendentium. Iulius enim cum filius esset Askani, dicebat: mihi convenit paternum imperium; et Silvius Askani frater Aeneaeque et Silvae primae uxoris Latini filius dicebat: mihi competit. Huic enim post Aeneae obitum insidiae factae sunt ab Askano; namque dum adhuc infantulus esset, in monte a quibusdam armentariis educatus, Silvius est dictus ad nomen montis Latinorum, quem Silvam vocitabant. Ex utraque ergo parte disputantibus, multitudinis electione regnum Silvius suscepit. Iulius autem imperio privatus, pontifex maximus constitutus est et quasi secundus rex erat: a quo ortam hucusque Iuliam familiam Romae perdurare aiunt.

Silvius nihil dignum memoria in imperio egit 9
et obiit, cum regnasset annis XLIX. Cuius imperium filius eiusdem Aenias accepit, qui cognominatus est Silvius; dominatusque plus quam triginta annos. Post quem Latinus regnavit, qui vocatus

est Silvius, annis L. Hic in rebus gerendis et in bello validus repertus finitimam regionem evertit atque urbes antiquas, quae antea Latinorum vocabantur, XVIII condidit: Tiburam, Praenestum, Kabios, Tiskalum, Koram, Kometiam, Lanuvium, Labikam, Skaptiam, Satrikum, Arkiam, Telenam, Okostomeriam, Kaeninum, Phlegenam, Kmerium, Mediplium, Boilum, quam nonnulli Bolam vocant.

10 Defuncto autem Latino rex electus est filius eiusdem Albas Silvius, qui annis XXXVIII imperitavit. Post quem Epitus Silvas annis XXVI. Quo defuncto in regnum suffectus est Apis, qui annis regnavit duodetriginta. Et post eum Kalpet eiusdem filius; dominatusque est annis XIII, Tiberius Sylvius vero annis VIII. Hic adversus Tyrenos exercitum movens cum per Albam amnem copias traduceret, in gurgitem lapsus obiit, unde et fluvius appellatus est Tiberis. At post eius obitum Agripas in Latinos regnavit unum supra quadraginta annos. Postque hunc suscepit (regnum) Arramulius Silvius undeviginti annis.

11 De hoc dicunt, quod cunctis vitae diebus superbus fuerit, adeoque se efferebat et adversabatur contra vim Iovis (Aramazdi): quin etiam quum interdum tempore fructuum (autumni) tonitrua assidua ingentiaque fierent, mandabat exercitibus, ut (universi) ex uno edicto unanimiter gladiis clipeos concuterent, quo (atque) existimabat sonum ex his editum superare posse vel ipsa tonitrua; proptereaque poenas dedit suae in deos arrogantiae, fulminis

ictu exstinctus, totaque domus eius in Albano stagno immergebatur. Ostendunt hucusque rerum vestigia Romani iuxta stagnum habitantes, columnas subter aquis in altum visas, quae inibi in profunditate regiae domus exstant.

Post hunc Aventius electus fuit, qui cum VII 12
supra XXX annos potitus esset, in quodam proelio cum suburbanis in angustiam actus iuxta Aventium collem cecidit, unde collis Aventius dicebatur. Demortui in locum suffectus est filius eiusdem Prokas Silvius regnavitque annis III supra viginti. Quo mortuo iunior filius Amolius per vim regnum tenuit; eo quod in regiones longinquas profectus erat Numitor, eiusdem frater maior natu ac germanus. Amolius paulo plus annis XLIII regnavit atque a Remo et Romilo, qui Romam condiderunt, interficitur. [Euseb. Chron. I p. 284—290 ed. Schöne; Georg. Syncell. p. 194.]

Ὅτι μετὰ τὴν Αἰνείου τελευτὴν Σιλούιος ἐπε- 6
βουλεύθη ὑπὸ Ἀσκανίου νήπιος ὤν. τραφεὶς δὲ ἐν τοῖς ὄρεσιν ὑπό τινων βουκόλων Σιλούιος ὠνομάσθη, τῶν Λατίνων τὸ ὄρος σιλούαν ὀνομαζόντων. [Exc. Escorial. p. 10 Fed., p. VII Müll.]; cf. 5, 8.

Ὅτι Ῥωμύλος Σιλούιος παρ' ὅλον τὸν βίον ὑπερ- 7
ήφανος γενόμενος ἡμιλλᾶτο πρὸς τὸν θεόν· βροντῶντος γὰρ αὐτοῦ κελεύειν τοὺς στρατιώτας ταῖς σπάθαις τύπτειν τὰς ἀσπίδας ἀφ' ἑνὸς συνθήματος, καὶ λέγειν ὡς ὁ παρ' ἑαυτῶν γινόμενος ψόφος

26 *ἐκέλευε* Wess. 28 *ἑαυτῶν* Peiresc., *αὐτῶν* Wess.

εἴη μείζων. διὸ κεραυνωθῆναι. [Exc. de virt. et vit. p. 222 V., 546 W.]; cf. 5, 11.

[*Τρίτην εἷλε Μεσχέλαν, μεγίστην οὖσαν, ᾠκισμένην δὲ τὸ παλαιὸν ὑπὸ τῶν ἐκ Τροίας ἀνακομιζομένων Ἑλλήνων, περὶ ὧν ἐν τῇ τρίτῃ βίβλῳ προειρήκαμεν.* Diod. XX 57, 6.]

[*Φασὶ Θετταλὸν μετὰ ταῦτα ἐπανελθεῖν εἰς Ἰωλκόν, ἐν ᾗ καταλαβόντα προσφάτως Ἄκαστον τὸν Πελίου τετελευτηκότα παραλαβεῖν κατὰ γένος προσήκουσαν τὴν βασιλείαν, καὶ τοὺς ὑφ' ἑαυτὸν τεταγμένους ἀφ' ἑαυτοῦ προσαγορεῦσαι Θετταλούς. οὐκ ἀγνοῶ δὲ διότι περὶ τῆς τῶν Θετταλῶν προσηγορίας οὐ ταύτην μόνην τὴν ἱστορίαν, ἀλλὰ καὶ διαφώνους ἑτέρας παραδεδόσθαι συμβέβηκε, περὶ ὧν ἐν οἰκειοτέροις μνησθησόμεθα καιροῖς.* Diod. IV 55, 2.]

[*Οἱ Ἡρακλεῖδαι κατὰ τὰς ὁμολογίας ἀπέστησαν τῆς καθόδου καὶ τὴν εἰς Τρικόρυθον ἐπάνοδον ἐποιήσαντο. μετὰ δέ τινας χρόνους Λικύμνιος μὲν μετὰ τῶν παίδων καὶ Τληπολέμου τοῦ Ἡρακλέους, ἑκουσίως τῶν Ἀργείων αὐτοὺς προσδεξαμένων, ἐν Ἄργει κατῴκησαν, οἱ δ' ἄλλοι πάντες ἐν Τρικορύθῳ· ὡς δ' ὁ πεντηκονταετὴς χρόνος διῆλθε, κατῆλθον εἰς Πελοπόννησον· ὧν τὰς πράξεις ἀναγράφομεν, ὅταν εἰς ἐκείνους τοὺς χρόνους παραγενηθῶμεν.* Diod. IV 58, 5.]

8 Lakedemoniorum reges ex Diodori voluminibus. Nos vero, quoniam ita evenit, ut a Troianorum

1 *ἐκεραυνώθη* Wess. 5 *τρίτῃ*] *ἑβδόμῃ* coni. Dind.

rebus usque ad primam olompiadem tempus difficile reperiatur, cum necdum iis temporibus neque Athenis neque alia in urbe annui principes fieri solerent, Lakedemoniorum reges pro exemplo usurpabimus. A Troianorum eversione usque ad primam olompiadem, prout Apolodorus Atheniensis ait, anni octo supra trecentos sunt. Ex illis octoginta (defluxerunt) usque ad Herakleorum excursionem; reliquos vero (annos) Lakedemoniorum reges, Prokles, Eurrystheus et ab iis prognati occuparunt; quorum singularum familiarum nos seorsum numerum exponemus usque ad primam olompiadem.

2 Eurristheus initium regni sumpsit anno octogesimo a Troadum rebus, dominatusque est annis II supra XL. Post hunc Agis anno I. Ekhestratus anno uno supra XXX. Atque post eum Labotas annis VII supra triginta. Doristhus uno anno minus quam triginta. Horum vero successor Agesilaus IV annis supra XL. Arkhelaus annis LX. Et Teleklus annis XL. Alkamenes autem annis VIII supra triginta. Huius regni anno X contigit constitutio olompiadis primae, qua vincebat in stadio Kurribus Helius. Verum ex altera familia primus dominatus est Prokles annis undequinquaginta. Ac post ipsum Pritanis annis undequinquaginta. Atque Eunomius annis V supra XL. Et post hos Khari-

15 I (= α')] XXXI (= λα') *Gutschmid* 16 uno (= ἕν)] quinque (= ε') *Gutschmid* 24 Prokles] ann. XLI, Sous ann. XXXIV, Eurypon *add. Gutschmid (Cic. div. II 91)* undequinquaginta] LI *Gutschmid*

klus annis LX. Post illum autem Nikandrus annis duodequadraginta. Theopompus annos VII supra quadraginta. Item huius quoque regni anno decimo prima olompias contigit. Sunt autem simul a Troianorum captivitate usque ad Herakleorum excursionem anni LXXX. [Euseb. Chron. I p. 221 ed. Schöne.]

9 *Τούτων ἡμῖν διευκρινημένων λείπεται περὶ τῆς
Κορινθίας καὶ Σικυωνίας εἰπεῖν ὃν τρόπον ὑπὸ
Δωριέων κατῳκίσθησαν. τὰ γὰρ κατὰ τὴν Πελο-
πόννησον ἔθνη σχεδὸν πάντα πλὴν Ἀρκάδων ἀνά-
στατα συνέβη γενέσθαι κατὰ τὴν κάθοδον τῶν Ἡρα-
2 κλειδῶν. οἱ τοίνυν Ἡρακλεῖδαι κατὰ τὴν διαίρεσιν
ἐξαίρετον ποιησάμενοι τὴν Κορινθίαν καὶ τὴν ταύ-
της πλησιόχωρον, διεπέμψαντο πρὸς τὸν Ἀλήτην,
παραδιδόντες αὐτῷ τὴν προειρημένην χώραν. ἐπι-
φανὴς δὲ ἀνὴρ γενόμενος καὶ τὴν Κόρινθον αὐξή-
3 σας ἐβασίλευσεν ἔτη λη'. μετὰ δὲ τὴν τούτου τε-
λευτὴν ὁ πρεσβύτατος ἀεὶ τῶν ἐκγόνων ἐβασίλευσε
μέχρι τῆς Κυψέλου τυραννίδος, ἥτις τῆς καθόδου
τῶν Ἡρακλειδῶν ὑστερεῖ ἔτεσι υμζ'. καὶ πρῶτος
μὲν παρ' αὐτοῖς διεδέξατο τὴν βασιλείαν Ἰξίων ἔτη
4 λη'· μεθ' ὃν ἦρξεν Ἀγέλας ἔτη λζ', μετὰ δὲ τού-
τους Πρύμνις ἔτη λε', καὶ Βάκχις ὁμοίως τὸν ἴσον
χρόνον, γενόμενος ἐπιφανέστατος τῶν πρὸ αὐτοῦ·
διὸ καὶ συνέβη τοὺς μετὰ ταῦτα βασιλεύσαντας οὐ-
κέτι Ἡρακλείδας, ἀλλὰ Βακχίδας προσαγορεύεσθαι.
μετὰ τοῦτον Ἀγέλας μὲν ἔτη λ', Εὔδημος δὲ ἔτη
5 κε', Ἀριστομήδης ε' καὶ λ'. οὗτος δὲ τελευτήσας
ἀπέλιπεν υἱὸν Τελέστην παῖδα τὴν ἡλικίαν, οὗ τὴν*

κατὰ γένος βασιλείαν ἀφείλατο θεῖος ὢν καὶ ἐπίτροπος Ἀγήμων, ὃς ἦρξεν ἔτη ιϛ΄. μετὰ τοῦτον κατέσχεν Ἀλέξανδρος ἔτη κε΄. τοῦτον ἀνελὼν Τελέστης ὁ στερηθεὶς τῆς πατρῴας ἀρχῆς ἦρξεν ἔτη ιβ΄. τούτου δ' ὑπὸ τῶν συγγενῶν ἀναιρεθέντος 6 *Αὐτομένης μὲν ἦρξεν ἐνιαυτόν, οἱ δ' ἀπὸ Ἡρακλέους Βακχίδαι πλείους ὄντες διακοσίων κατέσχον τὴν ἀρχήν, καὶ κοινῇ μὲν προειστήκεσαν τῆς πόλεως ἅπαντες, ἐξ αὐτῶν δὲ ἕνα κατ' ἐνιαυτὸν ᾑροῦντο πρύτανιν, ὃς τὴν τοῦ βασιλέως εἶχε τάξιν, ἐπὶ ἔτη ϟ΄ μέχρι τῆς Κυψέλου τυραννίδος, ὑφ' ἧς κατελύθησαν.* [Georg. Syncell. Chron. p. 179, et Euseb. Chron. I p. 220 ed. Schöne.]

10 *Ὅτι ἐγένετο τύραννος κατὰ τὴν Κύμην τὴν πόλιν ὄνομα Μάλακος, ὃς εὐδοκιμῶν παρὰ τοῖς πλήθεσι καὶ τοὺς δυνατωτάτους ἀεὶ διαβάλλων περιεποιήσατο τὴν δυναστείαν, καὶ τοὺς μὲν εὐπορωτάτους τῶν πολιτῶν ἀπέσφαξε, τὰς δὲ οὐσίας ἀναλαβὼν μισθοφόρους ἔτρεφε καὶ φοβερὸς ἦν τοῖς Κυμαίοις.* [Exc. de virt. et vit. p. 225 V., 546 W.]

[*Τὸ τελευταῖον μετὰ τὴν κάθοδον τῶν Ἡρακλειδῶν Ἀργεῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι πέμποντες ἀποικίας ἄλλας τέ τινας νήσους ἔκτισαν καὶ ταύτης τῆς νήσου* (sc. *Κρήτης*) *κατακτησάμενοι πόλεις τινὰς ᾤκησαν ἐν αὐταῖς· περὶ ὧν τὰ κατὰ μέρος ἐν τοῖς ἰδίοις χρόνοις ἀναγράψομεν.* Diod. V 80, 3.]

[*Μετὰ τὴν Τροίας ἅλωσιν Κᾶρες αὐξηθέντες ἐπὶ πλεῖον ἐθαλαττοκράτησαν, καὶ τῶν Κυκλάδων νήσων κρατήσαντες τινὰς μὲν ἰδίᾳ κατέσχον καὶ τοὺς ἐν αὐταῖς κατοικοῦντας Κρῆτας ἐξέβαλον, τινὰς δὲ*

κοινῇ μετὰ τῶν προενοικούντων Κρητῶν κατῴκησαν. ὕστερον δὲ τῶν Ἑλλήνων αὐξηθέντων, συνέβη τὰς πλείους τῶν Κυκλάδων νήσων οἰκισθῆναι καὶ τοὺς βαρβάρους Κᾶρας ἐξ αὐτῶν ἐκπεσεῖν· περὶ ὧν τὰ κατὰ μέρος ἐν τοῖς οἰκείοις χρόνοις ἀναγράψομεν. Diod. V 84, 4.]

11 Ex Diodori scriptis breviter de temporibus Thalassocratorum, qui maria tenebant. — Post bellum Troianum mare obtinuerunt:

I.	Lidi et Maeones	annos	XCII
II.	Pelasgi	„	LXXXV
III.	Thrakii	„	LXXIX
IV.	Rhodii	„	XXIII
V.	Phrygii	„	XXV
VI.	Kiprii	„	XXXIII
VII.	Phynikii	„	XLV
VIII.	Egiptii	„	. . . .
IX.	Melesii	„	(XVIII)
X.	(Cares)	„	(LXI)
XI.	Lesbii	„	(LXVIII)
XII.	Phokaei	„	XLIV
XIII.	Samii	„	. . . .
XIV.	Lakedemonii	„	II
XV.	Naxii	„	X
XVI.	Eretrii	„	XV
XVII.	Eginenses	„	X

usque ad Alexandri [*vel* Xerxis] transfretationem. [Euseb. Chron. I p. 225 Sch.]

12 *Ὅτι τηλικοῦτον περὶ τὸν Λυκοῦργον ἦν τῆς*

ἀρετῆς τὸ μέγεθος, ὥστε παραγενηθέντος εἰς Δελφοὺς αὐτοῦ τὴν Πυθίαν ἀποφθέγξασθαι ἔπη τάδε·

ἥκεις, ὦ Λυκόοργε, ἐμὸν ποτὶ πίονα νηόν,
Ζηνὶ φίλος καὶ πᾶσιν Ὀλύμπια δώματ᾽ ἔχουσι.
δίζω ἤ σε θεὸν μαντεύσομαι ἢ ἄνθρωπον·
ἀλλ᾽ ἔτι καὶ μᾶλλον θεὸν ἔλπομαι, ὦ Λυκόοργε.
ἥκεις δ᾽ εὐνομίαν αἰτεύμενος· αὐτὰρ ἔγωγε
δώσω τὴν οὐκ ἄλλη ἐπιχθονίη πόλις ἕξει.

[Exc. Vatic. p. 1, et sine oraculo adscriptisque verbis Ζήτει ἐν τῷ περὶ γνωμῶν Exc. de virt. et vit. p. 225 V, 547 W.]

Ὅτι ὁ αὐτὸς ἠρώτησε τὴν Πυθίαν, ποῖα νόμιμα 2
καταστήσας μάλιστ᾽ ἂν ὠφελήσαι τοὺς Σπαρτιάτας. τῆς δὲ εἰπούσης ἐὰν τοὺς μὲν καλῶς ἡγεῖσθαι, τοὺς δὲ πειθαρχεῖν νομοθετήσῃ, πάλιν ἠρώτησε τί ποιοῦντες καλῶς ἡγήσονται καὶ τί πειθαρχήσουσιν. ἡ δὲ ἀνεῖλε τοῦτον τὸν χρησμόν·

εἰσὶν ὁδοὶ δύο πλεῖστον ἀπ᾽ ἀλλήλων ἀπέχουσαι,
ἡ μὲν ἐλευθερίας ἐς τίμιον οἶκον ἄγουσα,
ἡ δ᾽ ἐπὶ δουλείας φευκτὸν δόμον ἡμερίοισι.
καὶ τὴν μὲν διά τ᾽ ἀνδροσύνης ἐρατῆς θ᾽ ὁμονοίας
ἔστι περᾶν, ἣν δὴ λαοῖς ἡγεῖσθε κέλευθον·
τὴν δὲ διὰ στυγερῆς ἔριδος καὶ ἀνάλκιδος ἄτης
εἰσαφικάνουσιν, τὴν δὴ πεφύλαξο μάλιστα.

τὸ δὲ κεφάλαιον ἦν ὅτι μεγίστην πρόνοιαν ποιη- 3

6 ἔλπομαι Herod. I 65 et Eus. praep. ev. V 27, 8] ἔτ᾽ οἴομαι excerpta Vaticana, quae ab his demum verbis initium capiunt 7 αἰτεύμενος Eus., διζήμενος exc. ἐγώ τοι Eus. 14 εἰπούσης add. Dind. 20 ἡμερίοισι Eus. praep. ev. V 28, 7] ἡμετρίοισι exc. 21 ἐρατῆς] ἀρετῆς exc., ἱερῆς Eus. 22 ἡγοῦ σὺ Herwerden 24 πεφύλαχθε Krebs

τέον ἐστὶν ὁμονοίας καὶ ἀνδρείας, ὡς διὰ μόνων τούτων τῆς ἐλευθερίας φυλάττεσθαι δυναμένης, ἧς χωρὶς οὐδὲν ὄφελος οὐδ' ἄλλο τι τῶν παρὰ τοῖς πολλοῖς ὑπειλημμένων ἀγαθῶν ἔχειν ἑτέροις ὑπήκοον ὄντα· πάντα γὰρ τὰ τοιαῦτα τῶν ἡγουμένων, οὐ τῶν ὑποτεταγμένων ἐστίν· ὥστ' εἴπερ τις ἑαυτῷ βούλεται καὶ μὴ τοῖς ἄλλοις κτήσασθαι τὰ ἀγαθά,
4 πρῶτόν ἐστι κατασκευαστέον τὴν ἐλευθερίαν. ἀμφοτέρων δὲ ἐκέλευσε ποιεῖσθαι πρόνοιαν, ὅτι θάτερον αὐτῶν κατ' ἰδίαν οὐ δύναται τὸν περιποιησάμενον ὠφελῆσαι· οὐδὲν γὰρ ὄφελος ἀνδρείους ὄντας στασιάζειν ἢ ὁμονοεῖν βεβαίως δειλοὺς ὄντας.

5 Ὅτι ὁ αὐτὸς Λυκοῦργος ἤνεγκε χρησμὸν ἐκ Δελφῶν περὶ τῆς φιλαργυρίας τὸν ἐν παροιμίας μέρει μνημονευόμενον,

ἁ φιλοχρηματία Σπάρταν ὀλεῖ, ἄλλο δὲ οὐδέν.

6 [Ἡ Πυθία ἔχρησε τῷ Λυκούργῳ περὶ τῶν πολιτικῶν οὕτως]

Δὴ γὰρ ἀργυρότοξος ἄναξ ἑκάεργος Ἀπόλλων
χρυσοκόμης ἔχρη πίονος ἐξ ἀδύτου,
ἄρχειν μὲν βουλῆς θεοτιμήτους βασιλῆας,
οἷσι μέλει Σπάρτης ἱμερόεσσα πόλις,
πρεσβυγενεῖς δὲ γέροντας, ἔπειτα δὲ δημότας ἄνδρας,
εὐθείαις ῥήτραις ἀνταπαμειβομένους
μυθεῖσθαί τε τὰ καλὰ καὶ ἔρδειν πάντα δίκαια,

3 τι add. Krebs 4 ἀγαθῶν Krebs, ἀγαθὸν exc. 16 ὀλεῖ] ἕλοι exc. 17 ἡ Πυθία — οὕτως in margine cod. (Herwerden Spicil. Vatic. p. 3) 22 ἱμερόεσσα Plut. Lyc. 6, ἰσχερόεσσα exc. 24 εὐθείης ῥήτρας exc. 25 τε Dind., δὲ exc.

μηδέ τι βουλεύειν τῇδε πόλει σκολιόν,
δήμου τε πλήθει νίκην καὶ κάρτος ἕπεσθαι·
Φοῖβος γὰρ περὶ τῶν ὧδ' ἀνέφηνε πόλει.

Ὅτι τοὺς μὴ διαφυλάττοντας τὴν πρὸς τὸ θεῖον 7 *εὐσέβειαν πολὺ μᾶλλον μὴ τηρεῖν τὰ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους δίκαια.* [Exc. Vat. p. 2—3.]

Ὅτι οἱ Λακεδαιμόνιοι χρησάμενοι τοῖς τοῦ Λυ- 8 *κούργου νόμοις ἐκ ταπεινῶν δυνατώτατοι ἐγένοντο τῶν Ἑλλήνων, τὴν δὲ ἡγεμονίαν διεφύλαξαν ἐπὶ ἔτη πλείω τῶν υ'. μετὰ δὲ ταῦτα ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον καταλύοντες ἕκαστον τῶν νομίμων, καὶ πρὸς τρυφὴν καὶ ῥᾳθυμίαν ἀποκλίνοντες, ἔτι δὲ διαφθαρέντες νομίσματι χρῆσθαι καὶ πλούτους ἀθροίζειν, ἀπέβαλον τὴν ἡγεμονίαν.* [Exc. de virt. et vit. p. 225 V., p. 547 W.]

Ὅτι Τήμενος τὴν Ἀργείαν λαχὼν ἐνέβαλε μετὰ **13** *τῆς στρατιᾶς εἰς τὴν τῶν πολεμίων χώραν. χρονίζοντος δὲ τοῦ πολέμου τοὺς μὲν υἱοὺς οὐ προῆγεν ἐπὶ τὰς ἡγεμονίας, τὸν δὲ τῆς θυγατρὸς ἄνδρα Δηιφόντην διαφερόντως ἀποδεχόμενος ἔτασσεν ἐπὶ τὰς ἐπιφανεστάτας πράξεις. ἐφ' οἷς οἱ παῖδες αὐτοῦ διαγανακτοῦντες Κίσσος καὶ Φάλκης καὶ Κερύνης ἐπιβουλὴν κατὰ τοῦ πατρὸς συνεστήσαντο διά τινων κακούργων· οἳ πεισθέντες ὑπὸ τούτων ἐνήδρευσαν τὸν Τήμενον παρά τινα ποταμόν, καὶ*

1 *μηδέτι ἐπιβουλεύειν* exc. *σκολιόν* add. Wurm et Krebs 7 *χρησάμενοι* Peir., om. v. 10 *υ'*] *φ'* Wess. ex XV 1, 3 12 *διαφθαρέντες*] *ὥστε* add. Wurm. 19 *τὰς* Feder, *τῆς* cod. 20 *ἔτασσεν* Müller, *ἔτασεν* cod., *ἔταξεν* Feder 22 *Κίσσος*] *νίσος* cod. *φαλκῆς καὶ κερυνῆς* cod.

φονεῦσαι μὲν οὐκ ἠδυνήθησαν, κατατραυματίσαντες δὲ εἰς φυγὴν ὥρμησαν.

2 *Ὅτι Ἀργεῖοι πολλὰ κακοπαθήσαντες ἐν τῷ πολέμῳ τῷ πρὸς Λακεδαιμονίους μετὰ τοῦ ἑαυτῶν βασιλέως, καὶ τοῖς Ἀρκάσι τὰς πατρίδας ἀποκαταστήσαντες, ἐμέμφοντο τὸν βασιλέα διὰ τὸ τὴν χώραν αὐτῶν ἀποδεδωκέναι τοῖς φυγάσιν, ἀλλὰ μὴ σφίσι κατακληρουχῆσαι. συστάντος δ' ἐπ' αὐτὸν τοῦ δήμου, καὶ τὰς χεῖρας ἀπονενοημένως προσφέροντος, ἔφυγεν εἰς Τεγέαν κἀκεῖ διετέλεσε τιμώμενος ὑπὸ τῶν εὖ παθόντων.* [Exc. Escor. p. 11 F., p. VIII M.]

14 *Κατέσχεν οὖν ἡ βασιλεία ἤτοι τοπαρχία τῶν Ἀργείων ἔτη φμθ', καθὼς καὶ Διόδωρος ὁ σοφώτατος συνεγράψατο.* [Io. Malal. Chronogr. p. 68 ed. Bonn.]

15 Cessante Assyriorum dynastia, post Sardanapalli ultimi regis Assyriorum mortem, Makedoniorum tempora succedunt.

Karanus ante primam olompiadem rerum cupiditate motus copias collegit ab Argivis et ab altera (regione) Peloponesiaca, et cum exercitu expeditionem in partes Makedoniorum suscepit. Eodem tempore Orestarum regi bellum erat cum vicinis suis, qui vocantur Eordaei, rogavit Karanum, ut ipsi auxilio esset: suaeque regionis mediam partem ei se daturum pollicitus est Orestarum rebus compositis; et rege fidem exsolvente Karanus regionem obtinuit regnavitque in ea annis XXX, tempore

4 μετὰ] μετ' Ἀκόου Arn. Schäfer 25 mediam] dimidiam *Krebs et Wurm (Neue Jahrb. 1833, p. 81.)*

senectutis e vita excessus (excedebat); cuius principatum filius eius, qui Kojinus nominatus est, excepit et dominatus est annis XXVIII. Post eum regnavit Tirimmus annis XLIII. Perdikas annis XLII. Hic regnum suum adaugere volebat (ac propterea) Delphos misit.

Et post pauca verba iisdem addens dicit: 2

Perdikas annis regnavit XLVIII imperiumque Argaeo reliquit. Huic uno supra XXX annos regnanti Philippus in imperio suffectus est; qui annos triginta tres regnavit et potestatem Ajeropae reliquit. Hic vero cum annis XX dominatus esset, regni successionem excepit Alketas, qui annis XVIII imperavit, reliquitque potestatem Amintae. Regnante hoc annis IX supra XL imperium excepit Alexandrus, qui annos tenuit XLIV. Post hunc regnavit Perdikas annis XXII. Arkhelaus annis XVII. Ajeorpus annis VI. Post quem Pausanias anno uno dominatus est. Ptlomaeus annis III. Post hunc Perdikas annis V. Philippus annis XXIV. Alexandrus cum Persis plus duodecim annis certavit.

3 Makedonici regni generationem hoc pacto historicorum fideles ad Heraklem referunt. A Karano, qui primus in unum conflatam tenuit Makedoniorum potestatem, usque ad Alexandrum, qui Asianorum terram subegit, viginti quatuor reges recensentur, anni CCCCLIII. [Euseb. Chron. I p. 227 Schöne.]

16 *Ὅτι Περδίκκας τὴν ἰδίαν βασιλείαν αὐξῆσαι βουλόμενος ἠρώτησεν εἰς Δελφούς. ἡ δὲ ἔφη,*

ἔστι κράτος βασίλειον ἀγανοῖς Τημενίδαισι
γαίης πλουτοφόροιο· δίδωσι γὰρ αἰγίοχος Ζεύς.
ἀλλ' ἴϑ' ἐπειγόμενος Βοττηίδα πρὸς πολύμηλον·
ἔνϑα δ' ἂν ἀργικέρωτας ἴδῃς χιονώδεας αἶγας
εὐνηϑέντας ὕπνῳ, κείνης χϑονὸς ἐν δαπέδοισι
ϑῦε ϑεοῖς μακάρεσσι καὶ ἄστυ κτίζε πόληος.

[Exc. Vat. p. 3]; cf. 16, 1.

17 *Γενεαλογοῦσι δ' αὐτὸν* (Caranum) *οὕτως, ὥς φησιν ὁ Διόδωρος, οἱ πολλοὶ τῶν συγγραφέων, ὧν εἷς καὶ Θεόπομπος. Κάρανος Φείδωνος τοῦ Ἀριστοδαμίδα τοῦ Μέροπος τοῦ Θεστίου τοῦ Κίσσου τοῦ Τημένου τοῦ Ἀριστομάχου τοῦ Κλεοδαίου τοῦ Ὕλλου τοῦ Ἡρακλέους. ἔνιοι δὲ ἄλλως, φησί, γενεαλογοῦσι, φάσκοντες εἶναι Κάρανον Ποίαντος τοῦ Κροίσου τοῦ Κλεοδαίου τοῦ Εὐρυβιάδα τοῦ Δεβάλλου τοῦ Λαχάρους τοῦ Τημένου, ὃς καὶ κατῆλϑεν εἰς Πελοπόννησον.* [Georg. Syncell. Chron. p. 262 B.]

FRAGMENTA LIBRI VIII.

Ὅτι τῶν Ἠλείων πολυανδρουμένων καὶ νομίμως 1
πολιτευομένων ὑφορᾶσθαι τοὺς Λακεδαιμονίους τὴν
τούτων αὔξησιν, συγκατασκευάσαι τὸν κοινὸν βίον,
ἵν' εἰρήνης ἀπολαύοντες μηδεμίαν ἔχωσιν ἐμπειρίαν
τῶν κατὰ πόλεμον ἔργων. καὶ καθιέρωσαν αὐτοὺς
τῷ θεῷ, συγχωρησάντων σχεδὸν ἁπάντων τῶν Ἑλ-
λήνων. καὶ οὔτε ἐπὶ τῆς Ξέρξου στρατείας συνε- 2
στράτευσαν, ἀλλὰ ἀφείθησαν διὰ τὸ ἐπιμελεῖσθαι
τῆς τοῦ θεοῦ τιμῆς, ἔτι δὲ καὶ κατ' ἰδίαν ἐν τοῖς
τῶν Ἑλλήνων ἐμφυλίοις πολέμοις οὐδεὶς αὐτοὺς πα-
ρηνόχλει διὰ τὸ πάντας τὴν χώραν καὶ τὴν πόλιν
σπεύδειν ἱερὰν καὶ ἄσυλον φυλάττειν. ὕστερον δὲ
πολλαῖς γενεαῖς καὶ συστρατεῦσαι τούτους καὶ ἰδίᾳ
πολέμους ἐπανελέσθαι. [Exc. de virt. et vit. p. 225 V.,
547 W.]

Ὅτι οἱ Ἠλεῖοι τῶν κοινῶν πολέμων οὐ μετεῖ- 3
χον· καὶ γὰρ ὅτε Ξέρξης ταῖς τοσαύταις μυριάσιν
ἐστράτευσεν ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας, ἀφείθησαν ὑπὸ τῶν
συμμάχων τῆς στρατείας, προσταξάντων τῶν ἡγε-
μόνων. πλέον αὐτοὺς ποιήσειν, ἐὰν ἐπιμέλωνται
τῆς τῶν θεῶν τιμῆς. [Exc. Vat. p. 4.]

2 *ὑφορωμένους* Reiske 7 *οὐδὲ* Krebs *Ξέρξι* cod. *συνεστρατεύθησαν* cod. 9 *ἔτι* Reiske, *ὅτι* cod. 13 *στρατεῦσαι* cod.

2 Καὶ μὴ συγχωρηθείσης μηδὲ λαθραίας συμπλοκῆς πρὸς ἄνδρα· μηδένα γὰρ οὕτω παραφρονήσειν ὥστε ἐφημέρου χάριν ἡδονῆς τὰ μακαριζόμενα τοῦ βίου παντὸς ἀντικαταλλάξασθαι. [Exc. Vat. p. 4.]

3 Ὅτι Νεμέτωρ ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἀδελφοῦ στερηθεὶς τῆς βασιλείας, ὃς Ἀμόλιος ἐκαλεῖτο, ἐβασίλευσε δὲ Ἀλβανῶν, τοὺς ἰδίους υἱωνοὺς παρ' ἐλπίδας ἀναγνωρίσας Ῥέμον καὶ Ῥωμύλον, ἐπεβούλευσε κατὰ τοῦ ἰδίου ἀδελφοῦ περὶ ἀναιρέσεως. ὃ καὶ γέγονε· μεταπεμψάμενοι γὰρ τοὺς νομεῖς ὥρμησαν ἐπὶ τὰ βασίλεια, καὶ ἐντὸς τῶν θυρῶν εἰσεβιάσαντο καὶ τοὺς ὑφισταμένους ἀνῄρουν, ὕστερον δὲ καὶ αὐτὸν τὸν Ἀμόλιον. [Exc. Escor. p. 12 Fed., Müll. fr. II p. IX.]

4 Ὅτι τούτων ἐκτεθέντων, ἐπειδὴ τοῦ χρόνου προϊόντος ἠνδρώθησαν, πολὺ διέφερον τῶν ἄλλων κάλλει καὶ ῥώμῃ. διὸ καὶ πᾶσι τοῖς ποιμνίοις ἀσφάλειαν παρείχοντο, ῥᾳδίως τοὺς λῃστεύειν εἰωθότας ἀποκρουόμενοι, καὶ πολλοὺς μὲν ἀναιροῦντες τῶν ἐπιτιθεμένων, ἐνίους δὲ καὶ ζῶντας συλλαμβάνοντες.
2 χωρὶς δὲ τῆς ἐν τούτῳ φιλοτιμίας ὑπῆρχον ἅπασι τοῖς πλησίον νομεῦσι προσφιλεῖς, ταῖς τε ὁμιλίαις συνόντες καὶ τὸν ἑαυτῶν τρόπον μέτριον καὶ κοινὸν τοῖς δεομένοις ἀναδεικνύντες. διὸ καὶ τῆς πάντων ἀσφαλείας ἐν τούτοις κειμένης, οἱ πλεῖστοι τούτοις ὑπετάττοντο καὶ τὸ παραγγελλόμενον ἐποίουν συντρέχοντες εἰς οὓς προστάξαιεν τόπους. [Exc. de virt. et vit. p. 225 V., 547 W.]

1 μηδὲ Krebs, μήτε cod. 7 υἱωνοὺς Feder, υἱοὺς cod. 12 τοὺς add. Müller

Ὅτι ὀρνιθευομένων Ῥέμου καὶ Ῥωμύλου περὶ 5
οἰκισμοῦ πόλεως, καὶ ἐκ τῶν δεξιῶν μερῶν διοση-
μείαν γενέσθαι, φασὶ καταπλαγέντα τὸν Ῥέμον ἐπι-
φθεγξάμενον εἰπεῖν τῷ ἀδελφῷ, ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ
πόλει πολλάκις ἐπαριστέροις βουλεύμασιν ἐπιδέξιος
ἀκολουθήσει τύχη· προπετῶς γὰρ αὐτοῦ τὸν ἄγγελον
ἀποστείλαντος καὶ τὸ καθ' αὐτὸν μέρος ὅλως ἡμαρ-
τηκότος ὑπὸ ταὐτομάτου διωρθῶσθαι τὴν ἄγνοιαν.
[Exc. Vat. p. 5.]

Ὅτι ὁ Ῥωμύλος κτίζων τὴν Ῥώμην τάφρον πε- 6
ριέβαλε τῷ Παλατίῳ κατὰ σπουδήν, μή τινες τῶν
περιοίκων ἐπιβάλωνται κωλύειν αὐτοῦ τὴν προαί-
ρεσιν. ὁ δὲ Ῥέμος βαρέως φέρων ἐπὶ τῷ διεσφάλ-
θαι τῶν πρωτείων, φθονῶν δὲ τῆς εὐτυχίας τῷ
ἀδελφῷ, προσιὼν τοῖς ἐργαζομένοις ἐβλασφήμει·
ἀπεφήνατο γὰρ στενὴν εἶναι τὴν τάφρον, καὶ ἐπι-
σφαλῆ ἔσεσθαι τὴν πόλιν, τῶν πολεμίων ῥᾳδίως
αὐτὴν ὑπερβαινόντων. ὁ δὲ Ῥωμύλος ὠργισμένος 2
ἔφη, Παραγγελῶ πᾶσι τοῖς πολίταις ἀμύνασθαι τὸν
ὑπερβαίνειν ἐπιχειροῦντα. καὶ πάλιν ὁ Ῥέμος τοῖς
ἐργαζομένοις ὀνειδίζων ἔφη στενὴν κατασκευάζειν
τὴν τάφρον· εὐχερῶς γὰρ ὑπερβήσεσθαι τοὺς πο-
λεμίους· καὶ γὰρ αὐτὸς ῥᾳδίως τοῦτο πράττειν· καὶ
ἅμα ταῦτα λέγων ὑπερήλατο. ἦν δέ τις Κέλερος, 3
εἷς τῶν ἐργαζομένων, ὃς ὑπολαβών, Ἐγὼ δέ, φησίν,
ἀμυνοῦμαι τὸν ὑπερπηδῶντα κατὰ τὸ πρόσταγμα

6 *τύχη* Dind., *δίκη* cod. 8 *ἀπὸ* Hertl. *διορθώσα-σθαι* cod., corr. Dind. 14 *τοῦ ἀδελφοῦ* cod., corr. Krebs 18 *ὀργισάμενος* cod., corr. Dind. 23 *πράττειν* cod. (Herw. spic. p. 3), *πράξει* Mai, *πράξειν* Krebs (et Herw. p. 16!)

*τοῦ βασιλέως, καὶ ἅμα ταῦτα λέγων ἀνέτεινε τὸ
σκαφεῖον καὶ πατάξας τὴν κεφαλὴν ἀπέκτεινε τὸν
Ῥέμον.* [Exc. Vat. p. 5.]

7 *Ὅτι Πολυχάρη Μεσσήνιον πλούτῳ καὶ γένει δια-
φέροντα συνθέσθαι ἀγελῶν κοινωνίαν πρὸς Εὔ-
αιφνον Σπαρτιάτην. ὃν εἰς ἐπιμέλειαν καὶ φυλα-
κὴν παραλαβόντα τάς τε ἀγέλας καὶ τοὺς νομεῖς
ἐπιχειρῆσαι μὲν πλεονεκτεῖν, καταφανῆ δὲ γενέσθαι.*
2 *πωλήσαντα γὰρ ἐμπόροις τῶν τε βοῶν καὶ τῶν νο-
μέων τινὰς ἐπ' ἐξαγωγῇ προσποιηθῆναι τὴν ἀπώ-
λειαν αὐτῶν ὑπὸ λῃστῶν γεγονέναι βιαίως. τοὺς
δὲ ἐμπόρους εἰς Σικελίαν πλέοντας κομίζεσθαι παρὰ
τὴν Πελοπόννησον· γενομένου δὲ χειμῶνος προσορ-
μισθῆναι τῇ γῇ, καὶ τοὺς νομεῖς νυκτὸς ἀποβάντας
διαδρᾶναι τῇ τῶν τόπων ἐμπειρίᾳ πιστεύσαντας.*
3 *παραγενηθέντων δὲ αὐτῶν εἰς Μεσσήνην, καὶ τῷ
κυρίῳ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν εἰπόντων, τὸν Πολυχάρη
τούτους μὲν κρύψαι, τὸν δὲ κοινωνὸν ἐκ τῆς Σπάρ-*
4 *της μεταπέμψασθαι. διαβεβαιουμένου δὲ αὐτοῦ καὶ
λέγοντος τῶν νομέων τοὺς μὲν ὑπὸ λῃστῶν ἀφηρ-
πάσθαι, τοὺς δὲ τετελευτηκέναι, τὸν Πολυχάρη προ-
άγειν τοὺς ἄνδρας. οὓς ἰδόντα τὸν Εὔαιφνον κα-
ταπλαγῆναι, καὶ φανερῶς ἐλεγχόμενον τραπῆναι πρὸς
δέησιν, καὶ τάς τε βοῦς ἀποκαταστήσειν ἐπαγγελέ-
σθαι καὶ πᾶσαν προέσθαι φωνὴν εἰς τὸ σωθῆναι.*
5 *τὸν δὲ Πολυχάρη ἐντραπέντα τὴν ξενίαν κρύψαι τὴν*

3 *Περὶ Ῥωμύλου καὶ Ῥέμου Διονύσιος ὁ Ἁλικαρνασεὺς ἱστορεῖ, Δίων τε καὶ Διόδωρος.* [Tzetz. schol. ad Exeges. Iliad. p. 141, 21.]

5 *ἀγελῶν* Krebs, *μεθὼν* cod. 11 *βιαίων* cod., corr. Dind. 21 *τὸν* Dind., *τὸν δὲ* cod.

πρᾶξιν, καὶ τὸν υἱὸν συναποστεῖλαι τῷ Σπαρτιάτῃ
πρὸς τὸ τυχεῖν τῶν δικαίων. Εὔαιφνον δὲ καὶ τῶν
ἐπαγγελιῶν ἐπιλαθέσθαι τόν τε εἰς Σπάρτην συν-
εκπεμφθέντα νεανίσκον ἀνελεῖν. οὗ συντελεσθέντος 6
τὸν Πολυχάρη ὡς ἐπὶ τηλικούτοις ἀνομήμασιν ἀγα-
νακτεῖν καὶ τὸν αἴτιον ἐξαιτεῖν. τοὺς δὲ Λακεδαι-
μονίους τούτῳ μὴ προσέχειν, τὸν δὲ υἱὸν Εὐαίφνου
μετ' ἐπιστολῆς εἰς Μεσσήνην ἀποστεῖλαι δηλοῦντα,
διότι Πολυχάρης εἰς Σπάρτην κατηγορείτω περὶ ὧν
ἔπαθεν ἐπί τε τῶν ἐφόρων καὶ τῶν βασιλέων. τὸν
δὲ Πολυχάρη τυχόντα τῶν ἴσων τόν τε νεανίσκον
ἀνελεῖν καὶ τὴν πόλιν ῥυσιάζειν. [Exc. de virt. et
vit. p. 226 V., 548 W.]

Ὅτι τῶν κυνῶν ὠρυομένων καὶ τῶν Μεσσηνίων 8
ἀπελπιζόντων προσελθών τις τῶν πρεσβυτέρων πα-
ρεκάλει τὰ πλήθη μὴ προσέχειν τοῖς μάντεσι σχε-
διάζουσι· καὶ γὰρ καὶ ἐπὶ τῶν ἰδίων βίων αὐτοὺς
πλείστοις ἁμαρτήμασι περιπίπτειν, ὡς μὴ δυναμέ-
νους προϊδέσθαι τὸ μέλλον, καὶ νῦν ὑπὲρ ὧν εἰκὸς
μόνους τοὺς θεοὺς γινώσκειν ἀδυνατεῖν ἀνθρώπους
ὄντας ἐπίστασθαι. παρεκελεύετο οὖν πέμπειν εἰς 2
Δελφούς. ἡ δὲ Πυθία ἀνεῖλεν οὕτως. ἐκ τοῦ Αἰ-
πυτιδῶν γένους θῦσαι κόρην τὴν τυχοῦσαν· ἐὰν
δὲ ἡ λαχοῦσα ἀδυνατῇ καθοσιωθῆναι, θῦσαι τότε
παρθένον τὴν τοῦ διδόντος ἑκουσίως ἐκ τοῦ αὐτοῦ
γένους. καὶ ταῦτα πράξαντες ἕξετε νίκην τοῦ πο-

7 μὴ] μὲν μὴ Reiske 9 κατηγορεῖτο Peiresc., κατηγορεῖται Vales., corr. Reiske 11 Πολυχάρη] Εὔαιφνον cod. 12 πόλιν] ἔπαυλιν vel ποινήν conicio (cf. Suid. s. v. ῥυσιάζειν) 20 ἀδύνατον cod., corr. Dind. 23 τυχοῦσαν] λαχοῦσαν Krebs 25 αὐτοῦ Krebs

3 λέμου καὶ κράτος. . . . . . . οὐδεμιᾶς γὰρ τιμῆς μέγεθος ἰσόρροπον ἐφαίνετο τοῖς γονεῦσι πρὸς τὴν τῶν τέκνων σωτηρίαν, ἀλλ' ἅμα μὲν ὁ τῆς συγγενείας ἔλεος ἑκάστῳ ὑπεδύετο πρὸ ὀφθαλμῶν λαμβάνοντι τὴν σφαγήν, ἅμα δὲ ἐνετρέπετο προδότης γενέσθαι τέκνου πρὸς ὁμολογούμενον ὄλεθρον. [Exc. Vat. p. 6.]

9 Προέπιπτεν εἰς ἀνάξια τῆς περὶ αὐτὸν δόξης ἁμαρτήματα· δεινὸς γὰρ ὁ ἔρως σφῆλαι τοὺς νέους, καὶ μάλιστα τοὺς μεγαλοφρονοῦντας ἐπὶ τῇ τοῦ σώματος ῥώμῃ. διὸ καὶ παρεισήγαγον οἱ παλαιοὶ τῶν μυθογράφων τὸν ὑπὸ τῶν ἄλλων ἀνίκητον Ἡρακλέα ὑπὸ τῆς τούτου δυνάμεως νικώμενον. [Exc. Vat. p. 6.]

10 Ὅτι Ἀρχίας ὁ Κορίνθιος ἐραστὴς ὢν Ἀκταίωνος τὸ μὲν πρῶτον προσέπεμπέ τινα τῷ παιδί, θαυμαστὰς ἐπαγγελίας ποιούμενος· οὐ δυνάμενος δὲ αὐτὸν ἀναλαβεῖν παρὰ τὴν τοῦ πατρὸς καλοκἀγαθίαν καὶ τὴν αὐτοῦ τοῦ παιδὸς σωφροσύνην, ἤθροισε τῶν συνήθων τοὺς πλείστους, ὡς βιασόμενος τὸν ἐν
2 χάριτι καὶ δεήσει μὴ ὑπακούοντα. τέλος δὲ μεθυσθεὶς μετὰ τῶν συμπαρακληθέντων ἐπὶ τοσοῦτον ἀνοίας προέπεσεν ὑπὸ τοῦ πάθους, ὥστε εἰς τὴν οἰκίαν ἐμπεσὼν τοῦ Μελίσσου τὸν παῖδα βιαίως
3 ἀπήγαγεν. ἀντεχομένου δὲ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἄλλων τῶν κατὰ τὴν οἰκίαν, παρ' ἀμφοτέροις φιλοτιμίας βιαιοτέρας γενομένης ἔλαθεν ὁ παῖς ἐν ταῖς χερσὶ τῶν ἀντεχομένων ἀφεὶς τὴν ψυχήν, ὥστε τὸ

16 προέπεμπε v., corr. Reiske 20 ἐν del. Herw. 23 προσέπεσεν v., corr. Dind. 25 ἀπῆγεν malim

*παράδοξον τῆς πράξεως ἀναλογιζομένους ἐλεεῖν ἅμα
τὴν τοῦ παθόντος συμφορὰν καὶ θαυμάζειν τὴν τῆς
τύχης περιπέτειαν· ᾧ γὰρ ὁ παῖς τῆς αὐτῆς ἐκεί-* 4
*νης ἔτυχε προσηγορίας, τούτῳ τὴν ὁμοίαν τοῦ βίου
καταστροφὴν ἔσχεν, ἑκατέρων ὑπὸ τῶν μάλιστα ἂν
βοηθησάντων τοῦ ζῆν παραπλησίῳ τρόπῳ στερη-
θέντων.*

Ὅτι Ἀγαθοκλῆς ἐπιστάτης αἱρεθεὶς τῆς περὶ τὸν **11**
*νεὼν τῆς Ἀθηνᾶς οἰκοδομίας, τοὺς καλλίστους τῶν
τεμνομένων λίθων ἐπιλεγόμενος τὴν μὲν δαπάνην
ἐκ τῆς ἰδίας οὐσίας ἐποιεῖτο, τοῖς δὲ λίθοις κατα-
χρησάμενος οἰκίαν ᾠκοδόμησε πολυτελῆ. ἐφ' οἷς
φασιν ἐπισημῆναι τὸ δαιμόνιον· κεραυνωθέντα γὰρ
τὸν Ἀγαθοκλέα μετὰ τῆς οἰκίας καταφλεχθῆναι. οἱ* 2
*δὲ γεωμόροι ἔκριναν τὴν οὐσίαν αὐτοῦ δημοσίαν
εἶναι, καίπερ τῶν κληρονόμων δεικνυόντων μηδὲν
εἰληφότα τῶν ἱερῶν ἢ δημοσίων χρημάτων. τὴν δὲ
οἰκίαν καθιερώσαντες ἄβατον τοῖς εἰσιοῦσιν ἐποίη-
σαν, ὡς ἔτι καὶ νῦν ὀνομάζεται Ἐμβρονταῖον.* [Exc.
de virt. et vit. p. 229 V., 548 W.]

[*Περὶ δύο ἀνδρῶν ἀριστευσάντων ἐν πολέμῳ* **12**
καὶ ἀγωνιζομένων περὶ πρωτείων.] *Μετὰ ταῦθ' ὁ
μὲν βασιλεὺς ἀναλαβὼν ἑαυτὸν ἐκ τῶν τραυμάτων
προέθηκε κρίσιν ἀριστείου. κατέβησαν μὲν οὖν ἐπὶ
τὸν ἀγῶνα δύο, Κλέοννίς τε καὶ Ἀριστομένης, ὧν
ἑκάτερος εἶχεν ἴδιόν τι πρὸς δόξαν. ὁ γὰρ Κλέον-* 2
νις ὑπερασπίσας τὸν βασιλέα πεπτωκότα τῶν ἐπι-

6 *βοηθησόντων* v., corr. Schäfer 13 *φασιν* Wurm, *πᾶσιν* v. *ἐπισημῆναι* Wess., *ἐπιφανῆναι* v. 17 *ἢ* add. Reiske; *ἱερῶν* f. del.

φερομένων Σπαρτιατῶν ὀκτὼ νεκροὺς ἐπεποιήκει·
καὶ τούτων ἦσαν δύο ἡγεμόνες ἐπιφανεῖς· πάντων
δὲ τῶν ἀναιρεθέντων ὑπ' αὐτοῦ τὰς πανοπλίας
ἐσκυλευκὼς ἐδεδώκει τοῖς ὑπασπισταῖς, ἵνα ἔχῃ ση-
μεῖα τῆς ἰδίας ἀρετῆς πρὸς τὴν κρίσιν. πολλοῖς δὲ
περιπεσὼν τραύμασιν ἅπαντ' ἔσχεν ἐναντία, μέγι-
στον παρεχόμενος τεκμήριον τοῦ μηδενὶ τῶν πο-
3 λεμίων εἶξαι. ὁ δ' Ἀριστομένης ἐν τῷ περὶ τοῦ
βασιλέως ἀγῶνι πέντε μὲν ἀνῃρήκει τῶν Λακεδαι-
μονίων, καὶ τὰς πανοπλίας ἐσκυλεύκει τῶν πολε-
μίων ἐπικειμένων. καὶ τὸ μὲν ἑαυτοῦ σῶμα διε-
φύλαξεν ἄτρωτον, ἐκ δὲ τῆς μάχης ἀπερχόμενος εἰς
4 τὴν πόλιν ἔργον ἐπαινούμενον ἔπραξεν. ὁ μὲν γὰρ
Κλέοννις ἀσθενῶς ἐκ τῶν τραυμάτων διακείμενος
οὔτε βαδίζειν καθ' αὑτὸν οὔτε χειραγωγεῖσθαι δυ-
νατὸς ἦν· ὁ δ' Ἀριστομένης ἀράμενος αὐτὸν ἐπὶ
τοὺς ὤμους ἀπήνεγκεν εἰς τὴν πόλιν, οὐδὲν δὲ ἧττον
κομίζων τὴν ἰδίαν πανοπλίαν, καὶ ταῦτα τοῦ Κλεόν-
νιδος προέχοντος τῶν ἄλλων μεγέθει τε καὶ ῥώμῃ
5 σώματος. τοιαύτας δ' ἐχόντων ἀφορμὰς εἰς τὴν
ὑπὲρ τῶν ἀριστείων κρίσιν, ὁ βασιλεὺς ἐκάθισε μετὰ
τῶν ταξιάρχων κατὰ τὸν νόμον. προλαβὼν οὖν τὸν
λόγον ὁ Κλέοννις τοιούτοις ἐχρήσατο λόγοις.
6 Βραχὺς μέν ἐστιν ὁ περὶ τῶν ἀριστείων λόγος·
κριταὶ γάρ εἰσιν οἱ τεθεαμένοι τὰς ἑκάστων ἀρε-
τάς· ὑπομνῆσαι δὲ δεῖ με, διότι πρὸς τοὺς αὐτοὺς
ἄνδρας ἑκατέρων διαγωνισαμένων ὑφ' ἕνα καιρὸν
καὶ τόπον ἐγὼ πλείους ἀπέκτεινα. δῆλον οὖν ὡς

17 ἐπὶ τοὺς ὤμους Herw., ἐπὶ τοῦ σώματος v.

κατὰ τὴν αὐτὴν περίστασιν ὁ πρότερος ἐν ἀριθμῷ
τῶν ἀναιρεθέντων προτερεῖ καὶ τοῖς εἰς τὸ πρω-
τεῖον δικαίοις. ἀλλὰ μὴν καὶ τὰ σώματα ἑκατέρων 7
ἐμφανεστάτας ἀποδείξεις ἔχει τῆς ὑπεροχῆς· ὁ μὲν
γὰρ πλήρης ὢν τραυμάτων ἐναντίων ἀπελύετο τῆς
μάχης, ὁ δ' ὥσπερ ἐκ πανηγύρεως, ἀλλ' οὐ τηλι-
καύτης παρατάξεως ἐξιὼν οὐκ ἐπειράθη, τί δύναται
πολεμίων σίδηρος. εὐτυχέστερος μὲν οὖν ἴσως Ἀρι- 8
στομένης, ἀγαθώτερος δ' ἡμῶν οὐκ ἂν δικαίως κρι-
θείη. πρόδηλος γὰρ ὁ ὑπομείνας τοσαύτας διαι-
ρέσεις τοῦ σώματος ὡς ἀφειδῶς ἑαυτὸν ἐπέδωκεν
ὑπὲρ τῆς πατρίδος· ὁ δ' ἐν πολεμίων συμπλοκῇ
καὶ τοιούτων κινδύνων τηρήσας ἑαυτὸν ἄτρωτον
εὐλαβείᾳ τοῦ παθεῖν τι τοῦτ' ἐνήργησεν. ἄτοπον 9
οὖν εἰ παρὰ τοῖς ἑωρακόσι τὴν μάχην ὁ τῶν πολε-
μίων μὲν ἐλάττους ἀνελών, τῷ δ' ἰδίῳ σώματι κιν-
δυνεύσας ἧττον, προκριθήσεται τοῦ πρωτεύοντος
ἐν ἀμφοτέροις. ἀλλὰ μὴν καὶ τὸ μηδενὸς ἔτι κιν-
δύνου ὑπάρχοντος βαστάσαι τὸ σῶμα καταπεπονη-
μένον ὑπὸ τῶν τραυμάτων ἀνδρείαν μὲν οὐδεμίαν
ἔχει, σώματος δ' ἴσως ἰσχὺν ἐπιδείκνυται. ἱκανά
μοι ταῦτα εἴρηται πρὸς ὑμᾶς· πρόκειται γὰρ ἀγὼν
οὐ λόγων, ἀλλ' ἔργων.

Παραλαβὼν δ' ἐν μέρει τὸν λόγον Ἀριστομένης, 10
Θαυμάζω, φησίν, εἰ μέλλει περὶ ἀριστείων ἀμφισ-
βητεῖν ὁ σωθεὶς τῷ σώσαντι· ἀναγκαῖον γὰρ ἢ τῶν
δικαζόντων αὐτὸν ἄνοιαν καταγινώσκειν ἢ τὴν κρί-
σιν δοκεῖν ἐκ τῶν νῦν λεγομένων, ἀλλ' οὐκ ἐκ τῶν

1 ὁ πρότερος Bekker, ὁπότερος v. 14 τοῦ] μὴ add. Herw. 24 ἐν] τῷ add. Herw.

τότε πεπραγμένων ἔσεσθαι. οὐ μόνον δὲ Κλέοννις
δειχθήσεται κατ' ἀρετὴν λειπόμενος, ἀλλὰ καὶ τε-
11 λέως ἀχάριστος. ἀφεὶς γὰρ τὸ τὰ συντελεσθέντα
ὑπ' αὐτοῦ καλῶς διαπορεύεσθαι, διέσυρε τὰς ἐμὰς
πράξεις, φιλοτιμότερος ὢν ἢ δίκαιον· ᾧ γὰρ καὶ
ἰδίας σωτηρίας τὰς μεγίστας ὀφείλει χάριτας, τού-
του τὸν ἐπὶ τοῖς καλῶς πραχθεῖσιν ἔπαινον διὰ
φθόνον ἀφῄρηται. ἐγὼ δὲ ὁμολογῶ μὲν ἐν τοῖς
τότε γεγενημένοις κινδύνοις εὐτυχὴς ὑπάρξαι, φημὶ
12 δὲ πρότερον ἀγαθὸς γενέσθαι. εἰ μὲν γὰρ ἐκκλίνας
τὴν τῶν πολεμίων ἐπιφορὰν ἄτρωτος ἐγενόμην, οὐκ
εὐτυχῆ με προσῆκεν ὀνομάζειν, ἀλλὰ δειλόν, οὐδ'
ὑπὲρ ἀριστείων λέγειν κρίσιν, ἀλλὰ ταῖς ἐκ τῶν
νόμων τιμωρίαις περιπεπτωκέναι· ἐπεὶ δ' ἐν πρώ-
τοις μαχόμενος καὶ τοὺς ὑφισταμένους ἀναιρῶν οὐκ
ἔπαθον ἅπερ ἔπραξα, ῥητέον οὐκ εὐτυχῆ με μόνον,
13 ἀλλὰ καὶ ἀγαθόν. εἴτε γὰρ οἱ πολέμιοι καταπλα-
γέντες τὴν ἀρετὴν οὐκ ἐτόλμησαν ἀμύνασθαι, μεγά-
λων ἐπαίνων ἄξιος ὃν ἐφοβήθησαν, εἴτ' ἐκείνων
ἀγωνιζομένων εὐθύμως ἐγὼ φονεύων τοὺς ἀνθεστη-
κότας καὶ τοῦ σώματος ἐποιούμην πρόνοιαν, ἀνδρεῖος
14 ἅμα καὶ συνετός. ὁ γὰρ ἐν αὐτῷ τῷ θυμομαχεῖν
ἐμφρόνως ὑπομένων τὸ δεινὸν ἑκατέρας ἔχει τὰς
ἀρετάς, σώματός τε καὶ ψυχῆς. καίτοι γε ταῦτα τὰ
δίκαια πρὸς ἑτέρους ἦν μοι ῥητέον ἀμείνους τούτου.
ὅτε γὰρ Κλέοννιν παραλελυμένον ἐκ τῆς μάχης εἰς
τὴν πόλιν ἀπήνεγκα τἀμαυτοῦ σώζων ὅπλα, καὶ ὑπ'
15 αὐτοῦ κεκρίσθαι νομίζω τὸ δίκαιον. καίτοι γε πα-

22 τῷ add. Dind. 24 τὰ add. Dind.

ῥορασθεὶς τόθ' ὑφ' ἡμῶν ἴσως οὐκ ἂν ἤριζε νῦν ὑπὲρ ἀριστείων, οὐδὲ διασύρων τηλικοῦτον μέγεθος εὐεργεσίας ἔλεγε μηθὲν εἶναι μέγα τὸ πραχθὲν διὰ τὸ κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἀποχωρεῖν ἐκ τῆς μάχης τοὺς πολεμίους. τίς γὰρ οὐκ οἶδεν, ὅτι πολλάκις οἱ διαλυθέντες ἐκ τῆς μάχης ἐξ ὑποστροφῆς εἰώθασιν ἐπιτίθεσθαι καὶ στρατηγίᾳ ταύτῃ χρησάμενοι τυγχάνειν τῆς νίκης; ἱκανά μοι τὰ ῥηθέντα· λόγων γὰρ πλειόνων οὐκ οἶμαι ὑμᾶς προσδεῖσθαι.

Τούτων ῥηθέντων οἱ δικάζοντες ὁμογνώμονες γενόμενοι προέκριναν τὸν Ἀριστομένην. [Cod. Vatic. 1354, Mazarin. 4 fol. 186; cf. Wessel. II p. 637 notam.]

Καὶ ταῖς προθυμίαις ἐπερρώσθησαν· τοὺς γὰρ **13**
ἐκ παίδων ἀνδρείαν καὶ καρτερίαν ἀσκοῦντας, κἂν ἡ τύχη που ταπεινώσῃ, βραχὺς λόγος ἐφ' ὃ δεῖ παρίστησιν. οὐ μὴν οὐδὲ οἱ Μεσσήνιοι τούτων ἀπελείποντο ταῖς προθυμίαις, ἀλλὰ ταῖς σφῶν ἀρεταῖς πιστεύσαντες. . . .

Ὅτι οἱ Λακεδαιμόνιοι καταπονούμενοι ὑπὸ Μεσ- 2
σηνίων ἔπεμψαν εἰς Δελφούς. ἡ δὲ ἔχρησεν,

οὔ σε μάχης μόνον ἔργ' ἐφέπειν χερὶ Φοῖβος ἀνώγει,
ἀλλ' ἀπάτῃ μὲν ἔχει γαῖαν Μεσσηνίδα λαός,
ταῖς δ' αὐταῖς τέχναισιν ἁλώσεται αἷσπερ ὑπῆρξεν.

ἔστι δὲ τὸ νοούμενον μὴ μόνον τοῖς ἐκ τῆς βίας ἔργοις, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐκ δόλου. . . . [Exc. Vat. p. 7.]

Ὅτι Πομπίλιος ὁ Ῥωμαίων βασιλεὺς πάντα τὸν **14**
τοῦ ζῆν χρόνον ἐν εἰρήνῃ διετέλεσε. λέγουσι δέ

23 *τέχνεσιν* cod., *τέχναις τις* Eus. 5, 27, 1 (non Paus. 4, 12, 1) 24 *ἔστι — δόλου* del. Herw. 26 *Πομπήλιος* v.

τινες ἀκουστὴν γενόμενον Πυθαγόρου παρ' ἐκείνου λαβεῖν τά τε περὶ θεῶν νομοθετήματα, καὶ πολλὰ διδαχθῆναι, δι' ὧν ἐπιφανὴς ἀνὴρ ἐγένετο καὶ βασιλεὺς ᾑρέθη μετάπεμπτος. [Exc. de virt. et vit. p. 230 V., 549 W.]

15 Ὅτι κατὰ τὴν ἀξίαν οὐδὲ θελήσαντες δυνάμεθα
τιμῆσαι τὸ δαιμόνιον· ὥστε εἰ μὴ κατὰ δύναμιν
βουληθείημεν εὐχαριστεῖν, τίνας ἂν ἐλπίδας τοῦ μέλ-
λοντος βίου λαμβάνοιμεν, εἰς τούτους ἐξαμαρτά-
νοντες οὓς ἀδικοῦντας οὐκ ἂν εἴη δυνατὸν οὔτε
λαθεῖν οὔτε διαφυγεῖν; τὸ μὲν γὰρ ὅλον, παρ' οἷς
ἀθάνατον εἶναι συμβαίνει καὶ τὴν εὐεργεσίαν καὶ
τὴν κόλασιν, φανερὸν ὡς ἐν τούτοις παρασκευάζειν
προσήκει τὴν μὲν ὀργὴν ἀγένητον, τὴν δὲ εὔνοιαν
2 αἰώνιον. — τηλικαύτην γὰρ ἔχει παραλλαγὴν ὁ τῶν
ἀσεβῶν βίος πρὸς τὸν τῶν εὐσεβῶν, ὥστε προσδο-
κᾶν ἑκατέρους αὑτοῖς βεβαιώσειν τὸ θεῖον τοῖς μὲν
τὰς ἰδίας εὐχάς, τοῖς δὲ τὰς παρὰ τῶν ἐχθρῶν εὐ-
3 χάς. . . . τὸ δὲ ὅλον, εἰ τοῖς μὲν ἐχθροῖς ὅταν πρὸς
τοὺς βωμοὺς καταφύγωσι βοηθοῦμεν, τοῖς δὲ πο-
λεμίοις διὰ τῶν ὅρκων πίστεις δίδομεν μηδὲν ἀδι-
κήσειν, ποίαν χρὴ πρὸς αὐτοὺς ποιεῖσθαι τοὺς θεοὺς
σπουδήν, οἳ οὐ μόνον τοὺς εὐσεβεῖς ἐν τῷ ζῆν εὖ
ποιοῦσιν, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὸν θάνατον * εἰ δὲ καὶ
ταῖς τελεταῖς δεῖ ἀγωγὴν μετ' εὐφημίας ἡδείας εἰς
ἅπαντα τὸν αἰῶνα παρασκευάζουσιν; διὸ καὶ προσ-

24 εἰ δὲ καὶ ταῖς τελεταῖς cod., τοῖς γε ἐν ταῖς τελεταῖς Herw., ἡδεῖαν τοῖς τελευτήσασι Krebs, εὐδαίμονα τούτοις Wurm δὲ καὶ] πιστεύειν f. Krebs 25 δεῖ ἀγωγὴν] διαγωγὴν Mai ἐοικυῖαν ταῖς τελεταῖς διαγωγήν conicio εὐθυμίας ἡδεῖαν Dind.

ἥκειν μηδὲν οὕτω τῶν ἐν τῷ βίῳ σπουδάζειν ὡς περὶ τὴν τῶν θεῶν τιμήν.

Ὅτι ἀνδρείαν καὶ δικαιοσύνην καὶ τὰς ἄλλας 4 ἀρετὰς ἀνθρώπων καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ζῴων εὑρῆσθαι συμβέβηκε, τὴν δὲ εὐσέβειαν τοσούτῳ τῶν ἄλλων ἀρετῶν προέχειν ὅσον καὶ τοὺς θεοὺς τῶν θνητῶν ἐν πᾶσι πρωτεύειν.

Ὅτι ζηλωτῆς οὔσης τοῖς ἰδιώταις, πολὺ μᾶλλον 5 οἰκείαν εἶναι ταῖς πόλεσι· τῆς τε γὰρ ἀθανασίας ἐγγύτερον οὖσαι προσῳκειωμένην τοῖς θεοῖς τὴν φύσιν ἔχουσι καὶ πολὺν χρόνον διαμένουσαι προσδοκῶσι τὴν ὀφειλομένην ἀμοιβήν, τῆς μὲν εὐσεβείας τὴν ἡγεμονίαν, τῆς δὲ εἰς τὸ θεῖον ὀλιγωρίας τὴν τιμωρίαν. [Exc. Vat. p. 8.]

Ὅτι Δηιόκης ὁ Μήδων βασιλεὺς πολλῶν ἀνομη- **16** μάτων γενομένων ἤσκει δικαιοσύνην καὶ ἄλλας ἀρετάς. [Exc. de virt. et vit. p. 230 V., 549 W.]

Ὅτι Μύσκελλός τις Ἀχαιὸς ὢν τὸ γένος ἐκ Ῥύ- **17** πης κατήντησεν εἰς Δελφοὺς καὶ τὸν θεὸν ἐπηρώτησε περὶ τέκνων γενέσεως· ἡ δὲ Πυθία ἀνεῖλεν οὕτως·

Μύσκελλε βραχύνωτε, φιλεῖ σ' ἑκάεργος Ἀπόλλων,
καὶ γενεὰν δώσει· τόδε δὲ πρότερόν σε κελεύει,
οἰκῆσαί σε Κρότωνα μέγαν καλαῖς ἐν ἀρούραις.

τοῦ δὲ Κρότωνα ἀγνοοῦντος εἰπεῖν πάλιν τὴν Πυθίαν,

1 μηδὲν] περὶ μηδὲν Wurm 8 οὔσης] εὐσεβείας add. Mai 18 Ῥύπης Bek., Κρήτης cod. 22 βραχύνωτε Dind. (p. 160, 11), καλὰν ὥς τε cod., Αἰγιαλῶτα Bernhardy 24 οἰκίσαι cod. σε Dind., δὲ cod.

αὐτός σοι φράζει ἑκατηβόλος· ἀλλὰ συνίει.
οὗτος μὲν Τάφιός τοι ἀνήροτος, ἥδε δὲ Χαλκίς,
ἥδε δὲ Κουρήτων * ἡ ἱερὰ χθών,
αἵδε δ' Ἐχινάδες εἰσί· πολὺς δ' ἐπ' ἀριστερὰ πόντος.
οὕτω σ' οὐκ ἄν φημι Λακινίου ἄκρου ἁμαρτεῖν
οὐδ' ἱερᾶς Κριμίσης οὐδ' Αἰσάρου ποταμοῖο.

2 Ὅτι τοῦ χρησμοῦ προστάττοντος Κρότωνα κτίζειν ὁ Μύσκελλος τὴν περὶ τὴν Σύβαριν χώραν θαυμάσας ἐβούλετο κτίσαι, καὶ ἐξέπεσε χρησμὸς αὐτῷ οὗτος,

Μύσκελλε βραχύνωτε, παρὲκ θεοῦ ἄλλα ματεύων
κλαύματα μαστεύεις· δῶρον δ' ὃ διδῷ θεὸς αἴνει.

[Exc. Vat. p. 9.]

18 Ὅτι οἱ Συβαρῖται γαστρίδουλοί εἰσι καὶ τρυφηταί. τοσοῦτος δὲ ἦν ζῆλος παρ' αὐτοῖς τρυφῆς ὥστε καὶ τῶν ἔξωθεν ἐθνῶν μάλιστα ἠγάπων Ἴωνας καὶ Τυρρηνούς, ὅτι συνέβαινεν αὐτοὺς τοὺς μὲν τῶν Ἑλλήνων, τοὺς δὲ τῶν βαρβάρων προέχειν τῇ κατὰ τὸ ζῆν πολυτελείᾳ. [Exc. de virt. et vit. p. 230 V., 550 W.]

2 Ὅτι φασί τινα τῶν εὐπόρων Συβαριτῶν, ἀκούσαντα παρά τινων ὅτι θεασάμενος τοὺς ἐργάτας εἰληφὼς εἴη ῥήγματα, παρακαλέσαι τὸν εἰπόντα μὴ θαυμάσαι· καὶ γὰρ ἀκούσαντα τὸ γεγονὸς πεπονηκέναι τὴν πλευράν. 3 ἕτερον δὲ λέγεται παραβαλόντα

2 οὕτως cod. αὕτη μὲν Τάφος ἐστὶν Herw. 3 ἡ] αἰχμητάων Krebs 5 οὕτω σ' Dind., οὕτως δ' cod. 6 Κρεμίσης cod. 14 γάστριες Suidas s. v. Συβαρῖται 21 εὐπόρων Geel, ἐμπόρων cod. 23 ῥήγματα Krebs, πράγματα cod. 24 ἀκούσαντα] αὐτὸς ἀκούσας Herw.

εἰς Σπάρτην εἰπεῖν ὅτι πρότερον μὲν θαυμάζοι τὴν τῶν Σπαρτιατῶν ἀνδρείαν, τότε δὲ θεασάμενον εὐτελῶς καὶ μετὰ πολλῆς κακοπαθείας βιοῦντας εἰπεῖν ὅτι τῶν ἐσχάτων οὐδὲν διαφέρουσι· καὶ γὰρ ἐν Συβαρίταις τὸν *ἀνανδρότατον μᾶλλον ἑλέσθαι ἂν τρὶς ἀποθανεῖν ἢ τοιοῦτον βίον ζῶντα καρτερεῖν. μάλιστα δὲ παρ' αὐτοῖς περιουσιάσαι λέγεται τρυφῇ τὸν ὀνομαζόμενον Μινδυρίδην.* [Exc. Vat. p. 9.]

Ὅτι Μινδυρίδης λέγεται περιουσιάσαι τρυφῇ **19** *παρὰ Συβαρίταις. τοῦτον γάρ, Κλεισθένους τοῦ Σικυωνίων τυράννου νικήσαντος ἅρματι καὶ κηρύξαντος παραγενέσθαι τοὺς προαιρουμένους γαμεῖν τὴν αὐτοῦ θυγατέρα, δοκοῦσαν κάλλει διαφέρειν, ἀναχθῆναί φασιν ἐκ Συβάρεως ἐν πεντηκοντόρῳ τοὺς ἐρέτας ἔχοντα ἰδίους οἰκέτας, ὧν εἶναι τοὺς μὲν ἁλιεῖς, τοὺς δὲ ὀρνιθοθήρας. παραγενόμενον* 2 *δὲ εἰς Σικυῶνα ταῖς κατὰ τὴν οὐσίαν παρασκευαῖς οὐ μόνον τοὺς ἀντιμνηστεύσαντας, ἀλλὰ καὶ τὸν τύραννον αὐτὸν ὑπερᾶραι, καίπερ τῆς πόλεως αὐτῷ πάσης συμφιλοτιμουμένης. ἐν δὲ τῷ μετὰ τὴν ἄφιξιν δείπνῳ προσιόντος τινός, ὅπως κατακλιθῇ πρὸς αὐτόν, εἰπεῖν ὅτι κατὰ τὸ κήρυγμα πάρεστιν ἢ μετὰ τῆς γυναικὸς ἢ μόνος κατακλιθησόμενος.* [Exc. de virt. et vit. p. 230 V., 550 W.]

Ὅτι Μιλησίων τρυφώντων φασὶ πρὸς αὐτοὺς ἀπο- **20**

1 *πρότερον μὲν εἰπεῖν ὅτι — τότε δὲ θεασάμενος — εἶπεν* Wurm 2 *εὐτελῶς* Dind., *εὐτελοῖ* cod. 3 *εἰπεῖν* Dind., *εἶπεν* cod. 5 *τὸν* add. Dind. *ἀνδρειότατον* cod., corr. Geel 10 *τοῦτον* Reiske, *οὗτος* v. 14 *φασιν* Krebs, *τινα* cod., *λέγεται* Suidas s. v. *Συβαρῖται* 15 *ὧν εἶναι*] *ὠνεῖται* cod., om. Suidas

δημήσαντά τινα τῶν Συβαριτῶν, ἐπειδὴ πάλιν πρὸς τὴν πατρίδα παρεγενήθη, τά τε ἄλλα τοῖς πολίταις ἐξηγεῖσθαι καὶ δὴ καὶ φάσκειν κατὰ τὴν ἀποδημίαν μίαν πόλιν ἐλευθέραν ἑωρακέναι τὴν τῶν Μιλησίων. [Exc. Vat. p. 10.]

21 Ὅτι συνταξαμένων τῶν ἐπευνακτῶν τῷ Φαλάνθῳ
τότε ἥκειν πρὸς τὴν στάσιν κατὰ τὴν ἀγοράν, ὅταν
αὐτὸς ἐπὶ τὸ μέτωπον ἐφελκύσῃ τὴν κυνῆν, μετὰ
τῶν ὅπλων· ἐμήνυσε δέ τις τὸ μέλλον γίνεσθαι
τοῖς ἐφόροις. τῶν δὲ πλείστων οἰομένων δεῖν ἀπο-
κτεῖναι τὸν Φάλανθον, Ἀγαθιάδας ἐραστὴς αὐτοῦ
γεγονὼς εἶπεν, ὡς τοῦτο πράξαντες εἰς μεγίστην
στάσιν ἐμβαλοῦσι τὴν Σπάρτην, ἐν ᾗ κρατήσαντες
ἀλυσιτελῆ ποιήσονται νίκην, καὶ σφαλέντες ἄρδην
2 ἀπολέσουσι τὴν πατρίδα. συνεβούλευσεν οὖν τὸν
κήρυκα ἀναγορεῦσαι τὴν κυνῆν ἐᾶν ὡς ἔχει Φάλαν-
θον. οὗ γενομένου τοὺς μὲν παρθενίας ἀποστή-
3 σασθαι τῆς ἐπιβολῆς καὶ πρὸς διάλυσιν ὁρμῆσαι. οἱ
δὲ ἐπευνακταὶ θεωροὺς πέμψαντες εἰς Δελφοὺς ἐπη-
ρώτων, εἰ δίδωσιν αὐτοῖς τὴν Σικυωνίαν. ἡ δ' ἔφη

καλόν τοι τὸ μεταξὺ Κορίνθου καὶ Σικυῶνος·
ἀλλ' οὐκ οἰκήσεις οὐδ' εἰ παγχάλκεος εἴης.
Σατύριον φράζου σὺ Τάραντός τ' ἀγλαὸν ὕδωρ
καὶ λιμένα σκαιὸν καὶ ὅπου τράγος ἁλμυρὸν οἶδμα

3 καὶ add. Hertl. 4 μίαν add. Dind. 7 κατὰ Dind., καὶ cod. 8 μετὰ τῶν ὅπλων] μέχρι τῶν ὀφθαλμῶν Wurm 16 Φάλανθος v., corr. Wurm 17 ἀποστῆναι Herw., ἀποστήσεσθαι et ὁρμήσειν Wurm 22 οἰκήσεις οὐδ' Dind., οἰκίσεις οὐκ v. 23 σὺ Hermann, καὶ cod. τ' add. Dind. 24 λιμένας καλοὺς Herw. ἁλμυρὸν Dind., ἀγλαὸν cod., ἄγριον Wurm

ἀμφαγαπᾷ τέγγων ἄκρον πολιοῖο γενείου·
ἔνθα Τάραντα ποιοῦ ἐπὶ Σατυρίου βεβαῶτα.

ἀκούσαντες δὲ ἠγνόουν· ἡ δὲ φανερώτερον ἔφη,

Σατύριόν τοι ἔδωκα Τάραντά τε πίονα δῆμον
οἰκῆσαι καὶ πῆμαΤ' Ἰαπύγεσσι γενέσθαι.

[Exc. Vat. p. 11.]

Ὅτι Ἱππομένης ὁ τῶν Ἀθηναίων ἄρχων, τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ φθαρείσης ὑπό τινος, τιμωρίαν ἔλαβε παρ' αὐτῆς ἀνήκεστον καὶ παρηλλαγμένην· μεθ' ἵππου γὰρ αὐτὴν εἰς οἰκίσκον τινὰ συγκλείσας, καὶ τὴν τροφὴν παρελόμενος ἐπί τινας ἡμέρας, ἠνάγκασε τὸ ζῷον διὰ τὴν ἔνδειαν ἀναλῶσαι τὸ σῶμα τῆς παραβληθείσης. [Exc. de virt. et vit. p. 230 V, 550 W.] 22

Ὅτι Ἀντίφημος καὶ Ἔντιμος οἱ Γέλαν κτίσαντες ἠρώτησαν τὴν Πυθίαν, καὶ ἔχρησε ταῦτα, 23

Ἔντιμ' ἠδὲ Κράτωνος ἀγακλέος υἱὲ δαΐφρον,
ἐλθόντες Σικελὴν καλὴν χθόνα ναίετον ἄμφω,
δειμάμενοι πτολίεθρον ὁμοῦ Κρητῶν Ῥοδίων τε
πὰρ προχοὰς ποταμοῖο Γέλα συνομώνυμον ἁγνοῦ.

Ὅτι οἱ ἐκ τῆς δεκάτης ἀνατιθέντες Χαλκιδεῖς ἦλθον χρησόμενοι περὶ ἀποικίας, καὶ ἀνεῖλε 2

Ἀψία ᾗ ποταμῶν ἱερώτατος εἰς ἅλα πίπτει,

1 ἀμφαγαπᾷ τ' ἀκρόπολιν ἀγενείου cod., ἀμφαγαπᾷ βάπτει τ' (τέγγων Dind.) ἄκρον πολιοῖο γενείου Wurm 4 ἔδωκα] καὶ add. cod. 5 Ἰαπύγεσσι Mai, ἀδησιγησι cod. 17 Ἔντιμ' ἠδὲ Dind., Ἔντιμε καὶ cod. ἀγακλέες cod. δαίφρων v. 18 καλὴν add. Wurm. 20 ἁγνοῦ Herw., ἁγνόν v. 21 ἀνατεθέντες cod. 23 ἀψιδίη ποταμὸν ἱερωτατην εἰς ἅλα πιπτειν cod., corr. Dind.

ἔνθ' εἴσω βάλλοντι τὸν ἄρσενα θῆλυς ὀπυίει,
ἔνθα πόλιν οἴκιζε, διδοῖ δέ σοι Αὔσονα χώραν.

οἱ δὲ κατὰ τὸν Ἀψίαν ποταμὸν εὑρόντες ἄμπελον περιπεπλεγμένην ἐρινεῷ (τὸ λεγόμενον ἀρσενόθηλυν) ἔκτισαν πόλιν.

3 *Παραπορευόμενον μεγάλῃ τῇ φωνῇ λέγειν, ἀντὶ θνητοῦ βίου δόξαν ἀθάνατον περιποιήσασθαι βούλεται τίς;* τίς *ἐρεῖ πρῶτος, ἐπιδίδωμι τὸν ἐμαυτοῦ βίον εἰς τὴν κοινὴν ἀσφάλειαν.*

4 *Ὅτι τῶν εἰς ἀγρὸν πορευομένων τις ἐρωτήσας ἀπαντ... ἠρώτησε μή τι νεώτερον εἴη κατὰ τὴν πόλιν. καὶ ἐζημίωσαν αὐτὸν οἱ τὴν ἀρχὴν παρὰ Λοκροῖς ἔχοντες· τοσοῦτον ἦσαν περὶ τὸ δίκαιον ἠσχοληκότες.*

24 *Ὅτι Σικυωνίοις ἔχρησεν ἡ Πυθία ἑκατὸν ἔτη μαστιγονομηθήσεσθαι αὐτούς. ἐπερωτησάντων δὲ αὐτῶν τίς ὁ ταῦτα ποιήσων, πάλιν ἀπεκρίθη, ᾧ ἂν καταπλεύσαντες πρώτῳ γεγενημένον υἱὸν ἀκούσωσιν. ἐτύγχανε δὲ τοῖς θεωροῖς ἠκολουθηκὼς τῆς θυσίας ἕνεκα μάγειρος, ὃς ἐκαλεῖτο Ἀνδρέας. μισθοῦ τοῖς ἄρχουσι μαστιγοφορῶν ὑπηρέτει.* [Exc. Vat. p. 12.]

25 *Ὅτι ἐπὶ Ὀστιλίου Τύλλου τοῦ Ῥωμαίων βασιλέως Ἀλβανοὶ τὴν αὔξησιν τῶν Ῥωμαίων ὑφορώμενοι καὶ ταπεινῶσαι τούτους βουλόμενοι, προσεποιήσαντο ἐπὶ τῆς ἑαυτῶν χώρας γεγονέναι λῃστὰς Ῥωμαίους, καὶ ἔπεμψαν εἰς Ῥώμην πρεσβευτὰς τοὺς τὸ δίκαιον*

1 *ὀπυίει* Dind., *ὀπαρεῖ* cod. 2 *σοι* Dind., *σε* v. 4 *τὸ λεγόμενον ἀρσενόθηλυν* del. Herw. 8 *τίς* addidi 10 *ἐρωτήσας*] *ἐξώλης* Wurm 11 *ἀπαντ* . . . Herw., *ἀπαντίον* Mai, *ἀπαντῶν* Wurm 23 *καὶ* .. *βουλόμενοι* cod. *M*(onacensis), om. v. 25 *Ῥωμαίους* *M*, *Ῥωμαίων* v.

αἰτήσοντας, εἰ δὲ μὴ προσέχωσι, πόλεμον καταγγε-
λοῦντας. Ὀστίλιος δὲ ὁ τῶν Ῥωμαίων βασιλεὺς πυ- 2
θόμενος ὡς ζητοῦσι πρόφασιν πολέμου, τοῖς μὲν
φίλοις παρήγγειλε τοὺς πρέσβεις ἐκδέξασθαι καὶ
παρακαλεῖν ἐπὶ ξένια· αὐτὸς δὲ ἐκκλίνας τὴν πρὸς
τούτους ἔντευξιν ἔπεμψεν εἰς Ἀλβανοὺς τοὺς τὸ
παραπλήσιον τοῖς ἐκείνων ποιήσοντας. τοῦτο δὲ 3
συνετέλεσεν ἀρχαϊκῷ τινι προαχθεὶς ἔθει, διὰ τὸ
τοὺς παλαιοὺς μηδὲν οὕτω σπουδάζειν ὡς τὸ δικαίους
ἐνίστασθαι πολέμους· εὐλαβεῖτο γάρ, μὴ τοὺς αἰτίους
τῆς λῃστείας οὔθ' εὑρεῖν δυνάμενος οὔτε παραδι-
δοὺς τοῖς ἐξαιτοῦσι δόξῃ πόλεμον ἄδικον ἐπαναι-
ρεῖσθαι. εὐτυχούντων δὲ πρότερον τῶν εἰς Ἄλβαν 4
πεμφθέντων τὸ μὴ λαμβάνειν τὸ δίκαιον, εἰς ἡμέ-
ραν τριακοστὴν πόλεμον κατήγγειλαν. οἱ μὲν οὖν
τῶν Ἀλβανῶν πρεσβευταὶ κατὰ τὴν ἐξαίτησιν ἀπό-
κρισιν ἔλαβον, ὅτι πρότερον ἐκείνων οὐ διδόντων
τὸ δίκαιον οἱ Ῥωμαῖοι πόλεμον αὐτοῖς κατηγγελκό-
τες εἴησαν. οἱ δὲ δῆμοι πρὸς ἀλλήλους ἐπιγαμίας
ἔχοντες καὶ φιλίαν, ἀπὸ ταύτης τῆς αἰτίας εἰς δια-
φορὰν κατέστησαν. [Exc. de legat. p. 310 U., 618 W.,
IV 35 Bip.]

Τὸ πρότερον τὸ γένος τῶν Ῥωμαίων τῶν Λατίνων 26
οὐχὶ συνῆπτε πόλεμον ἀκηρυκτεὶ πρὸς ἔθνος,
ἀλλὰ τῇ χώρᾳ πρότερον ἔθνους τοῦ πολεμίου

1 καταγγέλλοντας v., corr. Krebs 4 δέξασθαι καὶ παραλαβεῖν Herw. 5 ξενίαν v., corr. Herw. 6 τοὺς add. Krebs 10 ἐπίστασθαι cod. 13 εὐτυχούντων *M*, ἐντυχόντων v. προτέρων Herw. εἰς om. *M* 14 τὸ] διὰ τὸ Reiske 15 οἱ μὲν οὖν Bip., ὃν οἱ μὲν v. 17 προτέρων Herw.

δόρυ σημεῖον ἔρριπτεν, ἔχθρας ἀρχὴν σημαῖνον.
ἔπειτα δὲ κατήρχετο πολέμου πρὸς τὸ ἔθνος.
τοῦτό φησι Διόδωρος, πᾶς τε Λατῖνα γράφων.
[Tzetz. Hist. 5, 555.]

27 Ὅτι οἱ Σπαρτιᾶται ὑπὸ Μεσσηνίων ἡττηθέντες εἰς Δελφοὺς πέμψαντες ἠρώτων περὶ πολέμου. ἔχρησε δὲ αὐτοῖς παρὰ Ἀθηναίων λαβεῖν ἡγεμόνα.

2 Ὅτι οἱ Λακεδαιμόνιοι προτραπέντες ὑπὸ Τυρταίου οὕτω προθύμως εἶχον πρὸς παράταξιν, ὥστε μέλλοντες παρατάττεσθαι τὰ ὀνόματα σφῶν αὐτῶν ἐγράψαντο εἰς σκυταλίδα καὶ ἐξῆψαν ἐκ τῆς χειρός, ἵνα τελευτῶντες μὴ ἀγνοῶνται ὑπὸ τῶν οἰκείων. οὕτω παρέστησαν ταῖς ψυχαῖς ἕτοιμοι πρὸς τὸ τῆς νίκης ἀποτυγχάνοντες ἑτοίμως ἐπιδέχεσθαι τὸν ἔντιμον θάνατον. [Exc. Vat. p. 12.]

28 Κιθαρῳδὸς ὁ Τέρπανδρος τῷ γένει Μηθυμναῖος.
στασιασάντων δέ ποτε τῶν Λακεδαιμονίων,
χρησμὸς αὐτοῖς ἐξέπεσε πάλιν φιλιωθῆναι,
ἂν ἐκ Μηθύμνης Τέρπανδρος ἐκείνοις κιθαρίσῃ.
καὶ δή τι μέλος Τέρπανδρος ἐντέχνως κιθαρίσας
αὐτοὺς πάλιν συνήρμοσε, Διόδωρος ὡς γράφει,
τῆς ἁρμονίας τῇ ᾠδῇ. καὶ γὰρ μετατραπέντες
ἀλλήλους περιέβαλλον, ἠσπάζοντο δακρύοις.
[Tzetz. Hist. 1, 385.]

29 Ὅτι Ἀριστοτέλης ὁ καὶ Βάττος κτίσαι βουλόμενος Κυρήνην ἔλαβε χρησμὸν οὕτως,

11 σκυταλίδας ἃς ἐξήψαντο Herw. 14 ἑτοίμως] προθύμως Krebs ἐπιδέχεσθαι Dind., ἐπιτυγχάνοντες v.

Βάττ', ἐπὶ φωνὴν ἦλθες· ἄναξ δέ σε Φοῖβος Ἀπόλλων
εἰς Λιβύην πέμπει καλλιστέφανον Κυρήνης
εὐρείης ἄρχειν καὶ ἔχειν βασιληίδα τιμήν.
ἔνθα σε βάρβαροι ἄνδρες, ἐπὰν Λιβύης ἐπιβήῃς,
βαιτοφόροι ἐπίασι· σὺ δ' εὐχόμενος Κρονίωνι
Παλλάδι τ' ἐγρεμάχῃ γλαυκώπιδι καὶ Διὸς υἱῷ
Φοίβῳ ἀκερσεκόμῃ νίκην ὑποχείριον ἕξεις,
καὶ μάκαρος Λιβύης καλλιστεφάνου βασιλεύσεις
αὐτὸς καὶ γένος ὑμόν· ἄγει δέ σε Φοῖβος Ἀπόλλων.

Ταῖς γὰρ εὐημερίαις φυσικῶς ἀντικαθήμενος ὁ 2
φθόνος καθαιρεῖ τοὺς ταῖς δόξαις πρωτεύοντας. [Exc. Vat. p. 13.]

Ὅτι Ἀρκεσίλαος ὁ τῶν Κυρηναίων βασιλεὺς δει- **30**
νοπαθήσας ἐπὶ ταῖς συμφοραῖς ἐπηρώτα εἰς Δελφούς. ἔχρησε δὲ [ὁ θεὸς] ὅτι θεῶν ἐστι μῆνις· τοὺς γὰρ ὕστερον βασιλεῖς οὐχ ὁμοίως ἄρχειν τῷ πρώτῳ Βάττῳ. ἐκεῖνον μὲν γὰρ αὐτῇ τῇ προσηγορίᾳ τοῦ βασιλέως ἀρκούμενον ἐπιεικῶς ἄρξαι καὶ δημοτικῶς, καὶ τὸ μέγιστον, τηροῦντα τὰς πρὸς τοὺς θεοὺς τιμάς· τοὺς δὲ ὕστερον ἀεὶ τυραννικώτερον δυναστεύοντας ἐξιδιοποιήσασθαι μὲν τὰς δημοσίας προσόδους, ὀλιγωρῆσαι δὲ τῆς πρὸς τὸ θεῖον εὐσεβείας.

Ὅτι τῆς τῶν Κυρηναίων στάσεως διαιτητὴς ἐγέ- 2
νετο Δημῶναξ Μαντινεύς, συνέσει καὶ δικαιοσύνῃ δοκῶν διαφέρειν. οὗτος οὖν πλεύσας εἰς Κυρήνην

2 *Λυκίην* cod. 4 *ἐπιβαίης* cod., corr. Dind. 5 *βαττοφόροι ἐπιοῦσι οὐδ' εὐχόμενον ἠρανίοιο* codex, corr. Dind. 6 *ἐγρεμάχης* cod. 7 *ὑπερχείριον* cod. 9 *ὑμὸν* Dind., *ἀμόν* cod. 10 *ταῖς γὰρ — φθόνος* om. Mai 15 *ὁ θεὸς ὅτι θεῶν* v., *ὅτι θεός* cod. Peiresc.

καὶ παρὰ πάντων λαβὼν τὴν ἐπιτροπήν, διέλυσε τὰς πόλεις ἐπὶ τούτοις.

31 Ὅτι Λεύκιος Ταρκύνιος ὁ τῶν Ῥωμαίων βασιλεὺς σπουδαίας ἔτυχεν ἀγωγῆς, καὶ γενόμενος ζηλωτὴς παιδείας οὐ μετρίως δι' ἀρετὴν ἐθαυμάζετο. ἀνδρωθεὶς γὰρ συνεστάθη τῷ βασιλεῖ τῶν Ῥωμαίων Ἄγκῳ Μαρκίῳ, καὶ φίλος αὐτοῦ μέγιστος ἐγένετο, καὶ πολλὰ τῶν κατὰ τὴν βασιλείαν συνδιῴκει τῷ βασιλεῖ. καὶ μεγαλόπλουτος ὢν πολλοῖς τῶν ἀπόρων ἐβοήθει χρήματα διδούς, καὶ πᾶσι προσφιλῶς ὁμιλῶν ἄμεμπτος ἦν καὶ ἔνδοξος ἐπὶ σοφίᾳ. [Exc. de virt. et vit. p. 233 V., 551 W.]

32 Ὅτι οἱ Λοκροὶ ἔπεμψαν εἰς Σπάρτην περὶ συμμαχίας δεόμενοι. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι τὸ μέγεθος τῆς Κροτωνιατῶν δυνάμεως ἀκούοντες, ὥσπερ ἀφοσιούμενοι καὶ μόνως ἂν οὕτω σωθέντων Λοκρῶν, ἀπεκρίθησαν αὐτοῖς συμμάχους διδόναι τοὺς Τυν-
2 δαρίδας. οἱ δὲ πρέσβεις εἴτε προνοίᾳ θεοῦ εἴτε τὸ ῥηθὲν οἰωνισάμενοι προσεδέξαντο τὴν βοήθειαν παρ' αὐτῶν καὶ καλλιερήσαντες ἔστρωσαν τοῖς Διοσκόροις κλίνην ἐπὶ τῆς νηὸς καὶ ἀπέπλευσαν ἐπὶ τὴν πατρίδα.

3 Ποταπὰς δὲ ψυχὰς ἕξειν τοὺς συνηκολουθηκότας πατέρας, ὅταν ὁρῶντες τοὺς ἑαυτῶν υἱοὺς ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἀρρήτῳ συμφορᾷ περιπίπτοντας μὴ δύνωνται βοηθεῖν, ἀλλὰ τὰς ἑαυτῶν πολιὰς σπαράσσοντες πρὸς κωφὴν ὀδύρωνται τύχην; [Exc. Vat. p. 14.]

14 δεόμενοι del. Herw.

FRAGMENTA LIBRI IX.

Ἦν δὲ καὶ Σόλων πατρὸς μὲν Ἐξηκεστίδου, τὸ 1
γένος ἐκ Σαλαμῖνος τῆς Ἀττικῆς, σοφίᾳ δὲ καὶ παι-
δείᾳ πάντας τοὺς καθ' ἑαυτὸν ὑπερβεβληκώς. φύσει
δὲ πρὸς ἀρετὴν τῶν ἄλλων πολὺ διαφέρων ἐζήλωσεν
ἀρετὴν ἐπαινουμένην· πᾶσι γὰρ τοῖς μαθήμασι πολὺν
χρόνον ἐνδιατρίψας ἀθλητὴς ἐγένετο πάσης ἀρετῆς.
κατὰ μὲν γὰρ τὴν τοῦ παιδὸς ἡλικίαν παιδευταῖς 2
ἐχρήσατο τοῖς ἀρίστοις, ἀνδρωθεὶς δὲ συνδιέτριψε
τοῖς μεγίστην ἔχουσι δόξαν ἐπὶ φιλοσοφίᾳ. διὸ καὶ
τούτοις ὁμιλῶν καὶ συνδιατρίβων ὠνομάσθη μὲν εἷς
τῶν ἑπτὰ σοφῶν καὶ τὸ πρωτεῖον τῆς συνέσεως οὐ
μόνον παρὰ τούτοις τοῖς ἀνδράσιν, ἀλλὰ καὶ παρὰ
πᾶσι τοῖς θαυμαζομένοις ἀπηνέγκατο.

Ὅτι ὁ αὐτὸς Σόλων, ἐν τῇ νομοθεσίᾳ μεγάλην 3
δόξαν περιποιησάμενος, ἐν ταῖς ἰδιωτικαῖς ὁμιλίαις
καὶ ἀποκρίσεσιν, ἔτι δὲ συμβουλίαις, θαυμαστὸς
ἐτύγχανε διὰ τὴν ἐν παιδείᾳ προκοπήν.

Ὅτι ὁ αὐτὸς Σόλων, τὴν ὅλην ἀγωγὴν τῆς πό- 4
λεως ἐχούσης Ἰωνικήν, καὶ διὰ τὴν τρυφὴν καὶ τὴν

1 Σόλων in mg. cod. 3 ὑπερβεβηκώς v., corr. Herw. (p. 172, 3) 5 ἀρετὴν] ἀγωγὴν Dind. 9 δόξαν Dind., δύναμιν v. 11 τῶν add. Reiske

ῥᾳστώνην ἐκτεθηλυμμένων τῶν ἀνθρώπων, μετέθηκε τῇ συνηθείᾳ πρὸς ἀρετὴν καὶ ζῆλον τῶν ἀνδρείων πράξεων. διὸ τῇ τούτου νομοθεσίᾳ καθοπλισθέντες τὰς ψυχὰς Ἁρμόδιος καὶ Ἀριστογείτων καταλύειν ἐπεχείρησαν τὴν τῶν Πεισιστρατιδῶν ἀρχήν. [Exc. de virt. p. 233 V., 551 W.]

2 Ὅτι Κροῖσος ὁ Λυδῶν βασιλεὺς μεγάλας κεκτη-
μένος δυνάμεις καὶ πολὺν ἐκ παρασκευῆς σεσωρευ-
κὼς ἄργυρόν τε καὶ χρυσόν, μετεπέμπετο τῶν Ἑλ-
λήνων τοὺς σοφωτάτους, καὶ συνδιατρίβων αὐτοῖς
μετὰ πολλῶν δώρων ἐξέπεμψε καὶ αὐτὸς πρὸς ἀρετὴν
ὠφελεῖτο πολλά. ποτὲ δὲ τοῦτον [i. e. Σόλωνα]
μεταπεμψάμενος καὶ τὰς δυνάμεις καὶ τὸν πλοῦτον
ἐπιδειξάμενος, ἠρώτησεν εἴ τις ἕτερος αὐτῷ δοκεῖ
2 μακαριώτερος εἶναι. ὁ δὲ Σόλων τῇ συνήθει τοῖς
φιλοσόφοις χρησάμενος παρρησίᾳ ἔφη μηδένα τῶν
ζώντων εἶναι μακάριον· τὸν γὰρ ἐπ' εὐδαιμονίᾳ
πεφρονηματισμένον καὶ δοκοῦντα τὴν τύχην ἔχειν
συνεργὸν μὴ γινώσκειν εἰ διαμενεῖ μετ' αὐτοῦ μέχρι
τῆς ἐσχάτης. σκοπεῖν οὖν ἔφησε δεῖν τὴν τοῦ βίου
τελευτὴν καὶ τὸν διευτυχήσαντα τότε προσηκόντως
3 λέγειν μακάριον. ὁ δὲ Κροῖσος ὕστερον γενόμενος
αἰχμάλωτος ὑπὸ Κύρου καὶ μέλλων ἐπὶ μεγάλῃ πυρᾷ
κατακαίεσθαι, τῆς Σόλωνος ἀποφάσεως ἐμνημόνευ-
σεν. διὸ καὶ τοῦ πυρὸς ἤδη περιφλέγοντος ἀνεβόα
4 συνεχῶς τὸ τοῦ Σόλωνος ὄνομα. ὁ δὲ Κῦρος προσ-

1 ἐκτεθηλυμένων v. ἀνθρώπων cod. Peiresc., Ἀθηναίων v. 2 ἀνδρείων Reiske, ἀνθρωπίνων cod., ἀρρενωπῶν Dind. 8 καὶ add. Dind. 12 τοῦτον Wurm, τούτων v. 14 αὐτῷ Dind., αὐτοῦ v.

πέμψας τοὺς πευσομένους, τίς ἡ συνεχὴς ἐστι τοῦ Σόλωνος ὀνομασία, μαθὼν τἀληθὲς μετέπεσε τοῖς λογισμοῖς καὶ νομίσας τὴν ἀπόκρισιν τοῦ Σόλωνος ἀληθινὴν εἶναι τῆς μὲν ὑπερηφανείας ἀπανίστατο, τὴν δὲ πυρὰν κατασβέσας ἔσωσε τὸν Κροῖσον καὶ τὸ λοιπὸν ἕνα τῶν φίλων κατηρίθμησεν. (Cf. frag. 34.)

Ὅτι ὁ Σόλων ἡγεῖτο τοὺς μὲν πύκτας καὶ στα- 5
διεῖς καὶ τοὺς ἄλλους ἀθλητὰς μηδὲν ἀξιόλογον συμβάλλεσθαι ταῖς πόλεσι πρὸς σωτηρίαν, τοὺς δὲ φρονήσει καὶ ἀρετῇ διαφέροντας μόνους δύνασθαι τὰς πατρίδας ἐν τοῖς κινδύνοις διαφυλάττειν.

Ὅτι περὶ τοῦ χρυσοῦ τρίποδος ἀμφισβητήσεως **3**
οὔσης ἡ Πυθία ἔχρησεν οὕτως·

ἔκγονε Μιλήτου, τρίποδος πέρι Φοῖβον ἐρωτᾷς; 2
τίς σοφίᾳ πρῶτος πάντων, τούτου τρίποδ' αὐδῶ.

οἱ δέ φασιν ἄλλως ὅτι πολέμου γενομένου τοῖς Ἴωσι πρὸς ἀλλήλους, καὶ τοῦ τρίποδος παρὰ σαγηνέων ἀνενεχθέντος, ἐπερωτῆσαι τὸν θεὸν περὶ τῆς καταλύσεως τοῦ πολέμου. ἡ δὲ ἔφη,

οὔποτε μὴ λήξῃ πόλεμος Μερόπων καὶ Ἰώνων,
πρὶν τρίποδα χρύσειον, ὃν Ἥφαιστος κάμε τεύχων,
ἐκ μέσσου πέμψητε, καὶ ἐς δόμον ἀνδρὸς ἵκηται
ὃς σοφίᾳ τά τ' ἐόντα τά τ' ἐσσόμενα προδέδορκεν.

Ὅτι οἱ Μιλήσιοι ἀκολουθῆσαι βουλόμενοι τῷ 3
χρησμῷ Θάλητι τῷ Μιλησίῳ [τῶν ἑπτὰ σοφῶν] τὸ ἀριστεῖον ἐβούλοντο δοῦναι· τὸν δ' εἰπεῖν ὡς οὐκ ἔστι πάντων σοφώτατος, συμβουλεύειν δὲ πρὸς ἕτερον πέμπειν σοφώτερον. τούτῳ δὲ τῷ τρόπῳ καὶ

1 *πευσομένους* Dind., *πυθομένους* v. 15 *τίς*] *ὃς* Herw. *τούτῳ* cod., corr. Herw. 25 *τῶν ἑπτὰ σοφῶν* inclusi

τῶν ἄλλων τῶν ἑπτὰ σοφῶν ἀποποιησαμένων τὸν τρίποδα Σόλωνι δίδοσθαι δοκοῦντι πάντας ἀνθρώπους ὑπερβεβλῆσθαι σοφίᾳ τε καὶ συνέσει. τὸν δὲ συμβουλεῦσαι τοῦτον ἀναθεῖναι Ἀπόλλωνι· τοῦτον γὰρ εἶναι σοφώτερον πάντων. (Cf. frag. 13, 2.)

4 Ὅτι ὁ αὐτὸς πρὸς τῇ τοῦ βίου καταστροφῇ ὁρῶν Πεισίστρατον πρὸς χάριν [λόγοις] τὰ πλήθη δημαγωγοῦντα καὶ πρὸς τυραννίδα παρορμῶντα, τὸ μὲν πρῶτον λόγοις ἐπεχείρησεν ἀποτρέπειν ταύτης τῆς ἐπιβολῆς· οὐ προσέχοντος δὲ αὐτοῦ προῆλθεν εἰς τὴν ἀγορὰν μετὰ τῆς πανοπλίας παντελῶς ἤδη γε-
2 γηρακώς. συνδραμόντος δὲ τοῦ πλήθους πρὸς αὐτὸν διὰ τὸ παράδοξον, παρεκάλει τοὺς πολίτας ἀναλαβεῖν τὰ ὅπλα καὶ παραχρῆμα καταλύειν τὸν τύραννον· οὐδενὸς δὲ αὐτῷ προσέχοντος, καὶ πάντων αὐτοῦ μανίαν καταγινωσκόντων, τινῶν δὲ παραγηρᾶν αὐτὸν ἀποφαινομένων, ὁ μὲν Πεισίστρατος ἤδη τινὰς δορυφόρους περιαγόμενος προσῆλθε τῷ Σόλωνι καὶ ἐπύθετο τίνι θαρρῶν τὴν τυραννίδα καταλύειν αὐτοῦ βούλεται, τοῦ δὲ εἰπόντος ὅτι τῷ γήρᾳ, θαυμάσας τὴν φρόνησιν αὐτοῦ οὐδὲν αὐτὸν ἠδίκησεν. (Cf. frag. 20, 4.)

5 Ὅτι τὸν παρανόμοις καὶ ἀδίκοις πράξεσιν ἐπιβαλόμενον οὐκ ἂν προσηκόντως σοφὸν νομίζεσθαι.

6 Ὅτι φασὶν Ἀνάχαρσιν τὸν Σκύθην φρονοῦντα ἐπὶ σοφίᾳ μέγα παραγενέσθαι Πυθῶδε καὶ ἐπερωτῆσαι τίς ἐστιν αὐτοῦ τῶν Ἑλλήνων σοφώτερος. καὶ εἰπεῖν,

7 λόγοις del. Dind. 10 ἐπιβουλῆς cod., corr. Dind.

Οἰταῖόν τινά φασι Μύσωνα
σοῦ μᾶλλον πραπίδεσσιν ἀρηρότα πευκαλίμῃσιν,

ὅστις ἦν Μαλιεὺς καὶ ᾤκει τὴν Οἴτην εἰς κώμην Χηνὰς καλουμένην. [Exc. Vat. p. 14—16.]

Ὅτι Μύσων τις ἦν Μαλιεύς, ὃς ᾤκει ἐν κώμῃ 7
Χηνὰς καλουμένῃ, τὸν ἅπαντα χρόνον ἐν ἀγρῷ διατρίβων καὶ ὑπὸ τῶν πολλῶν ἀγνοούμενος· ὃν ἀντεισῆξαν εἰς τοὺς ἑπτὰ σοφούς, ἐκκρίναντες τὸν Περίανδρον τὸν Κορίνθιον διὰ τὸ τύραννον γεγονέναι πικρόν. [Exc. de virt. et vit. p. 234 V., 552 W.]

Ὅτι ὁ Σόλων πολυπραγμονήσας τὸν τόπον ἐν 8
ᾧ διέτριβε Μύσων, κατέλαβεν αὐτὸν ἐπὶ τῆς ἅλω πρὸς ἄροτρον προσβαλόντα ἐχέτλην, καὶ πειραθεὶς τοῦ ἀνδρὸς ἔφη, Οὐχ ὥρα νῦν ἀρότρου, ὦ Μύσων, καὶ οὗτος, Οὐ χρῆσθαι, εἶπεν, ἀλλ' ἐπισκευάζειν. [Exc. Vat. p. 17.]

Ὅτι Χίλων τῷ λόγῳ σύμφωνον ἔσχε τὸν βίον, 9
ὅπερ σπανίως εὕροι τις ἂν γινόμενον. τῶν γὰρ καθ' ἡμᾶς φιλοσόφων τοὺς πλείστους ἰδεῖν ἔστι λέγοντας μὲν τὰ κάλλιστα, πράττοντας δὲ τὰ χείριστα, καὶ τὴν ἐν ταῖς ἀπαγγελίαις αὐτῶν σεμνότητα καὶ σύνεσιν διὰ τῆς πείρας ἐλεγχομένην. ὁ δὲ Χίλων χωρὶς τῆς κατὰ τὸν βίον ἐν ἅπασι τοῖς πραττομένοις ἀρετῆς πολλὰ διενοήθη καὶ ἀπεφθέγξατο μνήμης ἄξια. [Exc. de virt. et vit. p. 234 V., 552 W.]

Ὅτι Χίλων ἀφικόμενος εἰς Δελφοὺς καὶ καθά- **10**
περ ἀπαρχὰς ποιούμενος τῷ θεῷ τῆς ἰδίας συνέ-

1 *φασι*] *φημι* Diog. I 106   6 *Χηναῖς* Vales.   11 *Σόλων*] *Χίλων* Dind., *Ἀνάχαρσις* Klüber   15 *εἶπεν* Dind., *εἰπεῖν* v.   21 *ἐπαγγελίαις* cod., corr. Wess.

σεως ἐπέγραψεν ἐπί τινα κίονα τρία ταῦτα, Γνῶθι
σεαυτόν, καὶ Μηδὲν ἄγαν, καὶ τρίτον Ἐγγύα, πάρα
δ' ἄτα. τούτων ἕκαστον ὑπάρχον βραχὺ καὶ Λα-
2 κωνικὸν μεγάλην ἔχει τὴν ἀναθεώρησιν. τὸ γὰρ
Γνῶθι σαυτὸν παραγγέλλει παιδευθῆναι καὶ φρό-
νιμον γενέσθαι· οὕτω γὰρ ἄν τις ἑαυτὸν γνοίη· ἢ
ὅτι οἱ ἄμοιροι παιδείας καὶ ἀλόγιστοι κατὰ τὸ πλεῖ-
στον ἑαυτοὺς συνετωτάτους ὑπειλήφασιν, ἥπερ ἐστὶ
τῶν ἀμαθιῶν ἀμαθεστάτη κατὰ τὸν Πλάτωνα, ἢ
ὅτι τοὺς πονηροὺς ἐπιεικεῖς ἡγοῦνται, τοὺς δὲ χρη-
στοὺς ἀνάπαλιν φαύλους· μόνως γὰρ ἄν τις οὕτως
ἑαυτὸν γνοίη καὶ ἕτερον, τυχὼν παιδείας καὶ συνέ-
3 σεως περιττοτέρας. τὸ δὲ Μηδὲν ἄγαν μετριάζειν
ἐν πᾶσι καὶ μηδὲ περὶ ἑνὸς τῶν ἀνθρωπίνων τε-
λείως διορίζεσθαι, ὡς Ἐπιδάμνιοι. οὗτοι γὰρ παρὰ
τὸν Ἀδρίαν οἰκοῦντες καὶ πρὸς ἀλλήλους διαφερό-
μενοι, μύδρους διαπύρους καταποντίσαντες ἐν μέσῳ
τῷ πελάγει διωμόσαντο μὴ σπείσεσθαι τὴν πρὸς
ἀλλήλους ἔχθραν πρότερον ἕως ἂν οὗτοι θερμοὶ
ἀνενεχθῶσιν. οὕτω δὲ σκληρῶς ὀμόσαντες καὶ τὸ
Μηδὲν ἄγαν οὐκ ἐπινοήσαντες ὕστερον ὑπὸ τῶν
πραγμάτων ἀναγκαζόμενοι διελύσαντο τὴν ἔχθραν,
4 ἐάσαντες τοὺς μύδρους ψυχροὺς ἐν τῷ βυθῷ. τὸ δὲ
Ἐγγύα, πάρα δ' ἄτα, τινὲς ὑπέλαβον γάμον ἀπαγο-
ρεύειν· τὴν γὰρ τοῦ γάμου σύνθεσιν παρὰ τοῖς
πλείστοις τῶν Ἑλλήνων ἐγγύην ὀνομάζεσθαι, καὶ
βεβαιωτὴς ὁ κοινὸς βίος, ἐν ᾧ πλεῖσται καὶ μέγι-
σται γίνονται συμφοραὶ διὰ τὰς γυναῖκας. ἔνιοι

15 παρὰ add. Herw.; περὶ XVII 113, 2 (XII 30, 2) 18 σπείσασθαι cod., corr. Herw. 21 ἐννοήσαντες Herw.

δέ φασιν ἀνάξιον εἶναι Χίλωνος διὰ τὸ μὴ δύνασθαι ἀναιρουμένου τοῦ γάμου διαμένειν τὸν βίον, τὴν δὲ ἄτην ἀποφαίνονται ἐγγύαις ταῖς ἐπὶ τῶν συμβολαίων καὶ ταῖς ὑπὲρ τῶν ἄλλων διομολογήσεσι περὶ χρημάτων. καὶ Εὐριπίδης

οὐκ ἐγγυῶμαι· ζημία φιλέγγυον
σκοπεῖν· τὰ Πυθοῖ δ' οὐκ ἐᾷ με γράμματα.

Ἔνιοι δέ φασι μὴ Χίλωνος εἶναι μηδὲ πολιτικὸν 5
τὸ μηδενὶ τῶν φίλων ἐν ταῖς τοιαύταις χρείαις ἐπαρκεῖν, ἀλλὰ μᾶλλον τὰς καταβεβαιώσεις ἀπαγορεύειν καὶ τὸ κατατεταμένως ἐγγυᾶσθαί τε καὶ διορίζεσθαι τῶν ἀνθρωπίνων, ὡς ποιῆσαι τοὺς Ἕλληνας ὅτε κατηγωνίσαντο τὸν Ξέρξην. ὤμοσαν γὰρ ἐν Πλαταιαῖς παραδώσειν παίδων παισὶ τὴν πρὸς τοὺς Πέρσας ἔχθραν, ἕως ἂν οἱ ποταμοὶ ῥέωσιν εἰς τὴν θάλατταν καὶ γένος ἀνθρώπων ᾖ καὶ γῆ καρποὺς φέρῃ· τὸ δὲ τῆς τύχης εὐμετάπτωτον βεβαίως ἐγγυώμενοι μετά τινα χρόνον ἐπρεσβεύοντο πρὸς Ἀρταξέρξην τὸν υἱὸν Ξέρξου περὶ φιλίας καὶ συμμαχίας.

Ὅτι ὁ Χίλωνος λόγος βραχὺς ὢν ὅλην περιείληφε 6
τὴν πρὸς τὸν ἄριστον βίον ὑποθήκην, ὡς καὶ τῶν ἐν Δελφοῖς ἀναθημάτων βελτίω ταῦτα τὰ ἀποφθέγματα. αἱ μὲν γὰρ χρυσαῖ Κροίσου πλίνθοι καὶ τὰ ἄλλα κατασκευάσματα ἠφανίσθη καὶ μεγάλας ἀφορμὰς παρέσχε τοῖς ἀσεβεῖν εἰς τὸ ἱερὸν ἑλομένοις, αἱ δὲ γνῶμαι τὸν ἅπαντα χρόνον σώζονται

3 ἀποφαίνονται] ἀποφαίνεσθαι παρεῖναι Wurm 6 ζημίαν φιλεγγύων σκοπῶν Herw. 9 τοσαύταις cod. 11 κατατεταγμένως cod. 16 ᾗ Herw., εἴη cod. 17 φέρῃ cod., φέροι v. 25 ἄλλα] τε add. cod.

ἐν ταῖς τῶν πεπαιδευμένων ψυχαῖς τεθησαυρισμέναι καὶ κάλλιστον ἔχουσαι θησαυρόν, πρὸς ὃν ἂν οὔτε Φωκεῖς οὔτε Γαλάται προσενεγκεῖν τὰς χεῖρας σπουδάσειαν. [Exc. Vat. p. 17—19.]

11 Ὅτι Πιττακὸς ὁ Μιτυληναῖος οὐ μόνον ἐν σοφίᾳ θαυμαστὸς ἦν, ἀλλὰ καὶ πολίτης ἐγένετο τοιοῦτος οἷον ἕτερον οὐκ ἤνεγκεν ἡ νῆσος, δοκῶ δ' οὐδ' ἂν ὕστερον ἐνέγκαι, μέχρι ἂν τὸν οἶνον φέρῃ πλείω τε καὶ ἡδίω. νομοθέτης τε γὰρ ἀγαθὸς ὑπῆρχε κἀν τοῖς κατὰ μέρος πρὸς τοὺς πολίτας κοινὸς καὶ φιλάνθρωπος, καὶ τὴν πατρίδα τριῶν τῶν μεγίστων συμφορῶν ἀπέλυσε, τυραννίδος, στάσεως, πολέμου.

2 Ὅτι Πιττακὸς βαθὺς ἦν καὶ ἥμερος καὶ τὴν παραίτησιν ἔχων αὐτὸς ἐν αὐτῷ. διὸ δὴ πᾶσιν ἐδόκει τέλειος ἀνὴρ εἶναι πρὸς πᾶσαν ἀρετὴν ὁμολογουμένως· κατὰ μὲν γὰρ τὴν νομοθεσίαν ἐφαίνετο πολιτικὸς καὶ φρόνιμος, κατὰ δὲ τὴν πίστιν δίκαιος, κατὰ δὲ τὴν ἐν τοῖς ὅπλοις ὑπεροχὴν ἀνδρεῖος, κατὰ δὲ τὴν πρὸς τὸ κέρδος μεγαλοψυχίαν ἀφιλάργυρος. [Exc. de virt. et vit. p. 237 V., 552 W.]

12 Ὅτι τῶν Μιτυληναίων διδόντων τῷ Πιττακῷ τῆς χώρας ὑπὲρ ἧς ἐμονομάχησε τὴν ἡμίσειαν οὐκ ἐδέξατο, συνέταξε δὲ ἑκάστῳ κληρῶσαι τὸ ἴσον, ἐπιφθεγξάμενος ὡς τὸ ἴσον ἐστὶ τοῦ πλείονος πλεῖον. μετρῶν γὰρ ἐπιεικείᾳ τὸ πλεῖον, οὐ κέρδει, σοφῶς ἐγίνωσκεν· τῇ μὲν γὰρ ἰσότητι δόξαν καὶ ἀσφάλειαν ἀκολουθήσειν, τῇ δὲ πλεονεξίᾳ βλασφημίαν

2 ἂν add. Herw. 5 ἐν] ἐπὶ Herw. 13 βαθὺς] πρᾳὺς Wurm 25 σαφῶς cod., corr. Mai 26 τῇ Hertl., ἐπὶ v. γὰρ ἰσότητι] παρισώσει Wurm

καὶ φόβον, δι' ὧν ταχέως ἂν αὐτοῦ τὴν δωρεὰν ἀφείλαντο.

Ὅτι σύμφωνα τούτοις ἔπραξε καὶ πρὸς Κροῖσον 2
διδόντα τῶν ἐκ τοῦ γαζοφυλακείου χρημάτων λαβεῖν ὁπόσα βούλοιτο. καὶ γὰρ τότε τὴν δωρεὰν οὐ προσδεξάμενόν φασιν εἰπεῖν, καὶ νῦν ἔχειν ὧν ἤθελε διπλάσια. θαυμάσαντος δὲ τοῦ Κροίσου τὴν ἀφιλαργυρίαν καὶ περὶ τῆς ἀποκρίσεως ἐπερωτήσαντος, εἰπεῖν ὡς τελευτήσαντος ἄπαιδος τἀδελφοῦ κεκληρονομηκὼς οὐσίαν εἴη τὴν ἴσην ἧπερ εἶχεν, ἣν οὐχ ἡδέως προσειληφέναι.

Ὅτι καὶ τὸν ποιητὴν Ἀλκαῖον, ἐχθρότατον αὐ- 3
τοῦ γεγενημένον καὶ διὰ τῶν ποιημάτων πικρότατα λελοιδορηκότα, λαβὼν ὑποχείριον ἀφῆκεν, ἐπιφθεγξάμενος ὡς συγγνώμη τιμωρίας αἱρετωτέρα. [Exc. Vat. p. 19.]

Ὅτι φασὶν οἱ Πριηνεῖς ὡς Μεσσηνίας τὸ γένος 13
ἐπισήμους παρθένους λυτρωσάμενος ὁ Βίας παρὰ λῃστῶν ἦγεν ὡς ἰδίας θυγατέρας ἐντίμως. μετὰ δέ τινας χρόνους παραγενομένων τῶν συγγενῶν κατὰ ζήτησιν, ἀπέδωκεν αὐτὰς οὔτε τροφεῖα πραξάμενος οὔτε λύτρα, τοὐναντίον δὲ τῶν ἰδίων πολλὰ δωρησάμενος. εἶχον οὖν πρὸς αὐτὸν αἱ κόραι πατρικὴν εὔνοιαν διά τε τὴν συντροφίαν καὶ τὸ μέγεθος τῆς εὐεργεσίας, ὥστε καὶ χωρισθεῖσαι μετὰ τῶν ἰδίων εἰς τὴν πατρίδα τῆς ὑπερορίου χάριτος οὐκ ἐπελάθοντο.

Ὅτι σαγηνεῖς Μεσσήνιοι κατὰ τὸν βόλον ἕτερον 2

9 τἀδελφοῦ Hertl., ἀδελφοῦ v. 17 ὡς cod. Peiresc., ὅτι v.

μὲν οὐδὲν ἀνείλκυσαν, χαλκοῦν δὲ τρίποδα μόνον ἐπιγραφὴν ἔχοντα Τῷ σοφωτάτῳ. ἀναχθέντος δὲ τοῦ κατασκευάσματος δοθῆναι τῷ Βίαντι. (Cf. frag. 3.)

3 Ὅτι Βίας ἦν δεινότατος καὶ τῷ λόγῳ πρωτεύων τῶν καθ' ἑαυτόν. κατεχρήσατο δὲ τῇ τοῦ λέγειν δυνάμει πολλοῖς ἀνάπαλιν· οὐ γὰρ εἰς μισθαρνίαν οὐδὲ εἰς προσόδους, ἀλλ' εἰς τὴν τῶν ἀδικουμένων κατετίθετο βοήθειαν. ὅπερ σπανιώτατ' ἄν τις εὕροι. [Exc. de virt. et vit. p. 237 V., 552 W.]

14 Ὅτι μέγα ἐστὶν οὐ τὸ δύναμιν ὅτου δήποτε σχεῖν, ἀλλὰ τὸ ταύτῃ δεόντως χρῆσθαι. ἐπεὶ τί ὄφελος Μίλωνι τῷ Κροτωνιάτῃ τὸ μέγεθος τῆς περὶ τὸ σῶμα ῥώμης;

2 Ὅτι Πολυδάμας ὁ Θετταλὸς ὑπὸ τῆς πέτρας διαρραγεὶς πᾶσιν ἐποίησε φανερὸν ὡς ἐπισφαλές ἐστιν ἰσχὺν μὲν μεγάλην ἔχειν, νοῦν δὲ μικρόν. [Exc. Vat. p. 20.]

15 Ὁ Πολυδάμας οὗτος ἦν ἐκ πόλεως Σκοτούσης,
γυμναῖς χερσὶ μὲν λέοντας ὡς ἄρνας διαφθείρων,
πτεροῖς ποσὶ δ' ὑπερνικῶν ἅρματα ταχυδρόμα,
τῇ δὲ χειρί τι σπήλαιον ἀντήρεισε συμπῖπτον.
ὁ Σικελὸς Διόδωρος γράφει τὴν ἱστορίαν.
[Tzetz. Hist. 2, 555.]

16 Ὅτι τῶν Κιρραίων πολιορκουμένων πολὺν ἤδη χρόνον διὰ τὸ τὸ χρηστήριον ἐπιχειρεῖν συλᾶν, τινὲς μὲν τῶν Ἑλλήνων εἰς τὰς πατρίδας ἐπανῆλθον, οἱ

8 σπανιώτατ' ἄν*] ἂν σπανιώτατον ἄν v. 14 διαραχθεὶς Herw. 16 μὲν add. Herw. 20 πτεροῖς] πεζοῖς Tzetz. hist. 4, 511

δὲ ἐπερωτήσαντες τὴν Πυθίαν ἔλαβον χρησμὸν οὕτως,

οὐ πρὶν τῆσδε πόληος ἐρείψετε πύργον ἑλόντες,
πρίν κεν ἐμῷ τεμένει κυανώπιδος Ἀμφιτρίτης
κῦμα ποτικλύζῃ κελαδοῦν ἱερῇσιν ἐπ' ἀκταῖς.

[Exc. Vat. p. 20.]

Ἰστέον ὅτι ὁ μὲν Σόλων ἐγένετο ἐπὶ τῶν χρό- 17
νων τῶν τυράννων ἐν ταῖς Ἀθήναις πρὸ τῶν Περσικῶν χρόνων, ὁ δὲ Δράκων πρὸ αὐτοῦ ἑπτὰ καὶ τεσσαράκοντα ἔτεσιν, ὥς φησιν ὁ Διόδωρος. [Ulpian. ad Demosthen. Timocr. p. 243, B.]

Ὅτι Περίλαος ὁ ἀνδριαντοποιὸς Φαλάριδι τῷ τυ- 18
ράννῳ κατασκευάσας βοῦς χαλκοῦς πρὸς τιμωρίαν τῶν ὁμοφύλων αὐτὸς πρῶτος ἐπειράθη τοῦ μεγέθους τῆς τιμωρίας· οἱ γὰρ κατὰ τῶν ἄλλων βουλευόμενοί τι φαῦλον ὡς ἐπίπαν ταῖς ἰδίαις ἐπιθυμίαις εἰώθασιν ἁλίσκεσθαι. [Exc. Vat. p. 20.]

Ὃς Φάλαρις Περίλαον τὸν χαλκουργὸν ἐκεῖνον 19
τὸν Ἀττικὸν κατέκαυσεν ἐν ταύρῳ τῷ χαλκέῳ.
οὗτος γὰρ τὸ μηχάνημα τοῦ ταύρου χαλκουργήσας
τοῖς μυξωτῆρσι τοῦ βοὸς ἐτέκτηνεν αὐλίσκους,
ἀνέπτυξε καὶ θύραν δὲ πρὸς τῷ πλευρῷ τοῦ ταύρου·
καὶ δῶρον τῷ Φαλάριδι τοῦτον τὸν ταῦρον ἄγει.
Φάλαρις δὲ τὸν ἄνθρωπον ἐν δώροις δεξιοῦται,
τὸ δὲ μηχάνημα θεοῖς καθιεροῦν κελεύει.
ὡς δ' ἀναπτύξας τὸ πλευρὸν ὁ χαλκουργὸς ἐκεῖνος
δόλον τὸν κακομήχανον ἐξεῖπεν ἀπανθρώπως,
Εἴ τινα βούλει, Φάλαρι, κολάζειν τῶν ἀνθρώπων,

3 ἐρείψετε Mai, ἐρίθετε cod. 13 βοῦν χαλκοῦν Mai

ἔνδον τοῦ ταύρου κατειργνὺς πῦρ ὑποστρώννυ κάτω·
δόξει δ' ὁ ταῦρος στεναγμοῖς μυκᾶσθαι τοῖς ἐκείνου,
σὺ δ' ἡδονὴν τοῖς στεναγμοῖς ἕξεις αὐλοῖς μυκτήρων.
τοῦτο μαθὼν ὁ Φάλαρις καὶ μυσαχθεὶς ἐκεῖνον,
Ἄγε, φησί, Περίλαε, σὺ πρῶτος δεῖξον τοῦτο,
καὶ τοὺς αὐλοῦντας μίμησαι, τράνωσόν σου τὴν τέχνην.
ὡς δὲ παρέδυ μιμητὴς δῆθεν τῶν αὐλημάτων,
κλείει τὸν ταῦρον Φάλαρις καὶ πῦρ ἐπισωρεύει.
ὅπως δὲ τὸ χαλκούργημα θανὼν μὴ ἐμμιάνῃ,
κατὰ πετρῶν ἐκρήμνισεν ἐξάξας ἡμιθνῆτα.
γράφει περὶ τοῦ ταύρου δὲ Λουκιανὸς ὁ Σύρος,
Διόδωρος καὶ Πίνδαρος, σὺν τούτοις τε μυρίοι.

[Tzetz. Hist. 1, 646.]

20 *Ὅτι Σόλων ὁ νομοθέτης παρελθὼν εἰς τὴν ἐκκλησίαν παρεκάλει τοὺς Ἀθηναίους καταλύειν τὸν τύραννον πρὶν τελέως ἰσχυρὸν γενέσθαι. οὐδενὸς δὲ αὐτῷ προσέχοντος ἀναλαβὼν τὴν πανοπλίαν προῆλθεν εἰς τὴν ἀγορὰν γεγηρακώς, καὶ τοὺς θεοὺς ἐπιμαρτυρόμενος ἔφησε καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ τῇ πατρίδι κινδυνευούσῃ βεβοηθηκέναι τὸ κατ' αὐτὸν μέρος· τῶν δὲ ὄχλων ἀγνοούντων τὴν ἐπιβολὴν Πεισιστράτου συνέβη τὸν Σόλωνα τἀληθῆ λέγοντα*
2 *παραπέμπεσθαι. λέγεται δὲ Σόλων καὶ προειπεῖν τοῖς Ἀθηναίοις τὴν ἐσομένην τυραννίδα δι' ἐλεγείων,*

24 ἐπιβουλὴν v., corr. Wurm.

ἐκ νεφέλης πέλεται χιόνος μένος ἠδὲ χαλάζης,
βροντὴ δ' ἐκ λαμπρᾶς γίνεται ἀστεροπῆς.
ἀνδρῶν δ' ἐκ μεγάλων πόλις ὄλλυται, εἰς δὲ μονάρχου
δῆμος ἀιδρείῃ δουλοσύνην ἔπεσεν.
λίην δ' ἐξαρθέντ' οὐ ῥᾴδιόν ἐστι κατασχεῖν
ὕστερον, ἀλλ' ἤδη χρὴ περὶ πάντα νοεῖν.

καὶ μετὰ ταῦτα τυραννοῦντος ἔφη, 3

εἰ δὲ πεπόνθατε λυγρὰ δι' ὑμετέραν κακότητα,
μὴ θεοῖσιν ταύτην μοῖραν ἐπαμφέρετε·
αὐτοὶ γὰρ τούτους ηὐξήσατε ῥύματα δόντες,
καὶ διὰ τοῦτο κακὴν ἔσχετε δουλοσύνην.
ὑμῶν δ' εἷς μὲν ἕκαστος ἀλώπεκος ἴχνεσι βαίνει,
σύμπασιν δ' ὑμῖν κοῦφος ἔνεστι νόος.
εἰς γὰρ γλῶσσαν ὁρᾶτε καὶ εἰς ἔπος αἰόλον ἀνδρός,
εἰς ἔργον δ' οὐδὲν γινόμενον βλέπετε.

Ὅτι ὁ Πεισίστρατος παρεκάλει τὸν Σόλωνα τὰς 4 ἡσυχίας ἔχειν καὶ τῶν τῆς τυραννίδος ἀγαθῶν συναπολαύειν· οὐδενὶ δὲ τρόπῳ δυνάμενος αὐτοῦ μεταθεῖναι τὴν προαίρεσιν, ἀλλ' ὁρῶν μᾶλλον ἀεὶ ἐξεγειρόμενον καὶ μετὰ ἀνατάσεως ἀπειλοῦντα τιμωρίαν ἐπιθήσειν, ἠρώτησεν αὐτὸν τίνι πεποιθὼς ἀντιπράττει ταῖς ἐπιβολαῖς αὐτοῦ. τὸν δέ φασιν εἰπεῖν τῷ γήρᾳ. [Exc. Vat. p. 21.] (Cf. frag. 4.)

[Ἡρόδοτος κατὰ Ξέρξην γεγονὼς τοῖς χρόνοις φησὶν Ἀσσυρίους ἔτη πεντακόσια πρότερον τῆς

1 χαλάζης] θαλάττης cod. 3 εἰς — δουλοσύνην Diod. XIX 1, 4; ἐκ — δουλοσύνης cod. 6 λείης δ' ἔξεραντα ῥᾴδιον cod., corr. Dind. 7 περὶ add. Dind. 10 μή τι θεοῖς τούτων μῆνιν Plut. Sol. 31 11 ῥύματα] ῥύσια Diog. L. 1, 51

Ἀσίας ἄρξαντας ὑπὸ Μήδων καταλυθῆναι. ἔπειτα βασιλέα μὲν μηδένα γενέσθαι τὸν ἀμφισβητήσοντα τῶν ὅλων ἐπὶ πολλὰς γενεάς, τὰς δὲ πόλεις καθ' ἑαυτὰς ταττομένας διοικεῖσθαι δημοκρατικῶς· τὸ δὲ τελευταῖον πολλῶν ἐτῶν διελθόντων αἱρεθῆναι βασιλέα παρὰ τοῖς Μήδοις ἄνδρα δικαιοσύνῃ διάφορον, ὄνομα Κυαξάρην. τοῦτον δὲ πρῶτον ἐπιχειρῆσαι προσάγεσθαι τοὺς πλησιοχώρους, καὶ τοῖς Μήδοις ἀρχηγὸν γενέσθαι τῆς τῶν ὅλων ἡγεμονίας· ἔπειτα τοὺς ἐκγόνους ἀεὶ προσκατακτωμένους πολλὴν τῆς ὁμόρου χώρας αὐξῆσαι τὴν βασιλείαν μέχρι Ἀστυάγους τοῦ καταπολεμηθέντος ὑπὸ Κύρου καὶ Περσῶν· περὶ ὧν νῦν ἡμεῖς τὰ κεφάλαια προειρηκότες τὰ κατὰ μέρος ὕστερον ἀκριβῶς ἀναγράψομεν, ἐπειδὰν ἐπὶ τοὺς οἰκείους χρόνους ἐπιβάλωμεν. κατὰ γὰρ τὸ δεύτερον ἔτος τῆς ἑπτακαιδεκάτης ὀλυμπιάδος ᾑρέθη βασιλεὺς ὑπὸ Μήδων Κυαξάρης καθ' Ἡρόδοτον. Diod. II 32, 2.]

[*Ἀστιβάρα τοῦ βασιλέως τῶν Μήδων ἐν Ἐκβατάνοις γήρᾳ τελευτήσαντος τὴν ἀρχὴν Ἀσπάνδαν τὸν υἱὸν διαδέξασθαι, τὸν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων Ἀστυάγην καλούμενον· τούτου δ' ὑπὸ Κύρου τοῦ Πέρσου καταπολεμηθέντος μεταπεσεῖν τὴν βασιλείαν εἰς Πέρσας, περὶ ὧν ἡμεῖς τὰ κατὰ μέρος ἐν τοῖς ἰδίοις χρόνοις ἀκριβῶς ἀναγράψομεν.* Diod. II 34, 6.]

21 *Κῦρος Περσῶν ἐβασίλευσεν ᾧ ἔτει ὀλυμπιὰς ἤχθη νε', ὡς ἐκ τῶν Βιβλιοθηκῶν Διοδώρου καὶ τῶν Θαλλοῦ καὶ Κάστορος ἱστοριῶν, ἔτι δὲ Πολυβίου καὶ Φλέγοντος ἔστιν εὑρεῖν, ἀλλὰ καὶ ἑτέρων, οἷς*

ἐμέλησεν ὀλυμπιάδων· ἅπασι γὰρ συνεφώνησεν ὁ χρόνος. [Africanus in Euseb. praep. ev. X 10, 4.]

Ὅτι Κῦρος, ὁ Καμβύσου μὲν υἱὸς καὶ Μανδάνης 22 τῆς θυγατρὸς Ἀστυάγους τοῦ Μήδων βασιλέως, ἀνδρείᾳ καὶ συνέσει καὶ ταῖς ἄλλαις ἀρεταῖς ἐπρώτευε τῶν καθ' αὐτόν· βασιλικῶς γὰρ αὐτὸν ὁ πατὴρ ἦγε παιδεύων, ζῆλον ἐμποιῶν τῶν κρατίστων. καὶ ἔκδηλος ἦν ἁδρῶν ἀψόμενος πραγμάτων διὰ τὸ τὴν ἀρετὴν προφαίνειν ὑπὲρ τὴν ἡλικίαν.

Ὅτι Ἀστυάγης ὁ τῶν Μήδων βασιλεὺς ἡττηθεὶς 23 καὶ φυγὼν αἰσχρῶς δι' ὀργῆς εἶχε τοὺς στρατιώτας· καὶ τοὺς μὲν ἐφ' ἡγεμονιῶν τεταγμένους ἅπαντας ἀπαλλάξας, ἑτέρους ἀντ' ἐκείνων κατέστησε, τοὺς δὲ τῆς φυγῆς αἰτίους ἅπαντας ἐπιλέξας ἀπέσφαξε, νομίζων τῇ τούτων τιμωρίᾳ τοὺς ἄλλους ἀναγκάσειν ἄνδρας ἀγαθοὺς ἐν τοῖς κινδύνοις γενέσθαι· ὠμὸς γὰρ ἦν καὶ φύσει ἀπηνής. οὐ μὴν τὰ πλήθη κατεπλάγη αὐτοῦ τὴν βαρύτητα, ἀλλ' ἕκαστος μισήσας τὸ βίαιον καὶ παράνομον τῆς πράξεως μεταβολῆς ὠρέγετο. διὸ καὶ κατὰ λόχους ἐγίνοντο συνδρομαὶ καὶ λόγοι ταραχώδεις, παρακαλούντων ἀλλήλους τῶν πλείστων πρὸς τὴν κατὰ τούτου τιμωρίαν.

Ὅτι Κῦρος, ὥς φασιν, οὐ μόνον ἦν κατὰ τὸν 24 πόλεμον ἀνδρεῖος, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς ὑποτεταγμένους εὐγνώμων καὶ φιλάνθρωπος. διόπερ αὐτὸν οἱ Πέρσαι προσηγόρευσαν πατέρα. [Exc. de virt. et vit. p. 238 V., 553 W.]

Ὅτι Κροῖσος ναυπηγῶν πλοῖα μακρά, φασίν, 25

20 λόχους Valesius, λόγους v.; κατ' ὀλίγους Dind. 22 τούτου Reiske, τούτων v.

ἔμελλε στρατεύειν ἐπὶ τὰς νήσους. παρεπιδημοῦντα δὲ Βίαντα [παρὰ τὰς νήσους] καὶ θεωροῦντα τὴν ναυπηγίαν, ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἐρωτηθῆναι μή τι νεώτερον ἀκηκοὼς εἴη παρὰ τοῖς Ἕλλησι γινόμενον. τοῦ δὲ εἰπόντος ὅτι πάντες οἱ νησιῶται συνάγουσιν ἵππους, διανοούμενοι στρατεύειν ἐπὶ Λυδούς, λέγεται τὸν Κροῖσον εἰπεῖν, Εἴθε γάρ τις πείσειε νη-
2 σιώτας σὺν ἵπποις παρατάξασθαι Λυδοῖς. ὁ δὲ [Πιττακὸς ἢ] Βίας ὑπολαβών φησιν, Εἶτα Λυδοὺς μὲν ἤπειρον οἰκοῦντας σπεύδειν ἀποφαίνῃ λαβεῖν ἐπὶ γῆς νησιώτας ἄνδρας, τοὺς δὲ νῆσον οἰκοῦντας οὐκ οἴει θεοῖς εὔξασθαι λαβεῖν ἐν θαλάττῃ Λυδούς, ἵν' ὑπὲρ τῶν κατὰ τὴν ἤπειρον τοῖς Ἕλλησι συμβάντων κακῶν κατὰ πέλαγος ἀμύνωνται τὸν τοὺς συγγενεῖς καταδεδουλωμένον; ὁ δὲ Κροῖσος θαυμάσας τὸν λόγον παραχρῆμα μετενόησε καὶ τῆς ναυπηγίας ἀπέστη· τῶν γὰρ Λυδῶν ἱππεύειν εἰδότων ἐνόμιζε προτερεῖν αὐτοὺς πεζῇ.

26 Ὅτι ὁ Κροῖσος μετεπέμπετο ἐκ τῆς Ἑλλάδος τοὺς ἐπὶ σοφίᾳ πρωτεύοντας, ἐπιδεικνύμενος τὸ μέγεθος τῆς εὐδαιμονίας, καὶ τοὺς ἐξυμνοῦντας τὴν εὐτυχίαν αὐτοῦ ἐτίμα μεγάλαις δωρεαῖς. μετεπέμψατο δὲ καὶ Σόλωνα, ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐπὶ φιλοσοφίᾳ μεγίστην δόξαν ἐχόντων, τὴν ἰδίαν εὐδαιμονίαν διὰ τῆς τούτων τῶν ἀνδρῶν μαρτυρίας
2 ἐπισφραγίζεσθαι βουλόμενος. παρεγενήθη δὲ πρὸς

2 παρὰ τὰς νήσους del. Dind., ἢ Πιττακὸν Klüber; f. τὸν Πριηνέα 9 Πιττακὸς ἢ del. Herw.; at cf. Herod. I 27 12 εὔξεσθαι Herw. 15 τῶν . . καταδεδουλωμένων v., corr. Dind. 17 τῶν γὰρ — πεζῇ dele aut pone post Λυδοῖς (v. 8) 19 τοὺς ἐκ τῆς Ἑλλάδος v., corr. Dind.

αὐτὸν Ἀνάχαρσις ὁ Σκύθης καὶ Βίας καὶ Σόλων
καὶ Πιττακός, οὓς ἐπὶ τὰς ἑστιάσεις καὶ τὸ συνέ-
δριον εἶχεν ἐν μεγίστῃ τιμῇ, τόν τε πλοῦτον αὐτοῖς
ἐπιδεικνύμενος καὶ τὸ μέγεθος τῆς τούτου δυνα-
στείας. παρὰ δὲ τοῖς πεπαιδευμένοις τῆς βραχυλο- 3
γίας τότε ζηλουμένης, ὁ [δὲ] Κροῖσος ἐπιδειξάμενος
τὴν τῆς βασιλείας εὐδαιμονίαν τοῖς ἀνδράσι καὶ τὸ
πλῆθος τῶν κεχειρωμένων ἐθνῶν, ἠρώτησεν Ἀνά-
χαρσιν, ὄντα πρεσβύτερον τῶν σοφιστῶν, τίνα νο-
μίζει τῶν ὄντων ἀνδρειότατον. ὁ δὲ τὰ ἀγριώτατα
τῶν ζῴων ἔφησε· μόνα γὰρ προθύμως ἀποθνήσκειν
ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας. ὁ δὲ Κροῖσος νομίσας ἡμαρ- 4
τηκέναι αὐτόν, ἐν τῷ δευτέρῳ πρὸς χάριν αὐτῷ ποι-
ήσεσθαι τὴν ἀπόκρισιν ὑπολαβὼν ἠρώτησε, τίνα
δικαιότατον κρίνει τῶν ὄντων. ὁ δὲ πάλιν ἀπε-
φαίνετο τὰ ἀγριώτατα τῶν θηρίων· μόνα γὰρ κατὰ
φύσιν ζῆν, οὐ κατὰ νόμους· εἶναι γὰρ τὴν μὲν
φύσιν θεοῦ ποίησιν, τὸν δὲ νόμον ἀνθρώπου θέσιν,
καὶ δικαιότερον εἶναι χρῆσθαι τοῖς τοῦ θεοῦ ἢ τοῖς
τῶν ἀνθρώπων εὑρήμασιν. ὁ δὲ διασῦραι βουλό- 5
μενος Ἀνάχαρσιν ἠρώτησεν εἰ καὶ σοφώτατα τὰ
θηρία. ὁ δὲ συγκαταθέμενος ἐδίδασκεν, ὅτι τὴν τῆς
φύσεως ἀλήθειαν τῆς τοῦ νόμου θέσεως προτιμᾶν
ἰδιώτατον ὑπάρχειν σοφίας. ὁ δὲ τούτου κατεγέλα-
σεν ὡς ἐκ τῆς Σκυθίας καὶ θηριώδους διαγωγῆς
πεποιημένου τὰς ἀποκρίσεις.

2 καὶ τὸ*] κατὰ cod.; καλῶν add. Wurm 3 εἶχεν] ἦγεν Herw. 4 τούτου (pro ἑαυτοῦ) del. Herw., τῶν Λυδῶν Wurm 6 δὲ del. Dind. 9 τὸν πρεσβύτατον Herw. 13 ποιήσασθαι cod., corr. Mai 15 δικαιότερον cod. 23 θέσεως Dind., φύσεως cod.

27 Ἠρώτησε δὲ τὸν Σόλωνα τίνα τῶν ὄντων εὐδαιμονέστατον ἑώρακεν, ὡς τοῦτό γε πάντως ἀποδοθησόμενον ἑαυτῷ. τοῦ δὲ εἰπόντος ὡς οὐδένα δικαίως ἂν εἰπεῖν ἔχοι διὰ τὸ μηδενὸς τῶν ὄντων ἑωρακέναι τὸ τέλος τοῦ βίου, οὗ χωρὶς οὐδεὶς ἂν προσηκόντως μακάριος νομίζοιτο· πολλάκις γὰρ οἱ τὸν ἔμπροσθεν πάντα βίον εὐδαίμονες δόξαντες εἶναι πρὸς αὐτῇ τῇ τοῦ βίου καταστροφῇ μεγίσταις
2 περιέπεσον συμφοραῖς. ὁ δὲ βασιλεύς, Οὐδὲ πλουσιώτατον ἄρα με κρίνεις; ἔφη. καὶ ὁ Σόλων τὴν αὐτὴν ἀπόκρισιν ποιησάμενος ἐδίδασκεν ὡς οὐ τοὺς πλεῖστα κεκτημένους, ἀλλὰ τοὺς πλείστου ἀξίαν τὴν φρόνησιν ἡγουμένους νομιστέον πλουσιωτάτους· ἡ δὲ φρόνησις οὐδενὶ τῶν ἄλλων ἀντίρροπος οὖσα μόνους ποιεῖ τοὺς αὐτὴν περὶ πολλοῦ ποιουμένους
3 μέγιστον καὶ βεβαιότατον ἔχειν πλοῦτον. ἠρώτησε καὶ τὸν Βίαντα, πότερον ὀρθῶς ἐποιήσατο τὴν ἀπόκρισιν ὁ Σόλων ἢ διήμαρτεν. ὁ δὲ ὑπειπών, Ὀρθῶς, ἔφη· τὰ γὰρ ἔν σοι βούλεται θεωρήσας ἀγαθὰ διαγνῶναι, νυνὶ δὲ τὰ παρά σοι μόνον ἑώρακεν· εἶναι δὲ δι' ἐκεῖνα μᾶλλον ἢ ταῦτα τοὺς ἀνθρώπους εὐδαίμονας. ὁ δὲ βασιλεύς, Ἀλλ' εἰ τὸν τῶν χρημάτων, ἔφησε, πλοῦτον μὴ προτιμᾷς, τό γε πλῆθος τῶν φίλων ὁρᾷς τοσοῦτον ὑπάρχον ὅσον οὐδενὶ τῶν ἄλλων. ὁ δὲ καὶ τοῦτον ἀπεφήνατο τὸν ἀριθμὸν ἄδηλον
4 εἶναι διὰ τὴν εὐτυχίαν. πρὸς δὲ Πιττακὸν εἰπεῖν φασι, Ποίαν ἑώρακας ἀρχὴν κρατίστην; τὸν δὲ ἀποκριθῆναι, Τὴν τοῦ ποικίλου ξύλου, διασημαίνοντα τοὺς νόμους.

2 τούτῳ cod. 20 σοι Dind., σοῦ v. 22 εἰ τὸν Mai, ἧττον cod.

Ὅτι Αἴσωπος κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους συν- 28
ήκμαζε τοῖς ἑπτὰ σοφοῖς καὶ εἶπεν ὡς οὐκ οἴδασιν
οὗτοι ὁμιλεῖν δυνάστῃ· καὶ γὰρ ὡς ἥκιστα δεῖν ἢ
ὡς ἥδιστα συμβιοῦν τοῖς τοιούτοις. [Exc. Vat.
p. 22—24.]

Ὅτι Ἄδραστός τις Φρὺξ τὸν τοῦ βασιλέως Κροίσου 29
τοῦ Λυδοῦ υἱὸν Ἄτυν καλούμενον πρὸς κυνηγίαν
ἀκουσίως, ἐξακοντίσας κατὰ συός, πλήξας ἀπέ-
κτεινε. καὶ ὁ μὲν καὶ ἀκουσίως ἀνῃρηκὼς οὐκ ἔφη-
σεν ἑαυτὸν ἔτι ζῆν ἄξιον εἶναι· διὸ καὶ παρεκάλει
τὸν βασιλέα μὴ φείσασθαι, τὴν ταχίστην δὲ ἐπικα-
τασφάξαι τῷ τοῦ τετελευτηκότος τάφῳ. ὁ δὲ Κροῖ- 2
σος τὴν μὲν ἀρχὴν ὡς ἂν ἐπὶ φόνῳ τέκνου δι'
ὀργῆς εἶχε τὸν Ἄδραστον, ἀπειλῶν ζῶντα κατακαύ-
σειν· ἐπεὶ δὲ αὐτὸν ἑώρα προθυμούμενον καὶ εἰς
τὴν τοῦ τετελευτηκότος τιμὴν τὸ ζῆν ἐπιδιδόντα,
τὸ τηνικαῦτα λήξας τῆς ὀργῆς ἀπέλυσε τῆς τιμωρίας
τὸν ἀνελόντα, τὴν ἰδίαν τύχην, ἀλλ' οὐ τὴν ἐκεί-
νου προαίρεσιν αἰτιώμενος. ὁ δὲ Ἄδραστος οὐδὲν
ἧττον κατ' ἰδίαν ἐπὶ τὸν Ἄτυος τάφον πορευθεὶς
ἑαυτὸν κατέσφαξεν. [Exc. de virt. et vit. p. 238 V.,
553 W.]

Ὅτι ὁ Φάλαρις ἰδὼν περιστερῶν πλῆθος ὑφ' 30
ἑνὸς ἱέρακος διωκόμενον ἔφη, Ὁρᾶτε, ὦ ἄνδρες,
τοσοῦτο πλῆθος ὑφ' ἑνὸς διωκόμενον διὰ δειλίαν;
ἐπείτοι γε εἰ τολμήσειαν ἐπιστρέψαι, ῥᾳδίως τοῦ
διώκοντος ἂν περιγένοιντο. (αὐτὸς δὲ πεπλασμένως

1 *κατὰ . . χρόνους* aut *συν* del. Herw. 7 *Ἄτυν καλούμενον* post verbum *συός* cod. 11 *ἐπικατασφάξειν* cod. Peiresc., *ἐπικατασφάττειν* v. (cf. Herod. I 45) 27 *αὐτὸς*

ἔλεγεν· τὴν μὲν γὰρ νίκην ἀρετῇ καὶ οὐ πολυπληθίᾳ χειρῶν περιγίνεσθαι). καὶ ἐκ τούτου τοῦ λόγου ἀπέβαλε τὴν δυναστείαν, ὡς γέγραπται ἐν τῷ περὶ διαδοχῆς βασιλέων.

31 *Ὅτι Κροῖσος ἐπὶ Κῦρον τὸν Πέρσην ἐκστρατεύων ἐπύθετο τοῦ μαντείου. ὁ δὲ χρησμός,*

Κροῖσος Ἅλυν διαβὰς μεγάλην ἀρχὴν καταλύσει.

ὁ δὲ τὸ ἀμφίβολον τοῦ χρησμοῦ κατὰ τὴν ἑαυτοῦ προαίρεσιν ἐκδεξάμενος ἐδυστύχησεν.

2 *Ὅτι πάλιν ἐπηρώτησεν, εἰ πολὺν χρόνον ἕξει τὴν δυναστείαν. εἶπε δὲ τὰ ἔπη ταῦτα,*

ἀλλ' ὅταν ἡμίονος βασιλεὺς Μήδοισι γένηται,
καὶ τότε, Λυδὲ ποδαβρέ, πολυψήφιδα παρ' Ἕρμον
φεύγειν μηδὲ μένειν μηδ' αἰδεῖσθαι κακὸς εἶναι.

Ὅτι ἡμίονον τὸν Κῦρον ἔφη διὰ τὸ τὴν μητέρα αὐτοῦ Μηδικὴν εἶναι, τὸν δὲ πατέρα [αὐτοῦ] Πέρσην.

3 *Ὅτι Κῦρος ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς παραγενηθεὶς μετὰ πάσης δυνάμεως εἰς τὰ τῆς Καππαδοκίας στενά, ἀπέστειλε κήρυκας πρὸς τὸν Κροῖσον τήν τε δυναστείαν αὐτοῦ κατασκεψομένους καὶ δηλώσοντας ὅτι Κῦρος αὐτὸν ἀφίησι τῶν πρότερον ἁμαρτημάτων καὶ Λυδίας καθίστησι σατράπην, ἂν ἐπὶ θύρας γενόμενος ὁμοίως τοῖς ἄλλοις ὁμολογῇ δοῦλος εἶναι. πρὸς οὓς ὁ Κροῖσος ἀπεκρίθη, διότι προσηκόντως ἂν Κῦρος καὶ Πέρσαι Κροίσῳ δουλεύειν*

δὲ — περιγίνεσθαι in codice post verba *τοῖς τοιούτοις* (frag. 28, p. 187, 4) posita sunt, quem errorem em. Herw.
3 *ἀπεβάλετο* cod., corr. Dind. 16 *αὐτοῦ* del. Herw.

ὑπομένοιεν· ἐκείνους μὲν γὰρ τὸν ἔμπροσθεν χρόνον διατετελεκέναι Μήδοις δουλεύοντας, αὐτὸν δὲ οὐδέποτε πεποιηκέναι τὸ προσταττόμενον ὑφ' ἑτέρου. [Exc. Vat. p. 25.]

Ὅτι Κροῖσος ὁ τῶν Λυδῶν βασιλεὺς προσποιη- **32**
σάμενος εἰς Δελφοὺς πέμπειν, ἔπεμπεν εἰς Πελοπόννησον Εὐρύβατον τὸν Ἐφέσιον, δοὺς αὐτῷ χρυσίον, ὅπως ὡς πλείστους ξενολογήσῃ τῶν Ἑλλήνων. ὁ δὲ πεμφθεὶς πρὸς Κῦρον τὸν Πέρσην ἀποχωρήσας τὰ κατὰ μέρος ἐδήλωσε. διὸ καὶ παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἐπισήμου γενομένης τῆς περὶ τὸν Εὐρύβατον πονηρίας, μέχρι τοῦ νῦν, ὅταν τις ὀνειδίσαι τινὶ βούληται μοχθηρίαν, Εὐρύβατον ἀποκαλεῖ. [Exc. de virt. et vit. p. 241 V., 553 W.]

Ὅτι οἱ πονηροὶ κἂν αὐτίκα παρὰ τῶν ἀδικηθέν- **33**
των τὴν τιμωρίαν ἐκκλίνωσιν, ἥ γε βλασφημία δι' αἰῶνος τηρουμένη καὶ τελευτήσαντας αὐτοὺς κατὰ τὸ δυνατὸν μετέρχεται.

Ὅτι φασὶ τὸν Κροῖσον πρὸ τοῦ πρὸς Κῦρον πο- 2
λέμου πέμψαι θεωροὺς εἰς Δελφοὺς ἐπερωτήσοντας, πῶς ἂν ὁ υἱὸς αὐτοῦ δύναιτο φωνὴν προέσθαι. τὴν δὲ Πυθίαν εἰπεῖν,

Λυδὲ γένος, πολλῶν βασιλεῦ, μέγα νήπιε Κροῖσε,
μὴ βούλου πολύευκτον ἰὰν κατὰ δώματ' ἀκούειν
παιδὸς φθεγγομένου· τὸ δέ σοι πολὺ λώιον ἀμφὶς
ἔμμεναι· αὐδήσει γὰρ ἐν ἤματι πρῶτον ἀνόλβῳ.

Ὅτι δεῖ τὴν εὐτυχίαν μετρίως φέρειν καὶ μὴ πε- 3
ποιθέναι ταῖς ἀνθρωπίναις εὐπραξίαις ἐν μικρᾷ ῥοπῇ μεγάλας μεταβολὰς λαμβανούσαις.

4 Ὅτι μετὰ τὸ γενέσθαι αἰχμάλωτον Κροῖσον καὶ τὴν πυρὰν σβεσθῆναι, ἰδὼν τὴν πόλιν διαρπαζομένην καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις πολὺν ἄργυρόν τε καὶ χρυσὸν διαφορούμενον, ἐπηρώτησε τὸν Κῦρον, τί ποιοῦσιν οἱ στρατιῶται. τοῦ δὲ μετὰ γέλωτος ἀποκριθέντος [ὡς] Τὰ σὰ χρήματα διαρπάζουσι, Μὰ Δία μὲν οὖν, εἶπεν, ἀλλὰ τὰ σά· Κροίσου γὰρ ἴδιον οὐκέτι οὐθὲν ὑπάρχει. ὁ δὲ Κῦρος θαυμάσας τὸν λόγον εὐθὺς μετενόησε καὶ τοὺς στρατιώτας ἀνείρξας τῆς διαρπαγῆς εἰς τὸ βασιλικὸν ἀνέλαβε τὰς τῶν Σαρδιανῶν κτήσεις. [Exc. Vat. p. 26.]

34 Ὅτι Κῦρος εὐσεβῆ νομίσας εἶναι τὸν Κροῖσον διὰ τὸ καταρραγῆναι ὄμβρον καὶ σβέσαι τὴν φλόγα, καὶ διὰ μνήμης ἔχων τὴν Σόλωνος ἀπόκρισιν, μεθ' ἑαυτοῦ περιήγετο τὸν Κροῖσον ἐντίμως. μετέδωκε δὲ αὐτῷ καὶ τοῦ συνεδρίου, διαλαμβάνων ὑπάρχειν συνετόν, ὡς ἂν πολλοῖς καὶ πεπαιδευμένοις καὶ σοφοῖς ἀνδράσι συμβεβιωκότα. [Exc. de virt. et vit. p. 241 V., 553 W.] (Cf. frag. 2, 4.)

35 Ὅτι Ἅρπαγος κατασταθεὶς ὑπὸ Κύρου τοῦ Πέρσου ἐπὶ τῆς θαλάττης στρατηγός, καὶ τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν Ἑλλήνων πρὸς Κῦρον διαπρεσβευομένων συνθέσθαι φιλίαν, εἶπε πρὸς αὐτοὺς ὅτι παραπλήσιόν
2 τι ποιοῦσι τῶν πρότερον ἑαυτῷ συμβάντων. καὶ γάρ ποτε γῆμαι βουλόμενον αἰτεῖσθαι παρὰ τοῦ πατρὸς τὴν κόρην· τὸν δὲ τὸ μὲν πρῶτον οὐκ ἄξιον κρίναντα τοῦ γάμου δυνατωτέρῳ κατεγγυῆσαι, μετὰ

4 ἐπηρωτῆσαι v., corr. Dind. 6 ὡς del. Wurm 7 εἶπεν Wurm, εἰπεῖν v. Κροίσῳ Herw. 15 περιῆγε v., corr. Herw. 23 εἶπε Wurm, εἰπεῖν v. 27 τοῦ] αὐτὸν τοῦ Herw.

δὲ ταῦθ' ὁρῶντα αὐτὸν ὑπὸ τοῦ βασιλέως τιμώμε-
νον διδόναι τὴν θυγατέρα· αὐτὸν δὲ ἀποκριθῆναι,
διότι γυναῖκα μὲν οὐκέτι ἂν ἔχοι αὐτήν, παλλακίδα
δὲ συγχωρῆσαι λαβεῖν. διὰ δὲ τῶν τοιούτων λό- 3
γων ἐδήλου τοῖς Ἕλλησιν, ὅτι Κύρου πρότερον ἀξι-
οῦντος γενέσθαι Περσῶν φίλους οὐκ ἐβουλήθησαν,
νῦν δὲ ἐκ μεταβολῆς ἐκείνων σπευδόντων συνάψαι
φιλίαν ὡς μὲν πρὸς συμμάχους οὐ ποιήσεται τὰς
ὁμολογίας, ὡς δὲ δούλους εἰς τὴν τῶν Περσῶν πί-
στιν ἑαυτοὺς παραδιδόντας προσδέξεται.

Ὅτι Λακεδαιμόνιοι πυνθανόμενοι τοὺς κατὰ τὴν **36**
Ἀσίαν Ἕλληνας κινδυνεύειν, ἔπεμψαν πρὸς Κῦρον,
ὅτι Λακεδαιμόνιοι συγγενεῖς ὄντες τῶν κατὰ τὴν
Ἀσίαν Ἑλλήνων ἀπαγορεύουσιν αὐτῷ καταδουλοῦ-
σθαι τὰς Ἑλληνίδας πόλεις. ὁ δὲ θαυμάσας τὸν
λόγον ἔφη γνώσεσθαι τὴν ἀρετὴν αὐτῶν, ὅταν ἕνα
τῶν ἑαυτοῦ δούλων πέμψῃ καταστρεψόμενον τὴν
Ἑλλάδα.

Ὅτι Λακεδαιμόνιοι τὴν Ἀρκαδίαν μέλλοντες κα- 2
ταστρέφειν ἔλαβον χρησμόν,

Ἀρκαδίαν μ' αἰτεῖς; μέγα μ' αἰτεῖς· οὔ τοι δώσω.
πολλοὶ ἐν Ἀρκαδίᾳ βαλανηφάγοι ἄνδρες ἔασιν,
οἵ σ' ἀποκωλύσουσιν· ἐγὼ δέ τοι οὔτι μεγαίρω.
δώσω σοι Τεγέαν ποσσίκροτον ὀρχήσασθαι
καὶ καλὸν πεδίον σχοίνῳ διαμετρήσασθαι.

Ὅτι οἱ Λακεδαιμόνιοι ἔπεμψαν εἰς Δελφοὺς περὶ 3
τῶν ὀστέων Ὀρέστου τοῦ Ἀγαμέμνονος, ἐν ποίῳ τινὶ
τόπῳ κεῖνται. καὶ ἔχρησεν οὕτως,

3 ἂν ἔχοι Dind, ἀνέσχοι v.

ἔστι τις Ἀρκαδίας Τεγέη λευρῷ ἐνὶ χώρῳ,
ἔνθ' ἄνεμοι πνείουσι δύω κρατερῆς ὑπ' ἀνάγκης
καὶ τύπος ἀντίτυπος καὶ πῆμ' ἐπὶ πήματι κεῖται.
ἔνθ' Ἀγαμεμνονίδην κατέχει φυσίζοος αἶα·
τὸν σὺ κομισσάμενος Τεγέης ἐπιτάρροθος ἔσσῃ.

ἦν δὲ χαλκεῖον, καὶ δηλοῖ τὰς φύσας, τύπον δὲ τὸν ἄκμονά φησι καὶ τὰς σφύρας, πῆμα δὲ ἐπὶ πήματι τὸν σίδηρον ἐπὶ σιδήρῳ· πῆμα γὰρ εἴρηται διὰ τὸ ἐπὶ κακῷ τῶν ἀνθρώπων εὑρῆσθαι.

4 Κρεῖττον γὰρ εἶναι τελευτᾶν ἢ ζῶντας ἑαυτοὺς μετὰ τῶν συγγενῶν ἐφορᾶν ἄξια θανάτου πράττοντας.

37 Ὅτι κανηφορούσης ποτὲ τῆς θυγατρὸς Πεισιστράτου, καὶ δοκούσης τῷ κάλλει διαφέρειν, προσελθών τις τῶν νεανίσκων καταπεφρονηκὼς ἐφίλησε τὴν παρθένον. ἀκούσαντες δὲ οἱ τῆς κόρης ἀδελφοὶ βαρέως ἤνεγκαν τὴν ὕβριν, καὶ τὸν νεανίσκον ἀγαγόντες πρὸς τὸν πατέρα δίκην ἠξίουν διδόναι· ὁ δὲ Πεισίστρατος γελάσας, Καὶ τί τοὺς μισοῦντας ἡμᾶς, ἔφη, ποιήσωμεν, ἐὰν τοὺς φιλοῦντας τιμωρίαις περιβάλωμεν;

2 Ὅτι ὁ αὐτὸς διαπορευόμενός ποτε διὰ τῆς χώρας κατενόησεν ἄνθρωπον κατὰ τὸν Ὑμηττὸν ἐργαζόμενον ἐν χωρίοις λεπτοῖς καθ' ὑπερβολὴν καὶ τραχέσι. θαυμάσας δὲ τὴν φιλεργίαν ἔπεμψε τοὺς ἐρωτήσοντας, τί λαμβάνοι τοιαύτην χώραν ἐργαζό-
3 μενος. ὧν ποιησάντων τὸ προσταχθέν, ὁ ἐργάτης ἔφησε λαμβάνειν ἐκ τοῦ χωρίου κακὰς ὀδύνας, ἀλλ'

8 πήματι Herw., πήματος v. 22 ὁ add. Dind. 28 κακὰς

οὐθὲν αὐτῷ μέλειν· τούτων γὰρ τὸ μέρος Πεισιστράτῳ διδόναι. ὁ δὲ δυνάστης ἀκούσας τὸν λόγον καὶ γελάσας ἐποίησε τὸ χωρίον ἀτελές, καὶ ἐντεῦθεν ἡ παροιμία, Καὶ σφάκελοι ποιοῦσιν ἀτέλειαν. [Exc. Vat. p. 27—29.]

ὀδύνας] ὀδύνας καὶ σφακέλους Suidas (s. v. σφάκελοι), σφακέλους καὶ ὀδύνας Wurm
1 τὸ] Ι i. e. δέκατον add. Nauck.

FRAGMENTA LIBRI X.

Ὅτι Σερούιος Τύλλιος Ταρκυνίου ἐπιθεμένου παραγενηθεὶς εἰς τὸ βουλευτήριον, καὶ θεασάμενος τὴν καθ' ἑαυτοῦ παρασκευήν, τοσοῦτον μόνον εἶπε, Τίς ἡ τόλμα, Ταρκύνιε; ὁ δὲ ὑπολαβών, Ἡ μὲν οὖν σή, φησί, τίς, ὃς δουλέκδουλος ὢν Ῥωμαίων βασιλεύειν ἐτόλμησας καὶ τῆς τοῦ πατρὸς ἡγεμονίας ἡμῖν προσηκούσης παρὰ νόμους ἀφείλου τὴν οὐδὲ καθ' ἕνα σοι τρόπον ἐπιβάλλουσαν ἀρχήν; ταῦτα λέγων ἅμα προσέδραμε καὶ δραξάμενος τῆς τοῦ Τυλλίου χειρὸς ἔρριψεν αὐτὸν κατὰ τῆς κρηπῖδος. καὶ διαναστὰς καὶ χωλεύων διὰ τὸ πτῶμα ἐπεχείρησε φυγεῖν, ἀπεκτάνθη δέ. [Exc. Vat. p. 29.]

2 *Ὅτι Σερούιος Τύλλιος ὁ Ῥωμαίων βασιλεὺς ἐβασίλευσεν ἔτη τετταράκοντα τέτταρα, διὰ τῆς ἰδίας ἀρετῆς κατωρθωκὼς οὐκ ὀλίγα τῶν κοινῶν.*

3 *Ὅτι ἐπ' ἄρχοντος Ἀθήνησι Θηρικλέους κατὰ τὴν
ἑξηκοστὴν πρώτην Ὀλυμπιάδα Πυθαγόρας ὁ φιλό-
σοφος ἐγνωρίζετο, προκεκοφὼς ἤδη ἐν παιδείᾳ· γέ-
γονε γὰρ ἱστορίας ἄξιος, εἰ καί τις ἕτερος τῶν περὶ
παιδείαν διατριψάντων. γέγονε δὲ Σάμιος τὸ γέ-
2 νος· οἱ δέ φασιν ὅτι Τυρρηνός. τοσαύτη δ' ἦν ἐν
τοῖς αὐτοῦ λόγοις πειθὼ καὶ χάρις, ὡς καὶ τῆς πό-*

λεως σχεδὸν ὅλης ἐπ' αὐτὸν ἐπιστρεφούσης καθ'
ἡμέραν ὡσπερεὶ πρός τινος θεοῦ παρουσίαν ἅπαν-
τας συντρέχειν ἐπὶ τὴν ἀκρόασιν. οὐ μόνον δὲ 3
περὶ τὴν ἐν τῷ λέγειν δύναμιν ἐφαίνετο μέγας, ἀλλὰ
καὶ ψυχῆς ἐνέφαινεν ἦθος κατεσταλμένον καὶ πρὸς
μίμησιν βίου σώφρονος τοῖς νέοις θαυμαστὸν ἀρ-
χέτυπον, καὶ τοὺς ἐντυγχάνοντας ἀπέτρεπεν ἀπὸ
τῆς πολυτελείας καὶ τρυφῆς, ἁπάντων διὰ τὴν εὐ-
πορίαν ἀνέδην ἐκκεχυμένων εἰς ἄνεσιν καὶ διαφθο-
ρὰν ἀγεννῆ τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς.

Ὅτι Πυθαγόρας πυθόμενος Φερεκύδην τὸν ἐπι- 4
στάτην αὐτοῦ γεγενημένον ἐν Δήλῳ νοσεῖν καὶ τε-
λέως ἐσχάτως ἔχειν, ἔπλευσεν ἐκ τῆς Ἰταλίας εἰς
τὴν Δῆλον. ἐκεῖ δὲ χρόνον ἱκανὸν τὸν ἄνδρα γη-
ροτροφήσας, πᾶσαν εἰσηνέγκατο σπουδὴν ὥστε τὸν
πρεσβύτην ἐκ τῆς νόσου διασῶσαι. κατισχυθέντος
δὲ τοῦ Φερεκύδου διὰ τὸ γῆρας καὶ διὰ τὸ μέγεθος
τῆς νόσου, περιέστειλεν αὐτὸν κηδεμονικῶς, καὶ
τῶν νομιζομένων ἀξιώσας ὡσανεί τις υἱὸς πατέρα
πάλιν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ἰταλίαν.

Ὅτι ἐπειδάν τινες τῶν συνήθων ἐκ τῆς οὐσίας 5
ἐκπέσοιεν, διῃροῦντο τὰ χρήματα αὐτῶν ὡς πρὸς
ἀδελφούς. οὐ μόνον δὲ πρὸς τοὺς καθ' ἡμέραν
συμβιοῦντας τῶν γνωρίμων τοιαύτην εἶχον τὴν διά-
θεσιν, ἀλλὰ καθόλου πρὸς πάντας τοὺς τῶν πραγ-
μάτων τούτων μετασχόντας.

3 συντρέχοντας cod. Peiresc. 9 ἀνέδην Peir., om. v. 10 τῆς add. Herw. 12 τελέως del. Cobet 16 κατισχύσαντος v., corr. Reiske 21 ἐπειδή Dind. 25 πραγμάτων] προσταγμάτων Wess., δογμάτων Wurm

4 Ὅτι Κλεινίας, Ταραντῖνος τὸ γένος, εἷς δὲ τῶν
ἐκ τοῦ προειρημένου συστήματος ὤν, πυθόμενος
Πρῶρον τὸν Κυρηναῖον διά τινα πολιτικὴν περί-
στασιν ἀπολωλεκότα τὴν οὐσίαν καὶ τελέως ἀπο-
ρούμενον, ἐξεδήμησεν ἐκ τῆς Ἰταλίας εἰς Κυρήνην
μετὰ χρημάτων ἱκανῶν, καὶ τὴν οὐσίαν ἀποκατέ-
στησε τῷ προειρημένῳ, οὐδέποτε τοῦτον ἑωρακώς,
2 ἀκούων δὲ μόνον ὅτι Πυθαγόρειος ἦν. καὶ ἄλλοι
δὲ πολλοὶ τὸ παραπλήσιον πεποιηκότες διαμνημο-
νεύονται. οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ τῶν χρημάτων ἐπι-
δόσει τοιούτους αὑτοὺς παρείχοντο τοῖς γνωρίμοις,
ἀλλὰ καὶ κατὰ τοὺς ἐπισφαλεστάτους καιροὺς συν-
3 εκινδύνευον. καὶ γὰρ Διονυσίου τυραννοῦντος Φιν-
τίας τις Πυθαγόρειος ἐπιβεβουλευκὼς τῷ τυράννῳ,
μέλλων δὲ τῆς τιμωρίας τυγχάνειν, ᾐτήσατο παρὰ
τοῦ Διονυσίου χρόνον εἰς τὸ περὶ τῶν ἰδίων πρό-
τερον ἃ βούλεται διοικῆσαι· δώσειν δ' ἔφησεν ἐγ-
4 γυητὴν τοῦ θανάτου τῶν φίλων ἕνα. τοῦ δὲ δυ-
νάστου θαυμάσαντος, εἰ τοιοῦτός ἐστι φίλος ὃς
ἑαυτὸν εἰς τὴν εἱρκτὴν ἀντ' ἐκείνου παραδώσει,
προσεκαλέσατό τινα τῶν γνωρίμων ὁ Φιντίας, Δά-
μωνα ὄνομα, Πυθαγόρειον φιλόσοφον, ὃς οὐδὲ δι-
5 στάσας ἔγγυος εὐθὺς ἐγενήθη τοῦ θανάτου. τινὲς
μὲν οὖν ἐπῄνουν τὴν ὑπερβολὴν τῆς πρὸς τοὺς φί-
λους εὐνοίας, τινὲς δὲ τοῦ ἐγγύου προπέτειαν καὶ
μανίαν κατεγίνωσκον. πρὸς δὲ τὴν τεταγμένην ὥραν

1 *Κλινίας* v. 13 — p. 197, 9 reddit etiam cod. Patmius 6 (f. 13) saec. X, sed neglegenter 19 *ἐστι*] *τις* add. Patm. 21 *προσεκαλέσατο* Peir. et Patm. 22 *οὐδὲν* Reiske, *οὐ* Patm.

ἅπας ὁ δῆμος συνέδραμεν, καραδοκῶν εἰ φυλάξει
τὴν πίστιν ὁ καταστήσας. ἤδη δὲ τῆς ὥρας συγ- 6
κλειούσης πάντες μὲν ἀπεγίνωσκον, ὁ δὲ Φιντίας
ἀνελπίστως ἐπὶ τῆς ἐσχάτης τοῦ χρόνου ῥοπῆς δρο-
μαῖος ἦλθε, τοῦ Δάμωνος ἀπαγομένου πρὸς τὴν
ἀνάγκην. θαυμαστῆς δὲ τῆς φιλίας φανείσης ἅπα-
σιν, ἀπέλυσεν ὁ Διονύσιος τῆς τιμωρίας τὸν ἐγκα-
λούμενον, καὶ παρεκάλεσε τοὺς ἄνδρας τρίτον ἑαυτὸν
εἰς τὴν φιλίαν προσλαβέσθαι.

Ὅτι οἱ Πυθαγόρειοι καὶ τῆς μνήμης μεγίστην **5**
γυμνασίαν ἐποιοῦντο, τοιοῦτόν τινα τρόπον τῆς
μελέτης ὑποστησάμενοι. οὐ πρότερον ἐκ τῆς εὐνῆς
ἠγείροντο, πρὶν ἂν πρὸς ἑαυτοὺς ἀνθωμολογήσαντο
τὰ κατὰ τὴν προτέραν ἡμέραν αὐτοῖς πραχθέντα, τὴν
ἀρχὴν ἀπὸ τῆς πρωίας, τὴν δὲ τελευτὴν ἕως ἑσπέ-
ρας ποιούμενοι. εἰ δ' ἀναστροφὴν ἔχοιεν καὶ πλεί-
ονα σχολὴν ἄγοιεν, καὶ τὰ τρίτῃ καὶ τετάρτῃ καὶ
ταῖς ἔτι πρότερον ἡμέραις πραχθέντα προσανελάμ-
βανον. τοῦτο πρὸς ἐπιστήμην καὶ φρόνησιν, ἔτι
δὲ τῶν πάντων ἐμπειρίαν τε τοῦ δύνασθαι πολλὰ
μνημονεύειν ....

Ὅτι ἐποιοῦντο καὶ τῆς ἐγκρατείας γυμνασίαν τόνδε 2
τὸν τρόπον. παρασκευασάμενοι πάντα τὰ κατὰ τὰς
λαμπροτάτας ἑστιάσεις παρατιθέμενα πολὺν αὐτοῖς
ἐνέβλεπον χρόνον· εἶτα διὰ τῆς θέας τὰς τῆς φύ-
σεως ἐπιθυμίας πρὸς τὴν ἀπόλαυσιν ἐκκαλεσάμενοι
τὰς τραπέζας ἐκέλευον αἴρειν τοὺς παῖδας, καὶ πα-
ραχρῆμα ἄγευστοι τῶν παρατεθέντων ἐχωρίζοντο.
[Exc. de virt. et vit. p. 241—245 V., 553—555 W.]

Ὅτι ὁ Πυθαγόρας μετεμψύχωσιν ἐδόξαζε καὶ κρε- **6**

σφαγίαν ὡς ἀποτρόπαιον ἡγεῖτο, πάντων τῶν ζῴων τὰς ψυχὰς μετὰ θάνατον εἰς ἕτερα ζῷα λέγων εἰσέρχεσθαι. καὶ αὐτὸς δὲ ἑαυτὸν ἔφασκεν ἐπὶ τῶν Τρωικῶν χρόνων μεμνῆσθαι γεγενημένον Εὔφορβον τὸν Πάνθου μὲν υἱόν, ἀναιρεθέντα δὲ ὑπὸ Μενελάου.

2 *Ὅτι φασὶν αὐτὸν ἐν Ἄργει ποτὲ παρεπιδημήσαντα καὶ θεασάμενον τῶν Τρωικῶν σκύλων ἀσπίδα προσηλωμένην δακρύειν. ἐρωτηθέντα δὲ ὑπὸ τῶν Ἀργείων τὴν τοῦ πάθους αἰτίαν εἰπεῖν, ὅτι τὴν ἀσπίδα ταύτην εἶχεν αὐτὸς ἐν Τροίᾳ γεγονὼς Εὔ-*
3 *φορβος. ἀπίστως δὲ διακειμένων καὶ μανίαν αὐτοῦ καταγινωσκόντων, σημεῖον ἐρεῖν ἔφησεν ἀληθὲς τοῦ ταῦθ' οὕτως ἔχειν· ἐκ τοῦ γὰρ ἐντὸς μέρους ἐπιγεγράφθαι τὴν ἀσπίδα γράμμασιν ἀρχαίοις ΕΥΦΟΡΒΟΥ. πάντων δὲ διὰ τὸ παράδοξον εἰπόντων καθελεῖν τὴν εἰκόνα, συνέβη τὴν ἐπιγραφὴν εὑρεθῆναι.*

4 *Ὅτι Καλλίμαχος εἶπε περὶ Πυθαγόρου, διότι τῶν ἐν γεωμετρίᾳ προβλημάτων τὰ μὲν εὗρε, τὰ δὲ ἐκ τῆς Αἰγύπτου πρῶτος εἰς τοὺς Ἕλληνας ἤνεγκεν, ἐν οἷς λέγει ὅτι*

> *ἐξεῦρε Φρὺξ Εὔφορβος, ὅστις ἀνθρώποις*
> *τρίγωνά τε σκαληνὰ καὶ κύκλων ἑπτὰ*
> *μήκη . . . . δίδαξε νηστεύειν*
> *τῶν ἐμπνεόντων· οἱ δ' ἄρ' οὐχ ὑπήκουσαν*
> *πάντες.*

7 *Ὅτι παρεκάλει τὴν λιτότητα ζηλοῦν· τὴν γὰρ*

13 *ἐρεῖν* Dind., *εὑρεῖν* v. 17 *τὴν εἰκόνα*] *αὐτήν, ἐντὸς* Wurm 23 *τε* Dind., *καὶ* v., *τὰ* Wurm *κύκλον ἑπταμήκη δίδαξε* codex 25 *οἱ δ' ἄρ' οὐχ* Niebuhr, *οἱ τάδ' οὐδ'* cod.

πολυτέλειαν ἅμα τάς τε οὐσίας τῶν ἀνθρώπων δια-
φθείρειν καὶ τὰ σώματα. τῶν γὰρ νόσων τῶν πλεί-
στων ἐξ ὠμότητος γινομένων, αὐτὴν ταύτην ἐκ τῆς
πολυτελείας γίνεσθαι. πολλοὺς δὲ ἔπειθεν ἀπύροις 2
σιτίοις χρῆσθαι καὶ ὑδροποσίαις πάντα τὸν βίον
ἕνεκεν τοῦ τἀγαθὰ θηρᾶσθαι τὰ κατὰ ἀλήθειαν.
τῶν δὲ καθ' ἡμᾶς εἴ τις ὑπαγορεύσειεν ἢ ἑνὸς ἢ
δυεῖν ἀπέχεσθαι τῶν ἡδέων εἶναι δοκούντων ἐπ'
ὀλίγας ἡμέρας, ἀπείπαιντ' ἂν τὴν φιλοσοφίαν, φή-
σαντες εὔηθες ὑπάρχειν τἀφανὲς ἀγαθὸν ζητεῖν
ἀφέντα τὸ φανερόν. κἂν μὲν δέῃ δημοκοπεῖν ἢ 3
πολυπραγμονεῖν περὶ τῶν ἀλλοτρίων, σχολάζουσι
καὶ ὑπ' οὐδενὸς ἐμποδίζονται· ἐὰν δὲ γίνεσθαι δέῃ
περὶ παιδείαν καὶ τὴν τῶν ἠθῶν ἐπισκευήν, ἀκαι-
ρεῖν φασιν, ὥστε ἀσχολεῖσθαι μὲν εὐσχολοῦντας,
σχολὴν δ' ἄγειν οὐ σχολάζοντας.

Ὅτι φασὶ τὸν Ταραντῖνον Ἀρχύταν τὸν ὄντα 4
Πυθαγόρειον ἐπὶ μεγάλοις ἀδικήμασιν οἰκέταις ὀρ-
γισθῆναι, καὶ κατεξαναστάντα τοῦ πάθους εἰπεῖν,
ὡς οὐκ ἂν ἐγενήθησαν ἀθῷοι τηλικαῦτα ἁμαρτή-
σαντες, εἰ μὴ ἔτυχεν ὀργιζόμενος.

Ὅτι οἱ Πυθαγόρειοι μεγίστην ἐποιοῦντο πρόνοιαν 8
τῆς πρὸς τοὺς φίλους βεβαιότητος, τὴν τῶν φίλων
εὔνοιαν ἀξιολογώτατον ἀγαθὸν εἶναι τῶν ἐν τῷ βίῳ
διειληφότες.

Ὅτι μέγιστον ἄν τις ἡγήσαιτο καὶ μάλιστα θαυ- 2
μάσαι τὸ αἴτιον τῆς πρὸς τοὺς φίλους εὐνοίας. τί-
νες γάρ ποτε ἦσαν ἐθισμοὶ ἢ τίς τρόπος ἐπιτηδευ-

6 τἀγαθὰ Dind., ταῦτα cod. 7 ὑπαγορεύσειεν*] ἀπαγορεύσειεν v. 9 ἀπείπαιντ' ἂν Wurm, ἀπεῖπον v.

μάτων ἢ τίς λόγου δεινότης, δι' ἧς ἐνειργάζοντο τὴν τοιαύτην διάθεσιν τοῖς ἀφικνουμένοις εἰς τὴν τοῦ
3 *βίου κοινωνίαν; ταῦτα γὰρ πολλοὶ μὲν ἐπιθυμήσαντες γνῶναι τῶν ἔξωθεν ἐπεβάλοντο πολυπραγμονεῖν, οὐδέποτε δὲ οὐδεὶς μαθεῖν ἠδυνήθη. αἴτιον δὲ τοῦ διατηρεῖσθαι τὰς ὑπὲρ τούτων ὑποθήκας τὸ τοὺς Πυθαγορείους ὑπόστασιν ἔχειν μηδὲν τοιοῦτο ποιεῖν ἔγγραφον, ἀλλὰ διὰ μνήμης ἔχειν τὰ παραγγελλόμενα.*

9 *Ὅτι ὁ Πυθαγόρας πρὸς τοῖς ἄλλοις παρήγγελλε τοῖς μανθάνουσι σπανίως μὲν ὀμνύναι, χρησαμένους δὲ τοῖς ὅρκοις πάντως ἐμμένειν καὶ πρὸς τέλος ἄγειν ὑπὲρ ὧν ἄν τις ὀμόσῃ πραγμάτων, οὐχ ὁμοίαν ἀπόφασιν ποιούμενος Λυσάνδρῳ τε τῷ Λάκωνι καὶ Δημάδῃ τῷ Ἀθηναίῳ, ὧν ὁ μὲν ἀπεφαίνετο τοὺς μὲν παῖδας δεῖν ἐξαπατᾶν τοῖς ἀστραγάλοις, τοὺς δὲ ἄνδρας τοῖς ὅρκοις, ὁ δὲ διαβεβαιούμενος ὅτι δεῖ τὸ λυσιτελέστατον ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων, οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν ὅρκων αἱρεῖσθαι· ὁρᾶν δὲ τὸν ἐπιορκήσαντα παραχρῆμα ταῦτ' ἔχοντα περὶ ὧν ὤμοσε, τὸν δ' εὐορκήσαντα φανερῶς τὸ ἴδιον ἀπολλύντα. τούτων γὰρ ἑκάτερος οὐ καθάπερ Πυθαγόρας ὑπεστήσατο τὸν ὅρκον εἶναι πίστεως ἐνέχυρον βέβαιον, ἀλλ' αἰσχροκερδείας καὶ ἀπάτης δέλεαρ.* [Exc. Vat. p. 29—31.]

2 *Ὅτι Πυθαγόρας παρήγγελλε τοῖς μανθάνουσι σπανίως μὲν ὀμνύναι, χρησαμένους δὲ τοῖς ὅρκοις πάντως ἐμμένειν.*

18 *λυσιτελέστερον* (cod.?) Herw. 21 *δ' εὐορκήσαντα* Wurm, *δὲ ὀρκίζοντα* v.

3 Ὅτι ὁ αὐτὸς Πυθαγόρας καὶ περὶ τῶν ἀφροδισίων ἐκλογιζόμενος τὸ συμφέρον παρήγγελλε κατὰ μὲν τὸ θέρος μὴ πλησιάζειν γυναιξί, κατὰ δὲ τὸν χειμῶνα προσιέναι τεταμιευμένως. καθόλου γὰρ τὸ γένος τῶν ἀφροδισίων ὑπελάμβανεν εἶναι βλαβερόν, τὴν δὲ συνέχειαν αὐτῶν τελέως ἀσθενείας καὶ ὀλέθρου ποιητικὴν ἐνόμιζε. [Exc. virt. et vit. p. 246 V., 555 W.]

4 Ὅτι Πυθαγόραν φασὶν ὑπό τινος ἐρωτηθέντα πότε χρηστέον ἀφροδισίοις εἰπεῖν, Ὅταν ἑαυτοῦ θέλῃς ἥττων γενέσθαι.

5 Ὅτι οἱ Πυθαγόρειοι διῄρουν καὶ τὰς ἡλικίας τῶν ἀνθρώπων εἰς τέσσαρα μέρη, παιδός, νέου, νεανίσκου, γέροντος, καὶ τούτων ἑκάστην ἔφασαν ὁμοίαν εἶναι ταῖς κατὰ τὸν ἐνιαυτὸν τῶν ὡρῶν μεταβολαῖς, τὸ μὲν ἔαρ τῷ παιδὶ διδόντες, τὸ δὲ φθινόπωρον τῷ ἀνδρί, τὸν δὲ χειμῶνα τῷ γέροντι, τὸ δὲ θέρος τῷ νέῳ. [Exc. Vat. p. 32.]

6 Ὅτι ὁ αὐτὸς Πυθαγόρας παρήγγελλε πρὸς τοὺς θεοὺς προσιέναι τοὺς θύοντας μὴ πολυτελεῖς, ἀλλὰ λαμπρὰς καὶ καθαρὰς ἔχοντας ἐσθῆτας, ὁμοίως δὲ μὴ μόνον τὸ σῶμα καθαρὸν παρεχομένους πάσης ἀδίκου πράξεως, ἀλλὰ καὶ τὴν ψυχὴν ἁγνεύουσαν. [Exc. de virt. et vit. p. 246 V., 555 W.]

7 Ὅτι ὁ αὐτὸς ἀπεφαίνετο τοῖς θεοῖς εὔχεσθαι δεῖν τὰ ἀγαθὰ τοὺς φρονίμους ὑπὲρ τῶν ἀφρόνων· τοὺς γὰρ ἀσυνέτους ἀγνοεῖν, τί ποτέ ἐστιν ἐν τῷ βίῳ κατὰ ἀλήθειαν ἀγαθόν.

8 Ὅτι ὁ αὐτὸς ἔφασκε δεῖν ἐν ταῖς εὐχαῖς ἁπλῶς

13 νεανίσκου] ἀνδρός Herw. 16 τὸν δὲ add. Herw.

εὔχεσθαι τἀγαθά, καὶ μὴ κατὰ μέρος ὀνομάζειν, οἷον ἐξουσίαν, κάλλος, πλοῦτον, τἄλλα τὰ τούτοις ὅμοια· πολλάκις γὰρ τούτων ἕκαστον τοὺς κατ' ἐπιθυμίαν αὐτῶν τυχόντας τοῖς ὅλοις ἀνατρέπειν. καὶ τοῦτο γνοίη ἄν τις ἐπιστήσας τοῖς ἐν ταῖς Εὐριπίδου Φοινίσσαις στίχοις, ἐν οἷς οἱ περὶ τὸν Πολυνείκην εὔχονται τοῖς θεοῖς, ὧν ἡ ἀρχὴ

βλέψας ἐς Ἄργος,

ἕως

εἰς στέρν' ἀδελφοῦ τῆσδ' ἀπ' ὠλένης βαλεῖν.

οὗτοι γὰρ δοκοῦντες ἑαυτοῖς εὔχεσθαι τὰ κάλλιστα ταῖς ἀληθείαις καταρῶνται. [Exc. Vat. p. 32.]

9 Ὅτι ὁ αὐτὸς πολλὰ καὶ ἄλλα διαλεγόμενος πρὸς βίου σώφρονος ζῆλον καὶ πρὸς ἀνδρείαν τε καὶ καρτερίαν, ἔτι δὲ τὰς ἄλλας ἀρετάς, ἴσα θεοῖς παρὰ τοῖς Κροτωνιάταις ἐτιμᾶτο. [Exc. de virt. et vit. p. 246 V., 555 W.]

10 Ὅτι Πυθαγόρας φιλοσοφίαν, ἀλλ' οὐ σοφίαν ἐκάλει τὴν ἰδίαν αἵρεσιν. καταμεμφόμενος γὰρ τοὺς πρὸ αὐτοῦ κεκλημένους ἑπτὰ σοφοὺς ἔλεγεν, ὡς σοφὸς μὲν οὐδείς ἐστιν ἄνθρωπος ὢν καὶ πολλάκις διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς φύσεως οὐκ ἰσχύων πάντα κατορθοῦν, ὁ δὲ ζηλῶν τὸν τοῦ σοφοῦ τρόπον τε καὶ βίον προσηκόντως ἂν φιλόσοφος ὀνομάζοιτο.

2 Ἀλλ' ὅμως τηλικαύτης προκοπῆς γενομένης περί τε Πυθαγόραν αὐτὸν καὶ τοὺς μετ' ἐκεῖνον Πυθαγορείους, καὶ τοσούτων ἀγαθῶν αἴτιοι γενόμενοι

10 στέρνες cod. βαλεῖν] λαβεῖν cod. 15 ἄλλας] λοιπάς cod. Peiresc. 19 τοῖς — κεκλημένοις — σοφοῖς v., corr. Herw.

ταῖς πόλεσιν οὗτοι τὸν πάντα τὰ καλὰ λυμαινόμενον χρόνον οὐ διέφυγον· οὐδὲν γάρ, οἶμαι, τῶν παρ' ἀνθρώποις καλῶν οὕτω συνέστηκεν ὥστε μηδεμίαν αὐτῷ φθοράν τε καὶ διάλυσιν γεννῆσαι τὸν πολυετῆ χρόνον. [Exc. Vat. p. 33.]

Ὅτι Κροτωνιάτης τις Κύλων ὄνομα, τῇ οὐσίᾳ 11 καὶ δόξῃ πρῶτος τῶν πολιτῶν, ἐπεθύμησε Πυθαγόρειος γενέσθαι. ὢν δὲ χαλεπὸς καὶ βίαιος τὸν τρόπον, ἔτι δὲ στασιαστὴς καὶ τυραννικός, ἀπεδοκιμάσθη. παροξυνθεὶς οὖν τῷ συστήματι τῶν Πυθαγορείων, ἑταιρείαν μεγάλην συνεστήσατο, καὶ διετέλει πάντα καὶ λέγων καὶ πράττων κατ' αὐτῶν.

Ὅτι Λῦσις ὁ Πυθαγόρειος εἰς Θήβας τῆς Βοιω- 2 τίας γενόμενος διδάσκαλος Ἐπαμινώνδου, τοῦτον μὲν τέλειον ἄνδρα πρὸς ἀρετὴν κατέστησε, καὶ πατὴρ αὐτοῦ θετὸς ἐγένετο δι' εὔνοιαν. ὁ δὲ Ἐπαμινώνδας τῆς τε καρτερίας καὶ λιτότητος καὶ τῶν ἄλλων ἀρετῶν ἐκ τῆς Πυθαγορείου φιλοσοφίας ἐναύσματα λαβών, οὐ μόνον Θηβαίων, ἀλλὰ καὶ πάντων τῶν κατ' αὐτὸν ἐπρώτευεν.

Ὅτι [δὲ] τῶν προγεγονότων ἀνδρῶν ἢ τῶν βίων 12 ἀναγραφὴ δυσκολίαν μὲν παρέχεται τοῖς γράφουσιν, ὠφελεῖ δ' οὐ μετρίως τὸν κοινὸν βίον. μετὰ παρρησίας γὰρ δηλοῦσα τὰ καλῶς * πραχθέντα τοὺς μὲν ἀγαθοὺς κοσμεῖ, τοὺς δὲ πονηροὺς ταπεινοῖ, διὰ τῶν οἰκείων ἑκάστοις ἐγκωμίων τε καὶ ψόγων. ἔστι δ' ὁ μὲν ἔπαινος, ὡς ἄν τις εἴποι, ἔπαθλον

3 καλῶς v. 19 ἐνάσματα cod., corr. Vales. 21 δὲ del. Reiske 24 καλῶς del. aut τε καὶ κακῶς add. Wurm 26 ἑκάστοις Reiske, ἑκάστους v.

ἀρετῆς ἀδάπανον, ὁ δὲ ψόγος τιμωρία φαυλότητος
2 ἄνευ πληγῆς. καλὸν δὲ τοῖς μεταγενεστέροις ὑπο-
κεῖσθαι, διότι βίον οἷον ἄν τις ἕληται ζῶν, τοιαύ-
της ἀξιωθήσεται μετὰ τὸν θάνατον μνήμης, ἵνα μὴ
περὶ τὰς τῶν λιθίνων μνημείων κατασκευὰς σπου-
δάζωσιν, ἃ καὶ τόπον ἕνα κατέχει καὶ φθορᾶς ὀξείας
τυγχάνει, ἀλλὰ περὶ λόγον καὶ τὰς ἄλλας ἀρετάς,
αἳ πάντῃ φοιτῶσι διὰ τῆς φήμης. ὁ δὲ χρόνος ὁ
πάντα μαραίνων τἄλλα ταύτας ἀθανάτους φυλάτ-
τει, καὶ πρεσβύτερος γενόμενος αὐτὸς ταύτας ποιεῖ
3 νεωτέρας. δῆλον δὲ ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν ἐγένετο τὸ
προειρημένον· πάλαι γὰρ γεγονότες ὥσπερ νῦν ὄν-
τες ὑπὸ πάντων μνημονεύονται. [Exc. de virt. et
vit. p. 249 V., 556 W.]

13 Ὅτι Κῦρος ὁ τῶν Περσῶν ἐπειδὴ τῶν Βαβυλωνίων καὶ τῶν Μήδων τὴν χώραν κατεπολέμησε, ταῖς ἐλπίσι πᾶσαν περιελάμβανε τὴν οἰκουμένην. τῶν γὰρ δυνατῶν καὶ μεγάλων ἐθνῶν καταπεπολεμημένων ἐνόμιζε μηδένα μήτε βασιλέα μήτε δῆμον ὑποστήσεσθαι τὴν ἰδίαν δύναμιν· τῶν γὰρ ἐν ἐξουσίαις ἀνυπευθύνοις ὄντων εἰώθασιν ἔνιοι τὴν εὐτυχίαν μὴ φέρειν κατ' ἄνθρωπον. [Exc. Vat. p. 33.]

14 Ὅτι ὁ Καμβύσης ἦν μὲν φύσει μανικὸς καὶ παρακεκινηκὼς τοῖς λογισμοῖς, πολὺ δὲ μᾶλλον αὐτὸν ὠμὸν καὶ ὑπερήφανον ἐποίει τὸ τῆς βασιλείας μέγεθος.

2 Ὅτι Καμβύσης ὁ Πέρσης μετὰ τὴν ἅλωσιν Μέμ-

10 αὐτὸς Dind., αὐτὰς v. 11 δῆλον*] δῆλος Wurm, ζῆλος cod. τὸ προειρημένον*] προειρημένος cod., ὁ προειρημένος Reiske; γέγονε τῶν προειρημένων Wurm 21 ἀνυπευθύνων cod., corr. Dind.

φεως καὶ Πηλουσίου τὴν εὐτυχίαν οὐ φέρων ἀνθρωπίνως, τὸν Ἀμάσιος τοῦ πρότερον βεβασιλευκότος τάφον ἀνέσκαψεν. εὑρὼν δὲ ἐν τῇ θήκῃ τὸν νεκρὸν τεταριχευμένον, τό τε σῶμα τοῦ τετελευτηκότος ᾐκίσατο καὶ πᾶσαν ὕβριν εἰς τὸν οὐκ αἰσθανόμενον εἰσενεγκάμενος τὸ τελευταῖον προσέταξε κατακαῦσαι τὸν νεκρόν. οὐκ εἰωθότων γὰρ πυρὶ παραδιδόναι τῶν ἐγχωρίων τὰ σώματα τῶν τετελευτηκότων, ὑπελάμβανε καὶ διὰ τούτου τοῦ τρόπου πλημμελήσειν τὸν πάλαι προτετελευτηκότα.

Ὅτι Καμβύσης μέλλων στρατεύειν ἐπ' Αἰθιο- 3
πίαν ἔπεμψε μέρος τῆς δυνάμεως ἐπ' Ἀμμωνίους, προστάξας τοῖς ἡγεμόσι τὸ μαντεῖον συλήσαντας ἐμπρῆσαι, τούς τε περιοικοῦντας τὸ ἱερὸν ἅπαντας ἐξανδραποδίσασθαι. [Exc. de virt. et vit. p. 249 V., 557 W.]

Ὅτι Καμβύσου τοῦ Περσῶν βασιλέως κυριεύ- **15**
σαντος πάσης Αἰγύπτου, πρὸς τοῦτον οἱ Λίβυες καὶ Κυρηναῖοι, συνεστρατευκότες τοῖς Αἰγυπτίοις, ἀπέστειλαν δῶρα, καὶ τὸ προσταττόμενον ποιήσειν ἐπηγγείλαντο. [Exc. de legat. p. 314 U., 619 W.]

Ὅτι ὁ Πολυκράτης ὁ τῶν Σαμίων τύραννος εἰς **16**
τοὺς ἐπικαιροτάτους τόπους ἀποστέλλων τριήρεις ἐλῄστευεν ἅπαντας τοὺς πλέοντας, ἀπεδίδου δὲ μόνοις τοῖς συμμάχοις τὰ ληφθέντα. πρὸς δὲ τοὺς μεμφομένους τῶν συνήθων ἔλεγεν, ὡς πάντες οἱ φίλοι πλείονα χάριν ἕξουσιν ἀπολαβόντες ἅπερ ἀπέβαλον ἤπερ ἀρχὴν μηδὲν ἀποβαλόντες.

3 δὲ Reiske, καὶ v. 6 τὸ add. Hertl. 10 τὸν] εἰς τὸν Hertl. 24 ἐλῄστευσεν v., corr. Hertl.

2 *Ὅτι ταῖς ἀδίκοις πράξεσιν ὡς ἐπίπαν ἀκολουθεῖ τις νέμεσις οἰκείους τιμωρίας τοῖς ἁμαρτάνουσιν ἐπιφέρουσα.*

3 *Ὅτι πᾶσα χάρις ἀμεταμέλητος οὖσα καλὸν ἔχει καρπὸν τὸν παρὰ τῶν εὐεργετουμένων ἔπαινον· καὶ γὰρ ἂν μὴ πάντες, εἷς γε τῶν εὖ πεπονθότων ἐνίοτε τὴν ὑπὲρ ἁπάντων ἀπέδωκε χάριν.* [Exc. Vat. p. 33.]

4 *Ὅτι Λυδοί τινες φεύγοντες τὴν Ὀροίτου τοῦ σατράπου δυναστείαν κατέπλευσαν εἰς Σάμον μετὰ πολλῶν χρημάτων καὶ τοῦ Πολυκράτους ἱκέται ἐγίνοντο. ὁ δὲ τὸ μὲν πρῶτον αὐτοὺς φιλοφρόνως ὑπεδέξατο, μετ' ὀλίγον δὲ πάντας ἀποσφάξας τῶν χρημάτων ἐγκρατὴς ἐγένετο.*

17 *Ὅτι Θετταλὸς ὁ Πεισιστράτου υἱὸς σοφὸς ὑπάρχων ἀπείπατο τὴν τυραννίδα, καὶ τὴν ἰσότητα ζηλώσας μεγάλης ἀποδοχῆς ἠξιοῦτο παρὰ τοῖς πολίταις· οἱ δὲ ἄλλοι, Ἵππαρχος καὶ Ἱππίας, βίαιοι καὶ χαλεποὶ καθεστῶτες ἐτυράννουν τῆς πόλεως. πολλὰ δὲ παρανομοῦντες εἰς τοὺς Ἀθηναίους, καί τινος μειρακίου διαφόρου τὴν ὄψιν Ἵππαρχος ἐρα-*
2 *σθείς, διὰ τοῦτο ἐκινδύνευσεν. . . . . . Ἡ μὲν οὖν ἐπὶ τοὺς τυράννους ἐπίθεσις καὶ ἡ πρὸς τὴν τῆς πατρίδος ἐλευθερίαν σπουδὴ κοινὴ τῶν προειρημένων ὑπῆρξεν ἀνδρῶν· ἡ δὲ ἐν ταῖς βασάνοις παράστασις τῆς ψυχῆς καὶ τὸ καρτερικὸν τῆς τῶν δεινῶν ὑπομονῆς περὶ μόνον ἐγενήθη τὸν Ἀριστογείτονα,*

2 *οἰκείας* aut *οἰκείως* scribendum 6 *γε*] *γέ τις* Herw. 7 *ἀπέδωκε* Dind., *ἔδωκε* v. 9 *Ὀρίτου* v., corr. Wess. 11 *ἐγίνοντο* cod. Peiresc., *ἐγένοντο* v. 25 *ὑπόστασις* Wess.

ὃς ἐν τοῖς φοβερωτάτοις καιροῖς δύο μέγιστα διε-
τήρησε, τήν τε πρὸς τοὺς φίλους πίστιν καὶ τὴν
πρὸς τοὺς ἐχθροὺς τιμωρίαν. [Exc. de virt. et vit.
p. 250 V., 557 W.]

Ὅτι ὁ Ἀριστογείτων πᾶσιν ἐποίησε φανερὸν ὡς 3
ἡ τῆς ψυχῆς εὐγένεια κατισχύει τὰς μεγίστας τοῦ
σώματος ἀλγηδόνας.

Ὅτι Ζήνωνος τοῦ φιλοσόφου διὰ τὴν ἐπιβουλὴν 18
τὴν κατὰ τοῦ Νεάρχου τοῦ τυράννου κατὰ τὰς ἐν ταῖς
βασάνοις ἀνάγκας ἐρωτωμένου ὑπὸ Νεάρχου τίνες
ἦσαν οἱ συνειδότες, Ὤφελον γάρ, ἔφη, ὥσπερ τῆς
γλώττης εἰμὶ κύριος, οὕτω καὶ τοῦ σώματος. [Exc.
Vat. p. 34.]

Ὅτι τυραννουμένης τῆς πατρίδος ὑπὸ Νεάρχου 2
σκληρῶς, ἐπιβουλὴν κατὰ τοῦ τυράννου συνεστή-
σατο. καταφανὴς δὲ γενόμενος, καὶ κατὰ τὰς ἐν
ταῖς βασάνοις ἀνάγκας διερωτώμενος ὑπὸ τοῦ Νε-
άρχου τίνες ἦσαν οἱ συνειδότες, Ὤφελον γάρ,
ἔφησεν, ὥσπερ τῆς γλώττης εἰμὶ κύριος, οὕτως
ὑπῆρχον καὶ τοῦ σώματος. τοῦ δὲ τυράννου πολὺ 3
μᾶλλον ταῖς βασάνοις προσεπιτείναντος, ὁ Ζήνων
μέχρι μέν τινος διεκαρτέρει· μετὰ δὲ ταῦτα σπεύ-
δων ἀπολυθῆναί ποτε τῆς ἀνάγκης καὶ ἅμα τιμω-
ρήσασθαι τὸν Νέαρχον, ἐπενοήσατό τι τοιοῦτον.
κατὰ τὴν ἐπιτονωτάτην ἐπίτασιν τῆς βασάνου προσ- 4
ποιηθεὶς ἐνδιδόναι τὴν ψυχὴν ταῖς ἀλγηδόσιν ἀν-
έκραγεν, Ἄνετε, ἐρῶ γὰρ πᾶσαν ἀλήθειαν. ὡς δ'

3 τιμωρίαν] πικρίαν Reiske 12 οὕτω] οὕτως ὑπῆρχον (ex v. 20) Dind. 15 κατεστήσατο v., corr. Dind. 25 ἐπίστασιν cod., corr. Vales.

ἀνῆκαν, ἠξίωσεν αὐτὸν ἀκοῦσαι κατ' ἰδίαν προσελ-
θόντα· πολλὰ γὰρ εἶναι τῶν λέγεσθαι μελλόντων
5 ἃ συνοίσει τηρεῖν ἐν ἀπορρήτῳ. τοῦ δὲ τυράννου
προσελθόντος ἀσμένως καὶ τὴν ἀκοὴν τῷ στόματι
παραβαλόντος, ὁ Ζήνων τοῦ δυνάστου περιχανὼν
τὸ οὖς ἐνέπρισε τοῖς ὀδοῦσι. τῶν δὲ ὑπηρετῶν
ταχὺ προσδραμόντων, καὶ πᾶσαν τῷ βασανιζομένῳ
προσφερόντων τιμωρίαν εἰς τὸ χαλάσαι τὸ δῆγμα,
6 πολὺ μᾶλλον προσενεφύετο. τέλος δ' οὐ δυνάμενοι
τἀνδρὸς νικῆσαι τὴν εὐψυχίαν, παρεκέντησαν αὐ-
τὸν ἵνα διίῃ τοὺς ὀδόντας. καὶ τοιούτῳ τεχνήματι
τῶν ἀλγηδόνων ἀπελύθη καὶ παρὰ τοῦ τυράννου
τὴν ἐνδεχομένην ἔλαβε τιμωρίαν. [Exc. de virt. et
vit. p. 253 V., 558 W.]

[*Πολλαῖς ὕστερον γενεαῖς Δωριεὺς ὁ Λακεδαιμόνιος καταντήσας εἰς τὴν Σικελίαν καὶ τὴν χώραν ἀπολαβὼν ἔκτισε πόλιν Ἡράκλειαν. ταχὺ δ' αὐτῆς αὐξομένης, οἱ Καρχηδόνιοι φθονήσαντες ἅμα καὶ φοβηθέντες μήποτε πλέον ἰσχύσασα τῆς Καρχηδόνος ἀφέληται τῶν Φοινίκων τὴν ἡγεμονίαν, στρατεύσαντες ἐπ' αὐτὴν μεγάλαις δυνάμεσι καὶ κατὰ κράτος ἑλόντες κατέσκαψαν. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων τὰ κατὰ μέρος ἐν τοῖς οἰκείοις χρόνοις ἀναγράψομεν.* Diodorus IV 23, 3.]

19 *Ὅτι τοῖς ἐπί τινων πραγμάτων διοριζομένοις ὡς οὐκ ἄν ποτε πραχθησομένων ἔοικεν ἐπακολουθεῖν ὡσανεί τις νέμεσις ἐλέγχουσα τὴν ἀνθρωπίνην ἀσθένειαν.*

1 ἀνῆκεν v., corr. Reiske 5 τοῦ] τοῦ τε v. 10 παρεκέντησαν Döhner ex Diog. L. IX 26, παρεκάλεσαν v. 26 πραχθησομένοις v., corr. Dind.

῞Οτι Μεγαβύζου τοῦ καὶ Ζωπύρου, φίλου ὄντος 2
Δαρείου τοῦ βασιλέως, μαστιγώσαντος δ' ἑαυτὸν
καὶ τὰ περὶ τὸ πρόσωπον ἀκρωτήρια ἀποκόψαντος
διὰ τὸ αὐτόμολον γενέσθαι καὶ Βαβυλῶνα προδοῦ-
ναι Πέρσαις, φασὶ βαρέως φέρειν τὸν Δαρεῖον καὶ
εἰπεῖν βούλεσθαι τὸν Μεγάβυζον, εἰ δυνατὸν ἦν,
ἄρτιον γενόμενον ἢ δέκα Βαβυλῶνας λαβεῖν ὑπὸ
τὴν ἐξουσίαν, καίπερ ἀπράκτου τῆς ἐπιθυμίας οὔσης.

῞Οτι οἱ Βαβυλώνιοι στρατηγὸν εἵλαντο Μεγάβυ- 3
ζον, ἀγνοοῦντες ὅτι τὴν εὐεργεσίαν τῆς μελλούσης
ἀκολουθεῖν ἀπωλείας οἱονεὶ δέλεαρ αὐτοῖς προθήσει.

῞Οτι τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐπιτευγμάτων ἱκανόν 4
ἐστι μαρτύριον τῶν προρρηθέντων.

῞Οτι Δαρεῖος τῆς Ἀσίας σχεδὸν ὅλης κυριεύσας 5
τὴν Εὐρώπην ἐπεθύμει καταστρέψασθαι. τὰς γὰρ
τοῦ πλείονος ἐπιθυμίας ἀπλήστους ἔχων καὶ τῷ
μεγέθει τῆς Περσικῆς δυνάμεως πεποιθώς, περιε-
λάμβανε τὴν οἰκουμένην, αἰσχρὸν εἶναι νομίζων
τοὺς πρὸ αὐτοῦ βεβασιλευκότας καταδεεστέρας ἀφορ-
μὰς κτησαμένους τὰ μέγιστα τῶν ἐθνῶν καταπεπο-
λεμηκέναι, αὐτὸν δὲ τηλικαύτας ἔχοντα δυνάμεις
ἡλίκας οὐδεὶς τῶν πρὸ αὐτοῦ ἔσχε μηδεμίαν ἀξιό-
λογον πρᾶξιν κατειργάσθαι.

῞Οτι οἱ Τυρρηνοὶ διὰ τὸν τῶν Περσῶν φόβον 6
ἐκλιπόντες τὴν Λῆμνον ἔφασκον ὡς διά τινας χρη-
σμοὺς τοῦτο ποιεῖν, καὶ ταύτην τῷ Μιλτιάδῃ παρέ-

4 αὐτόμολον Dind., σύντονον cod., συνεργόν Wurm 8 ἀπράκτου] ἀπλήστου Hertl. 11 προθήσειν v., corr. Wurm 15 τῆς Εὐρώπης v., corr. Dind. 16 ἀπλήστους Dind., ἀρίστους v., f. ἀορίστους 19 καταδεεστέρους v., corr. Dind. 26 ποιοῖεν Herw.

δωκαν. ταῦτα δὲ πράξαντος Ἕρμωνος τοῦ προεστηκότος τῶν Τυρρηνῶν, συνέβη τὰς τοιαύτας χάριτας ἀπ' ἐκείνων τῶν χρόνων Ἑρμωνείους προσαγορευθῆναι. [Exc. Vat. p. 35.]

20 Ὅτι Λευκίου Ταρκυνίου τοῦ Ῥωμαίων βασιλέως ὁ υἱὸς Σέξτος ἐξεδήμησεν εἰς πόλιν Κολλατίαν καλουμένην, καὶ κατέλυσε πρὸς Λεύκιον Ταρκύνιον ἀνεψιὸν τοῦ βασιλέως, ἔχοντα γυναῖκα Λουκρητίαν, ἥτις ἦν εὐπρεπὴς μὲν τὴν ὄψιν, σώφρων δὲ τὸν τρόπον.*) ἐπὶ στρατοπέδου γὰρ ὄντος τἀνδρός, ὁ ξένος νυκτὸς ἐγερθεὶς ἐκ τοῦ κοιτῶνος ὥρμησεν ἐπὶ τὴν
2 γυναῖκα κοιμωμένην ἐν τῷ θαλάμῳ. ἐπιστὰς δὲ ταῖς θύραις ἄφνω καὶ σπασάμενος τὸ ξίφος, παρασκευάσασθαι μὲν ἔφησεν οἰκέτην ἐπιτήδειον εἰς ἀναίρεσιν, συγκατασφάξειν δὲ κἀκείνην, ὡς ἐπὶ μοιχείᾳ κατειλημμένην καὶ τετευχυῖαν τῆς προσηκούσης τιμωρίας ὑπὸ τοῦ συγγενεστάτου τῷ συνοικοῦντι. διόπερ αἱρετώτερον ὑπάρχειν ὑπουργῆσαι ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ σιωπῶσαν· λήψεσθαι δὲ ἔπαθλον τῆς χάριτος δωρεάς τε μεγάλας καὶ τὴν μετ' αὐτοῦ συμβίωσιν καὶ γενήσεσθαι βασίλισσαν, ἰδιωτικῆς ἑστίας
3 ἐξηλλαγμένην ἡγεμονίαν. ἡ δὲ Λουκρητία διὰ τὸ παράδοξον ἐκπλαγῆς γενομένη, καὶ φοβηθεῖσα μήποτε ταῖς ἀληθείαις δόξῃ διὰ τὴν μοιχείαν ἀνῃρῆσθαι,

1 Ἕρμωνος add. Mai 8 (et 22) Λουκριτίαν cod. 9 ἐκπρεπὴς malim 11 ἐπὶ add. Reiske 12 τῷ Herw., τινι v. 21 γενέσθαι cod., corr. Vales.

*) Περὶ τῆς Λουκρητίας Δίων Κοκκειανὸς καὶ Διόδωρος ὁ Σικελὸς καὶ Πλούταρχος καὶ Διονύσιος ἱστοροῦσιν ὡς εὐγενὴς μὲν Ῥωμαία ἐτύγχανε, γυνὴ δὲ ἦν Κολλατίνου σωφρονεστάτη. [Revue de philologie II p. 36.]

τότε μὲν ἡσυχίαν ἔσχεν· ἡμέρας δὲ γενομένης ὁ
Σέξτος ἐχωρίσθη· ἡ δὲ ἐκάλεσε τοὺς οἰκείους, καὶ
ἠξίου μὴ περιιδεῖν ἀτιμώρητον τὸν ἀσεβήσαντα εἰς
ξενίαν ἅμα καὶ συγγένειαν. ἑαυτῇ δὲ φήσασα μὴ
προσήκειν ἐφορᾶν τὸν ἥλιον τηλικαύτης ὕβρεως
πεπειραμένην, ξιφιδίῳ πατάξασα τὸ στῆθος ἑαυτῆς
ἐτελεύτησεν. [Exc. de virt. et vit. p. 253 V., 558 W.]
Ὅτι τῆς Λουκρητίας μοιχευθείσης παρὰ Σέξτου 21
καὶ ἑαυτὴν ἀνελούσης διὰ τὸ ἁμάρτημα, οὐκ ἄξιον
ἡγούμεθα τὸ γενναῖον τῆς προαιρέσεως παραλιπεῖν
ἀνεπισήμαντον. τὴν γὰρ ἐπιδοῦσαν ἑκουσίως τὸ
ζῆν τοῖς μεταγενεστέροις εἰς καλὸν ζῆλον προσ-
ηκόντως ἂν εὐφημίας ἀξιοῖμεν ἀθανάτου, ὅπως αἱ
τὴν τοῦ σώματος ἁγνείαν κατὰ πᾶν ἀνεπίληπτον
παρέχεσθαι προαιρούμεναι πρὸς ἐπιτετευγμένον ἀρ-
χέτυπον παραβάλωνται. αἱ μὲν οὖν ἄλλαι γυναῖ- 2
κες κἂν φανερῶς τι τῶν τοιούτων πράξωσι, κατα-
κρύπτουσι τὸ συντελεσθέν, εὐλαβούμεναι τὴν ὑπὲρ
τῶν ἁμαρτημάτων τιμωρίαν· ἡ δὲ τὸ λάθρᾳ πρα-
χθὲν ποιήσασα περιβόητον ἀπέσφαξεν ἑαυτήν, καὶ
τὴν τοῦ βίου τελευτὴν καλλίστην ὑπὲρ αὐτῆς ἀπο-
λογίαν ἀπέλιπε. καὶ τῶν ἄλλων ἐπὶ τῶν ἀκουσίων 3
τὴν συγγνώμην προβαλλομένων, αὕτη τὴν μετὰ
βίας ὕβριν ἐτιμήσατο θανάτου, ἵνα μηδ᾽ εἴ τις ἐπι-
θυμοίη βλασφημεῖν, τὴν ἐξουσίαν ἔχοι κατηγορεῖν
τῆς προαιρέσεως ὡς ἑκουσίου γεγενημένης. τῶν γὰρ 4
ἀνθρώπων φύσει τὰς λοιδορίας ἐπαίνων προτιμών-

17 φανερόν cod., corr. Dind. 22 ἐπὶ τῶν Dind., τῶν ἐπὶ τῶν v. 25 ἐπιθυμῇ — ἔχει v., corr. Dind. 26 ὡς add. Dind.

των, τὴν τῶν φιλαιτίων ἀπέκοψε κατηγορίαν, αἰσχρὸν εἶναι νομίζουσα τῶν ἄλλων εἰπεῖν τινα διότι ζῶντος τοῦ κατὰ νόμους συμβιοῦντος ἀνδρὸς ἑτέρου παρανόμως ἐπειράθη, καὶ καθ' ὧν οἱ νόμοι τοῖς πράξασι θάνατον τιθέασι τὸ πρόστιμον, τοιοῦτο παθοῦσα τὸν πλείω χρόνον φιλοψυχεῖν, ἵνα τὸν πάντως ὀφειλόμενον παρὰ τῆς φύσεως θάνατον βραχὺ προλαβοῦσα τῆς αἰσχύνης ἀλλάξηται τοὺς μεγίστους ἐπαίνους. τοιγαροῦν οὐ μόνον θνητοῦ βίου δόξαν ἀθάνατον ἀντικατηλλάξατο διὰ τῆς ἰδίας ἀρετῆς, ἀλλὰ καὶ τοὺς συγγενεῖς καὶ πάντας τοὺς πολίτας προετρέψατο λαβεῖν ἀπαραίτητον τιμωρίαν παρὰ τῶν εἰς αὐτὴν παρανομησάντων.

22 Ὅτι Λεύκιος Ταρκύνιος ὁ βασιλεὺς τυραννικῶς καὶ βιαίως ἄρχων τῶν πολιτῶν τοὺς εὐπόρους τῶν Ῥωμαίων ἀνῄρει, ψευδεῖς ἐπιφέρων αἰτίας ἕνεκεν τοῦ νοσφίσασθαι τὰς οὐσίας αὐτῶν. διόπερ Λεύκιος Ἰούνιος, ὀρφανὸς ὢν καὶ πάντων Ῥωμαίων πλουσιώτατος, δι' ἀμφότερα τὴν τοῦ Ταρκυνίου πλεονεξίαν ὑπώπτευεν· ἀδελφιδοῦς δ' ὢν αὐτοῦ καὶ παρ' ἕκαστα τῷ βασιλεῖ σύνθοινος, προσεποιήθη μωρὸς εἶναι, ἅμα μὲν βουλόμενος τὸν ὑπὲρ τοῦ δύνασθαί τι φθόνον ἐκκλίνειν, ἅμα δ' ἀνυπονοήτως παρατηρεῖν τὸ πραττόμενον καὶ τοῖς τῆς βασιλείας ἐφεδρεύειν καιροῖς.

23 Ὅτι οἱ Συβαρῖται μετὰ τριάκοντα μυριάδων ἐκστρατεύσαντες ἐπὶ τοὺς Κροτωνιάτας καὶ πόλεμον ἄδικον ἐπανελόμενοι τοῖς ὅλοις ἔπταισαν, καὶ τὴν

4 ὧν Dind., ὃν v. 6 τῶν — χρόνων v., corr. Dind.
20 δ' ὢν add. Wurm

εὐδαιμονίαν οὐκ ἐνεγκόντες ἐπιδεξίως ἱκανὸν παρά-
δειγμα τὴν ἰδίαν ἀπώλειαν κατέλιπον τοῦ πολὺ
μᾶλλον δεῖν προσέχειν ἐν ταῖς ἰδίαις εὐτυχίαις ἤπερ
ἐν ταῖς ταλαιπωρίαις.

Ὅτι περὶ Ἡροδότου φησὶν ὁ Διόδωρος 'καὶ ταῦτα **24**
παρεξέβημεν οὐχ οὕτως Ἡροδότου κατηγορῆσαι βου-
ληθέντες ὡς ὑποδεῖξαι ὅτι τῶν λόγων οἱ θαυμάσιοι
τοὺς ἀληθεῖς κατισχύειν εἰώθασιν'.

Ὅτι προσῆκόν ἐστι τιμᾶσθαι τὴν ἀρετήν, κἂν ᾖ 2
παρὰ γυναιξίν.

Ὅτι Ἀθηναῖοι δεξιῶς τῇ νίκῃ χρησάμενοι καὶ 3
νικήσαντες Βοιωτούς τε καὶ Χαλκιδεῖς, εὐθὺς ἀπὸ
τῆς μάχης Χαλκίδος ἐκυρίευσαν. ἐκ τῆς ὠφελείας
τῆς τῶν Βοιωτῶν δεκάτην ἅρμα χαλκοῦν εἰς τὴν
ἀκρόπολιν ἀνέθεσαν τόδε τὸ ἐλεγεῖον ἐπιγράψαντες,

ἔθνεα Βοιωτῶν καὶ Χαλκιδέων δαμάσαντες
παῖδες Ἀθηναίων ἔργμασιν ἐν πολέμου
δεσμῷ ἐν ἀχλυόεντι σιδηρέῳ ἔσβεσαν ὕβριν·
ὧν ἵππους δεκάτην Παλλάδι τάσδ' ἔθεσαν.

Ὅτι τὸ κατακαίειν τὰ ἱερὰ παρὰ Ἑλλήνων ἔμα- **25**
θον Πέρσαι, τὴν αὐτὴν τοῖς προαδικήσασιν ἀποδι-
δόντες ὕβριν.

Ὅτι Κᾶρες ὑπὸ Περσῶν καταπονούμενοι ἐπη- 2
ρώτησαν περὶ συμμαχίας εἰ προσλάβοιντο Μιλησίους
συμμάχους. ὁ δὲ ἀνεῖλεν,

πάλαι ποτ' ἦσαν ἄλκιμοι Μιλήσιοι.

Οὐ μὴν ἀλλ' ὁ φόβος ἐγγὺς κείμενος ἐποίησεν 3

9 ᾖ] εἰ cod. 14 δεκάτην*] δεκάτης cod.; δεκάτης τῆς τῶν Βοιωτῶν ὠφελείας posuit Dind. (cf. XI 33, 2. 62, 3) 15 γράψαντες v., corr. Herw. 17 πολέμῳ v.

αὐτοὺς ἐπιλαθέσθαι τῆς πρὸς ἀλλήλους φιλοτιμίας, πρὸς δὲ τὸ πληροῦν τὰς τριήρεις κατὰ τάχος συνηνάγκαζεν.

4 Ὅτι Ἑκαταῖος ὁ Μιλήσιος πρεσβευτὴς ἀπεσταλμένος ὑπὸ τῶν Ἰώνων, ἠρώτησε δι' ἣν αἰτίαν ἀπιστεῖ αὐτοῖς ὁ Ἀρταφέρνης. τοῦ δὲ εἰπόντος, μήποτε ὑπὲρ ὧν καταπολεμηθέντες κακῶς ἔπαθον μνησικακήσωσιν, Οὐκοῦν, ἔφησεν, εἰ τὸ πεπονθέναι κακῶς τὴν ἀπιστίαν περιποιεῖ, τὸ παθεῖν ἄρα εὖ ποιήσει τὰς πόλεις Πέρσαις εὐνοούσας. ἀποδεξάμενος δὲ τὸ ῥηθὲν ὁ Ἀρταφέρνης ἀπέδωκε τοὺς νόμους ταῖς πόλεσι καὶ τακτοὺς φόρους κατὰ δύναμιν ἐπέταξεν.

26 Ὁ γὰρ τοῖς πολλοῖς κατὰ τῶν πολιτῶν φθόνος τὸν ἔμπροσθεν χρόνον ἐγκρυπτόμενος, ἐπειδὴ καιρὸν ἔλαβεν, ἄθρους ἐξερράγη. διὰ δὲ τὴν φιλοτιμίαν τοὺς δούλους ἠλευθέρωσαν, μᾶλλον βουλόμενοι τοῖς οἰκέταις μεταδοῦναι τῆς ἐλευθερίας ἢ τοῖς ἐλευθέροις τῆς πολιτείας.

27 Ὅτι Δᾶτις ὁ τῶν Περσῶν στρατηγός, Μῆδος ὢν τὸ γένος καὶ παρὰ τῶν προγόνων παρειληφὼς ὅτι Μήδου τοῦ συστησαμένου τὴν Μηδίαν Ἀθηναῖοι κατέστησαν ἀπόγονοι, ἀπέστειλε πρὸς τοὺς Ἀθηναίους εἰπεῖν ὡς πάρεστι μετὰ δυνάμεως ἀπαιτήσων τὴν ἀρχὴν τὴν προγονικήν· Μῆδον γὰρ τῶν ἑαυτοῦ προγόνων [πρεσβύτερον Δᾶτιν] γενόμενον

13 ἐξέταξεν v., corr. Dind. 14 κατὰ*] παρὰ cod.; παρὰ τοῖς πολλοῖς τῶν πολ. Dind. 20 Δάτης cod. ut infra 22 στησαμένου v., corr. Dind. 24 εἰπών Hertl. 26 πρεσβύτερον Δᾶτιν del. Dind.

ἀφαιρεθῆναι τὴν βασιλείαν ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων καὶ παραγενόμενον εἰς τὴν Ἀσίαν κτίσαι τὴν Μηδίαν.
ἂν μὲν οὖν αὐτῷ τὴν ἀρχὴν ἀποδῶσιν, ἀφεθήσε- 2
σθαι τῆς πρώτης αἰτίας καὶ τῆς ἐπὶ Σάρδεις στρατείας· ἂν δὲ ἐναντιωθῶσι, πολὺ δεινότερα πείσε-
σθαι τῶν Ἐρετριέων. ὁ δὲ Μιλτιάδης ἀπεκρίθη 3
ἀπὸ τῆς τῶν δέκα στρατηγῶν γνώμης, διότι κατὰ τὸν τῶν πρεσβευτῶν λόγον μᾶλλον προσήκει τῆς Μήδων ἀρχῆς κυριεύειν Ἀθηναίους ἢ Δᾶτιν τῆς Ἀθηναίων πόλεως· τὴν μὲν γὰρ τῶν Μήδων βασιλείαν Ἀθηναῖον ἄνδρα συστήσασθαι, τὰς δὲ Ἀθήνας μηδέποτε Μῆδον τὸ γένος ἄνδρα κατεσχηκέναι. ὁ δὲ πρὸς μάχην ἀκούσας ταῦτα παρεσκευάζετο. [Exc. Vat. p. 35—39.]

Ὅτι Ἱπποκράτης ὁ Γελῷος τύραννος τοὺς Συ- 28
ρακουσίους νενικηκὼς κατεστρατοπέδευσεν εἰς τὸ τοῦ Διὸς ἱερόν. κατέλαβε δὲ αὐτὸν τὸν ἱερέα καὶ τῶν Συρακουσίων τινὰς καθαιροῦντας ἀναθήματα χρυσᾶ, καὶ μάλιστα ἱμάτιον τοῦ Διὸς περιαιρουμένους ἐκ
πολλοῦ κατεσκευασμένον χρυσοῦ. καὶ τούτοις μὲν 2
ἐπιπλήξας ὡς ἱεροσύλοις ἐκέλευσεν ἀπελθεῖν εἰς τὴν πόλιν, αὐτὸς δὲ τῶν ἀναθημάτων ἀπέσχετο, φιλοδοξῆσαι θέλων καὶ νομίζων δεῖν τὸν τηλικοῦτον ἐπαναιρούμενον πόλεμον μηθὲν ἐξαμαρτάνειν εἰς τὸ θεῖον, ἅμα δὲ νομίζων διαβάλλειν τοὺς προεστῶτας τῶν ἐν Συρακούσαις πραγμάτων πρὸς τὰ πλήθη διὰ τὸ δοκεῖν αὐτοὺς πλεονεκτικῶς, ἀλλ' οὐ δημοτικῶς οὐδ' ἴσως ἄρχειν.

4 αἰτίας πρώτης v. 7 στρατιωτῶν cod. 9 τῆς] διὰ τῆς v. 20 χρυσίου v., corr. Dind. 25 διαβαλεῖν Herw.

3 *Ὅτι Θήρων ὁ Ἀκραγαντῖνος γένει καὶ πλούτῳ καὶ τῇ πρὸς τὸ πλῆθος φιλανθρωπίᾳ πολὺ προεῖχεν οὐ μόνον τῶν πολιτῶν, ἀλλὰ καὶ πάντων τῶν Σικελιωτῶν.* [Exc. de virt. et vit. p. 254 V., 558 W.]

29 *Γέλωνα Συρακούσιον καθ' ὕπνους δὲ βοῶντα,*
κεραυνοβλὴς γὰρ ἔδοξεν ὀνείροις γεγονέναι,
ὁ κύων θορυβούμενον ἀμέτρως γνοὺς ἐκεῖνον,
καθυλακτῶν οὐκ ἔληξεν, ἕως ἐγείρει τοῦτον.
τοῦτον ἐξέσωσέ ποτε καὶ λύκος ἐκ θανάτου.
σχολῇ προσκαθημένου γὰρ ἔτι παιδίου ὄντος
λύκος ἐλθὼν ἀφήρπαξε τὴν δέλτον τὴν ἐκείνου.
τοῦ δὲ δραμόντος πρὸς αὐτὸν τὸν λύκον καὶ τὴν δέλτον,
κατασεισθεῖσα ἡ σχολὴ βαθρόθεν καταπίπτει,
καὶ σύμπαντας ἀπέκτεινε παῖδας σὺν διδασκάλῳ.
τῶν παίδων δὲ τὸν ἀριθμὸν οἱ συγγραφεῖς βοῶσι,
Τίμαιοι, Διονύσιοι, Διόδωροι καὶ Δίων,
πλείω τελοῦντα ἑκατόν. τὸ δ' ἀκριβὲς οὐκ οἶδα.
[Tzetz. Hist. 4, 266.]

30 *Ὅτι τοῦ Μιλτιάδου υἱὸς ὁ Κίμων, τελευτήσαντος τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν τῇ δημοσίᾳ φυλακῇ διὰ τὸ μὴ ἰσχῦσαι ἐκτῖσαι τὸ ὄφλημα, ἵνα λάβῃ τὸ σῶμα τοῦ πατρὸς εἰς ταφήν, ἑαυτὸν εἰς τὴν φυλακὴν παρέδωκε καὶ διεδέξατο τὸ ὄφλημα.*

2 *Ὅτι ὁ Κίμων φιλότιμος ὢν εἰς τὴν τῶν κοινῶν διοίκησιν, ἐξ ὑστέρου ἀγαθὸς στρατηγὸς ἐγενήθη, καὶ διὰ τῆς ἰδίας ἀρετῆς ἐνδόξους πράξεις κατειργάσατο.* [Exc. de virt. et vit. p. 254 V., 559 W.]

31 *Κίμων υἱὸς κατά τινας ὑπῆρχε Μιλτιάδου,*
κατὰ δ' ἑτέρους ἦν πατρὸς τὴν κλῆσιν Στησαγόρου.

ἐξ Ἰσοδίκης τούτῳ παῖς ὑπῆρχεν ὁ Καλλίας.
ὁ Κίμων οὗτος ἀδελφὴν ἰδίαν Ἐλπινίκην
εἶχεν, ὡς Πτολεμαῖος μὲν ὕστερον Βερενίκην,
καὶ Ζεὺς τὴν Ἥραν πρὸ αὐτῶν, καὶ νῦν Περσῶν
τὸ γένος.
Καλλίας δὲ πεντήκοντα τάλαντα ζημιοῦται,
ὅπως ὁ Κίμων ὁ πατὴρ μηδὲν δεινόν τι πάθῃ
ἕνεκα γάμων τῶν αἰσχρῶν, τῆς ἀδελφομιξίας.
τὸ δ' ὅσοι ταῦτα γράφουσι μακρόν ἐστί μοι λέγειν·
ἔστι γὰρ πλῆθος ἄπειρον τῶν ταῦτα γεγραφότων,
οἱ κωμικοὶ καὶ ῥήτορες, Διόδωρος καὶ ἄλλοι.
[Tzetz. Hist. 1, 582.]

Ὅτι Θεμιστοκλῆς ὁ τοῦ Νεοκλέους, προσελθόν- 32
τος τινὸς αὐτῷ πλουσίου καὶ ζητοῦντος κηδεστὴν εὑρεῖν πλούσιον, παρεκελεύσατο αὐτῷ ζητεῖν μὴ χρήματα ἀνδρὸς δεόμενα, πολὺ δὲ μᾶλλον ἄνδρα χρημάτων ἐνδεᾶ. ἀποδεξαμένου δὲ τἀνθρώπου τὸ ῥηθὲν συνεβούλευσεν αὐτῷ συνοικίσαι τὴν θυγατέρα τῷ Κίμωνι. διόπερ ἐκ ταύτης τῆς αἰτίας ὁ Κίμων εὐπορήσας χρημάτων ἀπελύθη τῆς φυλακῆς, καὶ τοὺς κατακλείσαντας ἄρχοντας εὐθύνας καταδίκους ἔλαβεν. [Exc. Vat. p. 39.]

[Ἡ μὲν οὖν πρὸ ταύτης βίβλος, τῆς ὅλης συντάξεως οὖσα δεκάτη, τὸ τέλος ἔσχε τῶν πράξεων εἰς τὸν προηγούμενον ἐνιαυτὸν τῆς Ξέρξου διαβάσεως εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ εἰς τὰς γενομένας δημηγορίας ἐν τῇ κοινῇ συνόδῳ τῶν Ἑλλήνων ἐν Κορίνθῳ περὶ τῆς Γέλωνος συμμαχίας τοῖς Ἕλλησιν. Diodor. XI 1, 1.]

21 καταδίκους Dind., καταδίκης cod.

33 Ὅτι τῶν Ἑλλήνων πάντων διαπρεσβευσαμένων πρὸς Γέλωνα περὶ συμμαχίας, ὅτε Ξέρξης διέβαινε πρὸς τὴν Εὐρώπην, τοῦ δὲ ἐπαγγειλαμένου συμμαχῆσαι καὶ σιταρκῆσαι, εἴ γε τὴν ἡγεμονίαν εἴτε τὴν κατὰ γῆν εἴτε τὴν κατὰ θάλατταν παρέξουσιν, ἡ μὲν ὑπὲρ τῆς ἡγεμονίας φιλοδοξία τὴν συμμαχίαν παρεκρούετο, τὸ δὲ μέγεθος τῆς βοηθείας καὶ ὁ τῶν πολεμίων φόβος προέτρεπε μεταδοῦναι τῆς δόξης τῷ Γέλωνι.

34 Ἡ μὲν γὰρ τῶν Περσῶν ὑπεροχὴ πρὸς τὸ κρατῆσαι τῆς ἐπιθυμίας ἔχει τὰς δωρεάς, ἡ δὲ τυραννικὴ πλεονεξία καὶ τὰ μικρὰ τῶν λημμάτων οὐ παρίησιν.

2 Βεβαιοτάτη γὰρ τῆς σωτηρίας φύλαξ ἡ ἀπιστία.

3 Παῖδες μὲν οὖν ἀδικούμενοι πρὸς πατέρας καταφεύγουσι, πόλεις δὲ πρὸς τοὺς ἀποικίσαντας δήμους.

4 Ὅτι τυράννου πλεονεξία τοῖς μὲν ὑπάρχουσιν οὐκ ἀρκεῖται, τῶν δὲ ἀλλοτρίων ἐπιθυμεῖ, πληροῦται δὲ οὐδέποτε.

5 Τοὺς δὲ κατὰ τῆς δυναστείας αὐτοῦ πεφυκότας ἔχων καιρὸν οὐκ ἐάσει δύναμιν λαβεῖν.

6 Ἐκείνων γὰρ τῶν ἀνδρῶν ἐστε ἀπόγονοι οἳ τὰς
αὐτῶν ἀρετὰς μετὰ τὸν θάνατον ἀθανάτους τῇ δόξῃ
7 καταλελοίπασι. — τὸ γὰρ ἔπαθλον τῆς συμμαχίας
οὐκ ἀργύριον αἰτεῖ, οὗ πολλάκις ἰδεῖν ἔστι καταφρονοῦντα καὶ τὸν φαυλότατον ἰδιώτην πεπλουτηκότα, ἀλλ' ἔπαινον καὶ δόξαν, περὶ ἧς οἱ ἀγαθοὶ

4 σιταρχῆσαι v.; συμμαχήσειν καὶ σιταρκήσειν Herw.

τῶν ἀνθρώπων οὐκ ὀκνοῦσιν ἀποθνήσκειν· μισθὸς
γάρ ἐστιν ἡ δόξα μείζων ἀργυρίου. — παραλαμβά- 8
νουσι γὰρ οἱ Σπαρτιᾶται παρὰ τῶν πατέρων οὐχ
ὥσπερ οἱ λοιποὶ πλοῦτον, ἀλλὰ προθύμως τελευτᾶν
περὶ τῆς ἐλευθερίας, ὥστε πάντα τὰ κατὰ τὸν βίον
ἀγαθὰ δεύτερα τίθεσθαι τῆς δόξης.

Μὴ τῶν ξενικῶν δυνάμεων ἐπιθυμοῦντες τὰς 9
πολιτικὰς ἀποβάλλωμεν καὶ τῶν ἀδήλων ὀρεγόμενοι
τῶν φανερῶν μὴ κυριεύωμεν. — οὔ φημι καταπε- 10
πλῆχθαι τὸ μέγεθος τῆς τῶν Περσῶν στρατιᾶς·
ἀρετῇ γὰρ ὁ πόλεμος, οὐ πλήθει βραβεύεται. —
παρειλήφασι γὰρ ὑπὸ τῶν πατέρων ζῆν μὲν ἑαυτοῖς, 11
τελευτᾶν δ' ὅταν χρεία ταῖς πατρίσιν ἐπῇ. — τί φο- 12
βηθῶμεν τὸν χρυσὸν ᾧ κεκοσμημένοι βαδίζουσιν
εἰς τὰς μάχας ὡς γυναῖκες εἰς τοὺς γάμους, ὥστε
τὴν νίκην μὴ μόνον ἔπαθλον ἔχειν δόξαν, ἀλλὰ καὶ
πλοῦτον; οὐ φοβεῖται γὰρ ἡ ἀρετὴ χρυσόν, ὃν ὁ
σίδηρος εἴωθεν ἄγειν αἰχμάλωτον, ἀλλὰ τὴν στρα-
τηγίαν τῶν ἡγουμένων. — πᾶσα γὰρ δύναμις ὑπερ- 13
αίρουσα τὴν συμμετρίαν ὑφ' ἑαυτῆς βλάπτεται τὰ
πλεῖστα. πρὶν ἢ γὰρ ἀκοῦσαι τὴν φάλαγγα, φθά-
σομεν ἡμεῖς πράξαντες ἃ βουλόμεθα. [Exc. Vat.
p. 39—41.]

INCERTA.

[Τὸ τελευταῖον πολλαῖς γενεαῖς ὕστερον ἐκ τῆς
Ἰταλίας τὸ τῶν Σικελῶν ἔθνος πανδημεὶ περαιω-
θὲν εἰς τὴν Σικελίαν τὴν ὑπὸ τῶν Σικανῶν ἐκλει-

10 στρατείας cod. 13 ἐπίῃ Dind. 21 γὰρ] ἂν add. Wurm

φθεῖσαν χώραν κατῴκησαν. ἀεὶ δὲ τῇ πλεονεξίᾳ προβαινόντων τῶν Σικελῶν, καὶ τὴν ὅμορον πορθούντων, ἐγένοντο πόλεμοι πλεονάκις αὐτοῖς πρὸς τοὺς Σικανούς, ἕως συνθήκας ποιησάμενοι συμφώνους ὅρους ἔθεντο τῆς χώρας· περὶ ὧν τὰ κατὰ μέρος ἐν τοῖς οἰκείοις χρόνοις ἀναγράψομεν. Diod. V 6, 3.]

1 Διόδωρος μέντοι διαφορὰν τούτων οἶδεν ἐν οἷς λέγει, Σικανῶν καὶ Σικελῶν.

2 Διόδωρος δέ που τῶν δεκάτων βιβλίων εἰπὼν περί τε Σικελῶν καὶ Σικανῶν διαφορὰν οἶδεν, ὡς καὶ προερρέθη, Σικελοῦ καὶ Σικανοῦ. [Eustath. Od. p. 1896, 55; 1962, 25.]

2 Διόδωρος δὲ ὁ Σικελὸς καὶ ὁ Ὀππιανὸς τὴν Νεάπολιν ὑφ' Ἡρακλέους οἰκισθῆναί φασι [Tzetz. ad Lycophr. v. 717.]

3 Καὶ τὸ Παλλάδιον δὲ τῆς Ἀθηνᾶς τοιοῦτον ἦν 395 τρίπηχυ, ξύλινον, ἐξ οὐρανοῦ καταπεσόν, ὥς φασιν, ἐν Πεσινοῦντι τῆς Φρυγίας, ὅθεν ὁ Διόδωρος καὶ Δίων τὸν τόπον κληθῆναί φασιν ἀπὸ τοῦ πολλοὺς ἐκεῖ πεσεῖν ἐν τῇ συμβολῇ τοῦ πολέμου, ὁπότε διὰ τὴν ἁρπαγὴν Γανυμήδους ἐμάχοντο Τάνταλος ὁ ἐραστὴς Γανυμήδους καὶ Ἴλιος (Ἶλος) ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ. [Eudocia p. 322 et Tzetz. ad Lycophr. v. 355.]

4 Καὶ Διόδωρος ἄκραν τινὰ τῶν Ἄλπεων κορυφὴν τοῦ σύμπαντος ὄρους δοκοῦσαν οὐρανοῦ ῥάχιν ἱστορεῖ παρὰ τῶν ἐγχωρίων καλεῖσθαι. [Eustath. Od. p. 1390, 21. Conf. Tzetz. Exeg. Il. p. 10, 13.]

Wess. I. p. 401

Τάδε ἔνεστιν ἐν τῇ ἑνδεκάτῃ τῶν Διοδώρου βίβλων.

Περὶ τῆς Ξέρξου διαβάσεως εἰς τὴν Εὐρώπην.

Περὶ τῆς μάχης τῆς ἐν Θερμοπύλαις.

Περὶ τῆς Ξέρξου ναυμαχίας πρὸς τοὺς Ἕλληνας.

Ὡς Θεμιστοκλέους καταστρατηγήσαντος τὸν Ξέρξην κατεναυμάχησαν οἱ Ἕλληνες τοὺς βαρβάρους περὶ Σαλαμῖνα.

Ὡς Ξέρξης Μαρδόνιον στρατηγὸν ἀπολιπὼν μετὰ μέρους τῆς δυνάμεως ἀπῆρεν εἰς τὴν Ἀσίαν.

Ὡς Καρχηδόνιοι μεγάλαις δυνάμεσιν ἐστράτευσαν εἰς τὴν Σικελίαν.

Ὡς Γέλων καταστρατηγήσας τοὺς βαρβάρους τοὺς μὲν αὐτῶν κατέκοψε, τοὺς δ' ἐζώγρησεν.

Ὡς Γέλων δεηθέντων Καρχηδονίων χρήματα πραξάμενος συνεχώρησεν αὐτοῖς τὴν εἰρήνην.

Κρίσις τῶν ἀριστευσάντων Ἑλλήνων ἐν τῷ πολέμῳ.

Μάχη τῶν Ἑλλήνων πρὸς Μαρδόνιον καὶ Πέρσας περὶ Πλαταιὰς καὶ νίκη τῶν Ἑλλήνων.

Πόλεμος Ῥωμαίοις πρὸς Αἰκολανοὺς καὶ τοὺς τὸ Τοῦσκλον κατοικοῦντας.

Περὶ τῆς κατασκευῆς τοῦ Πειραιέως ὑπὸ Θεμιστοκλέους.

Περὶ τῆς ἀποσταλείσης βοηθείας Κυμαίοις ὑφ' Ἱέρωνος τοῦ βασιλέως.

Περὶ τοῦ γενομένου πολέμου Ταραντίνοις πρὸς Ἰάπυγας.

Ὡς Θρασυδαῖος ὁ Θήρωνος μὲν υἱός, τύραννος δὲ Ἀκραγαντίνων, ἡττηθεὶς ὑπὸ Συρακουσίων ἀπέβαλε τὴν δυναστείαν.

Hoc argumentum om. P   19 *Ῥωμαίοις* AJL, *Ῥωμαίων* cet. (c. 40, 5)

Ὡς Θεμιστοκλῆς φυγὼν πρὸς Ξέρξην καὶ κατηγορηθεὶς θανάτου ἠλευθερώθη.

Ὡς Ἀθηναῖοι τὰς κατὰ τὴν Ἀσίαν Ἑλληνίδας πόλεις ἠλευθέρωσαν. 402

Περὶ τοῦ γενομένου σεισμοῦ περὶ τὴν Λακωνικήν.

Περὶ τῆς ἀποστάσεως τῶν Μεσσηνίων καὶ τῶν Εἱλώτων Λακεδαιμονίων.

Ὡς Ἀργεῖοι Μυκήνας κατασκάψαντες ἀοίκητον ἐποίησαν τὴν πόλιν.

Ὡς τὴν ἀπὸ Γέλωνος βασιλείαν κατέλυσαν οἱ Συρακούσιοι.

Ὡς Ξέρξου δολοφονηθέντος Ἀρταξέρξης ἐβασίλευσεν.

Περὶ τῆς ἀποστάσεως τῶν Αἰγυπτίων ἀπὸ Περσῶν.

Περὶ στάσεων τῶν γενομένων ἐν ταῖς Συρακούσαις.

Ὡς Ἀθηναῖοι Αἰγινήτας καὶ Κορινθίους κατεπολέμησαν.

Ὡς Φωκεῖς πρὸς Δωριεῖς ἐπολέμησαν.

Ὡς Μυρωνίδης ὁ Ἀθηναῖος ὀλίγοις στρατιώταις Βοιωτοὺς πολλαπλασίους ὄντας ἐνίκησεν.

Περὶ τῆς Τολμίδου στρατείας εἰς Κεφαλληνίαν.

Περὶ τοῦ γενομένου πολέμου κατὰ τὴν Σικελίαν Ἐγεσταίοις καὶ Λιλυβαίοις.

Περὶ τοῦ νομοθετηθέντος ἐν Συρακούσαις πεταλισμοῦ.

Στρατεία Περικλέους εἰς Πελοπόννησον.

Στρατεία Συρακουσίων εἰς Τυρρηνίαν.

Περὶ τῶν ἐν Σικελίᾳ Παλικῶν ὀνομαζομένων.

Περὶ τῆς Δουκετίου ἥττης καὶ τῆς περὶ αὐτὸν παραδόξου σωτηρίας.

4 *ὡς οἱ αὐτοὶ πρὸς Κύπρῳ Πέρσας κατεναυμάχησαν καὶ ἐνίκησαν ἐπ' Εὐρυμέδοντος Κίμωνος ἡγουμένου* add. m. rec. L 12 *Αἰγυπτίων* Rhod., *Ἰαπύγων* cod. (c. 71, 3) 24 *Πεταλικῶν* cod. (c. 88, 6) 25 *Δευκετίου* cod. (c. 78, 5).

ΒΙΒΛΟΣ ΕΝΔΕΚΑΤΗ.

Ἡ μὲν οὖν πρὸ ταύτης βίβλος, τῆς ὅλης συν- 1
τάξεως οὖσα δεκάτη, τὸ τέλος ἔσχε τῶν πράξεων
εἰς τὸν προηγούμενον ἐνιαυτὸν τῆς Ξέρξου διαβά-
σεως εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ εἰς τὰς γενομένας δη-
μηγορίας ἐν τῇ κοινῇ συνόδῳ τῶν Ἑλλήνων ἐν Κο-
ρίνθῳ περὶ τῆς Γέλωνος συμμαχίας τοῖς Ἕλλησιν·
ἐν ταύτῃ δὲ τὸ συνεχὲς τῆς ἱστορίας ἀναπληροῦν-
τες ἀρξόμεθα μὲν ἀπὸ τῆς Ξέρξου στρατείας ἐπὶ
τοὺς Ἕλληνας, καταλήξομεν δὲ ἐπὶ τὸν προηγούμε-
νον ἐνιαυτὸν τῆς Ἀθηναίων στρατείας ἐπὶ Κύπρον
ἡγουμένου Κίμωνος.

Ἐπ' ἄρχοντος γὰρ Ἀθήνησι Καλλιάδου Ῥωμαῖοι 2
κατέστησαν ὑπάτους Σπόριον Κάσσιον καὶ Πρόκλον
Οὐεργίνιον Τρίκοστον, ἤχθη δὲ καὶ παρ' Ἠλείοις
Ὀλυμπιὰς πέμπτη πρὸς ταῖς ἑβδομήκοντα, καθ' ἣν
ἐνίκα στάδιον Ἀστύλος Συρακόσιος. ἐπὶ δὲ τούτων
Ξέρξης ὁ βασιλεὺς ἐστράτευσεν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα διὰ
ταύτην τὴν αἰτίαν. Μαρδόνιος ὁ Πέρσης ἀνεψιὸς 3
μὲν καὶ κηδεστὴς ἦν Ξέρξου, διὰ δὲ σύνεσιν καὶ
ἀνδρείαν μάλιστα θαυμαζόμενος παρὰ τοῖς Πέρσαις.

8 στρατιᾶς P 14 Οὐεργίνιον] τε καὶ add. P 16 Ἄσυλος v., Ἄσταλος P 19 μὲν om. P ἦν om. Pa

*νας. οἱ μὲν οὖν πεμφθέντες ἐπὶ τὴν κατασκευὴν
τῶν ἔργων ταχέως ἤνυον διὰ τὴν πολυχειρίαν τῶν* 405
5 *ἐργαζομένων. οἱ δ' Ἕλληνες πυθόμενοι τὸ μέγεθος
τῆς τῶν Περσῶν δυνάμεως, ἐξέπεμψαν εἰς Θεττα-
λίαν μυρίους ὁπλίτας τοὺς καταληψομένους τὰς περὶ
τὰ Τέμπη παρόδους· ἡγεῖτο δὲ τῶν μὲν Λακεδαι-
μονίων Εὐαίνετος, τῶν δὲ Ἀθηναίων Θεμιστοκλῆς.
οὗτοι δὲ πρὸς τὰς πόλεις πρεσβευτὰς ἀποστείλαν-
τες ἠξίουν ἀποστέλλειν στρατιώτας τοὺς κοινῇ φυ-
λάξοντας τὰς παρόδους· ἔσπευδον γὰρ ἁπάσας τὰς
Ἑλληνίδας πόλεις διαλαβεῖν ταῖς προφυλακαῖς καὶ
κοινοποιήσασθαι τὸν πρὸς τοὺς Πέρσας πόλεμον.*
6 *ἐπεὶ δὲ τῶν Θετταλῶν καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων
τῶν πλησιοχώρων ταῖς παρόδοις ἔδωκαν οἱ πλείους
ὕδωρ τε καὶ γῆν τοῖς ἀφιγμένοις ἀγγέλοις ἀπὸ Ξέρ-
ξου, ἀπογνόντες τὴν περὶ τὰ Τέμπη φυλακὴν ἐπα-
νῆλθον εἰς τὴν οἰκείαν.*

3 *Χρήσιμον δὲ διορίσαι τῶν Ἑλλήνων τοὺς τὰ τῶν
βαρβάρων ἑλομένους, ἵνα τυγχάνοντες ὀνείδους ἀπο-
τρέπωσι ταῖς βλασφημίαις τοὺς προδότας γενησο-*
2 *μένους τῆς κοινῆς ἐλευθερίας. Αἰνιᾶνες μὲν οὖν
καὶ Δόλοπες καὶ Μηλιεῖς καὶ Περραιβοὶ καὶ Μά-
γνητες μετὰ τῶν βαρβάρων ἐτάχθησαν, ἔτι παρού-
σης τῆς ἐν τοῖς Τέμπεσι φυλακῆς, Ἀχαιοὶ δὲ Φθιῶ-
ται καὶ Λοκροὶ καὶ Θετταλοὶ καὶ Βοιωτοὶ οἱ πλείους*

5 *περὶ* Hert., *ἐπὶ* cod. 7 *Εὐαίνετος* Herod. VII 173] *Συνετός* cod. 11 *περιλαβεῖν* v. 15 *ἀγγέλοις* om. A 16 *περὶ* Bek., *ἐπὶ* cod. 20 *γενησομένους* vel *ἂν γενομένους* Reiske, *γενομένους* cod. 22 *Μηλιεῖς* Rhod., *Μιλήσιοι* cod. *Περαιβοὶ* PFJ 23 *ἔτι*] *ἔτι δὲ* cod. 24 *δὲ*] *τε καὶ* cod., *δὲ οἱ* Wurm

τούτων ἀπελθόντων ἀπέκλιναν πρὸς τοὺς βαρβάρους.
οἱ δ' ἐν Ἰσθμῷ συνεδρεύοντες τῶν Ἑλλήνων ἐψη- 3
φίσαντο τοὺς μὲν ἐθελοντὶ τῶν Ἑλλήνων ἑλομένους
τὰ Περσῶν δεκατεῦσαι τοῖς θεοῖς, ἐπὰν τῷ πολέμῳ
κρατήσωσι, πρὸς δὲ τοὺς τὴν ἡσυχίαν ἔχοντας ἐκ-
πέμψαι πρέσβεις τοὺς παρακαλέσοντας συναγωνί-
ζεσθαι περὶ τῆς κοινῆς ἐλευθερίας. ὧν οἱ μὲν 4
εἵλοντο γνησίως τὴν συμμαχίαν, οἱ δὲ παρῆγον ἐφ'
ἱκανὸν χρόνον, ἀντεχόμενοι τῆς ἰδίας μόνον ἀσφα-
λείας καὶ καραδοκοῦντες τὸ τοῦ πολέμου τέλος·
Ἀργεῖοι δὲ πρέσβεις ἀποστείλαντες εἰς τὸ κοινὸν
συνέδριον ἐπηγγέλλοντο συμμαχήσειν, ἐὰν αὐτοῖς
μέρος τι τῆς ἡγεμονίας συγχωρήσωσιν. οἷς οἱ σύν- 5
εδροι διεσάφησαν, εἰ μὲν δεινότερον ἡγοῦνται τὸ
στρατηγὸν ἔχειν Ἕλληνα ἢ δεσπότην βάρβαρον, ὀρ-
θῶς αὐτοὺς ἔχειν ἡσυχίαν, εἰ δὲ φιλοτιμοῦνται λα-
βεῖν τὴν τῶν Ἑλλήνων ἡγεμονίαν, ἄξια ταύτης
δεῖν ἔφασαν αὐτοὺς πεπραχότας ἐπιζητεῖν τὴν τηλι-
καύτην δόξαν. μετὰ δὲ ταῦτα τῶν παρὰ Ξέρξου
πρέσβεων ἐπιόντων τὴν Ἑλλάδα καὶ γῆν καὶ ὕδωρ αἰ-
τούντων, αἱ πόλεις ἅπασαι διὰ τῶν ἀποκρίσεων ἀπε-
δείκνυντο τὴν περὶ τῆς κοινῆς ἐλευθερίας σπουδήν.

Ξέρξης δὲ ὡς ἐπύθετο τὸν Ἑλλήσποντον ἐζεῦ- 6
χθαι καὶ τὸν Ἄθω διεσκάφθαι, προῆγεν ἐκ τῶν
Σάρδεων ἐφ' Ἑλλησπόντου τὴν πορείαν ποιούμε-
νος· ὡς δὲ ἧκεν εἰς Ἄβυδον, διὰ τοῦ ζεύγματος
406 τὴν δύναμιν διήγαγεν εἰς τὴν Εὐρώπην. πορευό-
μενος δὲ διὰ τῆς Θρᾴκης πολλοὺς προσελαμβάνετο

3 ἐθελοντὴ P 12 ἐπηγγέλλοντο PF, ἐπηγγέλοντο cet.
20 τῇ Ἑλλάδι cod., corr. Reiske

ἐλευθερίας ἀποθανουμένους· ὥστε ἐὰν μὲν οἱ χίλιοι πορευθῶσιν, ἐπιφανεστέραν ἔσεσθαι τὴν Σπάρτην τούτων τελευτησάντων, ἐὰν δὲ πανδημεὶ στρατεύσωσι Λακεδαιμόνιοι, παντελῶς ἀπολεῖσθαι τὴν Λακεδαίμονα· οὐδένα γὰρ αὐτῶν τολμήσειν φεύγειν,
5 ἵνα τύχῃ σωτηρίας. τῶν μὲν οὖν Λακεδαιμονίων ἦσαν χίλιοι, καὶ σὺν αὐτοῖς Σπαρτιᾶται τριακόσιοι, τῶν δ' ἄλλων Ἑλλήνων τῶν ἅμ' αὐτοῖς συνεκπεμ-
6 φθέντων ἐπὶ τὰς Θερμοπύλας τρισχίλιοι. ὁ μὲν οὖν Λεωνίδης μετὰ τετρακισχιλίων προῆγεν ἐπὶ τὰς Θερμοπύλας, Λοκροὶ δὲ οἱ πλησίον τῶν παρόδων κατοικοῦντες ἐδεδώκεσαν μὲν γῆν καὶ ὕδωρ τοῖς Πέρσαις, κατεπηγγελμένοι δ' ἦσαν προκαταλήψεσθαι τὰς παρόδους· ὡς δ' ἐπύθοντο τὸν Λεωνίδην ἥκειν εἰς Θερμοπύλας, μετενόησαν καὶ μετέθεντο πρὸς τοὺς
7 Ἕλληνας. ἧκον δὲ εἰς τὰς Θερμοπύλας καὶ Λοκροὶ χίλιοι καὶ Μηλιέων τοσοῦτοι καὶ Φωκέων οὐ πολὺ λειπόμενοι τῶν χιλίων, ὁμοίως δὲ καὶ Θηβαίων ἀπὸ τῆς ἑτέρας μερίδος ὡς τετρακόσιοι· διεφέροντο γὰρ οἱ τὰς Θήβας κατοικοῦντες πρὸς ἀλλήλους περὶ τῆς πρὸς τοὺς Πέρσας συμμαχίας. οἱ μὲν οὖν μετὰ Λεωνίδου συνταχθέντες Ἕλληνες τοσοῦτοι τὸν ἀριθμὸν ὄντες διέτριβον περὶ τὰς Θερμοπύλας, ἀναμένοντες τὴν τῶν Περσῶν παρουσίαν.

5 Ξέρξης δὲ μετὰ τὸν ἐξετασμὸν τῶν δυνάμεων

1 μὲν οἱ] μὲν μόνοι Reiske 3 στρατεύωσι PA 10 Λεωνίδας A 13 κατεπαγγελμένοι P, κατεπαγγελλόμενοι AF 14 Λεωνίδαν JK ἥκειν om. A 15 μετενόησαν — Θερμοπύλας om. P 17 Μιλησίων cod., corr. Palmerius τοσοῦτοι] ἄλλοι τοσοῦτοι Hert. 18 Ἀθηναίων A 22 συναχθέντες cod., corr. Wess.

προῆγε μετὰ παντὸς τοῦ στρατεύματος, καὶ μέχρι
μὲν Ἀκάνθου πόλεως τῇ πεζῇ στρατιᾷ πορευομένῳ
συμπαρέπλει πᾶς ὁ στόλος, ἐκεῖθεν δὲ κατὰ τὸν
διορυχθέντα τόπον διεκομίσθησαν εἰς τὴν ἑτέραν
θάλατταν συντόμως καὶ ἀσφαλῶς. ὡς δ' ἧκεν ἐπὶ 2
τὸν Μηλιακὸν κόλπον, ἐπύθετο τοὺς πολεμίους προ-
κατειληφέναι τὰς παρόδους. διόπερ ἐνταῦθα προσ-
αναλαβὼν τὴν δύναμιν μετεπέμψατο τοὺς ἀπὸ τῆς
Εὐρώπης συμμάχους, οὐ πολὺ λείποντας τῶν εἴκοσι
μυριάδων, ὥστ' ἔχειν αὐτὸν τοὺς σύμπαντας οὐκ
ἐλάττους τῶν ἑκατὸν μυριάδων χωρὶς τῆς ναυτικῆς
δυνάμεως. ὁ δὲ σύμπας ὄχλος τῶν τε ἐν ταῖς μα- 3
κραῖς ναυσὶν ὄντων καὶ τῶν τὴν ἀγορὰν καὶ τὴν
ἄλλην παρασκευὴν κομιζόντων οὐκ ἐλάττων ἦν τῶν
προειρημένων, ὥστε μηδὲν θαυμαστὸν εἶναι τὸ λε-
γόμενον ὑπὲρ τοῦ πλήθους τῶν ὑπὸ Ξέρξου συν-
αχθέντων· φασὶ γὰρ τοὺς ἀενάους ποταμοὺς διὰ
408 τὴν τοῦ πλήθους συνέχειαν ἐπιλιπεῖν, τὰ δὲ πελάγη
τοῖς τῶν νεῶν ἱστίοις κατακαλυφθῆναι. μέγισται
μὲν οὖν δυνάμεις τῶν εἰς ἱστορικὴν μνήμην παρα-
δεδομένων αἱ μετὰ Ξέρξου γενόμεναι παραδέδονται.
τῶν δὲ Περσῶν κατεστρατοπεδευκότων παρὰ τὸν 4
Σπερχειὸν ποταμόν, ὁ μὲν Ξέρξης ἀπέστειλεν ἀγ-
γέλους εἰς τὰς Θερμοπύλας, τοὺς ἅμα μὲν κατα-
σκεψομένους τίνα διάνοιαν ἔχουσι περὶ τοῦ πρὸς
αὐτὸν πολέμου· προσέταξε δ' αὐτοῖς παραγγέλλειν,

1 προῆγε Pa, προῆγεν εὐθύς *f* 2 πορευομένω P, πορευομένου v., πορευομένη Dind. 6 Μηλιακόν P, κιλιακόν A, κλιακόν HL, ἠλιακόν cet. 17 ἀεννάους P[2]FJL 24 μὲν del. Dind. κατασκεψομένους] τοὺς τόπους ἅμα δὲ πευσομένους add. Madvig

λεκτοι διεδέξαντο τὴν μάχην, καὶ νεοχμοὶ πρὸς δια-
πεπονημένους συμβαλόντες ὀλίγον μὲν χρόνον ὑπέ-
μενον τὸν κίνδυνον, κτεινόμενοι δ' ὑπὸ τῶν περὶ
3 τὸν Λεωνίδην καὶ βιασθέντες ὑπεχώρησαν· ἀσπίσι
γὰρ καὶ πέλταις μικραῖς οἱ βάρβαροι χρώμενοι κατὰ
μὲν τὰς εὐρυχωρίας ἐπλεονέκτουν, εὐκίνητοι γινό-
μενοι, κατὰ δὲ τὰς στενοχωρίας τοὺς μὲν πολεμίους
οὐκ εὐχερῶς ἐτίτρωσκον, συμπεφραγμένους καὶ με-
γάλαις ἀσπίσι σκεπαζομένους ὅλον τὸ σῶμα, αὐτοὶ
δὲ διὰ τὰς κουφότητας τῶν σκεπαστηρίων ὅπλων
4 ἐλαττούμενοι πυκνοῖς τραύμασι περιέπιπτον. τέλος
δὲ ὁ Ξέρξης ὁρῶν πάντα μὲν τὸν περὶ τὰς παρό-
δους τόπον νεκρῶν ἐστρωμένον, τοὺς δὲ βαρβάρους
οὐχ ὑπομένοντας τὰς τῶν Ἑλλήνων ἀρετάς, προσ-
έπεμψε τοὺς τῶν Περσῶν ἐπιλέκτους, ὀνομαζομένους
ἀθανάτους καὶ δοκοῦντας ταῖς ἀνδραγαθίαις πρω-
τεύειν τῶν συστρατευομένων. ὡς δὲ καὶ οὗτοι
βραχὺν ἀντιστάντες χρόνον ἔφυγον, τότε μὲν τῆς
νυκτὸς ἐπιλαβούσης διελύθησαν, παρὰ μὲν τοῖς βαρ-
βάροις πολλῶν ἀνῃρημένων, παρὰ δὲ τοῖς Ἕλλησιν
8 ὀλίγων πεπτωκότων. τῇ δ' ὑστεραίᾳ Ξέρξης μέν,
παρὰ προσδοκίαν αὐτῷ τῆς μάχης λαβούσης τὸ τέ-
λος, ἐξ ἁπάντων τῶν ἐθνῶν ἐπέλεξε τοὺς δοκοῦντας
ἀνδρείᾳ καὶ θράσει διαφέρειν, καὶ πολλὰ δεηθεὶς
αὐτῶν προεῖπεν, ὅτι βιασαμένοις μὲν αὐτοῖς τὴν
εἴσοδον δωρεὰς ἀξιολόγους δώσει, φεύγουσι δὲ θά-
2 νατος ἔσται τὸ πρόστιμον. τούτων δὲ μετὰ μεγάλης

1 πεπονημένους Wess., καταπεπονημένους Dind. 2 μὲν om. P 12 ὁρῶν P (ut Stephanus coniecit), om. cet. 25 προσεῖπεν v. μὲν om. v.

συστροφῆς καὶ βίας ἐπιρραξάντων τοῖς Ἕλλησιν, οἱ
περὶ Λεωνίδην τότε συμφράξαντες καὶ τείχει παρα-
πλησίαν ποιησάμενοι τὴν σύστασιν ἐκθύμως ἠγωνί-
ζοντο. ἐπὶ τοσοῦτο δὲ προέβησαν ταῖς προθυμίαις,
ὥστε τοὺς εἰωθότας ἐκ διαδοχῆς μεταλαμβάνειν τῆς
μάχης οὐ συνεχώρησαν, ἀλλὰ τῇ συνεχείᾳ τῆς κακο-
παθείας περιγενόμενοι πολλοὺς ἀνῄρουν τῶν ἐπι-
λέκτων βαρβάρων. ἐνημερεύοντες δὲ τοῖς κινδύνοις 3
ἡμιλλῶντο πρὸς ἀλλήλους· οἱ μὲν γὰρ πρεσβύτεροι
410 *πρὸς τὰς τῶν νέων ἀκμὰς παρεβάλλοντο, οἱ δὲ νε-*
ώτεροι πρὸς τὰς τῶν πρεσβυτέρων ἐμπειρίας τε καὶ
δόξας ἡμιλλῶντο. τέλος δὲ φευγόντων καὶ τῶν ἐπι-
λέκτων, οἱ τὴν ἐπιτεταγμένην στάσιν ἔχοντες τῶν
βαρβάρων συμφράξαντες οὐκ εἴων φεύγειν τοὺς
ἐπιλέκτους· διόπερ ἠναγκάζοντο πάλιν ἀναστρέφειν
καὶ μάχεσθαι. ἀπορουμένου δὲ τοῦ βασιλέως καὶ 4
νομίζοντος μηδένα τολμήσειν ἔτι μάχεσθαι, ἧκε πρὸς
αὐτὸν Τραχίνιός τις τῶν ἐγχωρίων, ἔμπειρος ὢν
τῆς ὀρεινῆς χώρας. οὗτος τῷ Ξέρξῃ προσελθὼν
ἐπηγγείλατο διά τινος ἀτραποῦ στενῆς καὶ παρα-
κρήμνου τοὺς Πέρσας ὁδηγήσειν, ὥστε γενέσθαι
τοὺς συνελθόντας αὐτῷ κατόπιν τῶν περὶ τὸν Λεω-
νίδην, καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ περιληφθέντας αὐτοὺς
εἰς τὸ μέσον ῥᾳδίως ἀναιρεθήσεσθαι. ὁ δὲ βασι- 5
λεὺς περιχαρὴς ἐγένετο, καὶ τιμήσας δωρεαῖς τὸν
Τραχίνιον συνεξέπεμψεν αὐτῷ στρατιώτας δισμυ-

4 *προσέβησαν* P[1]AFJLM 8 *ἐφημερεύοντες* cod., corr. Dind. 10 *πρὸς* del. Wess. *ὑπερεβάλλοντο* cod. (cf. X 21, 2) 17 *μάχεσθαι*] *τοῖς Ἕλλησιν* add. P 22 *συνεξελθόντας* Dind. 23 *αὐτοὺς* om. P

*λοντο. ἥ τε γὰρ νὺξ ἀφῃρεῖτο τὴν ἀληθινὴν ἐπί-
γνωσιν, ἥ τε ταραχὴ καθ' ὅλην οὖσα τὴν στρατο-
πεδείαν εὐλόγως πολὺν ἐποίει φόνον· ἔκτεινον γὰρ
ἀλλήλους, οὐ διδούσης τῆς περιστάσεως τὸν ἐξε-
τασμὸν ἀκριβῆ διὰ τὸ μήτε ἡγεμόνος παραγγελίαν
μήτε συνθήματος ἐρώτησιν μήτε ὅλως διανοίας κα-*
3 *τάστασιν ὑπάρχειν. εἰ μὲν οὖν ὁ βασιλεὺς ἔμεινεν
ἐπὶ τῆς βασιλικῆς σκηνῆς, ῥᾳδίως ἂν καὶ αὐτὸς ὑπὸ
τῶν Ἑλλήνων ἀνῄρητο καὶ ὁ πόλεμος ἅπας ταχείας
ἂν ἐτετεύχει καταλύσεως· νῦν δ' ὁ μὲν Ξέρξης ἦν
ἐκπεπηδηκὼς πρὸς τὴν ταραχήν, οἱ δ' Ἕλληνες εἰσ-
πεσόντες εἰς τὴν σκηνὴν τοὺς ἐγκαταληφθέντας ἐν*
4 *αὐτῇ σχεδὸν ἅπαντας ἐφόνευσαν. τῆς δὲ νυκτὸς
καθεστώσης ἐπλανῶντο καθ' ὅλην τὴν παρεμβολὴν
ζητοῦντες τὸν Ξέρξην εὐλόγως· ἡμέρας δὲ γενομέ-
νης καὶ τῆς ὅλης περιστάσεως δηλωθείσης, οἱ μὲν
Πέρσαι θεωροῦντες ὀλίγους ὄντας τοὺς Ἕλληνας,
κατεφρόνησαν αὐτῶν, καὶ κατὰ στόμα μὲν οὐ συν-
επλέκοντο, φοβούμενοι τὰς ἀρετὰς αὐτῶν, ἐκ δὲ
τῶν πλαγίων καὶ ἐξόπισθεν περιιστάμενοι καὶ παν-
ταχόθεν τοξεύοντες καὶ ἀκοντίζοντες ἅπαντας ἀπέ-
κτειναν. οἱ μὲν οὖν μετὰ Λεωνίδου τὰς ἐν Θερ-
μοπύλαις παρόδους τηροῦντες τοιοῦτον ἔσχον τοῦ
βίου τὸ τέλος.*

11 *Ὧν τὰς ἀρετὰς τίς οὐκ ἂν θαυμάσειεν; οἵτινες μιᾷ γνώμῃ χρησάμενοι τὴν μὲν ἀφωρισμένην τάξιν ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος οὐκ ἔλιπον, τὸν ἑαυτῶν δὲ βίον*

1 *ἀφῄρητο* v. 9 *ἀνῃρεῖτο* v. 12 *ἐγκαταλειφθέντας* cod., corr. Dind. 13 *νυκτός*] *ἀσελήνου* vel *σκοτεινῆς* add. Dind.

προθύμως ἐπέδωκαν εἰς τὴν κοινὴν τῶν Ἑλλήνων σωτηρίαν, καὶ μᾶλλον εἵλοντο τελευτᾶν καλῶς ἢ ζῆν αἰσχρῶς. καὶ τὴν τῶν Περσῶν δὲ κατάπληξιν οὐκ ἄν τις ἀπιστήσαι γενέσθαι. τίς γὰρ ἂν τῶν 2 βαρβάρων ὑπέλαβε τὸ γεγενημένον; τίς δ' ἂν προσεδόκησεν ὅτι πεντακόσιοι τὸν ἀριθμὸν ὄντες ἐτόλμησαν ἐπιθέσθαι ταῖς ἑκατὸν μυριάσι; διὸ καὶ τίς οὐκ ἂν τῶν μεταγενεστέρων ζηλώσαι τὴν ἀρετὴν τῶν ἀνδρῶν, οἵτινες τῷ μεγέθει τῆς περιστάσεως 412 κατεσχημένοι τοῖς μὲν σώμασι κατεπονήθησαν, ταῖς δὲ ψυχαῖς οὐχ ἡττήθησαν; τοιγαροῦν οὗτοι μόνοι τῶν μνημονευομένων κρατηθέντες ἐνδοξότεροι γεγόνασι τῶν ἄλλων τῶν τὰς καλλίστας νίκας ἀπενηνεγμένων. χρὴ γὰρ οὐκ ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων κρίνειν τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας, ἀλλ' ἐκ τῆς προαιρέσεως· τοῦ μὲν γὰρ ἡ τύχη κυρία, τοῦ δ' ἡ προαίρεσις δοκιμάζεται. τίς γὰρ ἂν ἐκείνων ἀμείνους 3 ἄνδρας κρίνειεν, οἵτινες οὐδὲ τῷ χιλιοστῷ μέρει τῶν πολεμίων ἴσοι τὸν ἀριθμὸν ὄντες ἐτόλμησαν τοῖς ἀπιστουμένοις πλήθεσι παρατάξαι τὴν ἑαυτῶν ἀρετήν; οὐ κρατήσειν τῶν τοσούτων μυριάδων ἐλπίζοντες, ἀλλ' ἀνδραγαθίᾳ τοὺς πρὸ αὐτῶν ἅπαντας ὑπερβαλεῖν νομίζοντες, καὶ τὴν μὲν μάχην αὐτοῖς εἶναι κρίνοντες πρὸς τοὺς βαρβάρους, τὸν ἀγῶνα δὲ καὶ τὴν ὑπὲρ τῶν ἀριστείων κρίσιν πρὸς ἅπαντας τοὺς ἐπ' ἀρετῇ θαυμαζομένους ὑπάρχειν.

4 ἀπιστήσαι] μεγίστην add. Madvig 6 τολμήσοιεν Dind. 15 προαιρέσεως] ἐπιβολῆς Dind. ex XXVI 24, 2 (cf. Floril. Vatic. II 568 Mai) 16 αὐτὴ ἡ προαίρεσις vel ἡ φρόνησις conicio, ἡ προθυμία Wurm 23 ἐν αὐτοῖς FMK, ἑαυτοῖς Eich.

4 μόνοι γὰρ τῶν ἐξ αἰῶνος μνημονευομένων εἵλοντο
μᾶλλον τηρεῖν τοὺς τῆς πόλεως νόμους ἢ τὰς ἰδίας
ψυχάς, οὐ δυσφοροῦντες ἐπὶ τῷ μεγίστους ἑαυτοῖς
ἐφεστάναι κινδύνους, ἀλλὰ κρίνοντες εὐκταιότατον
εἶναι τοῖς ἀρετὴν ἀσκοῦσι τοιούτων ἀγώνων τυγ-
5 χάνειν. δικαίως δ' ἄν τις τούτους καὶ τῆς κοινῆς
τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας αἰτίους ἡγήσαιτο ἢ τοὺς
ὕστερον ἐν ταῖς πρὸς Ξέρξην μάχαις νικήσαντας·
τούτων γὰρ τῶν πράξεων μνημονεύοντες οἱ μὲν
βάρβαροι κατεπλάγησαν, οἱ δὲ Ἕλληνες παρωξύν-
6 θησαν πρὸς τὴν ὁμοίαν ἀνδραγαθίαν. καθόλου δὲ
μόνοι τῶν πρὸ ἑαυτῶν διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἀρε-
τῆς εἰς ἀθανασίαν μετήλλαξαν. διόπερ οὐχ οἱ τῶν
ἱστοριῶν συγγραφεῖς μόνον, ἀλλὰ πολλοὶ καὶ τῶν
ποιητῶν καθύμνησαν αὐτῶν τὰς ἀνδραγαθίας· ὧν
γέγονε καὶ Σιμωνίδης, ὁ μελοποιός, ἄξιον τῆς ἀρε-
τῆς αὐτῶν ποιήσας ἐγκώμιον, ἐν ᾧ λέγει

τῶν ἐν Θερμοπύλαις θανόντων
εὐκλεὴς μὲν ἁ τύχα, καλὸς δ' ὁ πότμος,
βωμὸς δ' ὁ τάφος, πρὸ γόων δὲ μνᾶστις, ὁ δ' οἶτος
ἔπαινος.
ἐντάφιον δὲ τοιοῦτον οὔτ' εὐρὼς
οὔθ' ὁ πανδαμάτωρ ἀμαυρώσει χρόνος ἀνδρῶν
ἀγαθῶν.
ὁ δὲ σηκὸς οἰκέταν εὐδοξίαν Ἑλλάδος εἵλετο.

4 ἀλλὰ] ἀλλ' ὡς P 14 μόνον Dind., μόνοι cod. πολλοὶ καὶ P, καὶ πολλοὶ A, καὶ πολλοὶ καὶ cet. 17 ἐν om. P 20 πρὸ γόων Eich., προγόνων cod. μνάστης P οἶκτος Jacobs 24 ἀνδρῶν δ' ἀγαθῶν ὅδε Bergk 25 οἰκετᾶν cod., corr. Schneidewin εἵλατο cod.

μαρτυρεῖ δὲ Λεωνίδας ὁ Σπάρτας βασιλεύς,
ἀρετᾶς μέγαν λελοιπὼς κόσμον ἀέναόν τε κλέος.

Ἡμεῖς δὲ ἀρκούντως περὶ τῆς τούτων τῶν ἀν- 12
δρῶν ἀρετῆς εἰρηκότες ἐπάνιμεν ἐπὶ τὰ συνεχῆ τοῖς
εἰρημένοις. Ξέρξης γὰρ τῶν παρόδων τὸν εἰρημέ-
νον τρόπον κρατήσας καὶ κατὰ τὴν παροιμίαν τὴν
413 *Καδμείαν νίκην νενικηκώς, ὀλίγους μὲν τῶν πολε-*
μίων ἀνεῖλε, πολλαπλασίους δὲ τῶν ἰδίων ἀπώλε-
σεν. ἐπεὶ δὲ πεζῇ τῶν παρόδων ἐκυρίευσε, τῶν
κατὰ τὴν θάλατταν ἀγώνων ἔκρινε λαμβάνειν πεῖ-
ραν. εὐθὺς οὖν τὸν ἀφηγούμενον τοῦ στόλου Με- 2
γαβάτην προσκαλεσάμενος διεκελεύσατο πλεῖν ἐπὶ
τὸ τῶν Ἑλλήνων ναυτικὸν καὶ πειρᾶσθαι παντὶ τῷ
στόλῳ ναυμαχεῖν πρὸς τοὺς Ἕλληνας. ὁ δὲ ταῖς 3
τοῦ βασιλέως παραγγελίαις ἀκολουθῶν ἐκ Πύδνης
τῆς Μακεδονικῆς ἀνήχθη παντὶ τῷ στόλῳ, καὶ κα-
τέπλευσε τῆς Μαγνησίας πρὸς ἄκραν τὴν ὀνομαζο-
μένην Σηπιάδα. ἐνταῦθα δὲ μεγάλου πνεύματος
ἐπιγενομένου ἀπέβαλε ναῦς μακρὰς [τριήρεις] μὲν
ὑπὲρ τὰς τριακοσίας, ἱππαγωγοὺς δὲ καὶ τῶν ἄλλων
παμπληθεῖς. λήξαντος δὲ τοῦ πνεύματος ἀναχθεὶς
κατέπλευσεν εἰς Ἀφέτας τῆς Μαγνησίας. ἐκεῖθεν
δὲ διακοσίας τριήρεις ἐξέπεμψε, προστάξας τοῖς ἡγε-
μόσι περιπλεῦσαι καὶ τὴν Εὔβοιαν δεξιὰν λαβόντας
κυκλώσασθαι τοὺς πολεμίους. οἱ δ' Ἕλληνες ὥρ- 4
μουν μὲν ἐπ' Ἀρτεμισίῳ τῆς Εὐβοίας, εἶχον δὲ τὰς
πάσας τριήρεις διακοσίας καὶ ὀγδοήκοντα· καὶ τού-

1 δὲ] δὲ καὶ Bergk 2 ἀένναόν PA 7 καδμίαν P 19 τριήρεις del. Dind. 23 διακοσίας P (Herod. VIII 7), τριακοσίας v.

των ἦσαν τῶν μὲν Ἀθηναίων ἑκατὸν καὶ τετταράκοντα, αἱ δὲ λοιπαὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων. τούτων δὲ ναύαρχος μὲν ἦν Εὐρυβιάδης ὁ Σπαρτιάτης, διῴκει δὲ τὰ περὶ τὸν στόλον Θεμιστοκλῆς ὁ Ἀθηναῖος· οὗτος γὰρ διὰ σύνεσιν καὶ στρατηγίαν μεγάλης ἀποδοχῆς ἐτύγχανεν οὐ μόνον ἐν τοῖς κατὰ τὸ ναυτικὸν Ἕλλησιν, ἀλλὰ καὶ παρ' αὐτῷ τῷ Εὐρυβιάδῃ, καὶ πάντες τούτῳ προσέχοντες προθύμως
5 ὑπήκουον. προτεθείσης δὲ βουλῆς ἐν τοῖς τῶν νεῶν ἡγεμόσι περὶ τῆς ναυμαχίας, οἱ μὲν ἄλλοι πάντες τὴν ἡσυχίαν ἔκριναν ἔχειν καὶ τὸν ἐπίπλουν τῶν πολεμίων ἀναδέχεσθαι, μόνος δὲ Θεμιστοκλῆς τὴν ἐναντίαν ἀπεφήνατο γνώμην, διδάσκων ὅτι συμφέρει παντὶ τῷ στόλῳ συντεταγμένῳ πλεῖν ἐπὶ τοὺς πολεμίους· οὕτω γὰρ αὐτοὺς πλεονεκτήσειν ἀθρόαις ταῖς ναυσὶν ἐπιπλέοντας τοῖς διὰ τὴν ταραχὴν διεσπασμένην ἔχουσι τὴν τάξιν, ὡς ἂν ἐκ πολλῶν καὶ διεστηκότων λιμένων ἐκπλέουσι. τέλος δὲ κατὰ τὴν Θεμιστοκλέους κρίσιν οἱ Ἕλληνες παντὶ τῷ στόλῳ
6 τοῖς πολεμίοις ἐπέπλευσαν. τῶν δὲ βαρβάρων ἐκ πολλῶν λιμένων ἀναγομένων, τὸ μὲν πρῶτον οἱ περὶ τὸν Θεμιστοκλέα διεσπαρμένοις τοῖς Πέρσαις συμπλεκόμενοι πολλὰς μὲν ναῦς κατέδυσαν, οὐκ ὀλίγας δὲ φυγεῖν ἀναγκάσαντες μέχρι τῆς γῆς κατεδίωξαν· μετὰ δὲ ταῦτα παντὸς τοῦ στόλου συναχθέντος καὶ γενομένης ναυμαχίας ἰσχυρᾶς, μέρει

1 *ἦσαν τῶν] ἦσαν αὐτῶν cod. 9 ἐπήκουον P 13 ἀπεφήνατο Dind., ἀπεκρίνατο cod. 14 παντὶ Dind. (c. 22, 1), ἀεὶ cod.; ὅτι ἀεὶ τῷ στόλῳ συμφέρει FJK 22 διεσπαρμένοι v.

414 μὲν τῶν νεῶν ἑκάτεροι ἐπροτέρησαν, οὐδέτεροι δὲ ὁλοσχερεῖ νίκῃ πλεονεκτήσαντες νυκτὸς ἐπιλαβούσης διελύθησαν.

Μετὰ δὲ τὴν ναυμαχίαν χειμὼν ἐπιγενόμενος 13 μέγας πολλὰς ἐκτὸς τοῦ λιμένος ὁρμούσας τῶν νεῶν διέφθειρεν, ὥστε δοκεῖν τὸ θεῖον ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν Ἑλλήνων, ἵνα τοῦ πλήθους τῶν βαρβαρικῶν νεῶν ταπεινωθέντος ἀντίπαλος ἡ τῶν Ἑλλήνων δύναμις γένηται καὶ πρὸς τὰς ναυμαχίας ἀξιόχρεως διόπερ οἱ μὲν Ἕλληνες ἀεὶ μᾶλλον ἐθάρρουν, οἱ δὲ βάρβαροι ἀεὶ πρὸς τοὺς κινδύνους ἐγίνοντο δειλότεροι. οὐ μὴν ἀλλ' ἀναλαβόντες ἑαυτοὺς ἐκ τῆς ναυαγίας ἁπάσαις ταῖς ναυσὶν ἀνήχθησαν ἐπὶ τοὺς πολεμίους. οἱ δ' Ἕλληνες, προσγενομένων αὐτοῖς 2 τριήρων πεντήκοντα Ἀττικῶν, ἀντιπαρετάχθησαν τοῖς βαρβάροις. ἦν δ' αὐτῶν ἡ ναυμαχία παραπλήσιος ταῖς περὶ τὰς Θερμοπύλας μάχαις· οἱ μὲν γὰρ Πέρσαι διεγνώκεσαν βιάσασθαι τοὺς Ἕλληνας καὶ τὸν Εὔριπον διεκπλεῦσαι, οἱ δ' Ἕλληνες ἐμφράξαντες τὰ στενὰ προεμάχοντο τῶν ἐντὸς τῆς Εὐβοίας συμμαχούντων. γενομένης δὲ ναυμαχίας ἰσχυρᾶς πολλαὶ νῆες παρ' ἀμφοτέρων διεφθάρησαν, καὶ νυκτὸς ἐπιγενομένης ἠναγκάσθησαν ἀνακάμπτειν ἐπὶ τοὺς οἰκείους λιμένας. ἀριστεῦσαι δὲ ἐν ἀμφοτέραις ταῖς ναυμαχίαις φασὶ παρὰ μὲν τοῖς Ἕλλησιν Ἀθηναίους, παρὰ δὲ τοῖς βαρβάροις Σιδωνίους. μετὰ δὲ ταῦτα οἱ Ἕλληνες ἀκούσαντες τὰ 3

1 προετέρησαν cod. (semper) 7 Ἑλληνικῶν Madvig 12 αὐτοὺς v. 20 προεμάχοντο P, om. v. 22 ναῦς cod. ἀμφοτέροις malim

περὶ Θερμοπύλας γενόμενα, πυθόμενοι δὲ καὶ τοὺς
Πέρσας πεζῇ προάγειν ἐπὶ τὰς Ἀθήνας, ἠθύμησαν·
διόπερ ἀποπλεύσαντες εἰς Σαλαμῖνα διέτριβον ἐν-
4 ταῦθα. οἱ δ' Ἀθηναῖοι θεωροῦντες πανδημεὶ κιν-
δυνεύοντας τοὺς ἐν ταῖς Ἀθήναις, τέκνα [μὲν] καὶ
γυναῖκας καὶ τῶν ἄλλων χρησίμων ὅσα δυνατὸν ἦν
εἰς τὰς ναῦς ἐνθέντες διεκόμισαν εἰς Σαλαμῖνα.
5 ὁ δὲ τῶν Περσῶν ναύαρχος πυθόμενος τὸν τῶν
πολεμίων ἀπόπλουν, κατῆρεν εἰς τὴν Εὔβοιαν μετὰ
παντὸς τοῦ στόλου, καὶ τὴν τῶν Ἱστιαιέων πόλιν
βίᾳ χειρωσάμενος καὶ διαρπάσας τὴν χώραν αὐτῶν
ἐδῄωσεν.

14 Ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις Ξέρξης ἀπὸ τῶν
Θερμοπυλῶν ἀναζεύξας προῆγε διὰ τῆς Φωκέων χώ-
ρας, πορθῶν μὲν τὰς πόλεις, καταφθείρων δὲ τὰς
ἐπὶ τῆς χώρας κτήσεις. οἱ δὲ Φωκεῖς τὰ τῶν Ἑλ-
λήνων ᾑρημένοι, καὶ θεωροῦντες αὑτοὺς οὐκ ἀξιο-
μάχους ὄντας, τὰς μὲν πόλεις ἁπάσας ἐξέλιπον παν-
δημεί, πρὸς δὲ τὰς δυσχωρίας τὰς ἐν τῷ Παρνασσῷ
2 κατέφυγον. μετὰ δὲ ταῦτα ὁ βασιλεὺς τὴν μὲν τῶν
Δωριέων χώραν διεξιὼν οὐδὲν ἠδίκει· συνεμάχουν
γὰρ Πέρσαις· αὐτοῦ δὲ μέρος μὲν τῆς δυνάμεως
ἀπέλιπε, καὶ προσέταξεν εἰς Δελφοὺς ἰέναι καὶ τὸ
μὲν τέμενος τοῦ Ἀπόλλωνος ἐμπρῆσαι, τὰ δὲ ἀνα-
θήματα συλῆσαι, αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν ἄλλων βαρβά- 415
ρων προελθὼν εἰς τὴν Βοιωτίαν κατεστρατοπέδευσεν.

5 μὲν del. Dind., f. τε 6 καὶ τῶν P (c. 28, 5), τῶν τε v. 9 κατῆρεν — στόλου καὶ om. F, κατῆρεν — χειρωσάμενος om. M 10 ἱστιαίων P, ἱστιέων v. 16 τὰ Rhod., μετὰ cod. 17 αὑτοὺς PAF, αὐτοὺς cet. 19 παρνασῷ PFJ 22 αὐτοῦ Reiske, αὐτὸς cod. τῆς add. Dind.

οἱ δ' ἐπὶ τὴν σύλησιν τοῦ μαντείου πεμφθέντες 3
προῆλθον μὲν μέχρι τοῦ ναοῦ τῆς Προναίας Ἀθη-
νᾶς, ἐνταῦθα δὲ παραδόξως ὄμβρων μεγάλων καὶ
κεραυνῶν πολλῶν ἐκ τοῦ περιέχοντος πεσόντων,
πρὸς δὲ τούτοις τῶν χειμώνων πέτρας μεγάλας
ἀπορρηξάντων εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν βαρβάρων,
συνέβη διαφθαρῆναι συχνοὺς τῶν Περσῶν, πάντας
δὲ καταπλαγέντας τὴν τῶν θεῶν ἐνέργειαν φυγεῖν
ἐκ τῶν τόπων. τὸ μὲν οὖν ἐν Δελφοῖς μαντεῖον 4
δαιμονίᾳ τινὶ προνοίᾳ τὴν σύλησιν διέφυγεν· οἱ δὲ
Δελφοὶ τῆς τῶν θεῶν ἐπιφανείας ἀθάνατον ὑπό-
μνημα καταλιπεῖν τοῖς μεταγενεστέροις βουλόμενοι,
τρόπαιον ἔστησαν παρὰ τὸ τῆς Προναίας Ἀθηνᾶς
ἱερόν, ἐν ᾧ τόδε τὸ ἐλεγεῖον ἐνέγραψαν,

μνᾶμά τ' ἀλεξάνδρου πολέμου καὶ μάρτυρα νίκας
Δελφοί με στᾶσαν, Ζανὶ χαριζόμενοι
σὺν Φοίβῳ, πτολίπορθον ἀπωσάμενοι στίχα Μήδων
καὶ χαλκοστέφανον ῥυσάμενοι τέμενος.

Ξέρξης δὲ διὰ τῆς Βοιωτίας διεξιὼν τὴν μὲν τῶν 5
Θεσπιέων χώραν κατέφθειρε, τὰς δὲ Πλαταιὰς ἐρή-
μους οὔσας ἐνέπρησεν· οἱ γὰρ ἐν ταῖς πόλεσι ταύ-
ταις κατοικοῦντες ἐπεφεύγεσαν εἰς Πελοπόννησον
πανδημεί. μετὰ δὲ ταῦτα εἰς τὴν Ἀττικὴν ἐμβα-
λόντες τὴν μὲν χώραν ἐδῄωσαν, τὰς δὲ Ἀθήνας
κατέσκαψαν καὶ τοὺς τῶν θεῶν ναοὺς ἐνέπρησαν.

2 et 13 προνοίας cod., corr. Meursius (Herod. VIII 37) 3 παραδόξων cod., corr. Dind. μεγάλων καὶ] καὶ μεγάλων καὶ PAL, καὶ μεγάλων cet., τε μεγάλων καὶ Dind. 6 εἰς] ἐς P 10 ἀπέφυγεν P 15 μνάμα ξέρξου P (μνᾶμ' ἀλεξάνδρου P[1]?); μνᾶμα μ' FL, μνᾶμαν Reiske 18 χαλικοστέφανον Wieseler

τοῦ δὲ βασιλέως περὶ ταῦτα διατρίβοντος, κατέπλευσεν ὁ στόλος ἐκ τῆς Εὐβοίας εἰς τὴν Ἀττικήν, πεπορθηκὼς τήν τε Εὔβοιαν καὶ τὴν παράλιον τῆς Ἀττικῆς.

15 Κατὰ δὲ τοῦτον τὸν καιρὸν Κερκυραῖοι μὲν
πληρώσαντες ἑξήκοντα τριήρεις διέτριβον περὶ τὴν
Πελοπόννησον, ὡς μὲν αὐτοί φασιν, οὐ δυνάμενοι
κάμψαι τὸ περὶ τὸν Μαλέαν ἀκρωτήριον, ὡς δέ τινες
τῶν συγγραφέων ἱστοροῦσι, καραδοκοῦντες τὰς τοῦ
πολέμου ῥοπάς, ὅπως Περσῶν μὲν κρατησάντων
ἐκείνοις δῶσιν ὕδωρ καὶ γῆν, τῶν δ' Ἑλλήνων νι-
2 κώντων δόξωσιν αὐτοῖς βεβοηθηκέναι. οἱ δὲ περὶ
τὴν Σαλαμῖνα διατρίβοντες Ἀθηναῖοι, θεωροῦντες
τὴν Ἀττικὴν πυρπολουμένην καὶ τὸ τέμενος τῆς
Ἀθηνᾶς ἀκούοντες κατεσκάφθαι, δεινῶς ἠθύμουν.
ὁμοίως δὲ καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας πολὺς κατεῖχε
φόβος πανταχόθεν συνεληλαμένους εἰς αὐτὴν τὴν
Πελοπόννησον. ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς πάντας τοὺς ἐφ'
ἡγεμονίας τεταγμένους συνεδρεῦσαι καὶ βουλεύσα-
σθαι, κατὰ ποίους τόπους συμφέρει ποιεῖσθαι τὴν
3 ναυμαχίαν. πολλῶν δὲ καὶ ποικίλων λόγων ῥηθέν-
των, οἱ μὲν Πελοποννήσιοι, τῆς ἰδίας μόνον ἀσφα-
λείας φροντίζοντες, ἔφασαν δεῖν περὶ τὸν Ἰσθμὸν
συστήσασθαι τὸν ἀγῶνα· τετειχισμένου γὰρ αὐτοῦ
καλῶς, ἐάν τι περὶ τὴν ναυμαχίαν γένηται πταῖσμα,
δυνήσεσθαι τοὺς ἠτυχηκότας εἰς ἑτοιμοτάτην ἀσφά- 416
λειαν καταφυγεῖν τὴν Πελοπόννησον· ἐὰν δὲ συγ-

8 τὸν om. v. μαλέ*αν (eras. ι) P 11 δῶσιν P, δώσειν v. 19 ἡγεμονίᾳ FJ 20 ποιεῖσθαι Dind., πεποιῆσθαι cod. 21 λόγων om. v. (cf. 18, 55, 2. 17, 73, 5)

κλείσωσιν ἑαυτοὺς εἰς μικρὰν νῆσον τὴν Σαλαμῖνα, δυσβοηθήτοις κακοῖς περιπεσεῖσθαι. Θεμιστοκλῆς 4
δὲ συνεβούλευσε περὶ τὴν Σαλαμῖνα ποιεῖσθαι τὸν ἀγῶνα τῶν νεῶν· πολλὰ γὰρ πλεονεκτήσειν ἐν ταῖς στενοχωρίαις τοὺς ὀλίγοις σκάφεσι διαγωνιζομένους πρὸς πολλαπλασίας ναῦς. καθόλου δὲ τὸν περὶ τὸν Ἰσθμὸν τόπον ἀπεφαίνετο παντελῶς ἄθετον ἔσεσθαι πρὸς τὴν ναυμαχίαν· ἔσεσθαι γὰρ πελάγιον τὸν ἀγῶνα, καὶ τοὺς Πέρσας διὰ τὴν εὐρυχωρίαν ῥᾳδίως καταπονήσεσθαι τὰς ὀλίγας ναῦς ταῖς πολλαπλασίαις. ὁμοίως δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ διαλεχθεὶς οἰκεῖα τῆς περιστάσεως, ἅπαντας ἔπεισεν αὑτῷ συμψήφους γενέσθαι τοῦτον τὸν τρόπον.

Τέλος δὲ κοινοῦ δόγματος γενομένου περὶ Σα- **16**
λαμῖνα ναυμαχεῖν, οἱ μὲν Ἕλληνες παρεσκευάζοντο τὰ πρὸς τοὺς Πέρσας καὶ πρὸς τὸν κίνδυνον. ὁ δ' οὖν Εὐρυβιάδης παραλαβὼν τὸν Θεμιστοκλέα παρακαλεῖν ἐπεχείρει τὰ πλήθη καὶ προτρέπεσθαι πρὸς τὸν ἐπιφερόμενον κίνδυνον. οὐ μὴν τὸ πλῆθος ὑπήκουεν, ἀλλὰ πάντων καταπεπληγμένων τὸ μέγεθος τῶν Περσικῶν δυνάμεων οὐδεὶς προσεῖχε τοῖς ἡγεμόσιν, ἀλλ' ἕκαστος ἐκ τῆς Σαλαμῖνος ἐκπλεῖν ἔσπευδεν εἰς τὴν Πελοπόννησον. οὐδὲν δ' ἧττον 2
καὶ τὸ πεζὸν στρατόπεδον τῶν Ἑλλήνων ἐδεδίει τὰς τῶν πολεμίων δυνάμεις, ἥ τε τῶν περὶ Θερμοπύλας ἀπώλεια τῶν ἀξιολογωτάτων ἀνδρῶν παρείχετο κατάπληξιν, καὶ τὰ περὶ τὴν Ἀττικὴν συμπτώματα πρὸ ὀφθαλμῶν ὄντα πολλὴν ἀθυμίαν ἐνεποίει τοῖς Ἑλ-

8 πρὸς] περὶ P 12 αὑτῷ Wess. 15 Ἕλληνες] ἡγεμόνες Sintenis 24 πεζικὸν P, Περσικὸν v.

3 λησιν. οἱ δὲ σύνεδροι τῶν Ἑλλήνων ὁρῶντες τὴν
τῶν ὄχλων ταραχὴν καὶ τὴν ὅλην ἔκπληξιν, ἐψηφί-
σαντο διατειχίζειν τὸν Ἰσθμόν. καὶ ταχὺ τῶν ἔργων
συντελεσθέντων διὰ τὴν προθυμίαν καὶ τὸ πλῆθος
τῶν ἐργαζομένων, οἱ μὲν Πελοποννήσιοι ὠχύρουν
τὸ τεῖχος, διατεῖνον ἐπὶ σταδίους τετταράκοντα ἀπὸ
Λεχαίου μέχρι Κεγχρεῶν, οἱ δ' ἐν τῇ Σαλαμῖνι δια-
τρίβοντες μετὰ παντὸς τοῦ στόλου κατεπλάγησαν
ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε μηκέτι πειθαρχεῖν τοῖς ἡγεμόσιν.
17 ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς ὁρῶν τὸν μὲν ναύαρχον Εὐρυ-
βιάδην μὴ δυνάμενον περιγενέσθαι τῆς τοῦ πλήθους
ὁρμῆς, τὰς δὲ περὶ Σαλαμῖνα δυσχωρίας δύνασθαι
πολλὰ συμβαλέσθαι πρὸς τὴν νίκην, ἐμηχανήσατό
τι τοιοῦτον· ἔπεισέ τινα πρὸς τὸν Ξέρξην αὐτομο-
λῆσαι καὶ διαβεβαιώσασθαι, διότι μέλλουσιν αἱ κατὰ
Σαλαμῖνα νῆες ἀποδιδράσκειν ἐκ τῶν τόπων καὶ
2 πρὸς τὸν Ἰσθμὸν ἀθροίζεσθαι. διόπερ ὁ βασιλεὺς
διὰ τὴν πιθανότητα τῶν προσαγγελθέντων πιστεύ-
σας, ἔσπευδε κωλῦσαι τὰς ναυτικὰς δυνάμεις τῶν
Ἑλλήνων τοῖς πεζοῖς στρατοπέδοις πλησιάζειν. εὐθὺς
οὖν τὸ τῶν Αἰγυπτίων ναυτικὸν ἐξέπεμψε, προσ-
τάξας ἐμφράττειν τὸν μεταξὺ πόρον τῆς τε Σαλα- 417
μῖνος καὶ τῆς Μεγαρίδος χώρας. τὸ δὲ ἄλλο πλῆθος
τῶν νεῶν ἐξέπεμψεν ἐπὶ τὴν Σαλαμῖνα, προστάξας
ἐξάπτεσθαι τῶν πολεμίων καὶ ναυμαχίᾳ κρίνειν τὸν
ἀγῶνα. ἦσαν δὲ αἱ τριήρεις διατεταγμέναι κατὰ
ἔθνος ἑξῆς, ἵνα διὰ τὴν ὁμοφωνίαν καὶ γνῶσιν
3 προθύμως ἀλλήλοις βοηθῶσιν. οὕτω δὲ ταχθέντος

7 κεγχραίων P 14 τὸν om. P

τοῦ ναυτικοῦ στόλου, τὸ μὲν δεξιὸν κέρας ἐπεῖχον Φοίνικες, τὸ δ' εὐώνυμον οἱ μετὰ τῶν Περσῶν ὄντες Ἕλληνες. οἱ δὲ τῶν Ἰώνων ἡγεμόνες ἀπέστειλαν ἄνδρα Σάμιον πρὸς τοὺς Ἕλληνας τὸν διασαφήσοντα περὶ τῶν δεδογμένων τῷ βασιλεῖ καὶ περὶ τῆς ὅλης ἐκτάξεως, καὶ διότι κατὰ τὴν μάχην ἀποστήσονται τῶν βαρβάρων. τοῦ δὲ Σαμίου λάθρᾳ 4
διανηξαμένου καὶ περὶ τούτου διασαφήσαντος τοῖς περὶ τὸν Εὐρυβιάδην, ὁ μὲν Θεμιστοκλῆς, κατὰ νοῦν αὐτῷ προκεχωρηκότος τοῦ στρατηγήματος, περιχαρὴς ἦν καὶ τὰ πλήθη παρεκάλεσεν εἰς τὸν κίνδυνον, οἱ δ' Ἕλληνες ἐπὶ τῇ τῶν Ἰώνων ἐπαγγελίᾳ θαρρήσαντες, καὶ τῆς περιστάσεως βιαζομένης αὐτοὺς παρὰ τὴν ἰδίαν προαίρεσιν ναυμαχεῖν, ἀπὸ τῆς Σαλαμῖνος προθύμως συγκατέβαινον εἰς τὴν ναυμαχίαν. τέλος δὲ τῶν περὶ τὸν Εὐρυβιάδην καὶ 18
Θεμιστοκλέα διαταξάντων τὰς δυνάμεις, τὸ μὲν εὐώνυμον μέρος ἐπεῖχον Ἀθηναῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι, πρὸς τὸ τῶν Φοινίκων ναυτικὸν ἀντιταχθησόμενοι· μεγάλην γὰρ οἱ Φοίνικες ὑπεροχὴν εἶχον διά τε τὸ πλῆθος καὶ διὰ τὴν ἐκ προγόνων ἐν τοῖς ναυτικοῖς ἔργοις ἐμπειρίαν· Αἰγινῆται δὲ καὶ Μεγαρεῖς τὸ 2
δεξιὸν κέρας ἀνεπλήρουν· οὗτοι γὰρ ἐδόκουν εἶναι ναυτικώτατοι μετὰ τοὺς Ἀθηναίους καὶ μάλιστα φιλοτιμήσεσθαι διὰ τὸ μόνους τῶν Ἑλλήνων μηδεμίαν ἔχειν καταφυγήν, εἴ τι συμβαίη πταῖσμα κατὰ τὴν ναυμαχίαν· τὴν δὲ μέσην τάξιν ἐπεῖχε τὸ λοιπὸν τῶν Ἑλλήνων πλῆθος. οὗτοι μὲν οὖν τοῦτον

6 διότι P^1, ὅτι P^2 25 φιλοτιμηθήσεσθαι cod. (cf. I p. XL) 26 συμβαίνει P

τὸν τρόπον συνταχθέντες ἐξέπλευσαν, καὶ τὸν πόρον
3 μεταξὺ Σαλαμῖνος καὶ Ἡρακλείου κατεῖχον· ὁ δὲ
βασιλεὺς τῷ μὲν ναυάρχῳ προσέταξεν ἐπιπλεῖν τοῖς
πολεμίοις, αὐτὸς δ' εἰς τὸν ἐναντίον τόπον τῆς Σα-
λαμῖνος παρῆλθεν, ἐξ οὗ θεωρεῖν ἦν τὴν ναυμαχίαν
4 γινομένην. οἱ δὲ Πέρσαι τὸ μὲν πρῶτον πλέοντες
διετήρουν τὴν τάξιν, ἔχοντες πολλὴν εὐρυχωρίαν·
ὡς δ' εἰς τὸ στενὸν ἦλθον, ἠναγκάζοντο τῶν νεῶν
τινας ἀπὸ τῆς τάξεως ἀποσπᾶν, καὶ πολὺν ἐποίουν
5 θόρυβον. ὁ δὲ ναύαρχος προηγούμενος τῆς τάξεως
καὶ πρῶτος συνάψας μάχην διεφθάρη λαμπρῶς ἀγω-
νισάμενος. τῆς δὲ νεὼς βυθισθείσης, ταραχὴ κα-
τέσχε τὸ ναυτικὸν τῶν βαρβάρων· πολλοὶ μὲν γὰρ
ἦσαν οἱ προστάττοντες, οὐ ταὐτὰ δ' ἕκαστος παρήγ-
γελλε. διὸ καὶ τοῦ πλεῖν εἰς τοὔμπροσθεν ἐπέσχον,
ἀνακωχεύοντες δ' ἀνεχώρουν εἰς τὴν εὐρυχωρίαν.
6 οἱ δὲ Ἀθηναῖοι θεωροῦντες τὴν ταραχὴν τῶν βαρ-
βάρων ἐπέπλεον τοῖς πολεμίοις, καὶ τὰς μὲν τοῖς
ἐμβόλοις ἔτυπτον, ὧν δὲ τοὺς ταρσοὺς παρέσυρον· 418
τῆς δ' εἰρεσίας οὐχ ὑπηρετούσης, πολλαὶ τῶν Περ-
σῶν τριήρεις πλάγιαι γινόμεναι ταῖς ἐμβολαῖς πυ-
κνῶς κατετιτρώσκοντο. διὸ καὶ πρύμναν μὲν ἀνα-
κρούεσθαι κατέπαυσαν, εἰς τοὐπίσω δὲ πλέουσαι
19 προτροπάδην ἔφευγον. τῶν δὲ Φοινισσῶν καὶ Κυ-
πρίων νεῶν ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων χειρουμένων, αἱ
τῶν Κιλίκων καὶ Παμφύλων, ἔτι δὲ [καὶ] Λυκίων
νῆες, ἐχόμεναι τούτων οὖσαι, τὸ μὲν πρῶτον εὐρώ-

4 τόπον] λόφον Reiske 5 ἦν om. P et post γινομένην in margine add. ἔμελλεν P[1] 20 δ' εἰρεσίας P, διηρεσίας AFKL 21 τοῖς ἐμβόλοις Cobet 26 καὶ om. P

στως ἀντείχοντο, ὡς δ' εἶδον τὰς κρατίστας ναῦς
πρὸς φυγὴν ὡρμημένας, καὶ αὐταὶ τὸν κίνδυνον
ἐξέλιπον. ἐπὶ δὲ θατέρου κέρατος γενομένης καρ- 2
τερᾶς ναυμαχίας μέχρι μέν τινος ἰσόρροπος ἦν ὁ
κίνδυνος· ὡς δὲ οἱ Ἀθηναῖοι πρὸς τὴν γῆν κατα-
διώξαντες τοὺς Φοίνικας καὶ Κυπρίους ἐπέστρεψαν,
ἐκβιασθέντες ὑπὸ τούτων ἐτράπησαν οἱ βάρβαροι
καὶ πολλὰς ναῦς ἀπέβαλον. οἱ μὲν οὖν Ἕλληνες 3
τοῦτον τὸν τρόπον προτερήσαντες ἐπιφανεστάτῃ ναυ-
μαχίᾳ τοὺς βαρβάρους ἐνίκησαν· κατὰ δὲ τὸν κίν-
δυνον διεφθάρησαν νῆες τῶν μὲν Ἑλλήνων τεττα-
ράκοντα, τῶν δὲ Περσῶν ὑπὲρ τὰς διακοσίας χωρὶς
τῶν σὺν αὐτοῖς ἀνδράσι ληφθεισῶν. ὁ δὲ βασι- 4
λεὺς παρ' ἐλπίδας ἡττημένος τῶν μὲν Φοινίκων τῶν
ἀρξάντων τῆς φυγῆς τοὺς αἰτιωτάτους ἀπέκτεινε,
τοῖς δ' ἄλλοις ἠπείλησεν ἐπιθήσειν τὴν προσήκου-
σαν τιμωρίαν. οἱ δὲ Φοίνικες φοβηθέντες τὰς ἀπει-
λὰς τὸ μὲν πρῶτον εἰς τὴν Ἀττικὴν κατέπλευσαν,
τῆς δὲ νυκτὸς ἐπιγενομένης ἀπῆραν εἰς τὴν Ἀσίαν.
Θεμιστοκλῆς δὲ δόξας αἴτιος γενέσθαι τῆς νίκης, 5
ἕτερον οὐκ ἔλαττον τούτου στρατήγημα ἐπενόησε.
φοβουμένων γὰρ τῶν Ἑλλήνων πεζῇ διαγωνίζεσθαι
πρὸς τοσαύτας μυριάδας, ἐταπείνωσε πολὺ τὰς δυ-
νάμεις τῶν πεζῶν στρατοπέδων τοιῷδέ τινι τρόπῳ.
τὸν παιδαγωγὸν τῶν ἰδίων υἱῶν ἀπέστειλε πρὸς τὸν
Ξέρξην δηλώσοντα, διότι μέλλουσιν οἱ Ἕλληνες πλεύ-
σαντες ἐπὶ τὸ ζεῦγμα λύειν τὴν γέφυραν. διόπερ 6
ὁ βασιλεὺς πιστεύσας τοῖς λόγοις διὰ τὴν πιθανό-

2 αὗται AF 11 ναῦς cod.

τητα, περίφοβος ἐγένετο μὴ τῆς εἰς τὴν Ἀσίαν ἐπανόδου στερηθῇ, τῶν Ἑλλήνων θαλαττοκρατούντων, ἔγνω δὲ τὴν ταχίστην διαβαίνειν ἐκ τῆς Εὐρώπης εἰς τὴν Ἀσίαν, καταλιπὼν Μαρδόνιον ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῶν ἀρίστων ἱππέων τε καὶ πεζῶν, ὧν ὁ σύμπας ἀριθμὸς ὑπῆρχεν οὐκ ἐλάττων τῶν τετταράκοντα μυριάδων. Θεμιστοκλῆς μὲν οὖν δυσὶ στρατηγήμασι χρησάμενος μεγάλων προτερημάτων αἴτιος ἐγένετο τοῖς Ἕλλησι. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Ἑλλάδα πραχθέντα ἐν τούτοις ἦν.

20 *Ἡμεῖς δὲ ἀρκούντως διεληλυθότες περὶ τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην πραχθέντων, μεταβιβάσομεν τὴν διήγησιν ἐπὶ τὰς ἑτερογενεῖς πράξεις. Καρχηδόνιοι γὰρ συντεθειμένοι πρὸς Πέρσας τοῖς αὐτοῖς καιροῖς καταπολεμῆσαι τοὺς κατὰ τὴν Σικελίαν Ἕλληνας, μεγάλας παρασκευὰς ἐποιήσαντο τῶν πρὸς τὸν πό-* 419
λεμον χρησίμων. ὡς δ' εὐτρεπῆ πάντα αὐτοῖς ὑπῆρχε, στρατηγὸν εἵλοντο Ἀμίλκωνα, τὸν μάλιστα
2 *παρ' αὐτοῖς θαυμαζόμενον προκρίναντες. οὗτος δὲ παραλαβὼν πεζάς τε καὶ ναυτικὰς δυνάμεις μεγάλας ἐξέπλευσεν ἐκ τῆς Καρχηδόνος, ἔχων πεζὴν μὲν δύναμιν οὐκ ἐλάττω τῶν τριάκοντα μυριάδων, ναῦς δὲ μακρὰς πλείους τῶν διακοσίων, καὶ χωρὶς πολλὰς ναῦς φορτίδας τὰς κομιζούσας τὴν ἀγοράν, ὑπὲρ τὰς τρισχιλίας. οὗτος μὲν οὖν διανύσας τὸ Λιβυ-*

3 *δὲ*] *δὲ δια* P 6 *τετταράκοντα*] *τριάκοντα* Wess. (cf. 28, 4 et 30, 1) 10 *πραχθέντα*] *τοῖς Ἕλλησιν* add. P 14 *συντιθέμενοι* cod., corr. Dind. 18 *ἰμίλκωνα* P, *μίλκωνα* HL, *μίλωνα* A 23 *διακοσίων* Dind. (cf. 1, 5 et 37, 1, 3), *δισχιλίων* cod. *πολλὰς* del. Madvig 25 *τρισχιλίους* P

κὸν πέλαγος καὶ χειμασθεὶς ἀπέβαλε τῶν σκαφῶν
τὰ κομίζοντα τοὺς ἱππεῖς καὶ τὰ ἅρματα. κατα-
πλεύσας δὲ τῆς Σικελίας εἰς τὸν ἐν τῷ Πανόρμῳ
λιμένα διαπεπολεμηκέναι τὸν πόλεμον ἔφησε· πεφο-
βῆσθαι γὰρ μήποτε ἡ θάλαττα τοὺς Σικελιώτας
ἐξέληται τῶν κινδύνων. ἐπὶ δὲ τρεῖς ἡμέρας ἀνα- 3
λαβὼν τοὺς στρατιώτας καὶ διορθωσάμενος τὴν ἐν
τῷ χειμῶνι γενομένην ναυαγίαν, προῆγε μετὰ τῆς
δυνάμεως ἐπὶ τὴν Ἱμέραν, συμπαραπλέοντος τοῦ
ναυτικοῦ. ὡς δ' ἦλθε πλησίον τῆς προειρημένης
πόλεως, δύο παρεμβολὰς ἔθετο, τὴν μὲν τῷ πεζῷ
στρατεύματι, τὴν δὲ τῇ ναυτικῇ δυνάμει. καὶ τὰς
μὲν μακρὰς ναῦς ἁπάσας ἐνεώλκησε καὶ τάφρῳ βα-
θείᾳ καὶ τείχει ξυλίνῳ περιέλαβε, τὴν δὲ τῶν πε-
ζῶν παρεμβολὴν ὠχύρωσεν ἀντιπρόσωπον ποιήσας
τῇ πόλει καὶ παρεκτείνας ἀπὸ τοῦ ναυτικοῦ παρα-
τειχίσματος μέχρι τῶν ὑπερκειμένων λόφων. καθό- 4
λου δὲ πᾶν τὸ πρὸς δυσμὰς μέρος καταλαβόμενος,
τὴν μὲν ἀγορὰν ἅπασαν ἐκ τῶν φορτίδων νεῶν
ἐξείλετο, τὰ δὲ πλοῖα ἅπαντα ταχέως ἐξαπέστειλε,
προστάξας ἔκ τε τῆς Λιβύης καὶ Σαρδοῦς σῖτον καὶ
τὴν ἄλλην ἀγορὰν κομίζειν. αὐτὸς δὲ τοὺς ἀρίστους 5
τῶν στρατιωτῶν ἀναλαβὼν ἧκεν ἐπὶ τὴν πόλιν, καὶ
τῶν Ἱμεραίων τοὺς ἐπεξιόντας τρεψάμενος καὶ πολ-
λοὺς ἀνελὼν κατεπλήξατο τοὺς ἐν τῇ πόλει. διὸ
καὶ Θήρων ὁ Ἀκραγαντίνων δυνάστης, ἔχων δύνα-
μιν ἱκανὴν καὶ παραφυλάττων τὴν Ἱμέραν, φοβηθεὶς
εὐθὺς ἀπέστειλεν εἰς τὰς Συρακούσας, ἀξιῶν τὸν

8 γινομένην P, om. FJM 10 ἦλθον P 20 πλοῖα P, λοιπὰ v.

21 Γέλωνα βοηθεῖν τὴν ταχίστην. ὁ δὲ Γέλων καὶ
αὐτὸς ἡτοιμακὼς ἦν τὴν δύναμιν, πυθόμενος δὲ τὴν
τῶν Ἱμεραίων ἀθυμίαν ἀνέζευξεν ἐκ τῶν Συρακου-
σῶν κατὰ σπουδήν, ἔχων πεζοὺς μὲν οὐκ ἐλάττους
τῶν πεντακισμυρίων, ἱππεῖς δὲ ὑπὲρ τοὺς πεντα-
κισχιλίους. διανύσας δὲ ταχέως τὴν ὁδὸν καὶ πλη-
σιάσας τῇ πόλει τῶν Ἱμεραίων, ἐποίησε θαρρεῖν
τοὺς πρότερον καταπεπληγμένους τὰς τῶν Καρχη-
2 δονίων δυνάμεις. αὐτὸς μὲν γὰρ στρατοπεδείαν
οἰκείαν βαλόμενος τῶν περὶ τὴν πόλιν τόπων, ταύ-
την μὲν ὠχύρωσε τάφρῳ βαθείᾳ καὶ χαρακώματι
περιλαβών, τοὺς δ' ἱππεῖς ἅπαντας ἐξαπέστειλεν ἐπὶ
τοὺς κατὰ τὴν χώραν πλανωμένους τῶν πολεμίων
καὶ περὶ τὰς ὠφελείας διατρίβοντας. οὗτοι δὲ πα- 420
ραδόξως ἐπιφανέντες διεσπαρμένοις ἀτάκτως κατὰ
τὴν χώραν, τοσούτους ἀνῆγον αἰχμαλώτους ὅσους
ἕκαστος ἄγειν ἠδύνατο. εἰσαχθέντων δὲ αἰχμαλώ-
των εἰς τὴν πόλιν πλειόνων ἢ μυρίων, ὁ μὲν Γέλων
μεγάλης ἀποδοχῆς ἐτύγχανεν, οἱ δὲ κατὰ τὴν Ἱμέ-
3 ραν κατεφρόνησαν τῶν πολεμίων. ἀκόλουθα δὲ
τούτοις πράττων ὁ μὲν Γέλων ἁπάσας τὰς πύλας,
ἃς διὰ φόβον πρότερον ἐνῳκοδόμησαν οἱ περὶ Θή-
ρωνα, ταύτας τοὐναντίον διὰ τὴν καταφρόνησιν ἐξῳ-
κοδόμησε, καὶ ἄλλας προσκατεσκεύασε, δι' ὧν ἦν
εὐχρηστεῖσθαι πρὸς τὰς κατεπειγούσας χρείας. κα-
θόλου δὲ Γέλων στρατηγίᾳ καὶ συνέσει διαφέρων
εὐθὺς ἐζήτει, δι' οὗ τρόπου καταστρατηγήσας τοὺς

10 βαλλόμενος P 16 ὅσους P, ὅσον v. 22 ἀνῳκοδόμησαν cod., corr. Wess. 25 εὐχρηστεῖσθαι P (ut coni. Madvig), εὔχρηστός τε v. τὰς om. P

βαρβάρους ἀκινδύνως αὐτῶν ἄρδην ἀνελεῖ τὴν δύναμιν. συνεβάλετο δὲ αὐτῷ καὶ τὸ αὐτόματον πρὸς τὴν ἐπίνοιαν μεγάλα, τοιαύτης γενομένης περιστάσεως. κρίναντος αὐτοῦ τὰς τῶν πολεμίων ναῦς 4
ἐμπρῆσαι, καὶ τοῦ Ἀμίλκα διατρίβοντος μὲν κατὰ τὴν ναυτικὴν στρατοπεδείαν, παρασκευαζομένου δὲ θύειν τῷ Ποσειδῶνι μεγαλοπρεπῶς, ἧκον ἀπὸ τῆς χώρας ἱππεῖς ἄγοντες πρὸς τὸν Γέλωνα βιβλιαφόρον ἐπιστολὰς κομίζοντα παρὰ Σελινουντίων, ἐν αἷς ἦν γεγραμμένον, ὅτι πρὸς ἣν ἔγραψεν ἡμέραν Ἀμίλκας ἀποστεῖλαι τοὺς ἱππεῖς, πρὸς αὐτὴν ἐκπέμψουσιν. οὔσης δὲ τῆς ἡμέρας ταύτης καθ' ἣν ἔμελλε συν- 5
τελεῖν τὴν θυσίαν Ἀμίλκας, κατὰ ταύτην Γέλων ἀπέστειλεν ἰδίους ἱππεῖς, οἷς ἦν προστεταγμένον περιελθεῖν τοὺς πλησίον τόπους καὶ προσελαύνειν ἅμ' ἡμέρᾳ πρὸς τὴν ναυτικὴν στρατοπεδείαν, ὡς ὄντας Σελινουντίων συμμάχους, γενομένους δ' ἐντὸς τοῦ ξυλίνου τείχους τὸν μὲν Ἀμίλκαν ἀποκτεῖναι, τὰς δὲ ναῦς ἐμπρῆσαι. ἐξέπεμψε δὲ καὶ σκοποὺς εἰς τοὺς ὑπερκειμένους λόφους, οἷς προσέταξεν, ὅταν ἴδωσι τοὺς ἱππεῖς γενομένους ἐντὸς τοῦ τείχους, ἆραι τὸ σύσσημον. αὐτὸς δ' ἅμ' ἡμέρᾳ τὴν δύναμιν διατεταχὼς ἀνέμενε τὴν ἀπὸ τῶν σκοπῶν ἐσομένην δήλωσιν. τῶν δ' ἱππέων ἅμα τῇ κατὰ τὸν 22
ἥλιον ἀνατολῇ προσιππευσάντων τῇ ναυτικῇ τῶν Καρχηδονίων στρατοπεδείᾳ, καὶ προσδεχθέντων ὑπὸ τῶν φυλάκων ὡς συμμάχων, οὗτοι μὲν εὐθὺς προσ-

1 ἀνέλῃ cod., corr. Hert. 11 αὐτὴν] αὐτὸν Rhod. 15 τόπους] λόφους Reiske 18 τείχους — 21 ἐντὸς τοῦ om. L

δραμόντες τῷ Ἀμίλκᾳ περὶ τὴν θυσίαν γινομένῳ,
τοῦτον μὲν ἀνεῖλον, τὰς δὲ ναῦς ἐνέπρησαν· ἔπειτα
τῶν σκοπῶν ἀράντων τὸ σύσσημον, ὁ Γέλων πάσῃ
τῇ δυνάμει συντεταγμένῃ προῆγεν ἐπὶ τὴν παρεμ-
2 βολὴν τῶν Καρχηδονίων. οἱ δὲ ἐν τῇ στρατοπεδείᾳ 421
τῶν Φοινίκων ἡγεμόνες τὸ μὲν πρῶτον ἐξαγαγόντες
τὴν δύναμιν ἀπήντων τοῖς Σικελιώταις καὶ συν-
άψαντες μάχην εὐρώστως ἠγωνίζοντο· ὁμοῦ δὲ ταῖς
σάλπιγξιν ἐν ἀμφοτέροις τοῖς στρατοπέδοις ἐσήμαι-
νον τὸ πολεμικόν, καὶ κραυγὴ τῶν δυνάμεων ἐναλ-
λὰξ ἐγίνετο, φιλοτιμουμένων ἀμφοτέρων τῷ μεγέθει
3 τῆς βοῆς ὑπεράραι τοὺς ἀντιτεταγμένους. πολλοῦ
δὲ γενομένου φόνου, καὶ τῆς μάχης δεῦρο κἀκεῖσε
ταλαντευομένης, ἄφνω τῆς κατὰ τὰς ναῦς φλογὸς
ἀρθείσης εἰς ὕψος, καί τινων ἀπαγγειλάντων τὸν
τοῦ στρατηγοῦ φόνον, οἱ μὲν Ἕλληνες ἐθάρρησαν,
καὶ ταῖς φωναῖς καὶ ταῖς ἐλπίσι τῆς νίκης ἐπαρ-
θέντες τοῖς φρονήμασιν ἐπέκειντο θρασύτερον τοῖς
βαρβάροις, οἱ δὲ Καρχηδόνιοι καταπλαγέντες καὶ
4 τὴν νίκην ἀπογνόντες πρὸς φυγὴν ἐτράπησαν. τοῦ
δὲ Γέλωνος παραγγείλαντος μηδένα ζωγρεῖν, πολὺς
ἐγένετο φόνος τῶν φευγόντων, καὶ πέρας κατεκό-
πησαν αὐτῶν οὐκ ἐλάττους τῶν πεντεκαίδεκα μυ-
ριάδων. οἱ δὲ λοιποὶ φυγόντες ἐπί τινα τόπον
ἐρυμνὸν τὸ μὲν πρῶτον ἠμύνοντο τοὺς βιαζομένους,

1 γενομένῳ AL 4 *προῆγεν] προσήγαγεν FKM, προσῆγεν cet. 6 ἐξάγοντες cod., corr. Eich. 7 Σικελοῖς cod., corr. Wess. 17 ταῖς φωναῖς καὶ (καὶ om. edit.) del. Reiske; ἐθάρρησαν ταῖς ἐμφανεστάταις (ἀσφαλεστάταις Wurm, φανείσαις Madvig); ἐλπίσι τῆς νίκης καὶ ἐπαρθέντες Bezzel 18 τοῖς φρονήμασιν del. Bek. 24 φεύγοντες cod., corr. Dind.

ἄνυδρον δὲ κατειληφότες τόπον καὶ τῷ δίψει πιεζό-
μενοι ἠναγκάσθησαν ἑαυτοὺς παραδοῦναι τοῖς κρα-
τοῦσι. Γέλων δὲ ἐπιφανεστάτῃ μάχῃ νικήσας, καὶ 5
ταύτην κατωρθωκὼς μάλιστα διὰ τῆς ἰδίας στρατη-
γίας, περιβόητον ἔσχε τὴν δόξαν οὐ μόνον παρὰ
τοῖς Σικελιώταις, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν·
οὐδεὶς γὰρ τῶν πρὸ αὐτοῦ μνημονεύεται τοιούτῳ 6
στρατηγήματι κεχρημένος, οὐδὲ πλείονας ἐν μιᾷ
παρατάξει κατακόψας τῶν βαρβάρων οὐδὲ πλῆθος
αἰχμαλώτων τοσοῦτον χειρωσάμενος. διὸ καὶ πολλοὶ 23
τῶν συγγραφέων παραβάλλουσι ταύτην τὴν μάχην
τῇ περὶ Πλαταιὰς γενομένῃ τοῖς Ἕλλησι καὶ στρα-
τήγημα τὸ Γέλωνος τοῖς ἐπινοήμασι τοῖς Θεμιστο-
κλέους, καὶ τὸ πρωτεῖον διὰ τὰς ἀμφοτέρων ὑπερ-
βολὰς τῆς ἀρετῆς οἱ μὲν τούτοις, οἱ δὲ τοῖς ἑτέροις
ἀπονέμουσι. καὶ γὰρ τῶν κατὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ 2
τῶν κατὰ τὴν Σικελίαν πρὸ τῆς μάχης καταπε-
πληγμένων τὸ πλῆθος τῶν βαρβαρικῶν δυνάμεων,
οἱ κατὰ Σικελίαν πρότερον νικήσαντες ἐποίησαν
τοὺς κατὰ τὴν Ἑλλάδα θαρρῆσαι, πυθομένους τὴν
τοῦ Γέλωνος νίκην· καὶ τῶν τὴν ὅλην ἡγεμονίαν
παρ' ἀμφοτέροις ἐσχηκότων παρὰ μὲν τοῖς Πέρσαις
διαπεφευγέναι τὸν βασιλέα καὶ πολλὰς μυριάδας
μετ' αὐτοῦ, παρὰ δὲ τοῖς Καρχηδονίοις μὴ μόνον
ἀπολέσθαι τὸν στρατηγόν, ἀλλὰ καὶ τοὺς μετασχόν-
τας τοῦ πολέμου κατακοπῆναι, καὶ τὸ δὴ λεγόμενον

12 στρατήγημα τὸ] στρατηγήματα P, στρατηγήματος AFK 16 γὰρ τῶν — τὴν Σικελίαν om. FJKM post δυνάμεων inserentes: τῶν κατὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ κατὰ τὴν Σικελίαν Ἑλλήνων 22 Πέρσαις] συνέβη add. Reiske et Madvig

3 μηδὲ ἄγγελον εἰς τὴν Καρχηδόνα διασωθῆναι. πρὸς 422
δὲ τούτοις τοὺς ἐπιφανεστάτους τῶν ἡγεμόνων παρὰ
μὲν τοῖς Ἕλλησι Παυσανίαν καὶ Θεμιστοκλέα, τὸν
μὲν ὑπὸ τῶν ἰδίων πολιτῶν θανατωθῆναι διὰ πλεο-
νεξίαν καὶ προδοσίαν, τὸν δ' ἐξ ἁπάσης τῆς Ἑλλά-
δος ἐξελαθέντα καταφυγεῖν πρὸς τὸν ἐχθρότατον
Ξέρξην καὶ παρ' ἐκείνῳ βιῶσαι μέχρι τῆς τελευτῆς,
Γέλωνα δὲ μετὰ τὴν μάχην ἀεὶ καὶ μᾶλλον ἀπο-
δοχῆς τυγχάνοντα παρὰ τοῖς Συρακοσίοις ἐγγηρᾶσαι
τῇ βασιλείᾳ καὶ τελευτῆσαι θαυμαζόμενον, καὶ το-
σοῦτον ἰσχῦσαι τὴν πρὸς αὐτὸν εὔνοιαν παρὰ τοῖς
πολίταις, ὥστε καὶ τρισὶν ἐκ τῆς οἰκίας τῆς ἐκείνου
τὴν ἀρχὴν διαφυλαχθῆναι.

Ἀλλὰ γὰρ τούτων οἱ δικαίαν δόξαν κεκτημένοι
τοὺς προσήκοντας ἐπαίνους καὶ παρ' ἡμῶν ἔχουσιν,
24 ἐπὶ δὲ τὸ συνεχὲς τοῖς προειρημένοις μεταβησόμεθα.
συνέβη γὰρ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τὸν Γέλωνα νικῆσαι καὶ
τοὺς περὶ Θερμοπύλας μετὰ Λεωνίδου διαγωνίσα-
σθαι πρὸς Ξέρξην, ὥσπερ ἐπίτηδες τοῦ δαιμονίου
περὶ τὸν αὐτὸν καιρὸν ποιήσαντος γενέσθαι τήν τε
καλλίστην νίκην καὶ τὴν ἐνδοξοτάτην ἧτταν. μετὰ
2 δὲ τὴν γενομένην μάχην πρὸς τῇ πόλει τῶν Ἱμε-
ραίων εἴκοσι νῆες μακραὶ διέφυγον τὸν κίνδυνον,
ἃς Ἀμίλκας ἐνεώλκησε πρὸς τὰς ἀναγκαίας χρείας.
διὸ καὶ τῶν ἀνδρῶν σχεδὸν ἁπάντων τῶν μὲν ἀνῃ-
ρημένων, τῶν δὲ ἐζωγρημένων, ἔφθασαν αὗται τὸν
ἀπόπλουν ποιησάμεναι. πολλοὺς δὲ τῶν φευγόντων

3 Παυσανίου καὶ Θεμιστοκλέους cod., corr. Steph. 7 τῆς om. v. 12 τῆς οἰκίας τῆς P, τῆς οἰκίας v. 14 γὰρ PL, γὰρ περὶ cet. 23 ναῦς cod. (cf. I p. LXI) 24 Ἀμίλκας] ὁ μίλκας P[1]; οὐκ add. Rhod. (c. 20, 3)

ἀναλαβοῦσαι, καὶ διὰ τοῦτο κατάγομοι γενόμεναι,
περιέπεσον χειμῶνι καὶ πᾶσαι διεφθάρησαν· ὀλίγοι
δέ τινες ἐν μικρῷ σκάφει διασωθέντες εἰς Καρχη-
δόνα διεσάφησαν τοῖς πολίταις, σύντομον ποιησά-
μενοι τὴν ἀπόφασιν, ὅτι πάντες οἱ διαβάντες εἰς
τὴν Σικελίαν ἀπολώλασιν. οἱ δὲ Καρχηδόνιοι παρ' 3
ἐλπίδας μεγάλῃ συμφορᾷ περιπεσόντες ἐπὶ τοσοῦτο
κατεπλάγησαν, ὥστε τὰς νύκτας ἅπαντας διαγρυπνεῖν
φυλάττοντας τὴν πόλιν, ὡς τοῦ Γέλωνος πάσῃ τῇ
δυνάμει παραχρῆμα διεγνωκότος πλεῖν ἐπὶ τὴν Καρ-
χηδόνα. διὰ δὲ τὸ πλῆθος τῶν ἀπολωλότων ἥ τε 4
πόλις ἐπένθησε κοινῇ καὶ κατ' ἰδίαν αἱ τῶν ἰδιω-
τῶν οἰκίαι κλαυθμοῦ καὶ πένθους ἐπληροῦντο. οἱ
μὲν γὰρ υἱούς, οἱ δὲ ἀδελφοὺς ἐπεζήτουν, πλεῖστοι
δὲ παῖδες ὀρφανοὶ πατέρων γεγονότες ἔρημοι ὠδύ-
ροντο τόν τε τῶν γεγεννηκότων θάνατον καὶ τὴν
ἰδίαν ἐρημίαν τῶν βοηθούντων. οἱ δὲ Καρχηδόνιοι
φοβούμενοι μὴ φθάσῃ διαβὰς εἰς Λιβύην Γέλων,
εὐθὺς ἐξέπεμψαν πρὸς αὐτὸν πρεσβευτὰς αὐτοκρά-
τορας τοὺς δυνατωτάτους εἰπεῖν τε καὶ βουλεύ-
σασθαι.

Ὁ δὲ Γέλων μετὰ τὴν νίκην τούς τε ἱππεῖς τοὺς 25
ἀνελόντας τὸν Ἀμίλκαν δωρεαῖς ἐτίμησε καὶ τῶν
ἄλλων τοὺς ἠνδραγαθηκότας ἀριστείοις ἐκόσμησε.
τῶν δὲ λαφύρων τὰ καλλιστεύοντα παρεφύλαξε,
βουλόμενος τοὺς ἐν ταῖς Συρακούσαις νεὼς κοσμῆ-
423 σαι τοῖς σκύλοις· τῶν δ' ἄλλων πολλὰ μὲν ἐν Ἱμέρᾳ
προσήλωσε τοῖς ἐπιφανεστάτοις τῶν ἱερῶν, τὰ δὲ

19 πρὸς] εἰς P

λοιπὰ μετὰ τῶν αἰχμαλώτων διεμέρισε τοῖς συμμά-
χοις, κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν συστρατευσάντων τὴν
2 ἀναλογίαν ποιησάμενος. αἱ δὲ πόλεις εἰς πέδας
κατέστησαν τοὺς διαιρεθέντας αἰχμαλώτους, καὶ τὰ
δημόσια τῶν ἔργων διὰ τούτων ἐπεσκεύαζον. πλεί-
στους δὲ λαβόντες Ἀκραγαντῖνοι τήν τε πόλιν αὐ-
τῶν καὶ τὴν χώραν ἐκόσμησαν· τοσοῦτον γὰρ παρ'
αὐτοῖς τῶν ἡλωκότων ἦν τὸ πλῆθος, ὥστε πολλοὺς
τῶν ἰδιωτῶν παρ' αὐτοῖς ἔχειν δεσμώτας πεντακο-
σίους. συνεβάλετο γὰρ αὐτοῖς πρὸς τὸ πλῆθος τῶν
αἰχμαλώτων οὐ μόνον ὅτι πολλοὺς στρατιώτας ἀπε-
σταλκότες ἦσαν ἐπὶ τὴν μάχην, ἀλλὰ καὶ διότι γε-
νομένης τῆς τροπῆς πολλοὶ τῶν φευγόντων εἰς τὴν
μεσόγειον ἀνεχώρησαν, μάλιστα δὲ εἰς τὴν Ἀκρα-
γαντίνων, ὧν ἁπάντων ὑπὸ τῶν Ἀκραγαντίνων
3 ζωγρηθέντων ἔγεμεν ἡ πόλις τῶν ἑαλωκότων. πλεί-
στων δὲ εἰς τὸ δημόσιον ἀνενεχθέντων, οὗτοι μὲν
τοὺς λίθους ἔτεμνον, ἐξ ὧν οὐ μόνον οἱ μέγιστοι
τῶν θεῶν ναοὶ κατεσκευάσθησαν, ἀλλὰ καὶ πρὸς
τὰς τῶν ὑδάτων ἐκ τῆς πόλεως ἐκροὰς ὑπόνομοι
κατεσκευάσθησαν τηλικοῦτοι τὸ μέγεθος, ὥστε ἀξιο-
θέατον εἶναι τὸ κατασκεύασμα, καίπερ διὰ τὴν εὐ-
τέλειαν καταφρονούμενον. ἐπιστάτης δὲ γενόμενος
τούτων τῶν ἔργων ὁ προσαγορευόμενος Φαίαξ διὰ
τὴν δόξαν τοῦ κατασκευάσματος ἐποίησεν ἀφ' ἑαυ-
4 τοῦ κληθῆναι τοὺς ὑπονόμους φαίακας. κατεσκεύα-

4 κατέδησαν Hert. 6 αὐτῶν P. ἑαυτῶν v. 8 τῶν ἡλωκότων — παρ' αὐτοῖς om. L 10 πρὸς P, om. v. 17 ἀνεχθέντων P 20 ἐκ P, τῶν JK, τῶν ἐκ cet. 21 κατεσκευάσθησαν abundat

σαν δὲ οἱ Ἀκραγαντῖνοι καὶ κολυμβήθραν πολυτελῆ, τὴν περίμετρον ἔχουσαν σταδίων ἑπτά, τὸ δὲ βάθος πηχῶν εἴκοσι. εἰς δὲ ταύτην ἐπαγομένων ποταμίων καὶ κρηναίων ὑδάτων ἰχθυοτροφεῖον ἐγένετο, πολλοὺς παρεχόμενον ἰχθῦς εἰς τροφὴν καὶ ἀπόλαυσιν· κύκνων τε πλείστων εἰς αὐτὴν καταπταμένων συνέβη τὴν πρόσοψιν αὐτῆς ἐπιτερπῆ γενέσθαι. ἀλλ' αὕτη μὲν ἐν τοῖς ὕστερον χρόνοις ἀμεληθεῖσα συνεχώσθη καὶ διὰ τὸ πλῆθος τοῦ χρόνου κατεφθάρη, τὴν δὲ χώραν ἅπασαν ἀγαθὴν οὖσαν ἀμπε- 5
λόφυτον ἐποίησαν καὶ δένδρεσι παντοίοις πεπυκνωμένην, ὥστε λαμβάνειν ἐξ αὐτῆς μεγάλας προσόδους.

Γέλων δὲ τοὺς συμμάχους ἀπολύσας τοὺς πολίτας ἀπήγαγεν εἰς τὰς Συρακούσας, καὶ διὰ τὸ μέγεθος τῆς εὐημερίας ἀποδοχῆς ἐτύγχανεν οὐ μόνον παρὰ τοῖς πολίταις, ἀλλὰ καὶ καθ' ὅλην τὴν Σικελίαν· ἐπήγετο γὰρ αἰχμαλώτων τοσοῦτο πλῆθος, ὥστε δοκεῖν ὑπὸ τῆς νήσου γεγονέναι τὴν Λιβύην ὅλην αἰχμάλωτον. εὐθὺς δὲ καὶ τῶν πρότερον ἐναν- **26**
τιουμένων πόλεών τε καὶ δυναστῶν παρεγένοντο πρὸς αὐτὸν πρέσβεις, ἐπὶ μὲν τοῖς ἠγνοημένοις αἰτούμενοι συγγνώμην, εἰς δὲ τὸ λοιπὸν ἐπαγγελλόμενοι πᾶν ποιήσειν τὸ προσταττόμενον. ὁ δὲ πᾶσιν ἐπιεικῶς χρησάμενος συμμαχίαν συνετίθετο, καὶ τὴν εὐτυχίαν ἀνθρωπίνως ἔφερεν οὐκ ἐπὶ τούτων μόνον, ἀλλὰ
424 καὶ ἐπὶ τῶν πολεμιωτάτων Καρχηδονίων. παρα- 2

3 εἴκοσιν v. ποταμῶν cod., corr. Coraes ad Athenaeum XII 59 5 τρυφὴν v. 6 πλείστων P, πλῆθος v. (et Athen. l. c.) καταπταμένους AL 7 αὐτὴν P 8 αὕτη P, αὐτὴ v. 14 καὶ om. v.

γενομένων γὰρ πρὸς αὐτὸν ἐκ τῆς Καρχηδόνος τῶν
ἀπεσταλμένων πρέσβεων καὶ μετὰ δακρύων δεομέ-
νων ἀνθρωπίνως αὐτοῖς χρήσασθαι, συνεχώρησε
τὴν εἰρήνην, ἐπράξατο δὲ παρ' αὐτῶν τὰς εἰς τὸν
πόλεμον γεγενημένας δαπάνας, ἀργυρίου δισχίλια
τάλαντα, καὶ δύο ναοὺς προσέταξεν οἰκοδομῆσαι,
3 καθ' οὓς ἔδει τὰς συνθήκας ἀνατεθῆναι. οἱ δὲ
Καρχηδόνιοι παραδόξως τῆς σωτηρίας τετευχότες
ταῦτά τε δώσειν προσεδέξαντο καὶ στέφανον χρυ-
σοῦν τῇ γυναικὶ τοῦ Γέλωνος Δαμαρέτῃ προσωμο-
λόγησαν. αὕτη γὰρ ὑπ' αὐτῶν ἀξιωθεῖσα συνήρ-
γησε πλεῖστον εἰς τὴν σύνθεσιν τῆς εἰρήνης, καὶ
στεφανωθεῖσα ὑπ' αὐτῶν ἑκατὸν ταλάντοις χρυσίου,
νόμισμα ἐξέκοψε τὸ κληθὲν ἀπ' ἐκείνης Δαμαρέ-
τειον· τοῦτο δ' εἶχε μὲν Ἀττικὰς δραχμὰς δέκα,
ἐκλήθη δὲ παρὰ τοῖς Σικελιώταις ἀπὸ τοῦ σταθμοῦ
4 πεντηκοντάλιτρον. ὁ δὲ Γέλων ἐχρῆτο πᾶσιν ἐπιει-
κῶς, μάλιστα μὲν εἰς τὸν ἴδιον τρόπον, οὐχ ἥκιστα
δὲ καὶ σπεύδων ἅπαντας ἔχειν ταῖς εὐνοίαις ἰδίους·
παρεσκευάζετο γὰρ πολλῇ δυνάμει πλεῖν ἐπὶ τὴν
Ἑλλάδα καὶ συμμαχεῖν τοῖς Ἕλλησι κατὰ τῶν Περ-
5 σῶν. ἤδη δ' αὐτοῦ μέλλοντος ποιεῖσθαι τὴν ἀνα-
γωγήν, κατέπλευσάν τινες ἐκ Κορίνθου διασαφοῦν-
τες νενικηκέναι τῇ ναυμαχίᾳ τοὺς Ἕλληνας περὶ
Σαλαμῖνα, καὶ τὸν Ξέρξην μετὰ μέρους τῆς δυνά-
μεως ἐκ τῆς Εὐρώπης ἀπηλλάχθαι. διὸ καὶ τῆς ὁρμῆς

8 τῆς σ. παραδόξως v. 9 ταῦτα τ' ἐμπεδώσειν Reiske; δώσειν iuxta προσωμολόγησαν ponit Hert. 10 δημαρέτη P[2] 11 αὐτὴ v. 14 δαμαρέτειον P[1]F, δημαρέτειον P[2], δαμαρέτιον cet. 15 εἶχεν μὲν P, εἶχεν v. 17 ἐχρῆτο] γὰρ add. P 18 εἰς P, διὰ v. 22 δὲ αὐτοῦ P, δὲ τούτου v.

ἐπισχών, τὴν προθυμίαν τῶν στρατιωτῶν ἀποδεξά-
μενος, συνήγαγεν ἐκκλησίαν, προστάξας ἅπαντας
ἀπαντᾶν μετὰ τῶν ὅπλων· αὐτὸς δὲ οὐ μόνον τῶν
425 ὅπλων γυμνὸς εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἦλθεν, ἀλλὰ καὶ
ἀχίτων ἐν ἱματίῳ προσελθὼν ἀπελογίσατο μὲν περὶ
παντὸς τοῦ βίου καὶ τῶν πεπραγμένων αὐτῷ πρὸς
τοὺς Συρακοσίους· ἐφ' ἑκάστῳ δὲ τῶν λεγομένων 6
ἐπισημαινομένων τῶν ὄχλων, καὶ θαυμαζόντων μά-
λιστα ὅτι γυμνὸν ἑαυτὸν παρεδεδώκει τοῖς βουλο-
μένοις αὐτὸν ἀνελεῖν, τοσοῦτον ἀπεῖχε τοῦ [μὴ]
τυχεῖν τιμωρίας ὡς τύραννος, ὥστε μιᾷ φωνῇ πάν-
τας ἀποκαλεῖν εὐεργέτην καὶ σωτῆρα καὶ βασιλέα.
ἀπὸ δὲ τούτων γενόμενος ὁ Γέλων ἐκ μὲν τῶν λα- 7
φύρων κατεσκεύασε ναοὺς ἀξιολόγους Δήμητρος καὶ
Κόρης, χρυσοῦν δὲ τρίποδα ποιήσας ἀπὸ ταλάντων
ἑκκαίδεκα ἀνέθηκεν εἰς τὸ τέμενος τὸ ἐν Δελφοῖς
Ἀπόλλωνι χαριστήριον. ἐπεβάλετο δὲ ὕστερον καὶ
κατὰ τὴν Αἴτνην κατασκευάζειν νεὼν Δήμητρος *
ἐννηὼς δὲ οὔσης τοῦτον μὲν οὐ συνετέλεσε, μεσο-
λαβηθεὶς τὸν βίον ὑπὸ τῆς πεπρωμένης. τῶν δὲ 8
μελοποιῶν Πίνδαρος ἦν ἀκμάζων κατὰ τούτους τοὺς
χρόνους. τὰ μὲν οὖν ἀξιολογώτατα τῶν πραχθέν-
των κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν σχεδὸν ταῦτ' ἐστίν.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Ξανθίππου Ῥωμαῖοι 27
μὲν κατέστησαν ὑπάτους Κόιντον Φάβιον Σιλουα-

1 τὴν] καὶ τὴν Steph. 5 παρελθὼν Hert. ἀπελογίσατο A, ἀπελογήσατο cet. 9 παραδεδώκει cod., παραδέδωκε Hert. 10 μὴ del. Hert. 16 ἑξκέδεκα P ἐνέθηκεν v. 19 ἐννηὼς (ἐννῆως P) δὲ οὔσης cod., Ἐνναίας (= Wess.) εὐγήρως δ' ἤδη ὢν Reiske, ὡς Ἔννης ἐνδεοῦς οὔσης Madvig, fort. νεὼς ἐνδεούσης

νὸν καὶ Σερούιον Κορνήλιον Τρίκοστον. ἐπὶ δὲ
τούτων ὁ μὲν τῶν Περσῶν στόλος πλὴν Φοινίκων
μετὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι γενομένην ναυμαχίαν ἡττη-
μένος διέτριβε περὶ τὴν Κύμην. ἐνταῦθα δὲ παρα-
χειμάσας, ὡς τὸ θέρος ἐνίστατο, παρέπλευσεν εἰς
Σάμον, παραφυλάξων τὴν Ἰωνίαν· ἦσαν δ' αἱ πᾶ-
σαι νῆες ἐν Σάμῳ πλείους τῶν τετρακοσίων. αὗται
μὲν οὖν ὡς ἀλλότρια φρονούντων τῶν Ἰώνων πα- 426
2 ρεφύλαττον τὰς πόλεις. κατὰ δὲ τὴν Ἑλλάδα μετὰ
τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν, τῶν Ἀθηναίων δο-
κούντων αἰτίων γεγονέναι τῆς νίκης, καὶ διὰ τοῦτο
αὐτῶν φρονηματιζομένων, πᾶσιν ἐγίνοντο καταφα-
νεῖς ὡς τοῖς Λακεδαιμονίοις ἀμφισβητήσοντες τῆς
κατὰ θάλατταν ἡγεμονίας· διόπερ οἱ Λακεδαιμόνιοι
προορώμενοι τὸ μέλλον ἐφιλοτιμοῦντο ταπεινοῦν
τὸ φρόνημα τῶν Ἀθηναίων. διὸ καὶ κρίσεως προ-
τεθείσης περὶ τῶν ἀριστείων, χάριτι κατισχύσαντες
ἐποίησαν κριθῆναι πόλιν μὲν ἀριστεῦσαι τὴν Αἰγι-
νητῶν, ἄνδρα δὲ Ἀμεινίαν Ἀθηναῖον, τὸν ἀδελφὸν
Αἰσχύλου τοῦ ποιητοῦ· οὗτος γὰρ τριηραρχῶν πρῶ-
τος ἐμβολὴν ἔδωκε τῇ ναυαρχίδι τῶν Περσῶν, καὶ
3 ταύτην κατέδυσε καὶ τὸν ναύαρχον διέφθειρε. τῶν
δ' Ἀθηναίων βαρέως φερόντων τὴν ἄδικον ἧτταν,
οἱ Λακεδαιμόνιοι φοβηθέντες μήποτε Θεμιστοκλῆς
ἀγανακτήσας ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι κακὸν μέγα βου-
λεύσηται κατ' αὐτῶν καὶ τῶν Ἑλλήνων, ἐτίμησαν
αὐτὸν διπλασίοσι δωρεαῖς τῶν τὰ ἀριστεῖα εἰληφό-

3 μετὰ] κατὰ Wess. 6 δ' αἱ] δὲ PL 12 ἐγένοντο v. 13 ἀμφισβητήσουσι *f* 19 Ἀμινίαν AL 21 ἔμβολον cod., corr. Wess. 22 κατέδυσεν P, κατέλυσε v. 27 διπλασίοισιν P, διπλασίοισι AFK, διπλασίοις cet.

των. δεξαμένου δὲ τοῦ Θεμιστοκλέους τὰς δωρεάς,
ὁ δῆμος τῶν Ἀθηναίων ἀπέστησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς
στρατηγίας, καὶ παρέδωκε τὴν ἀρχὴν Ξανθίππῳ τῷ
Ἀρίφρονος. διαβοηθείσης δὲ τῆς τῶν Ἀθηναίων 28
πρὸς τοὺς Ἕλληνας ἀλλοτριότητος, ἧκον εἰς τὰς
Ἀθήνας πρέσβεις παρὰ Περσῶν καὶ παρὰ τῶν Ἑλ-
λήνων. οἱ μὲν οὖν ὑπὸ τῶν Περσῶν ἀποσταλέντες
ἔφασαν τὸν στρατηγὸν Μαρδόνιον ἐπαγγέλλεσθαι
τοῖς Ἀθηναίοις, ἐὰν τὰ Περσῶν προέλωνται, δώ-
σειν χώραν ἣν ἂν βούλωνται τῆς Ἑλλάδος, καὶ τὰ
τείχη καὶ τοὺς ναοὺς πάλιν ἀνοικοδομήσειν, καὶ
τὴν πόλιν ἐάσειν αὐτόνομον· οἱ δὲ παρὰ τῶν Λα-
κεδαιμονίων πεμφθέντες ἠξίουν μὴ πεισθῆναι τοῖς
βαρβάροις, ἀλλὰ τηρεῖν τὴν πρὸς τοὺς Ἕλληνας
καὶ συγγενεῖς καὶ ὁμοφώνους εὔνοιαν. οἱ δὲ Ἀθη- 2
ναῖοι τοῖς βαρβάροις ἀπεκρίθησαν, ὡς οὔτε χώρα τοῖς
Πέρσαις ἐστὶ τοιαύτη οὔτε χρυσὸς τοσοῦτος ὃν Ἀθη-
ναῖοι δεξάμενοι τοὺς Ἕλληνας ἐγκαταλείψουσι· τοῖς
δὲ Λακεδαιμονίοις εἶπον, ὡς αὐτοὶ μὲν ἣν πρότερον
ἐποιοῦντο φροντίδα τῆς Ἑλλάδος καὶ μετὰ ταῦτα
πειράσονται τὴν αὐτὴν διαφυλάττειν, ἐκείνους δ'
ἠξίουν τὴν ταχίστην ἐλθεῖν εἰς τὴν Ἀττικὴν μετὰ
πάντων τῶν συμμάχων· πρόδηλον γὰρ εἶναι, διότι
Μαρδόνιος, ἠναντιωμένων τῶν Ἀθηναίων αὐτῷ,
μετὰ δυνάμεως ἥξει ἐπὶ τὰς Ἀθήνας. ὃ καὶ συνέβη
γενέσθαι· ὁ γὰρ Μαρδόνιος ἐν τῇ Βοιωτίᾳ διατρί- 3
βων μετὰ τῶν δυνάμεων τὸ μὲν πρῶτον τῶν ἐν
Πελοποννήσῳ πόλεων ἐπειρᾶτό τινας ἀφιστάνειν,

7 ἀπὸ P 19 εἶπαν P 21 τὴν αὐτὴν om. FJK 23 εἶναι] ἐστιν P

χρήματα διαπεμπόμενος τοῖς προεστηκόσι τῶν πό- 427
λεων, μετὰ δὲ ταῦτα πυνθανόμενος τὴν τῶν Ἀθηναίων ἀπόκρισιν καὶ παροξυνθείς, ἅπασαν ἦγεν ἐπὶ
4 τὴν Ἀττικὴν τὴν δύναμιν· χωρὶς γὰρ τῆς δεδομένης ὑπὸ Ξέρξου στρατιᾶς πολλοὺς ἄλλους αὐτὸς Μαρδόνιος ἐκ τῆς Θράκης καὶ Μακεδονίας καὶ τῶν ἄλλων τῶν συμμαχίδων πόλεων ἠθροίκει, πλείους
5 τῶν εἴκοσι μυριάδων. τηλικαύτης δὲ δυνάμεως προαγούσης εἰς τὴν Ἀττικήν, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι βιβλιαφόρους ἀπέστειλαν πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους δεόμενοι βοηθεῖν· βραδυνόντων δὲ αὐτῶν καὶ τῶν βαρβάρων ἐμβαλόντων εἰς τὴν Ἀττικήν, κατεπλάγησαν, καὶ πάλιν ἀναλαβόντες τέκνα καὶ γυναῖκας καὶ τῶν ἄλλων ὅσα δυνατὸν ἦν ταχέως ἀποκομίζειν, ἐξέλιπον τὴν πατρίδα καὶ συνέφυγον πάλιν εἰς τὴν
6 Σαλαμῖνα. ὁ δὲ Μαρδόνιος χαλεπῶς ἔχων πρὸς αὐτούς, τὴν χώραν ἅπασαν κατέφθειρε καὶ τὴν πόλιν κατέσκαψε καὶ τὰ ἱερὰ τὰ καταλελειμμένα παντελῶς ἐλυμήνατο.

29 Ἐπανελθόντος δὲ εἰς τὰς Θήβας τοῦ Μαρδονίου μετὰ τῆς δυνάμεως, ἔδοξε τοῖς συνέδροις τῶν Ἑλλήνων παραλαβεῖν τοὺς Ἀθηναίους, καὶ πανδημεὶ προελθόντας εἰς τὰς Πλαταιὰς διαγωνίσασθαι περὶ τῆς ἐλευθερίας, εὔξασθαι δὲ καὶ τοῖς θεοῖς, ἐὰν νικήσωσιν, ἄγειν κατὰ ταύτην τὴν ἡμέραν τοὺς Ἕλληνας ἐλευθέρια κοινῇ, καὶ τὸν ἐλευθέριον ἀγῶνα

9 προσαγούσης PAFHL 12 ἐμβαλόντων PAF, ἐμβαλλόντων cet. 17 χώραν] πόλιν P 18 πόλιν] χώραν παντελῶς P, πόλιν παντελῶς cet. 20 Θήβας Dind., Ἀθήνας cod. 23 προσελθόντας cod., corr. Dind. 26 ἐλευθερίαν κοινήν cod., corr. Reiske; idem τὸν τῶν ἐλευθερίων ἀγῶνα

συντελεῖν ἐν ταῖς Πλαταιαῖς. συναχθέντων δὲ τῶν 2
Ἑλλήνων εἰς τὸν Ἰσθμόν, ἐδόκει τοῖς πᾶσιν ὅρκον
ὀμόσαι περὶ τοῦ πολέμου, τὸν στέξοντα μὲν τὴν
ὁμόνοιαν αὐτῶν, ἀναγκάσοντα δὲ γενναίως τοὺς
κινδύνους ὑπομένειν. ὁ δὲ ὅρκος ἦν τοιοῦτος· οὐ 3
ποιήσομαι περὶ πλείονος τὸ ζῆν τῆς ἐλευθερίας,
οὐδὲ καταλείψω τοὺς ἡγεμόνας οὔτε ζῶντας οὔτε
ἀποθανόντας, ἀλλὰ τοὺς ἐν τῇ μάχῃ τελευτήσαν-
τας τῶν συμμάχων πάντας θάψω, καὶ κρατήσας τῷ
πολέμῳ τῶν βαρβάρων οὐδεμίαν τῶν ἀγωνισαμέ-
νων πόλεων ἀνάστατον ποιήσω, καὶ τῶν ἱερῶν τῶν
ἐμπρησθέντων καὶ καταβληθέντων οὐδὲν ἀνοικοδο-
μήσω, ἀλλ' ὑπόμνημα τοῖς ἐπιγινομένοις ἐάσω καὶ
καταλείψω τῆς τῶν βαρβάρων ἀσεβείας. τὸν δὲ ὅρ- 4
κον ὀμόσαντες ἐπορεύθησαν ἐπὶ τὴν Βοιωτίαν διὰ
τοῦ Κιθαιρῶνος, καὶ πρὸς τὰς ὑπωρείας καταντή-
σαντες πλησίον τῶν Ἐρυθρῶν, αὐτοῦ κατεστρατο-
πέδευσαν. ἡγεῖτο δὲ τῶν μὲν Ἀθηναίων Ἀριστεί-
δης, τῶν δὲ συμπάντων Παυσανίας, ἐπίτροπος ὢν
τοῦ Λεωνίδου παιδός. Μαρδόνιος δὲ πυθόμενος τὴν **30**
τῶν πολεμίων δύναμιν προάγειν ἐπὶ Βοιωτίας, προ-
ῆλθεν ἐκ τῶν Θηβῶν· καὶ παραγενόμενος ἐπὶ τὸν
428 *Ἀσωπὸν ποταμὸν ἔθετο παρεμβολήν, ἣν ὠχύρωσε*
τάφρῳ βαθείᾳ καὶ τείχει ξυλίνῳ περιέλαβεν. ἦν

2 *τοῖς πᾶσιν*] *μένουσιν* PHL, *μένοντα* A; *μὲν αὐτοῖς* fort. 3 *στέξοντα* Rhod., *στέρξοντα* cod., *στερεώσοντα* Lambin, *στηρίξοντα* Reiske, *συνέξοντα* Madvig 4 *τοὺς κ. ὑπομένειν*] *φέρειν τοὺς κ.* *f* 11 *ποιήσω*] *τὰς δὲ τὰ τοῦ βαρβάρου προελομένας ἁπάσας δεκατεύσω* add. Lyc. Leocr. 81 12 *ἀνοικοδομήσω* Lyc. ib., *οἰκοδομήσω* cod.; *οἰκοδομήσω — ἐάσω καὶ* om. FJM 14 *ἀσεβείας*] *ὑπόμνημα* add. PAFHKLM 21 *Βοιωτίαν* v. 24 *περιέβαλεν* cod., corr. Wess.

δὲ ὁ σύμπας ἀριθμὸς τῶν μὲν Ἑλλήνων εἰς δέκα
2 μυριάδας, τῶν δὲ βαρβάρων εἰς πεντήκοντα. πρῶ-
τοι δὲ κατήρξαντο μάχης οἱ βάρβαροι νυκτὸς ἐκχυ-
θέντες ἐπ' αὐτοὺς καὶ πᾶσι τοῖς ἱππεῦσι πρὸς τὴν
στρατοπεδείαν ἐπελάσαντες. τῶν δὲ Ἀθηναίων προ-
αισθομένων καὶ συντεταγμένῃ τῇ στρατιᾷ τεθαρρη-
κότως ἀπαντώντων, συνέβη καρτερὰν γενέσθαι μά-
3 χην. τέλος δὲ τῶν Ἑλλήνων οἱ μὲν ἄλλοι πάντες
τοὺς καθ' αὑτοὺς ταχθέντας τῶν βαρβάρων ἐτρέ-
ψαντο, μόνοι δὲ Μεγαρεῖς πρός τε τὸν ἵππαρχον
καὶ τοὺς ἀρίστους τῶν Περσῶν ἱππεῖς ἀνθεστῶτες,
καὶ πιεζόμενοι τῇ μάχῃ, τὴν μὲν τάξιν οὐ κατέλι-
πον, πρὸς δὲ τοὺς Ἀθηναίους καὶ Λακεδαιμονίους
πέμψαντές τινας ἐξ αὐτῶν ᾔτουν κατὰ τάχος βοη-
4 θῆσαι. Ἀριστείδου δὲ τοὺς περὶ αὐτὸν τῶν Ἀθη-
ναίων ταχέως ἀποστείλαντος τοὺς ἐπιλέκτους, συ-
στραφέντες οὗτοι καὶ προσπεσόντες τοῖς βαρβάροις
τοὺς μὲν Μεγαρεῖς ἐξείλοντο τῶν κινδύνων τῶν
ἐπικειμένων, τῶν δὲ Περσῶν αὐτόν τε τὸν ἵππαρ-
χον καὶ πολλοὺς ἄλλους ἀποκτείναντες τοὺς λοι-
ποὺς ἐτρέψαντο. οἱ μὲν οὖν Ἕλληνες, ὡσπερεί τινι
προαγῶνι λαμπρῶς προτερήσαντες, εὐέλπιδες ἐγέ-
νοντο περὶ τῆς ὁλοσχεροῦς νίκης· μετὰ δὲ ταῦτα
ἐκ τῆς ὑπωρείας μετεστρατοπέδευσαν εἰς ἕτερον
5 τόπον εὐθετώτερον πρὸς τὴν ὁλοσχερῆ νίκην. ἦν
γὰρ ἐκ μὲν τῶν δεξιῶν γεώλοφος ὑψηλός, ἐκ δὲ
τῶν εὐωνύμων ὁ Ἀσωπὸς ποταμός· τὸν δ' ἀνὰ μέ-

10 et 19 ἱππάρχην cod. 14 βοηθῆσαι P, βοηθήσειν AHKL, βοήθειαν cet. 21 ὡσπερεί Dind., ὥσπερ εἶπον PAHKL, ὥσπερ cet. 23 ταῦτα] οἱ μὲν Ἕλληνες add. P 27 ὁ om. P

*σον τόπον ἐπεῖχεν ἡ στρατοπεδεία, πεφραγμένη τῇ
φύσει καὶ ταῖς τῶν τόπων ἀσφαλείαις. τοῖς μὲν* 6
*οὖν Ἕλλησιν ἐμφρόνως βουλευσαμένοις πολλὰ συν-
εβάλετο πρὸς τὴν νίκην ἡ τῶν τόπων στενοχωρία·
οὐ γὰρ ἦν ἐπὶ πολὺ μῆκος παρεκτείνειν τὴν φά-
λαγγα τῶν Περσῶν, ὥστε ἀχρήστους εἶναι συνέ-
βαινε τὰς πολλὰς μυριάδας τῶν βαρβάρων. διόπερ
οἱ περὶ τὸν Παυσανίαν καὶ Ἀριστείδην θαρρήσαν-
τες τοῖς τόποις προῆγον τὴν δύναμιν εἰς τὴν μάχην,
καὶ συντάξαντες ἑαυτοὺς οἰκείως τῆς περιστάσεως
ἦγον ἐπὶ τοὺς πολεμίους. Μαρδόνιος δὲ συναναγκα-* **31**
*ζόμενος βαθεῖαν ποιῆσαι τὴν φάλαγγα, διέταξε τὴν
δύναμιν ὅπως ποτ' ἔδοξεν αὐτῷ συμφέρειν, καὶ μετὰ
βοῆς ἀπήντησε τοῖς Ἕλλησιν. ἔχων δὲ περὶ αὑτὸν
τοὺς ἀρίστους πρῶτος ἐνέβαλεν εἰς τοὺς ἀντιτε-
ταγμένους Λακεδαιμονίους, καὶ γενναίως ἀγωνισά-
μενος πολλοὺς ἀνεῖλε τῶν Ἑλλήνων· ἀντιταχθέντων
δὲ τῶν Λακεδαιμονίων εὐρώστως, καὶ πάντα κίν-
δυνον ὑπομενόντων προθύμως, πολὺς ἐγίνετο φόνος
τῶν βαρβάρων. ἕως μὲν οὖν συνέβαινε τὸν Μαρ-* 2
*δόνιον μετὰ τῶν ἐπιλέκτων προκινδυνεύειν, εὐψύ-
χως ὑπέμενον τὸ δεινὸν οἱ βάρβαροι· ἐπεὶ δ' ὅ τε
Μαρδόνιος ἀγωνιζόμενος ἐκθύμως ἔπεσε καὶ τῶν
ἐπιλέκτων οἱ μὲν ἀπέθανον, οἱ δὲ κατετρώθησαν,
ἀνατραπέντες ταῖς ψυχαῖς πρὸς φυγὴν ὥρμησαν.*
429 *ἐπικειμένων δὲ τῶν Ἑλλήνων, οἱ μὲν πλείους τῶν* 3
*βαρβάρων εἰς τὸ ξύλινον τεῖχος συνέφυγον, τῶν δ'
ἄλλων οἱ μὲν μετὰ Μαρδονίου ταχθέντες Ἕλληνες*

12 *τὴν* om. Pa

εἰς τὰς Θήβας ἀνεχώρησαν, τοὺς δὲ λοιποὺς ὄντας πλείους τῶν τετρακισμυρίων ἀναλαβὼν Ἀρτάβαζος, ἀνὴρ παρὰ Πέρσαις ἐπαινούμενος, εἰς θάτερον μέρος ἔφυγε, καὶ σύντονον τὴν ἀναχώρησιν ποιησάμενος προῆγεν ἐπὶ τῆς Φωκίδος.

32 *Τοῦτον δὲ τὸν τρόπον ἐν τῇ φυγῇ τῶν βαρβά-
ρων σχισθέντων, ὁμοίως καὶ τὸ τῶν Ἑλλήνων πλῆ-
θος διεμερίσθη· Ἀθηναῖοι μὲν γὰρ καὶ Πλαταιεῖς
καὶ Θεσπιεῖς τοὺς ἐπὶ Θηβῶν ὁρμήσαντας ἐδίωξαν,
Κορίνθιοι δὲ καὶ Σικυώνιοι καὶ Φλιάσιοι καί τινες
ἕτεροι τοῖς μετὰ Ἀρταβάζου φεύγουσιν ἐπηκολού-
θησαν, Λακεδαιμόνιοι δὲ μετὰ τῶν λοιπῶν τοὺς εἰς
τὸ ξύλινον τεῖχος καταφυγόντας διώξαντες ἐπόρ-
2 θησαν προθύμως. οἱ δὲ Θηβαῖοι δεξάμενοι τοὺς
φεύγοντας καὶ προσαναλαβόντες ἐπέθεντο τοῖς διώ-
κουσιν Ἀθηναίοις· γενομένης δὲ πρὸ τῶν τειχῶν
καρτερᾶς μάχης, καὶ τῶν Θηβαίων λαμπρῶς ἀγωνι-
σαμένων, ἔπεσον μὲν οὐκ ὀλίγοι παρ' ἀμφοτέροις,
τὸ δὲ τελευταῖον βιασθέντες ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων,
3 συνέφυγον πάλιν εἰς τὰς Θήβας. μετὰ δὲ ταῦτα οἱ
μὲν Ἀθηναῖοι πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους ἀποχωρή-
σαντες, μετὰ τούτων ἐτειχομάχουν πρὸς τοὺς κατα-
φυγόντας εἰς τὴν παρεμβολὴν τῶν Περσῶν· μεγά-
λου δὲ ἀγῶνος ἐξ ἀμφοτέρων γενομένου, καὶ τῶν
μὲν βαρβάρων ἐκ τόπων ὠχυρωμένων καλῶς ἀγω-
νισαμένων, τῶν δ' Ἑλλήνων βίαν προσαγόντων τοῖς
ξυλίνοις τείχεσι, πολλοὶ μὲν παραβόλως ἀγωνιζό-
μενοι κατετιτρώσκοντο, οὐκ ὀλίγοι δὲ καὶ τῷ πλή-*

4 *σύντομον* cod., corr. Wess. 10 *φλίασοι* PA 20 *Θήβας*] *Ἀθήνας* HL

θει τῶν βελῶν διαφθειρόμενοι τὸν θάνατον εὐψύχως ὑπέμενον. οὐ μήν γε τὴν ὁρμὴν καὶ βίαν τῶν 4 *Ἑλλήνων ἔστεγεν οὔτε τὸ κατεσκευασμένον τεῖχος οὔτε τὸ πλῆθος τῶν βαρβάρων, ἀλλ' ἅπαν τὸ ἀντιτεταγμένον ὑπείκειν ἠναγκάζετο· ἡμιλλῶντο γὰρ πρὸς ἀλλήλους οἱ τῆς Ἑλλάδος ἡγούμενοι Λακεδαιμόνιοι καὶ Ἀθηναῖοι, μεμετεωρισμένοι μὲν ταῖς προγεγενημέναις νίκαις, πεποιθότες δὲ ταῖς ἑαυτῶν ἀρεταῖς. τέλος δὲ κατὰ κράτος ἁλόντες οἱ βάρβαροι,* 5 *δεόμενοι ζωγρεῖν οὐδενὸς ἐτύγχανον ἐλέου. ὁ γὰρ στρατηγὸς τῶν Ἑλλήνων Παυσανίας ὁρῶν τοῖς πλήθεσιν ὑπερέχοντας τοὺς βαρβάρους, εὐλαβεῖτο μή τι παράλογον γένηται, πολλαπλασίων ὄντων τῶν βαρβάρων· διὸ καὶ παραγγείλαντος αὐτοῦ μηδένα ζωγρεῖν, ταχὺ πλῆθος ἄπιστον νεκρῶν ἐγένετο. τέλος δὲ οἱ Ἕλληνες ὑπὲρ τὰς δέκα μυριάδας τῶν βαρβάρων κατακόψαντες μόγις ἐπαύσαντο τοῦ κτείνειν τοὺς πολεμίους.*

Τοιοῦτον δὲ πέρας τῆς μάχης λαβούσης, οἱ μὲν **33** *Ἕλληνες τοὺς πεσόντας ἔθαψαν, ὄντας πλείους τῶν μυρίων. διελόμενοι δὲ τὰ λάφυρα κατὰ τὸν τῶν στρατιωτῶν ἀριθμὸν τὴν περὶ τῶν ἀριστείων κρίσιν ἐποιήσαντο, καὶ χάριτι δουλεύσαντες ἔκριναν* 430 *ἀριστεῦσαι πόλιν μὲν Σπάρτην, ἄνδρα δὲ Παυσανίαν τὸν Λακεδαιμόνιον. Ἀρτάβαζος δ' ἔχων τῶν φευγόντων Περσῶν εἰς τετρακισμυρίους, καὶ διὰ*

4 *ἀλλὰ πᾶν* v. 21 *διελόμενοι τὰ — τὴν δὲ περὶ* cod., corr. Dind. 23 *χάριτι δουλεύσαντες* Rhod., *χαριτίδου κελεύσαντος* cod., *χάριτι τοῦ κελεύσαντος* Reiske 25 *τῶν* Dind., *τοὺς τῶν* cod.

τῆς Φωκίδος εἰς Μακεδονίαν πορευθείς, ὀξυτάταις
πορείαις ἐχρῆτο, καὶ ἐσώθη μετὰ τῶν στρατιωτῶν
2 εἰς τὴν Ἀσίαν. οἱ δ' Ἕλληνες ἐκ τῶν λαφύρων δε-
κάτην ἐξελόμενοι κατεσκεύασαν χρυσοῦν τρίποδα,
καὶ ἀνέθηκαν εἰς Δελφοὺς χαριστήριον τῷ θεῷ,
ἐπιγράψαντες ἐλεγεῖον τόδε,

Ἑλλάδος εὐρυχόρου σωτῆρες τόνδ' ἀνέθηκαν,
δουλοσύνης στυγερᾶς ῥυσάμενοι πόλιας.

ἐπέγραψαν δὲ καὶ τοῖς ἐν Θερμοπύλαις ἀποθανοῦσι Λακεδαιμονίοις κοινῇ μὲν ἅπασι τόδε,

μυριάσιν ποτὲ τῇδε διηκοσίαις ἐμάχοντο
ἐκ Πελοποννήσου χιλιάδες τέτορες,

ἰδίᾳ δὲ αὐτοῖς τόδε,

ὦ ξεῖν', ἄγγειλον Λακεδαιμονίοις ὅτι τῇδε
κείμεθα τοῖς κείνων πειθόμενοι νομίμοις.

3 ὁμοίως δὲ καὶ ὁ τῶν Ἀθηναίων δῆμος ἐκόσμησε τοὺς
τάφους τῶν ἐν τῷ Περσικῷ πολέμῳ τελευτησάν-
των, καὶ τὸν ἀγῶνα τὸν ἐπιτάφιον τότε πρῶτον
ἐποίησε, καὶ νόμον ἔθηκε λέγειν ἐγκώμια τοῖς δη-
μοσίᾳ θαπτομένοις τοὺς προαιρεθέντας τῶν ῥητό-
4 ρων. μετὰ δὲ ταῦτα Παυσανίας μὲν ὁ στρατηγὸς
ἀναλαβὼν τὴν δύναμιν ἐστράτευσεν ἐπὶ τὰς Θήβας,
καὶ τοὺς αἰτίους τῆς πρὸς Πέρσας συμμαχίας ἐξῄ-
τει πρὸς τὴν τιμωρίαν· τῶν δὲ Θηβαίων καταπε-
πληγμένων τό τε πλῆθος τῶν πολεμίων καὶ τὰς

5 χαριστήριον τῷ θεῷ P, om. v. 10 Λακεδαιμόνιοι Sintenis, del. Dind. 11 διακοσίαις v., τριηκοσίαις Herod. VII 228 13 αὐτοῖς] αὑτοῖς Sintenis, τοῖς Λακεδαιμονίοις Dind. 14 ξένε cod. ἄγγελον P 19 ἐγκώμιον v. 23 πρὸς Πέρσας Dind., προτέρας cod. 24 τὴν om. L

ἀρετάς, οἱ μὲν αἰτιώτατοι τῆς ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων ἀποστάσεως ἑκουσίως ὑπομείναντες τὴν παράδοσιν ἐκολάσθησαν ὑπὸ τοῦ Παυσανίου καὶ πάντες ἀνηρέθησαν.

Ἐγένετο δὲ καὶ κατὰ τὴν Ἰωνίαν τοῖς Ἕλλησι **34**
μεγάλη μάχη πρὸς Πέρσας κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν τῇ περὶ τὰς Πλαταιὰς συντελεσθείσῃ, περὶ ἧς μέλλοντες γράφειν ἀναληψόμεθα τὴν ἀπ' ἀρχῆς διήγησιν. Λεωτυχίδης γὰρ ὁ Λακεδαιμόνιος καὶ Ξάν- 2
θιππος ὁ Ἀθηναῖος ἡγούμενοι τῆς ναυτικῆς δυνάμεως, καὶ τὸν στόλον ἐκ τῆς περὶ Σαλαμῖνα ναυμαχίας ἀθροίσαντες εἰς Αἴγιναν, ἐν ταύτῃ διατρίψαντες ἡμέρας τινὰς ἔπλευσαν εἰς Δῆλον, ἔχοντες τριήρεις διακοσίας καὶ πεντήκοντα. ἐνταῦθα δ' αὐτῶν ὁρμούντων ἧκον ἐκ Σάμου πρέσβεις ἀξιοῦντες ἐλευθερῶσαι τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν Ἕλληνας. οἱ δὲ περὶ 3
τὸν Λεωτυχίδην συνεδρεύσαντες μετὰ τῶν ἡγεμόνων καὶ διακούσαντες τῶν Σαμίων ἔκριναν ἐλευθεροῦν τὰς πόλεις, καὶ κατὰ τάχος ἐξέπλευσαν ἐκ Δήλου. οἱ δὲ τῶν Περσῶν ναύαρχοι διατρίβοντες ἐν τῇ Σάμῳ, πυθόμενοι τὸν τῶν Ἑλλήνων ἐπίπλουν, ἀνήχθησαν ἐκ τῆς Σάμου πάσαις ταῖς ναυσί, καὶ κατάραντες εἰς Μυκάλην τῆς Ἰωνίας τὰς μὲν ναῦς ἐνεώλκησαν, ὁρῶντες οὐκ ἀξιοχρέους οὔσας ναυμαχεῖν, καὶ ξυλίνῳ τείχει καὶ τάφρῳ βαθείᾳ περιέλαβον αὐτάς· οὐδὲν δὲ ἧττον καὶ δυνάμεις πεζὰς μετεπέμποντο ἐκ τῶν Σάρδεων καὶ τῶν σύνεγγυς
431 πόλεων, καὶ συνήγαγον τοὺς ἅπαντας εἰς δέκα μυ-

9 Λεωτιχίδας et 17 Λεωτυχίδαν cod.

ριάδας· ἐποιοῦντο δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων τῶν εἰς πόλεμον χρησίμων παρασκευάς, νομίζοντες καὶ
4 τοὺς Ἴωνας ἀποστήσεσθαι πρὸς τοὺς πολεμίους. οἱ δὲ περὶ τὸν Λεωτυχίδην παντὶ τῷ στόλῳ κεκοσμημένῳ προσπλεύσαντες τοῖς ἐν τῇ Μυκάλῃ βαρβάροις, ναῦν προαπέστειλαν ἔχουσαν κήρυκα τὸν μεγαλοφωνότατον τῶν ἐν τῷ στρατοπέδῳ. τῷ δὲ προσετέτακτο προσπλεῦσαι τοῖς πολεμίοις, καὶ μεγάλῃ τῇ φωνῇ κηρύξαι, διότι οἱ Ἕλληνες νενικηκότες [ἐν Πλαταιαῖς] τοὺς Πέρσας πάρεισι νῦν ἐλευθερώσον-
5 τες τὰς κατὰ τὴν Ἀσίαν Ἑλληνίδας πόλεις. τοῦτο δ' ἐποίησαν οἱ περὶ τὸν Λεωτυχίδην νομίζοντες τοὺς συστρατεύοντας τοῖς βαρβάροις Ἕλληνας ἀποστήσειν Περσῶν καὶ ταραχὴν ἔσεσθαι πολλὴν ἐν τῇ τῶν βαρβάρων στρατοπεδείᾳ· ὅπερ καὶ συνέβη γενέσθαι. τοῦ γὰρ κήρυκος προσπλεύσαντος ταῖς νενεωλκημέναις ναυσὶ καὶ κηρύξαντος τὰ προστεταγμένα, συνέβη τοὺς μὲν Πέρσας ἀπιστῆσαι τοῖς Ἕλλησι, τοὺς δ' Ἕλληνας ἀλλήλοις συντίθεσθαι περὶ ἀποστάσεως.
35 οἱ δ' Ἕλληνες κατασκεψάμενοι τὰ κατ' αὐτοὺς ἀπεβίβασαν τὴν δύναμιν. τῇ δ' ὑστεραίᾳ παρασκευαζομένων αὐτῶν τὰ πρὸς τὴν παράταξιν, προσέπεσε φήμη ὅτι νενικήκασιν οἱ Ἕλληνες τοὺς Πέρσας κατὰ
2 τὰς Πλαταιάς. διόπερ οἱ μὲν περὶ Λεωτυχίδην ἀθροίσαντες ἐκκλησίαν, τὰ πλήθη παρεκάλεσαν εἰς τὴν μάχην, τά τε ἄλλα προφερόμενοι καὶ τὴν ἐν Πλαταιαῖς νίκην τραγῳδοῦντες, δι' ἣν ὑπελάμβανον

3 ἀποστήσασθαι v. 4 κεκοσμημένοι cod., corr. Dind. 10 ἐν Πλαταιαῖς del. Madvig 19 στάσεως v. 25 ἐκκλησίαν PAL, εἰς ἐκκλησίαν cet. 26 προσφερόμενοι v. 27 τραγῳδοῦντες Reiske, παρῳδοῦντες cod.

θρασυτέρους ποιήσειν τοὺς μέλλοντας ἀγωνίζεσθαι.
θαυμαστὸν δὲ ἐγένετο τὸ ἀποτέλεσμα· κατὰ γὰρ τὴν
αὐτὴν ἡμέραν ἐφάνησαν αἱ παρατάξεις γεγενημέναι,
ἥ τε πρὸς τῇ Μυκάλῃ συντελεσθεῖσα καὶ ἡ κατὰ
τὰς Πλαταιὰς γενομένη. διόπερ ἔδοξαν οἱ περὶ τὸν 3
Λεωτυχίδην οὔπω μὲν πεπυσμένοι περὶ τῆς νίκης,
ἀφ' ἑαυτῶν δὲ πλάττοντες τὴν εὐημερίαν, στρατη-
γήματος ἕνεκεν τοῦτο πεποιηκέναι· τὸ γὰρ μέγεθος
τοῦ διαστήματος ἤλεγχεν ἀδύνατον οὖσαν τὴν προσ-
αγγελίαν. οἱ δὲ τῶν Περσῶν ἡγεμόνες, ἀπίστως 4
ἔχοντες τοῖς Ἕλλησι, τούτους μὲν ἀφώπλισαν, τὰ δὲ
ὅπλα τοῖς ἑαυτῶν φίλοις παρέδωκαν· παρακαλέσαν-
τες δὲ τὰ πλήθη, καὶ τὸν Ξέρξην αὐτὸν μετὰ πολ-
λῆς δυνάμεως εἰπόντες ἥξειν βοηθόν, ἐποίησαν
ἅπαντας εὐθαρσεῖς πρὸς τὸν κίνδυνον. ἀμφοτέρων **36**
δὲ αὐτῶν ἐκταξάντων τὴν στρατιὰν καὶ προσαγόν-
των ἐπ' ἀλλήλους, οἱ μὲν Πέρσαι τοὺς πολεμίους
ὁρῶντες ὀλίγους ὄντας κατεφρόνησαν αὐτῶν καὶ
μετὰ πολλῆς κραυγῆς ἐπεφέροντο· τῶν δὲ Σαμίων 2
καὶ Μιλησίων πανδημεὶ προελομένων βοηθῆσαι τοῖς
Ἕλλησι καὶ μετ' ἀλλήλων κοινῇ προαγόντων κατὰ
σπουδήν, ὡς προϊόντες εἰς ὄψιν ἦλθον τοῖς Ἕλλη-
σιν, οἱ μὲν Ἴωνες ἐνόμιζον εὐθαρσεστέρους ἔσεσθαι
432 τοὺς Ἕλληνας, ἀπέβη δὲ τοὐναντίον. δόξαντες γὰρ 3
οἱ περὶ τὸν Λεωτυχίδην τὸν Ξέρξην ἐκ τῶν Σάρ-
δεων ἐπιέναι μετὰ τῆς δυνάμεως, ἐφοβήθησαν, καὶ

2 τὸ add. Eich. 7 εὐημερίαν] ἐφάνησαν repetunt cod. ex v. 3 9 ἀδύνατον οὖσαν Cobet, ἀδυνατοῦσαν cod. 16 προαγόντων malim 21 προσαγόντων cod., corr. Rhod. 22 προιόντες JK, προσιόντες cet.

ταραχῆς γενομένης ἐν τῷ στρατοπέδῳ διεφέροντο
πρὸς ἀλλήλους· οἱ μὲν γὰρ ἔφασαν τὴν ταχίστην
δεῖν εἰς τὰς ναῦς ἀπιέναι, οἱ δὲ μένειν καὶ τεθαρ-
ρηκότως παρατάξασθαι. ἔτι δ' αὐτοῖς τεθορυβημέ-
νοις ἐπεφάνησαν οἱ Πέρσαι διεσκευασμένοι κατα-
4 πληκτικῶς καὶ μετὰ βοῆς ἐπιφερόμενοι. οἱ δ' Ἕλληνες
οὐδεμίαν ἀνοχὴν ἔχοντες τοῦ βουλεύσασθαι, συν-
ηναγκάσθησαν ὑπομεῖναι τὴν ἔφοδον τῶν βαρβάρων.
καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἀμφοτέρων ἀγωνιζομένων εὐρώ-
στως ἰσόρροπος ἦν ἡ μάχη καὶ συχνοὶ παρ' ἀμφο-
τέροις ἔπιπτον· τῶν δὲ Σαμίων καὶ τῶν Μιλησίων
ἐπιφανέντων οἱ μὲν Ἕλληνες ἐπερρώσθησαν, οἱ βάρ-
βαροι δὲ καταπλαγέντες πρὸς [τὴν] φυγὴν ὥρμησαν.
5 πολλοῦ δὲ γενομένου φόνου, οἱ μὲν περὶ τὸν Λεω-
τυχίδην καὶ Ξάνθιππον ἐπικείμενοι τοῖς ἡττημένοις
κατεδίωξαν τοὺς βαρβάρους μέχρι τῆς παρεμβολῆς,
συνεπελάβοντο δὲ τῆς μάχης ἤδη κεκριμένης Αἰο-
λεῖς καὶ τῶν ἄλλων πολλοὶ τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν·
δεινὴ γάρ τις ἐνέπεσεν ἐπιθυμία ταῖς κατὰ τὴν
6 Ἀσίαν πόλεσι τῆς ἐλευθερίας. διόπερ σχεδὸν ἅπαντες
οὔθ' ὁμήρων οὔτε ὅρκων ἐποιήσαντο φροντίδα, ἀλλὰ
μετὰ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἀπέκτειναν ἐν τῇ φυγῇ
τοὺς βαρβάρους. τοῦτον δὲ τὸν τρόπον ἡττηθέν-
των τῶν Περσῶν, ἀνῃρέθησαν αὐτῶν πλείους τῶν
τετρακισμυρίων· τῶν δὲ διασωθέντων οἱ μὲν εἰς
τὴν στρατοπεδείαν διέφυγον, οἱ δὲ εἰς Σάρδεις
7 ἀπεχώρησαν. Ξέρξης δὲ πυθόμενος τήν τε περὶ τὰς
Πλαταιὰς ἧτταν καὶ τὴν ἐν τῇ Μυκάλῃ τροπὴν τῶν

1 γινομένης A 13 τὴν delevi 14 γενομένου PL, γινομένου cet. 26 διέφυγον om. f

*ἰδίων, μέρος μὲν τῆς δυνάμεως ἀπέλιπεν ἐν Σάρ-
δεσιν, ὅπως διαπολεμῇ πρὸς τοὺς Ἕλληνας, αὐτὸς
δὲ τεθορυβημένος μετὰ τῆς λοιπῆς στρατιᾶς προ-
ῆγεν, ἐπ' Ἐκβατάνων ποιούμενος τὴν πορείαν.*

Οἱ δὲ περὶ Λεωτυχίδην καὶ Ξάνθιππον ἀποπλεύ- 37
*σαντες εἰς Σάμον τοὺς μὲν Ἴωνας καὶ τοὺς Αἰο-
λεῖς συμμάχους ἐποιήσαντο, μετὰ δὲ ταῦτα ἔπειθον
αὐτοὺς ἐκλιπόντας τὴν Ἀσίαν εἰς τὴν Εὐρώπην με-
τοικισθῆναι. ἐπηγγέλλοντο δὲ τὰ μηδίσαντα τῶν
ἐθνῶν ἀναστήσαντες δώσειν ἐκείνοις τὴν χώραν·
καθόλου γὰρ μένοντας αὐτοὺς ἐπὶ τῆς Ἀσίας τοὺς* 2
*μὲν πολεμίους ὁμόρους ἕξειν, πολὺ ταῖς δυνάμεσιν
ὑπερέχοντας, τοὺς δὲ συμμάχους ὄντας διαποντίους
μὴ δυνήσεσθαι τὰς βοηθείας εὐκαίρους αὐτοῖς ποιή-
σασθαι. οἱ δὲ Αἰολεῖς καὶ οἱ Ἴωνες ἀκούσαντες
τῶν ἐπαγγελιῶν ἔγνωσαν πείθεσθαι τοῖς Ἕλλησι,
καὶ παρεσκευάζοντο πλεῖν μετ' αὐτῶν εἰς τὴν Εὐ-
ρώπην. οἱ δ' Ἀθηναῖοι μετανοήσαντες εἰς τοὐναν-* 3
*τίον πάλιν μένειν συνεβούλευον, λέγοντες ὅτι κἂν
μηδεὶς αὐτοῖς τῶν ἄλλων Ἑλλήνων βοηθῇ, μόνοι
Ἀθηναῖοι συγγενεῖς ὄντες βοηθήσουσιν· ὑπελάμ-*
433 *βανον δὲ ὅτι κοινῇ κατοικισθέντες ὑπὸ τῶν Ἑλλή-
νων οἱ Ἴωνες οὐκέτι μητρόπολιν ἡγήσονται τὰς
Ἀθήνας. διόπερ συνέβη μετανοῆσαι τοὺς Ἴωνας καὶ
κρῖναι μένειν ἐπὶ τῆς Ἀσίας. τούτων δὲ πραχθέν-* 4
των συνέβη τὴν δύναμιν τῶν Ἑλλήνων σχισθῆναι,

8 *εἰς τὴν*] *εἰς* A 9 *τὰ* Wess., *τά τε* cod., *τὰ τότε* Steph. 10 *ἀναστατήσαντες* P 13 *ὄντας διαποντίους* P, *διαποντίους* v.; *διαποντίους οὓς* Dind. 14 *δύνασθαι* v. 18 *μεταποιήσαντες* P 20 *βοηθῇ* Dind., *βοηθοίη* cod

καὶ τοὺς μὲν Λακεδαιμονίους εἰς τὴν Λακωνικὴν
ἀποπλεῦσαι, τοὺς δὲ Ἀθηναίους μετὰ τῶν Ἰώνων
5 καὶ τῶν νησιωτῶν ἐπὶ Σηστὸν ἀπᾶραι. Ξάνθιππος
δὲ ὁ στρατηγὸς εὐθὺς ἐκ κατάπλου προσβολὰς τῇ
πόλει ποιησάμενος εἷλε Σηστόν, καὶ φρουρὰν ἐγκα-
ταστήσας τοὺς μὲν συμμάχους ἀπέλυσεν, αὐτὸς δὲ
μετὰ τῶν πολιτῶν ἀνέκαμψεν εἰς τὰς Ἀθήνας.

6 Ὁ μὲν οὖν Μηδικὸς ὀνομασθεὶς πόλεμος γενό-
μενος διετὴς τοῦτο ἔσχε τὸ πέρας. τῶν δὲ συγγρα-
φέων Ἡρόδοτος ἀρξάμενος πρὸ τῶν Τρωικῶν χρό-
νων γέγραφε κοινὰς σχεδόν τι τὰς τῆς οἰκουμένης
πράξεις ἐν βίβλοις ἐννέα, καταστρέφει δὲ τὴν σύν-
ταξιν εἰς τὴν περὶ Μυκάλην μάχην τοῖς Ἕλλησι
7 πρὸς τοὺς Πέρσας καὶ Σηστοῦ πολιορκίαν. — Κατὰ
δὲ τὴν Ἰταλίαν Ῥωμαῖοι πρὸς τοὺς Οὐολούσκους
πολεμήσαντες καὶ μάχῃ νικήσαντες πολλοὺς ἀνεῖλον.
Σπόριος δὲ Κάσσιος, ὁ κατὰ τὸν προηγούμενον ἐνι-
αυτὸν ὑπατεύσας, δόξας ἐπιθέσθαι τυραννίδι καὶ
καταγνωσθείς, ἀνῃρέθη. ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη
κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτόν.

38 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Τιμοσθένους ἐν Ῥώμῃ
τὴν ὑπατικὴν ἀρχὴν διεδέξαντο Καίσων Φάβιος καὶ
Λεύκιος Αἰμίλιος Μάμερκος. ἐπὶ δὲ τούτων κατὰ
τὴν Σικελίαν πολλή τις εἰρήνη κατεῖχε τὴν νῆσον,
τῶν μὲν Καρχηδονίων εἰς τέλος τεταπεινωμένων,
τοῦ δὲ Γέλωνος ἐπιεικῶς προεστηκότος τῶν Σικε-
λιωτῶν καὶ πολλὴν εὐνομίαν τε καὶ πάντων τῶν

3 ἐπάραι P 11 τι om. v. 12 κατέστροφε malim
17 Κάσιος AFKL 23 Αἰμίλιος om. A

ἐπιτηδείων εὐπορίαν παρεχομένου ταῖς πόλεσι. τῶν 2
δὲ Συρακοσίων τὰς μὲν πολυτελεῖς ἐκφορὰς νόμῳ καταλελυκότων καὶ τὰς εἰωθυίας δαπάνας εἰς τοὺς τελευτῶντας γίνεσθαι περιῃρηκότων, ἐγγεγραμμένων δὲ ἐν τῷ νόμῳ καὶ τῶν παντελῶς ἐνταφίων ἠμεληκότων, ὁ βασιλεὺς Γέλων βουλόμενος τὴν τοῦ δήμου σπουδὴν ἐν ἅπασι διαφυλάττειν, τὸν περὶ τῆς ταφῆς νόμον ἐφ' ἑαυτοῦ βέβαιον ἐτήρησεν· ὑπὸ γὰρ 3
ἀρρωστίας συνεχόμενος καὶ τὸ ζῆν ἀπελπίσας, τὴν μὲν βασιλείαν παρέδωκεν Ἱέρωνι τῷ πρεσβυτάτῳ τῶν ἀδελφῶν, περὶ δὲ τῆς ἑαυτοῦ ταφῆς ἐνετείλατο διαστελλόμενος ἀκριβῶς τηρῆσαι τὸ νόμιμον. διὸ καὶ τελευτήσαντος αὐτοῦ τὴν ἐκφορὰν κατὰ τὴν ἐπαγγελίαν αὐτοῦ συνετέλεσεν ὁ διαδεξάμενος τὴν βασιλείαν. ἐτάφη δ' αὐτοῦ τὸ σῶμα κατὰ τὸν ἀγρὸν 4
τῆς γυναικὸς ἐν ταῖς καλουμέναις Ἐννέα τύρσεσιν, οὔσαις τῷ βάρει τῶν ἔργων θαυμασταῖς. ὁ δὲ ὄχλος ἐκ τῆς πόλεως ἅπας συνηκολούθησεν, ἀπέχοντος τοῦ
434 τόπου σταδίους διακοσίους. ἐνταῦθα δ' αὐτοῦ τα- 5
φέντος ὁ μὲν δῆμος τάφον ἀξιόλογον ἐπιστήσας ἡρωικαῖς τιμαῖς ἐτίμησε τὸν Γέλωνα, ὕστερον δὲ τὸ μὲν μνῆμα ἀνεῖλον Καρχηδόνιοι στρατεύσαντες ἐπὶ Συρακούσας, τὰς δὲ τύρσεις Ἀγαθοκλῆς κατέβαλε διὰ τὸν φθόνον. ἀλλ' ὅμως οὔτε Καρχηδόνιοι διὰ τὴν ἔχθραν οὔτε Ἀγαθοκλῆς διὰ τὴν ἰδίαν κακίαν οὔτε ἄλλος οὐδὲ εἷς ἠδυνήθη τοῦ Γέλωνος ἀφελέ-

1 ταῖς πόλεσι] τοῖς Ἕλλησι F[1]JK 5 δὲ Eich., τε cod. καὶ τῶν P, αἱ τῶν AL, εἴργεσθαι cet. παντελῶς PA, παντελῶς τὰς τῶν cet. ἠμεληκότων P, om. AL, σπουδάς cet. 9 τὸ * P (cf. XVII 106, 7), τοῦ v.

6 σθαι τὴν δόξαν· ἡ γὰρ τῆς ἱστορίας δικαία μαρ-
τυρία τετήρηκε τὴν περὶ αὐτοῦ φήμην, κηρύττουσα
διαπρυσίως εἰς ἅπαντα τὸν αἰῶνα. δίκαιον γὰρ ἅμα
καὶ συμφέρον ἐστὶ τῷ κοινῷ βίῳ διὰ τὴν ἱστορίαν
τοὺς μὲν πονηροὺς τῶν ἐν ταῖς ἐξουσίαις γεγενη-
μένων βλασφημεῖσθαι, τοὺς δὲ εὐεργετικοὺς τυγχά-
νειν ἀθανάτου μνήμης· οὕτω γὰρ μάλιστα συμβήσε-
ται πολλοὺς ἐπὶ τὴν κοινὴν εὐεργεσίαν προτρέπεσθαι
τῶν μεταγενεστέρων.
7 Γέλων μὲν οὖν ἑπταετῆ χρόνον ἐβασίλευσεν, Ἱέ-
ρων δ' ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ διαδεξάμενος τὴν ἀρχὴν
ἐβασίλευσε τῶν Συρακοσίων ἔτη ἕνδεκα καὶ μῆνας
ὀκτώ.

39 Κατὰ δὲ τὴν Ἑλλάδα Ἀθηναῖοι μὲν μετὰ τὴν ἐν
Πλαταιαῖς νίκην μετεκόμισαν ἐκ Τροιζῆνος καὶ Σα-
λαμῖνος τέκνα καὶ γυναῖκας εἰς τὰς Ἀθήνας, εὐθὺς
δὲ καὶ τὴν πόλιν ἐπεχείρησαν τειχίζειν καὶ τῶν ἄλ-
λων τῶν πρὸς ἀσφάλειαν ἀνηκόντων ἐπιμέλειαν
2 ἐποιοῦντο. Λακεδαιμόνιοι δ' ὁρῶντες τοὺς Ἀθη-
ναίους ἐν ταῖς ναυτικαῖς δυνάμεσι περιπεποιημένους
δόξαν μεγάλην, ὑπώπτευσαν αὐτῶν τὴν αὔξησιν,
καὶ διέγνωσαν κωλύειν τοὺς Ἀθηναίους ἀνοικοδο-
3 μεῖν τὰ τείχη. εὐθὺς οὖν πρέσβεις ἐξέπεμψαν εἰς
τὰς Ἀθήνας τοὺς λόγῳ μὲν συμβουλεύσοντας κατὰ
τὸ παρὸν μὴ τειχίζειν τὴν πόλιν διὰ τὸ μὴ συμ-
φέρειν κοινῇ τοῖς Ἕλλησι· τὸν γὰρ Ξέρξην, εἰ πά-
λιν παραγενηθείη μετὰ μειζόνων δυνάμεων, ἕξειν

3 διαπρυσίως om. v. 4 τῆς ἱστορίας v. 11 δ' ὁ] δὲ P, δὲ ὁ v. 12 καὶ om. PA 16 τέκνα] τὰ τέκνα P 20 πεποιημένους cod., corr. Wess.

ἑτοίμους πόλεις τετειχισμένας ἐκτὸς Πελοποννήσου,
ἐξ ὧν ὁρμώμενον ῥᾳδίως καταπολεμήσειν τοὺς Ἕλ-
ληνας. οὐ πειθομένων δ' αὐτῶν, οἱ πρέσβεις προσ-
ιόντες τοῖς οἰκοδομοῦσι προσέταττον ἀφίστασθαι
τῶν ἔργων τὴν ταχίστην. ἀπορουμένων δὲ τῶν 4
Ἀθηναίων ὅ,τι χρὴ πράττειν, Θεμιστοκλῆς, ἀποδο-
χῆς τότε παρ' αὐτοῖς τυγχάνων τῆς μεγίστης, συν-
εβούλευεν ἔχειν ἡσυχίαν· ἐὰν γὰρ βιάζωνται, ῥᾳ-
δίως τοὺς Λακεδαιμονίους μετὰ τῶν Πελοποννησίων
στρατεύσαντας κωλύσειν αὐτοὺς τειχίζειν τὴν πό-
435 λιν. ἐν ἀπορρήτοις δὲ τῇ βουλῇ προεῖπεν, ὡς αὐ- 5
τὸς μὲν μετά τινων ἄλλων πορεύσεται πρεσβευτὴς
εἰς Λακεδαίμονα, διδάξων τοὺς Λακεδαιμονίους περὶ
τοῦ τειχισμοῦ, τοῖς δὲ ἄρχουσι παρήγγειλεν, ὅταν
ἐκ Λακεδαίμονος ἔλθωσι πρέσβεις εἰς τὰς Ἀθήνας,
παρακατέχειν αὐτούς, ἕως ἂν αὐτὸς ἐκ τῆς Λακε-
δαίμονος ἀνακάμψῃ, ἐν τοσούτῳ δὲ πανδημεὶ τει-
χίζειν τὴν πόλιν, καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ κρατήσειν
αὐτοὺς ἀπεφαίνετο τῆς προθέσεως. ὑπακουσάντων **40**
δὲ τῶν Ἀθηναίων, οἱ μὲν περὶ τὸν Θεμιστοκλέα
πρέσβεις προῆγον εἰς τὴν Σπάρτην, οἱ δὲ Ἀθηναῖοι
μετὰ μεγάλης σπουδῆς ᾠκοδόμουν τὰ τείχη, οὔτ'
οἰκίας οὔτε τάφου φειδόμενοι. συνελαμβάνοντο δὲ
τῶν ἔργων οἵ τε παῖδες καὶ αἱ γυναῖκες καὶ καθό-
λου πᾶς ξένος καὶ δοῦλος, οὐδενὸς ἀπολειπομένου
τῆς προθυμίας. παραδόξως δὲ τῶν ἔργων ἀνυομέ- 2

1 ἑτοίμας v. ἐκτὸς P, ἐκ τοῦ v. 10 κωλύειν PAFHK 11 προεῖπεν Reiske, προειπὼν cod. 12 μὲν del. Reiske 17 τειχίζων v. 21 προῆγον P, προήγαγον v. 24 αἱ om. v.

νων διά τε τὰς πολυχειρίας καὶ τὰς τῶν ἁπάντων
προθυμίας, ὁ μὲν Θεμιστοκλῆς ἀνακληθεὶς ὑπὸ τῶν
ἀρχόντων καὶ ἐπιτιμηθεὶς περὶ τῆς τειχοποιίας ἠρ-
νήσατο τὴν οἰκοδομίαν, καὶ παρεκάλεσε τοὺς ἄρχον-
τας μὴ πιστεύειν κεναῖς φήμαις, ἀλλ' ἀποστέλλειν
πρέσβεις ἀξιοπίστους εἰς τὰς Ἀθήνας· διὰ γὰρ τού-
των εἴσεσθαι τἀληθές· καὶ τούτων ἐγγυητὴν ἑαυτὸν
παρεδίδου καὶ τοὺς μεθ' ἑαυτοῦ συμπρεσβεύοντας.
3 πεισθέντες δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι τοὺς μὲν περὶ τὸν
Θεμιστοκλέα παρεφύλαττον, εἰς δὲ τὰς Ἀθήνας ἀπέ-
στειλαν τοὺς ἐπιφανεστάτους κατασκεψομένους, περὶ
ὧν ἦν χρεία πολυπραγμονῆσαι. τοῦ δὲ χρόνου
διεξελθόντος, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι τὸ τεῖχος ἔφθασαν
ἐφ' ἱκανὸν κατεσκευακότες, τοὺς δὲ τῶν Λακεδαι-
μονίων πρέσβεις ἐλθόντας εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ μετ'
ἀνατάσεων καὶ ἀπειλῶν ἐπιτιμῶντας παρέδωκαν εἰς
φυλακήν, φήσαντες τότε ἀφήσειν, ὅταν κἀκεῖνοι τοὺς
4 περὶ Θεμιστοκλέα πρέσβεις ἀπολύσωσι. τούτῳ δὲ
τῷ τρόπῳ καταστρατηγηθέντες οἱ Λάκωνες ἠναγκά-
σθησαν ἀπολῦσαι τοὺς Ἀθηναίων πρέσβεις, ἵνα τοὺς
ἰδίους ἀπολάβωσιν. ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς τοιούτῳ στρα-
τηγήματι τειχίσας τὴν πατρίδα συντόμως καὶ ἀκιν-
δύνως, μεγάλης ἀποδοχῆς ἔτυχε παρὰ τοῖς πολίταις.
5 Ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις Ῥωμαίοις πρὸς Αἰ-
κολανοὺς καὶ τοὺς τὸ Τοῦσκλον κατοικοῦντας συν-

1 τὴν πολυχειρίαν Hertl. (XV 68, 3. XVII 40, 5) τῶν om. v. 8 συμπρεσβευτάς v. (XVIII 48, 3) 10 ἐφύλαττον v. 11 ἐπισκεψομένους P περὶ PAL, καὶ περὶ cet. 15 μετ' ἀνατάσεων Dind. (IX 20, 4), μετὰ στάσεων cod. 24 Ῥωμαίοις* (cf. p. 221, 19), Ῥωμαῖοι cod. 25 συνέστη πόλεμος P, ἀνεστήσαντο πόλεμον v.

436 ἐστη πόλεμος, καὶ πρὸς μὲν Αἰκολανοὺς μάχην συν-
άψαντες ἐνίκησαν καὶ πολλοὺς τῶν πολεμίων ἀνεῖλον,
μετὰ δὲ ταῦτα τὸ Τοῦσκλον ἐξεπολιόρκησαν καὶ τὴν
τῶν Αἰκολανῶν πόλιν ἐχειρώσαντο.

Τοῦ δ' ἐνιαυσίου χρόνου διεληλυθότος Ἀθήνησι **41**
μὲν ἦν ἄρχων Ἀδείμαντος, ἐν Ῥώμῃ δὲ κατεστά-
θησαν ὕπατοι Μάρκος Φάβιος Οὐιβλανὸς καὶ Λεύ-
κιος Οὐαλέριος Πόπλιος. ἐπὶ δὲ τούτων Θεμιστο-
κλῆς διὰ τὴν στρατηγίαν καὶ ἀγχίνοιαν ἀποδοχῆς
ἔτυχεν οὐ μόνον παρὰ τοῖς πολίταις, ἀλλὰ καὶ παρὰ
πᾶσι τοῖς Ἕλλησι. διὸ καὶ μετεωριζόμενος ἐπὶ τῇ 2
δόξῃ πολὺ μείζοσιν ἄλλαις ἐπιβολαῖς ἐχρήσατο πρὸς
αὔξησιν ἡγεμονίας ἀνηκούσαις τῇ πατρίδι. τοῦ γὰρ
καλουμένου Πειραιῶς οὐκ ὄντος λιμένος κατ' ἐκεί-
νους τοὺς χρόνους, ἀλλ' ἐπινείῳ χρωμένων τῶν
Ἀθηναίων τῷ προσαγορευομένῳ Φαληρικῷ, μικρῷ
παντελῶς ὄντι, ἐπενόησε τὸν Πειραιᾶ κατασκευάζειν
λιμένα, μικρᾶς μὲν προσδεόμενον κατασκευῆς, δυ-
νάμενον δὲ γενέσθαι λιμένα κάλλιστον καὶ μέγιστον
τῶν κατὰ τὴν Ἑλλάδα. ἤλπιζεν οὖν τούτου προσ- 3
γενομένου τοῖς Ἀθηναίοις δυνήσεσθαι τὴν πόλιν
ἀντιποιήσασθαι τῆς κατὰ θάλατταν ἡγεμονίας· τρι-
ήρεις γὰρ τότε πλείστας ἐκέκτηντο, καὶ διὰ τὴν
συνέχειαν τῶν ναυμαχιῶν ἐμπειρίαν καὶ δόξαν με-
γάλην τῶν ναυτικῶν ἀγώνων περιεπεποίηντο. πρὸς 4
δὲ τούτοις τοὺς μὲν Ἴωνας ὑπελάμβανε διὰ τὴν

1 *μάχῃ* v. 2 *εἷλον* v. 7 *Οὐιβλανός* ex fastis, *σιλανὸς* Pa, *σιλβανὸς f* 11 *ἐπὶ*] *ἐν* P 16 *προσαγορευομένῳ*] *καλουμένῳ* A 19 *κάλλιστον κ. μ. λιμένα* v. 20 *Ἑλλάδα*] *ἐλπίδα* P *ἤλπισεν* v. 22 *ἀντιποιήσεσθαι* PA 23 *καὶ* om. P inserto s. l. *γὰρ* post *ἐμπειρίαν*

συγγένειαν ἰδίους ἕξειν, τοὺς δὲ ἄλλους τοὺς κατὰ
τὴν Ἀσίαν Ἕλληνας δι' ἐκείνους ἐλευθερώσειν, ἀπο-
κλινεῖν τε ταῖς εὐνοίαις πρὸς τοὺς Ἀθηναίους διὰ
τὴν εὐεργεσίαν, τοὺς δὲ νησιώτας ἅπαντας κατα-
πεπληγμένους τὸ μέγεθος τῆς ναυτικῆς δυνάμεως
ἑτοίμως ταχθήσεσθαι μετὰ τῶν δυναμένων καὶ βλά-
5 πτειν καὶ ὠφελεῖν τὰ μέγιστα. τοὺς γὰρ Λακε-
δαιμονίους ἑώρα περὶ μὲν τὰς πεζὰς δυνάμεις εὖ
κατεσκευασμένους, πρὸς δὲ τοὺς ἐν ταῖς ναυσὶν
42 ἀγῶνας ἀφυεστάτους. ταῦτ' οὖν διαλογισάμενος
ἔκρινε φανερῶς μὲν τὴν ἐπιβολὴν μὴ λέγειν, ἀκρι-
βῶς γινώσκων τοὺς Λακεδαιμονίους κωλύσοντας,
ἐν ἐκκλησίᾳ δὲ διελέχθη τοῖς πολίταις ὅτι μεγάλων
πραγμάτων καὶ συμφερόντων τῇ πόλει βούλεται γε-
νέσθαι σύμβουλός τε καὶ εἰσηγητής, ταῦτα δὲ φα-
νερῶς μὲν λέγειν μὴ συμφέρειν, δι' ὀλίγων δὲ ἀν-
δρῶν ἐπιτελεῖν προσήκειν· διόπερ ἠξίου τὸν δῆμον
δύο ἄνδρας προχειρισάμενον οἷς ἂν μάλιστα πι-
στεύσῃ, τούτοις ἐπιτρέπειν περὶ τοῦ πράγματος.
2 πεισθέντος δὲ τοῦ πλήθους, ὁ δῆμος εἵλετο δύο
ἄνδρας, Ἀριστείδην καὶ Ξάνθιππον, οὐ μόνον κατ'
ἀρετὴν προκρίνας αὐτούς, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν Θεμι-
στοκλέα τούτους ὁρῶν ἁμιλλωμένους περὶ δόξης καὶ
πρωτείων, καὶ διὰ τοῦτο ἀλλοτρίως ἔχοντας πρὸς
3 αὐτόν. οὗτοι δὲ κατ' ἰδίαν ἀκούσαντες τοῦ Θεμι-
στοκλέους τὴν ἐπιβολήν, ἐδήλωσαν τῷ δήμῳ διότι
καὶ μεγάλα καὶ συμφέροντα τῇ πόλει καὶ δυνατὰ
4 καθέστηκε τὰ λεγόμενα ὑπὸ τοῦ Θεμιστοκλέους. τοῦ 437

2 ἀποκλίνειν PAH 4 δὲ*] τε cod. 7 γὰρ*] τε cod. 13 διελέχθη*] διαλεχθεὶς cod.

δὲ δήμου θαυμάσαντος ἅμα τὸν ἄνδρα καὶ ὑποπτεύσαντος μήποτε τυραννίδα τινὰ κατασκευασόμενος ἑαυτῷ τηλικαύταις καὶ τοιαύταις ἐπιβολαῖς ἐγχειρῇ, φανερῶς αὐτὸν ἐκέλευον ἀποφαίνεσθαι τὰ δεδογμένα. ὁ δὲ πάλιν ἔφησε μὴ συμφέρειν τῷ δήμῳ φανερῶς δηλοῦσθαι περὶ τῶν ἐπινοηθέντων. πολλῷ 5 δὲ μᾶλλον θαυμάσαντος τοῦ δήμου τὴν δεινότητα καὶ μεγαλοφροσύνην τἀνδρός, ἐκέλευον ἐν ἀπορρήτοις εἰπεῖν τῇ βουλῇ τὰ δεδογμένα· κἂν αὕτη κρίνῃ τὰ δυνατὰ λέγειν καὶ συμφέροντα, τότε ὡς ἂν συμβουλεύσῃ πρὸς τὸ τέλος ἄξειν αὐτοῦ τὴν ἐπιβολήν. διόπερ τῆς βουλῆς πυθομένης τὰ κατὰ μέρος, καὶ 6 κρινάσης λέγειν αὐτὸν τὰ συμφέροντα τῇ πόλει καὶ δυνατά, τὸ λοιπὸν ἤδη συγχωρήσαντος τοῦ δήμου μετὰ τῆς βουλῆς ἔλαβε τὴν ἐξουσίαν πράττειν ὅ,τι βούλεται. ἕκαστος δ' ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐχωρίζετο θαυμάζων μὲν τὴν ἀρετὴν τἀνδρός, μετέωρος δ' ὢν καὶ καραδοκῶν τὸ τέλος τῆς ἐπιβολῆς. ὁ δὲ Θεμι- **43** στοκλῆς λαβὼν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πράττειν, καὶ πᾶσαν ὑπουργίαν ἔχων ἑτοίμην τοῖς ἐγχειρουμένοις, πάλιν ἐπενόησε καταστρατηγῆσαι τοὺς Λακεδαιμονίους· ᾔδει γὰρ ἀκριβῶς ὅτι καθάπερ ἐπὶ τοῦ τῆς πόλεως τειχισμοῦ διεκώλυσαν οἱ Λακεδαιμόνιοι, τὸν αὐτὸν τρόπον ἐπὶ τῆς κατασκευῆς τοῦ λιμένος ἐγχειρήσουσι διακόπτειν τῶν Ἀθηναίων τὰς ἐπιβολάς. ἔδοξεν οὖν αὐτῷ πρὸς μὲν τοὺς Λακεδαιμονίους 2 πρέσβεις ἀποστεῖλαι τοὺς διδάξοντας συμφέρειν τοῖς

2 τινα om. (in lacuna) P κατασκευασάμενος cod., corr. Eich. 9 αὕτη Eich., αὐτὴ cod. 12 τὰ add. Dind. 21 τοῖς Λακεδαιμονίοις v. 23 διεκώλυον Hertl.

κοινοῖς τῆς Ἑλλάδος πράγμασιν ἔχειν ἀξιόχρεων
λιμένα πρὸς τὴν ἀπὸ τῶν Περσῶν ἐσομένην στρα-
τείαν. διὰ δὲ τούτου τοῦ τρόπου τοὺς Σπαρτιάτας
ἀμβλυτέρους ποιήσας πρὸς τὸ κωλύειν, αὐτὸς εἴχετο
τῶν ἔργων, καὶ τῶν πάντων συμφιλοτιμουμένων
ταχέως συνέβη γενέσθαι καὶ παραδόξως κατασκευα-
3 σθῆναι τὸν λιμένα. ἔπεισε δὲ τὸν δῆμον καθ᾽ ἕκα-
στον ἐνιαυτὸν πρὸς ταῖς ὑπαρχούσαις ναυσὶν εἴκοσι
τριήρεις προσκατασκευάζειν, καὶ τοὺς μετοίκους καὶ
τοὺς τεχνίτας ἀτελεῖς ποιῆσαι, ὅπως ὄχλος πολὺς
πανταχόθεν εἰς τὴν πόλιν κατέλθῃ καὶ πλείους
τέχνας κατασκευάσωσιν εὐχερῶς· ἀμφότερα γὰρ
ταῦτα χρησιμώτατα πρὸς τὰς τῶν ναυτικῶν δυνά-
μεων κατασκευὰς ὑπάρχειν ἔκρινεν. οἱ μὲν οὖν
Ἀθηναῖοι περὶ ταῦτα ἠσχολοῦντο.

44 Λακεδαιμόνιοι δὲ Παυσανίαν τὸν ἐν Πλαταιαῖς
στρατηγήσαντα καταστήσαντες ναύαρχον προσέταξαν
ἐλευθεροῦν τὰς Ἑλληνίδας πόλεις, ὅσαι βαρβαρι-
2 καῖς φυλακαῖς διέμενον ἔτι φρουρούμεναι. οὗτος
δὲ πεντήκοντα μὲν τριήρεις ἐκ Πελοποννήσου λα-
βών, τριάκοντα δὲ παρ᾽ Ἀθηναίων μεταπεμψάμε-
νος, ὧν Ἀριστείδης ἡγεῖτο, πρῶτον μὲν εἰς τὴν
Κύπρον ἔπλευσε καὶ τῶν πόλεων τὰς ἔτι φρουρὰς
3 ἐχούσας Περσικὰς ἠλευθέρωσε, μετὰ δὲ ταῦτα πλεύ-
σας ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον Βυζάντιον μὲν ὑπὸ Περ- 438
σῶν κρατούμενον ἐχειρώσατο, καὶ τῶν ἄλλων βαρ-
βάρων οὓς μὲν ἀνεῖλεν, οὓς δ᾽ ἐκβαλὼν ἠλευθέρωσε

2 στρατιάν P 3 τοὺς om. v. 4 κωλύσειν PAFKL
13 τὰς τῶν om. v. 27 ἀνεῖλεν] ἀνελὼν Reiske

τὴν πόλιν, πολλοὺς δ' ἐν αὐτῇ Περσῶν ἀξιολόγους
ζωγρήσας ἄνδρας παρέδωκεν εἰς φυλακὴν Γογγύλῳ
τῷ Ἐρετριεῖ, τῷ μὲν λόγῳ πρὸς τιμωρίαν τηρή-
σοντι, τῷ δ' ἔργῳ διασώσοντι πρὸς Ξέρξην· συνε-
τέθειτο γὰρ δι' ἀπορρήτων φιλίαν πρὸς τὸν βασι-
λέα, καὶ τὴν θυγατέρα τοῦ Ξέρξου γαμεῖν ἔμελλεν,
ἵνα προδῷ τοὺς Ἕλληνας. ἦν δ' ὁ ταῦτα πραττό- 4
μενος Ἀρτάβαζος στρατηγός, καὶ χρημάτων πλῆθος
ἐχορήγει λάθρᾳ τῷ Παυσανίᾳ πρὸς τὸ διὰ τούτων
φθείρειν τοὺς εὐθέτους τῶν Ἑλλήνων. ἐγένετο δὲ
καταφανὴς καὶ τιμωρίας ἔτυχε τοιῷδέ τινι τρόπῳ.
ζηλώσαντος αὐτοῦ τὴν Περσικὴν τρυφὴν καὶ τυραν- 5
νικῶς προσφερομένου τοῖς ὑποτεταγμένοις, χαλεπῶς
ἔφερον ἅπαντες, μάλιστα δὲ οἱ τεταγμένοι τῶν Ἑλ-
λήνων ἐπί τινος ἡγεμονίας. διόπερ τῶν κατὰ τὴν 6
στρατιὰν καὶ κατὰ ἔθνη καὶ κατὰ πόλεις ἀλλήλοις
ὁμιλούντων καὶ τοῦ Παυσανίου τῆς βαρύτητος κατα-
λαλούντων, Πελοποννήσιοι μὲν καταλιπόντες αὐτὸν
εἰς Πελοπόννησον ἀπέπλευσαν, καὶ πρέσβεις ἀποστεί-
λαντες κατηγόρουν τοῦ Παυσανίου, Ἀριστείδης δὲ ὁ
Ἀθηναῖος τῷ καιρῷ χρώμενος ἐμφρόνως ἐν ταῖς κοι-
νολογίαις ἀνελάμβανε τὰς πόλεις καὶ διὰ τῆς ὁμιλίας
προσαγόμενος ἰδίας ἐποίησε τοῖς Ἀθηναίοις. ἔτι δὲ
μᾶλλον συνήργησε καὶ τὸ αὐτόματον τοῖς Ἀθηναίοις
διὰ ταύτας τὰς αἰτίας. Παυσανίας ἦν συντεθειμέ- **45**

4 συνετίθετο PL 6 Ξέρξου] πέρσου P 8 Ἀρτάβαζος] ὁ add. P 10 φθείρεσθαι FJK 11 τοιῷδε P, τῷδε v. 12 αὐτοῦ] γὰρ αὐτοῦ Peiresc. 16 ἔθνη] τὰ ἔθνη P 17 ὁμιλοῦντες P 19 κατέπλευσαν v. 21 ἐμφανῶς v. 22 ὁμιλίας] ὁμολογίας P (cf. 46, 4. XVI 45, 2)

νος ὥστε τοὺς τὰς ἐπιστολὰς παρ' αὐτοῦ κομίζοντας
πρὸς τὸν βασιλέα μὴ ἀνακάμπτειν μηδὲ γίνεσθαι
μηνυτὰς τῶν ἀπορρήτων· δι' ἣν αἰτίαν ἀναιρου-
μένων αὐτῶν ὑπὸ τῶν ἀπολαμβανόντων τὰς ἐπιστο-
2 λὰς συνέβαινε μηδένα διασώζεσθαι. ἃ δὴ συλλογι-
σάμενός τις τῶν βιβλιαφόρων ἀνέῳξε τὰς ἐπιστολάς,
καὶ γνοὺς ἀληθὲς ὂν τὸ περὶ τὴν ἀναίρεσιν τῶν
κομιζόντων τὰ γράμματα, ἀνέδωκε τοῖς ἐφόροις τὰς
3 ἐπιστολάς. τούτων δὲ ἀπιστούντων διὰ τὸ ἀνεῳγ-
μένας αὐτοῖς τὰς ἐπιστολὰς ἀναδεδόσθαι, καὶ πίστιν
ἑτέραν βεβαιοτέραν ζητούντων, ἐπηγγείλατο παρα-
4 δώσειν αὐτὸν ὁμολογοῦντα. πορευθεὶς οὖν ἐπὶ Ταί-
ναρον καὶ καθεζόμενος ἐπὶ τῷ τοῦ Ποσειδῶνος ἱερῷ
διπλῆν σκηνὴν περιεβάλετο, καὶ τοὺς μὲν ἐφόρους
καὶ τῶν ἄλλων Σπαρτιατῶν τινας κατέκρυψε, τοῦ
δὲ Παυσανίου παραγενομένου πρὸς αὐτὸν καὶ πυν-
θανομένου τὴν αἰτίαν τῆς ἱκετείας, ἐμέμψατο αὐτῷ
καθ' ὅσον εἰς τὴν ἐπιστολὴν ἐνέγραψε τὸν κατ'
5 αὐτοῦ θάνατον. τοῦ δὲ Παυσανίου φήσαντος μετα-
μελεῖσθαι καὶ συγγνώμην αἰτουμένου τοῖς ἀγνοη-
θεῖσιν, ἔτι δὲ δεηθέντος ὅπως συγκρύψῃ, καὶ δω-
ρεὰς μεγάλας ὑπισχνουμένου, αὐτοὶ μὲν διελύθησαν,
οἱ δ' ἔφοροι καὶ οἱ μετ' αὐτῶν ἀκριβῶς μαθόντες
τἀληθὲς τότε μὲν ἡσυχίαν ἔσχον, ὕστερον δὲ τῶν 439
Λακεδαιμονίων τοῖς ἐφόροις συλλαμβανόντων, προ-
αισθόμενος ἔφθασε καὶ κατέφυγεν εἰς ἱερὸν τὸ τῆς

5 δὴ] δὲ Wess. 6 βιβλιοφόρων P (c. 21, 4. II 26, 8) 10 ἐπιδεδόσθαι Peir. (XIV 47, 2) 11 ἐπιζητούντων Peir. 16 παραγινομένου A 18 ἀνέγραψε P 24 ἔσχον P (p. 211, 1), εἶχον v. 26 προσέφυγεν v. ἱερὸν PA, τὸ ἱερὸν cet.

Ἀθηνᾶς τῆς Χαλκιοίκου. ἀπορουμένων δὲ τῶν Λα- 6
κεδαιμονίων εἰ τιμωρήσονται τὸν ἱκέτην, λέγεται
τὴν μητέρα τοῦ Παυσανίου καταντήσασαν εἰς τὸ
ἱερὸν ἄλλο μὲν μηδὲν μήτ' εἰπεῖν μήτε πρᾶξαι [τι],
πλίνθον δὲ βαστάσασαν ἀναθεῖναι κατὰ τὴν εἰς τὸ
ἱερὸν εἴσοδον, καὶ τοῦτο πράξασαν ἐπανελθεῖν εἰς
τὴν ἰδίαν οἰκίαν. τοὺς δὲ Λακεδαιμονίους τῇ τῆς 7
μητρὸς κρίσει συνακολουθήσαντας ἐνοικοδομῆσαι τὴν
εἴσοδον, καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ συναναγκάσαι τὸν
Παυσανίαν λιμῷ καταστρέψαι τὸν βίον. τὸ μὲν οὖν
σῶμα τοῦ τελευτήσαντος συνεχωρήθη τοῖς προσή-
κουσι καταχῶσαι, τὸ δὲ δαιμόνιον τῆς τῶν ἱκετῶν
σωτηρίας καταλυθείσης ἐπεσήμηνε· τῶν γὰρ Λακε- 8
δαιμονίων περί τινων ἄλλων ἐν Δελφοῖς χρηστηρια-
ζομένων, ὁ θεὸς ἔδωκε χρησμὸν κελεύων ἀποκατα-
στῆσαι τῇ θεῷ τὸν ἱκέτην. διόπερ οἱ Σπαρτιᾶται 9
τὴν μαντείαν ἀδύνατον νομίζοντες εἶναι, ἠπόρουν
ἐφ' ἱκανὸν χρόνον, οὐ δυνάμενοι ποιῆσαι τὸ προσ-
ταττόμενον ὑπὸ τοῦ θεοῦ· ὅμως δ' ἐκ τῶν ἐνδεχο-
μένων βουλευσάμενοι κατεσκεύασαν εἰκόνας δύο τοῦ
Παυσανίου χαλκᾶς, καὶ ἀνέθηκαν εἰς τὸ ἱερὸν τῆς
Ἀθηνᾶς.

Ἡμεῖς δὲ παρ' ὅλην τὴν ἱστορίαν εἰωθότες τῶν **46**
ἀγαθῶν ἀνδρῶν διὰ τῶν ἐπιλεγομένων ἐπαίνων
αὔξειν τὴν δόξαν, τοῖς δὲ φαύλοις ἐπὶ τῆς τελευ-
τῆς ἐπιφθέγγεσθαι τὰς ἁρμοζούσας βλασφημίας, οὐκ
ἐάσομεν τὴν Παυσανίου κακίαν καὶ προδοσίαν ἀκα-

4 *τι* del. Hertl. 16 *τῇ*] *τῷ* *f* 19 *τοῦ*] *τῆς* PaF^2
27 *προδοσίαν*] *πονηρίαν* FJK

2 *τηγόρητον. τίς γὰρ οὐκ ἂν θαυμάσαι τούτου τὴν*
ἄνοιαν, ὃς εὐεργέτης γενόμενος τῆς Ἑλλάδος καὶ
νικήσας τὴν ἐν Πλαταιαῖς μάχην καὶ πολλὰς ἄλλας
ἐπαινουμένας πράξεις ἐπιτελεσάμενος, οὐχ ὅπως τὸ
παρὸν ἀξίωμα διεφύλαξεν, ἀλλ' ἀγαπήσας τῶν Περ-
σῶν τὸν πλοῦτον καὶ τὴν τρυφήν, ἅπασαν τὴν προϋ-
3 *πάρχουσαν εὐδοξίαν κατήσχυνεν; ἐπαρθεὶς γὰρ ταῖς*
εὐτυχίαις τὴν μὲν Λακωνικὴν ἀγωγὴν ἐστύγησε,
τὴν δὲ τῶν Περσῶν ἀκολασίαν καὶ τρυφὴν ἐμιμή-
σατο, ὃν ἥκιστα ἐχρῆν ζηλῶσαι τὰ τῶν βαρβάρων
ἐπιτηδεύματα· οὐ γὰρ ἑτέρων πεπυσμένος, ἀλλ' αὐ-
τὸς ἔργῳ πεῖραν εἰληφὼς ἐγίνωσκε πόσῳ τῆς τῶν
Περσῶν τρυφῆς ἡ πάτριος δίαιτα πρὸς ἀρετὴν διέ-
φερεν.

4 *Ἀλλὰ γὰρ αὐτὸς μὲν διὰ τὴν ἰδίαν κακίαν οὐ*
μόνον τῆς ἀξίας ἔτυχε τιμωρίας, ἀλλὰ καὶ τοῖς πο-
λίταις αἴτιος κατέστη τοῦ τὴν κατὰ θάλατταν ἡγε-
μονίαν ἀποβαλεῖν· ἐκ παραθέσεως γὰρ ἡ Ἀριστεί-
δου στρατηγία παρὰ τοῖς συμμάχοις θεωρουμένη,
καὶ διὰ τὴν εἰς τοὺς ὑποτεταγμένους ὁμιλίαν καὶ
τὰς ἄλλας ἀρετάς, ἐποίησε πάντας ὥσπερ ἀπὸ μιᾶς
5 *ὁρμῆς ἀποκλῖναι πρὸς τοὺς Ἀθηναίους. διὸ καὶ τοῖς*
μὲν ἐκ τῆς Σπάρτης πεμπομένοις ἡγεμόσιν οὐκέτι
προσεῖχον, Ἀριστείδην δὲ θαυμάζοντες καὶ πάντα 440
προθύμως ὑπακούοντες ἐποίησαν χωρὶς κινδύνου
47 *παραλαβεῖν τὴν κατὰ θάλατταν ἀρχήν. εὐθὺς οὖν ὁ*

1 *θαυμάσαι**] *θαυμάσῃ* P, *θαυμάσειε* cet. 12 *ἔργῳ* Steph., *ἐγὼ* cod. *ἐγίνωσκον* cod., *ἐγνώκει* Madvig *πόσῳ* Dind., *ὅπως* cod. 15 *αὐτὸς*] *οὗτος* Dind. 19 *στρατη-γὶς* P 21 *ἄλλας* om. v.

μὲν Ἀριστείδης συνεβούλευε τοῖς συμμάχοις ἅπασι
κοινὴν ἄγουσι σύνοδον ἀποδεῖξαι [τὴν] Δῆλον κοι-
νὸν ταμιεῖον, καὶ τὰ χρήματα πάντα τὰ συναγό-
μενα εἰς ταύτην κατατίθεσθαι, πρὸς δὲ τὸν ἀπὸ
τῶν Περσῶν ὑποπτευόμενον πόλεμον τάξαι φόρον
ταῖς πόλεσι πάσαις κατὰ δύναμιν, ὥστε γίνεσθαι
τὸ πᾶν ἄθροισμα ταλάντων πεντακοσίων καὶ ἑξή-
κοντα. ταχθεὶς δὲ ἐπὶ τὴν διάταξιν τῶν φόρων, 2
οὕτως ἀκριβῶς καὶ δικαίως τὸν διαμερισμὸν ἐποίη-
σεν ὥστε πάσας τὰς πόλεις εὐδοκῆσαι. διὸ καὶ
δοκῶν ἕν τι τῶν ἀδυνάτων ἔργων συντετελεκέναι,
μεγίστην ἐπὶ δικαιοσύνῃ δόξαν ἐκτήσατο καὶ διὰ
τὴν ὑπερβολὴν τῆς δικαιοσύνης δίκαιος ἐπωνομάσθη.
ὑφ᾽ ἕνα δὲ καὶ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἡ μὲν τοῦ Παυ- 3
σανίου κακία τῆς κατὰ θάλατταν ἡγεμονίας ἐστέ-
ρησε τοὺς πολίτας, ἡ Ἀριστείδου δὲ κατὰ πᾶν ἀρετὴ
τὰς Ἀθήνας τὴν οὐκ οὖσαν στρατηγίαν ἐποίησε
κτήσασθαι. ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ τοῦτον
τὸν ἐνιαυτόν.

Ἐπ᾽ ἄρχοντος δ᾽ Ἀθήνησι Φαίδωνος ὀλυμπιὰς 48
μὲν ἤχθη ἕκτη πρὸς ταῖς ἑβδομήκοντα, καθ᾽ ἣν
ἐνίκα στάδιον Σκαμάνδριος Μυτιληναῖος, ἐν Ῥώμῃ
δ᾽ ὑπῆρχον ὕπατοι Καίσων Φάβιος καὶ Σπόριος
Φούριος Μενέλλαιος. ἐπὶ δὲ τούτων Λεωτυχίδας 2
ὁ τῶν Λακεδαιμονίων βασιλεὺς ἐτελεύτησεν ἄρξας
ἔτη εἴκοσι καὶ δύο, τὴν δὲ ἀρχὴν διαδεξάμενος Ἀρ-
χίδαμος ἐβασίλευσεν ἔτη τετταράκοντα καὶ δύο. ἐτε-

2 τὴν om. P 3 πάντων P 9 οὕτως] οὗτος F^2, οὗτος ὡς JKM 21 ἕκτη] πέμπτη L 22 Μιτυληναῖος cod. 24 φρούριος PFL 26 Ἀρχίδαμος Palmerius, Ἀρχέλαος cod.

λεύτησε δὲ καὶ Ἀναξίλας ὁ Ῥηγίου καὶ Ζάγκλης
τύραννος, δυναστεύσας ἔτη δέκα ὀκτώ, τὴν δὲ τυ-
ραννίδα διεδέξατο Μίκυθος, πιστευθεὶς ὥστε ἀπο-
δοῦναι τοῖς τέκνοις τοῦ τελευτήσαντος οὖσι νέοις
3 τὴν ἡλικίαν. Ἱέρων δὲ ὁ βασιλεὺς τῶν Συρακο-
σίων μετὰ τὴν τοῦ Γέλωνος τελευτὴν τὸν μὲν ἀδελ-
φὸν Πολύζηλον ὁρῶν εὐδοκιμοῦντα παρὰ τοῖς Συ-
ρακοσίοις, καὶ νομίζων αὐτὸν ἔφεδρον ὑπάρχειν τῆς
βασιλείας, ἔσπευδεν ἐκποδὼν ποιήσασθαι, αὐτὸς δὲ
ξενολογῶν καὶ περὶ αὐτὸν σύστημα ξένων παρα-
σκευάζων ὑπελάμβανεν ἀσφαλῶς καθέξειν τὴν βα-
4 σιλείαν. διὸ καὶ Συβαριτῶν πολιορκουμένων ὑπὸ
Κροτωνιατῶν καὶ δεομένων βοηθῆσαι, στρατιώτας
πολλοὺς κατέγραψεν εἰς τὴν στρατιάν, ἣν παρεδί-
δου Πολυζήλῳ τἀδελφῷ νομίζων αὐτὸν ὑπὸ τῶν
5 Κροτωνιατῶν ἀναιρεθήσεσθαι. τοῦ δὲ Πολυζήλου 441
πρὸς τὴν στρατείαν οὐχ ὑπακούσαντος διὰ τὴν ῥη-
θεῖσαν ὑποψίαν, δι' ὀργῆς εἶχε τὸν ἀδελφόν, καὶ
φυγόντος πρὸς Θήρωνα τὸν Ἀκραγαντίνων τύραν-
6 νον, καταπολεμῆσαι τοῦτον παρεσκευάζετο. μετὰ
δὲ ταῦτα Θρασυδαίου τοῦ Θήρωνος ἐπιστατοῦντος
τῆς τῶν Ἱμεραίων πόλεως βαρύτερον τοῦ καθήκον-
τος, συνέβη τοὺς Ἱμεραίους ἀπαλλοτριωθῆναι παν-
7 τελῶς ἀπ' αὐτοῦ. πρὸς μὲν οὖν τὸν πατέρα πο-
ρεύεσθαί τε καὶ κατηγορεῖν ἀπεδοκίμαζον, νομίζοντες
οὐχ ἕξειν ἴσον ἀκουστήν· πρὸς δὲ τὸν Ἱέρωνα
πρέσβεις ἀπέστειλαν κατηγοροῦντες τοῦ Θρασυδαίου

1 ὁ om. PA   ζάκλης P   10 αὐτὸν PAF   14 στρατιάν Dind., στρατείαν cod.   19 φυγόντα cod., corr. Dind. ἀκραγαντῖνον P   24 ὑπ' P   27 κατηγοροῦντας Pa

καὶ ἐπαγγελλόμενοι τήν τε πόλιν ἐκείνῳ παραδώσειν καὶ συνεπιθήσεσθαι τοῖς περὶ τὸν Θήρωνα. ὁ δὲ Ἱέρων κρίνας εἰρηνικῶς διαλύσασθαι πρὸς τὸν 8
Θήρωνα, προύδωκε τοὺς Ἱμεραίους καὶ τὰ βεβουλευμένα λαθραίως ἐμήνυσεν. διόπερ Θήρων ἐξετάσας τὰ κατὰ τὴν βουλήν, καὶ τὴν μήνυσιν ἀληθινὴν εὑρίσκων, πρὸς μὲν τὸν Ἱέρωνα διελύσατο καὶ τὸν Πολύζηλον εἰς τὴν προϋπάρχουσαν εὔνοιαν ἀποκατέστησε, τῶν δὲ Ἱμεραίων τοὺς ἐναντίους πολλοὺς ὄντας συλλαβὼν ἀπέσφαξεν.

Ἱέρων δὲ τούς τε Ναξίους καὶ τοὺς Καταναίους 49
ἐκ τῶν πόλεων ἀναστήσας, ἰδίους οἰκήτορας ἀπέστειλεν, ἐκ μὲν Πελοποννήσου πεντακισχιλίους ἀθροίσας, ἐκ δὲ Συρακουσῶν ἄλλους τοσούτους προσθείς· καὶ τὴν μὲν Κατάνην μετωνόμασεν Αἴτνην, τὴν δὲ χώραν οὐ μόνον τὴν Καταναίαν, ἀλλὰ καὶ πολλὴν τῆς ὁμόρου προσθεὶς κατεκληρούχησε, μυρίους πληρώσας οἰκήτορας. τοῦτο δ' ἔπραξε σπεύ- 2
δων ἅμα μὲν ἔχειν βοήθειαν ἑτοίμην ἀξιόλογον πρὸς τὰς ἐπιούσας χρείας, ἅμα δὲ καὶ ἐκ τῆς γενομένης μυριάνδρου πόλεως τιμὰς ἔχειν ἡρωικάς. τοὺς δὲ Ναξίους καὶ τοὺς Καταναίους ἐκ τῶν πατρίδων ἀνασταθέντας μετῴκισεν εἰς τοὺς Λεοντίνους, καὶ μετὰ τῶν ἐγχωρίων προσέταξε κατοικεῖν τὴν πόλιν. Θήρων δὲ μετὰ τὴν Ἱμεραίων σφαγὴν 3
ὁρῶν τὴν πόλιν οἰκητόρων δεομένην, συνῴκισεν εἰς ταύτην τούς τε Δωριεῖς καὶ τῶν ἄλλων τοὺς βουλομένους ἐπολιτογράφησεν. οὗτοι μὲν οὖν μετ' 4

1 ἐπαγγελλόμενοι PFJK, -μένους cet. 6 ἀληθινὴν] εἶναι add. *f* 10 ἀποσφάζει v.

ἀλλήλων καλῶς πολιτευόμενοι διετέλεσαν ἔτη πεντήκοντα καὶ ὀκτώ· τότε δὲ τῆς πόλεως ὑπὸ Καρχηδονίων χειρωθείσης καὶ κατασκαφείσης, διέμεινεν ἀοίκητος μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς καιρῶν.

50 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Δρομοκλείδου Ῥωμαῖοι μὲν κατέστησαν ὑπάτους Μάρκον Φάβιον καὶ Γναῖον 44
Μάλλιον. ἐπὶ δὲ τούτων Λακεδαιμόνιοι τὴν τῆς θαλάττης ἡγεμονίαν ἀποβεβληκότες ἀλόγως, βαρέως ἔφερον· διὸ καὶ τοῖς ἀφεστηκόσιν ἀπ' αὐτῶν Ἕλλησι χαλεπῶς ἔχοντες, ἠπείλουν ἐπιθήσειν αὐτοῖς
2 τὴν προσήκουσαν τιμωρίαν. συναχθείσης δὲ τῆς γερουσίας ἐβουλεύοντο περὶ τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ὑπὲρ τῆς κατὰ θάλατταν ἡγεμο-
3 νίας. ὁμοίως δὲ καὶ τῆς κοινῆς ἐκκλησίας συναχθείσης, οἱ μὲν νεώτεροι καὶ τῶν ἄλλων οἱ πολλοὶ φιλοτίμως εἶχον ἀνακτήσασθαι τὴν ἡγεμονίαν, νομίζοντες, ἐὰν αὐτὴν περιποιήσωνται, χρημάτων τε πολλῶν εὐπορήσειν καὶ καθόλου τὴν Σπάρτην μείζονα ποιήσεσθαι καὶ δυνατωτέραν, τούς τε τῶν ἰδιωτῶν οἴκους πολλὴν ἐπίδοσιν λήψεσθαι πρὸς εὐ-
4 δαιμονίαν. ἀνεμιμνήσκοντο δὲ καὶ τῆς ἀρχαίας μαντείας, ἐν ᾗ προσέταξεν αὐτοῖς ὁ θεὸς σκοπεῖν, ὅπως μὴ χωλὴν ἔχωσι τὴν ἡγεμονίαν, καὶ τὸν χρησμὸν ἔφασαν εἰς οὐδὲν ἕτερον ἢ τὸ παρὸν λέγειν· χωλὴν γὰρ αὐτοῖς ὑπάρξειν τὴν ἀρχήν, ἐὰν οὐσῶν δυεῖν
5 ἡγεμονιῶν τὴν ἑτέραν ἀποβάλωσι. πάντων δὲ σχεδὸν τῶν πολιτῶν πρὸς ταύτην τὴν ὑπόθεσιν ὡρ-

6 Γναῖον] γενναῖον P 18 Σπάρτην Reiske, σπουδὴν cod., πόλιν Wess. 19 ποιήσασθαι PFL 24 λέγειν] ῥέπειν Cobet

μημένων, καὶ τῆς γερουσίας συνεδρευούσης περὶ
τούτων, οὐδεὶς ἤλπισεν οὐδένα τολμήσειν συμβου-
λεῦσαι ἕτερόν τι. τῶν δὲ ἐκ τῆς γερουσίας τις, 6
ὄνομα μὲν Ἑτοιμαρίδας, τὸ δὲ γένος ἀφ' Ἡρα-
κλέους ὢν καὶ δι' ἀρετὴν ἀποδοχῆς τυγχάνων παρὰ
τοῖς πολίταις, ἐπεχείρησε συμβουλεύειν ἐᾶν τοὺς
Ἀθηναίους ἐπὶ τῆς ἡγεμονίας· μὴ συμφέρειν γὰρ
τῇ Σπάρτῃ τῆς θαλάττης ἀμφισβητεῖν· πρὸς παρά-
δοξον δὲ ὑπόθεσιν εἰπεῖν εὐπορήσας λόγους ἁρμό-
ζοντας, παρὰ τὴν προσδοκίαν ἔπεισε τὴν γερουσίαν
καὶ τὸν δῆμον. τέλος δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι κρίναντες 7
τὸν Ἑτοιμαρίδαν συμφέροντα λέγειν ἀπέστησαν τῆς
περὶ τὸν πόλεμον πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ὁρμῆς.
Ἀθηναῖοι δὲ τὸ μὲν πρῶτον προσεδόκων μέγαν πό- 8
λεμον ἕξειν πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους περὶ τῆς κατὰ
θάλατταν ἡγεμονίας, καὶ διὰ τοῦτο τριήρεις κατε-
σκεύαζον πλείους καὶ χρημάτων πλῆθος ἐπορίζοντο
καὶ τοῖς συμμάχοις ἐπιεικῶς προσεφέροντο· ὡς δὲ
τὰ δοχθέντα τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐπύθοντο, τοῦ μὲν
φόβου τοῦ κατὰ τὸν πόλεμον ἀπελύθησαν, περὶ δὲ
τὴν αὔξησιν τῆς ἰδίας πόλεως ἠσχολοῦντο.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀκεστορίδου ἐν Ῥώμῃ **51**
τὴν ὕπατον ἀρχὴν διεδέξαντο Καίσων Φάβιος καὶ
Τίτος Οὐεργίνιος. ἐπὶ δὲ τούτων Ἱέρων μὲν ὁ βα-
σιλεὺς τῶν Συρακοσίων, παραγενομένων πρὸς αὐ-
τὸν πρέσβεων ἐκ Κύμης τῆς Ἰταλίας καὶ δεομένων

2 τολμῆσαι cod. 4 ἑτυμαρίδας P 11 κρίνοντες A 12 ἑτυμαρίδαν P 13 πρὸς] τὸν πρὸς Hertl. 16 κατεσκευάζοντο v. 17 ἐπόριζον cod., corr. Rhod. (cf. XIII 36, 1) 22 ἀκατεστορίδου P, ἀκατεστορείδου a

βοηθῆσαι πολεμουμένοις ὑπὸ Τυρρηνῶν θαλαττο-
κρατούντων, ἐξέπεμψεν αὐτοῖς συμμαχίαν τριήρεις
2 ἱκανάς. οἱ δὲ τῶν νεῶν τούτων ἡγεμόνες ἐπειδὴ
κατέπλευσαν εἰς τὴν Κύμην, μετὰ τῶν ἐγχωρίων 443
μὲν ἐναυμάχησαν πρὸς τοὺς Τυρρηνούς, πολλὰς
δὲ ναῦς αὐτῶν διαφθείραντες καὶ μεγάλῃ ναυμαχίᾳ
νικήσαντες, τοὺς μὲν Τυρρηνοὺς ἐταπείνωσαν, τοὺς
δὲ Κυμαίους ἠλευθέρωσαν τῶν φόβων, καὶ ἀπέ-
πλευσαν ἐπὶ Συρακούσας.

52 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Μένωνος Ῥωμαῖοι μὲν
ὑπάτους κατέστησαν Λεύκιον Αἰμίλιον Μάμερκον
καὶ Γάιον Κορνήλιον Λέντουλον, κατὰ δὲ τὴν Ἰτα-
λίαν πόλεμος ἐνέστη Ταραντίνοις πρὸς τοὺς Ἰάπυ-
2 γας· περὶ γὰρ ὁμόρου χώρας ἀμφισβητούντων πρὸς
ἀλλήλους, ἐπὶ μέν τινας χρόνους διετέλουν ἀψιμα-
χοῦντες καὶ λεηλατοῦντες τὰς ἀλλήλων χώρας, ἀεὶ
δὲ μᾶλλον τῆς διαφορᾶς συναυξομένης καὶ πολλά-
κις φόνων γινομένων, τὸ τελευταῖον εἰς ὁλοσχερῆ
3 φιλοτιμίαν ὥρμησαν. οἱ μὲν οὖν Ἰάπυγες τήν τε
παρ' αὐτῶν δύναμιν παρεσκευάζοντο καὶ τὴν παρὰ
τῶν ὁμόρων συμμαχίαν συνέλαβον, καὶ τοὺς σύμ-
παντας ἤθροισαν ὑπὲρ τοὺς δισμυρίους· οἱ δὲ Τα-
ραντῖνοι πυθόμενοι τὸ μέγεθος τῆς ἐπ' αὐτοὺς
ἠθροισμένης δυνάμεως, τούς τε πολιτικοὺς στρα-
τιώτας ἤθροισαν καὶ Ῥηγίνων συμμάχων ὄντων πολ-
4 λοὺς προσελάβοντο. γενομένης δὲ μάχης ἰσχυρᾶς
καὶ πολλῶν παρ' ἀμφοτέροις πεσόντων, τὸ τελευ-

4 μετὰ P, καὶ μετὰ v. 5 ἐναυμάχησαν μὲν Bek. 20 παρεσκεύαζον FJK παρὰ om. FJK 22 ὑπὲρ — μέγεθος om. P

ταῖον οἱ Ἰάπυγες ἐνίκησαν. τῶν δὲ ἡττηθέντων
εἰς δύο μέρη σχισθέντων κατὰ τὴν φυγήν, καὶ τῶν
μὲν εἰς Τάραντα τὴν ἀναχώρησιν ποιουμένων, τῶν
δὲ εἰς τὸ Ῥήγιον φευγόντων, παραπλησίως τούτοις
καὶ οἱ Ἰάπυγες ἐμερίσθησαν. οἱ μὲν οὖν τοὺς Τα- 5
ραντίνους διώξαντες ὀλίγου διαστήματος ὄντος πολ-
λοὺς τῶν ἐναντίων ἀνεῖλον, οἱ δὲ τοὺς Ῥηγίνους
διώκοντες ἐπὶ τοσοῦτον ἐφιλοτιμήθησαν ὥστε συν-
εισπεσεῖν τοῖς φεύγουσιν εἰς τὸ Ῥήγιον καὶ τῆς
πόλεως κυριεῦσαι.

Μετὰ δὲ ταῦτα Ἀθήνησι μὲν ἦρχε Χάρης, ἐν **53**
Ῥώμῃ δὲ ὕπατοι καθειστήκεσαν Τίτος Μινούνιος
καὶ Γάιος Ὁράτιος Πολύειδος, ἤχθη δὲ παρ' Ἠλείοις
ὀλυμπιὰς ἑβδομηκοστὴ καὶ ἑβδόμη, καθ' ἣν ἐνίκα
στάδιον Δάνδης Ἀργεῖος. ἐπὶ δὲ τούτων κατὰ μὲν
τὴν Σικελίαν Θήρων ὁ Ἀκραγαντίνων δυνάστης
ἐτελεύτησεν ἄρξας ἔτη δέκα καὶ ἕξ, τὴν δὲ ἀρχὴν
διεδέξατο Θρασυδαῖος ὁ υἱός. ὁ μὲν οὖν Θήρων 2
τὴν ἀρχὴν ἐπιεικῶς διῳκηκώς, καὶ ζῶν μεγάλης ἀπο-
δοχῆς ἐτύγχανε παρὰ τοῖς πολίταις καὶ τελευτήσας
ἡρωικῶν ἔτυχε τιμῶν, ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ καὶ ζῶντος
ἔτι τοῦ πατρὸς βίαιος ἦν καὶ φονικὸς καὶ τελευτή-
σαντος ἦρχε τῆς πατρίδος παρανόμως καὶ τυραννι-
κῶς. διὸ καὶ ταχέως ἀπιστηθεὶς ὑπὸ τῶν ὑποταγ- 3
μένων διετέλεσεν ἐπιβουλευόμενος καὶ βίον ἔχων
μισούμενον· ὅθεν ταχέως τῆς ἰδίας παρανομίας

6 ὄντος] ἐντὸς Dind.; οὐκ ὀλίγου δ. ὄντος Hertl. 12 ὕπατοι — ἤχθη δὲ om. P; ἤχθη δὲ in mg. add. P Μινούκιος *f* 13 Ὡράτιος cod. 15 δάνδις P 16 ἀκραγαντίνω P[1], ἀκραγαντῖνος AHK Θήρων — μὲν οὖν om. F 20 τῶν πολιτῶν Peiresc.

*οἰκείαν ἔσχε τὴν τοῦ βίου καταστροφήν. μετὰ γὰρ
τὴν τοῦ πατρὸς Θήρωνος τελευτὴν πολλοὺς μισθο-
φόρους ἀθροίσας καὶ τῶν Ἀκραγαντίνων καὶ Ἱμε-* 144
ραίων προσκαταλέξας, τοὺς ἅπαντας ἤθροισεν ὑπὲρ
4 *τοὺς δισμυρίους ἱππεῖς καὶ πεζούς. μετὰ δὲ τούτων
μέλλοντος αὐτοῦ πολεμεῖν τοῖς Συρακοσίοις, Ἱέρων
ὁ βασιλεὺς παρασκευασάμενος δύναμιν ἀξιόλογον
ἐστράτευσεν ἐπὶ τὸν Ἀκράγαντα. γενομένης δὲ μάχης
ἰσχυρᾶς πλεῖστοι [τῶν] παραταξαμένων Ἑλλήνων*
5 *πρὸς Ἕλληνας ἔπεσον. τῇ μὲν οὖν μάχῃ ἐπροτέρη-
σαν οἱ Συρακόσιοι, κατεκόπησαν δὲ τῶν μὲν Συρα-
κοσίων εἰς δισχιλίους, τῶν δὲ ἄλλων ὑπὲρ τοὺς
τετρακισχιλίους. μετὰ δὲ ταῦτα Θρασυδαῖος μὲν
ταπεινωθεὶς ἐξέπεσεν ἐκ τῆς ἀρχῆς, καὶ φυγὼν εἰς
Μεγαρεῖς τοὺς Νισαίους καλουμένους, ἐκεῖ θανάτου
καταγνωσθεὶς ἐτελεύτησεν· οἱ δ' Ἀκραγαντῖνοι κομι-
σάμενοι τὴν δημοκρατίαν, διαπρεσβευσάμενοι πρὸς*
6 *Ἱέρωνα τῆς εἰρήνης ἔτυχον. κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν
Ῥωμαίοις πρὸς Οὐηιεντανοὺς ἐνστάντος πολέμου
μεγάλη μάχη συνέστη περὶ τὴν ὀνομαζομένην Κρε-
μέραν. τῶν δὲ Ῥωμαίων ἡττηθέντων συνέβη πολ-
λοὺς αὐτῶν πεσεῖν, ὧν φασί τινες τῶν συγγραφέων
καὶ τοὺς Φαβίους τοὺς τριακοσίους, συγγενεῖς ἀλλή-
λων ὄντας καὶ διὰ τοῦτο μιᾷ περιειλημμένους προσ-
ηγορίᾳ. ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ τοῦτον τὸν
ἐνιαυτόν.*

54 *Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Πραξιέργου Ῥωμαῖοι*

4 *ὑπὲρ τοὺς*] *ἐπὶ τοὺς* P (sed erasa) 9 *τῶν* del. Madvig 14 *καὶ* om. v. 15 *Μισαίους* v. 19 *ουἱεντάνους* cod. 20 *Κριμέραν* cod. 22 *ὧν* Reiske, *ὡς* cod.; *ὧν ὡς* f.

μὲν ὑπάτους κατέστησαν Αὖλον Οὐεργίνιον Τρίκο-
στον καὶ Γάιον Σερουίλιον Στροῦκτον. ἐπὶ δὲ τού-
των Ἠλεῖοι μὲν πλείους καὶ μικρὰς πόλεις οἰκοῦν-
τες εἰς μίαν συνῳκίσθησαν τὴν ὀνομαζομένην Ἦλιν.
Λακεδαιμόνιοι δὲ ὁρῶντες τὴν μὲν Σπάρτην διὰ 2
τὴν Παυσανίου τοῦ στρατηγοῦ προδοσίαν ταπεινῶς
πράττουσαν, τοὺς δὲ Ἀθηναίους εὐδοκιμοῦντας διὰ
τὸ μηδένα παρ' αὐτοῖς πολίτην ἐπὶ προδοσίᾳ κατε-
γνῶσθαι, ἔσπευδον τὰς Ἀθήνας ταῖς ὁμοίαις περι-
βαλεῖν διαβολαῖς. διόπερ εὐδοκιμοῦντος παρ' αὐτοῖς 3
Θεμιστοκλέους καὶ μεγάλην δόξαν ἔχοντος ἐπ' ἀρετῇ,
κατηγόρησαν προδοσίαν αὐτοῦ, φάσκοντες φίλον γενέ-
σθαι τοῦ Παυσανίου μέγιστον, καὶ μετὰ τούτου συν-
τεθεῖσθαι κοινῇ προδοῦναι τὴν Ἑλλάδα τῷ Ξέρξῃ.
διελέγοντο δὲ καὶ τοῖς ἐχθροῖς τοῦ Θεμιστοκλέους, 4
παροξύνοντες αὐτοὺς πρὸς τὴν κατηγορίαν, καὶ χρή-
ματα ἔδοσαν, διδάσκοντες ὅτι Παυσανίας μὲν κρίνας
προδιδόναι τοὺς Ἕλληνας ἐδήλωσε τὴν ἰδίαν ἐπιβολὴν
445 Θεμιστοκλεῖ καὶ παρεκάλεσε κοινωνεῖν τῆς προθέ-
σεως, ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς οὔτε προσεδέξατο τὴν ἔν-
τευξιν οὔτε διαβάλλειν ἔκρινε δεῖν ἄνδρα φίλον.
οὐ μὴν ἀλλὰ κατηγορηθεὶς ὁ Θεμιστοκλῆς τότε μὲν 5
ἀπέφυγε τὴν τῆς προδοσίας κρίσιν. διὸ καὶ τὸ μὲν
πρῶτον μετὰ τὴν ἀπόλυσιν μέγας ἦν παρὰ τοῖς
Ἀθηναίοις· ἠγάπων γὰρ αὐτὸν ἐπὶ τοῖς πεπραγμέ-
νοις διαφερόντως οἱ πολῖται· μετὰ δὲ ταῦτα οἱ μὲν
φοβηθέντες αὐτοῦ τὴν ὑπεροχήν, οἱ δὲ φθονήσαν-

1 Αὖλον] Παῦλον FKM 17 hic intercidisse quaedam censet Dind. 18 ἐπιβουλὴν PAF[2]JKL 20 δὲ om. P οὔτε] ὥστε P 21 οὔτε] καὶ οὐ P[2] 27 περιοχήν P

τες τῇ δόξῃ, τῶν μὲν εὐεργεσιῶν ἐπελάθοντο, τὴν
δ' ἰσχὺν αὐτοῦ καὶ τὸ φρόνημα ταπεινοῦν ἔσπευδον.
55 πρῶτον μὲν οὖν αὐτὸν ἐκ τῆς πόλεως μετέστησαν,
τοῦτον τὸν ὀνομαζόμενον ὀστρακισμὸν ἐπαγαγόντες
αὐτῷ, ὃς ἐνομοθετήθη μὲν ἐν ταῖς Ἀθήναις μετὰ
τὴν κατάλυσιν τῶν τυράννων τῶν περὶ Πεισίστρα-
2 τον, ὁ δὲ νόμος ἐγένετο τοιοῦτος. ἕκαστος τῶν
πολιτῶν εἰς ὄστρακον ἔγραφε τοὔνομα τοῦ δοκοῦν-
τος μάλιστα δύνασθαι καταλῦσαι τὴν δημοκρατίαν·
ᾧ δ' ἂν ὄστρακα πλείω γένηται, φεύγειν ἐκ τῆς
3 πατρίδος ἐτέτακτο πενταετῆ χρόνον. νομοθετῆσαι
δὲ ταῦτα δοκοῦσιν οἱ Ἀθηναῖοι, οὐχ ἵνα τὴν κακίαν
κολάζωσιν, ἀλλ' ἵνα τὰ φρονήματα τῶν ὑπερεχόντων
ταπεινότερα γένηται διὰ τὴν φυγήν. ὁ μὲν οὖν
Θεμιστοκλῆς τὸν προειρημένον τρόπον ἐξοστρακισθεὶς
4 ἔφυγεν ἐκ τῆς πατρίδος εἰς Ἄργος· οἱ δὲ Λακεδαι-
μόνιοι πυθόμενοι περὶ τούτων, καὶ νομίσαντες παρὰ
τῆς τύχης εἰληφέναι καιρὸν ἐπιθέσθαι τῷ Θεμιστο-
κλεῖ, πάλιν εἰς τὰς Ἀθήνας ἐξαπέστειλαν πρέσβεις
κατηγοροῦντες τοῦ Θεμιστοκλέους ὅτι τῷ Παυσανίᾳ
κεκοινώνηκε τῆς προδοσίας, καὶ δεῖν ἔφασαν τῶν
κοινῶν τῆς Ἑλλάδος ἀδικημάτων εἶναι τὴν κρίσιν
οὐκ ἰδίᾳ παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ κοινοῦ
συνεδρίου τῶν Ἑλλήνων, ὅπερ εἰώθει συνεδρεύειν
5 [ἐν τῇ Σπάρτῃ] κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον. ὁ δὲ Θε-
μιστοκλῆς ὁρῶν τοὺς Λακεδαιμονίους σπεύδοντας

4 ὀστρακισμὸν P, sed in mg. ἐξοστρακισμόν 6 τὴν om. P 10 πλείω] πλεῖστα (c. 87, 1) vel πλείω ͵ς Hertl. 11 δεκαετῆ Meursius 20 κατηγοροῦντες PAFJ, -τας cet. 24 εἰώθει Reiske, εἰώθεισαν cod. 25 ἐν τῇ Σπάρτῃ om. *f*

*διαβαλεῖν τὴν πόλιν τῶν Ἀθηναίων καὶ ταπεινῶσαι,
τοὺς δ' Ἀθηναίους βουλομένους ἀπολογήσασθαι
περὶ τῆς ἐπιφερομένης αἰτίας, ὑπέλαβεν ἑαυτὸν πα-
ραδοθήσεσθαι τῷ κοινῷ συνεδρίῳ. τοῦτο δ' ᾔδει* 6
*τὰς κρίσεις οὐ δικαίας, ἀλλὰ πρὸς χάριν ποιούμενον
τοῖς Λακεδαιμονίοις, τεκμαιρόμενος ἔκ τε τῶν ἄλλων*
446 *καὶ ἐξ ὧν ἐποιήσατο περὶ τῶν ἀριστείων· οὕτω γὰρ
οἱ κύριοι τῆς ψήφου φθονερῶς διετέθησαν πρὸς τοὺς
Ἀθηναίους, ὥστε πλείους τριήρεις αὐτῶν παρεσχη-
μένων ἢ σύμπαντες οἱ ναυμαχήσαντες παρέσχοντο,
οὐδὲν κρείττους αὐτοὺς ἐποίησαν τῶν ἄλλων Ἑλλή-
νων. διὰ ταῦτα δὴ συνέβη τὸν Θεμιστοκλέα τοῖς* 7
*συνέδροις ἀπιστῆσαι. καὶ γὰρ ἐκ τῆς προγεγενη-
μένης ἀπολογίας ἐν ταῖς Ἀθήναις ὑπὸ τοῦ Θεμι-
στοκλέους ἀφορμὰς εἶχον οἱ Λακεδαιμόνιοι πρὸς τὴν
ὕστερον γενομένην κατηγορίαν. ὁ γὰρ Θεμιστοκλῆς* 8
*ἀπολογούμενος ὡμολόγει μὲν τὸν Παυσανίαν πρὸς
αὐτὸν ἐπιστολὰς ἀπεσταλκέναι παρακαλοῦντα μετα-
σχεῖν τῆς προδοσίας, καὶ τούτῳ μεγίστῳ χρησάμενος
τεκμηρίῳ συνίστανεν, ὅτι οὐκ ἂν παρεκάλει Παυ-
σανίας αὐτόν, εἰ μὴ πρὸς τὴν ἀξίωσιν ἀντέλεγε.
διὰ δὲ ταῦτα, καθάπερ προειρήκαμεν, ἔφυγεν ἐξ* **56**
*Ἄργους πρὸς Ἄδμητον τὸν Μολοττῶν βασιλέα·
καταφυγὼν δὲ πρὸς τὴν ἑστίαν ἱκέτης ἐγένετο. ὁ
δὲ βασιλεὺς τὸ μὲν πρῶτον προσεδέξατο αὐτὸν φιλο-*

3 *ἑαυτὸν*] *μὴ* s. l. add. P[2] 7 *ὧν*] *ἧς* fort. *ἐποιήσαντο* PAF *περὶ τῶν ἀριστείων**] *τὴν κρίσιν περί τε τῶν Ἀθηναίων καὶ τῶν Ἀργείων* (*Αἰγινητῶν* Wess., *ἀριστείων* Rhod., *Αἰγινητῶν ὑπὲρ τῶν ἀριστείων* Eich.) codices; cf. c. 27, 2 8 *τῆς*] *τοῦ* P 19 *καὶ τούτῳ*] *τούτῳ δὲ* Reiske 22 *καθάπερ προειρήκαμεν* non habent quo referantur

φρόνως καὶ παρεκάλει θαρρεῖν καὶ τὸ σύνολον
2 ἐπηγγέλλετο φροντιεῖν αὐτοῦ τῆς ἀσφαλείας· ἐπεὶ
δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι τοὺς ἐπιφανεστάτους Σπαρτια-
τῶν πρέσβεις ἀποστείλαντες πρὸς τὸν Ἄδμητον ἐξῄ-
τουν αὐτὸν πρὸς τιμωρίαν, ἀποκαλοῦντες προδότην
καὶ λυμεῶνα τῆς ὅλης Ἑλλάδος, πρὸς δὲ τούτοις μὴ
παραδιδόντος αὐτὸν πολεμήσειν ἔφασαν μετὰ πάν-
των τῶν Ἑλλήνων, τὸ τηνικαῦθ' ὁ βασιλεὺς φοβη-
θεὶς μὲν τὰς ἀπειλάς, ἐλεῶν δὲ τὸν ἱκέτην καὶ τὴν
ἐκ τῆς παραδόσεως αἰσχύνην ἐκκλίνων, ἔπεισε τὸν
Θεμιστοκλέα τὴν ταχίστην ἀπιέναι λάθρᾳ τῶν Λακε-
δαιμονίων, καὶ χρυσοῦ πλῆθος ἐδωρήσατο αὐτῷ
3 ἐφόδιον τῆς φυγῆς. ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς πάντοθεν
ἐλαυνόμενος καὶ τὸ χρυσίον δεξάμενος ἔφυγε νυκτὸς
ἐκ τῆς τῶν Μολοττῶν χώρας, συμπράττοντος αὐτῷ
πάντα τὰ πρὸς φυγὴν τοῦ βασιλέως· εὑρὼν δὲ δύο
νεανίσκους Λυγκηστὰς τὸ γένος, ἐμπορικαῖς δὲ ἐργα-
σίαις χρωμένους, καὶ διὰ τοῦτο τῶν ὁδῶν ἐμπείρως
4 ἔχοντας, μετὰ τούτων ἔφυγε. χρώμενος δὲ νυκτε-
ριναῖς ὁδοιπορίαις ἔλαθε τοὺς Λακεδαιμονίους, καὶ
διὰ τῆς τῶν νεανίσκων εὐνοίας τε καὶ κακοπαθείας
κατήντησεν εἰς τὴν Ἀσίαν· ἐνταῦθα δ' ἔχων ἰδιόξε-
νον, ὄνομα μὲν Λυσιθείδην, δόξῃ δὲ καὶ πλούτῳ
5 θαυμαζόμενον, πρὸς τοῦτον κατέφυγεν. ὁ δὲ Λυσι-
θείδης ἐτύγχανε φίλος ὢν Ξέρξου τοῦ βασιλέως καὶ
κατὰ τὴν διάβασιν τοῦ Ξέρξου τὴν δύναμιν τῶν
Περσῶν ἅπασαν εἱστιακώς. διόπερ συνήθειαν μὲν
ἔχων πρὸς τὸν βασιλέα, τὸν δὲ Θεμιστοκλέα διὰ

5 ἀποκαλοῦντες] φάσκοντες *f* 17 λυγκιστὰς P, λιγυ-
στὰς a, λίγυας *f* 21 τῆς] τὰς Sintenis 23 λυσιθίδην P²

τὸν ἔλεον σῶσαι βουλόμενος, ἐπηγγείλατο αὐτῷ
πάντα συμπράξειν. ἀξιοῦντος δὲ τοῦ Θεμιστοκλέους 6
ἀγαγεῖν αὐτὸν πρὸς τὸν Ξέρξην, τὸ μὲν πρῶτον
ἀντεῖπεν, ἀποφαινόμενος ὅτι κολασθήσεται διὰ τὰς
κατὰ τῶν Περσῶν αὐτῷ γεγενημένας πράξεις, μετὰ
447 δὲ ταῦτα μαθὼν τὸ συμφέρον ὑπήκουσε, καὶ παρα-
δόξως καὶ ἀσφαλῶς αὐτὸν διέσωσεν εἰς τὴν Περσίδα.
ἔθους γὰρ ὄντος παρὰ τοῖς Πέρσαις τὸν ἄγοντα 7
παλλακὴν τῷ βασιλεῖ κομίζειν ταύτην ἐπὶ ἀπήνης
κεκρυμμένης, καὶ τῶν ἀπαντώντων μηδένα πολυ-
πραγμονεῖν μηδὲ κατ' ὄψιν ἀπαντῆσαι τῇ ἀγομένῃ,
ἀφορμῇ ταύτῃ συνέβη χρήσασθαι πρὸς τὴν ἐπιβολὴν
τὸν Λυσιθείδην. παρασκευασάμενος γὰρ τὴν ἀπήνην 8
πολυτελέσι παραπετάσμασι κεκοσμημένην, εἰς ταύτην
ἐνέθηκε τὸν Θεμιστοκλέα, καὶ μετὰ πάσης ἀσφαλείας
διασώσας ἐνέτυχε τῷ βασιλεῖ, καὶ πεφυλαγμένως
ὁμιλήσας ἔλαβε παρ' αὐτοῦ πίστεις μηδὲν ἀδικήσειν
τὸν ἄνδρα. εἰσαγαγὼν δὲ αὐτὸν πρὸς τὸν βασιλέα,
κἀκείνου δόντος τῷ Θεμιστοκλεῖ λόγον καὶ μαθόντος
ὡς οὐδὲν ἠδίκησεν, ἀπελύθη τῆς τιμωρίας. δόξας 57
δὲ παραδόξως ὑπ' ἐχθροῦ διασεσῶσθαι, πάλιν εἰς
μείζονας κινδύνους ἐνέπεσε διὰ τοιαύτας αἰτίας·
Μανδάνη Δαρείου μὲν ἦν θυγάτηρ τοῦ φονεύσαν-
τος τοὺς μάγους, ἀδελφὴ δὲ γνησία τοῦ Ξέρξου,
μεγίστης δ' ἀποδοχῆς τυγχάνουσα παρὰ τοῖς Πέρσαις.
αὕτη τῶν υἱῶν ἐστερημένη καθ' ὃν καιρὸν Θεμι- 2
στοκλῆς περὶ Σαλαμῖνα κατεναυμάχησε τὸν στόλον
τῶν Περσῶν, χαλεπῶς ἔφερε τὴν ἀναίρεσιν τῶν

10 κεκρυμμένην v. 13 τὴν del. Dind. 24 γνησία om. (in lacuna) P 26 αὐτὴ v.

τέκνων, καὶ διὰ τὸ μέγεθος τῆς συμφορᾶς ἠλεεῖτο
3 παρὰ τοῖς πλήθεσιν. αὕτη πυθομένη τὴν παρουσίαν
τοῦ Θεμιστοκλέους, ἦλθεν εἰς τὰ βασίλεια πενθίμην
ἐσθῆτα λαβοῦσα, καὶ μετὰ δακρύων ἱκέτευε τὸν
ἀδελφὸν ἐπιθεῖναι τιμωρίαν τῷ Θεμιστοκλεῖ. ὡς δ'
οὐ προσεῖχεν αὐτῇ, περιῄει τοὺς ἀρίστους τῶν Περ-
σῶν ἀξιοῦσα καὶ καθόλου τὰ πλήθη παροξύνουσα
4 πρὸς τὴν τοῦ Θεμιστοκλέους τιμωρίαν. τοῦ δ' ὄχλου
συνδραμόντος ἐπὶ τὰ βασίλεια καὶ μετὰ κραυγῆς
ἐξαιτοῦντος ἐπὶ τιμωρίαν τὸν Θεμιστοκλέα, ὁ μὲν
βασιλεὺς ἀπεκρίνατο δικαστήριον καταστήσειν ἐκ
τῶν ἀρίστων Περσῶν, καὶ τὸ κριθὲν τεύξεσθαι συν-
5 τελείας· πάντων δὲ συνευδοκησάντων, καὶ δοθέντος
ἱκανοῦ χρόνου εἰς τὴν παρασκευὴν τῆς κρίσεως, ὁ
μὲν Θεμιστοκλῆς μαθὼν τὴν Περσίδα διάλεκτον,
καὶ ταύτῃ χρησάμενος κατὰ τὴν ἀπολογίαν, ἀπελύθη
6 τῶν ἐγκλημάτων. ὁ δὲ βασιλεὺς περιχαρὴς γενόμε-
νος ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ τἀνδρὸς μεγάλαις αὐτὸν δωρεαῖς
ἐτίμησε· γυναῖκα γὰρ αὐτῷ πρὸς γάμου κοινωνίαν
ἔζευξε Περσίδα, εὐγενείᾳ τε καὶ κάλλει διαφέρουσαν,
ἔτι δὲ κατ' ἀρετὴν ἐπαινουμένην, οἰκετῶν τε πλῆθος
πρὸς διακονίαν καὶ παντοδαπῶν ἐκπωμάτων καὶ τὴν
ἄλλην χορηγίαν πρὸς ἀπόλαυσιν καὶ τρυφὴν ἁρμό-
7 ζουσαν. ἐδωρήσατο δ' αὐτῷ καὶ πόλεις τρεῖς πρὸς
διατροφὴν καὶ ἀπόλαυσιν εὐθέτους, Μαγνησίαν μὲν
τὴν ἐπὶ τῷ Μαιάνδρῳ, πλεῖστον τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν
πόλεων ἔχουσαν σῖτον, εἰς ἄρτους, Μυοῦντα δὲ εἰς

2 αὐτὴ A 10 ἐπὶ] ἐπὶ τὴν P (c. 33, 4 56, 2) 12 τεύξασθαι PAFL 19 γάμων Peiresc. 22 ἐκπωμάτων] πλῆθος add. P 23 ἁρμόζουσαν] δέδωκεν add. in mg. P[1]

448 ὄψον, ἔχουσαν θάλατταν εὔιχθυν, Λάμψακον δέ,
ἀμπελόφυτον ἔχουσαν χώραν πολλήν, εἰς οἶνον.
Θεμιστοκλῆς μὲν οὖν ἀπολυθεὶς τοῦ παρ' Ἕλλησι 58
φόβου, καὶ παραδόξως ὑπὸ μὲν τῶν τὰ μέγιστα
εὐεργετηθέντων φυγαδευθείς, ὑπὸ δὲ τῶν τὰ δεινό-
τατα παθόντων εὐεργετηθείς, ἐν ταύταις ταῖς πόλεσι
κατεβίωσε πάντων τῶν πρὸς ἀπόλαυσιν ἀγαθῶν εὐ-
πορούμενος, καὶ τελευτήσας ἐν τῇ Μαγνησίᾳ ταφῆς
ἔτυχεν ἀξιολόγου καὶ μνημείου τοῦ ἔτι νῦν διαμέ-
νοντος. ἔνιοι δὲ τῶν συγγραφέων φασὶ τὸν Ξέρξην 2
ἐπιθυμήσαντα πάλιν στρατεύειν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα
παρακαλεῖν τὸν Θεμιστοκλέα στρατηγεῖν ἐπὶ τοῦ
πολέμου, τὸν δὲ συγχωρήσαντα περὶ τούτων πίστεις
λαβεῖν ἐνόρκους μὴ στρατεύσειν ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας
ἄνευ Θεμιστοκλέους. σφαγιασθέντος δὲ ταύρου καὶ 3
τῶν ὅρκων γενομένων, τὸν Θεμιστοκλέα κύλικα τοῦ
αἵματος πληρώσαντα ἐκπιεῖν καὶ παραχρῆμα τελευ-
τῆσαι. καὶ τὸν μὲν Ξέρξην ἀποστῆναι τῆς ἐπιβολῆς
ταύτης, τὸν δὲ Θεμιστοκλέα διὰ τῆς ἰδίας τελευτῆς
ἀπολογίαν ἀπολιπεῖν καλλίστην ὅτι καλῶς ἐπολιτεύθη
τὰ πρὸς τοὺς Ἕλληνας.

Ἡμεῖς δὲ πάρεσμεν ἐπὶ τὴν τελευτὴν ἀνδρὸς 4
μεγίστου τῶν Ἑλλήνων, περὶ οὗ πολλοὶ διαμφισβη-
τοῦσι, πότερον οὗτος ἀδικήσας τὴν πατρίδα καὶ τοὺς
ἄλλους Ἕλληνας ἔφυγεν εἰς Πέρσας, ἢ τοὐναντίον
ἥ τε πόλις καὶ πάντες οἱ Ἕλληνες εὐεργετηθέντες
μεγάλα τῆς μὲν χάριτος ἐπελάθοντο, τὸν δ' εὐερ-

3 Ἑλλήνων Wess. 7 τῶν add. Dind. 12 ἐπὶ] περὶ PAHJL, del. Wess. (XIII 63, 1) 13 τὸν δὲ] μὴ add. s. l. P[2] 15 ταύρου PAJK, τοῦ ταύρου cet. 22 δὲ] δ' ἐπεὶ PAJK

γέτην ἤγαγον [αὐτῶν] ἀδίκως εἰς τοὺς ἐσχάτους κινδύνους. εἰ δέ τις χωρὶς φθόνου τήν τε φύσιν τἀνδρὸς καὶ τὰς πράξεις ἐξετάζοι μετ' ἀκριβείας, εὑρήσει πάντων ὧν μνημονεύομεν ἀμφοτέροις τοῖς εἰρημένοις πεπρωτευκότα. διὸ καὶ θαυμάσειεν ἄν τις εἰκότως, εἰ στερῆσαι σφᾶς αὐτοὺς ἀνδρὸς τοιού-

59 του τὴν φύσιν ἠθέλησαν. τίς γὰρ ἕτερος, τῆς Σπάρτης πλέον ἰσχυούσης καὶ τοῦ ναυτικοῦ τὴν ἡγεμονίαν ἔχοντος Εὐρυβιάδου τοῦ Σπαρτιάτου, ταῖς ἰδίαις πράξεσιν ἀφείλετο τῆς Σπάρτης ταύτην τὴν δόξαν; τίνα δ' ἄλλον ἱστορήκαμεν μιᾷ πράξει ποιήσαντα διενεγκεῖν αὐτὸν μὲν τῶν ἡγεμόνων, τὴν δὲ πόλιν τῶν Ἑλληνίδων πόλεων, τοὺς δ' Ἕλληνας τῶν βαρβάρων; ἐπὶ τίνος δὲ στρατηγοῦντος ἐλάττονας ἀφορμὰς ἢ μείζονας κινδύνους συνέβη γενέσθαι; τίς δὲ

2 πρὸς ἅπασαν τὴν ἐκ τῆς Ἀσίας δύναμιν ἀναστάτῳ τῇ πόλει παραταχθεὶς ἐνίκησε; τίς δὲ τοῖς ἔργοις ἐν εἰρήνῃ τὴν πατρίδα δυνατὴν κατεσκεύασε τοιούτοις; τίς δὲ πολέμου μεγίστου κατασχόντος αὐτὴν διέσωσε, μιᾷ δ' ἐπινοίᾳ τῇ περὶ τοῦ ζεύγματος γενο- 449 μένῃ τὴν πεζὴν τῶν πολεμίων δύναμιν ἐξ ἡμίσους μέρους ἐταπείνωσεν, ὥστ' εὐχείρωτον γενέσθαι τοῖς

3 Ἕλλησι; διόπερ ὅταν τὸ μέγεθος τῶν ἔργων αὐτοῦ θεωρήσωμεν, καὶ σκοποῦντες τὰ κατὰ μέρος εὕρωμεν ἐκεῖνον μὲν ὑπὸ τῆς πόλεως ἠτιμασμένον, τὴν δὲ πόλιν διὰ τὰς ἐκείνου πράξεις ἐπαιρομένην, εἰκότως τὴν δοκοῦσαν εἶναι τῶν ἁπασῶν πόλεων σοφωτάτην

1 αὐτῶν P, αὐτὸν v.; αὐτοὶ Dind. vel del. 11 ἱστορήσαμεν FK 12 μὲν αὐτὸν P 17 τοῖς del. Reiske 18 τοιούτοις vel τοσούτοις Reiske, τούτοις cod. 26 ἐπαινουμένην P

καὶ ἐπιεικεστάτην χαλεπωτάτην πρὸς ἐκεῖνον εὑρί-
σκομεν γεγενημένην.

Περὶ μὲν οὖν τῆς Θεμιστοκλέους ἀρετῆς εἰ καὶ 4
πεπλεονάκαμεν παρεκβάντες, ἀλλ' οὖν οὐκ ἄξιον
ἐκρίναμεν τὴν ἀρετὴν αὐτοῦ παραλιπεῖν ἀνεπισή-
μαντον· ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις κατὰ τὴν Ἰτα-
λίαν Μίκυθος [μὲν] ὁ τὴν δυναστείαν ἔχων Ῥηγίου
καὶ Ζάγκλης πόλιν ἔκτισε Πυξοῦντα.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Δημοτίωνος Ῥωμαῖοι **60**
μὲν ὑπάτους κατέστησαν Πούπλιον Οὐαλέριον Πο-
πλικόλαν καὶ Γάιον Ναύτιον Ῥοῦφον. ἐπὶ δὲ τούτων
Ἀθηναῖοι στρατηγὸν ἑλόμενοι Κίμωνα τὸν Μιλτιά-
δου καὶ δύναμιν ἀξιόλογον παραδόντες, ἐξέπεμψαν
ἐπὶ τὴν παράλιον τῆς Ἀσίας βοηθήσοντα μὲν ταῖς
συμμαχούσαις πόλεσιν, ἐλευθερώσοντα δὲ τὰς Περ-
σικαῖς ἔτι φρουραῖς κατεχομένας. οὗτος δὲ παραλα- 2
βὼν τὸν στόλον ἐν Βυζαντίῳ, καὶ καταπλεύσας ἐπὶ
πόλιν τὴν ὀνομαζομένην Ἠιόνα, ταύτην μὲν Περσῶν
κατεχόντων ἐχειρώσατο, Σκῦρον δὲ Πελασγῶν ἐνοι-
κούντων καὶ Δολόπων ἐξεπολιόρκησε, καὶ κτίστην
Ἀθηναῖον καταστήσας κατεκληρούχησε τὴν χώραν.
μετὰ δὲ ταῦτα μειζόνων πράξεων ἄρξασθαι διανο- 3
ούμενος, κατέπλευσεν εἰς τὸν Πειραιᾶ, καὶ προσ-
λαβόμενος πλείους τριήρεις καὶ τὴν ἄλλην χορηγίαν
ἀξιόλογον παρασκευασάμενος, τότε μὲν ἐξέπλευσεν

7 *μὲν* del. Dind. 8 *Πυξοῦντα* Cluverius, *τευξοῦντα* cod., *βυξοῦντα* P[1] in mg. 10 *πουπλικόλαν* PH, *πουβλικόλαν* AL 11 *Ναύτιον* Rhod., *ναύπιον* PH, *ἄπιον* F, *ἄππιον* cet. 15 *τὰς* Reiske, *ταῖς* cod. 16 *ἔτι φρουραῖς* PAL, *φρουραῖς ἔτι* cet. 17 *ἐν Βυζ. καὶ* Reiske, *καὶ ἐν Βυζ.* cod. 24 *καὶ τὴν* om. P

*ἔχων τριήρεις διακοσίας, ὕστερον δὲ μεταπεμψάμενος
παρὰ τῶν Ἰώνων καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων τὰς
4 ἁπάσας εἶχε τριακοσίας. πλεύσας οὖν μετὰ παντὸς
τοῦ στόλου πρὸς τὴν Καρίαν, τῶν παραθαλαττίων
πόλεων ὅσαι μὲν ἦσαν ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἀπῳκισμέναι,
ταύτας παραχρῆμα συνέπεισεν ἀποστῆναι τῶν Περ-
σῶν, ὅσαι δ' ὑπῆρχον δίγλωττοι καὶ φρουρὰς ἔχου-
σαι Περσικάς, βίαν προσάγων ἐπολιόρκει. προσαγα-
γόμενος δὲ τὰς κατὰ τὴν Καρίαν πόλεις, ὁμοίως
5 καὶ τὰς ἐν τῇ Λυκίᾳ πείσας προσελάβετο. παρὰ δὲ
τῶν ἀεὶ προστιθεμένων συμμάχων προσλαβόμενος
ναῦς ἐπὶ πλέον ηὔξησε τὸν στόλον. οἱ δὲ Πέρσαι
τὸ μὲν πεζὸν στράτευμα δι' ἑαυτῶν κατεσκεύασαν,
τὸ δὲ ναυτικὸν ἤθροισαν ἔκ τε Φοινίκης καὶ Κύπρου
καὶ Κιλικίας· ἐστρατήγει δὲ τῶν Περσικῶν δυνά-* 450
6 *μεων Τιθραύστης, υἱὸς ὢν Ξέρξου νόθος. Κίμων
δὲ πυνθανόμενος τὸν στόλον τῶν Περσῶν διατρίβειν
περὶ τὴν Κύπρον, καὶ πλεύσας ἐπὶ τοὺς βαρβάρους,
ἐναυμάχησε διακοσίαις καὶ πεντήκοντα ναυσὶ πρὸς
τριακοσίας καὶ τετταράκοντα. γενομένου δ' ἀγῶνος
ἰσχυροῦ καὶ τῶν στόλων ἀμφοτέρων λαμπρῶς ἀγω-
νιζομένων, τὸ τελευταῖον ἐνίκων οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ
πολλὰς μὲν τῶν ἐναντίων ναῦς διέφθειραν, πλείους
δὲ τῶν ἑκατὸν σὺν αὐτοῖς τοῖς ἀνδράσιν εἷλον.
7 τῶν δὲ λοιπῶν νεῶν καταφυγουσῶν εἰς τὴν Κύπρον,*

2 *ἄλλων ἁπάντων*] *Αἰολέων ἑκατὸν* Wurm 3 *ἁπάσας* PALF, *ἄλλας ἁπάσας* cet. 6 *συνέπεσεν* v. 7 *δίγλωττοι* P, *δίπλωττοι* H(AL), *ἐγχώριοι* cet. 8 *βίαν* Steph. et Hert., *βίᾳ* cod. *προσαγόμενος* cod., corr. Eich. 9 *ὁμοίως*] *δὲ* add. cod. 10 *πείσας* PAH, *πάσας* cet. 18 *τὴν* om. FJK *καὶ* om. *f*

οἱ μὲν ἐν αὐταῖς ἄνδρες εἰς τὴν γῆν ἀπεχώρησαν, αἱ δὲ νῆες κεναὶ τῶν βοηθούντων οὖσαι τοῖς πολεμίοις ἐγενήθησαν ὑποχείριοι.

61 Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ μὲν Κίμων οὐκ ἀρκεσθεὶς τηλικαύτῃ νίκῃ παραχρῆμα παντὶ τῷ στόλῳ προσκατῆρεν ἐπὶ τὸ πεζὸν τῶν Περσῶν στρατόπεδον, οὔσης τῆς παρεμβολῆς παρὰ τὸν Εὐρυμέδοντα ποταμόν. βουλόμενος δὲ καταστρατηγῆσαι τοὺς βαρβάρους, ἐνεβίβασεν εἰς τὰς αἰχμαλωτίδας ναῦς τῶν ἰδίων τοὺς ἀρίστους, δοὺς τιάρας καὶ τὴν ἄλλην κατασκευὴν περιθεὶς Περσικήν. 2 οἱ δὲ βάρβαροι προσπλέοντος ἄρτι τοῦ στόλου ταῖς Περσικαῖς ναυσὶ καὶ παρασκευαῖς ψευσθέντες ὑπέλαβον τὰς ἰδίας τριήρεις εἶναι. διόπερ οὗτοι μὲν προσεδέξαντο τοὺς Ἀθηναίους ὡς φίλους ὄντας, ὁ δὲ Κίμων ἤδη νυκτὸς ἐπιγενομένης ἐκβιβάσας τοὺς στρατιώτας, καὶ προσδεχθεὶς ὡς φίλος ὑπ' αὐτῶν, εἰσέπεσεν εἰς τὴν στρατοπεδείαν τῶν βαρβάρων. 3 ταραχῆς δὲ μεγάλης γενομένης παρὰ τοῖς Πέρσαις, οἱ μὲν περὶ τὸν Κίμωνα πάντας τοὺς ἐντυγχάνοντας ἔκτειναν, καὶ τὸν μὲν στρατηγὸν τῶν βαρβάρων τὸν ἕτερον Φερενδάτην, ἀδελφιδοῦν τοῦ βασιλέως, ἐν τῇ σκηνῇ καταλαβόντες ἐφόνευσαν, τῶν δ' ἄλλων οὓς μὲν ἔκτεινον, οὓς δὲ κατετραυμάτιζον, πάντας δὲ διὰ τὸ παράδοξον τῆς ἐπιθέσεως φεύγειν ἠνάγκασαν, καθόλου δ' ἔκπληξις ἅμα καὶ ἄγνοια τοιαύτη κατεῖχε τοὺς Πέρσας, ὥσθ' οἱ πλείους τοὺς ἐπιτιθεμένους αὐτοῖς οἵτινες

1 ἀνεχώρησαν *f* 5 προκατῆρεν PH 9 ἀνεβίβασεν v. 12 προσπλέοντος P, ὡς πλέοντος v. 16 ἐπιγινομένης PA ἐπιβιβάσας v., ἀποβιβάσας Rhod. 21 Φερεδάτην cod.

4 ἦσαν οὐκ ἐγίνωσκον. τοὺς μὲν γὰρ Ἕλληνας οὐχ ὑπελάμβανον ἥκειν πρὸς αὐτοὺς μετὰ δυνάμεως, τὸ σύνολον μηδ' ἔχειν αὐτοὺς πεζὴν στρατιὰν πεπεισμένοι· τοὺς δὲ Πισίδας, ὄντας ὁμόρους καὶ τὰ πρὸς αὐτοὺς ἀλλοτρίως ἔχοντας, ὑπελάμβανον ἥκειν μετὰ δυνάμεως. διὸ καὶ νομίσαντες ἀπὸ τῆς ἠπείρου τὴν ἐπιφορὰν εἶναι τῶν πολεμίων, πρὸς τὰς ναῦς ὡς 5 πρὸς φιλίας ἔφευγον. τῆς δὲ νυκτὸς οὔσης ἀσελήνου καὶ σκοτεινῆς συνέβαινε τὴν ἄγνοιαν πολὺ μᾶλλον αὔξεσθαι καὶ μηδένα τἀληθὲς δύνασθαι ἰδεῖν. 6 διὸ καὶ πολλοῦ φόνου γενομένου διὰ τὴν ἀταξίαν τῶν βαρβάρων, ὁ μὲν Κίμων προειρηκὼς τοῖς στρα- 451 τιώταις πρὸς τὸν ἀρθησόμενον πυρσὸν συντρέχειν, ἦρε πρὸς ταῖς ναυσὶ σύσσημον, εὐλαβούμενος μὴ διεσπαρμένων τῶν στρατιωτῶν καὶ πρὸς ἁρπαγὴν 7 ὁρμησάντων γένηταί τι παράλογον. πάντων δὲ πρὸς τὸν πυρσὸν ἀθροισθέντων καὶ παυσαμένων τῆς ἁρπαγῆς, τότε μὲν εἰς τὰς ναῦς ἀπεχώρησαν, τῇ δ' ὑστεραίᾳ τρόπαιον στήσαντες ἀπέπλευσαν εἰς τὴν Κύπρον, νενικηκότες δύο καλλίστας νίκας, τὴν μὲν κατὰ γῆν, τὴν δὲ κατὰ θάλατταν· οὐδέπω γὰρ μνημονεύονται τοιαῦται καὶ τηλικαῦται πράξεις γενέσθαι κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν καὶ ναυτικῷ καὶ πεζῷ στρατοπέδῳ.

62 Κίμων δὲ διὰ τῆς ἰδίας στρατηγίας καὶ ἀρετῆς μεγάλα κατωρθωκώς, περιβόητον ἔσχε τὴν δόξαν οὐ μόνον παρὰ τοῖς πολίταις, ἀλλὰ καὶ παρὰ

3 μηδ' P, μὴ v. πεπυσμένοι P 5 ὑπελάμβανον ἥκειν μετὰ δυνάμεως del. Madvig 8 φιλίας] φίλους P[2] 9 σκοτεινοῦ P 11 γινομένου PA 21 οὐδέποτε v. 22 πράξεις] παρατάξεις fort.

τοῖς ἄλλοις Ἕλλησιν. αἰχμαλώτους γὰρ εἰλήφει
[τριήρεις] τριακοσίας καὶ τετταράκοντα ναῦς, ἄνδρας
δὲ ὑπὲρ τοὺς δισμυρίους, χρημάτων δὲ πλῆθος ἀξιό-
λογον. οἱ δὲ Πέρσαι τηλικούτοις ἐλαττώμασι περι- 2
πεπτωκότες ἄλλας τριήρεις πλείους κατεσκεύασαν,
φοβούμενοι τὴν τῶν Ἀθηναίων αὔξησιν. ἀπὸ γὰρ
τούτων τῶν χρόνων ἡ πόλις τῶν Ἀθηναίων πολλὴν
ἐπίδοσιν ἐλάμβανε, χρημάτων τε πλήθει κατασκευ-
ασθεῖσα καὶ δόξης μεγάλης ἐν ἀνδρείᾳ καὶ στρατη-
γίᾳ τυχοῦσα. ὁ δὲ δῆμος τῶν Ἀθηναίων δεκάτην 3
ἐξελόμενος ἐκ τῶν λαφύρων ἀνέθηκε τῷ θεῷ, καὶ
τὴν ἐπιγραφὴν ἐπὶ τὸ κατασκευασθὲν ἀνάθημα ἐνέ-
γραψε τήνδε,

ἐξ οὗ γ' Εὐρώπην Ἀσίας δίχα πόντος ἔνειμε
καὶ πόλιας θνητῶν θοῦρος Ἄρης ἐπέχει,
οὐδέν πω τοιοῦτον ἐπιχθονίων γένετ' ἀνδρῶν
ἔργον ἐν ἠπείρῳ καὶ κατὰ πόντον ἅμα.
οἵδε γὰρ ἐν Κύπρῳ Μήδους πολλοὺς ὀλέσαντες
Φοινίκων ἑκατὸν ναῦς ἕλον ἐν πελάγει
ἀνδρῶν πληθούσας, μέγα δ' ἔστενεν Ἀσὶς ὑπ' αὐτῶν
πληγεῖσ' ἀμφοτέραις χερσὶ κράτει πολέμου.

Ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυ- **63**
τόν. ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Φαίωνος ἐν Ῥώμῃ
τὴν ὕπατον ἀρχὴν διεδέξαντο Λεύκιος Φούριος Με-
διολανὸς καὶ Μάρκος Μανίλιος Οὐάσων. ἐπὶ δὲ τού-

2 τριήρεις delevi   ναῦς del. Dind.   3 ἀξιολόγων P   4 τηλικαύτοις P, τοιούτοις v.   9 ἐν] ἐπ' Rhod.   15 πόλεας cod.   16 οὐδέπω AF   20 αὐτῶν] αὐτῷ PAFHLK   23 Φαίδωνος f; Ἀψηφίονος marmor Parium   24 διεδέξατο P[1]   φρούριος Pa   Μεδιόλανος P; Μεδουλλῖνος Rhod.   25 Μάνιος f; Μάνλιος Οὐόλσων Rhod.

των μεγάλη τις καὶ παράδοξος ἐγένετο συμφορὰ τοῖς
Λακεδαιμονίοις· ἐν γὰρ τῇ Σπάρτῃ γενομένων σει-
σμῶν μεγάλων συνέβη πεσεῖν τὰς οἰκίας ἐκ θεμε-
λίων καὶ τῶν Λακεδαιμονίων πλείους τῶν δισμυρίων
2 φθαρῆναι. ἐπὶ πολὺν δὲ χρόνον συνεχῶς τῆς πόλεως
καταφερομένης καὶ τῶν οἰκιῶν πιπτουσῶν πολλὰ
σώματα τοῖς πτώμασι τῶν τοίχων ἀπολαμβανόμενα
διεφθάρη, οὐκ ὀλίγον δὲ τῶν κατὰ τὰς οἰκίας χρη-
3 μάτων ὁ σεισμὸς ἐλυμήνατο. καὶ τοῦτο μὲν τὸ κακὸν 452
ὥσπερ δαιμονίου τινὸς νεμεσήσαντος αὐτοῖς ἔπαθον,
ἄλλους δὲ κινδύνους ὑπ' ἀνθρώπων αὐτοῖς συνέβη
4 γενέσθαι διὰ τοιαύτας αἰτίας. Εἵλωτες καὶ Μεσσή-
νιοι πρὸς Λακεδαιμονίους ἀλλοτρίως ἔχοντες τὸ μὲν
πρὸ τοῦ ἡσυχίαν εἶχον, φοβούμενοι τὴν τῆς Σπάρ-
της ὑπεροχήν τε καὶ δύναμιν· ἐπεὶ δὲ διὰ τὸν σει-
σμὸν ἑώρων τοὺς πλείους αὐτῶν ἀπολωλότας, κατε-
φρόνησαν τῶν ἀπολελειμμένων, ὀλίγων ὄντων. διόπερ
πρὸς ἀλλήλους συνθέμενοι κοινῇ τὸν πόλεμον ἐξή-
5 νεγκαν τὸν πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους. ὁ δὲ βασι-
λεὺς τῶν Λακεδαιμονίων Ἀρχίδαμος διὰ τῆς ἰδίας
προνοίας καὶ κατὰ τὸν σεισμὸν ἔσωζε τοὺς πολίτας
καὶ κατὰ τὸν πόλεμον γενναίως τοῖς ἐπιτιθεμένοις
6 ἀντετάξατο. τῆς μὲν γὰρ πόλεως συνεχομένης ὑπὸ
τῆς τοῦ σεισμοῦ δεινότητος, πρῶτος Σπαρτιατῶν ἐκ
τῆς πόλεως ἁρπάσας τὴν πανοπλίαν ἐπὶ τὴν χώραν
ἐξεπήδησε, καὶ τοῖς ἄλλοις πολίταις τὸ αὐτὸ πράτ-

12 διὰ τ. αἰτίας PA, δι' αἰτίας τ. cet. εἵλωτες PF μεσήνιοι P (sic etiam infra) 14 πρὸ τοῦ Bek., πρῶτον cod. 18 ἐξήνεγκαν τὸν Dind., ἐξηνέγκαντο cod. 22 ἐπιτεθειμένοις P

τειν παρήγγειλεν. ὑπακουσάντων δὲ τῶν Σπαρτια- 7
τῶν, τοῦτον τὸν τρόπον οἱ περιλειφθέντες ἐσώθησαν,
οὓς συντάξας ὁ βασιλεὺς Ἀρχίδαμος παρεσκευάζετο
πολεμεῖν τοῖς ἀφεστηκόσιν. οἱ δὲ Μεσσήνιοι μετὰ 64
τῶν Εἱλώτων συνταχθέντες τὸ μὲν πρῶτον ὥρμησαν
ἐπὶ τὴν Σπάρτην, ὑπολαμβάνοντες αὐτὴν αἱρήσειν
διὰ τὴν ἐρημίαν τῶν βοηθησόντων· ὡς δ' ἤκουσαν
τοὺς ὑπολελειμμένους μετ' Ἀρχιδάμου τοῦ βασιλέως
συντεταγμένους ἑτοίμους εἶναι πρὸς τὸν ὑπὲρ τῆς
πατρίδος ἀγῶνα, ταύτης μὲν τῆς ἐπιβολῆς ἀπέστη-
σαν, καταλαβόμενοι δὲ τῆς Μεσσηνίας χωρίον ὀχυ-
ρόν, ἐκ τούτου τὴν ὁρμὴν ποιούμενοι κατέτρεχον
τὴν Λακωνικήν. οἱ δὲ Σπαρτιᾶται καταφυγόντες 2
ἐπὶ τὴν παρὰ τῶν Ἀθηναίων βοήθειαν προσελάβοντο
παρ' αὐτῶν δύναμιν· οὐδὲν δ' ἧττον καὶ παρὰ τῶν
ἄλλων συμμάχων ἀθροίσαντες δυνάμεις ἀξιόμαχοι
τοῖς πολεμίοις ἐγενήθησαν. καὶ τὸ μὲν πρῶτον πολὺ
προεῖχον τῶν πολεμίων, ὕστερον δὲ ὑποψίας γενο-
μένης ὡς τῶν Ἀθηναίων μελλόντων ἀποκλίνειν πρὸς
τοὺς Μεσσηνίους, ἀπέλυσαν αὐτῶν τὴν συμμαχίαν,
φήσαντες ἱκανοὺς ἔχειν πρὸς τὸν ἐφεστῶτα κίνδυ-
νον τοὺς ἄλλους συμμάχους. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι δό- 3
ξαντες ἑαυτοὺς ἠτιμάσθαι, τότε μὲν ἀπηλλάγησαν·
μετὰ δὲ ταῦτα ἀλλοτρίως ἔχοντες τὰ πρὸς τοὺς Λα-
κεδαιμονίους ἀεὶ μᾶλλον τὴν ἔχθραν ἐξεπύρσευον.
διὸ καὶ ταύτην μὲν ἀρχὴν ἔλαβον τῆς ἀλλοτριότητος,

1 *παρήγγελλεν* F 5 *συναχθέντες* FJK 21 *ἱκανῶς* P 23 *τότε* Reiske, *οὗτοι* cod., *οὕτω* Klüber 25 *ἐξεπύρσευον* Hert., *ἐπύρσευον* cod. 26 *μὲν* Dind., *τὴν* cod. *ἔλαβον* Wurm, *ἐξέλαβον* cod.

ὕστερον δὲ αἱ πόλεις διηνέχθησαν, καὶ μεγάλους ἐπανελόμεναι πολέμους ἔπλησαν ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα μεγάλων ἀτυχημάτων. ἀλλὰ γὰρ περὶ τούτων τὰ κατὰ μέρος ἐν τοῖς οἰκείοις χρόνοις ἀναγράψομεν.

4 τότε δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι στρατεύσαντες ἐπὶ τὴν Ἰθώμην μετὰ τῶν συμμάχων ἐπολιόρκουν αὐτήν. οἱ δ' Εἵλωτες πανδημεὶ τῶν Λακεδαιμονίων ἀφε- 453 στῶτες συνεμάχουν τοῖς Μεσσηνίοις, καὶ ποτὲ μὲν ἐνίκων, ποτὲ δὲ ἡττῶντο. ἐπὶ δὲ ἔτη δέκα τοῦ πολέμου μὴ δυναμένου διακριθῆναι, διετέλουν τοῦτον τὸν χρόνον ἀλλήλους κακοποιοῦντες.

65 Μετὰ δὲ ταῦτα Ἀθήνησι μὲν ἦν ἄρχων Θεαγενείδης, ἐν Ῥώμῃ δ' ὕπατοι καθειστήκεσαν Λεύκιος Αἰμίλιος Μάμερκος καὶ Λεύκιος Ἰούλιος Ἴουλος, ὀλυμπιὰς δ' ἤχθη ἑβδομηκοστὴ καὶ ὀγδόη, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Παρμενίδης Ποσειδωνιάτης. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀργείοις καὶ Μυκηναίοις ἐνέστη πόλεμος διὰ

2 τοιαύτας αἰτίας. Μυκηναῖοι διὰ τὸ παλαιὸν ἀξίωμα τῆς ἰδίας πατρίδος οὐχ ὑπήκουον τοῖς Ἀργείοις, ὥσπερ αἱ λοιπαὶ πόλεις αἱ κατὰ τὴν Ἀργείαν, ἀλλὰ κατ' ἰδίαν ταττόμενοι τοῖς Ἀργείοις οὐ προσεῖχον· ἠμφισβήτουν δὲ καὶ περὶ τῶν ἱερῶν τῆς Ἥρας, καὶ τὸν ἀγῶνα τῶν Νεμέων ἠξίουν αὐτοὶ διοικεῖν· πρὸς δὲ τούτοις [ὅτι] τῶν Ἀργείων ψηφισαμένων μὴ συμμαχεῖν εἰς Θερμοπύλας τοῖς Λακεδαιμονίοις, ἐὰν μὴ

2 ἐνέπλησαν Dind., ἐπλήρωσαν fort. 5 στρατεύσαντες Dind., στρατηγήσαντες cod. 12 Θεαγενείδας *f* 14 Ἰούλιος Dind., στούδιος cod. ἰοῦλλος PAH 16 παρμενείδης P, παρμενίδας *f* 23 τὸν Νεμαῖον v., τὸν Νεμεαῖον Wess. αὐτοὶ*] αὐτοῖς Pa, ἑαυτοῖς cet., ἑαυτοὺς Reiske 24 ὅτι del. Dind., ἔτι Reiske

μέρος τῆς ἡγεμονίας αὐτοῖς παραδῶσι, μόνοι τῶν
τὴν Ἀργείαν κατοικούντων συνεμάχησαν οἱ Μυκη-
ναῖοι τοῖς Λακεδαιμονίοις. τὸ δὲ σύνολον ὑπώ- 3
πτευον αὐτούς, μήποτε ἰσχύσαντες ἐπὶ πλέον τῆς
ἡγεμονίας ἀμφισβητήσωσι τοῖς Ἀργείοις διὰ τὸ πα-
λαιὸν φρόνημα τῆς πόλεως. διὰ δὴ ταύτας τὰς
αἰτίας ἀλλοτρίως διακείμενοι, πάλαι μὲν ἔσπευδον
ἆραι τὴν πόλιν, τότε δὲ καιρὸν εὔθετον ἔχειν ἐνό-
μιζον, ὁρῶντες τοὺς Λακεδαιμονίους τεταπεινωμέ-
νους καὶ μὴ δυναμένους τοῖς Μυκηναίοις βοηθεῖν.
ἀθροίσαντες οὖν ἀξιόλογον δύναμιν ἔκ τε Ἄργους
καὶ ἐκ τῶν συμμαχίδων πόλεων ἐστράτευσαν ἐπ'
αὐτούς, νικήσαντες δὲ μάχῃ τοὺς Μυκηναίους καὶ
συγκλείσαντες ἐντὸς τειχῶν ἐπολιόρκουν τὴν πόλιν.
οἱ δὲ Μυκηναῖοι χρόνον μέν τινα τοὺς πολιορκοῦν- 4
τας εὐτόνως ἠμύνοντο, μετὰ δὲ ταῦτα λειπόμενοι
τῷ πολέμῳ, καὶ τῶν Λακεδαιμονίων μὴ δυναμένων
βοηθῆσαι διὰ τοὺς ἰδίους πολέμους καὶ τὴν ἐκ τῶν
σεισμῶν γενομένην αὐτοῖς συμφοράν, ἄλλων δ' οὐκ
ὄντων συμμάχων, ἐρημίᾳ τῶν ἐπικουρούντων κατὰ
κράτος ἥλωσαν. οἱ δὲ Ἀργεῖοι τοὺς Μυκηναίους 5
ἀνδραποδισάμενοι καὶ δεκάτην ἐξ αὐτῶν τῷ θεῷ
καθιερώσαντες, τὰς Μυκήνας κατέσκαψαν. αὕτη μὲν
οὖν ἡ πόλις, εὐδαίμων ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις
γενομένη καὶ μεγάλους ἄνδρας ἔχουσα καὶ πράξεις
ἀξιολόγους ἐπιτελεσαμένη, τοιαύτην ἔσχε τὴν κατα-
στροφήν, καὶ διέμεινεν ἀοίκητος μέχρι τῶν καθ'

17 τῶν πολέμων P, τῷ πόνῳ Dind., τῶν πολεμίων fort.
24 οὖν om. P 25 σχοῦσα Reiske

ἡμᾶς χρόνων. ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτόν.

66 *Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Λυσιστράτου Ῥωμαῖοι*
κατέστησαν ὑπάτους Λεύκιον Πινάριον Μαμερτῖνον 454
καὶ Πούπλιον Φούριον Φίφρωνα. ἐπὶ δὲ τούτων
Ἱέρων ὁ τῶν Συρακοσίων βασιλεὺς τοὺς Ἀναξίλα
παῖδας τοῦ γενομένου τυράννου Ζάγκλης εἰς Συρα-
κούσας μεταπεμψάμενος μεγάλαις δωρεαῖς ἀνεμί-
μνησκε τῆς Γέλωνος γενομένης πρὸς τὸν πατέρα
αὐτῶν εὐεργεσίας, καὶ συνεβούλευεν αὐτοῖς ἤδη τὴν
ἡλικίαν ἠνδρωμένοις ἀπαιτῆσαι λόγον παρὰ Μικύθου
τοῦ ἐπιτροπεύοντος, καὶ τὴν δυναστείαν αὐτοὺς
2 *παραλαβεῖν. τούτων δ' ἐπανελθόντων εἰς τὸ Ῥήγιον,*
καὶ τὸν ἐπίτροπον λόγον ἀπαιτούντων τῶν διῳκημέ-
νων, ὁ Μίκυθος, ἀνὴρ ὢν ἀγαθός, συνήγαγε τοὺς
πατρικοὺς φίλους τῶν παίδων καὶ τὸν λόγον οὕτω
καθαρῶς ἀπέδωκεν, ὥστε ἅπαντας τοὺς παρόντας
θαυμάζειν τήν τε δικαιοσύνην καὶ τὴν πίστιν, τοὺς
δὲ παῖδας μεταμεληθέντας ἐπὶ τοῖς πραχθεῖσιν ἀξιοῦν
τὸν Μίκυθον πάλιν τὴν ἀρχὴν παραλαβεῖν, καὶ
πατρὸς ἐξουσίαν ἔχοντα καὶ τάξιν διοικεῖν τὰ κατὰ
3 *τὴν δυναστείαν. οὐ μὴν ὁ Μίκυθός γε συνεχώρησεν,*
ἀλλὰ πάντα παραδοὺς ἀκριβῶς καὶ τὴν ἰδίαν οὐσίαν
ἐνθέμενος εἰς πλοῖον ἐξέπλευσεν ἐκ τοῦ Ῥηγίου,
προπεμπόμενος ὑπὸ τῆς τῶν ὄχλων εὐνοίας. οὗτος
μὲν οὖν εἰς τὴν Ἑλλάδα κατάρας ἐν Τεγέαις τῆς
4 *Ἀρκαδίας κατεβίωσεν ἐπαινούμενος. Ἱέρων δ' ὁ τῶν*

5 *φρούριον* Pa *Φίφρωνα*] *φιλοσόφαν* PHL, *φιλόσοφον* A 6 *τοὺς*] *τοῦ* P 7 *ζάκλης* P 12 *αὐτοὺς*] *αὐτῶν* *f* 15 *ὢν*] *ἦν* P 18 *καὶ τὴν*] *καὶ* P

*Συρακοσίων βασιλεὺς ἐτελεύτησεν ἐν τῇ Κατάνῃ,
καὶ τιμῶν ἡρωικῶν ἔτυχεν, ὡς ἂν κτίστης γεγονὼς
τῆς πόλεως. οὗτος μὲν οὖν ἄρξας ἔτη ἕνδεκα κατέ-
λιπε τὴν βασιλείαν Θρασυβούλῳ τῷ ἀδελφῷ, ὃς ἦρξε
Συρακοσίων ἐνιαυτὸν ἕνα.*

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Λυσανίου Ῥωμαῖοι 67
*κατέστησαν ὑπάτους Ἄππιον Κλαύδιον καὶ Τίτον
Κοΐντιον Καπιτώλιον. ἐπὶ δὲ τούτων Θρασύβουλος
ὁ τῶν Συρακοσίων βασιλεὺς ἐξέπεσεν ἐκ τῆς ἀρχῆς,
περὶ οὗ τὰ κατὰ μέρος ἀναγράφοντας ἡμᾶς ἀναγ-
καῖόν ἐστι βραχὺ τοῖς χρόνοις ἀναδραμόντας ἀπ'
ἀρχῆς ἅπαντα καθαρῶς ἐκθεῖναι. Γέλων ὁ Δεινο-* 2
*μένους ἀρετῇ καὶ στρατηγίᾳ πολὺ τοὺς ἄλλους διε-
νέγκας καὶ Καρχηδονίους καταστρατηγήσας ἐνίκησε
παρατάξει μεγάλῃ τοὺς βαρβάρους, καθότι προείρη-
ται· χρησάμενος δὲ ἐπιεικῶς τοῖς καταπολεμηθεῖσι
καὶ καθόλου τοῖς πλησιοχώροις πᾶσι προσενεχθεὶς
φιλανθρώπως, μεγάλης ἔτυχεν ἀποδοχῆς παρὰ τοῖς
Σικελιώταις. οὗτος μὲν οὖν ὑπὸ πάντων ἀγαπώ-* 3
*μενος διὰ τὴν πρᾳότητα, διετέλεσε τὸν βίον εἰρηνι-
κῶς μέχρι τῆς τελευτῆς. τὴν δὲ βασιλείαν διαδε-
ξάμενος Ἱέρων ὁ πρεσβύτατος τῶν ἀδελφῶν οὐχ
ὁμοίως ἦρχε τῶν ὑποτεταγμένων· ἦν γὰρ καὶ φιλάρ-* 4
455 *γυρος καὶ βίαιος καὶ καθόλου τῆς ἁπλότητος καὶ
καλοκἀγαθίας [τἀδελφοῦ] ἀλλοτριώτατος. διὸ καὶ
πλείονές τινες ἀφίστασθαι βουλόμενοι παρακατέσχον
τὰς ἰδίας ὁρμὰς διὰ τὴν Γέλωνος δόξαν καὶ τὴν*

8 *Κοΐντιον*] *κούτιον* PAHJ, *κάτλιον* cet. 10 *τὰ* add. Dind. 19 *πάντων* P, *παντὸς* v. 25 *τἀδελφοῦ* om. Pa

5 εἰς τοὺς ἅπαντας Σικελιώτας εὔνοιαν. μετὰ δὲ τὴν
Ἱέρωνος τελευτὴν παραλαβὼν τὴν ἀρχὴν Θρασύβου-
λος ὁ ἀδελφὸς ὑπερέβαλε τῇ κακίᾳ τὸν πρὸ αὐτοῦ
βασιλεύσαντα. βίαιος γὰρ ὢν καὶ φονικὸς πολλοὺς
μὲν τῶν πολιτῶν ἀνῄρει παρὰ τὸ δίκαιον, οὐκ ὀλί-
γους δὲ φυγαδεύων ἐπὶ ψευδέσι διαβολαῖς τὰς οὐσίας
εἰς τὸ βασιλικὸν ἀνελάμβανε· καθόλου δὲ μισῶν
καὶ μισούμενος ὑπὸ τῶν ἀδικουμένων, μισθοφόρων
πλῆθος ἐξενολόγησεν, ἀντίταγμα κατασκευάζων ταῖς
6 πολιτικαῖς δυνάμεσιν. ἀεὶ δὲ μᾶλλον τοῖς πολίταις
ἀπεχθόμενος, καὶ πολλοὺς μὲν ὑβρίζων, τοὺς δὲ
ἀναιρῶν, ἠνάγκασε τοὺς ἀδικουμένους ἀποστῆναι.
διόπερ οἱ Συρακόσιοι προστησάμενοι τοὺς ἡγησο-
μένους ὥρμησαν ἐπὶ τὴν κατάλυσιν τῆς τυραννίδος
πανδημεί, καὶ συνταχθέντες ὑπὸ τῶν ἡγεμόνων ἀν-
7 τείχοντο τῆς ἐλευθερίας. Θρασύβουλος δὲ ὁρῶν τὴν
πόλιν ὅλην ἐπ' αὐτὸν στρατευομένην, τὸ μὲν πρῶ-
τον ἐπεχείρει λόγῳ καταπαύειν τὴν στάσιν· ὡς δ'
ἑώρα τὴν ὁρμὴν τῶν Συρακοσίων ἀκατάπαυστον
οὖσαν, συνήγαγεν ἔκ τε τῆς Κατάνης τοὺς κατοικι-
σθέντας ὑφ' Ἱέρωνος καὶ τοὺς ἄλλους συμμάχους,
ἔτι δὲ [καὶ] μισθοφόρων πλῆθος, ὥστε τοὺς ἅπαν-
τας γενέσθαι σχεδὸν περὶ τοὺς μυρίους πεντακισχι-
8 λίους. οὗτος μὲν οὖν τῆς πόλεως κατειληφὼς τὴν
ὀνομαζομένην Ἀχραδινὴν καὶ τὴν Νῆσον ὀχυρὰν
οὖσαν, καὶ ἐκ τούτων ὁρμώμενος, διεπολέμει πρὸς

1 μετὰ δὲ — (16) ἐλευθερίας om. P 11 ἀπεχθανόμενος f μὲν om. AH et Peiresc. 18 καταπαύσειν AFJK 22 καὶ om. PA 23 σχεδὸν om. FJM 25 καὶ τὴν P, καὶ v.

τοὺς ἀφεστῶτας. οἱ δὲ Συρακόσιοι τὸ μὲν πρῶτον 68
μέρος τῆς πόλεως κατελάβοντο τὴν ὀνομαζομένην
Τύκην, ἐκ ταύτης δὲ ὁρμώμενοι πρεσβευτὰς ἀπέ-
στειλαν εἰς Γέλαν καὶ Ἀκράγαντα καὶ Σελινοῦντα,
πρὸς δὲ τούτοις εἰς Ἱμέραν καὶ πρὸς τὰς τῶν Σι-
κελῶν πόλεις τὰς ἐν τῇ μεσογείῳ κειμένας, ἀξιοῦν-
τες κατὰ τάχος συνελθεῖν καὶ συνελευθερῶσαι τὰς
Συρακούσας. πάντων δὲ προθύμως ὑπακουόντων, 2
καὶ συντόμως ἀποστειλάντων τῶν μὲν πεζοὺς καὶ
ἱππεῖς στρατιώτας, τῶν δὲ ναῦς μακρὰς κεκοσμη-
μένας εἰς ναυμαχίαν, ταχὺ συνήχθη δύναμις ἀξιό-
χρεως τοῖς Συρακοσίοις. διὸ καὶ τὰς ναῦς καταρ-
τίσαντες οἱ Συρακόσιοι καὶ τὴν πεζὴν δύναμιν
ἐκτάξαντες, ἑτοίμους ἑαυτοὺς ἀπέδειξαν καὶ πεζῇ
καὶ κατὰ θάλατταν [βουλομένους] διαγωνίζεσθαι.
456 ὁ δὲ Θρασύβουλος ἐγκαταλειπόμενος ὑπὸ τῶν συμ- 3
μάχων καὶ τὰς ἐλπίδας ἐν αὐτοῖς ἔχων τοῖς μισθο-
φόροις, τῆς μὲν Ἀχραδινῆς καὶ τῆς Νήσου κύριος
ἦν, τὸ δὲ λοιπὸν μέρος τῆς πόλεως κατεῖχον οἱ
Συρακόσιοι. μετὰ δὲ ταῦτα ὁ μὲν Θρασύβουλος
ταῖς ναυσὶν ἐπιπλεύσας ἐπὶ τοὺς πολεμίους, καὶ
λειφθεὶς τῇ ναυμαχίᾳ, συχνὰς μὲν τριήρεις ἀπέβαλε,
ταῖς δ' ἄλλαις κατέφυγεν εἰς τὴν Νῆσον. ὁμοίως 4
δὲ καὶ τὴν πεζὴν δύναμιν προαγαγὼν ἐκ τῆς Ἀχρα-
δινῆς καὶ παραταξάμενος ἐν τοῖς προαστείοις ἡττή-
θη, καὶ πολλοὺς ἀποβαλὼν ἠναγκάσθη πάλιν εἰς

3 Τύκην Cluverius, ἰτύκην cod. 6 ἀξιοῦντες — (p. 320,1) ἀποχωρῆσαι om. P 12 καταρτίσαντες Reiske, καταστήσαντες cod. 15 βουλομένους del. Bek., βουλομένοις fort. 22 ληφθεὶς AF[2] 23 τὴν om. A

τὴν Ἀχραδινὴν ἀποχωρῆσαι. τέλος δὲ ἀπογνοὺς τὴν τυραννίδα διεπρεσβεύσατο πρὸς τοὺς Συρακοσίους, καὶ συνθέμενος τὰ πρὸς αὐτοὺς ὑπόσπονδος
5 *ἀπῆλθεν εἰς Λοκρούς. οἱ δὲ Συρακόσιοι τοῦτον τὸν τρόπον ἐλευθερώσαντες τὴν πατρίδα τοῖς μὲν μισθοφόροις συνεχώρησαν ἀπελθεῖν ἐκ τῶν Συρακουσῶν, τὰς δὲ ἄλλας πόλεις τὰς τυραννουμένας ἢ φρουρὰς ἐχούσας ἐλευθερώσαντες ἀποκατέστησαν ταῖς πόλεσι*
6 *τὰς δημοκρατίας. ἀπὸ δὲ τούτων τῶν χρόνων εἰρήνην ἔχουσα πολλὴν ἐπίδοσιν ἔλαβε πρὸς εὐδαιμονίαν, καὶ διεφύλαξε τὴν δημοκρατίαν ἔτη σχεδὸν ἑξήκοντα*
7 *μέχρι τῆς Διονυσίου τυραννίδος. Θρασύβουλος δὲ καλῶς θεμελιωθεῖσαν βασιλείαν παραλαβών, διὰ τὴν ἰδίαν κακίαν αἰσχρῶς ἀπέβαλε τὴν ἀρχήν, καὶ φυγὼν εἰς Λοκροὺς ἐνταῦθα τὸν λοιπὸν χρόνον ἰδιωτεύων*
8 *κατεβίωσεν.—Ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις ἐν τῇ Ῥώμῃ τότε πρώτως κατεστάθησαν δήμαρχοι τέτταρες, Γάιος Σικίνιος καὶ Λεύκιος Νεμετώριος, πρὸς δὲ τούτοις Μάρκος Δουίλλιος καὶ Σπόριος Ἀκίλιος.*

69 *Τοῦ δ' ἐνιαυσίου χρόνου διεληλυθότος Ἀθήνησι μὲν ἦρχε Λυσίθεος, ἐν Ῥώμῃ δ' ὕπατοι καθειστήκεσαν Λεύκιος Οὐαλέριος Ποπλικόλας καὶ Τίτος Αἰμίλιος Μάμερκος. ἐπὶ δὲ τούτων κατὰ τὴν Ἀσίαν Ἀρτάβανος, τὸ μὲν γένος Ὑρκάνιος, δυνάμενος δὲ πλεῖστον παρὰ τῷ βασιλεῖ Ξέρξῃ καὶ τῶν δορυφόρων ἀφηγούμενος, ἔκρινεν ἀνελεῖν τὸν Ξέρξην καὶ*

2 *πρὸς*] *τὰ πρὸς f* 7 *πόλεις τὰς* P, *πολιτείας* v. 10 *πολλὴν*] *ἡ πόλις πολλὴν* Wurm 19 *δουήλλιος* P, *δουλκίτιος* FJM 20 *ἐνιαυσιαίου* v. 21 *καθειστήκεισαν* P, *κατεστάθησαν* v. 22 *πουπλικόλας* PKL 23 *μέμερκος* P

τὴν βασιλείαν εἰς ἑαυτὸν μεταστῆσαι. ἀνακοινωσά-
μενος δὲ τὴν ἐπιβουλὴν πρὸς Μιθριδάτην τὸν εὐνοῦ-
χον, ὃς ἦν κατακοιμιστὴς τοῦ βασιλέως καὶ τὴν
κυριωτάτην ἔχων πίστιν, ἅμα δὲ καὶ συγγενὴς ὢν
Ἀρταβάνου καὶ φίλος ὑπήκουσε πρὸς τὴν ἐπιβουλήν.
ὑπὸ τούτου δὲ νυκτὸς εἰσαχθεὶς ὁ Ἀρτάβανος εἰς 2
τὸν κοιτῶνα, καὶ τὸν Ξέρξην ἀνελών, ὥρμησεν ἐπὶ
τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως. ἦσαν δὲ οὗτοι τρεῖς τὸν
ἀριθμόν, Δαρεῖος μὲν ὁ πρεσβύτατος καὶ Ἀρταξέρ-
ξης, ἐν τοῖς βασιλείοις διατρίβοντες, ὁ δὲ τρίτος
457 Ὑστάσπης ἀπόδημος ὢν κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρόν·
εἶχε γὰρ τὴν ἐν Βάκτροις σατραπείαν. ὁ δ' οὖν 3
Ἀρτάβανος παραγενόμενος ἔτι νυκτὸς οὔσης πρὸς
τὸν Ἀρταξέρξην ἔφησε Δαρεῖον τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ
φονέα γεγονέναι τοῦ πατρὸς καὶ τὴν βασιλείαν εἰς
ἑαυτὸν περ σπᾶν. συνεβούλευσεν οὖν αὐτῷ πρὸ τοῦ 4
κατασχεῖν ἐκεῖνον τὴν ἀρχὴν σκοπεῖν ὅπως μὴ δου-
λεύσῃ διὰ ῥᾳθυμίαν, ἀλλὰ βασιλεύσῃ τὸν φονέα
τοῦ πατρὸς τιμωρησάμενος· ἐπηγγείλατο δ' αὐτῷ
συνεργοὺς παρέξεσθαι τοὺς δορυφόρους τοῦ βασι-
λέως. πεισθέντος δὲ τοῦ Ἀρταξέρξου καὶ παραχρῆμα 5
μετὰ τῶν δορυφόρων ἀνελόντος τὸν ἀδελφὸν Δαρεῖον,
ὁρῶν αὐτῷ τὴν ἐπιβολὴν εὐροοῦσαν, καὶ παραλαβὼν
τοὺς ἰδίους υἱοὺς καὶ φήσας καιρὸν ἔχειν τὴν βασι-
λείαν κατακτήσασθαι, παίει τῷ ξίφει τὸν Ἀρταξέρξην.
ὁ δὲ τρωθεὶς καὶ οὐδὲν παθὼν ὑπὸ τῆς πληγῆς 6

2 δὲ om. P ἐπιβολὴν Wurm 8 υἱοὺς — 10 διατρίβοντες om. P 15 γεγονέναι P, γενέσθαι v. 16 συνεβούλευεν v. 18 φόνον FJM 19 αὐτῷ] αὐτὸς P 23 αὐτῷ PAJL ἐπιβουλὴν v. (V 20, 1)

ἠμύνατο τὸν Ἀρτάβανον καὶ κατενέγκας αὐτοῦ πληγὴν καιρίαν ἀπέκτεινε. παραδόξως δὲ σωθεὶς ὁ Ἀρταξέρξης καὶ τὸν φονέα τοῦ πατρὸς τετιμωρημένος παρέλαβε τὴν τῶν Περσῶν βασιλείαν. Ξέρξης μὲν οὖν τὸν εἰρημένον τρόπον ἐτελεύτησε, βασιλεύσας τῶν Περσῶν ἔτη πλείω τῶν εἴκοσι, τὴν δὲ ἀρχὴν διαδεξάμενος ὁ Ἀρταξέρξης ἐβασίλευσεν ἔτη τετταράκοντα.

70 *Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀρχεδημίδου Ῥωμαῖοι μὲν κατέστησαν ὑπάτους Αὖλον Οὐεργίνιον καὶ Τίτον Μινούκιον, ὀλυμπιὰς δ' ἤχθη ἑβδομηκοστὴ καὶ ἐνάτη, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Ξενοφῶν Κορίνθιος. ἐπὶ δὲ τούτων ἀποστάντες Θάσιοι ἀπὸ Ἀθηναίων, μετάλλων ἀμφισβητοῦντες, ἐκπολιορκηθέντες ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἠναγκάσθησαν πάλιν ὑπ' ἐκεί-*
2 *νους τάττεσθαι. ὁμοίως δὲ καὶ Αἰγινήτας ἀποστάντας Ἀθηναῖοι χειρωσόμενοι τὴν Αἴγιναν πολιορκεῖν ἐπεχείρησαν· αὕτη γὰρ ἡ πόλις τοῖς κατὰ θάλατταν ἀγῶσι πολλάκις εὐημεροῦσα φρονήματός τε πλήρης ἦν καὶ χρημάτων καὶ τριήρων εὐπορεῖτο, καὶ τὸ σύνολον ἀλλοτρίως ἀεὶ διέκειτο πρὸς Ἀθηναίους.*
3 *διόπερ στρατεύσαντες ἐπ' αὐτὴν τὴν χώραν ἐδῄωσαν, καὶ τὴν Αἴγιναν πολιορκοῦντες ἔσπευδον ἑλεῖν κατὰ κράτος. καθόλου γὰρ ἐπὶ πολὺ τῇ δυνάμει προκόπτοντες οὐκέτι τοῖς συμμάχοις ὥσπερ πρότερον ἐπιεικῶς ἐχρῶντο, ἀλλὰ βιαίως καὶ ὑπερηφάνως*

2 *καίριον* AL 3 *τιμωρησάμενος* JKM 9 *ἀρχεδημήδου* P 10 *Αὖλον*] *παῦλον f* 14 *μετ' ἄλλων* PA *ἀμφισβητοῦντες* PAH, *ἀμφισβητουντες ἕνεκα* cet. 17 *Ἀθηναῖοι* — 19 *φρονήματός τε* om. P *χειρωσάμενοι* cod., corr. Wurm 23 ***ἑλεῖν* P, *αἱρεῖν* A, *ἀνελεῖν* cet.

ἦρχον. διόπερ οἱ πολλοὶ τῶν συμμάχων τὴν βαρύ- 4
τητα φέρειν ἀδυνατοῦντες ἀλλήλοις διελέγοντο περὶ
ἀποστάσεως, καί τινες τοῦ κοινοῦ συνεδρίου κατα-
φρονήσαντες κατ' ἰδίαν ἐτάττοντο. ἅμα δὲ τούτοις 5
458 πραττομένοις Ἀθηναῖοι θαλαττοκρατοῦντες εἰς Ἀμ-
φίπολιν ἐξέπεμψαν οἰκήτορας μυρίους, οὓς μὲν ἐκ
τῶν πολιτῶν, οὓς δ' ἐκ τῶν συμμάχων καταλέξαντες,
καὶ τὴν χώραν κατακληρουχήσαντες μέχρι μέν τινος
ἐκράτουν τῶν Θρᾳκῶν, ὕστερον δὲ αὐτῶν ἀναβάντων
εἰς Θρᾴκην συνέβη πάντας τοὺς εἰσβαλόντας εἰς τὴν
χώραν τῶν Θρᾳκῶν ὑπὸ τῶν Ἠδωνῶν καλουμένων
διαφθαρῆναι.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Τληπολέμου Ῥωμαῖοι 71
κατέστησαν ὑπάτους Τίτον Κοΐντιον καὶ Κόιντον
Σερουίλιον Στροῦκτον. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀρταξέρξης
ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν ἄρτι τὴν βασιλείαν ἀνα-
κτησάμενος, τὸ μὲν πρῶτον κολάσας τοὺς μετεσχη-
κότας τῆς τοῦ πατρὸς ἀναιρέσεως διέταξε τὰ κατὰ
τὴν βασιλείαν συμφερόντως αὐτῷ. τῶν μὲν γὰρ 2
ὑπαρχόντων σατραπῶν τοὺς ἀλλοτρίως ἔχοντας πρὸς
αὐτὸν ἀπέστησε, τῶν δὲ αὐτοῦ φίλων ἐπιλέξας τοὺς
εὐθέτους παρέδωκε τὰς σατραπείας. ἐπεμελήθη δὲ
καὶ τῶν προσόδων καὶ τῆς δυνάμεων κατασκευῆς,
καὶ καθόλου τὴν βασιλείαν ὅλην ἐπιεικῶς διοικῶν
μεγάλης ἀποδοχῆς ἐτύγχανε παρὰ τοῖς Πέρσαις. οἱ 3
δὲ τὴν Αἴγυπτον κατοικοῦντες πυθόμενοι τὴν Ξέρ-
ξου τελευτὴν καὶ τὴν ὅλην ἐπίθεσιν καὶ ταραχὴν

14 κουίντιον καὶ κούντιον P 19 τὴν om. P 21 αὐτοῦ PAFL 23 τῆς Dind., τῶν cod. κατασκευῆς Dind., καὶ σκευῆς cod., παρασκευῆς Wess.

ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν Περσῶν, ἔκριναν ἀντέχεσθαι
τῆς ἐλευθερίας. εὐθὺς οὖν ἀθροίσαντες δύναμιν
ἀπέστησαν τῶν Περσῶν, καὶ τοὺς φορολογοῦντας
τὴν Αἴγυπτον τῶν Περσῶν ἐκβαλόντες κατέστησαν
4 βασιλέα τὸν ὀνομαζόμενον Ἰναρῶ. οὗτος δὲ τὸ μὲν
πρῶτον ἐκ τῶν ἐγχωρίων κατέλεγε στρατιώτας, μετὰ
δὲ ταῦτα καὶ μισθοφόρους ἐκ τῶν ἀλλοεθνῶν ἀθροί-
ζων κατεσκεύαζε δύναμιν ἀξιόχρεων. ἔπεμψε δὲ καὶ
πρὸς Ἀθηναίους πρέσβεις περὶ συμμαχίας, ὑπισχνού-
μενος αὐτοῖς, ἐὰν ἐλευθερώσωσι τοὺς Αἰγυπτίους,
κοινὴν αὐτοῖς παρέξεσθαι τὴν βασιλείαν καὶ πολλα-
5 πλασίους τῆς εὐεργεσίας ἀποδώσειν χάριτας. οἱ δὲ
Ἀθηναῖοι κρίναντες συμφέρειν αὐτοῖς τοὺς μὲν
Πέρσας εἰς τὸ δυνατὸν ταπεινοῦν, τοὺς δὲ Αἰγυ-
πτίους ἰδίους ἑαυτοῖς παρασκευάσαι πρὸς τὰ παρά-
λογα τῆς τύχης, ἐψηφίσαντο τριακοσίαις τριήρεσι
6 βοηθεῖν τοῖς Αἰγυπτίοις. οἱ μὲν οὖν Ἀθηναῖοι μετὰ
πολλῆς προθυμίας περὶ τὴν τοῦ στόλου παρασκευὴν
ἐγίνοντο. Ἀρταξέρξης δὲ πυθόμενος τὴν ἀπόστασιν
τῶν Αἰγυπτίων καὶ τὰς εἰς τὸν πόλεμον παρασκευάς,
ἔκρινε δεῖν τῷ μεγέθει τῶν δυνάμεων ὑπερᾶραι
τοὺς Αἰγυπτίους. εὐθὺς οὖν ἐξ ἁπασῶν τῶν σατρα-
πειῶν κατέλεγε στρατιώτας καὶ ναῦς κατεσκεύαζε, καὶ
τῆς ἄλλης ἁπάσης παρασκευῆς ἐπιμέλειαν ἐποιεῖτο.
καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Ἀσίαν καὶ τὴν Αἴγυπτον ἐν
τούτοις ἦν.

72 Κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν ἄρτι καταλελυμένης τῆς

13 κρίνοντες P συμφέρειν PAH, συμφέρον cet. 15 αὐτοῖς P 16 τριακοσίαις] cf. c. 74, 3. XIII 25, 2. Thuc. 1, 104 18 προθυμίας Wess., παρασκευῆς cod. παρασκευὴν Wess., προθυμίαν cod. 23 κατεσκεύασε AFJ

ἐν ταῖς Συρακούσαις τυραννίδος καὶ πασῶν τῶν
κατὰ τὴν νῆσον πόλεων ἠλευθερωμένων, πολλὴν
ἐπίδοσιν ἐλάμβανεν ἡ σύμπασα Σικελία πρὸς εὐδαι-
μονίαν· εἰρήνην γὰρ ἔχοντες οἱ Σικελιῶται καὶ χώ-
ραν ἀγαθὴν νεμόμενοι, διὰ τὸ πλῆθος τῶν καρπῶν
459 ταχὺ ταῖς οὐσίαις ἀνέτρεχον καὶ τὴν χώραν ἐπλή-
ρωσαν οἰκετῶν καὶ κτηνῶν καὶ τῆς ἄλλης εὐδαιμο-
νίας, μεγάλας μὲν λαμβάνοντες προσόδους, οὐδὲν
δὲ εἰς τοὺς εἰωθότας πολέμους ἀναλίσκοντες. μετὰ 2
δὲ ταῦτα πάλιν εἰς πολέμους καὶ στάσεις ἐνέπεσον
διὰ τοιαύτας τινὰς αἰτίας. καταλύσαντες τὴν Θρα-
συβούλου τυραννίδα συνήγαγον ἐκκλησίαν, καὶ περὶ
τῆς ἰδίας δημοκρατίας βουλευσάμενοι πάντες ὁμο-
γνωμόνως ἐψηφίσαντο Διὸς μὲν ἐλευθερίου κολοτ-
τιαῖον ἀνδριάντα κατασκευάσαι, κατ' ἐνιαυτὸν δὲ
θύειν ἐλευθέρια καὶ ἀγῶνας ἐπιφανεῖς ποιεῖν κατὰ
τὴν αὐτὴν ἡμέραν, ἐν ᾗ τὸν τύραννον καταλύσαντες
ἠλευθέρωσαν τὴν πατρίδα· θύειν δ' ἐν τοῖς ἀγῶσι
τοῖς θεοῖς ταύρους τετρακοσίους καὶ πεντήκοντα,
καὶ τούτους δαπανᾶν εἰς τὴν τῶν πολιτῶν εὐωχίαν.
τὰς δὲ ἀρχὰς ἁπάσας τοῖς ἀρχαίοις πολίταις ἀπένε- 3
μον· τοὺς δὲ ξένους τοὺς ἐπὶ τοῦ Γέλωνος πολι-
τευθέντας οὐκ ἠξίουν μετέχειν ταύτης τῆς τιμῆς,
εἴτε οὐκ ἀξίους κρίναντες, εἴτε καὶ ἀπιστοῦντες μή-
ποτε συντεθραμμένοι τυραννίδι καὶ μονάρχῳ συνε-
στρατευμένοι νεωτερίζειν ἐπιχειρήσωσιν· ὅπερ καὶ
συνέβη γενέσθαι. τοῦ γὰρ Γέλωνος πλείονας τῶν
μυρίων πολιτογραφήσαντος ξένους μισθοφόρους, ἐκ

10 πολέμους] ταραχὰς Dind. (c. 76, 6) 14 ἐλευθεριαίου f
22 τοῦ om. v. 25 συντεθρεμμένοι P

τούτων περιελείποντο πλείους τῶν ἑπτακισχιλίων
73 κατὰ τοὺς ὑποκειμένους καιρούς. οὗτοι τῆς ἐκ τῶν ἀρχαιρεσιῶν τιμῆς ἀπελαυνόμενοι χαλεπῶς ἔφερον, καὶ συμφρονήσαντες ἀπέστησαν τῶν Συρακοσίων, καὶ τῆς πόλεως κατελάβοντο τήν τε Ἀχραδινὴν καὶ τὴν Νῆσον, ἀμφοτέρων τῶν τόπων τούτων ἐχόντων
2 ἴδιον τεῖχος καλῶς κατεσκευασμένον. οἱ δὲ Συρακόσιοι πάλιν ἐμπεσόντες εἰς ταραχὴν τὸ λοιπὸν τῆς πόλεως κατεῖχον, καὶ τὸ πρὸς τὰς Ἐπιπολὰς τετραμμένον αὐτῆς ἀπετείχισαν καὶ πολλὴν ἀσφάλειαν ἑαυτοῖς κατεσκεύασαν· εὐθὺς γὰρ τῆς ἐπὶ τὴν χώραν ἐξόδου τοὺς ἀφεστηκότας εὐχερῶς εἶργον καὶ ταχὺ
3 τῶν ἐπιτηδείων ἐποίησαν ἀπορεῖν. οἱ δὲ ξένοι τοῖς μὲν πλήθεσιν ἐλείποντο τῶν Συρακοσίων, ταῖς δὲ ἐμπειρίαις ταῖς κατὰ πόλεμον πολὺ προεῖχον· διὸ καὶ γινομένων κατὰ τὴν πόλιν ἐπιθέσεων καὶ κατὰ μέρος συμπλοκῶν, ταῖς μὲν μάχαις οἱ ξένοι ἐπροτέρουν, εἰργόμενοι δὲ τῆς χώρας ἐλείποντο ταῖς παρασκευαῖς καὶ τροφῆς ἐσπάνιζον. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Σικελίαν ἐν τούτοις ἦν.

74 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Κόνωνος ἐν Ῥώμῃ τὴν ὕπατον ἀρχὴν εἶχον Κόιντος Φάβιος Οὐιβουλανὸς καὶ Τιβέριος Αἰμίλιος Μάμερκος. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀρταξέρξης μὲν ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν κατέστησε στρατηγὸν ἐπὶ τὸν πρὸς Αἰγυπτίους πόλεμον Ἀχαιμένην τὸν Δαρείου μὲν υἱόν, ἑαυτοῦ δὲ θεῖον· τούτῳ δὲ παραδοὺς στρατιωτῶν ἱππέων τε καὶ πεζῶν ὑπὲρ τὰς τριάκοντα μυριάδας προσέταξε καταπολε-

3 ἀρχαιρεσίων P 9 ἐπιπολλὰς PA 10 ἐπετείχισαν v. 22 οὐβουλανός cod.

μῆσαι τοὺς Αἰγυπτίους. οὗτος μὲν οὖν ἐπειδὴ κα- 2
τήντησεν εἰς Αἴγυπτον, κατεστρατοπέδευσε πλησίον
460 τοῦ Νείλου, καὶ τὴν δύναμιν ἐκ τῆς ὁδοιπορίας
ἀναλαβὼν παρεσκευάζετο τὰ πρὸς τὴν μάχην· οἱ δ'
Αἰγύπτιοι συνηθροικότες ἐκ τῆς Λιβύης καὶ τῆς
Αἰγύπτου τὴν δύναμιν, ἀνέμενον τὴν παρὰ τῶν
Ἀθηναίων συμμαχίαν. καταπλευσάντων δὲ τῶν Ἀθη- 3
ναίων εἰς τὴν Αἴγυπτον μετὰ διακοσίων νεῶν, καὶ
μετὰ τῶν Αἰγυπτίων παραταξαμένων πρὸς τοὺς
Πέρσας, ἐγένετο μάχη καρτερά. καὶ μέχρι μέν τινος
οἱ Πέρσαι τοῖς πλήθεσι προέχοντες ἐπλεονέκτουν,
μετὰ δὲ ταῦτα τῶν Ἀθηναίων βιασαμένων καὶ τοὺς
καθ' ἑαυτοὺς τεταγμένους τρεψαμένων καὶ πολλοὺς
ἀναιρούντων, τὸ λοιπὸν πλῆθος τῶν βαρβάρων πρὸς
φυγὴν ὥρμησε. πολλοῦ δὲ κατὰ τὴν φυγὴν γενο- 4
μένου φόνου, τὸ τελευταῖον οἱ μὲν Πέρσαι τὸ πλέον
μέρος τῆς δυνάμεως ἀποβαλόντες κατέφυγον ἐπὶ τὸ
καλούμενον Λευκὸν τεῖχος, οἱ δ' Ἀθηναῖοι ταῖς
ἰδίαις ἀνδραγαθίαις νίκημα περιπεποιημένοι συνε-
δίωξαν τοὺς βαρβάρους εἰς τὸ προκείμενον χωρίον,
καὶ οὐκ ἀφίσταντο τῆς πολιορκίας. Ἀρταξέρξης δὲ 5
πυθόμενος τὴν τῶν ἰδίων ἧτταν, τὸ μὲν πρῶτον
ἀπέστειλέ τινας τῶν φίλων μετὰ πολλῶν χρημάτων
εἰς τὴν Λακεδαίμονα, καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους ἠξίου
πόλεμον ἐξενεγκεῖν τοῖς Ἀθηναίοις, νομίζων οὕτω
τοὺς ἐν Αἰγύπτῳ νικῶντας Ἀθηναίους ἀποπλεύσειν
εἰς τὰς Ἀθήνας βοηθήσοντας τῇ πατρίδι· τῶν δὲ 6
Λακεδαιμονίων οὔτε χρήματα δεξαμένων οὔτε ἄλλως

20 προκείμενον] προειρημένον Wurm et Madvig 26 ἀποπλεύσειν] ἀποσπάσειν Dind. 28 ἄλλως] ὅλως P

προσεχόντων τοῖς ὑπὸ Περσῶν ἀξιουμένοις ἀπογνοὺς
τὴν ἀπὸ τῶν Λακεδαιμονίων βοήθειαν ὁ Ἀρταξέρξης
ἄλλας δυνάμεις παρεσκευάζετο· ἐπιστήσας δὲ αὐτοῖς
ἡγεμόνας Ἀρτάβαζον καὶ Μεγάβυζον, ἄνδρας ἀρετῇ
διαφέροντας, ἐξέπεμψε πολεμήσοντας τοῖς Αἰγυπτίοις.

75 *Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Εὐθίππου Ῥωμαῖοι*
κατέστησαν ὑπάτους Κόιντον Σερουίλιον καὶ Σπόριον
Ποστούμιον Ἀλβῖνον. ἐπὶ δὲ τούτων κατὰ τὴν Ἀσίαν
Ἀρτάβαζος καὶ Μεγάβυζος ἐκπεμφθέντες ἐπὶ τὸν
πρὸς Αἰγυπτίους πόλεμον ἀνέζευξαν ἐκ τῆς Περσί-
δος, ἔχοντες στρατιώτας ἱππεῖς καὶ πεζοὺς πλείους
2 *τῶν τριάκοντα μυριάδων. ὡς δ' ἦλθον εἰς Κιλικίαν*
καὶ Φοινίκην, τὰς μὲν πεζὰς δυνάμεις ἀνελάμβανον
ἐκ τῆς ὁδοιπορίας, ναῦς δὲ προσέταξαν κατασκευάζειν
τοῖς τε Κυπρίοις καὶ Φοίνιξι καὶ τοῖς τὴν Κιλικίαν
οἰκοῦσι. καταρτισθεισῶν δὲ τριήρων τριακοσίων,
ταύτας ἐκόσμησαν ἐπιβάταις τε τοῖς κρατίστοις καὶ
ὅπλοις καὶ βέλεσι καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς πρὸς ναυ-
3 *μαχίαν χρησίμοις. οὗτοι μὲν οὖν περὶ τὰς παρα-*
σκευὰς ἐγίνοντο καὶ γυμνασίας τῶν στρατιωτῶν
ἐποιοῦντο καὶ συνείθιζον ἅπαντας ταῖς πολεμικαῖς 461
ἐμπειρίαις, καὶ περὶ ταῦτα διέτριψαν σχεδόν τι τὸν
4 *ὑποκείμενον ἐνιαυτόν· οἱ δὲ κατὰ τὴν Αἴγυπτον*
Ἀθηναῖοι τοὺς περὶ τὴν Μέμφιν καταφυγόντας εἰς
τὸ Λευκὸν τεῖχος ἐπολιόρκουν· ἀμυνομένων δὲ τῶν

5 *τοὺς Αἰγυπτίους* P (c. 76, 3) 6 *εὐθίπου* P, *εὐίππου* v. 7 *σπούριον* cod. 10 *Περσίδος* PFHK, *πατρίδος* cet. 12 *εἰς* PAL, *εἰς τὴν* cet. 16 *καταρτισθέντων* cod., corr. Wess. 19 *περὶ* PAL, *παρὰ* cet. 24 *καταφυγόντας* PA, *καταφεύγοντας* cet.

Περσῶν εὐρώστως οὐ δυνάμενοι τὸ χωρίον ἑλεῖν, ἔμειναν ἐπὶ τῆς πολιορκίας τὸν ἐνιαυτόν.

Κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν Συρακόσιοι μὲν πολε- 76
μοῦντες τοῖς ἀφεστηκόσι ξένοις συνεχεῖς προσβολὰς ἐποιοῦντο τῇ τε Ἀχραδινῇ καὶ τῇ Νήσῳ, καὶ ναυμαχίᾳ μὲν ἐνίκησαν τοὺς ἀποστάντας, πεζῇ δ' οὐκ ἴσχυον ἐκβαλεῖν ἐκ τῆς πόλεως διὰ τὴν ὀχυρότητα τῶν τόπων. μετὰ δὲ ταῦτα παρατάξεως γενομένης 2
ἐπὶ τῆς χώρας, καὶ τῶν ἀγωνιζομένων παρ' ἀμφοτέροις ἐκθύμως κινδυνευόντων, πεσεῖν συνέβη οὐκ ὀλίγους παρ' ἀμφοτέροις, νικῆσαι δὲ τοὺς Συρακοσίους. μετὰ δὲ τὴν μάχην οἱ Συρακόσιοι τοὺς μὲν ἐπιλέκτους, ὄντας ἑξακοσίους, αἰτίους γενομένους τῆς νίκης, ἐστεφάνωσαν ἀριστεῖα δόντες ἀργυρίου μνᾶν ἑκάστῳ. ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις Δουκέ- 3
τιος μὲν ὁ τῶν Σικελῶν ἡγεμών, χαλεπῶς ἔχων τοῖς τὴν Κατάνην οἰκοῦσι διὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῆς τῶν Σικελῶν χώρας, ἐστράτευσεν ἐπ' αὐτούς. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν Συρακοσίων στρατευσάντων ἐπὶ τὴν Κατάνην, οὗτοι μὲν κοινῇ κατεκληρούχησαν τὴν χώραν καὶ τοὺς *κατοικισθέντας ὑφ' Ἱέρωνος τοῦ δυνάστου ἐπολέμουν· ἀντιταχθέντων δὲ τῶν ἐν τῇ Κατάνῃ καὶ λειφθέντων πλείοσι μάχαις, οὗτοι μὲν ἐξέπεσον ἐκ τῆς Κατάνης, καὶ τὴν νῦν οὖσαν Αἴτνην ἐκτήσαντο, πρὸ τούτου καλουμένην Ἴνησσαν, οἱ δ' ἐξ ἀρχῆς ἐκ τῆς Κατάνης ὄντες ἐκομίσαντο πολλῷ χρόνῳ τὴν πατρίδα. τούτων δὲ πραχθέντων οἱ κατὰ* 4

6 *ἀποστάτας* JKM 15 *δουκέτιος* P, *δομέτιος* v. 21 *τοὺς* add. Dind. *κατοικισθέντες* cod., corr. Wess. 25 *ἐννησσίαν* P, *ἐννησίαν* v., corr. Cluverius

τὴν Ἱέρωνος δυναστείαν ἐκπεπτωκότες ἐκ τῶν ἰδίων πόλεων ἔχοντες τοὺς συναγωνιζομένους κατῆλθον εἰς τὰς πατρίδας, καὶ τοὺς ἀδίκως τὰς ἀλλοτρίας πόλεις ἀφῃρημένους ἐξέβαλον ἐκ τῶν πόλεων· τούτων δ' ἦσαν Γελῷοι καὶ Ἀκραγαντῖνοι καὶ Ἱμεραῖοι.

5 παραπλησίως δὲ τούτοις καὶ Ῥηγῖνοι μετὰ Ζαγκλαίων τοὺς Ἀναξίλου παῖδας δυναστεύοντας ἐκβαλόντες ἠλευθέρωσαν τὰς πατρίδας. μετὰ δὲ ταῦτα Καμάριναν μὲν Γελῷοι κατοικίσαντες ἐξ ἀρχῆς κατεκληρούχησαν· αἱ δὲ πόλεις σχεδὸν ἅπασαι πρὸς τὴν κατάλυσιν τῶν πολέμων ὁρμήσασαι, καὶ κοινὸν δόγμα ποιησάμεναι, πρὸς τοὺς κατοικοῦντας ξένους διελύθησαν, καὶ τοὺς φυγάδας καταδεξάμεναι τοῖς ἀρχαίοις πολίταις τὰς πόλεις ἀπέδοσαν, τοῖς δὲ ξένοις τοῖς διὰ τὰς δυναστείας ἀλλοτρίας τὰς πόλεις ἔχουσι συνεχώρησαν τὰ ἑαυτῶν ἀποκομίζειν καὶ κατοικεῖν
6 ἅπαντας ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ. αἱ μὲν οὖν κατὰ Σικε- 462
λίαν ἐν ταῖς πόλεσι στάσεις καὶ ταραχαὶ τοῦτον τὸν τρόπον κατελύθησαν, αἱ δὲ πόλεις τὰς ἀπαλλοτρίους πολιτείας ἀποβαλοῦσαι σχεδὸν ἅπασαι τὰς ἰδίας χώρας κατεκληρούχησαν τοῖς πολίταις πᾶσιν.

77 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Φρασικλείδου ὀλυμπιὰς μὲν ἤχθη ὀγδοηκοστή, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Τορ͂ύλλας Θετταλός, Ῥωμαῖοι δ' ὑπάτους κατέστησαν Κόιντον Φάβιον καὶ Τίτον Κοίντιον Καπιτωλῖνον.

1 Ἱέρωνος] Θήρωνος Wurm 2 Συρακοσίους ante συναγωνιζομένους add. Reiske 9 κατοικίσαντες L, κατοικήσαντες cet. 11 πολεμίων cod., corr. Reiske 16 συνεχώρησαν τὰ ἑαυτῶν ἀποκομίζειν καὶ P, om. FJK, καὶ cet. 17 κατὰ PA, κατὰ τὴν cet. 19 ἀπαλλοτρίους] πατρίους Dind. 20 ἀπολαβοῦσαι v. 22 Φιλοκλείδου A, Φασικλείδου cet. 25 κουίντιον A, κόιντον cet. καπετολῖνον P

*ἐπὶ δὲ τούτων κατὰ μὲν τὴν Ἀσίαν οἱ τῶν Περσῶν
στρατηγοὶ διαβάντες ἐπὶ τὴν Κιλικίαν ναῦς μὲν
κατεσκεύασαν τριακοσίας κεκοσμημένας καλῶς πρὸς
τὴν πολεμικὴν χρείαν, τὸ δὲ πεζὸν στρατόπεδον
λαβόντες προῆγον πεζῇ διὰ Συρίας καὶ Φοινίκης·
συμπαραπλέοντος δὲ καὶ τοῦ στόλου τῇ πεζῇ στρατιᾷ
κατήντησαν εἰς Μέμφιν τῆς Αἰγύπτου. καὶ τὸ μὲν* 2
*πρῶτον τὴν πολιορκίαν τοῦ Λευκοῦ τείχους ἔλυσαν,
καταπληξάμενοι τοὺς Αἰγυπτίους καὶ τοὺς Ἀθηναίους·
μετὰ δὲ ταῦτα ἐμφρόνως βουλευσάμενοι κατὰ στόμα
μὲν παρατάττεσθαι διέκλινον, στρατηγήμασι δὲ ἐφι-
λοτιμοῦντο καταλῦσαι τὸν πόλεμον. διόπερ καὶ τῶν
Ἀττικῶν νεῶν ὁρμουσῶν ἐν τῇ Προσωπίτιδι λεγο-
μένῃ νήσῳ, τὸν περιρρέοντα ποταμὸν διώρυξι δια-
λαβόντες ἤπειρον ἐποίησαν τὴν νῆσον. τῶν δὲ νεῶν* 3
*ἄφνω καθιζουσῶν ἐπὶ ξηρὰν τὴν γῆν, οἱ μὲν Αἰγύ-
πτιοι καταπλαγέντες ἐγκατέλιπον τοὺς Ἀθηναίους
καὶ πρὸς τοὺς Πέρσας διελύσαντο· οἱ δὲ Ἀθηναῖοι
συμμάχων ὄντες ἔρημοι καὶ τὰς ναῦς ὁρῶντες ἀχρή-
στους γεγενημένας, ταύτας μὲν ἐνέπρησαν, ὅπως μὴ
τοῖς πολεμίοις ὑποχείριοι γενηθῶσιν, αὐτοὶ δὲ οὐ
καταπλαγέντες τὴν δεινότητα τῆς περιστάσεως παρε-
κάλουν ἀλλήλους μηδὲν ἀνάξιον πρᾶξαι τῶν προ-
κατειργασμένων ἀγώνων. διόπερ ταῖς ἀρεταῖς ὑπερ-* 4
*βαλλόμενοι τοὺς ἐν Θερμοπύλαις ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος
ἀποθανόντας, ἑτοίμως εἶχον διαγωνίζεσθαι πρὸς
τοὺς πολεμίους. οἱ δὲ στρατηγοὶ τῶν Περσῶν Ἀρτά-*

2 *ἐπὶ* Wess., *περὶ* cod. 10 *εὐφρόνως* P 17 *ἐγκατέλειπον* P 23 *προκατεργασμένων* PA 24 *ὑπερβαλλόμενοι* PA, *ὑπερβαλόμενοι* cet.

*βαξος καὶ Μεγάβυξος, ὁρῶντες τὴν ὑπερβολὴν τῆς
εὐτολμίας τῶν πολεμίων καὶ λογισάμενοι, διότι τού-
τους οὐ δυνατὸν ἀνελεῖν ἄνευ τοῦ πολλὰς μυριάδας
ἀποβαλεῖν τῶν ἰδίων, σπονδὰς ἔθεντο πρὸς τοὺς
Ἀθηναίους, καθ' ἃς ἔδει χωρὶς κινδύνων ἀπελθεῖν
5 αὐτοὺς ἐκ τῆς Αἰγύπτου. οἱ μὲν οὖν Ἀθηναῖοι διὰ
τὴν ἰδίαν ἀρετὴν τυχόντες τῆς σωτηρίας ἀπῆλθον* 463
*ἐκ τῆς Αἰγύπτου, καὶ διὰ τῆς Λιβύης εἰς Κυρήνην
ἀπελθόντες ἐσώθησαν παραδόξως εἰς τὴν πατρίδα.
6 ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις ἐν μὲν ταῖς Ἀθήναις
Ἐφιάλτης ὁ Σοφωνίδου, δημαγωγὸς ὢν καὶ τὸ πλῆ-
θος παροξύνας κατὰ τῶν Ἀρεοπαγιτῶν, ἔπεισε τὸν
δῆμον ψηφίσματι μειῶσαι τὴν ἐξ Ἀρείου πάγου
βουλήν, καὶ τὰ πάτρια καὶ περιβόητα νόμιμα κατα-
λῦσαι. οὐ μὴν ἀθῷός γε διέφυγε τηλικούτοις ἀνο-
μήμασιν ἐπιβαλόμενος, ἀλλὰ τῆς νυκτὸς ἀναιρεθεὶς
ἄδηλον ἔσχε τὴν τοῦ βίου τελευτήν.*

78 *Τοῦ δ' ἐνιαυσίου χρόνου διεληλυθότος Ἀθήνησι
μὲν ἦν ἄρχων Φιλοκλῆς, ἐν Ῥώμῃ δὲ τὴν ὕπατον
ἀρχὴν διεδέξαντο Αὖλος Ποστούμιος Ῥηγοῦλος καὶ
Σπόριος Φούριος Μεδιολανός. ἐπὶ δὲ τούτων Κο-
ρινθίοις καὶ Ἐπιδαυρίοις πρὸς Ἀθηναίους ἐνστάν-
τος πολέμου, ἐστράτευσαν ἐπ' αὐτοὺς Ἀθηναῖοι, καὶ
2 γενομένης μάχης ἰσχυρᾶς ἐνίκησαν Ἀθηναῖοι. μεγάλῳ*

2 *διὰ τὸ* (*διότι* ipse) *τούτους οὐ δυνατὸν ἀνελεῖν ἄνευ* P, om. v. 5 *κινδύνου* Pa *ἀνελθεῖν* cod. 11 *Σοφωνίδου* Meursius, *Σιμωνίδου* cod. 15 *ἀθῷος* (Wess.) Cobet et Sauppe, *ἀθρόως* cod. 16 *ἐπιβαλλόμενος* P 20 *διεδέξατο* P *Αὖλος*] *Παῦλος f* 21 *Σπούριος* P *φρούριος* PAF *μεδιόλανος* P 22 *πρὸς Ἀθ. ἐ. π.* PA, *ἐ. π. πρὸς Ἀθ.* cet. 23 *καὶ γενομένης* ** (eraso *δὲ*) P, *γενομένης δὲ* v.

δὲ στόλῳ καταπλεύσαντες πρὸς τοὺς ὀνομαζομένους
Ἁλιεῖς, ἀνέβησαν εἰς τὴν Πελοπόννησον, καὶ τῶν
πολεμίων ἀνεῖλον οὐκ ὀλίγους. συστραφέντων δὲ
τῶν Πελοποννησίων καὶ δύναμιν ἀξιόλογον ἀθροι-
σάντων, συνέστη μάχη πρὸς τοὺς Ἀθηναίους περὶ
τὴν ὀνομαζομένην Κεκρυφάλειαν, καθ' ἣν πάλιν ἐνί-
κησαν Ἀθηναῖοι. τοιούτων δὲ εὐημερημάτων αὐτοῖς 3
γενομένων, τοὺς Αἰγινήτας ὁρῶντες πεφρονηματισ-
μένους μὲν ταῖς προγεγενημέναις πράξεσιν, ἀλλο-
τρίως δὲ ἔχοντας πρὸς αὐτούς, ἔγνωσαν κατα-
πολεμῆσαι. διὸ καὶ στόλον ἐπ' αὐτοὺς ἀξιόλογον 4
ἀποστειλάντων τῶν Ἀθηναίων, οἱ τὴν Αἴγιναν κα-
τοικοῦντες, μεγάλην ἐμπειρίαν ἔχοντες καὶ δόξαν
τῶν κατὰ θάλατταν ἀγώνων, οὐ κατεπλάγησαν τὴν
ὑπεροχὴν τῶν Ἀθηναίων, ἔχοντες δὲ τριήρεις ἱκανὰς
καὶ προσκατασκευάσαντες ἑτέρας, ἐναυμάχησαν, καὶ
λειφθέντες ἀπέβαλον τριήρεις ἑβδομήκοντα· συντρι-
βέντες δὲ τοῖς φρονήμασι διὰ τὸ μέγεθος τῆς συμ-
φορᾶς, ἠναγκάσθησαν εἰς τὴν Ἀθηναίων συντέλειαν
καταταχθῆναι. ταῦτα μὲν οὖν Λεωκράτης ὁ στρα-
τηγὸς κατεπράξατο τοῖς Ἀθηναίοις, τοὺς πάντας
διαπολεμήσας μῆνας ἐννέα πρὸς τοὺς Αἰγινήτας.
Ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις κατὰ τὴν Σικελίαν 5
Δουκέτιος ὁ τῶν Σικελῶν βασιλεὺς [ὤν], ὠνομασ-
μένος τὸ γένος, ἰσχύων δὲ κατ' ἐκείνους τοὺς χρό-
464 νους, Μέναινον μὲν πόλιν ἔκτισε καὶ τὴν σύνεγγυς

1 δὲ om. v. 2 Ἁλιεῖς] καὶ add. Steph. 5 συνέστη P, συνέβη v. 6 Κεκρυφαλίαν cod. 7 δὲ om. P 9 μὲν Dind., μὲν ἐν cod. 19 τὴν PA, τὴν τῶν cet. 24 Δευκέτιος v. ὢν del. Dind., οὐκ malim; ἀνονόμαστος ὢν Madvig 26 μεναῖνον P

χώραν τοῖς κατοικισθεῖσι διεμέρισε, στρατευσάμενος
δ' ἐπὶ πόλιν ἀξιόλογον Μοργαντῖναν, καὶ χειρωσά-
μενος αὐτήν, δόξαν ἀπηνέγκατο παρὰ τοῖς ὁμοεθνέσι.
79 *Τοῦ δ' ἐνιαυσίου χρόνου διεληλυθότος Ἀθήνησι*
μὲν ἦρχε Βίων, ἐν Ῥώμῃ δὲ τὴν ὕπατον ἀρχὴν διε-
δέξαντο Πούπλιος Σερουίλιος Στροῦκτος καὶ Λεύκιος
Αἰβούτιος Ἄλβας. ἐπὶ δὲ τούτων Κορινθίοις καὶ
Μεγαρεῦσι περὶ χώρας ὁμόρου γενομένης ἀμφισβη-
2 *τήσεως, εἰς πόλεμον αἱ πόλεις ἐνέπεσον. τὸ μὲν*
οὖν πρῶτον τὴν χώραν ἀλλήλων διετέλουν λεηλα-
τοῦντες καὶ κατ' ὀλίγους συμπλοκὰς [καὶ μάχας
μικρὰς] ποιούμενοι· αὐξομένης δὲ τῆς διαφορᾶς οἱ
Μεγαρεῖς ἀεὶ μᾶλλον ἐλαττούμενοι καὶ τοὺς Κοριν-
θίους φοβούμενοι, συμμάχους ἐποιήσαντο τοὺς Ἀθη-
3 *ναίους. διὸ καὶ πάλιν τῶν πόλεων ἐφαμίλλων ταῖς*
δυνάμεσι γενομένων, καὶ τῶν Κορινθίων μετὰ Πε-
λοποννησίων ἀξιολόγῳ δυνάμει στρατευσάντων εἰς
τὴν Μεγαρικήν, Ἀθηναῖοι συμμαχίαν ἔπεμψαν τοῖς
Μεγαρεῦσιν, ἧς ἡγεῖτο Μυρωνίδης, ἀνὴρ ἐπ' ἀρετῇ
θαυμαζόμενος· γενομένης δὲ παρατάξεως ἰσχυρᾶς
ἐπὶ πολὺν χρόνον, καὶ ταῖς ἀνδραγαθίαις ἑκατέρων
ἐξισουμένων, τὸ τελευταῖον ἐνίκησαν Ἀθηναῖοι καὶ
4 *πολλοὺς ἀνεῖλον τῶν πολεμίων. μετὰ δ' ὀλίγας*
ἡμέρας πάλιν γενομένης ἰσχυρᾶς μάχης ἐν τῇ λεγο-
μένῃ Κιμωλίᾳ, πάλιν ἐνίκησαν Ἀθηναῖοι [καὶ πολ-

2 *Μοργαντίναν* cod. 5 *διεδέξατο* P 7 *ἄλβας* P 10 *τὴν χ. ἀ.* PA, *ἀ. τὴν χ.* cet. 11 *καὶ μάχας* del. Reiske 12 *μικρὰς ποιούμενοι* PA, *ποιούμενοι μικράς* cet. 15 *πάλιν*] *πάλαι* Madvig *πόλεων*] *πολεμίων* v. 22 *Ἀθηναῖοι* om. v. 25 *καὶ πολλοὺς . . πολεμίων* delevi

λοὺς ἀνεῖλον τῶν πολεμίων. μετὰ δ' ὀλίγας ἡμέρας πάλιν γενομένης ἰσχυρᾶς μάχης] . . . οἱ Φωκεῖς ἐνεστήσαντο πόλεμον πρὸς Δωριεῖς, τοὺς προγόνους μὲν Λακεδαιμονίων, οἰκοῦντας δὲ πόλεις τρεῖς, Κυτίνιον καὶ Βοιὸν καὶ Ἐρινεόν, κειμένας ὑπὸ τὸν λόφον τὸν ὀνομαζόμενον Παρνασσόν. τὸ μὲν οὖν 5
πρῶτον βίᾳ χειρωσάμενοι τοὺς Δωριεῖς, κατέσχον αὐτῶν τὰς πόλεις· μετὰ δὲ ταῦτα Λακεδαιμόνιοι μὲν Νικομήδην τὸν Κλεομένους ἐξέπεμψαν βοηθήσοντα τοῖς Δωριεῦσι διὰ τὴν συγγένειαν· εἶχε δ' οὗτος Λακεδαιμονίους μὲν χιλίους πεντακοσίους, παρὰ δὲ τῶν ἄλλων Πελοποννησίων μυρίους. οὗτος μὲν οὖν 6
ἐπίτροπος ὢν Πλειστώνακτος τοῦ βασιλέως παιδὸς ὄντος, μετὰ τοσαύτης δυνάμεως ἐβοήθησε τοῖς Δωριεῦσι, νικήσας δὲ τοὺς Φωκεῖς καὶ τὰς πόλεις ἀνακτησάμενος τούς τε Φωκεῖς καὶ Δωριεῖς διήλ-
465 λαξεν. Ἀθηναῖοι δὲ πυθόμενοι τοὺς Λακεδαιμονίους 80
τὸν μὲν πρὸς Φωκεῖς πόλεμον καταλελυκέναι, αὐτοὺς δὲ μέλλειν τὴν εἰς οἶκον ἐπάνοδον ποιεῖσθαι, ἔγνωσαν ἐπιθέσθαι κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν τοῖς Λακεδαιμονίοις. ἐστράτευσαν οὖν ἐπ' αὐτούς, παραλαβόντες τοὺς Ἀργείους καὶ Θετταλούς· καὶ πεντήκοντα μὲν ναυσί, στρατιώταις δὲ μυρίοις καὶ τετρακισχιλίοις ἐπιβουλεύοντες αὐτοῖς κατελάβοντο τὰς περὶ τὴν

1 μετὰ δ' ὀλίγας ἡμέρας del. Dind. 2 πάλιν γ. ἰ. μάχης om. *f* ἐνέστησαν τὸν πολ. P 4 κυντίνιον Pa, κιντίβιον FJK 5 Βόιον Rhod., ἐρίβοιον P, ἐρίβυον vel ἐρίνιον cet. Ἐρινεόν Rhod., ἐριναῖον cod. 6 οὖν] γὰρ P 9 Κλεομένους] Κλεομβρότου Thuk. I 107 16 δωριεῖς καὶ φωκεῖς v. 19 ἐμποιεῖσθαι P 24 ἐπιβουλεύοντες (vel ἐπιβαλοῦντες) Hertl., ἐπιβαλόντες cod. κατελάβοντο*] κατέλαβον cod.

2 Γεράνειαν παρόδους. Λακεδαιμόνιοι δὲ πυνθανό-
μενοι τὰ κατὰ τοὺς Ἀθηναίους παρῆλθον τῆς Βοιω-
τίας εἰς Τάναγραν. τῶν δὲ Ἀθηναίων παραγενο-
μένων εἰς τὴν Βοιωτίαν καὶ παρατάξεως γενομένης,
ἰσχυρὰ συνέστη μάχη· καὶ τῶν μὲν Θετταλῶν μετα-
βαλομένων ἐν τῇ μάχῃ πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους,
τῶν δὲ Ἀθηναίων καὶ τῶν Ἀργείων οὐδὲν ἧττον
διαγωνιζομένων, ἔπεσον μὲν οὐκ ὀλίγοι παρ' ἀμφο-
3 τέροις, νυκτὸς δ' ἐπιλαβούσης διελύθησαν. μετὰ δὲ
ταῦτα τοῖς Ἀθηναίοις κομιζομένης ἀγορᾶς πολλῆς
ἐκ τῆς Ἀττικῆς, οἱ Θετταλοὶ κρίναντες ἐπιθέσθαι
ταύτῃ, τῆς ὥρας δειπνοποιησάμενοι νυκτὸς ἀπήντων
4 τοῖς κομίζουσι τὰς ἀγοράς. τῶν δὲ παραφυλαττόν-
των Ἀθηναίων ἀγνοούντων καὶ προσδεξαμένων τοὺς
Θετταλοὺς ὡς φίλους, συνέβη [καὶ] πολλοὺς καὶ
ποικίλους ἀγῶνας γενέσθαι περὶ τῆς ἀγορᾶς. τὸ
μὲν γὰρ πρῶτον οἱ Θετταλοί, προσδεχθέντες ὑπὸ
τῶν πολεμίων διὰ τὴν ἄγνοιαν, ἔκτεινον τοὺς ἐν-
τυγχάνοντας, καὶ συντεταγμένοι τοῖς τεθορυβημένοις
5 συμπλεκόμενοι πολλοὺς ἀνῄρουν. οἱ δὲ κατὰ τὴν
στρατοπεδείαν ὄντες Ἀθηναῖοι πυθόμενοι τὴν τῶν
Θετταλῶν ἐπίθεσιν, ἧκον κατὰ σπουδήν, καὶ τοὺς
Θετταλοὺς ἐξ ἐφόδου τρεψάμενοι πολὺν ἐποίουν
6 φόνον. ἐπιβοηθησάντων δὲ τῶν Λακεδαιμονίων τοῖς
Θετταλοῖς συντεταγμένῃ τῇ δυνάμει, καὶ τοῖς στρα-
τοπέδοις ὅλοις γενομένης παρατάξεως, συνέβη διὰ
τὴν γενομένην φιλοτιμίαν πολλοὺς παρ' ἀμφοτέροις

1 γερανίαν PA 5 ἰσχυρᾶς cod., corr. Reiske μετα-βαλλομένων PA 12 ταύτῃ Reiske, ταύτης cod. 15 καὶ del. Dind. 27 ἀμφοτέρων P

ἀναιρεθῆναι· τέλος δὲ τῆς μάχης ἀμφίδοξον λαβού-
σης τὸ τέλος, συνέβη τούς τε Λακεδαιμονίους ἀμφι-
σβητῆσαι περὶ τῆς νίκης καὶ τοὺς Ἀθηναίους. τότε
μὲν οὖν ἐπιλαβούσης νυκτὸς καὶ τῆς νίκης ἀμφιδό-
ξου γενομένης, διεπρεσβεύοντο πρὸς ἀλλήλους καὶ
τετραμηνιαίους σπονδὰς ἐποιήσαντο.

Τοῦ δ' ἐνιαυσίου χρόνου διεληλυθότος Ἀθήνησι 81
μὲν ἦρχε Μνησιθείδης, ἐν Ῥώμῃ δ' ὕπατοι κατε-
στάθησαν Λούκιος Λουκράτιος καὶ Τίτος Οὐετούριος
466 Κιχωρῖνος. ἐπὶ δὲ τούτων Θηβαῖοι μὲν τεταπεινω-
μένοι διὰ τὴν πρὸς Ξέρξην αὐτοῖς γενομένην συμ-
μαχίαν, ἐζήτουν δι' οὗ τρόπου δύναιντ' ἂν ἀνα-
λαβεῖν τὴν πάτριον ἰσχύν τε καὶ δόξαν. διὸ καὶ 2
τῶν Βοιωτῶν ἁπάντων καταφρονούντων καὶ μηκέτι
προσεχόντων τοῖς Θηβαίοις, ἠξίουν τοὺς Λακεδαιμο-
νίους τῇ πόλει συμπεριποιῆσαι τὴν ὅλην ἡγεμονίαν
τῆς Βοιωτίας· ἐπηγγέλλοντο δ' αὐτοῖς ἀντὶ ταύτης
τῆς χάριτος ἰδίᾳ πολεμήσειν τοῖς Ἀθηναίοις, ὥστε
μηδεμίαν ἀνάγκην εἶναι τοῖς Σπαρτιάταις ἐκτὸς τῆς
Πελοποννήσου δύναμιν ἐξαγαγεῖν πεζήν. οἱ δὲ Λα- 3
κεδαιμόνιοι κρίναντες συμφέροντα λέγειν αὐτούς,
καὶ νομίζοντες τὰς Θήβας, ἐὰν αὐξήσωσιν, ἔσεσθαι
τῆς τῶν Ἀθηναίων ὥσπερ ἀντίπαλόν τινα· διόπερ
ἔχοντες τότε περὶ Τάναγραν ἕτοιμον καὶ μέγα στρα-
τόπεδον, τῆς μὲν τῶν Θηβαίων πόλεως μείζονα τὸν
περίβολον κατεσκεύασαν, τὰς δ' ἐν Βοιωτίᾳ πόλεις

6 τετραμηναίους cod., corr. Eich. 7 ἐνιαυσιαίου cod. 10 κιχωρῖνος PA, κιχώριος L, κιχωρηνός cet. 12 ἀνεζήτουν v. (c. 21, 3 XII 38, 4) δύναιντ' ἂν Dind., δύναιντο cod. 16 ἡγεμονίαν τῆς Βοιωτίας PAF, τῆς Β. ἡγ. cet. 23 τῆς P, τῇ v. ἀντίπαλον P, ἀντίπολιν v.

4 ἠνάγκασαν ὑποτάττεσθαι τοῖς Θηβαίοις. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι τὴν ἐπιβολὴν τῶν Λακεδαιμονίων διακόψαι σπεύδοντες, δύναμιν ἀξιόλογον συνεστήσαντο, καὶ στρατηγὸν εἵλοντο Μυρωνίδην τὸν Καλλίου. οὗτος δὲ καταλέξας τῶν πολιτῶν τοὺς ἱκανοὺς παρήγγειλεν αὐτοῖς, ἐκθέμενος ἡμέραν ἐν ᾗ τὴν ἐκ τῆς πόλεως

5 ἀνάζευξιν ἤμελλε ποιεῖσθαι. ἐπεὶ δ' ὁ συντεταγμένος καιρὸς ἧκε, καὶ τῶν στρατιωτῶν τινες οὐ κατήντησαν πρὸς τὴν ὡρισμένην ἡμέραν, ἀναλαβὼν τοὺς προσεληλυθότας προῆγεν εἰς τὴν Βοιωτίαν. τῶν δὲ ἡγεμόνων τινὲς καὶ τῶν φίλων ἔφασαν δεῖν ἀναμένειν τοὺς καθυστεροῦντας, ὁ δὲ Μυρωνίδης, συνετὸς ὢν ἅμα καὶ δραστικὸς στρατηγός, οὐκ ἔφησεν ἀναμενεῖν· ἀπεφαίνετο γὰρ τοὺς μὲν ἑκουσίως καθυστεροῦντας τῆς ἐξόδου καὶ κατὰ τὴν μάχην ἀγεννῶς καὶ δειλῶς ἕξειν, καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲ τοὺς ὑπὲρ τῆς πατρίδος κινδύνους ὑποστήσεσθαι, τοὺς δ' ἑτοίμους κατὰ τὴν συντεταγμένην ἡμέραν παραγενηθέντας φανεροὺς εἶναι διότι καὶ τὴν ἐν τῷ πολέμῳ τάξιν οὐ καταλείψουσιν· ὅπερ καὶ συνέβη γενέσθαι.

6 ὀλίγους γὰρ προάγων στρατιώτας, καὶ τούτους ἀρίστους ταῖς ἀνδραγαθίαις, παρετάξατο κατὰ τὴν Βοιωτίαν πρὸς πολλαπλασίους, καὶ κατὰ κράτος περιεγένετο τῶν ἀντιταχθέντων.

82 Δοκεῖ δ' ἡ παράταξις αὕτη μηδεμιᾶς ἀπολείπεσθαι

6 συνθέμενος Hertl. 8 οὐκ ἀπήντησαν *f* 10 προεληλυθότας PAFHJL 11 δεῖν] μὴ add. P² 12 ὁ δὲ — καθυστεροῦντας om. P 13 στρατηγόν cod., corr. Dind. ἀναμένειν cod. 15 καὶ] μὴ P² 16 οὐδὲ om. v. 19 διότι] ὅτι P² 22 κατὰ] καὶ κατὰ P 23 καὶ eras. P 25 παράταξις*] πρᾶξις cod.

τῶν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις γεγενημένων παρα-
τάξεων τοῖς Ἀθηναίοις· ἥ τε γὰρ ἐν Μαραθῶνι
γενομένη νίκη καὶ τὸ περὶ Πλαταιὰς κατὰ Περσῶν
προτέρημα καὶ τἄλλα τὰ περιβόητα τῶν Ἀθηναίων
ἔργα δοκεῖ μηδὲν προέχειν τῆς μάχης ἧς ἐνίκησε
Μυρωνίδης τοὺς Βοιωτούς. ἐκείνων γὰρ αἱ μὲν 2
ἐγένοντο πρὸς βαρβάρους, αἱ δὲ συνετελέσθησαν
μετ' ἄλλων συμμάχων, ταύτην δὲ τὴν παράταξιν
467 Ἀθηναῖοι μόνοι διακινδυνεύσαντες ἐνίκησαν καὶ
πρὸς Ἑλλήνων τοὺς ἀρίστους διηγωνίσαντο. δοκοῦσι 3
γὰρ οἱ Βοιωτοὶ κατὰ τὰς τῶν δεινῶν ὑπομονὰς καὶ
τοὺς πολεμικοὺς ἀγῶνας μηδενὸς λείπεσθαι τῶν
ἄλλων· ὕστερον γοῦν αὐτοὶ Θηβαῖοι περὶ Λεῦκτρα
καὶ Μαντίνειαν μόνοι πρὸς Λακεδαιμονίους ἅπαντας
καὶ τοὺς συμμάχους παραταξάμενοι μεγίστην μὲν
δόξαν ἐπ' ἀνδρείᾳ κατεκτήσαντο, τῆς δ' Ἑλλάδος
ἁπάσης ἡγεμόνες ἀνελπίστως ἐγενήθησαν. τῶν δὲ 4
συγγραφέων, καίπερ τῆς μάχης ταύτης ἐπιφανοῦς
γεγενημένης, οὐδεὶς οὔτε τὸν τρόπον αὐτῆς οὔτε
τὴν διάταξιν ἀνέγραψε. Μυρωνίδης μὲν οὖν ἐπι-
φανεῖ μάχῃ νικήσας τοὺς Βοιωτοὺς ἐνάμιλλος ἐγε-
νήθη τοῖς πρὸ αὐτοῦ γενομένοις ἡγεμόσιν ἐπιφανε-
στάτοις, Θεμιστοκλεῖ καὶ Μιλτιάδῃ καὶ Κίμωνι.
ὁ δὲ Μυρωνίδης μετὰ τὴν γενομένην νίκην Τάνα- 5
γραν μὲν ἐκπολιορκήσας, περιεῖλεν αὐτῆς τὰ τείχη,
τὴν δὲ Βοιωτίαν ἅπασαν ἐπιὼν ἔτεμνε καὶ κατέ-
φθειρε καὶ τοῖς στρατιώταις διελὼν τὰ λάφυρα πάν-
τας ὠφελείαις ἁδραῖς ἐκόσμησεν. οἱ δὲ Βοιωτοὶ **83**

1 πράξεων P 6 τοῖς Βοιωτοῖς P[a] 13 γ' οὖν P, οὖν v. 19 οὐδὲ . . . οὐδὲ cod., corr. Dind. 27 καὶ om. v.

παροξυνθέντες ἐπὶ τῇ διαφθορᾷ τῆς χώρας, συνε-
στράφησαν πανδημεί, καὶ στρατεύσαντες ἤθροισαν
μεγάλην δύναμιν. γενομένης δὲ μάχης ἐν Οἰνοφύ-
τοις τῆς Βοιωτίας, καὶ τὸ δεινὸν ἀμφοτέρων ταῖς
ψυχαῖς ἐρρωμένως ὑπομενόντων, διημέρευσαν ἐν τῇ
μάχῃ· μόγις δὲ τῶν Ἀθηναίων τρεψαμένων τοὺς
Βοιωτούς, ὁ Μυρωνίδης πασῶν τῶν κατὰ τὴν Βοιω-
2 *τίαν πόλεων ἐγκρατὴς ἐγένετο πλὴν Θηβῶν. μετὰ*
δὲ ταῦτα ἐκ τῆς Βοιωτίας ἀναζεύξας ἐστράτευσεν
ἐπὶ Λοκροὺς τοὺς ὀνομαζομένους Ὀπουντίους. τού-
τους δὲ ἐξ ἐφόδου χειρωσάμενος, καὶ λαβὼν ὁμή-
3 *ρους, ἐνέβαλεν εἰς τὴν Παρνασίαν. παραπλησίως δὲ*
τοῖς Λοκροῖς καὶ τοὺς Φωκεῖς καταπολεμήσας, καὶ
λαβὼν ὁμήρους, ἀνέζευξεν εἰς τὴν Θετταλίαν, ἐγκα-
λῶν μὲν περὶ τῆς γενομένης προδοσίας, προστάττων
δὲ καταδέχεσθαι τοὺς φυγάδας· τῶν δὲ Φαρσαλίων
4 *οὐ προσδεχομένων, ἐπολιόρκει τὴν πόλιν. ἐπεὶ δὲ*
τὴν μὲν πόλιν οὐκ ἠδύνατο βίᾳ χειρώσασθαι, τὴν
δὲ πολιορκίαν πολὺν χρόνον ὑπέμενον οἱ Φαρσάλιοι,
τὸ τηνικαῦτα ἀπογνοὺς τὰ κατὰ τὴν Θετταλίαν ἐπα-
νῆλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας. Μυρωνίδης μὲν οὖν ἐν
ὀλίγῳ χρόνῳ μεγάλας πράξεις ἐπιτελεσάμενος περι-
βόητον ἔσχε τὴν δόξαν παρὰ τοῖς πολίταις. ταῦτα
μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτόν.

84 *Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Καλλίου παρὰ μὲν Ἠλείοις ὀλυμπιὰς ἤχθη μία πρὸς ταῖς ὀγδοήκοντα, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Πολύμναστος Κυρηναῖος, ἐν*

4 *ἀμφοτέραις* P 8 *Θηβαίων* PA 12 *Παρνασίαν* Wurm et Madvig, *παραλίαν* Palmerius, *φαρσαλίαν* cod. 24 *ἐνιαυτόν*] *ὕπατον* P (in marg. *χρόνον* P[1])

Ῥώμῃ δ' ὑπῆρχον ὕπατοι Σερούιος Σουλπίκιος καὶ
Πούπλιος Οὐολούμνιος Ἀμεντῖνος. ἐπὶ δὲ τούτων 2
Τολμίδης ὁ τεταγμένος ἐπὶ τῆς ναυτικῆς δυνάμεως,
ἁμιλλώμενος πρὸς τὴν Μυρωνίδου ἀρετήν τε καὶ
468 δόξαν, ἔσπευδεν ἀξιόλογόν τι κατεργάσασθαι. διὸ 3
καὶ κατ' ἐκείνους τοὺς καιροὺς μηδενὸς πρότερον
πεπορθηκότος τὴν Λακωνικήν, παρεκάλεσε τὸν δῆμον
δῃῶσαι τὴν τῶν Σπαρτιατῶν χώραν, ἐπηγγέλετο
δὲ χιλίους ὁπλίτας παραλαβὼν εἰς τὰς τριήρεις μετὰ
τούτων πορθήσειν μὲν τὴν Λακωνικήν, ταπεινώσειν
δὲ τὴν τῶν Σπαρτιατῶν δόξαν. συγχωρησάντων δὲ 4
τῶν Ἀθηναίων, βουλόμενος λαθραίως πλείονας ὁπλίτας ἐξαγαγεῖν, τεχνάζεταί τι τοιοῦτον. οἱ μὲν πολῖται διελάμβανον αὐτὸν καταλέξειν εἰς τὴν στρατιὰν τῶν νέων τοὺς ἀκμάζοντας ταῖς ἡλικίαις καὶ τοῖς σώμασιν εὐρωστοτάτους· ὁ δὲ Τολμίδης σπεύδων μὴ μόνον τοὺς τεταγμένους χιλίους ἐξαγαγεῖν εἰς τὴν στρατείαν, προσιὼν ἑκάστῳ τῶν νέων καὶ τῇ ῥώμῃ διαφερόντων ἔλεγεν ὡς μέλλει καταλέγειν αὐτόν· κρεῖττον οὖν ἔφησεν ἐθελοντὴν στρατεύειν μᾶλλον
ἢ διὰ τῶν καταλόγων ἀναγκασθῆναι δοκεῖν. ἐπεὶ δὲ 5
πλείους τῶν τρισχιλίων τούτῳ τῷ λόγῳ συνέπεισεν ἐθελοντὴν ἀπογράφεσθαι, τοὺς δὲ λοιποὺς οὐκέτι σπεύδοντας ἑώρα, τότε τοὺς ὡμολογημένους χιλίους
κατέλεξεν ἐκ τῶν ἄλλων. ὡς δ' αὐτῷ καὶ τἄλλα 6
τὰ πρὸς τὴν στρατείαν ἡτοίμαστο, πεντήκοντα μὲν

5 ἔσπευδεν om. v. 8 ἐπηγγέλετο PJL, ἐπηγγέλλετο cet. 12 ὁπλίτας Dind., πολίτας cod. 14 στρατείαν v. (c. 48, 4) 16 εὐρωστάτους v. 17 ἐξάγειν v. 18 στρατιάν cod., corr. Wess. 20 στρατεύειν μᾶλλον om. P 21 τῶν καταλόγων P[1], τὸν κατάλογον cet. 23 ἐθελοντί v.

*τριήρεσιν ἀνήχθη καὶ τετρακισχιλίοις ὁπλίταις, κατα-
πλεύσας δὲ τῆς Λακωνικῆς εἰς Μεθώνην, τοῦτο μὲν
τὸ χωρίον εἷλε, τῶν δὲ Λακεδαιμονίων βοηθησάν-
των ἀνέζευξε, καὶ παραπλεύσας εἰς τὸ Γύθειον, ἐπί-
νειον τῶν Λακεδαιμονίων, χειρωσάμενος δὲ καὶ ταύ-
την τὴν πόλιν καὶ τὰ νεώρια τῶν Λακεδαιμονίων*
7 *ἐμπρήσας, τὴν χώραν ἐδῄωσεν. ἐκεῖθεν δὲ ἀναχθεὶς
ἔπλευσε τῆς Κεφαλληνίας εἰς Ζάκυνθον· ταύτην δὲ
χειρωσάμενος καὶ πάσας τὰς ἐν τῇ Κεφαλληνίᾳ πό-
λεις προσαγαγόμενος, εἰς τὸ πέραν διέπλευσε καὶ
κατῆρεν εἰς Ναύπακτον. ὁμοίως δὲ καὶ ταύτην ἐξ
ἐφόδου λαβών, κατῴκισεν εἰς ταύτην Μεσσηνίων
τοὺς ἐπισήμους, ὑποσπόνδους ὑπὸ Λακεδαιμονίων*
8 *ἀφεθέντας· κατὰ γὰρ τὸν αὐτὸν χρόνον οἱ Λακε-
δαιμόνιοι πρὸς τοὺς Εἵλωτας καὶ Μεσσηνίους πε-
πολεμηκότες ἐπὶ πλέον, τότε κρατήσαντες ἀμφοτέρων
τοὺς μὲν ἐξ Ἰθώμης ὑποσπόνδους ἀφῆκαν, καθότι* 469
*προείρηται, τῶν δ' Εἱλώτων τοὺς αἰτίους τῆς ἀπο-
στάσεως κολάσαντες τοὺς ἄλλους κατεδουλώσαντο.*
85 *Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Σωσιστράτου Ῥωμαῖοι
μὲν ὑπάτους κατέστησαν Πούπλιον Οὐαλέριον Πο-
πλικόλαν καὶ Γάιον Κλώδιον Ῥήγιλλον. ἐπὶ δὲ τού-
των Τολμίδης μὲν περὶ τὴν Βοιωτίαν διέτριβεν,
Ἀθηναῖοι δὲ Περικλέα τὸν Ξανθίππου, τῶν ἀγαθῶν
ἀνδρῶν, στρατηγὸν κατέστησαν, καὶ δόντες αὐτῷ
τριήρεις πεντήκοντα καὶ χιλίους ὁπλίτας ἐξέπεμψαν*

4 *Γύθιον* cod. 8 et 9 *Κεφαλην . . .* v. 10 *προσαγόμενος* v. 12 et 15 *μεσην . . .* P 16 *τότε πεπολ. ἐπὶ πλεῖον κρατ.* FJK 21 *πουπλικόλαν* P 22 *Κλώδιον*] *Οὐαλέριον* FM 24 *ἀγαθῶν ἀνδρῶν*] *ἁπασῶν δυνάμεων* Wurm

ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον. οὗτος δὲ τῆς Πελοποννήσου 2 πολλὴν ἐπόρθησεν, εἰς δὲ τὴν Ἀκαρνανίαν διαβὰς πλὴν Οἰνιαδῶν ἁπάσας τὰς πόλεις προσηγάγετο. οἱ μὲν οὖν Ἀθηναῖοι κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν πλείστων πόλεων ἦρξαν, ἐπ' ἀνδρείᾳ δὲ καὶ στρατηγίᾳ μεγάλην δόξαν κατεκτήσαντο.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀρίστωνος Ῥωμαῖοι 86 μὲν κατέστησαν ὑπάτους Κόιντον Φάβιον Οὐιβουλανὸν καὶ Λεύκιον Κορνήλιον Κουριτῖνον. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀθηναίοις καὶ Πελοποννησίοις πενταετεῖς ἐγένοντο σπονδαί, Κίμωνος τοῦ Ἀθηναίου συνθεμένου ταύτας. κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν Ἐγεσταίοις 2 καὶ Λιλυβαίταις ἐνέστη πόλεμος περὶ χώρας τῆς πρὸς τῷ Μαζάρῳ ποταμῷ· γενομένης δὲ μάχης ἰσχυρᾶς συνέβη πολλοὺς παρ' ἀμφοτέροις ἀναιρεθῆναι καὶ τῆς φιλοτιμίας μὴ λῆξαι τὰς πόλεις. μετὰ δὲ τὴν 3 πολιτογραφίαν τὴν ἐν ταῖς πόλεσι γενομένην καὶ τὸν ἀναδασμὸν τῆς χώρας, πολλῶν εἰκῇ καὶ ὡς ἔτυχε πεπολιτογραφημένων, ἐνόσουν αἱ πόλεις καὶ πάλιν εἰς πολιτικὰς στάσεις καὶ ταραχὰς ἐνέπιπτον· μάλιστα δὲ τὸ κακὸν ἐπεπόλασεν ἐν ταῖς Συρακούσαις. Τυνδαρίδης γάρ τις τοὔνομα, θράσους καὶ 4 τόλμης γέμων ἄνθρωπος, τὸ μὲν πρῶτον πολλοὺς τῶν πενήτων ἀνελάμβανε, καὶ σωματοποιῶν τούτους ἑαυτῷ πρὸς τυραννίδα ἑτοίμους ἐποίει δορυφόρους. μετὰ δὲ ταῦτα ἤδη φανερὸς ὢν ὅτι δυναστείας ὀρέ-

3 πλὴν Dind., πλησίον cod. (Thuk. I 111) 9 κουρητῖνον PA 12 Αἰγεσταίοις cod., Σελινουντίοις Schubring 13 Λιλυβαίοις v., Σελινουντίοις Benndorf, Ἁλικυαίοις Unger (XIII 54, 4) συνέστη Bek.

5 γεται, θανάτου κρίσιν ὑποσχὼν κατεδικάσθη. ἀπα-
γομένου δὲ εἰς τὸ δεσμωτήριον οἱ πολυωρηθέντες
ὑπ᾽ αὐτοῦ συνεστράφησαν καὶ τοῖς ἀπάγουσι τὰς
χεῖρας ἐπέφερον. ταραχῆς δὲ γενομένης κατὰ τὴν
πόλιν, συνεστράφησαν οἱ χαριέστατοι τῶν πολιτῶν,
καὶ τοὺς νεωτερίσαντας συναρπάσαντες ἅμα τῷ Τυν- 470
δαρίδῃ ἀνεῖλον. πλεονάκις δὲ τούτου γινομένου,
καὶ τῶν ἀνδρῶν τυραννίδος ἐπιθυμούντων, ὁ δῆμος
ἐπηνέχθη μιμήσασθαι τοὺς Ἀθηναίους, καὶ νόμον
θεῖναι παραπλήσιον τῷ παρ᾽ ἐκείνοις γεγραμμένῳ
87 περὶ ὀστρακισμοῦ. παρὰ γὰρ Ἀθηναίοις ἕκαστον
τῶν πολιτῶν ἔδει γράφειν εἰς ὄστρακον τοὔνομα
τοῦ δοκοῦντος μάλιστα δύνασθαι τυραννεῖν τῶν
πολιτῶν, παρὰ δὲ τοῖς Συρακοσίοις εἰς πέταλον
ἐλαίας γράφεσθαι τὸν δυνατώτατον τῶν πολιτῶν,
διαριθμηθέντων δὲ τῶν πετάλων τὸν πλεῖστα πέταλα
2 λαβόντα φεύγειν πενταετῆ χρόνον. τούτῳ γὰρ τῷ
τρόπῳ διελάμβανον ταπεινώσειν τὰ φρονήματα τῶν
πλεῖστον ἰσχυόντων ἐν ταῖς πατρίσι· καθόλου γὰρ
οὐ πονηρίας κολάσεις ἐλάμβανον παρὰ τῶν παρανο-
μούντων, ἀλλὰ δυνάμεως καὶ αὐξήσεως τῶν ἀνδρῶν
ἐποίουν ταπείνωσιν. οἱ μὲν οὖν Ἀθηναῖοι τοῦτο
τὸ γένος τῆς νομοθεσίας ὠνόμασαν ἀπὸ τοῦ συμ-
βεβηκότος ὀστρακισμόν, οἱ δὲ Συρακόσιοι πεταλισμόν.
3 οὗτος δὲ ὁ νόμος διέμεινε παρὰ μὲν τοῖς Ἀθηναίοις
ἐπὶ πολὺν χρόνον, παρὰ δὲ τοῖς Συρακοσίοις κατε-
4 λύθη ταχὺ διὰ τοιαύτας τινὰς αἰτίας. τῶν μεγίστων

2 δὲ P, τε v. 5 πόλιν] πύλην P 6 Τυνδαρίδηι P[1] in marg., Τυνδαρίωνι cet. 7 γενομένου v. 20 κολάσεις P, κόλασιν v.

ἀνδρῶν φυγαδευομένων οἱ χαριέστατοι τῶν πολιτῶν
καὶ δυνάμενοι διὰ τῆς ἰδίας ἀρετῆς πολλὰ τῶν κοι-
νῶν ἐπανορθοῦν ἀφίσταντο τῶν δημοσίων πράξεων,
καὶ διὰ τὸν ἀπὸ τοῦ νόμου φόβον ἰδιωτεύοντες διε-
τέλουν, ἐπιμελόμενοι δὲ τῆς ἰδίας οὐσίας εἰς τρυφὴν
ἀπέκλινον, οἱ δὲ πονηρότατοι τῶν πολιτῶν καὶ τόλμῃ
διαφέροντες ἐφρόντιζον τῶν δημοσίων καὶ τὰ πλήθη
πρὸς ταραχὴν καὶ νεωτερισμὸν προετρέποντο. διόπερ 5
στάσεων γινομένων πάλιν, καὶ τῶν πολλῶν εἰς δια-
φορὰς ἐκτρεπομένων, πάλιν ἡ πόλις εἰς συνεχεῖς
καὶ μεγάλας ἐνέπιπτε ταραχάς· ἐπεπόλαζε γὰρ δημα-
γωγῶν πλῆθος καὶ συκοφαντῶν, καὶ λόγου δεινότης
ὑπὸ τῶν νεωτέρων ἠσκεῖτο, καὶ καθόλου πολλοὶ τὰ
φαῦλα τῶν ἐπιτηδευμάτων ἀντὶ τῆς παλαιᾶς καὶ
σπουδαίας ἀγωγῆς ἠλλάττοντο, καὶ ταῖς μὲν οὐσίαις
διὰ τὴν εἰρήνην προέκοπτον, τῆς δ' ὁμονοίας καὶ
τοῦ δικαιοπραγεῖν ὀλίγη τις ἐγίνετο φροντίς. διόπερ 6
οἱ Συρακόσιοι μεταγνόντες τὸν περὶ τοῦ πεταλισμοῦ
νόμον κατέλυσαν, ὀλίγον χρόνον αὐτῷ χρησάμενοι.
καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Σικελίαν ἐν τούτοις ἦν.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Λυσικράτους ἐν Ῥώμῃ 88
κατεστάθησαν ὕπατοι Γάιος Ναύτιος Ῥούτιλος καὶ
Λεύκιος Μινούκιος Καρουτιανός. ἐπὶ δὲ τούτων
Περικλῆς ὁ τῶν Ἀθηναίων στρατηγὸς ἀποβὰς εἰς
Πελοπόννησον ἐδῄωσε τὴν τῶν Σικυωνίων χώραν.
ἐπεξελθόντων δ' ἐπ' αὐτὸν τῶν Σικυωνίων πανδη- 2
μεὶ καὶ μάχης γενομένης, ὁ Περικλῆς νικήσας καὶ

8 ταραχὴν καὶ νεωτ. PAL, νεωτ. καὶ ταραχὴν cet. 15 διαγωγῆς ἠροῦντο f 17 ἐγένετο FA 22 Ῥουτίλιος cod., corr. Rhod. 23 μινούτιος P

πολλοὺς κατὰ τὴν φυγὴν ἀνελὼν κατέκλεισεν αὐτοὺς 471
εἰς πολιορκίαν. προσβολὰς δὲ ποιούμενος τοῖς τεί-
χεσι, καὶ μὴ δυνάμενος ἑλεῖν τὴν πόλιν, ἔτι δὲ καὶ
τῶν Λακεδαιμονίων ἀποστειλάντων βοήθειαν τοῖς
πολιορκουμένοις, ἀνέζευξεν ἐκ τῆς Σικυῶνος· εἰς
δὲ τὴν Ἀκαρνανίαν πλεύσας καὶ τὴν τῶν Οἰνιαδῶν
χώραν καταδραμὼν καὶ λαφύρων πλῆθος ἀθροίσας,
3 *ἀπέπλευσεν ἐκ τῆς Ἀκαρνανίας. μετὰ δὲ ταῦτα*
ἐλθὼν εἰς Χερρόνησον χιλίοις τῶν πολιτῶν κατε-
κληρούχησε τὴν χώραν. ἅμα δὲ τούτοις πραττομέ-
νοις Τολμίδης δ' ἕτερος στρατηγὸς εἰς τὴν Εὔβοιαν
*παρελθὼν ἄλλοις χιλίοις πολίταις * * * τὴν τῶν*
4 *Ναξίων γῆν διένειμε. κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν Τυρρη-*
νῶν ληζομένων τὴν θάλατταν, οἱ Συρακόσιοι ναύ-
αρχον ἑλόμενοι Φάϋλλον ἔπεμψαν εἰς τὴν Τυρρη-
νίαν. οὗτος δ' ἐκπλεύσας τὸ μὲν πρῶτον νῆσον
τὴν ὀνομαζομένην Αἰθάλειαν ἐπόρθησε, παρὰ δὲ τῶν
Τυρρηνῶν λάθρᾳ χρήματα λαβών, ἀπέπλευσεν εἰς
τὴν Σικελίαν οὐδὲν ἄξιον μνήμης διαπραξάμενος.
5 *οἱ δὲ Συρακόσιοι τοῦτον μὲν ὡς προδότην κατα-*
δικάσαντες ἐφυγάδευσαν, ἕτερον δὲ στρατηγὸν κατα-
στήσαντες Ἀπελλῆν ἐξαπέστειλαν ἐπὶ Τυρρηνοὺς
ἔχοντα τριήρεις ἑξήκοντα. οὗτος δὲ τὴν παραθα-
λάττιον Τυρρηνίαν καταδραμών, ἀπῆρεν εἰς Κύρνον
κατεχομένην ὑπὸ Τυρρηνῶν κατ' ἐκείνους τοὺς χρό-
νους· πορθήσας δὲ πλεῖστα τῆς νήσου καὶ τὴν Αἰθά-
λειαν χειρωσάμενος, ἐπανῆλθεν εἰς τὰς Συρακούσας

3 *δὲ καὶ* P, *δὲ* v. 12 *τὴν*] *ταύτην καὶ τὴν* coni. Wess. 13 *Ναξίων*] *ἀναξίων* P 16 *νῆσον*] *τὴν νῆσον* AFLM 17 et 26 *Αἰθαλίαν* cod.

αἰχμαλώτων τε πλῆθος κομίζων καὶ τὴν ἄλλην ὠφέ-
λειαν ἄγων οὐκ ὀλίγην. μετὰ δὲ ταῦτα Δουκέτιος 6
ὁ τῶν Σικελῶν ἀφηγούμενος τὰς πόλεις ἁπάσας τὰς
ὁμοεθνεῖς πλὴν τῆς Ὕβλας εἰς μίαν καὶ κοινὴν
ἤγαγε συντέλειαν, δραστικὸς δ' ὢν νεωτέρων ὠρέ-
γετο πραγμάτων, καὶ παρὰ τοῦ κοινοῦ τῶν Σικελῶν
ἀθροίσας δύναμιν ἀξιόλογον τὰς Μένας, ἥτις ἦν
αὐτοῦ πατρίς, μετῴκισεν εἰς τὸ πεδίον, καὶ πλησίον
τοῦ τεμένους τῶν ὀνομαζομένων Παλικῶν ἔκτισε
πόλιν ἀξιόλογον, ἣν ἀπὸ τῶν προειρημένων θεῶν
ὠνόμαζε Παλικήν.

Ἐπεὶ δὲ περὶ τῶν θεῶν τούτων ἐμνήσθημεν, οὐκ 89
ἄξιόν ἐστι παραλιπεῖν τὴν περὶ τὸ ἱερὸν ἀρχαιότητά
τε καὶ τὴν ἀπιστίαν καὶ τὸ σύνολον τὸ περὶ τοὺς
ὀνομαζομένους κρατῆρας ἰδίωμα. μυθολογοῦσι γὰρ
τὸ τέμενος τοῦτο διαφέρειν τῶν ἄλλων ἀρχαιότητι
καὶ σεβασμῷ, πολλῶν ἐν αὐτῷ παραδόξων παραδε-
δομένων. πρῶτον μὲν γὰρ κρατῆρές εἰσι τῷ μεγέ- 2
θει μὲν οὐ κατὰ πᾶν μεγάλοι, πηγὰς δ' ἐξαισίους
ἀναβάλλοντες ἐξ ἀμυθήτου τε βυθοῦ καὶ παραπλή-
σιον ἔχοντες τὴν φύσιν τοῖς λέβησι τοῖς ὑπὸ πυρὸς
πολλοῦ καομένοις καὶ τὸ ὕδωρ διάπυρον ἀναβάλ-
λουσιν. ἔμφασιν μὲν οὖν ἔχει τὸ ἀναβαλλόμενον 3
ὕδωρ ὡς ὑπάρχει διάπυρον, οὐ μὴν ἀκριβῆ τὴν
ἐπίγνωσιν ἔχει διὰ τὸ μηδένα τολμᾶν ἅψασθαι τού-
του· τηλικαύτην γὰρ ἔχει κατάπληξιν ἡ τῶν ὑγρῶν

1 τὴν eras. P 3 Σικελιωτῶν cod., corr. Wess. 7 Μένας Müller frag. h. G. I 436; cf. 78, 5 et 91, 3] μινέας P, μὲν Νέας v., μὲν Νόας Palmerius 11 ὠνόμασε P[2] 15 ἰδίωμα eras. P 17 παραδεδομένων] γεγενημένων F[1]JM 19 πηγὰς P, σπινθῆρας v. 20 τε P, δὲ v.

ἀναβολὴ ὥστε δοκεῖν ὑπὸ θείας τινὸς ἀνάγκης γίνε- 472
4 σθαι τὸ συμβαῖνον. τὸ μὲν γὰρ ὕδωρ θείου κατα-
κόρου τὴν ὄσφρησιν ἔχει, τὸ δὲ χάσμα βρόμον πολὺν
καὶ φοβερὸν ἐξίησι· τὸ δὲ τούτων παραδοξότερον,
οὔτε ὑπερεκχεῖται τὸ ὑγρὸν οὔτε ἀπολείπει, κίνησιν
δὲ καὶ βίαν ῥεύματος εἰς ὕψος ἐξαιρομένην ἔχει
5 θαυμάσιον. τοιαύτης δὲ θεοπρεπείας οὔσης περὶ
τὸ τέμενος, οἱ μέγιστοι τῶν ὅρκων ἐνταῦθα συντε-
λοῦνται, καὶ τοῖς ἐπιορκήσασι συντόμως ἡ τοῦ δαι-
μονίου κόλασις ἀκολουθεῖ· τινὲς γὰρ τῆς ὁράσεως
στερηθέντες τὴν ἐκ τοῦ τεμένους ἄφοδον ποιοῦνται.
6 μεγάλης δ' οὔσης δεισιδαιμονίας, οἱ τὰς ἀμφισβη-
τήσεις ἔχοντες, ὅταν ὑπό τινος ὑπεροχῆς κατισχύων-
ται, τῇ διὰ τῶν ὅρκων τούτων ἀνακρίσει κρίνονται.
ἔστι δὲ τοῦτο τὸ τέμενος ἔκ τινων χρόνων ἄσυλον
τετηρημένον, καὶ τοῖς ἀτυχοῦσιν οἰκέταις καὶ κυρίοις
ἀγνώμοσι περιπεπτωκόσι πολλὴν παρέχεται βοήθειαν·
7 τοὺς γὰρ εἰς τοῦτο καταφυγόντας οὐκ ἔχουσιν ἐξου-
σίαν οἱ δεσπόται βιαίως ἀπάγειν, καὶ μέχρι τούτου
διαμένουσιν ἀσινεῖς, μέχρι ἂν ἐπὶ διωρισμένοις φι-
λανθρώποις πείσαντες οἱ κύριοι καὶ δόντες διὰ τῶν
ὅρκων τὰς περὶ τῶν ὁμολογιῶν πίστεις ἀπαγάγωσι.
8 καὶ οὐδεὶς ἱστορεῖται τῶν δεδωκότων τοῖς οἰκέταις
πίστιν ταύτην παραβάς· οὕτω γὰρ ἡ τῶν θεῶν
δεισιδαιμονία τοὺς ὀμόσαντας πρὸς τοὺς δούλους
πιστοὺς ποιεῖ. ἔστι δὲ καὶ τὸ τέμενος ἐν πεδίῳ

2 γὰρ P, om. v. κατὰ κόρον H, κατάκορον Reiske 3 τὸ δὲ — ἐξίησι om. A 4 τὸ δὲ PAL, τὸ δὲ δὴ cet. 6 ἐξαιρομένου Reiske 9 σύντομος v. 14 ἀνακρίσει Madvig, ἀναιρέσει cod., πίστει Reiske 21 οἱ κύριοι — πίστεις om. P 22 ἀπαγάγωσι Madvig, ἀπαλλαγῶσι cod.

θεοπρεπεῖ κείμενον καὶ στοαῖς καὶ ταῖς ἄλλαις κατα-
λύσεσιν ἱκανῶς κεκοσμημένον. περὶ μὲν οὖν τού-
των ἱκανῶς ἡμῖν εἰρήσθω, πρὸς δὲ τὴν συνεχῆ τοῖς
προϊστορημένοις διήγησιν ἐπάνιμεν.
Ὁ γὰρ Δουκέτιος τὴν Παλικὴν κτίσας καὶ περι- 90
λαβὼν αὐτὴν ἀξιολόγῳ τείχει, κατεκληρούχησε τὴν
ὅμορον χώραν. συνέβη δὲ τὴν πόλιν ταύτην διὰ
τὴν τῆς χώρας ἀρετὴν καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῶν οἰκη-
τόρων ταχεῖαν λαβεῖν αὔξησιν. οὐ πολὺν δὲ χρόνον 2
εὐδαιμονήσασα κατεσκάφη, καὶ διέμεινεν ἀοίκητος
μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων· περὶ ὧν τὰ κατὰ
μέρος ἀναγράψομεν ἐν τοῖς οἰκείοις χρόνοις.

Καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Σικελίαν ἐν τούτοις ἦν. 3
κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν μετὰ τὴν κατασκαφὴν τῆς
Συβάρεως ὑπὸ τῶν Κροτωνιατῶν ὕστερον ἔτεσιν
ὀκτὼ πρὸς τοῖς πεντήκοντα Θετταλὸς συναγαγὼν
τοὺς ὑπολοίπους τῶν Συβαριτῶν ἐξ ἀρχῆς ᾤκισε
τὴν Σύβαριν, κειμένην ἀνὰ μέσον ποταμῶν δυοῖν,
τοῦ τε Συβάριος καὶ Κράθιος. ἀγαθὴν δ' ἔχοντες 4
χώραν ταχὺ ταῖς οὐσίαις προσανέβησαν. κατασχόντες
δὲ τὴν πόλιν ἔτη ὀλίγα πάλιν ἐξέπεσον ἐκ τῆς Συ-
βάρεως· περὶ ὧν τὰ κατὰ μέρος ἀναγράψαι πειρα-
σόμεθα κατὰ τὴν ἐχομένην βίβλον.

[Deest annus Ol. 82, 1 : 452 a. Chr.]

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀντιδότου Ῥωμαῖοι 91
473 κατέστησαν ὑπάτους Λεύκιον Ποστούμιον καὶ Μάρ-
κον Ὁράτιον. ἐπὶ δὲ τούτων Δουκέτιος [μὲν] ὁ τῶν

2 ἱκανῶς] del. aut καλῶς 20 προσανέβησαν P, om. AL, ἐπηύξησαν cet. 21 δὲ om. PAL ὀλίγα πάλιν P, ἓξ cet. (cf. XII 10, 2) 26 Λεύκιον] Λεύκιον Πόπλιον f 27 ὡράτιον cod. μὲν eras. P

*Σικελῶν ἔχων τὴν ἡγεμονίαν Αἴτνην μὲν κατελά-
βετο, τὸν ἡγούμενον αὐτῆς δολοφονήσας, εἰς δὲ τὴν
Ἀκραγαντίνων χώραν ἀναζεύξας μετὰ δυνάμεως
Μότυον φρουρούμενον ὑπὸ τῶν Ἀκραγαντίνων ἐπο-
λιόρκησε· τῶν δὲ Ἀκραγαντίνων καὶ Συρακοσίων
ἐπιβοηθησάντων, συνάψας μάχην καὶ προτερήσας
2 ἐξήλασεν ἀμφοτέρους ἐκ τῶν στρατοπέδων. καὶ τότε
μὲν τοῦ χειμῶνος ἐνισταμένου διεχωρίσθησαν εἰς
τὴν οἰκείαν, οἱ δὲ Συρακόσιοι τὸν στρατηγὸν Βόλ-
κωνα, τῆς ἥττης αἴτιον ὄντα καὶ δόξαντα λάθρᾳ
συμπράττειν τῷ Δουκετίῳ, καταδικάσαντες ὡς προ-
δότην ἀπέκτειναν. τοῦ θέρους δὲ ἀρχομένου στρα-
τηγὸν ἕτερον κατέστησαν, ᾧ δύναμιν ἀξιόλογον δόν-
3 τες προσέταξαν καταπολεμῆσαι Δουκέτιον. οὗτος δὲ
πορευθεὶς μετὰ τῆς δυνάμεως κατέλαβε τὸν Δου-
κέτιον στρατοπεδεύοντα περὶ τὰς Νομάς· γενομένης
δὲ παρατάξεως μεγάλης, καὶ πολλῶν παρ' ἀμφοτέ-
ροις πιπτόντων, μόγις Συρακόσιοι βιασάμενοι τοὺς
Σικελοὺς ἐτρέψαντο, καὶ κατὰ τὴν φυγὴν πολλοὺς
ἀνεῖλον. τῶν δὲ διαφυγόντων οἱ πλείους μὲν εἰς
τὰ φρούρια τῶν Σικελῶν διεσώθησαν, ὀλίγοι δὲ
μετὰ Δουκετίου τῶν αὐτῶν ἐλπίδων μετέχειν προ-
4 είλοντο. ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις Ἀκραγαντῖνοι
τὸ Μότυον φρούριον κατεχόμενον ὑπὸ τῶν μετὰ
Δουκετίου Σικελῶν ἐξεπολιόρκησαν, καὶ τὴν δύναμιν
ἀπαγαγόντες πρὸς τοὺς Συρακοσίους νενικηκότας
ἤδη κοινῇ κατεστρατοπέδευσαν. Δουκέτιος δὲ διὰ*

5 *Ἀκραγαντίνων καὶ* om. v. 9 *Βόλκονα* AF 16 *Νομάς*] *Νόας* vel *Μενάς* Dind. (cf. 88, 6) 18 *μόλις* cod. 19 *τὴν* om. v. 20 *διαφευγόντων* P 22 *δουκέτιον* P

τὴν ἧτταν τοῖς ὅλοις συντριβείς, καὶ τῶν στρατιω-
τῶν αὐτὸν τῶν μὲν καταλειπόντων, τῶν δ' ἐπιβου-
λευόντων, εἰς τὴν ἐσχάτην ἦλθεν ἀπόγνωσιν.

Τέλος δὲ θεωρῶν τοὺς ὑπολοίπους φίλους μέλ- 92
λοντας αὐτῷ τὰς χεῖρας προσφέρειν, φθάσας αὐτοὺς
καὶ νυκτὸς διαδρὰς ἀφίππευσεν εἰς τὰς Συρακούσας.
ἔτι δὲ νυκτὸς οὔσης παρῆλθεν εἰς τὴν ἀγορὰν τῶν
Συρακοσίων, καὶ καθίσας ἐπὶ τῶν βωμῶν ἱκέτης
ἐγένετο τῆς πόλεως, καὶ ἑαυτόν τε καὶ τὴν χώραν
ἧς ἦν κύριος παρέδωκε τοῖς Συρακοσίοις. τοῦ δὲ 2
πλήθους διὰ τὸ παράδοξον συρρέοντος εἰς τὴν ἀγο-
ράν, οἱ μὲν ἄρχοντες συνήγαγον ἐκκλησίαν καὶ
προέθηκαν βουλὴν περὶ τοῦ Δουκετίου τί χρὴ
πράττειν. ἔνιοι μὲν οὖν τῶν δημηγορεῖν εἰωθότων 3
συνεβούλευον κολάζειν ὡς πολέμιον καὶ περὶ τῶν
ἡμαρτημένων τὴν προσήκουσαν ἐπιθεῖναι τιμωρίαν·
οἱ δὲ χαριέστατοι τῶν πρεσβυτέρων παριόντες ἀπε-
φαίνοντο σώζειν τὸν ἱκέτην, καὶ τὴν τύχην καὶ τὴν
νέμεσιν τῶν θεῶν ἐντρέπεσθαι· δεῖν γὰρ σκοπεῖν
474 *οὐ τί παθεῖν ἄξιός ἐστι Δουκέτιος, ἀλλὰ τί πρέπει*
πρᾶξαι Συρακοσίοις· ἀποκτεῖναι γὰρ τὸν πεπτωκότα
τῇ τύχῃ μὴ προσῆκον, σώζειν δ' ἅμα τὴν πρὸς
τοὺς θεοὺς εὐσέβειαν καὶ τὸν ἱκέτην ἄξιον εἶναι
τῆς τοῦ δήμου μεγαλοψυχίας. ὁ δὲ δῆμος ὥσπερ 4
τινὶ μιᾷ φωνῇ σώζειν πάντοθεν ἐβόα τὸν ἱκέτην.
Συρακόσιοι μὲν οὖν *ἀπολύσαντες τῆς τιμωρίας τὸν*

1 *τοῖς*] *ἐν* P[2] 2 *καταλειπόντων* PL, *καταλιπόντων* cet. 17 *παρόντες* cod., corr. Hertl. 19 *δεῖν* Eich., *δεῖ* cod. 23 *εἶναι* Eich., *ἐστι* cod. 24 post *μεγαλοψυχίας* in mg. *τυγχάνειν* add. P[1] 25 *τινὶ*] *τῇ* *f* *πάντοθεν ἐβόα*] *ἅπαντες ἐβόων* *f* 26 *οὖν* add. Dind.

Δουκέτιον [ἱκέτην] ἐξέπεμψαν εἰς τὴν Κόρινθον, καὶ ἐνταῦθα προστάξαντες καταβιοῦν τὴν ἱκανὴν αὐτῷ χορηγίαν συναπέστειλαν. — Ἡμεῖς δὲ παρόντες ἐπὶ τὸν προηγούμενον ἐνιαυτὸν τῆς Ἀθηναίων στρατείας ἐπὶ Κύπρον Κίμωνος ἡγουμένου, κατὰ τὴν ἐν ἀρχῇ πρόθεσιν αὐτοῦ περιγράφομεν τήνδε τὴν βίβλον.

1 *ἱκέτην* del. Dind. 2 *βιοῦν f*
Διοδώρου Σικελιώτου βιβλιοθήκης ἱστορικῆς ι̅α̅ subscr. PA

Τάδε ἔνεστιν ἐν τῇ δωδεκάτῃ τῶν Διοδώρου βίβλων.

Περὶ τῆς Ἀθηναίων στρατείας ἐπὶ Κύπρον.

Περὶ τῆς ἀποστάσεως τῶν Μεγαρέων ἀπὸ Ἀθηναίων.

Περὶ τῆς γενομένης μάχης περὶ Κορώνειαν Ἀθηναίοις καὶ Βοιωτοῖς.

Περὶ τῆς Ἀθηναίων στρατείας ἐπὶ τὴν Εὔβοιαν.

Πόλεμος κατὰ τὴν Σικελίαν Συρακοσίοις πρὸς Ἀκραγαντίνους.

Κτίσις κατὰ τὴν Ἰταλίαν Θουρίων καὶ στάσις πρὸς ἀλλήλους.

Ὡς Χαρώνδας ὁ Θουρῖνος νομοθέτης αἱρεθεὶς πολλῶν ἀγαθῶν αἴτιος ἐγένετο τῇ πατρίδι.

Ὡς Ζάλευκος νομοθετήσας ἐν Λοκροῖς μεγάλην δόξαν περιεποιήσατο.

Ὡς Ἀθηναῖοι τοὺς Ἑστιαιεῖς ἐκβαλόντες ἰδίους οἰκήτορας ἐξέπεμψαν.

Περὶ τοῦ γενομένου πολέμου Θουρίοις πρὸς Ταραντίνους.

Περὶ τῆς γενομένης στάσεως ἐν τῇ Ῥώμῃ.

Περὶ τοῦ γενομένου πολέμου Σαμίοις πρὸς Μιλησίους.

Ὡς Συρακόσιοι στρατεύσαντες ἐπὶ Πικηνοὺς τὴν πόλιν κατέσκαψαν.

Ὡς κατὰ τὴν Ἑλλάδα συνέστη πόλεμος ὁ κληθεὶς Κορινθιακός.

Ὡς κατὰ τὴν Ἰταλίαν τὸ τῶν Καμπανῶν ἔθνος συνέστη.

βυβλίων P   1 στρατιᾶς P (ut infra v. 5 et p. 354, 3)   8 Ὀθυρίων a   10 Θούριος *f*   16 Θουρίοις — 18 πολέμου om. P   19 Πικινοὺς (κίνους L) v. (c. 29, 2).

Ναυμαχία Κορινθίων πρὸς Κερκυραίους.

Ἀπόστασις Ποτιδαίας καὶ Χαλκιδέων ἀπὸ Ἀθηναίων. 476

Περὶ τῆς γενομένης στρατείας Ἀθηναίων ἐπὶ τοὺς Ποτιδαιάτας.

Περὶ τῆς γενομένης στάσεως ἐν τοῖς Θουρίοις.

Ὡς Μέτων ὁ Ἀθηναῖος πρῶτος ἐξέθηκε τὴν ἐννεακαιδεκαετηρίδα.

Ὡς τὴν ἐν Ἰταλίᾳ Ἡράκλειαν Ταραντῖνοι ἔκτισαν.

Ὡς ἐπὶ τῆς Ῥώμης Σπόριος Μαίλιος ἐπιθέμενος τυραννίδι ἀνῃρέθη.

Περὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ κληθέντος πολέμου.

Περὶ τῆς γενομένης μάχης Βοιωτοῖς πρὸς Πλαταιεῖς.

Ὡς τῆς Μεθώνης πολιορκουμένης ὑπὸ Ἀθηναίων Βρασίδας ὁ Σπαρτιάτης ἀριστεύσας ἐδοξάσθη.

Ὡς Ἀθηναῖοι στρατεύσαντες ἐπὶ Λοκροὺς πόλιν Θρόνιον ἐξεπόρθησαν.

Ὡς Αἰγινῆται ὑπὸ Ἀθηναίων ἀνασταθέντες τὰς καλουμένας Θυρέας κατῴκησαν.

Ὡς Λακεδαιμόνιοι στρατεύσαντες εἰς τὴν Ἀττικὴν τὰς κτήσεις κατέφθειραν.

Στρατεία Ἀθηναίων δευτέρα ἐπὶ τοὺς Ποτιδαιάτας.

Στρατεία Λακεδαιμονίων εἰς Ἀκαρνανίαν καὶ ναυμαχία πρὸς Ἀθηναίους.

Στρατεία Σιτάλκου μὲν εἰς Μακεδονίαν, Λακεδαιμονίων δὲ εἰς τὴν Ἀττικήν.

Περὶ τῆς Λεοντίνων πρεσβείας εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ τῆς Γοργίου τοῦ πρεσβεύσαντος δεινότητος ἐν τοῖς λόγοις.

Περὶ τοῦ γενομένου πολέμου Λεοντίνοις πρὸς Συρακουσίους.

Ἀπόστασις Λεσβίων ἀπὸ Ἀθηναίων καὶ Πλαταιῶν ἅλωσις καὶ κατασκαφὴ ὑπὸ Λακεδαιμονίων.

Στάσις Κερκυραίων πρὸς ἀλλήλους.

1 *Κορκυραίους* PL 8 de omnibus qui sequuntur versibus argumenti silet Bergmann 9 *Μάλιος* L, *Μάνλιος* cet. 18 *Θυρεὰς* v. 30 *Ἀθηναίων*] *Θηβαίων* AHJL

Ὡς Ἀθηναῖοι λοιμικῇ νόσῳ περιπεσόντες πολλοὺς ἀπέβαλον τῶν πολιτῶν.

Ὡς Λακεδαιμόνιοι Ἡράκλειαν ἐν τῇ Τραχῖνι πόλιν ἔκτισαν.

Ὡς Ἀθηναῖοι πολλοὺς τῶν Ἀμβρακιωτῶν ἀνελόντες ἠρήμωσαν τὴν πόλιν.

Περὶ τῶν Λακεδαιμονίων τῶν ἐν τῇ Σφακτηρίᾳ νήσῳ αἰχμαλώτων γενομένων.

Περὶ τῆς Ποστουμίου εἰς τὸν υἱὸν γενομένης ἐπιτιμήσεως ἕνεκα τῆς λειποταξίας.

Περὶ τοῦ γενομένου πολέμου Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀθηναίοις ὑπὲρ τῶν Μεγαρέων.

Πόλεμος Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀθηναίοις ὑπὲρ Χαλκιδέων.

Μάχη κατὰ τὴν Βοιωτίαν Ἀθηναίοις πρὸς Βοιωτούς.

Στρατεία Ἀθηναίων πρὸς τοὺς ἐν τῇ Λέσβῳ φυγάδας.

Ἔκπτωσις Δηλίων ὑπὸ Ἀθηναίων.

Ἅλωσις Τορώνης καὶ κατασκαφὴ ὑπὸ Ἀθηναίων.

Ὡς Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων ἰδίᾳ συνθεμένων συμμαχίαν ἀπηλλοτριώθησαν αἱ λοιπαὶ πόλεις ἀπ' αὐτῶν.

477 Ὡς Δήλιοι κατήχθησαν ὑπὸ Ἀθηναίων εἰς τὴν πατρίδα.

Ὡς Λακεδαιμόνιοι πρὸς Μαντινεῖς καὶ Ἀργείους ἐπολέμησαν.

Βυζαντίων καὶ Καλχηδονίων στρατεία εἰς τὴν Βιθυνίαν.

Περὶ τῶν αἰτιῶν δι' ἃς ἐπὶ Συρακούσας ἐστράτευσαν Ἀθηναῖοι.

11 ὑπὲρ AL, περὶ cet.

ΒΙΒΛΟΣ ΔΩΔΕΚΑΤΗ.

1 Δικαίως ἄν τις ἀπορήσειε τὸν νοῦν ἐπιστήσας
τῇ κατὰ τὸν ἀνθρώπινον βίον ἀνωμαλίᾳ· οὔτε γὰρ
τῶν νομιζομένων ἀγαθῶν οὐδὲν ὁλόκληρον εὑρί-
σκεται δεδομένον τοῖς ἀνθρώποις οὔτε τῶν κακῶν
αὐτοτελὲς ἄνευ τινὸς εὐχρηστίας. τούτου δὲ τὰς
ἀποδείξεις ἐξέσται λαμβάνειν ἐπιστήσαντας τὴν διά-
νοιαν ταῖς προγεγενημέναις πράξεσι, καὶ μάλιστα
2 ταῖς μεγίσταις. ἡ γὰρ Ξέρξου τοῦ Περσῶν βασι-
λέως ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα στρατεία διὰ τὸ μέγεθος τῶν
δυνάμεων τὸν μέγιστον ἐπέστησε φόβον τοῖς Ἕλλη-
σιν, ὡς ἂν ὑπὲρ ἀνδραποδισμοῦ μελλόντων πολε-
μεῖν, καὶ προκαταδεδουλωμένων τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν
Ἑλληνίδων πόλεων πάντες ὑπέλαβον καὶ τὰς κατὰ
3 τὴν Ἑλλάδα τῆς ὁμοίας τύχης πειράσεσθαι. τοῦ δὲ
πολέμου παρὰ τὴν προσδοκίαν τὸ τέλος λαβόντος
παράδοξον, οὐ μόνον τῶν κινδύνων ἀπελύθησαν οἱ
τὴν Ἑλλάδα κατοικοῦντες, ἀλλὰ καὶ δόξαν μεγάλην
κατεκτήσαντο, καὶ τοσαύτης εὐπορίας ἐπληρώθη
πᾶσα πόλις Ἑλληνίς, ὥστε πάντας θαυμάσαι τὴν

8 ἡ PAF, ἥ τε cet. 10 ἐπέστησε φόβον PA, φ. ἐπ. cet. 12 κατὰ τὴν Ἀσίαν Pa, ἐν τῇ Ἀσίᾳ f 13 καὶ eras. P 16 παράδοξον del. Krebs

εἰς τοὐναντίον μεταβολήν. ἀπὸ τούτων γὰρ τῶν 4
χρόνων ἐπὶ ἔτη πεντήκοντα πολλὴν ἐπίδοσιν ἔλαβεν
ἡ Ἑλλὰς πρὸς τὴν εὐδαιμονίαν. ἐν τούτοις γὰρ τοῖς
χρόνοις αἵ τε τέχναι διὰ τὴν εὐπορίαν ηὐξήθησαν,
καὶ τότε μέγιστοι μνημονεύονται τεχνῖται γεγονέναι,
ὧν ἐστι Φειδίας ὁ ἀγαλματοποιός· ὁμοίως δὲ καὶ
τὰ κατὰ τὴν παιδείαν ἐπὶ πολὺ προέβη, καὶ φιλο-
σοφία προετιμήθη καὶ ῥητορικὴ παρὰ πᾶσι μὲν
479 Ἕλλησι, μάλιστα δὲ Ἀθηναίοις. φιλόσοφοι μὲν γὰρ 5
οἱ περὶ τὸν Σωκράτη καὶ Πλάτωνα καὶ Ἀριστο-
τέλην, ῥήτορες δὲ Περικλῆς καὶ Ἰσοκράτης καὶ οἱ
τούτου μαθηταί· ὁμοίως δὲ καὶ ἄνδρες ἐπὶ στρατη-
γίᾳ διαβεβοημένοι, Μιλτιάδης, Θεμιστοκλῆς, Ἀρι-
στείδης, Κίμων, Μυρωνίδης καὶ ἕτεροι πλείονες,
περὶ ὧν μακρὸν ἂν εἴη γράφειν. μάλιστα δὲ Ἀθη- **2**
ναῖοι τῇ τε δόξῃ καὶ ἀνδρείᾳ προκόψαντες διωνο-
μάσθησαν καθ᾽ ὅλην σχεδὸν τὴν οἰκουμένην· ἐπὶ
τοσοῦτο γὰρ τὴν ἡγεμονίαν ηὔξησαν, ὥστε ἄνευ
Λακεδαιμονίων καὶ Πελοποννησίων ἰδίᾳ μεγάλας
δυνάμεις Περσικὰς καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν
κατηγωνίσαντο, καὶ τὴν περιβόητον Περσῶν ἡγεμο-
νίαν ἐπὶ τοσοῦτον ἐταπείνωσαν, ὥστε ἀναγκάσαι
πάσας τὰς κατὰ τὴν Ἀσίαν πόλεις ἐλευθερῶσαι
κατὰ συνθήκας. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἀκριβέστε- 2
ρον τὰ κατὰ μέρος ἀνεγράψαμεν ἐν δυσὶ βίβλοις,
ταύτῃ τε καὶ τῇ πρὸ ταύτης· νυνὶ δὲ ἐπὶ τὰς προ-
κειμένας πράξεις τρεψόμεθα, προδιορίσαντες τοὺς
οἰκείους τῇ γραφῇ χρόνους. ἐν μὲν οὖν τῇ πρὸ 3

7 τὰ om. v. καὶ] ἡ add. Reiske 10 Σωκράτην v. 14 καὶ om. v. 25 βυβλίοις P 26 τε] μὲν P^a, τε in mg. P^b

ταύτης βίβλῳ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς Ξέρξου στρατείας ποιησάμενοι διήλθομεν τὰς κοινὰς πράξεις ἐπὶ τὸν προηγούμενον ἐνιαυτὸν τῆς Ἀθηναίων στρατείας ἐπὶ Κύπρον Κίμωνος ἡγουμένου· ἐν ταύτῃ δὲ ἀπὸ τῆς Ἀθηναίων στρατείας ἐπὶ Κύπρον ποιησάμενοι διέξιμεν ἕως ἐπὶ τὸν ψηφισθέντα πόλεμον ὑπὸ Ἀθηναίων πρὸς Συρακοσίους.

3 Ἐπ' ἄρχοντος γὰρ Ἀθήνησιν Εὐθυδήμου Ῥωμαῖοι μὲν ὑπάτους κατέστησαν Λεύκιον Κοΐντιον Κικιννᾶτον καὶ Μάρκον Φάβιον Οὐιβουλανόν. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀθηναῖοι διαπεπολεμηκότες ὑπὲρ Αἰγυπτίων πρὸς Πέρσας, καὶ τὰς ναῦς ἁπάσας ἀπολωλεκότες ἐν τῇ λεγομένῃ Προσωπίτιδι νήσῳ, βραχὺν χρόνον διαλιπόντες ἔγνωσαν πάλιν πολεμεῖν τοῖς Πέρσαις ὑπὲρ τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν Ἑλλήνων. καταρτίσαντες δὲ στόλον τριήρων διακοσίων, καὶ στρατηγὸν ἑλόμενοι Κίμωνα τὸν Μιλτιάδου, προσέταξαν πλεῖν ἐπὶ Κύπρον καὶ διαπολεμεῖν τοῖς Πέρσαις.
2 ὁ δὲ Κίμων ἀναλαβὼν τὸν στόλον κεκοσμημένον ἀνδρῶν τε ἀρεταῖς καὶ χορηγίαις δαψιλέσιν ἔπλευσεν εἰς τὴν Κύπρον. κατ' ἐκείνους δὲ τοὺς καιροὺς τῶν Περσικῶν δυνάμεων ἐστρατήγουν Ἀρτάβαζος καὶ Μεγάβυζος. Ἀρτάβαζος μὲν τὴν ἡγεμονίαν ἔχων

2 ἐπὶ] ἕως ἐπὶ Dind. 3 ἐνιαυτὸν τῆς] χρόνον ἐνιαυτὸν καὶ τὰς P (c. XI 1, 1 et 92, 5) 4 ἐπὶ Κύπρον om. P Κίμωνος — ἐπὶ Κύπρον om. A 8 γὰρ] δ' P Εὐθυδήμου] Εὐθύνου C.I.A IV 7 9 κουίντιον PAH 12 καὶ P, om. v. 13 λεγ. Πρ. νήσῳ] γενομένη ἐν προσωπήτιδι μάχηι (ἐν s. l., μάχηι in litura) P 16 τριήρων διακοσίων PAJL, δ. τρ. cet. 18 διαπολεμεῖν] βίᾳ πολεμεῖν P 20 τε eras. P 23 καὶ Μεγάβυζος. Ἀρτάβαζος add. Steph. μὲν] τοῦ ναυτικοῦ add. Dind.

*ἐν τῇ Κύπρῳ διέτριβεν, ἔχων τριήρεις τριακοσίας,
Μεγάβυζος δὲ περὶ τὴν Κιλικίαν ἐστρατοπέδευε,
πεζὰς ἔχων δυνάμεις, ὧν ὁ ἀριθμὸς ἦν τριάκοντα
μυριάδων. ὁ δὲ Κίμων καταπλεύσας εἰς τὴν Κύπρον* 3
*καὶ θαλαττοκρατῶν Κίτιον μὲν καὶ Μάριον ἐξεπο-
λιόρκησε, καὶ τοῖς κρατηθεῖσι φιλανθρώπως προση-
νέχθη. μετὰ δὲ ταῦτα ἐκ Κιλικίας καὶ Φοινίκης*
480 *προσφερομένων τριήρων τῇ νήσῳ, Κίμων ἐπανα-
χθεὶς καὶ πόλεμον συγκρούσας πολλὰς μὲν τῶν νεῶν
κατέδυσεν, ἑκατὸν δὲ σὺν αὐτοῖς τοῖς ἀνδράσιν εἷλε,
τὰς δὲ λοιπὰς μέχρι τῆς Φοινίκης κατεδίωξεν. οἱ* 4
*μὲν οὖν Πέρσαι ταῖς ὑπολειφθείσαις ναυσὶ κατέ-
φυγον εἰς τὴν γῆν, καθ' ὃν τόπον ἦν Μεγάβυζος
ἐστρατοπεδευκὼς μετὰ τῆς πεζῆς δυνάμεως· οἱ δὲ
Ἀθηναῖοι προσπλεύσαντες καὶ τοὺς στρατιώτας ἐκ-
βιβάσαντες συνῆψαν μάχην, καθ' ἣν Ἀναξικράτης
μὲν ὁ ἕτερος τῶν στρατηγῶν λαμπρῶς ἀγωνισάμενος
ἡρωικῶς κατέστρεψε τὸν βίον, οἱ δὲ ἄλλοι κρατή-
σαντες τῇ μάχῃ καὶ πολλοὺς ἀνελόντες ἐπανῆλθον
εἰς τὰς ναῦς. μετὰ δὲ ταῦτα Ἀθηναῖοι πάλιν ἀπέ-
πλευσαν εἰς τὴν Κύπρον. ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη
κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τοῦ πολέμου.*

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Πεδιέως Ῥωμαῖοι μὲν **4**
*κατέστησαν ὑπάτους Μάρκον Οὐαλέριον Λακτοῦκαν
καὶ Σπόριον Οὐεργίνιον Τρίκοστον. ἐπὶ δὲ τούτων
Κίμων ὁ τῶν Ἀθηναίων στρατηγὸς θαλαττοκρατῶν*

2 *ἐστρατοπέδευσε* PAHKL(F) 5 *Κίτιον*] *Κήτειον* AH *Μάριον* Wess., *μᾶλον* P, *μαλὸν* cet. 8 *τριήρων* om. FJM 9 *καὶ π. σ. π. μὲν* om. PAL 14 *πεζῆς* Dind., *περσικῆς* cod. 20 *ἀπέπλευσαν* PAL, *ἔπλευσαν* cet. 25 *σπούριον* P

*ἐχειροῦτο τὰς κατὰ τὴν Κύπρον πόλεις. ἐν δὲ τῇ
Σαλαμῖνι Περσικῆς φρουρᾶς οὔσης ἀξιολόγου, καὶ
βελῶν καὶ ὅπλων παντοδαπῶν, ἔτι δὲ σίτου καὶ
τῆς ἄλλης παρασκευῆς γεμούσης τῆς πόλεως, ἔκρινε*
2 *συμφέρειν ταύτην ἐκπολιορκῆσαι. οὕτω γὰρ ὑπε-
λάμβανε μάλιστα τῆς τε Κύπρου πάσης ῥᾳδίως κυ-
ριεύσειν καὶ τοὺς Πέρσας καταπλήξεσθαι, βοηθεῖν
μὲν τοῖς Σαλαμινίοις μὴ δυναμένους διὰ τὸ θαλατ-
τοκρατεῖν τοὺς Ἀθηναίους, ἐγκαταλιπόντας δὲ τοὺς
συμμάχους καταφρονηθήσεσθαι, καθόλου δὲ τὸν
ὅλον πόλεμον κριθήσεσθαι τῆς Κύπρου πάσης βίᾳ*
3 *χειρωθείσης· ὅπερ καὶ συνέβη γενέσθαι. οἱ μὲν γὰρ
Ἀθηναῖοι συστησάμενοι πολιορκίαν πρὸς τῇ Σαλα-
μῖνι καθ' ἡμέραν προσβολὰς ἐποιοῦντο, οἱ δ' ἐν τῇ
πόλει στρατιῶται, ἔχοντες βέλη καὶ παρασκευήν,
ῥᾳδίως ἀπὸ τῶν τειχῶν ἠμύνοντο τοὺς πολιορκοῦν-*
4 *τας. Ἀρταξέρξης δὲ ὁ βασιλεὺς πυθόμενος τὰ περὶ
τὴν Κύπρον ἐλαττώματα, καὶ βουλευσάμενος μετὰ
τῶν φίλων περὶ τοῦ πολέμου, ἔκρινε συμφέρειν
εἰρήνην συνθέσθαι πρὸς τοὺς Ἕλληνας. ἔγραψε
τοίνυν τοῖς περὶ Κύπρον ἡγεμόσι καὶ σατράπαις,
ἐφ' οἷς ἂν δύνωνται συλλύσασθαι πρὸς τοὺς Ἕλλη-*
5 *νας. διόπερ οἱ περὶ τὸν Ἀρτάβαζον καὶ Μεγάβυζον* 481
*ἔπεμψαν εἰς τὰς Ἀθήνας πρεσβευτὰς τοὺς διαλεξο-
μένους περὶ συλλύσεως. ὑπακουσάντων δὲ τῶν
Ἀθηναίων καὶ πεμψάντων πρέσβεις αὐτοκράτορας,
ὧν ἡγεῖτο Καλλίας ὁ Ἱππονίκου, ἐγένοντο συνθῆκαι
περὶ τῆς εἰρήνης τοῖς Ἀθηναίοις καὶ τοῖς συμμάχοις*

7 *καταπλήξασθαι* AFH 11 *κριθήσεσθαι* P², *προκριθήσεσθαι* cet. 22 *δύναιντο* *f*

πρὸς τοὺς Πέρσας, ὧν ἐστι τὰ κεφάλαια ταῦτα·
αὐτονόμους εἶναι τὰς κατὰ τὴν Ἀσίαν Ἑλληνίδας
πόλεις ἁπάσας, τοὺς δὲ τῶν Περσῶν σατράπας μὴ
καταβαίνειν ἐπὶ θάλατταν κατωτέρω τριῶν ἡμερῶν
ὁδόν, μηδὲ ναῦν μακρὰν πλεῖν ἐντὸς Φασήλιδος καὶ
Κυανέων· ταῦτα δὲ τοῦ βασιλέως καὶ τῶν στρατη-
γῶν ἐπιτελούντων, μὴ στρατεύειν Ἀθηναίους εἰς
τὴν χώραν, ἧς βασιλεὺς [Ἀρταξέρξης] ἄρχει. συν- 6
τελεσθεισῶν δὲ τῶν σπονδῶν Ἀθηναῖοι τὰς δυνά-
μεις ἀπήγαγον ἐκ τῆς Κύπρου, λαμπρὰν μὲν νίκην
νενικηκότες, ἐπιφανεστάτας δὲ συνθήκας πεποιημέ-
νοι. συνέβη δὲ καὶ τὸν Κίμωνα περὶ τὴν Κύπρον
διατρίβοντα νόσῳ τελευτῆσαι.
Ἐπ' ἄρχοντος δὲ Ἀθήνησι Φιλίσκου Ῥωμαῖοι 5
κατέστησαν ὑπάτους Τίτον Ῥωμίλιον Οὐατικανὸν
καὶ Γάιον Οὐετούριον Κιχώριον, Ἠλεῖοι δὲ ἤγαγον
ὀλυμπιάδα τρίτην πρὸς ταῖς ὀγδοήκοντα, καθ' ἣν
ἐνίκα στάδιον Κρίσων Ἱμεραῖος. ἐπὶ δὲ τούτων 2
Μεγαρεῖς μὲν ἀπέστησαν ἀπὸ Ἀθηναίων, καὶ πρὸς
Λακεδαιμονίους διαπρεσβευσάμενοι συμμαχίαν ἐποί-
ησαν· οἱ δὲ Ἀθηναῖοι παροξυνθέντες ἐξέπεμψαν
στρατιώτας εἰς τὴν τῶν Μεγαρέων χώραν, καὶ τὰς
κτήσεις διαρπάσαντες πολλῆς ὠφελείας κύριοι κα-
τέστησαν. τῶν δ' ἐκ τῆς πόλεως βοηθούντων τῇ
χώρᾳ συνέστη μάχη, καθ' ἣν οἱ Ἀθηναῖοι νικήσαν-
τες συνεδίωξαν τοὺς Μεγαρεῖς ἐντὸς τῶν τειχῶν.
Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Τιμαρχίδου Ῥωμαῖοι 6

5 Φασιλίδος a 8 Ἀρταξέρξης delevi, Ἀρταξέρξης βασιλεύς v. 11 δὲ] τὰς add. FJK 15 βατικάνον P, βατικανὸν v. 18 Κρίσων] κρίσσων ὁ P

μὲν ὑπάτους κατέστησαν Σπόριον Ταρπήιον καὶ Αὖλον Ἀστέριον Φοντίνιον. ἐπὶ δὲ τούτων Λακεδαιμόνιοι μὲν εἰς τὴν Ἀττικὴν ἐμβαλόντες ἐπόρθησαν πολλὴν χώραν, καὶ τῶν φρουρίων τινὰ πολιορκήσαντες ἐπανῆλθον εἰς τὴν Πελοπόννησον, Τολμίδης δὲ ὁ τῶν Ἀθηναίων στρατηγὸς εἷλε Χαι-
2 ρώνειαν. τῶν δὲ Βοιωτῶν συστραφέντων καὶ τοῖς περὶ τὸν Τολμίδην ἐνεδρευσάντων, ἐγένετο μάχη καρτερὰ περὶ τὴν Κορώνειαν, καθ' ἣν Τολμίδης μὲν μαχόμενος ἀνῃρέθη, τῶν δὲ ἄλλων Ἀθηναίων οἱ μὲν κατεκόπησαν, οἱ δὲ ζῶντες ἐλήφθησαν. τη- 482
λικαύτης δὲ συμφορᾶς γενομένης τοῖς Ἀθηναίοις, ἠναγκάσθησαν ἀφεῖναι τὰς πόλεις ἁπάσας τὰς κατὰ τὴν Βοιωτίαν αὐτονόμους, ἵνα τοὺς αἰχμαλώτους ἀπολάβωσιν.

7 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Καλλιμάχου Ῥωμαῖοι μὲν κατέστησαν ὑπάτους Σέξτον Κοΐντιον ** Τριγέμινον. ἐπὶ δὲ τούτων κατὰ τὴν Ἑλλάδα τεταπεινωμένων τῶν Ἀθηναίων διὰ τὴν ἐν Βοιωτίᾳ περὶ Κορώνειαν ἧτταν, ἀφίσταντο πολλαὶ τῶν πόλεων ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων. μάλιστα δὲ τῶν κατοικούντων τὴν Εὔβοιαν νεωτεριζόντων, Περικλῆς [δὲ] αἱρεθεὶς στρατηγὸς ἐστράτευσεν ἐπὶ τὴν Εὔβοιαν μετὰ δυνάμεως ἀξιολόγου, καὶ τὴν μὲν πόλιν τῶν Ἑστιαιῶν ἑλὼν κατὰ κράτος ἐξῴκισε τοὺς Ἑστιαιεῖς ἐκ τῆς

1 σπούριον P Ταρπέϊον Pa, Ταρπέτιον *f* 2 Ἀστέριον] *Aternius* fasti φοντείνιον P 6 χερώνειαν PA 9 Κορώνειαν] χαιρώιειαν in mg. P[1] 14 ἵνα Cobet, εἶναι ἐὰν cod. 17 Κοΐνκτιον H τριγέμηνον P 20 Κορώνειαν Wess., Χαιρώνειαν cod. 22 δὲ del. Reiske 24 Ἑστιαίων PA, Ἑστιαιέων cet.

πατρίδος, τὰς δ' ἄλλας καταπληξάμενος ἠνάγκασε
πάλιν πειθαρχεῖν Ἀθηναίοις. σπονδὰς δ' ἐποίησαν
τριακονταετεῖς, Καλλίου καὶ Χάρητος συνθεμένων
καὶ τὴν εἰρήνην βεβαιωσάντων.

Κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν Συρακοσίοις πρὸς Ἀκρα- 8
γαντίνους συνέστη πόλεμος διὰ τοιαύτας αἰτίας.
Συρακόσιοι καταπολεμήσαντες Δουκέτιον δυνάστην
τῶν Σικελῶν, καὶ γενόμενον ἱκέτην ἀπολύσαντες τῶν
ἐγκλημάτων, ἀπέδειξαν αὐτῷ τὴν τῶν Κορινθίων
πόλιν οἰκητήριον. οὗτος δὲ ὀλίγον χρόνον μείνας 2
ἐν τῇ Κορίνθῳ τὰς ὁμολογίας ἔλυσε, καὶ προσποιη-
σάμενος χρησμὸν ὑπὸ θεῶν αὐτῷ δεδόσθαι κτίσαι
τὴν Καλὴν Ἀκτὴν ἐν τῇ Σικελίᾳ, κατέπλευσεν εἰς
τὴν νῆσον μετά τινων οἰκητόρων· συνεπελάβοντο
δὲ καὶ τῶν Σικελῶν τινες, ἐν οἷς ἦν καὶ Ἀρχωνί-
δης ὁ τῶν Ἑρβιταίων δυναστεύων. οὗτος μὲν οὖν
περὶ τὸν οἰκισμὸν τῆς Καλῆς Ἀκτῆς ἐγίνετο. Ἀκρα- 3
γαντῖνοι δὲ ἅμα μὲν φθονοῦντες τοῖς Συρακοσίοις,
ἅμα δ' ἐγκαλοῦντες αὐτοῖς ὅτι Δουκέτιον ὄντα κοι-
νὸν πολέμιον διέσωσαν ἄνευ τῆς Ἀκραγαντίνων
γνώμης, πόλεμον ἐξήνεγκαν τοῖς Συρακοσίοις. σχι- 4
ζομένων δὲ τῶν Σικελικῶν πόλεων, καὶ τῶν μὲν
τοῖς Ἀκραγαντίνοις, τῶν δὲ τοῖς Συρακοσίοις συστρα-
τευόντων, ἠθροίσθησαν παρ' ἀμφοτέροις δυνάμεις
ἀξιόλογοι. φιλοτιμίας δὲ μεγάλης γενομένης ταῖς
πόλεσιν, ἀντεστρατοπέδευσαν ἀλλήλοις περὶ τὸν Ἱμέ-
ραν ποταμόν, καὶ γενομένης παρατάξεως ἐνίκησαν

12 θεῶν PAFJK, τῶν θεῶν cet. αὐτῷ PAFL, ἑαυτῷ cet. 13 τῇ om. v. 14 τινων P, πολλῶν v. 15 δὲ καὶ] δὲ P 24 ἀμφοτέρων v.

οἱ Συρακόσιοι, καὶ τῶν Ἀκραγαντίνων ἀνεῖλον ὑπὲρ 485 τοὺς χιλίους. μετὰ δὲ τὴν μάχην διαπρεσβευσαμένων περὶ συνθέσεως τῶν Ἀκραγαντίνων, οἱ Συρακόσιοι συνέθεντο τὴν εἰρήνην.

9 Καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Σικελίαν ἐν τούτοις ἦν. κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν συνέβη κτισθῆναι τὴν τῶν Θουρίων πόλιν δι' αἰτίας τοιαύτας. ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις Ἑλλήνων κτισάντων κατὰ τὴν Ἰταλίαν πόλιν Σύβαριν, συνέβη ταύτην λαβεῖν ταχεῖαν αὔ-
2 ξησιν διὰ τὴν ἀρετὴν τῆς χώρας. κειμένης γὰρ ἀνὰ μέσον δυεῖν ποταμῶν, τοῦ τε Κράθιος καὶ τοῦ Συβάριος, ἀφ' οὗ ταύτης ἔτυχε τῆς προσηγορίας, οἱ κατοικισθέντες νεμόμενοι πολλὴν καὶ καρποφόρον χώραν μεγάλους ἐκτήσαντο πλούτους. πολλοῖς δὲ μεταδιδόντες τῆς πολιτείας ἐπὶ τοσοῦτο προέβησαν, ὥστε δόξαι πολὺ προέχειν τῶν κατὰ τὴν Ἰταλίαν οἰκούντων, πολυανθρωπίᾳ τε τοσοῦτο διήνεγκαν, ὥστε τὴν πόλιν ἔχειν πολιτῶν τριάκοντα μυριάδας. γενόμενος δὲ παρ' αὐτοῖς δημαγωγὸς Τῆλυς, καὶ κατηγορῶν τῶν μεγίστων ἀνδρῶν, ἔπεισε τοὺς Συβαρίτας φυγαδεῦσαι τοὺς εὐπορωτάτους τῶν πολιτῶν πεντακοσίους καὶ τὰς οὐσίας αὐτῶν δημεῦσαι.
3 τῶν δὲ φυγάδων παρελθόντων εἰς Κρότωνα καὶ καταφυγόντων ἐπὶ τοὺς εἰς τὴν ἀγορὰν βωμούς, ὁ μὲν Τῆλυς ἐξέπεμψε πρεσβευτὰς πρὸς τοὺς Κροτωνιάτας, οἷς ἦν προστεταγμένον ἢ τοὺς φυγάδας
4 ἐκδοῦναι ἢ πόλεμον προσδέχεσθαι. συναχθείσης δὲ ἐκκλησίας καὶ προτεθείσης βουλῆς, πότερον χρὴ τοὺς

7 τοιαύτης P 9 σούβαριν P 19 Τῆλις A semper

ἱκέτας ἐκδοῦναι τοῖς Συβαρίταις ἢ πόλεμον ὑπο-
μεῖναι πρὸς δυνατωτέρους, ἀπορουμένης τε τῆς συγ-
κλήτου καὶ τοῦ δήμου, τὸ μὲν πρῶτον ἔρρεπε ταῖς
γνώμαις τὸ πλῆθος πρὸς τὴν ἀπόδοσιν τῶν ἱκετῶν
διὰ τὸν πόλεμον· μετὰ δὲ ταῦτα Πυθαγόρου τοῦ
φιλοσόφου συμβουλεύσαντος σώζειν τοὺς ἱκέτας, με-
τέπεσον ταῖς γνώμαις καὶ τὸν πόλεμον ὑπὲρ τῆς
τῶν ἱκετῶν σωτηρίας ἀνείλοντο. στρατευσάντων δ' 5
ἐπ' αὐτοὺς τῶν Συβαριτῶν τριάκοντα μυριάσιν ἀν-
τετάχθησαν οἱ Κροτωνιᾶται δέκα μυριάσι, Μίλωνος
τοῦ ἀθλητοῦ ἡγουμένου καὶ διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς
τοῦ σώματος ῥώμης πρώτου τρεψαμένου τοὺς καθ'
αὑτὸν τεταγμένους. ὁ γὰρ ἀνὴρ οὗτος, ἑξάκις Ὀλύμ- 6
πια νενικηκὼς καὶ τὴν ἀλκὴν ἀκόλουθον ἔχων τῇ
κατὰ τὸ σῶμα φύσει, λέγεται πρὸς τὴν μάχην ἀπαν-
484 τῆσαι κατεστεφανωμένος μὲν τοῖς Ὀλυμπικοῖς στε-
φάνοις, διεσκευασμένος δὲ εἰς Ἡρακλέους σκευὴν
λεοντῇ καὶ ῥοπάλῳ· αἴτιον δὲ γενόμενον τῆς νίκης
θαυμασθῆναι παρὰ τοῖς πολίταις. τῶν δὲ Κροτω- **10**
νιατῶν διὰ τὴν ὀργὴν ζωγρεῖν μὲν μηδένα βουλη-
θέντων, πάντας δὲ κατὰ τὴν φυγὴν τοὺς ὑποπεσόν-
τας ἀποκτεινόντων, οἱ πλείους κατεκόπησαν· τὴν δὲ
πόλιν διήρπασαν καὶ παντελῶς ἔρημον ἐποίησαν.
ὕστερον δὲ ἔτεσιν ὀκτὼ πρὸς τοῖς πεντήκοντα Θετ- 2
ταλοὶ συνῴκισαν, καὶ μετ' ὀλίγον ὑπὸ Κροτωνιατῶν
ἐξέπεσον [πέντε ἔτεσιν ὕστερον τοῦ δευτέρου συν-

1 ἱκέτας] οἰκέτας P[a], σικελιώτας a, ἰταλιώτας f ὑπο-μένειν P[2], ὑπομείνωσι a 16 Ὀλυμπικοῖς PAH, Ὀλυμ-πιακοῖς cet. 26 πέντε . . . . συνοικισμοῦ delevi, cf. XI 90, 4

3 οικισμοῦ] κατὰ τοὺς ὑποκειμένους καιρούς [ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Καλλιμάχου συνῳκίσθη]. καὶ μετὰ βραχὺ μετασταθεῖσα εἰς ἕτερον τόπον προσηγορίας ἑτέρας ἔτυχε, κτιστῶν γενομένων Λάμπωνος καὶ Ξενοκρίτου τοῦτον τὸν τρόπον. οἱ γὰρ τὸ δεύτερον ἐκπεσόντες ἐκ τῆς πατρίδος Συβαρῖται πρέσβεις ἔπεμψαν εἰς τὴν Ἑλλάδα πρὸς Λακεδαιμονίους καὶ Ἀθηναίους, ἀξιοῦντες συνεπιλαβέσθαι τῆς κα-
4 θόδου καὶ κοινωνῆσαι τῆς ἀποικίας. Λακεδαιμόνιοι μὲν οὖν οὐ προσέσχον αὐτοῖς, Ἀθηναῖοι δὲ συμπράξειν ἐπαγγειλάμενοι, δέκα ναῦς πληρώσαντες ἀπέστειλαν τοῖς Συβαρίταις, ὧν ἡγεῖτο Λάμπων τε καὶ Ξενόκριτος· ἐκήρυξαν δὲ κατὰ τὰς ἐν Πελοποννήσῳ πόλεις κοινοποιούμενοι τὴν ἀποικίαν τῷ βουλομένῳ
5 μετέχειν τῆς ἀποικίας. ὑπακουσάντων δὲ πολλῶν καὶ λαβόντων χρησμὸν παρὰ τοῦ Ἀπόλλωνος, ὅτι δεῖ κτίσαι πόλιν αὐτοὺς ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ, ὅπου μέλλουσιν οἰκεῖν μέτριον ὕδωρ πίνοντες, ἀμετρὶ δὲ μᾶζαν ἔδοντες, κατέπλευσαν εἰς τὴν Ἰταλίαν, καὶ καταντήσαντες εἰς τὴν Σύβαριν ἐζήτουν τὸν τόπον,
6 ὃν ὁ θεὸς ἦν προστεταχὼς κατοικεῖν. εὑρόντες δὲ οὐκ ἄπωθεν τῆς Συβάρεως κρήνην ὀνομαζομένην Θουρίαν, ἔχουσαν αὐλὸν χάλκεον, ὃν ἐκάλουν οἱ ἐγχώριοι μέδιμνον, νομίσαντες εἶναι τοῦτον τὸν τόπον τὸν δηλούμενον ὑπὸ τοῦ θεοῦ περιέβαλον τεῖχος, καὶ κτίσαντες πόλιν ὠνόμασαν ἀπὸ τῆς

1 ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Καλλιμάχου συνῳκίσθη delevi 5 γὰρ Eich., δὲ cod., del. Wess. 13 κατὰ] καὶ κατὰ malim 15 ἀποικίας] πολιτείας P (c. 59, 5) 18 μέτριον] μέτρῳ Schäfer (adde μὲν) ἀμετρεῖ P, ἀμετρή v. 20 τὸν add. Dind. 26 τεῖχος] τείχει in mg. P[1]

κρήνης Θούριον. τὴν δὲ πόλιν διελόμενοι κατὰ μὲν 7
μῆκος εἰς τέτταρας πλατείας, ὧν καλοῦσι τὴν μὲν
μίαν Ἡράκλειαν, τὴν δὲ Ἀφροδισίαν, τὴν δὲ Ὀλυμ-
πιάδα, τὴν δὲ Διονυσιάδα, κατὰ δὲ τὸ πλάτος διεῖ-
485 λον εἰς τρεῖς πλατείας, ὧν ἡ μὲν ὠνομάσθη Ἡρῴα,
ἡ δὲ Θουρία, ἡ δὲ Θουρῖνα. τούτων δὲ τῶν στε-
νωπῶν πεπληρωμένων ταῖς οἰκίαις ἡ πόλις ἐφαίνετο
καλῶς κατεσκευάσθαι. ὀλίγον δὲ χρόνον ὁμονοή- 11
σαντες οἱ Θούριοι στάσει μεγάλῃ περιέπεσον οὐκ
ἀλόγως. οἱ γὰρ προϋπάρχοντες Συβαρῖται τὰς μὲν
ἀξιολογωτάτας ἀρχὰς ἑαυτοῖς προσένεμον, τὰς δ'
εὐτελεῖς τοῖς ὕστερον προσγεγραμμένοις πολίταις· καὶ
τὰς γυναῖκας ἐπιθύειν τοῖς θεοῖς ᾤοντο δεῖν πρώ-
τας μὲν τὰς πολίτιδας, ὑστέρας δὲ τὰς μεταγενε-
στέρας· πρὸς δὲ τούτοις τὴν μὲν σύνεγγυς τῇ πόλει
χώραν κατεκληρούχουν ἑαυτοῖς, τὴν δὲ πόρρω κει-
μένην τοῖς ἐπήλυσι. γενομένης δὲ διαφορᾶς διὰ 2
τὰς εἰρημένας αἰτίας, οἱ προσγραφέντες ὕστερον
πολῖται πλείους καὶ κρείττονες ὄντες ἀπέκτειναν
σχεδὸν ἅπαντας τοὺς προϋπάρχοντας Συβαρίτας, καὶ
τὴν πόλιν αὐτοὶ κατῴκησαν. πολλῆς δὲ οὔσης καὶ
καλῆς χώρας, οἰκήτορας ἐκ τῆς Ἑλλάδος μεταπεμψά-
μενοι συχνούς, διενείμαντο τὴν πόλιν καὶ τὴν χώραν
ἐπ' ἴσης ἔνεμον. οἱ δὲ διαμένοντες ταχὺ πλούτους 3
μεγάλους ἐκτήσαντο, καὶ πρὸς τοὺς Κροτωνιάτας
φιλίαν συνθέμενοι καλῶς ἐπολιτεύοντο. συστησά-

3 Ἀφροδισιάδα v. 6 τούτων δὲ Pb, ὑπὸ δὲ τούτων cet. 7 ταῖς οἰκίαις Wess., τὰς οἰκίας cod. 19 ὄντες ἀπέκτειναν σχεδὸν PAHL, σχεδὸν ὄντες ἀπέκτειναν ἐγγὺς cet.

μενοι δὲ πολίτευμα δημοκρατικὸν διεῖλον τοὺς πολίτας εἰς δέκα φυλάς, καὶ τὰς προσηγορίας ἁπάσαις περιέθηκαν ἐκ τῶν ἐθνῶν, τρεῖς μὲν ἀπὸ τῶν ἐκ Πελοποννήσου συναχθέντων ὀνομάσαντες Ἀρκάδα καὶ Ἀχαΐδα καὶ Ἠλείαν, τὰς ἴσας δὲ ἀπὸ τῶν ἔξωθεν ὁμοεθνῶν, Βοιωτίαν, Ἀμφικτυονίδα, Δωρίδα, τὰς δὲ λοιπὰς τέτταρας ἀπὸ τῶν ἄλλων γενῶν, Ἰάδα, Ἀθηναΐδα, Εὐβοΐδα, Νησιῶτιν. εἵλοντο δὲ καὶ νομοθέτην τὸν ἄριστον τῶν ἐν παιδείᾳ θαυμαζομένων
4 πολιτῶν Χαρώνδαν. οὗτος δὲ ἐπισκεψάμενος τὰς ἁπάντων νομοθεσίας ἐξελέξατο τὰ κράτιστα καὶ κατέταξεν εἰς τοὺς νόμους· πολλὰ δὲ καὶ ἴδια ἐπινοησάμενος ἐξεῦρε, περὶ ὧν οὐκ ἀνοίκειόν ἐστιν ἐπιμνησθῆναι πρὸς διόρθωσιν τῶν ἀναγινωσκόντων.

12 Πρῶτον μὲν γὰρ τοῖς μητρυιὰν ἐπαγομένοις κατὰ τῶν ἰδίων τέκνων ἔθηκε πρόστιμον τὸ μὴ γίνεσθαι 486
συμβούλους τούτους τῇ πατρίδι, νομίζων τοὺς κακῶς περὶ τῶν ἰδίων τέκνων βουλευσαμένους καὶ συμβούλους κακοὺς ἔσεσθαι τῇ πατρίδι. ἔφη γὰρ τοὺς μὲν πρῶτον γήμαντας καὶ ἐπιτυχόντας δεῖν εὐημεροῦντας καταπαύειν, τοὺς δὲ ἀποτυχόντας τῷ γάμῳ καὶ πάλιν ἐν τοῖς αὐτοῖς ἁμαρτάνοντας ἄφρο-
2 νας δεῖν ὑπολαμβάνεσθαι. τοὺς δ' ἐπὶ συκοφαντίᾳ καταγνωσθέντας προσέταξε περιπατεῖν ἐστεφανωμένους μυρίκῃ, ὅπως ἐν πᾶσι τοῖς πολίταις φαίνωνται τὸ πρωτεῖον τῆς πονηρίας περιπεποιημένοι. διὸ καί

2 ἀπάσας cod., corr. Dind. 9 τὸν . . θαυμαζόμενον v. ἐν] ἐπὶ Hert. 12 παρεπινοησάμενος v. 15 (ἐπ)εισαγομένοις Nauck 18 τέκνων del. Nauck 26 πεποιημένοι P

τινας ἐπὶ τούτῳ τῷ ἐγκλήματι καταδικασθέντας τὸ
μέγεθος τῆς ὕβρεως οὐκ ἐνεγκόντας ἑκουσίως ἑαυ-
τοὺς ἐκ τοῦ ζῆν μεταστῆσαι. οὗ συντελεσθέντος
ἐφυγαδεύθη πᾶς ἐκ τῆς πόλεως ὁ συκοφαντεῖν
εἰωθώς, καὶ τὸ πολίτευμα μακάριον εἶχε βίον τῆς
τοιαύτης κακίας ἀπηλλαγμένον. ἔγραψε δὲ ὁ Χα- 3
ρώνδας καὶ περὶ τῆς κακομιλίας νόμον ἐξηλλαγμέ-
νον καὶ τοῖς ἄλλοις νομοθέταις παρεωραμένον. ὑπο-
λαβὼν γὰρ τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας ἐνίοτε διὰ τὴν
πρὸς τοὺς πονηροὺς φιλίαν καὶ συνήθειαν διαστρέ-
φεσθαι τὰ ἤθη πρὸς κακίαν, καὶ τὴν φαυλότητα
καθάπερ λοιμικὴν νόσον ἐπινέμεσθαι τὸν βίον τῶν
ἀνθρώπων καὶ νοσοποιεῖν τὰς ψυχὰς τῶν ἀρίστων·
κατάντης γὰρ ἡ πρὸς τὸ χεῖρον ὁδός, ῥᾳδίαν ἔχουσα
τὴν ὁδοιπορίαν· διὸ καὶ τῶν μετρίων πολλοὶ τοῖς
ἤθεσιν, ὑπούλοις ἡδοναῖς δελεασθέντες, εἰς ἐπιτηδεύ-
σεις χειρίστας περιώκειλαν· ταύτην οὖν τὴν δια-
φθορὰν ἀναστεῖλαι βουλόμενος ὁ νομοθέτης ἀπηγό-
ρευσε τῇ τῶν πονηρῶν φιλίᾳ τε καὶ συνηθείᾳ
χρήσασθαι, καὶ δίκας ἐποίησε κακομιλίας, καὶ προσ-
τίμοις μεγάλοις ἀπέτρεψε τοὺς ἁμαρτάνειν μέλλον-
τας. ἔγραψε δὲ καὶ ἕτερον νόμον ἀπὸ τούτου 4
κρείττονα καὶ τοῖς παλαιοτέροις αὐτοῦ νομοθέταις
ἠμελημένον· ἐνομοθέτησε γὰρ τῶν πολιτῶν τοὺς
[υἱεῖς] ἅπαντας μανθάνειν γράμματα, χορηγούσης
τῆς πόλεως τοὺς μισθοὺς τοῖς διδασκάλοις. ὑπέλαβε

16 ὑπούλοις om. F; καὶ add. P 17 ἐξώκειλαν in mg. P[1] 21 ἀπέτρεψε Hert., ἀπέγραψε PAHJKLF[2], ἐπέγραψε cet. 22 ἔγραψεν δὲ P, ἔγραψεν οὖν cet. ἀπὸ del. Wess., πολὺ vel ἔτι Reiske 25 υἱεῖς om. P

γὰρ τοὺς ἀπόρους τοῖς βίοις, ἰδίᾳ μὴ δυναμένους
διδόναι μισθούς, ἀποστερήσεσθαι τῶν καλλίστων
13 ἐπιτηδευμάτων. τὴν γὰρ γραμματικὴν παρὰ τὰς
ἄλλας μαθήσεις προέκρινεν ὁ νομοθέτης, καὶ μάλα
προσηκόντως· διὰ γὰρ ταύτης τὰ πλεῖστα καὶ χρη-
σιμώτατα τῶν πρὸς τὸν βίον ἐπιτελεῖσθαι, ψήφους,
ἐπιστολάς, διαθήκας, νόμους, τἄλλα τὰ τὸν βίον
2 μάλιστα ἐπανορθοῦντα. τίς γὰρ ἂν ἄξιον ἐγκώμιον
διάθοιτο τῆς τῶν γραμμάτων μαθήσεως; διὰ γὰρ
τούτων μόνων οἱ μὲν τετελευτηκότες τοῖς ζῶσι δια- 487
μνημονεύονται, οἱ δὲ μακρὰν τοῖς τόποις διεστῶτες
τοῖς πλεῖστον ἀπέχουσιν ὡς πλησίον παρεστῶσι διὰ
τῶν γεγραμμένων ὁμιλοῦσι· ταῖς τε κατὰ πόλεμον
συνθήκαις ἐν ἔθνεσιν ἢ βασιλεῦσι πρὸς διαμονὴν
τῶν ὁμολογιῶν ἡ διὰ τῶν γραμμάτων ἀσφάλεια
βεβαιοτάτην ἔχει πίστιν· καθόλου δὲ τὰς χαριεστά-
τας τῶν φρονίμων ἀνδρῶν ἀποφάσεις καὶ θεῶν
χρησμούς, ἔτι δὲ φιλοσοφίαν καὶ πᾶσαν παιδείαν
μόνη τηρεῖ καὶ τοῖς ἐπιγινομένοις ἀεὶ παραδίδωσιν
3 εἰς ἅπαντα τὸν αἰῶνα. διὸ καὶ τοῦ μὲν ζῆν τὴν
φύσιν αἰτίαν ὑποληπτέον, τοῦ δὲ καλῶς ζῆν τὴν
ἐκ τῶν γραμμάτων συγκειμένην παιδείαν. ὅθεν
ὡς μεγάλων τινῶν ἀγαθῶν ἀποστερουμένους τοὺς
ἀγραμμάτους διωρθώσατο τῇ νομοθεσίᾳ ταύτῃ καὶ
δημοσίας ἐπιμελείας τε καὶ δαπάνης ἠξίωσε, καὶ
4 τοσοῦτον ὑπερεβάλετο τοὺς πρότερον νομοθετήσαν-
τας δημοσίῳ μισθῷ τοὺς νοσοῦντας τῶν ἰδιωτῶν
ὑπὸ ἰατρῶν θεραπεύεσθαι, ὥσθ' οἱ μὲν τὰ σώματα

3 γὰρ] δὲ Reiske 10 μὲν add. Bek.

θεραπείας ἠξίωσαν, ὁ δὲ τὰς ψυχὰς τὰς ὑπ' ἀπαιδευσίας ἐνοχλουμένας ἐθεράπευσε, κἀκείνων μὲν τῶν ἰατρῶν εὐχόμεθα μηδέποτε χρείαν ἔχειν, τοῖς δὲ τῆς παιδείας διδασκάλοις ἐπιθυμοῦμεν ἅπαντα
τὸν χρόνον συνδιατρίβειν. ἀμφότερα δὲ τὰ προειρη- **14**
μένα πολλοὶ τῶν ποιητῶν δι' ἐμμέτρου ποιήματος μεμαρτυρήκασι· τὴν μὲν καχομιλίαν ἐν τοῖσδε,

ὅστις δ' ὁμιλῶν ἥδεται κακοῖς ἀνήρ,
οὐπώποτ' ἠρώτησα, γινώσκων ὅτι
τοιοῦτός ἐστιν οἷσπερ ἥδεται ξυνών·

τὸν δὲ περὶ τῆς μητρυιᾶς τεθέντα ἐν τούτοις,

τὸν νομοθέτην φασὶν Χαρώνδαν ἔν τινι
νομοθεσίᾳ τά τ' ἄλλα καὶ ταυτὶ λέγειν·
ὁ παισὶν αὑτοῦ μητρυιὰν ἐπεισάγων
μήτ' εὐδοκιμείτω μήτε μετεχέτω λόγου
παρὰ τοῖς πολίταις, ὡς ἐπείσακτον κακὸν
κατὰ τῶν ἑαυτοῦ πραγμάτων πεπορισμένος.
εἴτ' ἐπέτυχες γάρ, φησί, γήμας τὸ πρότερον,
εὐημερῶν κατάπαυσον, εἴτ' οὐκ ἐπέτυχες,
μανικὸν τὸ πεῖραν δευτέρας λαβεῖν πάλιν.

ταῖς γὰρ ἀληθείαις ὁ δὶς ἐν τοῖς αὐτοῖς πράγμασιν
ἁμαρτάνων ἄφρων ἂν δικαίως νομισθείη. καὶ Φι- 2
λήμονος τοῦ κωμῳδιογράφου γράφοντος τοὺς πολλάκις ναυτιλλομένους καὶ εἰπόντος

5 *ἀμφοτέρας δὲ τὰς προειρημένας* v. 7 *καχομιλίαν* (*κ* supra *χ*) P, *κακομιλίαν* v. 8 *ὅστις* om. PAFKM 9 *οὔπωτ'* P, *οὔπω* A, *οὔποτ'* F 10 *τοιοῦτόν ἐστιν* (in marg. *ἕκαστος*) P 13 *τ'*] *τε* cod. *ταυτὶ* Bentley, *ταῦτα* cod. 14 *αὐτοῦ* PA 15 *εὐδοκιμείσθω* cod., corr. Herwerden 20 *πείρας* v. 23 *τοὺς*] *εἰς τοὺς* Meineke (fragm. com. Gr. IV p. 61)

νόμῳ τεθαύμακ' οὐκ ἐπεὶ πέπλευκέ τις,
ἀλλ' εἰ πέπλευκε δίς,

τὸ παραπλήσιον ἄν τις ἀποφαίνοιτο μὴ θαυμάζειν εἴ τις γεγάμηκεν, ἀλλ' εἰ δὶς γεγάμηκε· κρεῖττον γὰρ εἶναι δὶς ἑαυτὸν θαλάττῃ παραβαλεῖν ἢ γυναικί. 488
3 μέγισται γὰρ καὶ χαλεπώταται στάσεις ἐν ταῖς οἰκίαις γίνονται διὰ μητρυιὰς τέκνοις πρὸς πατέρας, καὶ διὰ ταῦτα πολλαὶ καὶ παράνομοι πράξεις ἐν τοῖς θεάτροις τραγῳδοῦνται.

15 Ὁ δ' οὖν Χαρώνδας καὶ ἕτερόν τινα νόμον ἀποδοχῆς ἀξιούμενον ἔγραψε, τὸν περὶ τῆς τῶν ὀρφανῶν φυλακῆς. οὗτος δ' ἐξ ἐπιπολῆς μὲν θεωρούμενος οὐδὲν φαίνεται περιττὸν ἔχειν οὐδὲ ἀποδοχῆς ἄξιον, ἀναθεωρούμενος δὲ καὶ μετ' ἀκριβείας ἐξεταζόμενος μεγάλην ἔχει σπουδήν τε καὶ δόξαν.
2 ἔγραψε γὰρ τῶν μὲν ὀρφανικῶν χρημάτων ἐπιτροπεύειν τοὺς ἀγχιστεῖς τοὺς ἀπὸ πατρός, τρέφεσθαι δὲ τοὺς ὀρφανοὺς παρὰ τοῖς συγγενέσι τοῖς ἀπὸ μητρός. αὐτόθεν μὲν οὖν ὁ νόμος οὗτος οὐδὲν ὁρᾶται περιέχων σοφὸν ἢ περιττόν, ἐξεταζόμενος δὲ κατὰ βάθους εὑρίσκεται δικαίως ὢν ἄξιος ἐπαίνων. ζητουμένης γὰρ τῆς αἰτίας δι' ἣν ἄλλοις μὲν τὴν οὐσίαν, ἑτέροις δὲ τὴν τῶν ὀρφανῶν τροφὴν ἐπίστευσεν, ἐκφαίνεταί τις ἐπίνοια τοῦ νομοθέτου περιττή·
3 οἱ μὲν γὰρ ἀπὸ μητρὸς συγγενεῖς οὐ προσήκοντες τῇ κληρονομίᾳ τῶν ὀρφανῶν οὐκ ἐπιβουλεύσουσιν,

1 νόμῳ] νῷ μου Palmier, οἴ μοι Wess., ὅμως Meineke, νοῶν f. τεθαύμακα cod. οὐκ ἐπεὶ] οὐκέτ' εἰ Dind. πέπλευκέν τις P, πέπλευκεν v. 2 δὶς πέπλευκε cod., correxi 3 θαυμάζειν Dind., θαυμάσειν cod. 11 τῶν om. *f* 15 τε om. v. 19 οὗτος om. v. 21 βάθος v. ἐπαίνου v.

οἱ δ' ἀπὸ τοῦ πατρὸς οἰκεῖοι ἐπιβουλεῦσαι μὲν οὐ
δύνανται διὰ τὸ μὴ πιστεύεσθαι τοῦ σώματος, τῆς
δ' οὐσίας εἰς ἐκείνους καθηκούσης, ἐὰν οἱ ὀρφανοὶ
τελευτήσωσιν ἢ διὰ νόσον ἤ τινα ἄλλην περίστασιν,
ἀκριβέστερον οἰκονομήσουσι τὰ χρήματα, ὡς ἰδίας
τὰς ἐκ τῆς τύχης ἐλπίδας ἔχοντες. ἕτερον δὲ ἔθηκε 16
νόμον κατὰ τῶν λιπόντων τὴν ἐν πολέμῳ τάξιν ἢ
τὸ σύνολον μὴ ἀναλαβόντων τὰ ὅπλα ὑπὲρ τῆς πα-
τρίδος. τῶν γὰρ ἄλλων νομοθετῶν κατὰ τῶν τοιού-
των τεθεικότων θάνατον τὸ πρόστιμον, οὗτος προσ-
έταξε τοὺς τοιούτους ἐν τῇ ἀγορᾷ ἐφ' ἡμέρας τρεῖς
καθῆσθαι ἐν ἐσθῆσι γυναικείαις. ὁ δὲ νόμος οὗτος 2
ἅμα μὲν φιλανθρωπότερός ἐστι τῶν παρὰ τοῖς
ἄλλοις, ἅμα δὲ λεληθότως τῷ μεγέθει τῆς ἀτιμίας
ἀποτρέπει τοὺς ὁμοίους τούτοις τῆς ἀνανδρίας·
κρεῖττον γάρ ἐστιν ἀποθανεῖν ἢ τοιαύτης ὕβρεως
ἐν τῇ πατρίδι πειραθῆναι· ἅμα δὲ καὶ τοὺς ἁμαρ-
τάνοντας οὐκ ἠφάνισεν, ἀλλὰ τῇ πόλει πρὸς τὰς
πολεμικὰς χρείας ἐτήρησε, διορθωσομένους τῇ διὰ
τῆς ὕβρεως κολάσει καὶ σπεύδοντας ἑτέροις ἀνδρα-
γαθήμασιν ἐξαλεῖψαι τὴν προγεγενημένην αἰσχύνην.
' Διὰ δὲ τῆς ἀποτομίας τῶν νόμων διέσωσε τοὺς 3
νόμους ὁ νομοθέτης. προσέταξε γὰρ ἐκ παντὸς
τρόπου πείθεσθαι τῷ νόμῳ, κἂν ᾖ παντελῶς κακῶς
γεγραμμένος· διορθοῦν δὲ συνεχώρησε τὸν χρείαν
ἔχοντα διορθώσεως. τὸ μὲν γὰρ ἡττᾶσθαι ὑπὸ νο- 4
μοθέτου καλὸν εἶναι ὑπελάμβανε, τὸ δὲ ὑπὸ ἰδιώτου

2 τὸ σῶμα Reiske, τὰ σώματα Cobet 7 λειπόντων P 19 διορθωσαμένους P 20 σπεύδοντας PAFL, σπεύσοντας cet. 24 ᾖ] μὴ P, ἦι in mg. P[1] 27 ὑπέλαβε L, συνέλαβε A, συνυπελάμβανεν P, συνυπέλαβε FJK

παντελῶς ἄτοπον, καὶ εἰ ἐπὶ τῷ συμφέροντι γίνεται. καὶ μάλιστα διὰ τοῦ τοιούτου τρόπου τοὺς ἐν τοῖς 489
δικαστηρίοις τῶν παρανενομηκότων προφάσεις καὶ διανοίας ἀντὶ τῶν ῥητῶν εἰσάγοντας ἐκώλυσε ταῖς ἰδίαις εὑρησιλογίαις καταλύειν τὴν τῶν νόμων ὑπερ-
5 οχήν· διὸ καί τινας τῶν τοιαύτας κατηγορίας πεποιημένων πρὸς τοὺς δικαστὰς τοὺς δικάζοντας περὶ τῆς τῶν παρανενομηκότων τιμωρίας εἰπεῖν ὅτι σώζειν
17 ἀναγκαῖον ἢ τὸν νόμον ἢ τὸν ἄνδρα. τὸν δ' οὖν Χαρώνδαν φασὶ παραδοξότατον νενομοθετηκέναι περὶ τῆς διορθώσεως τῶν νόμων. ὁρῶντα γὰρ αὐτὸν ἐν ταῖς πλείσταις πόλεσι διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐπιχειρούντων ἐπανορθοῦν τοὺς νόμους λυμαινομένους μὲν τὰς προϋπαρχούσας νομοθεσίας, εἰς στάσεις δὲ τὰ πλήθη προαγομένους, ἴδιόν τι καὶ παντελῶς
2 ἐξηλλαγμένον νομοθετῆσαι. προσέταξε γὰρ τὸν βουλόμενον διορθῶσαί τινα νόμον, ὅταν ποιῆται τὴν περὶ τῆς διορθώσεως συμβουλίαν, τὸν ἑαυτοῦ τράχηλον εἰς βρόχον ἐντιθέναι, καὶ μένειν ἄχρι ἂν ὅτου τὴν κρίσιν ὁ δῆμος περὶ τοῦ διορθουμένου νόμου ποιήσηται, κἂν μὲν ἡ ἐκκλησία προσδέξηται τὸν ὕστερον γραφόμενον, ἀπολύεσθαι τὸν εἰσηγησάμενον, ἐὰν δὲ ἄκυρον ποιήσηται τὴν διόρθωσιν, παραχρῆμα θνήσκειν ὑπὸ τοῦ βρόχου σφιγγόμενον.
3 τοιαύτης δὲ κατὰ τὴν διόρθωσιν τῆς νομοθεσίας

2 διὰ add. Steph. τοὺς] τὰς aF 5 εὑρησιλογίας PAH, εὑρεσιλογίας cet. 6 καί τινος τῶν — δικαστὰς σχελιάζοντος περὶ — τιμωρίας εἶπεν Madvig 9 δ' οὖν] γοῦν v. 10 φησὶ PA 11 ὁρώντων P 12 διὰ del. Dind. 15 προσαγομένους cod., corr. Dind. 16 ἐνομοθέτησε cod., corr. Steph. 20 διορθωμένου PA

οὔσης, καὶ τοῦ φόβου τοὺς νεωτέρους νομοθέτας
κολάζοντος, οὐδεὶς ἐτόλμα περὶ νόμων διορθώσεως
φωνὴν προΐεσθαι· ἐν παντὶ δὲ τῷ μετὰ ταῦτα χρόνῳ
παρὰ τοῖς Θουρίοις τρεῖς οἱ πάντες ἱστοροῦνται
διορθωθῆναι διά τινας ἀναγκαίας περιστάσεις [ἐπὶ
τὴν ὑπὲρ τῆς διορθώσεως συμβουλίαν παραγενέ-
σθαι]. νόμου γὰρ ὄντος, ἐάν τίς τινος ὀφθαλμὸν 4
ἐκκόψῃ, ἀντεκκόπτεσθαι τὸν ἐκείνου, ἑτερόφθαλμός
τις ἐκκοπεὶς τὸν ὀφθαλμὸν καὶ στερηθεὶς ὅλης τῆς
ὁράσεως τῷ τὸν ἕνα ἀντεκκεκόφθαι τὸν δράσαντα
ἔλαττον ὑπέλαβε πρόστιμον ἐκτῖσαι· τυφλώσαντα
γὰρ ἕνα τῶν πολιτῶν, εἰ τὸ κατὰ νόμον πρόστιμον
ὁ πράξας ὑπομένοι, μὴ τετευχέναι τῆς ἴσης συμφο-
ρᾶς· δίκαιον οὖν εἶναι τὸν ἑτερόφθαλμον τὴν ὅρασιν
ἀφελόμενον ἀμφοτέρους ἐκκόπτεσθαι τοὺς ὀφθαλ-
μούς, εἰ μέλλει τὴν ἴσην ἀναδέχεσθαι τιμωρίαν. διὸ 5
καὶ περιαλγῆ γενόμενον τὸν ἑτερόφθαλμον ἀποτολ-
μῆσαι λόγον ἐν ἐκκλησίᾳ διαθέσθαι περὶ τῆς ἰδίας
συμφορᾶς, ἅμα μὲν τοῖς πολίταις ἀποδυρόμενον τὴν
ἰδίαν ἀτυχίαν, ἅμα δὲ συμβουλεύοντα τοῖς πλήθεσι
διορθώσασθαι τὸν νόμον· τέλος δὲ δόντα τὸν τρά-
χηλον εἰς βρόχον καὶ ἐπιτυχόντα τῇ συμβουλίᾳ, ἀκυ-
ρῶσαι μὲν τὸν ὑπάρχοντα νόμον, βεβαιῶσαι δὲ τὸν

2 κολάζοντος] κωλύοντος Wurm 4 ἱστοροῦνται Wurm (XI 89, 8), εἰσηγοῦνται cod. 5 διορθωθῆναι (cf. p. 376, 2 et 14) del. aut διορθωταὶ Reiske, εἰσηγηταὶ (= Wurm) λέγονται Madvig ἐπὶ — παραγενέσθαι delevi (p. 374, 18) 6 συμβουλίαν] ἢ παραγενέσθαι P[1], sed litura deletum 10 τῷ (= Reiske) τὸν μὲν ἕνα (= Cobet) ἀντεκκεκόφθαι (= Madvig)] τὸ μὲν ἀντεκκόψαι cod. δράσαντα PA; δ' add. cet. 11 ἐκτίσειν Madvig, del. Wess. 16 μέλλοι A 22 καὶ om. v.

διορθωθέντα, καὶ διαφυγεῖν τὸν τοῦ βρόχου θάνα-
18 τον. δεύτερος δὲ διωρθώθη νόμος ὁ διδοὺς ἐξου- 490
σίαν τῇ γυναικὶ ἀπολύειν τὸν ἄνδρα καὶ συνοικεῖν
ᾧ ἂν βούληται. τῶν γὰρ προβεβηκότων τῇ ἡλικίᾳ
τις, ἔχων γυναῖκα νεωτέραν καὶ καταλειφθείς, συν-
εβούλευε τοῖς Θουρίοις διορθῶσαι τὸν νόμον καὶ
προσγράψαι τὴν καταλιποῦσαν ἄνδρα συνοικεῖν ᾧ
ἂν βούληται μὴ νεωτέρῳ τοῦ προτέρου· ὁμοίως δὲ
κἂν ἀνὴρ ἐκβάλῃ γυναῖκα, μὴ γαμεῖν ἄλλην νεω-
2 τέραν ταύτης τῆς ἐκβληθείσης. εὐστοχήσας δ' ἐν
τῇ συμβουλίᾳ καὶ ἀκυρώσας τὸν πρότερον νόμον
διέφυγε [μὲν] τὸν ἐκ τοῦ βρόχου κίνδυνον· τῆς δὲ
γυναικὸς κωλυθείσης νεωτέρῳ συνοικῆσαι, πάλιν
3 ἔγημε τὸν ἀπολυθέντα. τρίτος δὲ νόμος διωρθώθη
ὁ περὶ τῶν ἐπικλήρων, ὁ καὶ παρὰ Σόλωνι κείμενος.
ἐκέλευε γὰρ τῇ ἐπικλήρῳ ἐπιδικάζεσθαι τὸν ἔγγιστα
γένους, ὡσαύτως δὲ καὶ τὴν ἐπίκληρον ἐπιδικάζε-
σθαι τῷ ἀγχιστεῖ, ᾧ ἦν ἀνάγκη συνοικεῖν ἢ πεν-
τακοσίας ἐκτῖσαι δραχμὰς εἰς προικὸς λόγον τῇ πε-
4 νιχρᾷ ἐπικλήρῳ. ὀρφανὴ γάρ τις εὐγενὴς ἐπίκλη-
ρος, ἀπορουμένη παντελῶς τῶν κατὰ τὸν βίον καὶ
διὰ τὴν πενίαν οὐ δυναμένη συνοικῆσαι, κατέφυγεν
ἐπὶ τὸν δῆμον, καὶ μετὰ δακρύων ἐκθεμένη τὴν
ἑαυτῆς ἐρημίαν τε καὶ καταφρόνησιν, πρὸς δὲ τού-
τοις ὑπογραψαμένη τὴν διόρθωσιν τοῦ νόμου, ὥστε

1 διαφυγεῖν P (διὰ τὸ φυγεῖν P[1]), διὰ τοῦτο φυγεῖν v. τὸν] τὸν ἀπὸ Reiske 10 αὐτῆς A τῆς ἐκβληθείσης del. Hert. 12 μὲν om. P 16 τῇ P[1], τῷ P[2] τὸν] τῶ* (eraso ν) P 17 τῇ* ἐπικλήρω* (bis eraso ν) P 18 ᾧ] ὃν Hert. 19 πενηχρᾷ P 21 τῶν add. Dind. 23 καὶ vel 377, 3 δὲ del. Reiske 25 ὑπογραψαμένης P

ἀντὶ τῆς ἐκτίσεως τῶν πεντακοσίων δραχμῶν γράψαι συνοικεῖν κατ' ἀνάγκην τὸν ἄγχιστα γένους τῇ ἐπιδικασθείσῃ ἐπικλήρῳ· τοῦ δὲ δήμου διὰ τὸν ἔλεον ψηφισαμένου διορθῶσαι τὸν νόμον, ἡ μὲν ὀρφανὴ τὸν ἐκ τοῦ βρόχου κίνδυνον ἐξέφυγεν, ὁ δ' ἀγχιστεὺς πλούσιος ὢν ἠναγκάσθη γῆμαι γυναῖκα πενιχρὰν ἐπίκληρον ἄνευ προικός.

Λείπεται δ' ἡμῖν εἰπεῖν ὑπὲρ τῆς τοῦ Χαρώνδου 19 τελευτῆς, καθ' ἣν ἴδιόν τι καὶ παράδοξον αὐτῷ συνέβη. ἐπὶ γὰρ τὴν χώραν ἐξιὼν μετὰ ξιφιδίου διὰ τοὺς λῃστάς, καὶ κατὰ τὴν ἐπάνοδον ἐκκλησίας συνεστώσης καὶ ταραχῆς ἐν τοῖς πλήθεσι, προσέστη πολυπραγμονῶν τὰ κατὰ τὴν στάσιν. νενομοθετη- 2 κῶς δ' ἦν μηδένα μεθ' ὅπλου ἐκκλησιάζειν, καὶ ἐπιλαθόμενος ὅτι τὸ ξίφος παρέζωσται, παρέδωκεν ἐχθροῖς τισιν ἀφορμὴν κατηγορίας. ὧν ἑνὸς εἰπόντος
491 Καταλέλυκας τὸν ἴδιον νόμον, Μὰ Δί', εἶπεν, ἀλλὰ κύριον ποιήσω· καὶ σπασάμενος τὸ ξιφίδιον ἑαυτὸν ἀπέσφαξεν. ἔνιοι δὲ τῶν συγγραφέων τὴν πρᾶξιν ταύτην περιτιθέασι Διοκλεῖ τῷ Συρακοσίων νομοθέτῃ.

Ἡμεῖς δὲ ἀρκούντως τὰ περὶ Χαρώνδαν τὸν νο- 3 μοθέτην διεληλυθότες βραχέα βουλόμεθα καὶ περὶ Ζαλεύκου τοῦ νομοθέτου διελθεῖν διά τε τὴν ὁμοίαν προαίρεσιν τοῦ βίου καὶ τὸ γεγονέναι τοὺς ἄνδρας ἐν πόλεσιν ἀστυγείτοσιν. Ζάλευκος τοίνυν ἦν τὸ 20 γένος ἐκ τῆς Ἰταλίας Λοκρός, ἀνὴρ εὐγενὴς καὶ κατὰ παιδείαν τεθαυμασμένος, μαθητὴς δὲ Πυθα-

6 πενηχρὰν P 12 προέστη v. 17 εἶπεν Steph., εἰπεῖν cod.

γόρου τοῦ φιλοσόφου. οὗτος πολλῆς ἀποδοχῆς τυγχάνων ἐν τῇ πατρίδι νομοθέτης ᾑρέθη, καὶ καταβαλόμενος ἐξ ἀρχῆς καινὴν νομοθεσίαν ἤρξατο πρῶτον

2 περὶ τῶν ἐπουρανίων θεῶν. εὐθὺς γὰρ ἐν τῷ προοιμίῳ τῆς ὅλης νομοθεσίας ἔφη δεῖν τοὺς κατοικοῦντας ἐν τῇ πόλει πάντων πρῶτον ὑπολαβεῖν καὶ πεπεῖσθαι θεοὺς εἶναι, καὶ ταῖς διανοίαις ἐπισκοποῦντας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν διακόσμησιν καὶ τάξιν κρίνειν οὐ τύχης οὐδ' ἀνθρώπων εἶναι ταῦτα κατασκευάσματα, σέβεσθαί τε τοὺς θεούς, ὡς πάντων τῶν ἐν τῷ βίῳ καλῶν καὶ ἀγαθῶν αἰτίους ὄντας τοῖς ἀνθρώποις, ἔχειν δὲ καὶ τὴν ψυχὴν καθαρὰν πάσης κακίας, ὡς τῶν θεῶν οὐ χαιρόντων ταῖς τῶν πονηρῶν θυσίαις τε καὶ δαπάναις, ἀλλὰ ταῖς τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν δικαίαις τε καὶ καλαῖς ἐπιτηδεύσεσι.

3 διὰ δὲ τοῦ προοιμίου προκαλεσάμενος τοὺς πολίτας εἰς εὐσέβειαν καὶ δικαιοσύνην, ἐπέζευξε προστάττων μηδένα τῶν πολιτῶν ἐχθρὸν ἀκατάλλακτον ἔχειν, ἀλλ' οὕτω τὴν ἔχθραν ἀναλαμβάνειν ὡς ἥξοντα πάλιν εἰς σύλλυσιν καὶ φιλίαν· τὸν δὲ παρὰ ταῦτα ποιοῦντα διαλαμβάνεσθαι παρὰ τοῖς πολίταις ἀνήμερον καὶ ἄγριον τὴν ψυχήν. τοὺς δὲ ἄρχοντας παρεκελεύετο μὴ εἶναι αὐθάδεις μηδὲ ὑπερηφάνους, μηδὲ κρίνειν πρὸς ἔχθραν ἢ φιλίαν. ἐν δὲ τοῖς κατὰ μέρος νομοθετήμασι πολλὰ παρ' ἑαυτοῦ προσ-

21 εξεῦρε μάλα σοφῶς καὶ περιττῶς. τῶν γὰρ ἄλλων

7 ἐπισκοπεῖν cod., corr. Steph. ex Stob. flor. 44, 20 9 τύχης] δὲ add. Reiske ταῦτα Dind., ταῦτα τὰ cod. 17 ἐπέζευξε] ἐπέζησεν P[2] 20 παρὰ ταῦτα P, παρ' αὐτὰ v. 25 νομοθετήσας cod., corr. Steph. 26 σοφῶς F[1], σαφῶς cet.

ἁπάντων ἁμαρτανουσῶν γυναικῶν ἀργυρικὰς ζημίας
τεταχότων οὗτος φιλοτέχνῳ προστίμῳ τὰς ἀκολασίας
492 αὐτῶν διωρθώσατο. ἔγραψε γὰρ οὕτω· γυναικὶ
ἐλευθέρᾳ μὴ πλείω ἀκολουθεῖν μιᾶς θεραπαινίδος,
ἐὰν μὴ μεθύῃ, μηδὲ ἐξιέναι νυκτὸς ἐκ τῆς πόλεως
εἰ μὴ μοιχευομένην, μηδὲ περιτίθεσθαι χρυσία μηδὲ
ἐσθῆτα παρυφασμένην, ἐὰν μὴ ἑταίρα ᾖ, μηδὲ τὸν
ἄνδρα φορεῖν δακτύλιον ὑπόχρυσον μηδὲ ἱμάτιον
ἰσομιλήσιον, ἐὰν μὴ ἑταιρεύηται ἢ μοιχεύηται. διὸ 2
καὶ ῥᾳδίως ταῖς τῶν προστίμων αἰσχραῖς ὑπεξαι-
ρέσεσιν ἀπέτρεψε τῆς βλαβερᾶς τρυφῆς καὶ ἀκολα-
σίας τῶν ἐπιτηδευμάτων· οὐδεὶς γὰρ ἐβούλετο τὴν
αἰσχρὰν ἀκολασίαν ὁμολογήσας καταγέλαστος ἐν τοῖς
πολίταις εἶναι. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα τῶν συμβολαίων 3
καὶ τῶν ἄλλων τῶν κατὰ τὸν βίον ἀμφισβητουμέ-
νων καλῶς ἐνομοθέτησε, περὶ ὧν ἡμῖν μακρὸν ἂν
εἴη γράφειν καὶ τῆς ὑποκειμένης ἱστορίας ἀνοίκειον·
διόπερ ἐπὶ τὰ συνεχῆ τοῖς προειρημένοις ἀναβιβά-
σομεν τὸν λόγον.

Ἐπ' ἄρχοντος γὰρ Ἀθήνησι Λυσιμαχίδου Ῥω- 22
μαῖοι μὲν ὑπάτους κατέστησαν Τίτον Μενήνιον καὶ
Πόπλιον Σήστιον Καπετωλῖνον. ἐπὶ δὲ τούτων δια-
φεύγοντες τὸν ἐν τῇ στάσει κίνδυνον Συβαρῖται περὶ

1 ἁπάντων] περὶ add. P² 2 φιλοτέχνως P 4 πλεῖον FJK 5 πόλεως] πύλης aut οἰκίας Reiske 6 μοιχευομένη P²A, μοιχευσομένην Cobet 7 παρυφαμμένην PAL ἢ ἑταῖρα FJK, ἑταιρεύοιτο (ευοιτο in lit.) P², ἑταῖραν cet. 8 ἐπίχρυσον Cobet 10 ὑφεξαιρέσεσιν PAF 11 ἀπέστρεψε cod., corr. Dind. 13 ἀκολασίαν Reiske, κόλασιν cod., πρόφασιν Gomperz 15 ἀμφισβητούντων cod., corr. Steph. 21 μεηνήνιον P, μεσηνήνιον A 22 διαφυγόντες Eich., οἱ διαφυγόντες Hert.

τὸν Τράεντα ποταμὸν κατῴκησαν. καὶ χρόνον μέν τινα διέμειναν, ἔπειθ' ὑπὸ Βρεττίων ἐκβληθέντες
2 ἀνηρέθησαν. κατὰ δὲ τὴν Ἑλλάδα Ἀθηναῖοι τὴν Εὔβοιαν ἀνακτησάμενοι καὶ τοὺς Ἑστιαιεῖς ἐκ τῆς πόλεως ἐκβαλόντες ἰδίαν ἀποικίαν εἰς αὐτὴν ἐξέπεμψαν Περικλέους στρατηγοῦντος, χιλίους δὲ οἰκήτορας ἐκπέμψαντες τήν τε πόλιν καὶ τὴν χώραν κατεκληρούχησαν.

23 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Πραξιτέλους ὀλυμπιὰς μὲν ἤχθη τετάρτη πρὸς ταῖς ὀγδοήκοντα, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Κρίσων Ἱμεραῖος, ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ δέκα ἄνδρες κατεστάθησαν νομογράφοι, Πόπλιος Κλώδιος Ῥηγιλλανός, Τίτος Μινύκιος, Σπόριος Οὐετούριος, Γάιος Ἰούλιος, [Γάιος] Σουλπίκιος, Πόπλιος Σήστιος, Ῥωμύλος, Σπόριος Ποστούμιος Καλ-
2 βίνιος. οὗτοι τοὺς νόμους συνετέλεσαν. ἐπὶ δὲ τούτων Θούριοι μὲν διαπολεμοῦντες πρὸς Ταραντίνους τὰς ἀλλήλων χώρας ἐπόρθουν καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν, καὶ πολλὰς μὲν μικρὰς μάχας 493
καὶ ἀκροβολισμοὺς ἐποιήσαντο, ἀξιόλογον δὲ πρᾶξιν οὐδεμίαν συνετέλεσαν.

24 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Λυσανίου Ῥωμαῖοι πάλιν δέκα ἄνδρας νομοθέτας εἵλοντο, Ἄππιον Κλώδιον, Μάρκον Κορνήλιον, Λεύκιον Μινύκιον, Γάιον Σέργιον, Κόιντον Πόπλιον, Μάνιον Ῥαβο-

13 Ῥηγιλανός A(F)K   Μινούκιος v.; *Genucius* fasti   Σπόριος om. A   14 Γάιος om. PA; *Publius* Liv. 3, 33   16 νόμους] οὐ add. Madvig   17 Ταραντίνους P, Λεοντίνους A, Ἀκραγαντίνους HL, Οὐεντίνους FJKM   19 καὶ ante πολλὰς del. Wurm   24 Μινούκιον v.   25 Πόπλιον] *Poetilius* Liv. 3, 35 et Dion. Hal. 11, 23   Μάνιον] μαίνιον P

λήιον, Σπόριον Οὐετούριον. οὗτοι δὲ τοὺς νόμους 2
οὐκ ἠδυνήθησαν συντελέσαι. εἷς δ' ἐξ αὐτῶν ἐρα-
σθεὶς εὐγενοῦς παρθένου πενιχρᾶς, τὸ μὲν πρῶτον
χρήμασι διαφθεῖραι τὴν κόρην ἐπεβάλετο, ὡς δ' οὐ
προσεῖχεν αὐτῷ, ἐπαπέστειλε συκοφάντην ἐπ' αὐτήν,
προστάξας ἄγειν εἰς δουλείαν. τοῦ δὲ συκοφάντου 3
φήσαντος ἰδίαν αὐτοῦ εἶναι δούλην καὶ πρὸς τὸν
ἄρχοντα καταστήσαντος [δουλαγωγεῖν], προσαγα-
γὼν κατηγόρησεν ὡς δούλης. τοῦ δὲ διακούσαντος
τῆς κατηγορίας καὶ τὴν κόρην ἐγχειρίσαντος, ἐπι-
λαβόμενος ὁ συκοφάντης ἀπῆγεν ὡς ἰδίαν δούλην.
ὁ δὲ πατὴρ τῆς παρθένου παρὼν καὶ δεινοπαθῶν, 4
ὡς οὐδεὶς αὐτῷ προσεῖχε, παραπορευόμενος κατὰ
τύχην παρὰ κρεοπώλιον, ἁρπάσας τὴν παρακειμένην
ἐπὶ τῆς σανίδος κοπίδα, ταύτῃ πατάξας τὴν θυγα-
τέρα ἀπέκτεινεν, ἵνα μὴ τῆς ὕβρεως λάβῃ πεῖραν,
αὐτὸς δ' ἐκ τῆς πόλεως ἐκπηδήσας ἀπῆλθε πρὸς τὸ
στρατόπεδον τὸ ἐν τῷ Ἀλγίδῳ καλουμένῳ τότε
ὑπάρχον. καταφυγὼν δὲ ἐπὶ τὸ πλῆθος καὶ μετὰ 5
δακρύων τὴν κατ' αὐτὸν συμφορὰν ἀπαγγείλας,
ἅπαντας ἤγαγεν εἰς ἔλεον καὶ πολλὴν συμπάθειαν.
πάντων δ' ἐπιβοηθεῖν τοῖς ἠτυχηκόσιν ὁρμησάντων,
μετὰ τῶν ὅπλων νυκτὸς εἰς τὴν Ῥώμην εἰσέπεσον.
οὗτοι μὲν οὖν κατελάβοντο λόφον τὸν ὀνομαζόμενον

2 οὐκ om. A 3 πενηχρᾶς P[1] 4 δ' οὐ] οὐδεὶς PAL (cf. v. 13) 5 αὐτῷ προσεῖχεν PAL, προσεῖχεν ἐκείνη τούτῳ cet. συκοφάντας v. 6 ἄγειν εἰς δουλείαν] i. e. δουλαγωγεῖν (v. 8) 8 κατατείναντος Hert. δουλαγωγουμένην Wurm, delevi (v. 6) 10 τῆς κατηγορίας PA, τὴν κατηγορίαν cet. 11 ἀπήγαγεν v. 14 παρὰ om. Peiresc. κρεωπόλιον v. 18 Ἀλγίδῳ] λαγαδίῳ cod., λαγωδίῳ Peir., corr. interpres 20 καθ' αὐτὸν Eich. 21 εἰς ἔλεον ἤγαγε v.

25 Ἀουεντῖνον. ἅμα δ' ἡμέρᾳ γνωσθείσης τῆς τῶν στρατιωτῶν μισοπονηρίας οἱ μὲν δέκα νομογράφοι βοηθοῦντες τῷ συνάρχοντι συνῆγον πολλοὺς τῶν νέων, ὡς διὰ τῶν ὅπλων κριθησόμενοι· μεγάλης δ' ἐμπεσούσης φιλοτιμίας οἱ χαριέστατοι τῶν πολιτῶν, προορώμενοι τὸ μέγεθος τοῦ κινδύνου, διεπρεσβεύ- 494
σαντο πρὸς ἀμφοτέρους περὶ συλλύσεως, καὶ μετὰ πολλῆς σπουδῆς ἐδέοντο λῆξαι τῆς στάσεως καὶ μὴ
2 περιβαλεῖν τὴν πατρίδα μεγάλαις συμφοραῖς. τέλος δὲ πεισθέντων ἁπάντων ὁμολογίας ἔθεντο πρὸς ἀλλήλους, ὥστε δέκα αἱρεῖσθαι δημάρχους μεγίστας ἔχοντας ἐξουσίας τῶν κατὰ τὴν πόλιν ἀρχόντων, καὶ τούτους ὑπάρχειν οἱονεὶ φύλακας τῆς τῶν πολιτῶν ἐλευθερίας· τῶν δὲ κατ' ἐνιαυτὸν γινομένων ὑπάτων τὸν μὲν ἕνα ἐκ τῶν πατρικίων αἱρεῖσθαι, καὶ τὸν ἕνα πάντως ἀπὸ τοῦ πλήθους καθίστασθαι, ἐξουσίας οὔσης τῷ δήμῳ καὶ ἀμφοτέρους τοὺς ὑπά-
3 τους ἐκ τοῦ πλήθους αἱρεῖσθαι. τοῦτο δ' ἔπραξαν ταπεινῶσαι σπεύδοντες τὴν τῶν πατρικίων ὑπεροχήν· οἱ γὰρ ἄνδρες οὗτοι διά τε τὴν εὐγένειαν καὶ τὸ μέγεθος τῆς ἐκ τῶν προγόνων αὐτοῖς παρακολουθούσης δόξης ὡσεί τινες κύριοι τῆς πόλεως ὑπῆρχον. ἐν δὲ ταῖς ὁμολογίαις προσέκειτο τοῖς ἄρξασι δημάρχοις τὸν ἐνιαυτόν, ἀντικαθιστάναι πάλιν δημάρχους τοὺς ἴσους ἢ τοῦτο μὴ πράξαντας ζῶντας κατακαυθῆναι· ἐὰν δὲ οἱ δήμαρχοι μὴ συμφωνῶσι πρὸς ἀλλήλους, κύριοι εἶναι τὸν ἀνὰ μέσον

4 δ' ἐμπεσούσης Rhod., δὲ πεσούσης cod. 12 τὴν om. v. 17 ἀμφοτέρους τοὺς om. P 21 τῶν om. v. 27 κύριον εἶναι τὸ Madvig

κείμενον μὴ κωλύεσθαι. τὴν μὲν οὖν ἐν Ῥώμῃ
στάσιν τοιαύτης συλλύσεως τυχεῖν συνέβη.
Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Διφίλου Ῥωμαῖοι 26
κατέστησαν ὑπάτους Κάγκον Ὁράτιον καὶ Λεύκιον
Οὐαλέριον Τούρπινον. ἐπὶ δὲ τούτων, ἐν τῇ Ῥώμῃ
τῆς νομοθεσίας διὰ τὴν στάσιν ἀσυντελέστου γενο-
μένης, οἱ ὕπατοι συνετέλεσαν αὐτήν· τῶν γὰρ κα-
λουμένων δώδεκα πινάκων οἱ μὲν δέκα συνετελέ-
σθησαν, τοὺς δ' ὑπολειπομένους δύο ἀνέγραψαν οἱ
ὕπατοι. καὶ τελεσθείσης τῆς ὑποκειμένης νομοθε-
σίας, ταύτην εἰς δώδεκα χαλκοῦς πίνακας χαράξαντες
οἱ ὕπατοι προσήλωσαν τοῖς πρὸ τοῦ βουλευτηρίου
τότε κειμένοις ἐμβόλοις. ἡ δὲ γραφεῖσα νομοθεσία,
βραχέως καὶ ἀπερίττως συγκειμένη, διέμεινε θαυ-
μαζομένη μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς καιρῶν. — Τούτων δὲ 2
πραττομένων τὰ πλεῖστα τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην
ἐθνῶν ἐν ἡσυχίᾳ ὑπῆρχε, πάντων σχεδὸν εἰρήνην
ἀγόντων. οἱ μὲν γὰρ Πέρσαι διττὰς συνθήκας εἶχον
πρὸς τοὺς Ἕλληνας, τὰς μὲν πρὸς Ἀθηναίους καὶ
τοὺς συμμάχους αὐτῶν, ἐν αἷς ἦσαν αἱ κατὰ τὴν
Ἀσίαν Ἑλληνίδες πόλεις αὐτόνομοι, πρὸς δὲ τοὺς
Λακεδαιμονίους ὕστερον ἐγράφησαν, ἐν αἷς τοὐναν-
τίον ἦν γεγραμμένον ὑπηκόους εἶναι τοῖς Πέρσαις
495 τὰς κατὰ τὴν Ἀσίαν Ἑλληνίδας πόλεις. ὁμοίως δὲ
καὶ τοῖς Ἕλλησι πρὸς ἀλλήλους ὑπῆρχεν εἰρήνη,
συντεθειμένων τῶν Ἀθηναίων καὶ τῶν Λακεδαιμο-
νίων σπονδὰς τριακονταετεῖς. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ 3
κατὰ τὴν Σικελίαν εἰρηνικὴν εἶχε κατάστασιν, Καρ-

1 *κωλυέσθων* conicio 4 *κάγκων ὠράτιον* P, *M. Horatius* Liv. 3, 55 18 *ἀγόντων*] *ἐχόντων* P 21 *πόλεις Ἑλληνίδες* P

χηδονίων μὲν πεποιημένων συνθήκας πρὸς Γέλωνα, αὐτῶν δὲ τῶν κατὰ τὴν Σικελίαν πόλεων Ἑλληνίδων τὴν ἡγεμονίαν Συρακοσίοις συγκεχωρηκυιῶν, καὶ τῶν Ἀκραγαντίνων μετὰ τὴν ἧτταν τὴν γενομένην περὶ τὸν Ἱμέραν ποταμὸν συλλελυμένων πρὸς
4 *τοὺς Συρακοσίους. ἡσύχαζε δὲ καὶ τὰ κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἔθνη καὶ Κελτικήν, ἔτι δ' Ἰβηρίαν καὶ τὴν ἄλλην σχεδὸν ἅπασαν οἰκουμένην. διόπερ πολεμικὴ μὲν καὶ ἀξία μνήμης πρᾶξις οὐδεμία συνετελέσθη κατὰ τούτους τοὺς χρόνους, εἰρήνη δὲ μία συνετελέσθη, καὶ πανηγύρεις καὶ ἀγῶνες καὶ θεῶν θυσίαι καὶ τἄλλα τὰ πρὸς εὐδαιμονίαν ἀνήκοντα παρὰ πᾶσιν ἐπεπόλαζεν.*

27 *Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Τιμοκλέους Ῥωμαῖοι μὲν κατέστησαν ὑπάτους Λαρῖνον Ἑρμίνιον καὶ Τίτον Στερτίνιον Στρούκτορα. ἐπὶ δὲ τούτων Σάμιοι μὲν πρὸς Μιλησίους περὶ Πριήνης ἀμφισβητήσαντες εἰς πόλεμον κατέστησαν, ὁρῶντες δὲ τοὺς Ἀθηναίους ταῖς εὐνοίαις διαφέροντας πρὸς Μιλησίους, ἀπέστησαν ἀπ' αὐτῶν. οἱ δὲ Περικλέα προχειρισάμενοι στρατηγὸν ἐξέπεμψαν ἐπὶ τοὺς Σαμίους*
2 *ἔχοντα τριήρεις τετταράκοντα. οὗτος δὲ πλεύσας ἐπί τε τὴν Σάμον** παρεισελθὼν δὲ καὶ τῆς πόλεως ἐγκρατὴς γενόμενος κατέστησε δημοκρατίαν ἐν αὐτῇ. πραξάμενος δὲ παρὰ τῶν Σαμίων ὀγδοήκοντα τά-*

3 *συγκεχωρηκότων* cod., corr. Wess. 10 *κατὰ — συνετελέσθη* om. L *μία συνετελέσθη* del. Dind. 11 *πανήγυρις* P 15 *ἑρμίνιον* P, *ἑρμήνιον* F 16 *στρούκτορα* P, *στρούκτονα* A, *στρούκτωνα* cet. 17 *Πριήνης* Canterus (ex Thuk. 1, 115), *εἰρήνης* cod. 23 *τε* del. Dind. *δὲ* om. v. 25 *εἰσπραξάμενος* (*εἰς* s. l. man. 2) P *τάλαντα*] *καὶ πεντήκοντα ἄνδρας* add. Wess. ex Thuk. 1, 115

λαντα, καὶ τοὺς ἴσους ὁμήρους παῖδας λαβών, τού-
τους μὲν παρέδωκε τοῖς Λημνίοις, αὐτὸς δ' ἐν ὀλί-
γαις ἡμέραις ἅπαντα συντετελεκὼς ἐπανῆλθεν εἰς
τὰς Ἀθήνας. ἐν δὲ τῇ Σάμῳ στάσεως γενομένης, 3
καὶ τῶν μὲν αἱρουμένων τὴν δημοκρατίαν, τῶν δὲ
βουλομένων τὴν ἀριστοκρατίαν εἶναι, ταραχὴ πολλὴ
τὴν πόλιν ἐπεῖχε. τῶν δ' ἐναντιουμένων τῇ δημο-
κρατίᾳ διαβάντων εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ πορευθέντων
εἰς Σάρδεις πρὸς Πισσούθνην τὸν τῶν Περσῶν σα-
τράπην περὶ βοηθείας, ὁ μὲν Πισσούθνης ἔδωκεν
αὐτοῖς στρατιώτας ἑπτακοσίους, ἐλπίζων τῆς Σάμου
διὰ τούτου κυριεύσειν, οἱ δὲ Σάμιοι μετὰ τῶν δο-
θέντων αὐτοῖς στρατιωτῶν νυκτὸς πλεύσαντες εἰς
τὴν Σάμον ἔλαθόν τε [τὴν πόλιν] παρεισελθόντες,
τῶν πολιτῶν συνεργούντων, ῥᾳδίως τ' ἐκράτησαν
τῆς Σάμου, καὶ τοὺς ἀντιπράττοντας αὐτοῖς ἐξέ-
βαλον ἐκ τῆς πόλεως· τοὺς δ' ὁμήρους ἐκκλέψαντες
ἐκ τῆς Λήμνου καὶ τὰ κατὰ τὴν Σάμον ἀσφαλισά-
496 *μενοι, φανερῶς ἑαυτοὺς ἀπέδειξαν πολεμίους τοῖς*
Ἀθηναίοις. οἱ δὲ πάλιν Περικλέα προχειρισάμενοι 4
στρατηγὸν ἐξέπεμψαν ἐπὶ τοὺς Σαμίους μετὰ νεῶν
ἑξήκοντα. μετὰ δὲ ταῦθ' ὁ μὲν Περικλῆς ναυμα-
χήσας πρὸς ἑβδομήκοντα τριήρεις ἐνίκησε τοὺς Σα-
μίους, μεταπεμψάμενος δὲ παρὰ Χίων καὶ Μυτιλη-
ναίων ναῦς εἴκοσι πέντε μετὰ τούτων ἐπολιόρκησε

9 *πισσούθνη* PA 12 *τούτων* L 14 *τὴν πόλιν* om. PA 15 *τῶν π. συνεργούντων* PA, *συνεργ. τ. π.* cet. *τε κρατήσαντες* (*τες* s. l. man. 2) P *αὐτῆς ἐκράτησαν* (om. *τῆς Σάμου*) FK 16 *καὶ* del. P[2] 21 *στρατηγὸν προχειρισάμενοι* P 22 *ταῦθ' ὁ μὲν*] *τούτων* Wurm 24 *Μιτυλ.* cod. 25 *εἴκοσι πέντε* P, *κε̄* A, *πέντε καὶ εἴκοσι* Wess.

5 τὴν Σάμον. μετὰ δέ τινας ἡμέρας Περικλῆς μὲν καταλιπὼν μέρος τῆς δυνάμεως ἐπὶ τῆς πολιορκίας ἀνέζευξεν, ἀπαντήσων ταῖς Φοινίσσαις ναυσίν, ἃς
28 οἱ Πέρσαι τοῖς Σαμίοις ἦσαν ἀπεσταλκότες. οἱ δὲ Σάμιοι διὰ τὴν ἀνάζευξιν τοῦ Περικλέους νομίζοντες ἔχειν καιρὸν ἐπιτήδειον εἰς ἐπίθεσιν ταῖς ἀπολελειμμέναις ναυσίν, ἐπέπλευσαν ἐπ' αὐτάς, καὶ νι-
2 κήσαντες τῇ ναυμαχίᾳ φρονήματος ἐπληροῦντο. ὁ δὲ Περικλῆς ἀκούσας τὴν τῶν ἰδίων ἧτταν, εὐθὺς ὑπέστρεψε καὶ στόλον ἀξιόλογον ἤθροισε, βουλόμενος εἰς τέλος συντρῖψαι τὸν τῶν ἐναντίων στόλον. ταχὺ δ' ἀποστειλάντων Ἀθηναίων μὲν ἑξήκοντα τριήρεις, Χίων δὲ καὶ Μυτιληναίων τριάκοντα, μεγάλην ἔχων δύναμιν συνεστήσατο τὴν πολιορκίαν καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν, συνεχεῖς ποιούμενος προσβολάς.
3 κατεσκεύασε δὲ καὶ μηχανὰς πρῶτος τῶν πρὸ αὐτοῦ τούς τε ὀνομαζομένους κριοὺς καὶ χελώνας, Ἀρτέμωνος τοῦ Κλαζομενίου κατασκευάσαντος. ἐνεργῶς δὲ πολιορκήσας τὴν πόλιν καὶ ταῖς μηχαναῖς καταβαλὼν τὰ τείχη κύριος ἐγένετο τῆς Σάμου. κολάσας δὲ τοὺς αἰτίους ἐπράξατο τοὺς Σαμίους τὰς εἰς τὴν πολιορκίαν γεγενημένας δαπάνας, τιμησάμενος
4 αὐτὰς ταλάντων διακοσίων. παρείλετο δὲ καὶ τὰς ναῦς αὐτῶν καὶ τὰ τείχη κατέσκαψε, καὶ τὴν δημοκρατίαν καταστήσας ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα. Ἀθηναίοις δὲ καὶ Λακεδαιμονίοις μέχρι τούτων τῶν χρόνων αἱ τριακονταετεῖς σπονδαὶ διέμειναν

6 ἐπιτήδειον om. FJ   7 ἐπ' Hert., εἰς cod.   8 τῆς ναυμαχίας v.   13 Μιτυλ. cod.

ἀσάλευτοι. καὶ ταῦτα μὲν ἐπράχθη κατὰ τοῦτον
τὸν ἐνιαυτόν.
Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Μυριχίδου Ῥωμαῖοι 29
μὲν κατέστησαν ὑπάτους Λεύκιον Ἰούλιον καὶ Μάρ-
κον Γεγάνιον, Ἠλεῖοι δ' ἤγαγον ὀλυμπιάδα πέμπτην
πρὸς ταῖς ὀγδοήκοντα, καθ' ἣν ἐνίκα Κρίσων Ἱμε-
ραῖος τὸ δεύτερον. ἐπὶ δὲ τούτων κατὰ τὴν Σικελίαν
Δουκέτιος μὲν ὁ γεγονὼς τῶν Σικελικῶν πόλεων
ἡγεμὼν τὴν τῶν Καλακτίνων πατρίδα κατέστησε,
καὶ πολλοὺς εἰς αὐτὴν οἰκίζων οἰκήτορας ἀντεποιή-
σατο μὲν τῆς τῶν Σικελῶν ἡγεμονίας, μεσολαβηθεὶς
δὲ νόσῳ τὸν βίον κατέστρεψε. Συρακόσιοι δὲ πάσας 2
τὰς τῶν Σικελῶν πόλεις ὑπηκόους ποιησάμενοι πλὴν
τῆς ὀνομαζομένης Τρινακίης, ἔγνωσαν ἐπὶ ταύτην
στρατεύειν· σφόδρα γὰρ ὑπώπτευον τοὺς Τρινακίους
497 ἀντιλήψεσθαι τῆς τῶν ὁμοεθνῶν Σικελῶν ἡγεμονίας.
ἡ δὲ πόλις αὕτη πολλοὺς καὶ μεγάλους ἄνδρας
εἶχεν, ἀεὶ τὸ πρωτεῖον ἐσχηκυῖα τῶν Σικελικῶν
πόλεων· ἦν γὰρ ἡγεμόνων ἡ πόλις αὕτη πλήρης
μέγα φρονούντων ἐπ' ἀνδρείᾳ. διὸ καὶ πάσας τὰς 3
δυνάμεις ἀθροίσαντες ἐκ τῶν Συρακουσῶν καὶ τῶν
συμμάχων πόλεων ἐστράτευσαν ἐπ' αὐτήν. οἱ δὲ
Τρινάκιοι συμμάχων μὲν ἦσαν ἔρημοι διὰ τὸ τὰς
ἄλλας πόλεις ὑπακούειν Συρακοσίοις, μέγαν δ'
ἀγῶνα συνεστήσαντο. ἐκθύμως γὰρ ἐγκαρτεροῦντες

3 μυριοχίδου P 5 γεγάντιον AHJM, γεγάντην P, γιγάντιον cet. 6 καθ' ἣν P. ἐν ᾗ v. 7 δεύτερον] τρίτον Wess. 9 Καλλατίνων cod., corr. Casaub. 14 Τρινακίης suspectum cf. p. 353, 19 18 Σικελῶν PAL 23 *διὰ τὸ] διὰ δὲ cod. 24 *ὑπακούειν sive εἶναι ὑπηκόους] αἳ ὑπήκουον cod. δ' add. Reiske et Madvig

τοῖς δεινοῖς καὶ πολλοὺς ἀνελόντες, ἡρωικῶς μαχό-
4 μενοι πάντες κατέστρεψαν τὸν βίον. ὁμοίως δὲ καὶ
τῶν πρεσβυτέρων οἱ πλείους ἑαυτοὺς ἐκ τοῦ ζῆν
μετέστησαν, οὐχ ὑπομείναντες τὰς ἐκ τῆς ἁλώσεως
ὕβρεις. οἱ δὲ Συρακόσιοι τοὺς πρότερον ἀηττήτους
γεγονότας νικήσαντες ἐπιφανῶς, τὴν μὲν πόλιν
ἐξανδραποδισάμενοι κατέσκαψαν, τῶν δὲ λαφύρων
τὰ κράτιστα ἀπέστειλαν εἰς Δελφοὺς χαριστήρια
τῷ θεῷ.

30 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Γλαυκίδου Ῥωμαῖοι
κατέστησαν ὑπάτους Τίτον Κοΐντιον καὶ Ἀγρίππαν
Φούριον. ἐπὶ δὲ τούτων Συρακόσιοι διὰ τὰς προ-
ειρημένας εὐημερίας ἑκατὸν μὲν τριήρεις ἐναυπη-
γήσαντο, τὸν δὲ τῶν ἱππέων ἀριθμὸν ἐποίησαν δι-
πλάσιον· ἐπεμελήθησαν δὲ καὶ τῆς πεζῆς δυνάμεως,
καὶ χρημάτων παρασκευὰς ἐποιοῦντο, φόρους ἁδρο-
τέρους τοῖς ὑποτεταγμένοις Σικελοῖς ἐπιτιθέντες.
ταῦτα δ' ἔπραττον διανοούμενοι πᾶσαν Σικελίαν ἐκ
2 τοῦ κατ' ὀλίγον κατακτήσασθαι. ἅμα δὲ τούτοις
πραττομένοις κατὰ τὴν Ἑλλάδα συνέβη τὸν Κοριν-
θιακὸν κληθέντα πόλεμον ἀρχὴν λαβεῖν διὰ τοιαύ-
τας τινὰς αἰτίας. Ἐπιδάμνιοι κατοικοῦντες περὶ τὸν
Ἀδρίαν, ἄποικοι δ' ὑπάρχοντες Κερκυραίων καὶ
Κορινθίων, ἐστασίασαν πρὸς ἀλλήλους. τῆς δ' ἐπι-
κρατούσης μερίδος φυγαδευούσης πολλοὺς τῶν ἀν-
τιπραττόντων, οἱ φυγάδες ἀθροισθέντες καὶ παρα-
λαβόντες τοὺς Ἰλλυριοὺς ἔπλευσαν κοινῇ μετ' αὐτῶν

11 *Κόιντον* v. *Ἀγρίπαν* AF 12 *φρούριον* PAFM 13 *μὲν* om. P 22 *περὶ* Hert., *ἐπὶ* cod. 27 *ἔπλευσαν τοὺς Ἰλλυριούς* v.

ἐπὶ τὴν Ἐπίδαμνον. στρατευσάντων δὲ τῶν βαρ- 3
βάρων πολλῇ δυνάμει, καὶ τὴν μὲν χώραν κατα-
σχόντων, τὴν δὲ πόλιν πολιορκούντων, οἱ μὲν Ἐπι-
δάμνιοι, καθ' ἑαυτοὺς οὐκ ὄντες ἀξιόμαχοι, πρέσβεις
ἔπεμψαν εἰς Κέρκυραν, ἀξιοῦντες τοὺς Κερκυραίους
συγγενεῖς ὄντας βοηθῆσαι. οὐ προσεχόντων δ' αὐτῶν,
ἐπρεσβεύσαντο πρὸς Κορινθίους περὶ συμμαχίας, καὶ
μόνην ἐκείνην ἐποιήσαντο μητρόπολιν· ἅμα δὲ καὶ
συνοίκους ᾐτοῦντο. οἱ δὲ Κορίνθιοι τοὺς μὲν Ἐπι- 4
δαμνίους ἐλεοῦντες, τοὺς δὲ Κερκυραίους μισοῦντες
διὰ τὸ μόνους τῶν ἀποίκων μὴ πέμπειν τὰ κατει-
θισμένα ἱερεῖα τῇ μητροπόλει, ἔκριναν βοηθεῖν τοῖς
498 *Ἐπιδαμνίοις. διόπερ ἀποίκους τε ἐξέπεμψαν εἰς τὴν*
Ἐπίδαμνον καὶ στρατιώτας ἱκανοὺς φρουρῆσαι τὴν
πόλιν. ἐπὶ δὲ τούτοις οἱ Κερκυραῖοι παροξυνθέντες 5
ἀπέστειλαν πεντήκοντα τριήρεις καὶ στρατηγὸν ἐπ'
αὐτῶν. οὗτος δὲ προσπλεύσας τῇ πόλει προσέταττε
τοὺς μὲν φυγάδας καταδέχεσθαι· ἐπὶ δὲ τοὺς φρου-
ροὺς Κορινθίους πρέσβεις ἀπέστειλαν ἀξιοῦντες δι-
καστηρίῳ κριθῆναι περὶ τῆς ἀποικίας, μὴ πολέμῳ.
τῶν δὲ Κορινθίων οὐ προσεχόντων αὐτοῖς, συγκα-
τέβησαν εἰς πόλεμον ἀμφότεροι, καὶ ναυτικὰς δυνά-
μεις ἀξιολόγους κατεσκεύαζον καὶ συμμάχους προσ-
ελαμβάνοντο. ὁ μὲν οὖν Κορινθιακὸς ὀνομασθεὶς
πόλεμος συνέστη διὰ τὰς προειρημένας αἰτίας. Ῥω- 6
μαῖοι δὲ πρὸς Οὐολούσκους διαπολεμοῦντες τὸ μὲν

18 *φρουροῦντας f* *καταδέχεσθαι*] *τοὺς δὲ φρουροὺς καὶ τοὺς οἰκήτορας ἀποπέμπειν· ἐπὶ δὲ τοὺς Κορινθίους πρέσβεις* Hert. (ex Thuc. I 26) 19 *πρέσβεις* om. A *ἀπέστειλεν* Eich. *ἀξιοῦντας* L 20 *μὴ* PAL, *καὶ μὴ* cet. 26 *Οὐολούσκους* Rhod. (Liv. III 66), *βολόμνους* PA, *Οὐολούμνους* cet.

πρῶτον ἀκροβολισμοὺς καὶ μικρὰς μάχας συνετέλουν, μετὰ δὲ ταῦτα παρατάξει μεγάλῃ νικήσαντες τοὺς πλείους τῶν πολεμίων κατέκοψαν.

31 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Θεοδώρου Ῥωμαῖοι
μὲν κατέστησαν ὑπάτους Μάρκον Γενύκιον καὶ
Ἀγρίππαν Κούρτιον Χίλωνα. ἐπὶ δὲ τούτων κατὰ
μὲν τὴν Ἰταλίαν τὸ ἔθνος τῶν Καμπανῶν συνέστη,
καὶ ταύτης ἔτυχε τῆς προσηγορίας ἀπὸ τῆς ἀρετῆς
τοῦ πλησίον κειμένου πεδίου. κατὰ δὲ τὴν Ἀσίαν
οἱ τοῦ Κιμμερίου Βοσπόρου βασιλεύσαντες, ὀνομα-
σθέντες δὲ Ἀρχαιανακτίδαι, ἦρξαν ἔτη δύο πρὸς
τοῖς τετταράκοντα· διεδέξατο δὲ τὴν ἀρχὴν Σπάρτα-
2 κος, καὶ ἦρξεν ἔτη ἑπτά. κατὰ δὲ τὴν Ἑλλάδα
Κορίνθιοι πρὸς Κερκυραίους διαπολεμοῦντες καὶ
παρασκευασάμενοι ναυτικὰς δυνάμεις, συνεστήσαντο
ναυμαχίαν. οἱ μὲν οὖν Κορίνθιοι ἔχοντες ναῦς
ἑβδομήκοντα καλῶς ἐξηρτυμένας, ἐπέπλευσαν τοῖς
πολεμίοις· οἱ δὲ Κερκυραῖοι τριήρεσιν ὀγδοήκοντα
ἀντιταχθέντες ἐνίκησαν τῇ ναυμαχίᾳ, καὶ τὴν Ἐπί-
δαμνον ἐκπολιορκήσαντες τοὺς μὲν ἄλλους αἰχμα-
λώτους ἀπέκτειναν, τοὺς δὲ Κορινθίους δήσαντες
3 εἰς φυλακὴν παρέδοσαν. μετὰ δὲ τὴν ναυμαχίαν οἱ
μὲν Κορίνθιοι καταπλαγέντες κατέπλευσαν εἰς Πελο-
πόννησον, οἱ δὲ Κερκυραῖοι θαλαττοκρατοῦντες τῆς 499
κατ' ἐκείνους τοὺς τόπους θαλάττης ἐπέπλεον τοῖς Κο-
ρινθίων συμμάχοις καὶ τὴν χώραν αὐτῶν ἐπόρθουν.

5 ὑπάτους κατέστησαν v. Γενύκιον PA, Γενίκιον cet. 6 Ἀγρίπαν AFK Κόρτιον PA 7 Καμπανῶν] καππάδων A, καπάδων F, καππαδόκων P 9 κειμένου delere malim 11 Ἀρχεανακτίδαι AL 20 πολιορκήσαντες cod., corr. Dind. 23 εἰς P, εἰς τὴν v.

Τοῦ δ' ἐνιαυσίου χρόνου διελθόντος Ἀθήνησι 32 *μὲν ἦρχεν Εὐθυμένης, ἐν Ῥώμῃ δ' ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλίαρχοι κατεστάθησαν τρεῖς, Αὖλος Σεμπρώνιος, Λεύκιος Ἀτίλιος, Τίτος Κόιντος. ἐπὶ δὲ τούτων Κορίνθιοι μὲν ἡττημένοι τῇ ναυμαχίᾳ ναυπηγήσασθαι στόλον ἀξιολογώτερον ἔκριναν. διόπερ* 2 *ὕλην πολλὴν παρασκευασάμενοι καὶ ναυπηγοὺς ἐκ τῶν πόλεων μισθούμενοι μετὰ πολλῆς φιλοτιμίας κατεσκεύαζον τριήρεις καὶ ὅπλα καὶ βέλη παντοδαπά, καὶ καθόλου πάσας τὰς εἰς τὸν πόλεμον παρασκευὰς ἡτοίμαζον, καὶ τὰς μὲν ἐκ καταβολῆς τριήρεις ἐναυπηγοῦντο, τὰς δὲ πεπονηκυίας ἐθεράπευον, ἄλλας δὲ παρὰ τῶν συμμάχων μετεπέμποντο. τὸ* 3 δὲ *παραπλήσιον καὶ τῶν Κερκυραίων ποιούντων, καὶ ταῖς φιλοτιμίαις οὐκ ἀπολιμπανομένων, φανερὸς ἦν ὁ πόλεμος αὔξησιν μεγάλην ληψόμενος. ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις Ἀθηναῖοι συνῴκισαν Ἀμφίπολιν, καὶ τῶν οἰκητόρων οὓς μὲν ἐκ τῶν πολιτῶν κατέλεξαν, οὓς δ' ἐκ τῶν σύνεγγυς φρουρίων.*

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Λυσιμάχου Ῥωμαῖοι 33 *μὲν ὑπάτους κατέστησαν Τίτον Κοΐντιον καὶ Μάρκον Γεγάνιον Μακερῖνον, Ἠλεῖοι δ' ἤγαγον ὀλυμπιάδα ἕκτην πρὸς ταῖς ὀγδοήκοντα, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Θεόπομπος Θετταλός. ἐπὶ δὲ τούτων Κερκυραῖοι μὲν πυνθανόμενοι τῶν παρασκευαζομένων ἐπ' αὐτοὺς δυνάμεων τὸ πλῆθος, ἀπέστειλαν πρὸς*

4 *Ἀτίλιος*] *καὶ* add. v. 12 *πεπονημένας* FJK 13 *τὸ δὲ**] om. v., *τὸ* P; *παραπλήσιον δὲ* Steph. 20 *Λυσιμάχου* Wess., *Ναυσιμάχου* cod. 21 *κοΐνκτιον* P, *κόιντον* v. 22 *μακέρνον* cod., *Macerinus* Liv. 4, 8 et Dion. Hal. 11, 63

2 Ἀθηναίους πρέσβεις ἀξιοῦντες αὐτοῖς βοηθῆσαι. τὸ
δ᾽ αὐτὸ καὶ Κορινθίων ποιησάντων, καὶ συναχθεί-
σης ἐκκλησίας, διήκουσε τῶν πρέσβεων ὁ δῆμος,
καὶ ἐψηφίσατο συμμαχεῖν Κερκυραίοις. διὸ καὶ πα-
ραχρῆμα μὲν ἐξέπεμψαν τριήρεις κατηρτισμένας δέκα,
μετὰ δὲ ταῦτα πλείους ἐπηγγείλαντο πέμψειν, ἐὰν
3 ᾖ χρεία. οἱ δὲ Κορίνθιοι τῆς τῶν Ἀθηναίων συμ-
μαχίας ἀποτυχόντες, ἐνενήκοντα μὲν αὐτοὶ τριήρεις
ἐπλήρωσαν, παρὰ δὲ τῶν συμμάχων ἑξήκοντα προσ-
ελάβοντο. ἔχοντες οὖν ναῦς κατηρτισμένας ἑκατὸν
πεντήκοντα, καὶ στρατηγοὺς ἑλόμενοι τοὺς χαριε- 500
στάτους, ἀνήχθησαν ἐπὶ τὴν Κέρκυραν, κεκρικότες
4 διὰ τάχους ναυμαχῆσαι. οἱ δὲ Κερκυραῖοι πυνθα-
νόμενοι τὸν τῶν πολεμίων στόλον μὴ μακρὰν ἀπέ-
χειν, ἀντανήχθησαν τριήρεσιν ἑκατὸν εἴκοσι σὺν
ταῖς τῶν Ἀθηναίων. γενομένης δὲ ναυμαχίας ἰσχυ-
ρᾶς, τὸ μὲν πρῶτον ἐπεκράτουν οἱ Κορίνθιοι, μετὰ
δὲ ταῦτα τῶν Ἀθηναίων ἐπιφανέντων ἄλλαις εἴκοσι
ναυσίν, ἃς ἀπεστάλκεσαν ἐν τῇ δευτέρᾳ συμμαχίᾳ,
συνέβη νικῆσαι τοὺς Κερκυραίους. τῇ δ᾽ ὑστεραίᾳ
πάντων τῶν Κερκυραίων ἐπιπλευσάντων οὐκ ἀνή-
χθησαν οἱ Κορίνθιοι.

34 Ἐπ᾽ ἄρχοντος δ᾽ Ἀθήνησιν Ἀντιοχίδου Ῥωμαῖοι
κατέστησαν ὑπάτους Μάρκον Φάβιον καὶ Πόστου-
μον Αἰβούτιον Οὔλεκον. ἐπὶ δὲ τούτων, Ἀθηναίων
μὲν συνηγωνισμένων τοῖς Κερκυραίοις καὶ τῆς κατὰ
τὴν ναυμαχίαν νίκης αἰτίων γενομένων, χαλεπῶς

19 συμμαχίᾳ] ἐκκλησίᾳ Madvig 21 πάντων] πάλιν Dind. 23 Ἀντιοχίδου PAL, Ἀντιλοχίδου cet. 24 Πόστουμνον A, Ποστούμιον cet.

εἶχον πρὸς αὐτοὺς οἱ Κορίνθιοι. διόπερ ἀμύνεσθαι 2
σπεύδοντες τοὺς Ἀθηναίους, ἀπέστησαν ἀπ' αὐτῶν
πόλιν Ποτίδαιαν, οὖσαν ἑαυτῶν ἄποικον. ὁμοίως
δὲ τούτοις καὶ Περδίκκας ὁ τῶν Μακεδόνων βασι-
λεύς, ἀλλοτρίως διακείμενος πρὸς Ἀθηναίους, ἔπεισε
τοὺς Χαλκιδεῖς ἀποστάντας Ἀθηναίων τὰς μὲν ἐπὶ
θαλάττῃ πόλεις ἐκλιπεῖν, εἰς μίαν δὲ συνοικισθῆναι
τὴν ὀνομαζομένην Ὄλυνθον. οἱ δ' Ἀθηναῖοι τὴν 3
ἀπόστασιν τῶν Ποτιδαιατῶν ἀκούσαντες ἐξέπεμψαν
τριάκοντα ναῦς καὶ προσέταξαν τήν τε χώραν τῶν
ἀφεστηκότων λεηλατῆσαι καὶ τὴν πόλιν πορθῆσαι.
οἱ δὲ πεμφθέντες καταπλεύσαντες εἰς τὴν Μακεδο-
νίαν κατὰ τὰς ἐντολὰς τοῦ δήμου, συνεστήσαντο
πολιορκίαν τῆς Ποτιδαίας. ἔνθα δὴ τῶν Κορινθίων 4
βοηθησάντων τοῖς πολιορκουμένοις δισχιλίοις στρα-
τιώταις, δισχιλίους καὶ ὁ δῆμος τῶν Ἀθηναίων ἐξέ-
πεμψε. γενομένης δὲ μάχης περὶ τὸν ἰσθμὸν τὸν
πλησίον τῆς Παλληνίων, καὶ τῶν Ἀθηναίων νικη-
σάντων καὶ πλείους τῶν τριακοσίων ἀνελόντων, οἱ
Ποτιδαιᾶται συνεκλείσθησαν εἰς πολιορκίαν. ἅμα 5
δὲ τούτοις πραττομένοις ἔκτισαν οἱ Ἀθηναῖοι πόλιν
ἐν τῇ Προποντίδι τὴν ὀνομαζομένην Λέτανον. κατὰ
δὲ τὴν Ἰταλίαν Ῥωμαῖοι πέμψαντες ἀποίκους εἰς
Ἄρδεα τὴν χώραν κατεκληρούχησαν.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Κράτητος Ῥωμαῖοι 35
κατέστησαν ὑπάτους Κόιντον Φούριον Φόσον καὶ

11 πορθῆσαι] πολιορκῆσαι Wurm 13 συνέστησαν P 22 Λέτανον] Δρέπανον Cobet 23 οἱ Ῥωμαῖοι v. εἰς Ἄρδεα] εἱ σαρδαία P, εἰς σαρδέα AH 25 Κράτητος Böckh, Χάρητος cod. 26 φρούριον PAF φόσσον P

*Μάνιον Παπίριον Κράσσον. ἐπὶ δὲ τούτων κατὰ
τὴν Ἰταλίαν οἱ τοὺς Θουρίους οἰκοῦντες, ἐκ πολλῶν
πόλεων συνεστηκότες, ἐστασίαζον πρὸς ἀλλήλους,
ποίας πόλεως ἀποίκους δεῖ καλεῖσθαι τοὺς Θουρίους
2 καὶ τίνα κτίστην δίκαιον ὀνομάζεσθαι. οἵ τε γὰρ 501
Ἀθηναῖοι τῆς ἀποικίας ταύτης ἠμφισβήτουν, ἀπο-
φαινόμενοι πλείστους οἰκήτορας ἐξ Ἀθηνῶν ἐληλυ-
θέναι, οἵ τε Πελοποννήσιοι, πόλεις οὐκ ὀλίγας πα-
ρεσχηκέναι παρ' αὐτῶν εἰς τὴν κτίσιν τῶν Θουρίων,
τὴν ἐπιγραφὴν τῆς ἀποικίας ἑαυτοῖς ἔφησαν δεῖν
3 προσάπτεσθαι. ὁμοίως δὲ καὶ πολλῶν ἀγαθῶν
ἀνδρῶν κεκοινωνηκότων τῆς ἀποικίας καὶ πολλὰς
χρείας παρεσχημένων, πολὺς ἦν ὁ λόγος, ἑκάστου
τῆς τιμῆς ταύτης σπεύδοντος τυχεῖν. τέλος δὲ τῶν
Θουρίων πεμψάντων εἰς Δελφοὺς τοὺς ἐπερωτήσον-
τας τίνα χρὴ τῆς πόλεως οἰκιστὴν ἀγορεύειν, ὁ θεὸς
ἔχρησεν αὑτὸν δεῖν κτίστην νομίζεσθαι. τούτῳ τῷ
τρόπῳ λυθείσης τῆς ἀμφισβητήσεως τὸν Ἀπόλλω
κτίστην τῶν Θουρίων ἀπέδειξαν, καὶ τὸ πλῆθος τῆς
στάσεως ἀπολυθὲν εἰς τὴν προϋπάρχουσαν ὁμόνοιαν
4 ἀποκατέστη. κατὰ δὲ τὴν Ἑλλάδα Ἀρχίδαμος ὁ τῶν
Λακεδαιμονίων βασιλεὺς ἐτελεύτησεν ἄρξας ἔτη τετ-
ταράκοντα δύο, τὴν δὲ ἀρχὴν διαδεξάμενος Ἆγις
ἐβασίλευσεν ἔτη εἴκοσι ἑπτά.*

36 *Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀψεύδους Ῥωμαῖοι*

1 *παπεΐριον* P *Κράσον* v. *τούτοις* AFJK 3 *συνεστηκότων* P 8 *οἵ τε Πελοποννήσιοι* P, *ἔτι δὲ* (om. A, *ἔτι δ' αἱ* Wess.) *κατὰ τὴν Πελοπόννησον* v. *Πελοποννήσιοι*] *διὰ τὸ* add. Steph., *τῷ* Reiske *ὀλίγους* AHJKL *παρεσχημέναι* Dind. 9 *αὐτῶν* v. 14 *τυχεῖν*] *ἐπιτυχεῖν* *f* 17 *αὐτὸν* A 25 *Ἀψευδοῦς* PA

κατέστησαν ὑπάτους Τίτον Μενήνιον καὶ Πρόκλον
Γεγάνιον Μακερῖνον. ἐπὶ δὲ τούτων Σπάρτακος
μὲν ὁ Βοσπόρου βασιλεὺς ἐτελεύτησεν ἄρξας ἔτη
ἑπτά, διεδέξατο δὲ τὴν ἀρχὴν Σέλευκος καὶ ἐβασί-
λευσεν ἔτη τετταράκοντα. ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις Μέ- 2
των ὁ Παυσανίου μὲν υἱός, δεδοξασμένος δὲ ἐν
ἀστρολογίᾳ, ἐξέθηκε τὴν ὀνομαζομένην ἐννεακαιδε-
καετηρίδα, τὴν ἀρχὴν ποιησάμενος ἀπὸ μηνὸς ἐν
Ἀθήναις σκιροφοριῶνος τρισκαιδεκάτης. ἐν δὲ τοῖς
εἰρημένοις ἔτεσι τὰ ἄστρα τὴν ἀποκατάστασιν ποι-
εῖται καὶ καθάπερ ἐνιαυτοῦ τινος μεγάλου τὸν ἀνα-
κυκλισμὸν λαμβάνει· διὸ καί τινες αὐτὸν Μέτωνος
ἐνιαυτὸν ὀνομάζουσι. δοκεῖ δὲ ὁ ἀνὴρ οὗτος ἐν τῇ 3
προρρήσει καὶ προγραφῇ ταύτῃ θαυμαστῶς ἐπιτε-
τευχέναι· τὰ γὰρ ἄστρα τήν τε κίνησιν καὶ τὰς ἐπι-
σημασίας ποιεῖται συμφώνως τῇ γραφῇ· διὸ μέχρι
τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων οἱ πλεῖστοι τῶν Ἑλλήνων
χρώμενοι τῇ ἐννεακαιδεκαετηρίδι οὐ διαψεύδονται
τῆς ἀληθείας. κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Ταραντῖνοι 4
τοὺς τὴν Σῖριν καλουμένην οἰκοῦντας μετοικίσαντες
ἐκ τῆς πατρίδος καὶ ἰδίους προσθέντες οἰκήτορας,
ἔκτισαν πόλιν τὴν ὀνομαζομένην Ἡράκλειαν.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Πυθοδώρου Ῥωμαῖοι 37
502 *μὲν ὑπάτους κατέστησεν Τίτον Κοΐντιον καὶ Νίττον*
Μενήνιον, Ἠλεῖοι δ' ἤγαγον ὀλυμπιάδα ἑβδόμην

1 *Μενίνιον* PA, *Μενοίνιον* FK, *Μενοίτιον* JM 4 *ἑπτὰ* Casaub. (c. 31, 1), *ἑπτακαίδεκα* P, *δεκαεπτά* v. *Σέλευκος*] *Σάτυρος* XIV 93, 1 5 *τεσσαράκοντα* P, *τέσσαρα* v. (*τετταράκοντα τέτταρα* P XIV 93, 1) 9 *σκειροφορίωνος* P 11 *καὶ* om. v. *ἀνακυλισμόν* Dind. 22 *ὀνομαζομένην*] *λεγομένην* *f* 24 *κοΐνκτιον* P, *κοινίτιον* FK *Νίττον*] *Agrippa* Liv. 4, 13 25 *Μενίνιον* A, *Μενοίτιον* FJK

πρὸς ταῖς ὀγδοήκοντα, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Σώφρων Ἀμπρακιώτης. ἐπὶ δὲ τούτων ἐν τῇ Ῥώμῃ Σπόριος Μαίλιος ἐπιθέμενος τυραννίδι ἀνῃρέθη. Ἀθηναῖοι δὲ περὶ Ποτίδαιαν νενικηκότες ἐπιφανεῖ μάχῃ, Καλλίου τοῦ στρατηγοῦ πεσόντος ἐν τῇ παρατάξει, στρατηγὸν ἕτερον ἐξέπεμψαν Φορμίωνα. οὗτος δὲ παραλαβὼν τὸ στρατόπεδον καὶ προσκαθήμενος τῇ πόλει τῶν Ποτιδαιατῶν συνεχεῖς προσβολὰς ἐποιεῖτο· ἀμυνομένων δὲ τῶν ἔνδον εὐρώστως
2 ἐγένετο πολυχρόνιος πολιορκία. Θουκυδίδης δὲ ὁ Ἀθηναῖος τὴν ἱστορίαν ἐντεῦθεν ἀρξάμενος ἔγραψε τὸν γενόμενον πόλεμον Ἀθηναίοις πρὸς Λακεδαιμονίους τὸν ὀνομασθέντα Πελοποννησιακόν. οὗτος μὲν οὖν ὁ πόλεμος διέμεινεν ἐπὶ ἔτη εἴκοσι ἑπτά, ὁ δὲ Θουκυδίδης ἔτη δύο πρὸς τοῖς εἴκοσι γέγραφεν ἐν βίβλοις ὀκτώ, ὡς δέ τινες διαιροῦσιν, ἐννέα.

38 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Εὐθυδήμου Ῥωμαῖοι μὲν ἀντὶ τῶν ὑπάτων τρεῖς χιλιάρχους κατέστησαν, Μάνιον Αἰμιλιανὸν [καὶ] Μάμερκον, Γάιον Ἰούλιον, Λεύκιον Κοΐντιον. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀθηναίοις καὶ Λακεδαιμονίοις ἐνέστη πόλεμος ὁ κληθεὶς Πελοποννησιακός, μακρότατος τῶν ἱστορημένων πολέμων. ἀναγκαῖον δ' ἐστὶ καὶ τῆς ὑποκειμένης ἱστορίας
2 οἰκεῖον [τὸ] προεκθέσθαι τὰς αἰτίας αὐτοῦ. Ἀθηναῖοι τῆς κατὰ θάλατταν ἡγεμονίας ἀντεχόμενοι τὰ ἐν Δήλῳ κοινῇ συνηγμένα χρήματα, τάλαντα σχεδὸν

3 Μαίλιος cf. p. 354, 9, μαίνιος P, μάνιος v. 4 περιφανεῖ f, προφανῶς A 10 ἐγίνετο P 19 καὶ del. Rhod. Γάιον] καὶ add. v. 20 κοΐκτιον PF 21 συνέστη Bek. 22 μακρώτατος P πολέμων P, νόμων AL, ὧν ἴσμεν cet. (cf. XIII 107, 5) 24 τὸ delevi

ὀκτακισχίλια, μετήνεγκαν εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ παρέ-
δωκαν φυλάττειν Περικλεῖ. οὗτος δ' ἦν εὐγενείᾳ
καὶ δόξῃ καὶ λόγου δεινότητι πολὺ προέχων τῶν
πολιτῶν. μετὰ δέ τινα χρόνον ἀνηλωκὼς ἀπ' αὐτῶν
ἰδίᾳ πλῆθος ἱκανὸν χρημάτων καὶ λόγον ἀπαιτού-
μενος εἰς ἀρρωστίαν ἐνέπεσεν, οὐ δυνάμενος τῶν
πεπιστευμένων ἀποδοῦναι τὸν ἀπολογισμόν. ἀδη- 3
μονοῦντος δ' αὐτοῦ περὶ τούτων, Ἀλκιβιάδης ὁ ἀδελ-
φιδοῦς, ὀρφανὸς ὤν, τρεφόμενος παρ' αὐτῷ, παῖς
ὢν τὴν ἡλικίαν, ἀφορμὴν αὐτῷ παρέσχετο τῆς περὶ
τῶν χρημάτων ἀπολογίας. θεωρῶν γὰρ τὸν θεῖον
λυπούμενον ἐπηρώτησε τὴν αἰτίαν τῆς λύπης. τοῦ
δὲ Περικλέους εἰπόντος, ὅτι τὴν περὶ τῶν χρημά-
των ἀπολογίαν αἰτούμενος ζητῶ πῶς ἂν δυναίμην
ἀποδοῦναι τὸν περὶ τούτων λόγον τοῖς πολίταις, ὁ
Ἀλκιβιάδης ἔφησε δεῖν αὐτὸν ζητεῖν μὴ πῶς ἀποδῷ
τὸν λόγον, ἀλλὰ πῶς μὴ ἀποδῷ. διόπερ Περικλῆς 4
503 ἀποδεξάμενος τὴν τοῦ παιδὸς ἀπόφασιν ἐζήτει, δι'
οὗ τρόπου τοὺς Ἀθηναίους δύναιτ' ἂν ἐμβαλεῖν εἰς
μέγαν πόλεμον· οὕτω γὰρ μάλιστα ὑπελάμβανε διὰ
τὴν ταραχὴν καὶ τοὺς τῆς πόλεως περισπασμοὺς καὶ
φόβους ἐκφεύξεσθαι τὸν ἀκριβῆ λόγον τῶν χρημά-
των. πρὸς δὲ ταύτην τὴν ἀφορμὴν συνεβάλετ' αὐτῷ
καὶ ταὐτόματον διὰ τοιαύτας αἰτίας. τὸ τῆς Ἀθη- **39**
νᾶς ἄγαλμα Φειδίας μὲν κατεσκεύαζε, Περικλῆς δὲ
ὁ Ξανθίππου καθεσταμένος ἦν ἐπιμελητής. τῶν δὲ

1 ὀκτωκισχίλια P 6 ἀρωστείαν P, ἀγωνίαν Hert. 7 ἐπιλογισμόν P 16 ζητεῖν P, om. cet. 17 μὴ PAL, σκοπεῖν μὴ cet. 23 συνεβάλετ' Hert. (cf. XI 21, 3), συνέβαινεν cod. 25 περικλεῖς P

*συνεργασαμένων τῷ Φειδίᾳ τινὲς διενεχθέντες ὑπὸ
τῶν ἐχθρῶν τοῦ Περικλέους ἐκάθισαν ἐπὶ τῶν τῶν
θεῶν βωμῶν· διὰ δὲ τὸ παράδοξον προσκαλούμενοι
ἔφασαν πολλὰ τῶν ἱερῶν χρημάτων ἔχοντα Φειδίαν
δείξειν, ἐπισταμένου καὶ συνεργοῦντος τοῦ ἐπιμελη-*
2 *τοῦ Περικλέους. διόπερ ἐκκλησίας συνελθούσης περὶ
τούτων, οἱ μὲν ἐχθροὶ τοῦ Περικλέους ἔπεισαν τὸν
δῆμον συλλαβεῖν τὸν Φειδίαν, καὶ αὐτοῦ τοῦ Περι-
κλέους κατηγόρουν ἱεροσυλίαν. πρὸς δὲ τούτοις
Ἀναξαγόραν τὸν σοφιστήν, διδάσκαλον ὄντα Περι-
κλέους, ὡς ἀσεβοῦντα εἰς τοὺς θεοὺς ἐσυκοφάντουν·
συνέπλεκον δ' ἐν ταῖς κατηγορίαις καὶ διαβολαῖς
τὸν Περικλέα, διὰ τὸν φθόνον σπεύδοντες διαβαλεῖν*
3 *τὴν τἀνδρὸς ὑπεροχήν τε καὶ δόξαν. ὁ δὲ Περι-
κλῆς, εἰδὼς τὸν δῆμον ἐν μὲν τοῖς πολεμικοῖς ἔργοις
θαυμάζοντα τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας διὰ τὰς κατεπει-
γούσας χρείας, κατὰ δὲ τὴν εἰρήνην τοὺς αὐτοὺς
συκοφαντοῦντα διὰ τὴν σχολὴν καὶ φθόνον, ἔκρινε
συμφέρειν αὐτῷ τὴν πόλιν ἐμβαλεῖν εἰς μέγαν πό-
λεμον, ὅπως χρείαν ἔχουσα τῆς Περικλέους ἀρετῆς
καὶ στρατηγίας μὴ προσδέχηται τὰς κατ' αὐτοῦ δια-
βολάς, μηδ' ἔχῃ σχολὴν καὶ χρόνον ἐξετάζειν ἀκρι-*
4 *βῶς τὸν περὶ τῶν χρημάτων λόγον. ὄντος δὲ ψη-
φίσματος παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις Μεγαρέας εἴργεσθαι
τῆς τε ἀγορᾶς καὶ τῶν λιμένων, οἱ Μεγαρεῖς κατέ-
φυγον ἐπὶ τοὺς Σπαρτιάτας. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι*

1 *διδαχθέντες* Jos. Scaliger, *διαβληθέντες* Reiske 2 *ἐπὶ τὸν τῶν θεῶν βωμόν* cod., corr. Dind. *τῶν θεῶν*] *τῶν δώδεκα θεῶν* Meineke 3 *διὰ δὲ**] *δὲ* om. A, post *ἔφασαν* ponunt PL, post *παράδοξον* cet. 4 *πολλὰ* PAL, *ὅτι πολλὰ* cet. 8 *αὐτοὶ* PAHF[2] 19 *αὐτῷ* PAJ

πεισθέντες τοῖς Μεγαρεῦσιν ἀπέστειλαν πρέσβεις ἐκ
τοῦ προφανεστάτου ἀπὸ τῆς τοῦ κοινοῦ συνεδρίου
γνώμης προστάττοντες τοῖς Ἀθηναίοις ἀνελεῖν τὸ
κατὰ τῶν Μεγαρέων ψήφισμα, μὴ πειθομένων δὲ
αὐτῶν ἀπειλοῦντες πολεμήσειν αὐτοῖς μετὰ τῶν
συμμάχων. συναχθείσης οὖν περὶ τούτων ἐκκλησίας, 5
ὁ Περικλῆς, δεινότητι λόγου πολὺ διαφέρων ἁπάν-
των τῶν πολιτῶν, ἔπεισε τοὺς Ἀθηναίους μὴ ἀναι-
ρεῖν τὸ ψήφισμα, λέγων ἀρχὴν δουλείας εἶναι τὸ
πείθεσθαι παρὰ τὸ συμφέρον τοῖς Λακεδαιμονίων
504 προστάγμασι. συνεβούλευεν οὖν τὰ ἀπὸ τῆς χώρας
κατακομίζειν εἰς τὴν πόλιν καὶ θαλαττοκρατοῦντας
διαπολεμεῖν τοῖς Σπαρτιάταις. περὶ δὲ τοῦ πολέμου 40
πεφροντισμένως ἀπολογισάμενος ἐξηριθμήσατο μὲν
τὸ πλῆθος τῶν συμμάχων τῇ πόλει καὶ τὴν ὑπερο-
χὴν τῆς ναυτικῆς δυνάμεως, πρὸς δὲ τούτοις τὸ
πλῆθος τῶν μετακεκομισμένων ἐκ Δήλου χρημάτων
εἰς τὰς Ἀθήνας, ἃ συνέβαινεν ἐκ τῶν φόρων ταῖς
πόλεσι κοινῇ συνηθροῖσθαι· κοινῶν δ' ὄντων τῶν 2
μυρίων ταλάντων ἀπανήλωτο πρὸς τὴν κατασκευὴν
τῶν προπυλαίων καὶ τὴν Ποτιδαίας πολιορκίαν τε-
τρακισχίλια τάλαντα· καὶ καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν ἐκ
τοῦ φόρου τῶν συμμάχων ἀνεφέρετο τάλαντα τετρα-
κόσια ἑξήκοντα. χωρὶς δὲ τούτων τά τε πομπεῖα
[σκεύη] καὶ τὰ Μηδικὰ σκῦλα πεντακοσίων ἄξια
ταλάντων ἀπεφήνατο, ἔν τε τοῖς ἱεροῖς ἀπεδείκνυεν 3
ἀναθημάτων τε πλῆθος καὶ τὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἄγαλμα

5 ἀπείλουν τε π. P 19 κοινῶν δ' ὄντων τῶν] ἐκείνων δ' ὄντων Dind. 24 τὰ Wess., ἡ cod. πομπία v. 25 σκευὴ cod., del. Dind. 26 ἱεροῖς Reiske, ἔργοις cod.

*ἔχειν χρυσίου πεντήκοντα τάλαντα, ὡς περιαιρετῆς
οὔσης τῆς περὶ τὸν κόσμον κατασκευῆς· καὶ ταῦτα,
ἀναγκαία εἰ καταλάβοι χρεία, χρησαμένους παρὰ
τῶν θεῶν πάλιν ἀποκαταστήσειν ἐν εἰρήνῃ· τούς
τε τῶν πολιτῶν βίους διὰ τὴν πολυχρόνιον εἰρή-
νην πολλὴν ἐπίδοσιν εἰληφέναι πρὸς εὐδαιμονίαν.*
4 *χωρὶς δὲ τῶν χρημάτων τούτων στρατιώτας ἀπε-
δείκνυεν ὑπάρχειν τῇ πόλει χωρὶς συμμάχων καὶ
τῶν ἐν τοῖς φρουρίοις ὄντων ὁπλίτας μὲν μυρίους
καὶ δισχιλίους, τοὺς δ' ἐν τοῖς φρουρίοις ὄντας καὶ
τοὺς μετοίκους ὑπάρχειν πλείους τῶν μυρίων ἑπτα-
κισχιλίων, τριήρεις τε τὰς παρούσας τριακοσίας.*
5 *τοὺς δὲ Λακεδαιμονίους χρημάτων τε σπανίζειν ἀπε-
δείκνυε καὶ ταῖς ναυτικαῖς δυνάμεσι πολὺ λείπεσθαι
τῶν Ἀθηναίων. ταῦτα διελθὼν καὶ παρορμήσας
τοὺς πολίτας εἰς τὸν πόλεμον, ἔπεισε τὸν δῆμον μὴ
προσέχειν τοῖς Λακεδαιμονίοις. ταῦτα δὲ ῥᾳδίως
συνετέλεσε διὰ τὴν δεινότητα τοῦ λόγου, δι' ἣν*
6 *αἰτίαν ὠνομάσθη Ὀλύμπιος. μέμνηται δὲ τούτων
καὶ Ἀριστοφάνης ὁ τῆς ἀρχαίας κωμῳδίας ποιητής,
γεγονὼς κατὰ τὴν τοῦ Περικλέους ἡλικίαν, ἐν τοῖσδε
τοῖς τετραμέτροις,*

*ὦ λιπερνῆτες γεωργοί, τἀμά τις ξυνιέτω
ῥήματ', εἰ βούλεσθ' ἀκοῦσαι τήνδ' ὅπως ἀπώλετο.*

3 *ἀναγκαῖα* cod., corr. Wess. *καταλάβῃ* P 4 *τῶν θεῶν* PL, *τὴν θεὸν* cet. 8 *ὑπεδείκνυεν* cod., corr. Dind. 21 *τοῖσδε τοῖς* A, *δὲ τοῖς* cet. 22 *τετραμέτροις* Canterus et Rhod., *γεγραμμένοις* (*ἣν τάδε* add. P) cod. 23 *λιπερνῆτες*] *λιπερνήτεσι* P, *λιπερνῆτες ἢ* AL, *πένητες καὶ* cet. (*σοφώτατοι* Aristoph. *εἰρ.* 603) *τἀμὰ δὴ ξυνίετε* Aristoph. 24 *ῥήματα εἰ βούλεσθε* cod.

505 πρῶτα μὲν γὰρ αὐτῆς ἦρχε Φειδίας πράξας κακῶς,
εἶτα Περικλέης φοβηθεὶς μὴ μετάσχῃ τῆς τύχης,
ἐμβαλὼν σπινθῆρα μικρὸν Μεγαρικοῦ ψηφίσματος
ἐξεφύσησεν τοσοῦτον πόλεμον ὥστε τῷ καπνῷ
πάντας Ἕλληνας δακρῦσαι, τούς τ' ἐκεῖ τούς τ' ἐνθάδε·

καὶ πάλιν ἐν ἄλλοις [Εὔπολις ὁ ποιητής]

Περικλέης οὑλύμπιος
ἤστραπτεν, ἐβρόντα, συνεκύκα τὴν Ἑλλάδα.

Εὔπολις δ' ὁ ποιητής

Πειθώ τις ἐπεκάθιζεν ἐπὶ τοῖς χείλεσιν·
οὕτως ἐκήλει καὶ μόνος τῶν ῥητόρων
τὸ κέντρον ἐγκατέλειπε τοῖς ἀκροωμένοις.

Αἰτίαι μὲν οὖν τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου 41 τοιαῦταί τινες ὑπῆρξαν, ὡς Ἔφορος ἀνέγραψε. τῶν δ' ἡγουμένων πόλεων τοῦτον τὸν τρόπον εἰς πόλεμον ἐμπεσουσῶν, Λακεδαιμόνιοι μὲν μετὰ τῶν Πελοποννησίων συνεδρεύσαντες ἐψηφίσαντο πολεμεῖν τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ πρὸς τὸν Περσῶν βασιλέα πρεσβεύσαντες παρεκάλουν συμμαχεῖν αὐτοῖς, καὶ τοὺς κατὰ τὴν Σικελίαν καὶ Ἰταλίαν συμμάχους διαπρεσβευσάμενοι διακοσίαις τριήρεσιν ἔπεισαν βοηθεῖν, αὐτοὶ δὲ μετὰ τῶν Πελοποννησίων τὰς πεζὰς δυνά- 2 μεις διατάξαντες καὶ τἄλλα τὰ πρὸς τὸν πόλεμον ἡτοιμασμένοι πρῶτοι τοῦ πολέμου κατήρξαντο. κατὰ γὰρ τὴν Βοιωτίαν ἡ τῶν Πλαταιέων πόλις αὐτόνομος ἦν καὶ συμμαχίαν εἶχε πρὸς Ἀθηναίους. ἐν 3

7 Εὔπολις ὁ ποιητής delenda; cf. Cic. ad Attic. XII 6, 3 et orat. 29 (Arist. Ach. 530) 8 ὀλύμπιος P 10 Εὔπολις δὲ ὁ ποιητής add. Wess. 12 οὗτος P 13 τὸ] τὸν P

ταύτῃ τῶν πολιτῶν τινες καταλῦσαι τὴν αὐτονομίαν βουλόμενοι διελέχθησαν τοῖς Βοιωτοῖς, ἐπαγγελλόμενοι τὴν πόλιν ὑπὸ τὴν τῶν Θηβαίων τάξειν συντέλειαν καὶ παραδώσειν αὐτοῖς τὰς Πλαταιάς, ἐὰν
4 αὐτοὶ στρατιώτας πέμψωσι τοὺς βοηθοῦντας. διὸ καὶ τῶν Βοιωτῶν ἀποστειλάντων στρατιώτας ἐπιλέκτους τριακοσίους νυκτός, οἱ προδόται τούτους παρεισαγαγόντες ἐντὸς τῶν τειχῶν κυρίους τῆς πό-
5 λεως ἐποίησαν. οἱ δὲ Πλαταιεῖς βουλόμενοι τὴν πρὸς Ἀθηναίους συμμαχίαν διαφυλάττειν, τὸ μὲν πρῶτον ὑπολαβόντες πανδημεὶ τοὺς Θηβαίους παρεῖναι, διεπρεσβεύσαντο πρὸς τοὺς κατειληφότας τὴν πόλιν καὶ παρεκάλουν συνθέσθαι σπονδάς· ὡς δ' ἡ νὺξ παρῆλθε, κατανοήσαντες ὀλίγους ὄντας, συνε- 506
στράφησαν καὶ περὶ τῆς ἐλευθερίας ἐκθύμως ἠγω-
6 νίζοντο. γενομένης δὲ τῆς μάχης ἐν ταῖς ὁδοῖς, τὸ μὲν πρῶτον οἱ Θηβαῖοι διὰ τὰς ἀρετὰς προεῖχον καὶ πολλοὺς τῶν ἀνθισταμένων ἀνῄρουν· τῶν δ' οἰκετῶν καὶ τῶν παίδων ἀπὸ τῶν οἰκιῶν βαλλόντων τὰς κεραμῖδας καὶ κατατιτρωσκόντων τοὺς Θηβαίους ἐτράπησαν· καὶ τινὲς μὲν αὐτῶν ἐκπεσόντες ἐκ τῆς πόλεως διεσώθησαν, τινὲς δὲ εἰς οἰκίαν τινὰ καταφυγόντες ἠναγκάσθησαν παραδοῦναι σφᾶς αὐ-
7 τούς. οἱ δὲ Θηβαῖοι παρὰ τῶν ἐκ τῆς μάχης διασωθέντων πυθόμενοι τὰ συμβεβηκότα, παραχρῆμα πανδημεὶ κατὰ σπουδὴν ὥρμησαν. διὰ δὲ τὸ παράδοξον ἀνετοίμων ὄντων τῶν κατὰ τὴν χώραν, πολλοὶ

3 τάξειν] κατάξειν Reiske, ἄξειν Cobet 5 αὐτοὶ] αὐτοῖς P 8 παρεισαγαγόντες PAJK, παρεισάγοντες cet. 16 γενομένης — ὁδοῖς om. L 26 πανδημεὶ om. FJK

μὲν ἀνῃρέθησαν, οὐκ ὀλίγοι δὲ ζῶντες συνελήφθη-
σαν, ἅπασα δ' ἡ χώρα ταραχῆς καὶ διαρπαγῆς ἔγεμεν.

Οἱ δὲ Πλαταιεῖς διαπρεσβευσάμενοι πρὸς τοὺς 42
Θηβαίους ἠξίουν ἀπελθεῖν ἐκ τῆς χώρας αὐτῶν καὶ
ἀπολαβεῖν τοὺς αἰχμαλώτους. διὸ καὶ τῆς συνθέ-
σεως ταύτης γεγενημένης οἱ μὲν Θηβαῖοι τοὺς αἰχ-
μαλώτους ἀπολαβόντες καὶ τὴν λείαν ἀποδόντες εἰς
τὰς Θήβας ἀπηλλάγησαν, οἱ δὲ Πλαταιεῖς πρὸς μὲν
Ἀθηναίους ἔπεμψαν πρέσβεις περὶ βοηθείας, αὐτοὶ
δὲ τὰ πλεῖστα ἐκόμισαν εἰς τὴν πόλιν. οἱ δὲ Ἀθη- 2
ναῖοι πυθόμενοι τὰ περὶ τὰς Πλαταιάς, παραχρῆμα
ἐξέπεμψαν τοὺς ἱκανοὺς στρατιώτας· οὗτοι δὲ κατὰ
σπουδὴν παραγενόμενοι, καὶ μὴ φθάσαντες τοὺς
Θηβαίους, τὰ λοιπὰ τῶν ἀπὸ τῆς χώρας κατεκόμισαν
εἰς τὴν πόλιν, καὶ τέκνα καὶ γυναῖκας καὶ τὸν
ὄχλον ἀθροίσαντες ἐξαπέστειλαν εἰς τὰς Ἀθήνας.
οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι κρίναντες καταλελύσθαι τὰς 3
σπονδὰς ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, δύναμιν ἀξιόλογον
ἤθροισαν ἔκ τε τῆς Λακεδαίμονος καὶ παρὰ τῶν
ἄλλων Πελοποννησίων. συνεμάχουν δὲ τότε Λακε- 4
δαιμονίοις Πελοποννήσιοι μὲν πάντες πλὴν Ἀργείων·
οὗτοι δ' ἡσυχίαν εἶχον· τῶν δ' ἐκτὸς τῆς Πελοπον-
νήσου Μεγαρεῖς, Ἀμβρακιῶται, Λευκάδιοι, Φωκεῖς,
Βοιωτοί, Λοκροὶ τῶν μὲν πρὸς Εὔβοιαν ἐστραμμέ-
νων οἱ πλείους, τῶν δ' ἄλλων Ἀμφισσεῖς. τοῖς δ' 5
Ἀθηναίοις συνεμάχουν οἱ τὴν παράλιον τῆς Ἀσίας
οἰκοῦντες Κᾶρες καὶ Δωριεῖς καὶ Ἴωνες καὶ Ἑλλησ-

12 οὗτοι] οὗτοι P 13 μὴ del. Reiske et Wurm 16 ἀθροίσαντες PAFJ, συναθροίσαντες cet. 19 παρὰ PAL, om. cet. (c. 67, 1 68, 4) 20 τότε] τοῖς Wurm 24 εὔοιαν P

*πόντιοι καὶ νησιῶται πάντες πλὴν τῶν ἐν Μήλῳ καὶ Θήρᾳ κατοικούντων, ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἐπὶ Θρᾴκης πλὴν Χαλκιδέων καὶ Ποτιδαιατῶν· πρὸς δὲ τούτοις Μεσσήνιοι μὲν οἱ τὴν Ναύπακτον οἰκοῦντες καὶ Κερκυραῖοι * * αἱ δ' ἄλλαι πᾶσαι πεζοὺς στρατιώτας ἐξέπεμπον. σύμμαχοι μὲν οὖν ἀμφοτέροις*
6 *ὑπῆρχον οἱ προειρημένοι. Λακεδαιμόνιοι δὲ δύναμιν ἀξιόλογον προχειρισάμενοι τὴν ἡγεμονίαν ἔδωκαν Ἀρχιδάμῳ τῷ βασιλεῖ. οὗτος δὲ μετὰ τῆς δυνάμεως ἐνέβαλεν εἰς τὴν Ἀττικήν, τοῖς δὲ φρουρίοις* 507 *προσβολὰς ἐποιεῖτο καὶ τῆς χώρας πολλὴν ἐδῄωσε. τῶν δ' Ἀθηναίων παροξυνομένων διὰ τὴν τῆς χώρας καταδρομήν, καὶ βουλομένων παρατάξασθαι τοῖς πολεμίοις, Περικλῆς στρατηγὸς ὢν καὶ τὴν ὅλην ἡγεμονίαν ἔχων παρεκάλει τοὺς νέους ἡσυχίαν ἔχειν, ἐπαγγελλόμενος ἄνευ κινδύνων ἐκβαλεῖν τοὺς Λακε-*
7 *δαιμονίους ἐκ τῆς Ἀττικῆς. πληρώσας οὖν ἑκατὸν τριήρεις καὶ δύναμιν ἀξιόλογον εἰς τὰς ναῦς ἐνθέμενος, καὶ στρατηγὸν ἐπιστήσας Καρκίνον καὶ ἑτέρους τινάς, ἐξέπεμψεν εἰς τὴν Πελοπόννησον. οὗτοι δὲ πολλὴν τῆς παραθαλαττίου χώρας πορθήσαντες καί τινα τῶν φρουρίων ἑλόντες κατεπλήξαντο τοὺς Λακεδαιμονίους· διὸ καὶ τὴν ἐκ τῆς Ἀττικῆς δύναμιν ταχέως μεταπεμψάμενοι πολλὴν ἀσφάλειαν τοῖς*
8 *πολεμίοις παρείχοντο. τούτῳ δὲ τῷ τρόπῳ τῆς Ἀττικῆς ἐλευθερωθείσης, ὁ μὲν Περικλῆς ἀποδοχῆς*

1 *Μήλῳ*] *κύκλῳ* A 2 *Θρᾴκην* cod., corr. Rhod. 4 *μεσήνιοι* P *τὴν* Dind., *τὸν* cod. 5 *Κορκυραῖοι* P] *τούτων ναυτικὸν παρείχοντο Χῖοι, Λέσβιοι, Κερκυραῖοι* ex Thuc. II 9, 6 suppl. Wess. 19 *Καρκῖνον* cod. 22 *τινες* P (c. 50, 7) *κατεπτήξαντο* v. 25 *πολεμίοις* Hermann, *Πελοποννησίοις* cod.

ἐτύγχανε παρὰ τοῖς πολίταις, ὡς δυνάμενος στρατηγεῖν καὶ τοῖς Λακεδαιμονίοις διαπολεμεῖν.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀπολλοδώρου Ῥω- **43**
μαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Μάρκον Γεγάνιον καὶ Λούκιον Σέργιον. ἐπὶ δὲ τούτων ὁ τῶν Ἀθηναίων στρατηγὸς οὐ διέλιπε τὴν μὲν χώραν τῶν Πελοποννησίων λεηλατῶν καὶ καταφθείρων, τὰ δὲ φρούρια πολιορκῶν· προσγενομένων δὲ αὐτῷ πεντήκοντα τριήρων ἐκ τῆς Κερκύρας, πολὺ μᾶλλον ἐπόρθει τὴν Πελοποννησίων χώραν, καὶ μάλιστα τῆς παραθαλαττίου τὴν καλουμένην Ἀκτὴν ἐδῄου καὶ τὰς ἐπαύλεις ἐνεπύριζε. μετὰ δὲ ταῦτα πλεύσας ἐπὶ 2
Μεθώνην τῆς Λακωνικῆς, τήν τε χώραν κατέσυρε καὶ τῇ πόλει προσβολὰς ἐποιεῖτο. ἔνθα δὴ Βρασίδας ὁ Σπαρτιάτης, νέος μὲν ὢν τὴν ἡλικίαν, ἀλκῇ δὲ καὶ ἀνδρείᾳ διαφέρων, ὁρῶν τὴν Μεθώνην κινδυνεύουσαν ἐκ βίας ἁλῶναι, παραλαβών τινας τῶν Σπαρτιατῶν διὰ μέσου τῶν πολεμίων ἐσκεδασμένων ἐτόλμησε διεκπερᾶσαι, καὶ πολλοὺς ἀνελὼν παρεισέπεσεν εἰς τὸ χωρίον. γενομένης δὲ πολιορκίας, καὶ 3
τοῦ Βρασίδου λαμπρότατα κινδυνεύσαντος, Ἀθηναῖοι μὲν οὐ δυνάμενοι τὸ χωρίον ἑλεῖν ἀπεχώρησαν πρὸς τὰς ναῦς, Βρασίδας δὲ διασεσωκὼς τὴν Μεθώνην διὰ τῆς ἰδίας ἀρετῆς καὶ ἀνδρείας ἀποδοχῆς ἔτυχε παρὰ τοῖς Σπαρτιάταις. διὰ δὲ τὴν ἀνδραγαθίαν ταύτην φρονηματισθείς, πολλάκις ἐν τοῖς ὕστερον

1 *στρατηγεῖν καὶ*] *στρατηγήματι* Wurm; *καταστρατηγεῖν καὶ τοὺς Λ. καὶ δ.* Bezzel 2 *τοὺς Λακεδαιμονίους καταπολεμεῖν* L 4 *Μεγάνιον* AK 6 *διέλειπε* A 7 *δὲ* Eich., *τε* cod. 9 *Κορκύρας* P 18 *μέσων* malim, cf. XVII 28, 3 22 *ἑλεῖν* P, *ἀνελεῖν* v.

χρόνοις παραβόλως ἀγωνιζόμενος μεγάλην δόξαν
4 ἀνδρείας ἀπηνέγκατο. Ἀθηναῖοι δὲ περιπλεύσαντες εἰς τὴν Ἠλείαν τήν τε χώραν ἐπόρθουν καὶ Φειὰν χωρίον Ἠλείων ἐπολιόρκουν. ἐκβοηθησάντων δὲ τῶν Ἠλείων, μάχῃ τε ἐνίκησαν καὶ πολλοὺς ἀποκτείναντες τῶν πολεμίων εἷλον τὰς Φειὰς κατὰ κράτος.
5 μετὰ δὲ ταῦτα τῶν Ἠλείων πανδημεὶ παραταξαμένων ἀπεκρούσθησαν εἰς τὰς ναῦς· εἶτ' ἀποπλεύσαντες εἰς τὴν Κεφαλληνίαν, καὶ τοὺς ταύτην κατοι- 508
κοῦντας εἰς τὴν συμμαχίαν προσαγαγόμενοι, τὸν εἰς
44 τὰς Ἀθήνας πλοῦν ἐποιήσαντο. μετὰ δὲ ταῦτα Ἀθηναῖοι στρατηγὸν προχειρισάμενοι Κλεόπομπον ἐξαπέστειλαν μετὰ νεῶν τριάκοντα, προστάξαντες τήν τε Εὔβοιαν παραφυλάττειν καὶ Λοκροῖς πολεμεῖν. ὁ δ' ἐκπλεύσας τήν τε παραθαλάττιον τῆς Λοκρίδος ἐδῄωσε καὶ πόλιν Θρόνιον ἐξεπολιόρκησε, τοῖς δ' ἀντιταξαμένοις τῶν Λοκρῶν συνάψας μάχην ἐνίκησε περὶ πόλιν Ἀλόπην. ἔπειτα τὴν προκειμένην τῆς Λοκρίδος νῆσον, ὀνομαζομένην Ἀταλάντην, ἐπιτείχισμα τῆς Λοκρίδος κατεσκεύασε, πολεμῶν πρὸς
2 τοὺς ἐγχωρίους. Ἀθηναῖοι δ' ἐγκαλοῦντες Αἰγινήταις ὡς συνηργηκόσι Λακεδαιμονίοις ἀνέστησαν αὐτοὺς ἐκ τῆς πόλεως, ἐκ δὲ τῶν πολιτῶν οἰκήτορας ἐκπέμψαντες κατεκληρούχησαν τήν τε Αἴγιναν καὶ τὴν
3 χώραν. Λακεδαιμόνιοι δὲ τοῖς ἐκπεπτωκόσιν Αἰγινήταις ἔδωκαν οἰκεῖν τὰς καλουμένας Θυρέας διὰ

3 Φείαν Palmerius (ex Thuc. II 25, 3), φερὰν P, φερίαν v. 6 Φείας Palm., φερὰς cod. 9 Κεφαληνίαν v. 14 ἔνοιαν P[1] 18 ἀλύπην P 19 ὀνομαζομένην] δ' add. Reiske 26 Θουραίας PHL, Θυραίας cet.

τὸ καὶ τοὺς Ἀθηναίους δεδωκέναι τοῖς ἐκ Μεσσή-
νης ἐκβληθεῖσι κατοικεῖν Ναύπακτον. Ἀθηναῖοι δὲ
Περικλέα μετὰ δυνάμεως ἐξέπεμψαν πολεμήσοντα
τοῖς Μεγαρεῦσιν. οὗτος δὲ πορθήσας τὴν χώραν
καὶ τὰς κτήσεις αὐτῶν λυμηνάμενος μετὰ πολλῆς
ὠφελείας ἐπανῆλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας. Λακεδαιμόνιοι 45
δὲ μετὰ Πελοποννησίων καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων
ἐνέβαλον εἰς τὴν Ἀττικὴν τὸ δεύτερον. ἐπιπορευό-
μενοι δὲ τὴν χώραν ἐδενδροτόμουν καὶ τὰς ἐπαύλεις
ἐνεπύριζον, καὶ πᾶσαν σχεδὸν τὴν γῆν ἐλυμήναντο
πλὴν τῆς καλουμένης Τετραπόλεως· ταύτης δ' ἀπέ-
σχοντο διὰ τὸ τοὺς προγόνους αὐτῶν ἐνταῦθα κατῳ-
κηκέναι καὶ τὸν Εὐρυσθέα νενικηκέναι τὴν ὁρμὴν
ἐκ ταύτης ποιησαμένους· δίκαιον γὰρ ἡγοῦντο τοῖς
εὐηργετηκόσι τοὺς προγόνους, παρὰ τῶν ἐκγόνων
τὰς προσηκούσας εὐεργεσίας ἀπολαμβάνειν. οἱ δ' 2
Ἀθηναῖοι παρατάξασθαι μὲν οὐκ ἐτόλμων, συνεχό-
μενοι δ' ἐντὸς τῶν τειχῶν ἐνέπεσον εἰς λοιμικὴν
περίστασιν· πολλοῦ γὰρ πλήθους καὶ παντοδαποῦ
συνερρυηκότος εἰς τὴν πόλιν διὰ τὴν στενοχωρίαν
εὐλόγως εἰς νόσους ἐνέπιπτον, ἕλκοντες ἀέρα διε-
φθαρμένον. διόπερ οὐ δυνάμενοι τοὺς πολεμίους 3
ἐκβαλεῖν ἐκ τῆς χώρας, πάλιν ναῦς πολλὰς ἐξέπεμ-
509 πον εἰς Πελοπόννησον στρατηγὸν ἐπιστήσαντες Περι-
κλέα. οὗτος δὲ πολλὴν χώραν τῆς παραθαλαττίου
δῃώσας καί τινας πόλεις πορθήσας, ἐποίησεν ἀπελ-
θεῖν ἐκ τῆς Ἀττικῆς τοὺς Λακεδαιμονίους. μετὰ δὲ 4

14 τοὺς εὐηργετηκότας Wess. 17 ἐτόλμαν P 20 στεινοχωρίαν P 21 ἐνέπεσον L, ἔπιπτον cet. 25 τῆς PAJL, τὴν τῆς cet. παραθαλαττίας v.

ταῦθ᾽ οἱ Ἀθηναῖοι, τῆς μὲν χώρας δεδενδροκοπημένης, τῆς δὲ νόσου πολλοὺς διαφθειρούσης, ἐν ἀθυμίᾳ καθειστήκεσαν, καὶ τὸν Περικλέα νομίζοντες αἴτιον αὐτοῖς γεγονέναι τοῦ πολέμου δι᾽ ὀργῆς εἶχον. διόπερ ἀποστήσαντες αὐτὸν τῆς στρατηγίας, καὶ μικράς τινας ἀφορμὰς ἐγκλημάτων λαβόντες, ἐζη-
5 μίωσαν αὐτὸν ὀγδοήκοντα ταλάντοις. μετὰ δὲ ταῦτα πρεσβείας ἀποστείλαντες Λακεδαιμονίοις ἠξίουν καταλύσασθαι τὸν πόλεμον· ὡς δὲ οὐδεὶς αὐτοῖς προσεῖχεν, ἠναγκάζοντο πάλιν τὸν Περικλέα στρατηγὸν αἱρεῖσθαι. ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτόν.

46 Ἐπ᾽ ἄρχοντος δ᾽ Ἀθήνησιν Ἐπαμεινονος Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Λεύκιον Παπίριον καὶ Αὖλον Κορνήλιον Μακερῖνον. ἐπὶ δὲ τούτων ἐν μὲν ταῖς Ἀθήναις Περικλῆς ὁ στρατηγὸς ἐτελεύτησεν, ἀνὴρ γένει καὶ πλούτῳ, πρὸς δὲ τούτοις δεινότητι λόγου καὶ στρατηγίᾳ πολὺ προέχων τῶν
2 πολιτῶν. ὁ δὲ δῆμος φιλοτιμούμενος κατὰ κράτος ἑλεῖν τὴν Ποτίδαιαν, ἐξαπέστειλεν Ἅγνωνα στρατηγὸν ἔχοντα τὴν δύναμιν ἣν πρότερον εἶχε Περικλῆς. οὗτος δὲ μετὰ παντὸς τοῦ στόλου καταπλεύσας εἰς τὴν Ποτίδαιαν παρεσκευάσατο τὰ πρὸς τὴν πολιορκίαν· μηχανάς τε γὰρ παντοδαπὰς παρεσκεύασε πολιορκητικὰς καὶ ὅπλων καὶ βελῶν πλῆθος, ἔτι δὲ σίτου δαψίλειαν ἱκανὴν πάσῃ τῇ δυνάμει.

1 δενδροκοπημένης v. 2 διαφθειράσης Reiske 13 Ἐπαμείνωνος Palmerius, Ἐπαμινώνδου cod. 14 Παπείριον PA, Παπύριον cet. καὶ om. P 20 ἄγνωνα P 23 παρεσκευάσαντο P 24 παρεσκεύασεν PAFJK, παρεσκευάσατο cet.; f. κατεσκεύασε 26 δαψηλείαν· καὶ ἱκανήν P

προσβολὰς δὲ ποιούμενος συνεχεῖς καθ' ἑκάστην
ἡμέραν διέτριβε πολὺν χρόνον, οὐ δυνάμενος ἑλεῖν
τὴν πόλιν. οἱ μὲν γὰρ πολιορκούμενοι διὰ τὸν ἐκ 3
τῆς ἁλώσεως φόβον ἐρρωμένως ἠμύνοντο καὶ ταῖς
ὑπεροχαῖς τῶν τειχῶν πεποιθότες ἐπλεονέκτουν, ἡ
δ' ἐκ τοῦ λοιμοῦ νόσος τοὺς πολιορκοῦντας συνέ-
χουσα πολλοὺς ἀνῄρει, καὶ τὸ στρατόπεδον ἀθυμία
κατεῖχεν. ὁ δ' Ἅγνων εἰδὼς τοὺς Ἀθηναίους δεδα- 4
πανηκότας εἰς τὴν πολιορκίαν πλείω τῶν χιλίων
ταλάντων καὶ χαλεπῶς διακειμένους πρὸς τοὺς
Ποτιδαιάτας διὰ τὸ πρώτους ἀποστῆναι πρὸς τοὺς
510 Λακεδαιμονίους, ἐφοβεῖτο λῦσαι τὴν πολιορκίαν·
διόπερ ἠναγκάζετο διακαρτερεῖν καὶ τοὺς στρατιώ-
τας ἀναγκάζειν παρὰ δύναμιν βίαν προσάγειν τῇ
πόλει. ἐπεὶ δὲ τῶν πολιτῶν πολλοὶ διεφθείροντο 5
κατὰ τὰς προσβολὰς καὶ κατὰ τὴν ἐκ τοῦ λοιμοῦ
νόσον, ἀπολιπὼν μέρος τῆς δυνάμεως ἐπὶ τῆς πο-
λιορκίας ἀπέπλευσεν εἰς τὰς Ἀθήνας, ἀποβεβληκὼς
τῶν στρατιωτῶν πλείους τῶν χιλίων. ἀπελθόντων 6
δὲ τούτων οἱ Ποτιδαιᾶται, τοῦ τε σίτου παντελῶς
ἐκλιπόντος καὶ τῶν κατὰ τὴν πόλιν ἀθυμούντων,
ἐπεκηρυκεύσαντο πρὸς τοὺς πολιορκοῦντας περὶ δια-
λύσεως. ἀσμένως δὲ κἀκείνων προσδεξαμένων δια-
λύσεις ἐποιήσαντο τοιαύτας, ἀπελθεῖν ἐκ τῆς πόλεως
ἅπαντας τοὺς Ποτιδαιάτας, ἄλλο μὲν μηθὲν λαβόν-
τας, ἔχοντας δὲ τοὺς μὲν ἄνδρας ἱμάτιον ἕν, τὰς
δὲ γυναῖκας δύο. γενομένων δὲ τούτων τῶν σπον- 7

6 ἡ δ' ἐκ τοῦ λοιμοῦ νόσος*] τοὺς ἐκ λιμένος, ἡ δὲ νόσος libri (v. 16) 8 ἅγνων P 16 τὰς om. P 19 πλείω PL 21 ἐκλείποντος PF²L 25 ἄλλο μὲν] ἀλλ' ὅμως P

*δῶν οἱ μὲν Ποτιδαιᾶται πάντες μετὰ γυναικῶν καὶ
τέκνων ἐξέλιπον τὴν πατρίδα κατὰ τὰς συνθήκας,
καὶ παρελθόντες εἰς τοὺς ἐπὶ Θρᾴκης Χαλκιδεῖς
παρ' αὐτοῖς κατῴκησαν· οἱ δ' Ἀθηναῖοι τῶν πολιτῶν
εἰς χιλίους οἰκήτορας ἐξέπεμψαν εἰς τὴν Ποτίδαιαν,
καὶ τήν τε πόλιν καὶ τὴν χώραν κατεκληρούχησαν.*

47 *Ἀθηναῖοι δὲ Φορμίωνα στρατηγὸν προχειρισά-
μενοι μετὰ εἴκοσι τριήρων ἐξαπέστειλαν. οὗτος δὲ
περιπλεύσας τὴν Πελοπόννησον εἰς Ναύπακτον κα-
τῆρε, καὶ θαλαττοκρατῶν τοῦ Κρισαίου κόλπου
διεκώλυσε ταύτῃ πλεῖν τοὺς Λακεδαιμονίους. Λα-
κεδαιμόνιοι δὲ δύναμιν ἀξιόλογον ἐξέπεμψαν μετ'
Ἀρχιδάμου τοῦ βασιλέως· οὗτος δὲ παρελθὼν τῆς
Βοιωτίας εἰς Πλαταιὰς ἐστρατοπέδευσε. μελλόντων
δ' αὐτῶν δῃοῦν τὴν χώραν, καὶ παρακαλούντων
τοὺς Πλαταιεῖς ἀποστῆναι τῶν Ἀθηναίων, ὡς οὐ
προσεῖχον αὐτοῖς, ἐπόρθησε τὴν χώραν καὶ τὰς*
2 *κατ' αὐτὴν κτήσεις ἐλυμήνατο. μετὰ δὲ ταῦτα τὴν
πόλιν περιτειχίσας ἤλπιζε τῇ σπάνει τῶν ἀναγκαίων
καταπονήσειν τοὺς Πλαταιεῖς· οὐδὲν δ' ἧττον καὶ
μηχανὰς προσάγοντες καὶ διὰ τούτων σαλεύοντες
τὰ τείχη καὶ προσβολὰς ἀδιαλείπτως ποιούμενοι διε-
τέλουν. ἐπεὶ δὲ οὐδὲ διὰ τῶν προσβολῶν ἠδύναντο
χειρώσασθαι τὴν πόλιν, ἀπολιπόντες τὴν ἱκανὴν*
3 *φυλακὴν ἐπανῆλθον εἰς Πελοπόννησον. Ἀθηναῖοι
δὲ στρατηγοὺς καταστήσαντες Ξενοφῶντα καὶ Φα-*

2 *ἐξέλειπον* P 14 *ἐστρατοπέδευσε* Dind., *ἐστράτευσε* cod. 18 *κατ' αὐτὴν* P, *κατὰ ταύτην* v. 22 *ἀδιαλίπτως* P 23 *οὐδὲ διὰ τῶν*] *οὐ διὰ τῶν* P^1, *οὐδ' ἐπὶ τῶν* P^2AL 24 *ἀπολειπόντες* P

νόμαχον ἀπέστειλαν ἐπὶ Θρᾴκην μετὰ στρατιωτῶν
χιλίων. οὗτοι δὲ παραγενηθέντες εἰς Σπάρτωλον
τῆς Βοττικῆς ἔτεμον τὴν χώραν, καὶ τὸν σῖτον ἐν
χλόῃ διέφθειραν. προσβοηθησάντων δὲ τοῖς Βοτ-
τιαίοις Ὀλυνθίων, ἡττήθησαν ὑπὸ τούτων μάχῃ·
ἀνῃρέθησαν δὲ τῶν Ἀθηναίων οἵ τε στρατηγοὶ καὶ
τῶν στρατιωτῶν οἱ πλείους. ἅμα δὲ τούτοις πρατ- 4
τομένοις Λακεδαιμόνιοι πεισθέντες ὑπὸ Ἀμβρακιω-
τῶν ἐστράτευσαν εἰς Ἀκαρνανίαν. ἡγούμενος δὲ
511 τούτων Κνῆμος εἶχε στρατιώτας πεζοὺς χιλίους καὶ
ναῦς ὀλίγας· προσλαβόμενος δὲ καὶ παρὰ τῶν συμ-
μάχων στρατιώτας τοὺς ἱκανοὺς ἧκεν εἰς τὴν Ἀκαρ-
νανίαν καὶ κατεστρατοπέδευσε πλησίον πόλεως τῆς
ὀνομαζομένης Στράτου. οἱ δὲ Ἀκαρνᾶνες συστρα- 5
φέντες καὶ τοῖς πολεμίοις ἐνεδρεύσαντες πολλοὺς
ἀπέκτειναν, καὶ συνηνάγκασαν τὸν Κνῆμον ἀπαγα-
γεῖν τὴν δύναμιν εἰς τοὺς ὀνομαζομένους Οἰνιάδας.

Περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους Φορμίων ὁ τῶν 48
Ἀθηναίων στρατηγὸς ἔχων εἴκοσι τριήρεις περιέτυχε
ναυσὶ Λακεδαιμονίων ἑπτὰ πρὸς ταῖς τετταράκοντα.
ναυμαχήσας δὲ πρὸς ταύτας τήν τε στρατηγίδα ναῦν
τῶν πολεμίων κατέδυσε καὶ τῶν ἄλλων πολλὰς
ἄπλους ἐποίησε, δώδεκα δὲ αὐτάνδρους εἷλε, τὰς δὲ
λοιπὰς μέχρι τῆς γῆς κατεδίωξεν. οἱ δὲ Λακεδαι-
μόνιοι παρ' ἐλπίδας ἡττηθέντες ταῖς ὑπολειφθείσαις
ναυσὶν ἔφυγον εἰς Πάτρας τῆς Ἀχαΐας. αὕτη μὲν

2 Σπάρτωλον Palmerius (Thuc. II 79, 2), Πάκτωλον cod. 3 ἔτεμνον A 4 βοττικαίοις P 6 τῶν Ἀθηναίων om. FJK 11 καὶ] τῶν add. P 12 τοὺς PA, om. cet. 15 τοὺς πολεμίους v. (XIX 68, 5 69, 1) 20 σαράκοντα P

οὖν ἡ ναυμαχία συνέστη περὶ τὸ Ῥίον καλούμενον.
οἱ δ' Ἀθηναῖοι τρόπαιον στήσαντες καὶ τῷ Ποσει-
δῶνι περὶ τὸν Ἰσθμὸν ναῦν καθιερώσαντες ἀπέπλευ-
2 σαν εἰς πόλιν συμμαχίδα Ναύπακτον. Λακεδαιμό-
νιοι δ' ἑτέρας ναῦς ἐξέπεμψαν εἰς τὰς Πάτρας.
αὗται δὲ προσλαβόμεναι τὰς ἐκ τῆς ναυμαχίας περι-
λελειμμένας τριήρεις ἠθροίσθησαν εἰς τὸ Ῥίον· εἰς
τὸν αὐτὸν δὲ τόπον καὶ τὸ πεζὸν στρατόπεδον τῶν
Πελοποννησίων κατήντησε καὶ πλησίον τοῦ στόλου
3 κατεστρατοπέδευσε. Φορμίων δὲ τῇ προγεγενημένῃ
νίκῃ φρονηματισθεὶς ἐτόλμησεν ἐπιθέσθαι ταῖς πο-
λεμίαις ναυσὶν οὔσαις πολλαπλασίαις· καί τινας
αὐτῶν καταδύσας καὶ τῶν ἰδίων ἀποβαλὼν ἀμφίδο-
ξον ἔσχε τὴν νίκην. μετὰ δὲ ταῦτα Ἀθηναίων ἀπο-
στειλάντων εἴκοσι τριήρεις, οἱ Λακεδαιμόνιοι φοβη-
θέντες ἀπέπλευσαν εἰς τὴν Κόρινθον, οὐ τολμῶντες
ναυμαχεῖν. ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ τοῦτον
τὸν ἐνιαυτόν.

49 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Διοτίμου Ῥωμαῖοι μὲν
ὑπάτους κατέστησαν Γάιον Ἰούλιον καὶ Πρόκλον
Οὐεργίνιον Τρίκοστον, Ἠλεῖοι δ' ἤγαγον ὀλυμπιάδα
ὀγδόην πρὸς ταῖς ὀγδοήκοντα, καθ' ἣν ἐνίκα στά-
2 διον Σύμμαχος Μεσσήνιος ἀπὸ Σικελίας. ἐπὶ δὲ
τούτων Κνῆμος ὁ τῶν Λακεδαιμονίων ναύαρχος ἐν
τῇ Κορίνθῳ διατρίβων ἔκρινε τὸν Πειραιᾶ καταλα-
βέσθαι. ἐπυνθάνετο γὰρ μήτε ναῦς ἐν αὐτῷ κα-

1 ἡ add. Dind. 3 περὶ] τῷ περὶ Wurm 5 ἑτέρους P 11 πολεμικαῖς cod., corr. Dind. 20 ὑπάτους κατέστησαν PA, κατέστησαν ὑπάτους cet. 21 Οὐεργήνιον AF ἤγαγον P, ἦγον v. 23 μεσήνιος P

θειλκυσμένας ὑπάρχειν μήτε στρατιώτας εἶναι τε-
ταγμένους ἐπὶ τῆς φυλακῆς· τοὺς γὰρ Ἀθηναίους
ἀμελῶς ἔχειν περὶ τῆς τούτου φυλακῆς διὰ τὸ μη-
δαμῶς ἐλπίζειν τολμῆσαι τινὰς καταλαβέσθαι τὸν
τόπον. διόπερ ἐν τοῖς Μεγάροις καθελκύσας τὰς 3
νενεωλκημένας τετταράκοντα τριήρεις νυκτὸς ἔπλευ-
σεν εἰς τὴν Σαλαμῖνα· προσπεσὼν δ' ἀπροσδοκήτως
512 εἰς τὸ φρούριον τῆς Σαλαμῖνος τὸ καλούμενον Βου-
δόριον, τρεῖς ναῦς ἀπέσπασε καὶ τὴν ὅλην Σαλα-
μῖνα κατέδραμε. τῶν δὲ Σαλαμινίων πυρσευσάντων 4
τοῖς κατὰ τὴν Ἀττικήν, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι δόξαντες
τὸν Πειραιᾶ κατειλῆφθαι ταχέως ἐξεβοήθουν μετὰ
πολλῆς ταραχῆς· γνόντες δὲ τὸ γεγονός, ταχέως
πληρώσαντες ναῦς ἱκανὰς ἔπλεον εἰς τὴν Σαλαμῖνα.
οἱ δὲ Πελοποννήσιοι τῆς ἐπιβολῆς διαψευσθέντες 5
ἀπέπλευσαν ἐκ τῆς Σαλαμῖνος εἰς τὴν οἰκείαν. οἱ
δ' Ἀθηναῖοι, τῶν πολεμίων ἀποπεπλευκότων, τῆς
μὲν Σαλαμῖνος ἐπιμελεστέραν φυλακὴν ἐποιήσαντο
καὶ κατέλιπον φρουροὺς τοὺς ἱκανούς, τὸν δὲ Πει-
ραιᾶ κλείθροις καὶ φυλακαῖς ἱκαναῖς διαλαβόντες
ὠχύρωσαν.

Περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους Σιτάλκης ὁ τῶν 50
Θρᾳκῶν βασιλεὺς παρειλήφει μὲν βασιλείαν ὀλίγην χώραν, διὰ δὲ τὴν ἰδίαν ἀνδρείαν καὶ σύνεσιν ἐπὶ πολὺ τὴν δυναστείαν ηὔξησεν, ἐπιεικῶς μὲν ἄρχων τῶν ὑποτεταγμένων, ἀνδρεῖος δ' ὢν ἐν ταῖς μάχαις καὶ στρατηγικός, ἔτι δὲ τῶν προσόδων μεγάλην ποιούμενος ἐπιμέλειαν. τὸ δὲ τέλος ἐπὶ τοσοῦτον

3 τούτου] τοῦ P; τὴν — φυλακήν Reiske 4 τολμήσειν Hert. 9 ὅλην P; ἄλλην v. 23 ὀλίγης χώρας v.

δυνάμεως προῆλθεν, ὥστε χώρας ἄρξαι πλείστης
τῶν πρὸ αὐτοῦ βασιλευσάντων κατὰ τὴν Θρᾴκην.
2 ἡ μὲν γὰρ παραθαλάττιος αὐτῆς ἀπὸ τῆς Ἀβδηρι-
τῶν χώρας τὴν ἀρχὴν ἔχουσα διέτεινε μέχρι τοῦ
Ἴστρου ποταμοῦ, ἀπὸ δὲ θαλάττης εἰς τὸ μεσόγειον
πορευομένῳ τοσοῦτον εἶχε διάστημα, ὥστε πεζὸν
εὔζωνον ὁδοιπορῆσαι ἡμέρας δέκα τρεῖς. τηλικαύτης
δὲ χώρας βασιλεύων ἐλάμβανε προσόδους καθ' ἕκα-
3 στον ἐνιαυτὸν πλείω χιλίων ταλάντων. κατὰ δὲ
τοὺς ὑποκειμένους καιροὺς ἔχων πόλεμον ἤθροισεν
ἐκ τῆς Θρᾴκης στρατιώτας πεζοὺς μὲν πλείους τῶν
δώδεκα μυριάδων, ἱππεῖς δὲ πεντακισμυρίους. ἀναγ-
καῖον δ' ἐστὶ τοῦ πολέμου τούτου προεκθέσθαι τὰς
αἰτίας, ἵνα σαφὴς ὁ περὶ αὐτοῦ λόγος ὑπάρξῃ τοῖς
ἀναγινώσκουσι. Σιτάλκης τοίνυν πρὸς Ἀθηναίους
φιλίαν συνθέμενος ὡμολόγησεν αὐτοῖς συμμαχήσειν
τὸν ἐπὶ Θρᾴκης πόλεμον· διόπερ βουλόμενος τοὺς
Χαλκιδεῖς σὺν τοῖς Ἀθηναίοις καταπολεμῆσαι, πα-
4 ρεσκευάζετο δύναμιν ἀξιόλογον. ἅμα δὲ καὶ πρὸς
Περδίκκαν τὸν βασιλέα τῶν Μακεδόνων ἀλλοτρίως
διακείμενος, ἔκρινε κατάγειν ἐπὶ τὴν Μακεδονικὴν
βασιλείαν Ἀμύνταν τὸν Φιλίππου. δι' ἀμφοτέρας
οὖν τὰς προειρημένας αἰτίας ἦν ἀναγκαῖον αὐτῷ
συστήσασθαι δύναμιν ἀξιόλογον. ὡς δ' αὐτῷ τὰ
πρὸς τὴν στρατείαν εὐτρεπῆ κατεσκεύαστο, προήγαγε
τὴν δύναμιν ἅπασαν, καὶ διελθὼν τὴν Θρᾴκην ἐνέ-
5 βαλεν εἰς τὴν Μακεδονίαν. οἱ δὲ Μακεδόνες τὸ
μέγεθος τῆς δυνάμεως καταπλαγέντες παρατάξασθαι 513

7 τρεισκαίδεκα v. 12 δυοκαίδεκα v. 20 Περδίκαν AF
25 στρατειὰν P

μὲν οὐκ ἐτόλμησαν, ἐκκομίσαντες δὲ τόν τε σῖτον
καὶ τῶν χρημάτων ὅσα δυνατὸν ἦν εἰς τὰ καρτερώ-
τατα φρούρια, μένοντες ἐν τούτοις ἡσυχίαν εἶχον.
οἱ δὲ Θρᾷκες καταγαγόντες τὸν Ἀμύνταν ἐπὶ τὴν 6
βασιλείαν τὸ μὲν πρῶτον διὰ λόγων καὶ πρεσβειῶν
ἐπειρῶντο προσάγεσθαι τὰς πόλεις, ὡς δ' οὐδεὶς
αὐτοῖς προσεῖχεν, εὐθὺς τῷ πρώτῳ φρουρίῳ προσ-
βαλόντες κατὰ κράτος εἷλον. μετὰ δὲ ταῦτά τινες 7
τῶν πόλεων καὶ τῶν φρουρίων διὰ τὸν φόβον
ἑκουσίως ὑπετάγησαν. πορθήσαντες δὲ πᾶσαν τὴν
Μακεδονίαν καὶ πολλῆς ὠφελείας κύριοι γενόμενοι
μετέβησαν ἐπὶ τὰς Ἑλληνίδας πόλεις τὰς τῶν Χαλ-
κιδέων.

Τοῦ δὲ Σιτάλκου περὶ ταῦτα διατρίβοντος Θετ- 51
ταλοὶ καὶ Ἀχαιοὶ καὶ Μάγνητες καὶ οἱ ἄλλοι πάν-
τες Ἕλληνες ὅσοι κατῴκουν μεταξὺ Μακεδονίας καὶ
Θερμοπυλῶν, συνεφρόνησαν καὶ δύναμιν ἀξιόλογον
κοινῇ συνεστήσαντο· εὐλαβοῦντο γὰρ μήποτε το-
σαύταις μυριάσιν οἱ Θρᾷκες ἐμβάλωσιν αὐτῶν εἰς
τὴν χώραν, καὶ κινδυνεύσωσι ταῖς πατρίσι. τὸ δ' 2
αὐτὸ καὶ τῶν Χαλκιδέων ποιησάντων, Σιτάλκης πυ-
θόμενος τοὺς Ἕλληνας ἁδρὰς δυνάμεις συνηθροι-
κέναι καὶ τοὺς στρατιώτας ὑπὸ τοῦ χειμῶνος ἐνο-
χλουμένους, πρὸς μὲν τὸν Περδίκκαν διαλυσάμενος
ἐπιγαμίας ἐποιήσατο, τὰς δὲ δυνάμεις ἀπήγαγεν εἰς
τὴν Θρᾴκην.

1 εἰσκομίσαντες Dind., non Wess. 2 καρτερότατα P 4 κατάγοντες Dind. 20 κινδυνεύσωσι PAHJKL, δυναστεύσωσι cet. 23 στρατιώτας] ὁρῶν add. Hert. ἐνοχλουμένους] ἐννοούμενος add. Bezzel 25 ἐπιγαμίαν f 26 τὴν om. v.

52 *Ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις Λακεδαιμόνιοι μὲν παραλαβόντες τοὺς ἐκ Πελοποννήσου συμμάχους εἰσέβαλον εἰς τὴν Ἀττικήν, ἔχοντος τὴν ἡγεμονίαν Ἀρχιδάμου τοῦ βασιλέως, τὸν δὲ σῖτον ἐν τῇ χλόῃ διέφθειραν, καὶ τὴν χώραν δῃώσαντες ἐπανῆλθον*
2 *εἰς τὰς πατρίδας. οἱ δ' Ἀθηναῖοι παρατάξασθαι μὲν οὐ τολμῶντες, ὑπὸ δὲ τῆς νόσου καὶ τῆς σιτοδείας πιεζόμενοι, κακὰς περὶ τοῦ μέλλοντος ἐλάμβανον ἐλπίδας. ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτόν.*

53 *Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Εὐκλείδου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλιάρχους τρεῖς, Μάρκον Μάνιον, Κόιντον Σουλπίκιον Πραιτέξτατον, Σερούλιον Κορνήλιον Κόσσον. ἐπὶ δὲ τούτων κατὰ τὴν Σικελίαν Λεοντῖνοι, Χαλκιδέων μὲν ὄντες ἄποικοι, συγγενεῖς δὲ Ἀθηναίων, ἔτυχον ὑπὸ Συρακοσίων πολεμούμενοι. πιεζόμενοι δὲ τῷ πολέμῳ, καὶ διὰ τὴν ὑπεροχὴν τῶν Συρακοσίων κινδυνεύοντες ἁλῶναι κατὰ κράτος, ἐξέπεμψαν πρέσβεις εἰς τὰς Ἀθήνας, ἀξιοῦντες τὸν δῆμον βοηθῆσαι τὴν ταχίστην καὶ τὴν πόλιν ἑαυτῶν ἐκ τῶν κινδύνων ῥύσα-*
2 *σθαι. ἦν δὲ τῶν ἀπεσταλμένων ἀρχιπρεσβευτὴς Γοργίας ὁ ῥήτωρ, δεινότητι λόγου πολὺ προέχων* 514
πάντων τῶν καθ' ἑαυτόν. οὗτος καὶ τέχνας ῥητορικὰς πρῶτος ἐξεῦρε καὶ κατὰ τὴν σοφιστείαν τοσοῦτο τοὺς ἄλλους ὑπερέβαλεν, ὥστε μισθὸν λαμ-

11 *Εὐκλείδου*] *Εὐκλέους* Wess. 13 *Μάνιον*] *Manilius* Liv. 4, 23 *σουλπίκιον* P, *σοντίκιον* v. 14 *σερούλιον* P, *καὶ σερούλιον* v. *κόσσον* P, *κέσσον* L, *κέσον* A, *κένσον* cet. 17 *πολεμούμενοι* — 18 *Συρακοσίων* om. P 25 *σοφιστίαν* P *τοσοῦτα* P, *τοσοῦτον* v.

βάνειν παρὰ τῶν μαθητῶν μνᾶς ἑκατόν. οὗτος οὖν 3
καταντήσας εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ παραχθεὶς εἰς τὸν
δῆμον διελέχθη τοῖς Ἀθηναίοις περὶ τῆς συμμαχίας,
καὶ τῷ ξενίζοντι τῆς λέξεως ἐξέπληξε τοὺς Ἀθη-
ναίους ὄντας εὐφυεῖς καὶ φιλολόγους. πρῶτος γὰρ 4
ἐχρήσατο τοῖς τῆς λέξεως σχηματισμοῖς περιττοτέ-
ροις καὶ τῇ φιλοτεχνίᾳ διαφέρουσιν, ἀντιθέτοις καὶ
ἰσοκώλοις καὶ παρίσοις καὶ ὁμοιοτελεύτοις καί τισιν
ἑτέροις τοιούτοις, ἃ τότε μὲν διὰ τὸ ξένον τῆς
κατασκευῆς ἀποδοχῆς ἠξιοῦτο, νῦν δὲ περιεργίαν
ἔχειν δοκεῖ καὶ φαίνεται καταγέλαστα πλεονάκις καὶ
κατακόρως τιθέμενα. τέλος δὲ πείσας τοὺς Ἀθη- 5
ναίους συμμαχῆσαι τοῖς Λεοντίνοις, οὗτος μὲν θαυ-
μασθεὶς ἐν ταῖς Ἀθήναις ἐπὶ τέχνῃ ῥητορικῇ τὴν
εἰς Λεοντίνους ἐπάνοδον ἐποιήσατο.

Ἀθηναῖοι δὲ καὶ πάλαι μὲν ἦσαν ἐπιθυμηταὶ 54
τῆς Σικελίας διὰ τὴν ἀρετὴν τῆς χώρας, καὶ τότε
δ' ἀσμένως προσδεξάμενοι τοὺς τοῦ Γοργίου λόγους
ἐψηφίσαντο συμμαχίαν ἐκπέμπειν τοῖς Λεοντίνοις,
πρόφασιν μὲν φέροντες τὴν τῶν συγγενῶν χρείαν
καὶ δέησιν, τῇ δ' ἀληθείᾳ τὴν νῆσον σπεύδοντες
κατακτήσασθαι. καὶ γὰρ οὐ πολλοῖς ἔτεσι πρότερον 2
τῶν τε Κορινθίων καὶ τῶν Κερκυραίων διαπολε-
μούντων μὲν πρὸς ἀλλήλους, φιλοτιμηθέντων δ'
ἀμφοτέρων συμμάχους λαβεῖν τοὺς Ἀθηναίους, προ-
έκρινεν ὁ δῆμος συμμαχεῖν τοῖς Κερκυραίοις διὰ
τὸ τὴν Κέρκυραν εὐφυῶς κεῖσθαι πρὸς τὸν εἰς Σι-

6 τοῖς τῆς PAFL, τῆς cet. 8 ὁμοτελεύτοις cod., corr. Wess. 11 ἔχει P καταγέλαστον — τιθέμενον cod., corr. Reiske 12 δὲ om. v. 23. 26. 27 Κορκυρ. P

3 κελίαν πλοῦν. καθόλου γὰρ οἱ Ἀθηναῖοι κατακτησάμενοι τὴν τῆς θαλάττης ἡγεμονίαν καὶ μεγάλας πράξεις ἐπιτελεσάμενοι συμμάχων τε πολλῶν εὐπόρουν καὶ δυνάμεις μεγίστας ἐκέκτηντο καὶ χρημάτων τε πλῆθος ἕτοιμον παρέλαβον, μετακομίσαντες ἐκ Δήλου τὰ κοινὰ χρήματα τῶν Ἑλλήνων, ὄντα πλείω τῶν μυρίων ταλάντων, ἡγεμόσι τε μεγάλοις καὶ διὰ στρατηγίαν δεδοκιμασμένοις ἐχρήσαντο, καὶ διὰ τούτων ἁπάντων ἤλπιζον καταπολεμήσειν μὲν τοὺς Λακεδαιμονίους, πάσης δὲ τῆς Ἑλλάδος τὴν ἡγεμονίαν περιπεποιημένοι ἀνθέξεσθαι τῆς Σικελίας. 51E

4 διὰ ταύτας οὖν τὰς αἰτίας ψηφισάμενοι βοηθεῖν τοῖς Λεοντίνοις ἐξέπεμψαν εἰς τὴν Σικελίαν ναῦς εἴκοσι καὶ [στρατηγοὺς] Λάχητα καὶ Χαροιάδην. οὗτοι δὲ πλεύσαντες εἰς τὸ Ῥήγιον προσελάβοντο ναῦς εἴκοσι παρὰ τῶν Ῥηγίνων καὶ τῶν Χαλκιδέων ἀποίκων. ἐντεῦθεν δ' ὁρμώμενοι τὸ μὲν πρῶτον τὰς Λιπαραίων νήσους κατέδραμον διὰ τὸ συμμαχεῖν τοὺς Λιπαραίους τοῖς Συρακοσίοις, μετὰ δὲ ταῦτα ἐπὶ Λοκροὺς πλεύσαντες καὶ πέντε νεῶν Λοκρίδων κυριεύσαντες,

5 Μύλας φρούριον ἐπολιόρκησαν. ἐπιβοηθησάντων δὲ τῶν πλησιοχώρων Σικελιωτῶν τοῖς Μυλαίοις ἐγένετο μάχη, καθ' ἣν Ἀθηναῖοι νικήσαντες ἀπέκτειναν μὲν πλείους τῶν χιλίων, ἐζώγρησαν δὲ οὐκ ἐλάττους τῶν ἑξακοσίων· εὐθὺς δὲ καὶ τὸ φρούριον ἐκπολιορ-

4 μεγίστας ἐκέκτηντο Reiske, ἐπιτελεσάμενοι μεγίστας ἐκέκτηντο πόλεις codices 13 εἴκοσι P (et Thuc. III 86, 1) ἑκατὸν v. 14 στρατηγοὺς om. P Χαριάδην A, Χαβρίαν FK 15 εἴκοσι P, ἑκατὸν v. 16 καὶ τῶν] καὶ αὐτῶν Reiske, καὶ τῶν ἄλλων conicio ἀποίκων PAL, ἀποίκων ὄντων cet. 21 Μύλας add. Cluverius (Thuc. III 90, 2) 22 Σικελῶν cod., corr. Wess. 25 καὶ om. AFJKL

κήσαντες κατέσχον. τούτων δὲ πραττομένων κατέ- 6
πλευσαν νῆες τετταράκοντα, ἃς ἀπέστειλεν ὁ δῆμος,
κρίνων γενναιότερον ἅπτεσθαι τοῦ πολέμου· ἡγεῖτο
δ' αὐτῶν Εὐρυμέδων καὶ Σοφοκλῆς. ἀθροισθεισῶν
δὲ τῶν τριήρων εἰς ἕνα τόπον ἀξιόλογος ἤδη στό-
λος κατεσκεύαστο, συγκείμενος ἐκ τριήρων ὀγδοή-
κοντα. τοῦ δὲ πολέμου χρονίζοντος οἱ Λεοντῖνοι 7
διαπρεσβευσάμενοι πρὸς τοὺς Συρακοσίους διελύ-
θησαν. διόπερ αἱ μὲν τῶν Ἀθηναίων τριήρεις
ἀπέπλευσαν εἰς τὴν οἰκείαν, οἱ δὲ Συρακόσιοι τοῖς
Λεοντίνοις μεταδόντες τῆς πολιτείας ἅπαντας Συρα-
κοσίους ἐποίησαν, καὶ τὴν πόλιν φρούριον ἀπέδει-
ξαν τῶν Συρακοσίων. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Σικε-
λίαν ἐν τούτοις ἦν.

Κατὰ δὲ τὴν Ἑλλάδα Λέσβιοι μὲν ἀπέστησαν **55**
ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων· ἐνεκάλουν γὰρ αὐτοῖς, ὅτι βου-
λομένων συνοικίζειν πάσας τὰς κατὰ τὴν Λέσβον
πόλεις εἰς τὴν Μυτιληναίων πόλιν διεκώλυσαν. διὸ 2
καὶ πρὸς Λακεδαιμονίους ἀποστείλαντες πρεσβευτὰς
καὶ συμμαχίαν συνθέμενοι συνεβούλευον τοῖς Σπαρ-
τιάταις ἀντέχεσθαι τῆς κατὰ θάλατταν ἡγεμονίας·
πρὸς ταύτην δὲ τὴν ἐπιβολὴν ἐπηγγείλαντο πολλὰς
τριήρεις εἰς τὸν πόλεμον παρέξεσθαι. ἀσμένως δὲ 3
τῶν Λακεδαιμονίων ὑπακουσάντων καὶ περὶ τὴν
κατασκευὴν τῶν τριήρων γινομένων, Ἀθηναῖοι φθά-

2 *νῆες*] *ναῦς* PAL 5 *ἤδη*] *ὁ ἤδη* P; f. *ἤδη ὁ* 6 *ὀγδοήκοντα* P, *πεντήκοντα καὶ τρεῖς* A, *πεντήκοντα καὶ διακοσίων* cet. 12 *ἐποιήσαντο* Hert. 17 *τὰς κατὰ* — p. 422, 14 *πεποίηκε* om. L 18 *Μιτυλην.* cod. semper *διεκώλυσαν* P, *διεκόμισαν* v. 25 *γενομένων* v. et P[1]

σαντες αὐτῶν τὴν παρασκευὴν παραχρῆμα δύναμιν
ἐξέπεμψαν εἰς τὴν Λέσβον, πληρώσαντες ναῦς τεττα-
ράκοντα καὶ στρατηγὸν προχειρισάμενοι Κλεινιππί- 516
δην. οὗτος δὲ προσλαβόμενος βοήθειαν παρὰ τῶν
4 συμμάχων κατέπλευσεν εἰς Μυτιλήνην. γενομένης
δὲ ναυμαχίας οἱ μὲν Μυτιληναῖοι λειφθέντες συνε-
κλείσθησαν εἰς πολιορκίαν, τῶν δὲ Λακεδαιμονίων
ψηφισαμένων βοηθεῖν τοῖς Μυτιληναίοις καὶ παρα-
σκευαζομένων στόλον ἀξιόλογον, ἔφθασαν Ἀθηναῖοι
ναῦς ἄλλας σὺν ὁπλίταις χιλίοις ἀποστείλαντες εἰς
5 Λέσβον. τούτων δ' ἡγούμενος Πάχης ὁ Ἐπικλήρου
καταντήσας εἰς τὴν Μυτιλήνην, καὶ τὴν προϋπάρ-
χουσαν δύναμιν παραλαβών, περιετείχισε τὴν πόλιν
καὶ συνεχεῖς προσβολὰς ἐποιεῖτο οὐ μόνον κατὰ
6 γῆν, ἀλλὰ καὶ κατὰ θάλατταν. Λακεδαιμόνιοι δὲ
ἐξαπέστειλαν εἰς τὴν Μυτιλήνην τριήρεις μὲν τετ-
ταράκοντα πέντε καὶ στρατηγὸν Ἀλκίδαν, εἰς δὲ τὴν
Ἀττικὴν εἰσέβαλον μετὰ τῶν συμμάχων· ἐπελθόντες
δὲ [καὶ] τοὺς παραλελειμμένους τόπους τῆς Ἀττικῆς
καὶ δῃώσαντες τὴν χώραν ἐπανῆλθον εἰς τὴν οἰκείαν.
7 Μυτιληναῖοι δὲ τῇ σιτοδείᾳ καὶ τῷ πολέμῳ πιεζό-
μενοι καὶ στασιάζοντες πρὸς ἀλλήλους, καθ' ὁμολο-
8 γίαν παρέδωκαν τὴν πόλιν τοῖς πολιορκοῦσιν. ἐν
δὲ ταῖς Ἀθήναις τοῦ δήμου βουλευομένου πῶς χρὴ
προσενέγκασθαι τοῖς Μυτιληναίοις, Κλέων ὁ δημα-
γωγός, ὠμὸς ὢν τὸν τρόπον καὶ βίαιος, παρώξυνε

3 κλινιππίδην P 5 εἰς P, εἰς τὴν v. 12 εἰς τὴν PA, εἰς v. 13 δύναμιν] ἀξιόλογον add. P (at del. man. 1) 16 εἰς μὲν τὴν Μ. τριήρεις Dind. 17 σαράκοντα P 19 καὶ om. PFJ 21 σιτωδεία P 24 πῶς P, ὡς v.

τὸν δῆμον, ἀποφαινόμενος δεῖν τοὺς Μυτιληναίους αὐτοὺς μὲν ἡβηδὸν ἅπαντας ἀποκτεῖναι, τέκνα δὲ καὶ γυναῖκας ἐξανδραποδίσασθαι. τέλος δὲ πεισθέν- 9
των τῶν Ἀθηναίων κατὰ τὴν γνώμην τε τοῦ Κλέωνος ψηφισαμένων, ἀπεστάλησαν εἰς τὴν Μυτιλήνην οἱ τὰ δοχθέντα τῷ δήμῳ δηλώσοντες τῷ στρατηγῷ. τοῦ δὲ Πάχητος ἀναγνόντος τὸ ψήφισμα ἦλθεν 10
ἐναντίον τῷ προτέρῳ ἕτερον. ὁ δὲ Πάχης γνοὺς τὴν μετάνοιαν τῶν Ἀθηναίων ἐχάρη, καὶ τοὺς Μυτιληναίους συναγαγὼν εἰς ἐκκλησίαν ἀπέλυσε τῶν ἐγκλημάτων, ἅμα δὲ καὶ τῶν μεγίστων φόβων. Ἀθηναῖοι δὲ τῆς Μυτιλήνης τὰ τείχη περιελόντες τὴν Λέσβον ὅλην πλὴν τῆς Μηθυμναίων χώρας κατεκληρούχησαν. ἡ μὲν οὖν Λεσβίων ἀπόστασις ἀπ' Ἀθηναίων τοιοῦτον ἔσχε τὸ τέλος.

Περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους Λακεδαιμόνιοι 56
τὰς Πλαταιὰς πολιορκοῦντες περιετείχισαν τὴν πόλιν καὶ στρατιώταις πολλοῖς παρεφύλαττον. χρονιζούσης δὲ τῆς πολιορκίας καὶ τῶν Ἀθηναίων μηδεμίαν ἐξαποστελλόντων βοήθειαν, οἱ πολιορκούμενοι σιτοδείᾳ τε συνείχοντο καὶ τῶν πολιτῶν ἐν ταῖς προσβολαῖς πολλοὺς ἀπεβεβλήκεσαν. ἀπορουμένων δ' 2
αὐτῶν καὶ βουλευομένων περὶ τῆς σωτηρίας, τοῖς μὲν πολλοῖς ἐδόκει τὴν ἡσυχίαν ἄγειν, τοῖς δ' ἄλλοις ὡς διακοσίοις οὖσιν ἔδοξε νυκτὸς βιάσασθαι τοὺς φύλακας καὶ διεκπεσεῖν εἰς τὰς Ἀθήνας. τηρήσαντες 3
517 οὖν ἀσέληνον νύκτα τοὺς μὲν ἄλλους ἔπεισαν εἰς

6 δηλώσαντες P   8 πρότερον A   ἕτερον P, om. v.
22 ἀποβεβλήκεισαν cod.

θάτερα μέρη προσβάλλειν τῷ περιτειχίσματι, αὐτοὶ
δ' ἑτοιμασάμενοι κλίμακας, καὶ τῶν πολεμίων παρα-
βοηθούντων ἐν τοῖς ἀπεστραμμένοις μέρεσι τῶν τει-
χῶν, αὐτοὶ διὰ τῶν κλιμάκων ἔτυχον ἀναβάντες ἐπὶ
τὸ τεῖχος, καὶ τοὺς φύλακας ἀποκτείναντες διέφυγον
4 εἰς τὰς Ἀθήνας. τῇ δ' ὑστεραίᾳ Λακεδαιμόνιοι μὲν
παροξυνθέντες ἐπὶ τῷ δρασμῷ τῶν ἀπεληλυθότων
ἐκ τῆς πόλεως, προσέβαλον τῇ πόλει τῶν Πλαταιέων
καὶ πᾶσαν εἰσεφέροντο σπουδὴν βίᾳ χειρώσασθαι
τοὺς πολιορκουμένους· οἱ δὲ Πλαταιεῖς καταπλαγέν-
τες καὶ διαπρεσβευσάμενοι παρέδωκαν ἑαυτούς τε
5 καὶ τὴν πόλιν τοῖς πολεμίοις. οἱ δ' ἡγεμόνες τῶν
Λακεδαιμονίων καθ' ἕνα τῶν Πλαταιέων προσκαλού-
μενοι ἐπηρώτων τί ἀγαθὸν πεποίηκε τοῖς Λακεδαι-
μονίοις, ἑκάστου δὲ ὁμολογοῦντος μηδὲν εὐηργετη-
κέναι, πάλιν ἐπηρώτων εἴ τι κακὸν ἔδρασαν τοὺς
Σπαρτιάτας· οὐδενὸς δ' ἀντιλέγοντος, πάντων κατέ-
6 γνωσαν θάνατον. διὸ καὶ τοὺς ἐγκαταλειφθέντας
ἅπαντας ἀνεῖλον καὶ κατασκάψαντες ἐμίσθωσαν τὴν
χώραν αὐτῶν. Πλαταιεῖς μὲν οὖν τὴν πρὸς Ἀθη-
ναίους συμμαχίαν βεβαιοτάτην τηρήσαντες ἀδίκως
ταῖς μεγίσταις συμφοραῖς περιέπεσον.
57 Ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις ἐν τῇ Κερκύρᾳ
μεγάλη συνέστη στάσις καὶ φιλοτιμία διὰ τοιαύτας
αἰτίας. ἐν τῷ περὶ Ἐπίδαμνον πολέμῳ πολλοὶ Κερ-
κυραίων αἰχμάλωτοι γενόμενοι καὶ καταβληθέντες
εἰς τὴν δημοσίαν φυλακὴν ἐπηγγείλαντο τοῖς Κο-

8 προσέβαλλον P τῇ πόλει om. P 14 πεποίηκαν P (quod probat infra ἔδρασαν) 20 αὐτῶν om. v. 23 κορκύρα P 24 φιλονικία P² et Steph.

ρινθίοις παραδώσειν τὴν Κέρκυραν, ἐὰν αὐτοὺς
ἀπολύσωσιν. ἀσμένως δὲ τῶν Κορινθίων προσδεξα- 2
μένων τοὺς λόγους, οἱ Κερκυραῖοι προσποιηθέντες
λύτρα διδόναι διηγγυήθησαν ὑπὸ τῶν προξένων
ἱκανῶν τινων ταλάντων ἀφεθέντες. καὶ τηροῦντες 3
τὴν [ὑπὸ] τῶν ὡμολογημένων πίστιν, ὡς κατήντη-
σαν εἰς τὴν πατρίδα, τοὺς δημαγωγεῖν εἰωθότας
καὶ μάλιστα τοῦ πλήθους προΐστασθαι συλλαβόντες
ἀπέσφαξαν. καταλύσαντες δὲ τὴν δημοκρατίαν, μετ'
ὀλίγον χρόνον Ἀθηναίων βοηθησάντων τῷ δήμῳ,
οἱ μὲν Κερκυραῖοι τὴν ἐλευθερίαν ἀνακτησάμενοι
κολάζειν ἐπεβάλοντο τοὺς τὴν ἐπανάστασιν πεποιη-
μένους· οὗτοι δὲ φοβηθέντες τὴν τιμωρίαν κατέφυ-
γον ἐπὶ τοὺς τῶν θεῶν βωμοὺς καὶ ἱκέται τοῦ δήμου
καὶ τῶν θεῶν ἐγένοντο. οἱ δὲ Κερκυραῖοι διὰ τὴν 4
πρὸς θεοὺς εὐσέβειαν τῆς μὲν τιμωρίας αὐτοὺς
ἀπέλυσαν, ἐκ τῆς πόλεως δὲ ἐξέπεμψαν. οὗτοι δὲ
πάλιν νεωτερίζειν ἐπιβαλόμενοι καὶ τειχίσαντες ἐν
τῇ νήσῳ χωρίον ὀχυρὸν ἐκακοποίουν τοὺς Κερκυ-
ραίους. ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ τοῦτον τὸν
ἐνιαυτόν.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Εὐθύνου Ῥωμαῖοι 58
κατέστησαν ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλιάρχους τρεῖς,
Μάρκον Φάβιον, Μάρκον Φαλίνιον, Λεύκιον Σε-

1 *κύρκυρ.* P (ut infra quater) 4 *διεγγυήθησαν* cod. *ὑπὸ* Rhod., *ἀπὸ* cod. 5 *ταλάντων. ἀφεθέντες δὲ καὶ* malim 6 *ὑπὸ* del. Wess., *ὑπὲρ* Reiske 9 *κατέλυσάν τε τὴν δημοκρατίαν. μετ' ὀλίγον δὲ χρόνον* Reiske 12 *κολάζειν* P, *καὶ κολάζειν* v. 15 *οἱ δὲ K.* — 21 *ἐνιαυτόν* unus exhibet P 16 *θεοὺς*] *τοὺς θεοὺς* Dind. 19 *ἐκακοποιοῦντο* P 22 *Εὐθυδήμου* cod. 24 *Φαλίνιον*] *Folius* Liv. 4, 25 *Λεύκιον* P, *καὶ Λεύκιον* v.

*ρουίλιον. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀθηναῖοι χρόνον τινὰ τῆς
νόσου τῆς λοιμικῆς ἀνειμένοι πάλιν εἰς τὰς* αὐτὰς
2 *συμφορὰς ἐνέπεσον· οὕτω γὰρ ὑπὸ τῆς νόσου διε-
τέθησαν, ὥστε τῶν στρατιωτῶν ἀποβαλεῖν* πεζοὺς
*μὲν ὑπὲρ τοὺς τετρακισχιλίους, ἱππεῖς δὲ τετρακο-
σίους, τῶν δ' ἄλλων ἐλευθέρων τε καὶ δούλων* 518
ὑπὲρ τοὺς μυρίους. ἐπιζητούσης δὲ τῆς ἱστορίας
τὴν *τῆς περὶ τὴν νόσον δεινότητος αἰτίαν, ἀναγ-*
3 *καῖόν ἐστιν ἐκθέσθαι ταῦτα. προγεγενημένων ἐν
τῷ χειμῶνι μεγάλων ὄμβρων συνέβη τὴν γῆν ἔνυ-
δρον γενέσθαι, πολλοὺς δὲ καὶ τῶν κοίλων τόπων
δεξαμένους πλῆθος ὕδατος λιμνάσαι καὶ σχεῖν στα-
τὸν ὕδωρ παραπλησίως τοῖς ἑλώδεσι τῶν τόπων,
θερμαινομένων δ' ἐν τῷ θέρει τούτων καὶ σηπο-
μένων συνίστασθαι παχείας καὶ δυσώδεις ἀτμίδας,
ταύτας δ' ἀναθυμιωμένας διαφθείρειν τὸν πλησίον
ἀέρα· ὅπερ δὴ καὶ ἐπὶ τῶν ἑλῶν τῶν νοσώδη διά-*
4 *θεσιν ἐχόντων ὁρᾶται γινόμενον. συνεβάλετο δὲ
πρὸς τὴν νόσον καὶ ἡ τῆς προσφερομένης τροφῆς
κακία· ἐγένοντο γὰρ οἱ καρποὶ κατὰ τοῦτον τὸν
ἐνιαυτὸν ἔνυγροι παντελῶς καὶ διεφθαρμένην ἔχον-
τες τὴν φύσιν. τρίτην δὲ αἰτίαν συνέβη γενέσθαι
τῆς νόσου τὸ μὴ πνεῦσαι τοὺς ἐτησίας, δι' ὧν ἀεὶ
κατὰ τὸ θέρος ψύχεται τὸ πολὺ τοῦ καύματος· τῆς
δὲ θερμασίας ἐπίτασιν λαβούσης καὶ τοῦ ἀέρος ἐμ-
πύρου γενομένου, τὰ σώματα τῶν ἀνθρώπων μηδε-*
5 *μιᾶς ψύξεως γενομένης λυμαίνεσθαι συνέβαινε. διὸ*

1 *Σερουίλιον*] *Sergius* Liv. 4, 25 2 *αὐτὰς* add. Reiske 3 *διετάχθησαν* P, *διεστάθησαν* A 4 *πεζοὺς* add. Dind. 8 *τὴν* add. Eich. *τῆς* om. v. 12 *ὕδατος* PA, *ὑδάτων* cet.

καὶ τὰ νοσήματα τότε πάντα καυματώδη συνέβαινεν
εἶναι διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς θερμασίας. διὰ δὲ
ταύτην τὴν αἰτίαν οἱ πλεῖστοι τῶν νοσούντων ἔρ-
ριπτον ἑαυτοὺς εἰς τὰ φρέατα καὶ τὰς κρήνας, ἐπι-
θυμοῦντες αὐτῶν καταψύξαι τὰ σώματα. οἱ δ' Ἀθη- 6
ναῖοι διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς νόσου τὰς αἰτίας τῆς
συμφορᾶς ἐπὶ τὸ θεῖον ἀνέπεμπον. διὸ καὶ κατά
τινα χρησμὸν ἐκάθηραν τὴν νῆσον Δῆλον, Ἀπόλλω-
νος μὲν οὖσαν ἱεράν, δοκοῦσαν δὲ μεμιάνθαι διὰ
τὸ τοὺς τετελευτηκότας ἐν αὐτῇ τεθάφθαι. ἀνασκά- 7
ψαντες οὖν ἁπάσας τὰς ἐν τῇ Δήλῳ θήκας μετή-
νεγκαν εἰς τὴν Ῥήνειαν καλουμένην νῆσον, πλησίον
ὑπάρχουσαν τῆς Δήλου. ἔταξαν δὲ καὶ νόμον μήτε
τίκτειν ἐν τῇ Δήλῳ μήτε θάπτειν. ἐποίησαν δὲ καὶ
πανήγυριν τὴν τῶν Δηλίων, γεγενημένην μὲν πρό-
τερον, διαλιποῦσαν δὲ πολὺν χρόνον.

Τῶν δ' Ἀθηναίων περὶ ταῦτ' ἀσχολουμένων 59
Λακεδαιμόνιοι τοὺς Πελοποννησίους παραλαβόντες
κατεστρατοπέδευσαν περὶ τὸν ἰσθμόν, διανοούμενοι
πάλιν εἰς τὴν Ἀττικὴν εἰσβαλεῖν· σεισμῶν δὲ μεγά-
λων γινομένων δεισιδαιμονήσαντες ἀνέκαμψαν εἰς
τὰς πατρίδας. τηλικούτους δὲ τοὺς σεισμοὺς συνέβη 2
γενέσθαι κατὰ πολλὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος, ὥστε καὶ
πόλεις τινὰς ἐπιθαλαττίους ἐπικλύσασαν τὴν θάλατ-
519 *ταν διαφθεῖραι, καὶ κατὰ τὴν Λοκρίδα χερρονήσου*
καθεστώσης ῥῆξαι μὲν τὸν ἰσθμόν, ποιῆσαι δὲ νῆσον

1 *συνέβαινε. διὸ — καυματώδη* om. P 5 *αὑτῶν* PJL, *αὐτῶν* cet. 8 *νῆσον* del. Cobet *Δῆλον* om. PAL 10 *τὸ* om. P 12 *ῥηνίαν* PAF 19 *περὶ*] *εἰς* FJK 20 *σεισμῶν δὲ μ. γ.* PAL, *γ. δὲ σ. μ.* cet. 22 *τοὺς σεισμοὺς συνέβη* PA, *συνέβη τ. σ.* cet. 25 *χερσον.* v.

3 τὴν ὀνομαζομένην Ἀταλάντην. ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις
Λακεδαιμόνιοι τὴν Τραχῖνα καλουμένην
ᾤκισαν καὶ μετωνόμασαν Ἡράκλειαν διὰ τοιαύτας
4 τινὰς αἰτίας. Τραχίνιοι πρὸς Οἰταίους ὁμόρους
ὄντας ἔτη πολλὰ διεπολέμουν καὶ τοὺς πλείους τῶν
πολιτῶν ἀπέβαλον. ἐρήμου δ' οὔσης τῆς πόλεως
ἠξίωσαν Λακεδαιμονίους ὄντας ἀποίκους ἐπιμεληθῆναι
τῆς πόλεως. οἱ δὲ καὶ διὰ τὴν συγγένειαν καὶ
διὰ τὸ τὸν Ἡρακλέα, πρόγονον ἑαυτῶν ὄντα, ἐγκατῳκηκέναι
κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους ἐν τῇ Τρα-
5 χῖνι, ἔγνωσαν μεγάλην αὐτὴν ποιῆσαι πόλιν. διὸ
καὶ Λακεδαιμονίων μὲν καὶ τῶν Πελοποννησίων
τετρακισχιλίους οἰκήτορας ἐκπεμψάντων, καὶ παρὰ
[τε] τῶν ἄλλων Ἑλλήνων τοὺς βουλομένους μετέχειν
τῆς ἀποικίας προσεδέξαντο· οὗτοι δ' ἦσαν οὐκ
ἐλάττους τῶν ἑξακισχιλίων. διὸ καὶ τὴν Τραχῖνα
μυρίανδρον ποιήσαντες, καὶ τὴν χώραν κατακληρουχήσαντες,
ὠνόμασαν τὴν πόλιν Ἡράκλειαν.

60 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Στρατοκλέους ἐν Ῥώμῃ ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλίαρχοι τρεῖς κατεστάθησαν, Λεύκιος Φούριος, Σπόριος Πινάριος [καὶ Γάιος Μέτελλος]. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀθηναῖοι μὲν Δημοσθένη προχειρισάμενοι στρατηγὸν μετὰ νεῶν τριάκοντα καὶ στρατιωτῶν ἱκανῶν ἐξαπέστειλαν. οὗτος δὲ προσ-

1 Ἀταλάντην] cf. 44, 2 4 τινας τοιαύτας v. 9 ὄντα om. a 11 μεγάλην αὐτὴν PA, αὐτὴν μ. cet. 12 Λακεδαιμόνιοι αὐτῶν μὲν Reiske 13 ἐξέπεμψαν, παρὰ δὲ Reiske, ἐκπέμψαντες παρὰ Wurm καὶ om. v. 14 τε delevi 16 καὶ τὴν χώραν κατακληρουχήσαντες om. FK(L ?)M 20 κατεστάθησαν τρεῖς v. 21 φρούριος PAF Σπόριος] *Postumius*, *Lucius* adde ex Liv. 4, 25 καὶ Γάιος Μέτελλος om. PAL 23 στρατηγὸν om. AL 24 ἐξαπέστειλαν P, om. v.

λαβόμενος παρὰ τῶν Κερκυραίων τριήρεις πεντεκαίδεκα καὶ παρὰ τῶν Κεφαλλήνων καὶ Ἀκαρνάνων καὶ Μεσσηνίων τῶν ἐν Ναυπάκτῳ στρατιώτας ἔπλευσεν ἐπὶ τὴν Λευκάδα. δῃώσας δὲ τὴν χώραν τῶν Λευκαδίων ἀπέπλευσεν ἐπὶ τὴν Αἰτωλίαν καὶ πολλὰς αὐτῶν κώμας ἐπόρθησε. τῶν δὲ Αἰτωλῶν συστραφέντων ἐπ' αὐτὸν ἐγένετο μάχη, καθ' ἣν Ἀθηναῖοι λειφθέντες εἰς Ναύπακτον ἀπεχώρησαν. οἱ 2
δὲ Αἰτωλοὶ διὰ τὴν νίκην ἐπαρθέντες, καὶ προσλαβόμενοι Λακεδαιμονίων τρισχιλίους στρατιώτας, στρατεύσαντες ἐπὶ Ναύπακτον, κατοικούντων ἐν αὐτῇ τότε Μεσσηνίων, ἀπεκρούσθησαν. μετὰ δὲ 3
ταῦτα στρατεύσαντες ἐπὶ τὴν ὀνομαζομένην Μολυκρίαν εἷλον τὴν πόλιν. ὁ δὲ τῶν Ἀθηναίων στρατηγὸς Δημοσθένης εὐλαβούμενος μὴ καὶ τὴν Ναύπακτον ἐκπολιορκήσωσι, χιλίους ὁπλίτας ἐξ Ἀκαρνανίας μεταπεμψάμενος ἀπέστειλεν εἰς τὴν Ναύπακτον. Δημοσθένης δὲ περὶ τὴν Ἀκαρνανίαν διατρίβων 4
περιέτυχεν Ἀμπρακιώταις χιλίοις στρατοπεδεύουσι, πρὸς οὓς συνάψας μάχην σχεδὸν πάντας ἀνεῖλε.
520 τῶν δ' ἐκ τῆς Ἀμπρακίας ἐπεξελθόντων πανδημεί, πάλιν ὁ Δημοσθένης τοὺς πλείους αὐτῶν ἀπέκτεινεν, ὥστε τὴν πόλιν σχεδὸν ἔρημον γενέσθαι. ὁ μὲν 5
οὖν Δημοσθένης ᾤετο δεῖν ἐκπολιορκῆσαι τὴν Ἀμπρακίαν, ἐλπίζων διὰ τὴν ἐρημίαν τῶν ἀμυνομένων ῥᾳδίως αὐτὴν αἱρήσειν. οἱ δ' Ἀκαρνᾶνες φοβούμε-

2 *Κεφαλήνων* AF 2 et 12 *μεσηνίων* P 11 et 13 *στρατεύσαντες*] *στρατευσαν* P 13 *Μολύκρειαν* FJK 15 et 17 *τὴν N.* Dind., *τὸν N.* cod. 19 et infra *Ἀμβρακ.* A 20 *πάντας* om. P, *ἅπαντας* L

νοι μὴ τῆς πόλεως Ἀθηναῖοι κυριεύσαντες βαρύτεροι πάροικοι γένωνται τῶν Ἀμπρακιωτῶν, οὐκ ἔφασαν
6 ἀκολουθεῖν. στασιαζόντων δ' αὐτῶν, οἱ μὲν Ἀκαρνᾶνες διαλυσάμενοι τοῖς Ἀμπρακιώταις συνέθεντο τὴν εἰρήνην εἰς ἔτη ἑκατόν, Δημοσθένης δ' ἐγκαταλειφθεὶς ὑπὸ τῶν Ἀκαρνάνων ἀπέπλευσε σὺν ταῖς εἴκοσι ναυσὶν εἰς Ἀθήνας. Ἀμπρακιῶται δὲ μεγάλῃ συμφορᾷ περιπεπτωκότες παρὰ τῶν Λακεδαιμονίων φρουρὰν μετεπέμψαντο, φοβούμενοι τοὺς Ἀθηναίους.

61 Δημοσθένης δὲ στρατεύσας ἐπὶ Πύλον ἐπεβάλετο τοῦτο τὸ χωρίον τειχίσαι κατὰ τῆς Πελοποννήσου· ἔστι γὰρ ὀχυρόν τε διαφερόντως καὶ κείμενον ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ, τῆς δὲ Σπάρτης ἀπέχον σταδίους τετρακοσίους. ἔχων δὲ τότε καὶ ναῦς πολλὰς καὶ στρατιώτας ἱκανούς, ἐν εἴκοσιν ἡμέραις ἐτείχισε τὴν Πύλον. Λακεδαιμόνιοι δὲ πυθόμενοι τὸν τειχισμὸν τῆς Πύλου συνήγαγον δύναμιν ἀξιόλογον οὐ μόνον
2 πεζήν, ἀλλὰ καὶ ναυτικήν. διὸ καὶ τριήρεσι μὲν ἐπὶ τὴν Πύλον ἔπλευσαν τετταράκοντα πέντε καλῶς κατεσκευασμέναις, πεζοῖς δὲ ἐστράτευσαν μυρίοις καὶ δισχιλίοις, αἰσχρὸν ἡγούμενοι τοὺς τῇ Ἀττικῇ δῃουμένῃ μὴ τολμήσαντας βοηθεῖν ἐν Πελοποννήσῳ
3 χωρίον τειχίζειν καὶ καταλαμβάνεσθαι. οὗτοι μὲν οὖν ἡγουμένου Θρασυμήδους πλησίον τῆς Πύλου κατεστρατοπέδευσαν. ἐμπεσούσης δὲ ὁρμῆς τῷ πλήθει πάντα κίνδυνον ὑπομένειν καὶ βίᾳ χειρώσασθαι

5 εἰς om. v. 7 δὲ P, δὲ ἐν v. 11 τὴν Πελοπόννησον cod., corr. Reiske 12 ἔστι] ἔτι PA 13 μεσηνία P Σπάρτης Palmerius (ex Thuc. IV 3, 2), Μεσσηνίας cod. 15 εἴκοσι P 19 σαράκοντα P 23 χωρίον Dind., χώραν cod.

τὴν Πύλον, τὰς μὲν ναῦς ἀντιπρῴρους ἔστησαν τῷ
στόματι τοῦ λιμένος, ὅπως διὰ τούτων ἐμφράξωσι
τὸν εἴσπλουν τῶν πολεμίων, πεζῇ δ' ἐκ διαδοχῆς
προσβάλλοντες τῷ τείχει καὶ φιλοτιμίαν τὴν μεγί-
στην εἰσφερόμενοι θαυμασίους ἀγῶνας συνεστήσαντο.
εἰς δὲ τὴν νῆσον τὴν καλουμένην Σφακτηρίαν, πα- 4
ρατεταμένην δ' ἐπὶ μῆκος καὶ ποιοῦσαν εὔδιον τὸν
λιμένα, διεβίβασαν τοὺς ἀρίστους τῶν Λακεδαιμο-
νίων καὶ τῶν συμμάχων. τοῦτο δ' ἔπραξαν φθάσαι
βουλόμενοι τοὺς Ἀθηναίους προκαταλαβέσθαι τὴν
νῆσον, εὐφυῶς σφόδρα κειμένην πρὸς τὴν πολιορ-
κίαν. διημερεύοντες δ' ἐν ταῖς τειχομαχίαις καὶ 5
κατατιτρωσκόμενοι διὰ τὴν ἀπὸ τοῦ τείχους ὑπερο-
χὴν οὐκ ἔληγον τῆς βίας· διὸ πολλοὶ μὲν αὐτῶν
ἀπέθνησκον, οὐκ ὀλίγοι δὲ κατετραυματίζοντο πρὸς
521 τόπον ὠχυρωμένον βιαζόμενοι. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι προ- 6
κατειλημμένοι χωρίον καὶ φύσει καρτερόν, καὶ
βελῶν τε πλήθη καὶ τῶν ἄλλων τῶν χρησίμων πολ-
λὴν ἔχοντες ἀφθονίαν, ἐκθύμως ἠμύνοντο· ἤλπιζον
γὰρ κρατήσαντες τῆς ἐπιβολῆς πάντα τὸν πόλεμον
περιαγαγεῖν εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ δῃώσειν ἀνὰ
μέρος τὴν χώραν τῶν πολεμίων. τῆς δὲ πολιορκίας 62
ἀνυπέρβλητον τὴν σπουδὴν ἐχούσης παρ' ἀμφοτέ-
ροις, καὶ τῶν Σπαρτιατῶν βίαν προσαγόντων τοῖς
τείχεσι, πολλοὶ μὲν ἄλλοι κατὰ τὰς ἀνδραγαθίας
ἐθαυμάσθησαν, μεγίστης δὲ ἀποδοχῆς ἔτυχε Βρασί-

4 προσβαλόντες cod., corr. Eich. 5 συνεστήσαντο* (XV 86, 1), ὑπεστήσαντο cod. 12 δ' ἐν Wess., δὲ cod. 18 πλήθη P, πλήθει v. 22 πολεμίων] Πελοποννησίων A 24 βίαν P, βίᾳ v. προσαγαγόντων Steph.

2 δας. τῶν γὰρ τριηράρχων οὐ τολμώντων προσαγα-
γεῖν τῇ γῇ τὰς τριήρεις διὰ τὴν χαλεπότητα τῶν
τόπων, τριήραρχος ὢν ἐβόα καὶ παρεκελεύετο τῷ
κυβερνήτῃ μὴ φείδεσθαι τοῦ σκάφους, ἀλλὰ καὶ βίᾳ
προσάγειν τῇ γῇ τὴν τριήρη· αἰσχρὸν γὰρ εἶναι
τοῖς Σπαρτιάταις τῆς μὲν ψυχῆς ἀφειδεῖν ἕνεκα τῆς
νίκης, τῶν δὲ σκαφῶν φείδεσθαι καὶ περιορᾶν
3 Ἀθηναίους κρατοῦντας τῆς Λακωνικῆς. τέλος δὲ
συναναγκάσαντος τὸν κυβερνήτην προσαγαγεῖν τὴν
ναῦν, ἡ μὲν τριήρης ἐπώκειλεν, ὁ δὲ Βρασίδας ἐπι-
βὰς ἐπὶ τὴν τῆς νεὼς ἐπιβάθραν ἐκ ταύτης ἠμύνατο
τὸ πλῆθος τῶν ἐπ' αὐτὸν συνδραμόντων Ἀθηναίων.
καὶ τὸ μὲν πρῶτον τοὺς προσιόντας πολλοὺς ἀπέ-
κτεινε, μετὰ δὲ ταῦτα πολλῶν ἐπ' αὐτὸν ἐπιφερομέ-
νων βελῶν πολλοῖς περιέπιπτεν ἐναντίοις τραύμασι.
4 τέλος δὲ διὰ τῶν τραυμάτων αἵματος ἐκχυθέντος
πολλοῦ, καὶ διὰ τοῦτο λιποψυχήσαντος αὐτοῦ, ὁ μὲν
βραχίων προέπεσεν ἐκ τῆς νεώς, ἡ δ' ἀσπὶς περιρ-
ρυεῖσα καὶ πεσοῦσα εἰς τὴν θάλατταν ὑποχείριος
5 ἐγένετο τοῖς πολεμίοις. μετὰ δὲ ταῦτα οὗτος μὲν
πολλοὺς τῶν πολεμίων νεκροὺς σωρεύσας αὐτὸς ἡμι-
θανὴς ἐκ τῆς νεὼς ὑπὸ τῶν ἰδίων ἀπηνέχθη, το-
σοῦτον τοὺς ἄλλους ὑπερβαλόμενος ἀνδρείᾳ, ὥστε
τῶν ἄλλων τοὺς ἀποβαλόντας τὴν ἀσπίδα θανάτῳ
κολάζεσθαι, τοῦτον δ' ἐπὶ τῇ αὐτῇ αἰτίᾳ ἀπενέγκα-
6 σθαι δόξαν. οἱ μὲν οὖν Λακεδαιμόνιοι συνεχεῖς
προσβολὰς ποιούμενοι τῇ Πύλῳ, καὶ πολλοὺς ἀπο-

1 τριηράρχων] τριηριτῶν Dind. 2 τῇ γῇ προσάγειν v. 4 καὶ om. AL 5 τριήρην P 9 προσάγειν A 13 τῶν προσιόντων Reiske 17 λειποψ. cod.

βαλόντες στρατιώτας, ἔμενον καρτερῶς ἐν τοῖς δει-
νοῖς. θαυμάσαι δ' ἄν τις τῆς τύχης τὸ παράδοξον
καὶ τὴν ἰδιότητα τῆς περὶ τὴν Πύλον διαθέσεως.
Ἀθηναῖοι μὲν γὰρ ἐκ τῆς Λακωνικῆς ἀμυνόμενοι 7
τοὺς Σπαρτιάτας ἐκράτουν, Λακεδαιμόνιοι δὲ τὴν
ἰδίαν χώραν πολεμίαν ἔχοντες ἐκ τῆς θαλάττης
προσέβαλλον τοῖς πολεμίοις, καὶ τοῖς μὲν πεζῇ κρα-
τοῦσι θαλαττοκρατεῖν συνέβαινε, τοῖς δὲ κατὰ θά-
λατταν πρωτεύουσι τῆς γῆς ἀπείργειν τοὺς πολεμίους.
522 χρονιζούσης δὲ τῆς πολιορκίας, καὶ τῶν Ἀθηναίων 63
ταῖς ναυσὶν ἐπικρατησάντων καὶ σῖτον εἰς τὴν γῆν
εἰσκομίζειν κωλυόντων, ἐκινδύνευον οἱ κατειλημμέ-
νοι ἐν τῇ νήσῳ τῷ λιμῷ διαφθαρῆναι. διόπερ οἱ 2
Λακεδαιμόνιοι φοβηθέντες περὶ τῶν ἀπειλημμένων
ἐν τῷ νήσῳ, πρεσβείας ἀπέστειλαν εἰς τὰς Ἀθήνας
περὶ τῆς καταλύσεως τοῦ πολέμου· οὐ συγκατατι-
θεμένων δ' αὐτῶν ἠξίουν ἀλλαγὴν ποιήσασθαι τῶν
ἀνδρῶν καὶ λαβεῖν τοὺς ἴσους τῶν Ἀθηναίων τῶν
ἑαλωκότων· ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο συνεχώρησαν οἱ Ἀθη-
ναῖοι. διόπερ οἱ πρέσβεις παρρησίαν ἤγαγον ἐν ταῖς
Ἀθήναις ὡς ὁμολογοῦσι Λακεδαιμονίους κρείττους
εἶναι, μὴ βουλόμενοι τὴν ἀντίδοσιν τῶν αἰχμαλώτων
ποιήσασθαι. οἱ δ' Ἀθηναῖοι τῇ σπάνει τῶν ἀναγ- 3
καίων καταπονήσαντες τοὺς ἐν τῇ Σφακτηρίᾳ παρέ-
λαβον αὐτοὺς καθ' ὁμολογίαν. ἦσαν δ' οἱ παραδόν-

6 *πολεμίαν* add. Hert. (ex Thuc. IV 12, 3) *ἔχουσιν* Madvig 7 *προσέβαλον* AF 11 *γῆν*] *νῆσον* Madvig 12 *κατειλειμμένοι* P, *καταλελειμμένοι* Wurm 15 *πρεσβείας* PAL, *πρεσβείαν* cet.; f. *πρέσβεις* 19 *οὐδὲ* Reiske, *οὐδὲν* cod. *τοῦτο*] *τούτω* P (ut coniecit Reiske), *τούτων* v. 21 *Λακεδαιμονίοις* P, om. FK

τες αὐτοὺς Σπαρτιᾶται μὲν ἑκατὸν εἴκοσι, τῶν δὲ
4 συμμάχων ἑκατὸν ὀγδοήκοντα. οὗτοι μὲν οὖν ὑπὸ
Κλέωνος τοῦ δημαγωγοῦ στρατηγοῦντος τότε δεθέν-
τες ἤχθησαν εἰς τὰς Ἀθήνας· ὁ δὲ δῆμος ἐψηφίσατο
αὐτοὺς φυλάττειν, ἐὰν βούλωνται Λακεδαιμόνιοι
λῦσαι τὸν πόλεμον, ἐὰν δὲ προκρίνωσι τὸ πολεμεῖν,
5 τότε πάντας τοὺς αἰχμαλώτους ἀποκτεῖναι. μετὰ
δὲ ταῦτα τῶν ἐν Ναυπάκτῳ κατῳκισμένων Μεσση-
νίων μεταπεμψάμενοι τοὺς ἀρίστους καὶ τῶν ἄλλων
συμμάχων τοὺς ἱκανοὺς προσθέντες, τούτοις παρέ-
δωκαν τὴν Πύλον φρουρεῖν· ἐνόμιζον γὰρ τοὺς
Μεσσηνίους διὰ τὸ πρὸς τοὺς Σπαρτιάτας μῖσος
ἐκθυμότατα κακοποιήσειν τὴν Λακωνικήν, ὁρμωμέ-
νους ἐξ ὀχυροῦ χωρίου. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Πύ-
λον ἐν τούτοις ἦν.

64 Ἀρταξέρξης δ' ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς ἐτελεύ-
τησεν ἄρξας ἔτη τετταράκοντα, τὴν δ' ἀρχὴν δια-
δεξάμενος Ξέρξης ἐβασίλευσεν ἐνιαυτόν. κατὰ δὲ
τὴν Ἰταλίαν Αἴκλων ἀποστάντων ἀπὸ Ῥωμαίων
κατὰ τὸν πόλεμον αὐτοκράτορα μὲν Αὖλον Ποστού-
2 μιον, ἵππαρχον δὲ Λεύκιον Ἰούλιον ἐποίησαν. οὗτοι
δὲ μετὰ πολλῆς δυνάμεως ἀξιολόγου στρατεύσαντες
εἰς τὴν τῶν ἀφεστηκότων χώραν τὸ μὲν πρῶτον τὰς
κτήσεις ἐπόρθησαν, μετὰ δὲ ταῦτα Αἴκλων ἀντιτα-
χθέντων ἐγένετο μάχη, καθ' ἣν ἐνίκησαν οἱ Ῥωμαῖοι,
καὶ πολλοὺς μὲν τῶν πολεμίων ἀνεῖλον, οὐκ ὀλίγους

6 ἐὰν δὲ Dind., εἰ δὲ cod. 8 κατοικησαμένων cod., corr. Dind. 10 τοὺς PAL, om. cet. προσθέντες τούτοις P, om. v. 20 κατὰ] τῶν κατὰ Dind. τὸν om. P 21 οὗτοι] αὐτοὶ P 22 πολλῆς (aut ἀξιολόγου) del. Reiske, πολιτικῆς Madvig 23 τῶν ἀφ. τὴν χώραν v.

δ' ἐζώγρησαν, λαφύρων δὲ πολλῶν ἐκυρίευσαν. μετὰ 3
δὲ τὴν μάχην οἱ μὲν ἀφεστηκότες διὰ τὴν ἧτταν
καταπεπληγμένοι τοῖς Ῥωμαίοις ὑπετάγησαν, ὁ δὲ
Ποστούμιος δόξας καλῶς διῳκηκέναι τὰ κατὰ τὸν
πόλεμον, κατήγαγε τὸν εἰωθότα θρίαμβον. ἴδιον
δέ τι καὶ παντελῶς ἄπιστόν φασι πρᾶξαι τὸν Πο-
στούμιον· κατὰ γὰρ τὴν μάχην τὸν υἱὸν αὐτοῦ διὰ
τὴν προθυμίαν προεκπηδῆσαι τῆς ὑπὸ τοῦ πατρὸς
523 δεδομένης τάξεως· τὸν δὲ πατέρα τηροῦντα τὸ πά-
τριον ἔθος τὸν υἱὸν ὡς λελοιπότα τὴν τάξιν ἀπο-
κτεῖναι.

Τούτου δὲ τοῦ ἔτους διελθόντος Ἀθήνησι μὲν 65
ἦν ἄρχων Ἴσαρχος, ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ καθειστήκεσαν
ὕπατοι Τίτος Κοΐντιος καὶ Γάιος Ἰούλιος, παρὰ δὲ
Ἠλείοις ὀλυμπιὰς ἤχθη ἐνάτη καὶ ὀγδοηκοστή, καθ'
ἣν ἐνίκα στάδιον Σύμμαχος τὸ δεύτερον. ἐπὶ δὲ
τούτων Ἀθηναῖοι στρατηγὸν καταστήσαντες Νικίαν
τὸν Νικηράτου, καὶ παραδόντες αὐτῷ τριήρεις μὲν
ἑξήκοντα, ὁπλίτας δὲ τρισχιλίους, προσέταξαν πορ-
θῆσαι τοὺς Λακεδαιμονίων συμμάχους. οὗτος δ' ἐπὶ 2
πρώτην τὴν Μῆλον πλεύσας τήν τε χώραν ἐδῄωσε
καὶ τὴν πόλιν ἐφ' ἱκανὰς ἡμέρας ἐπολιόρκησεν·
αὕτη γὰρ μόνη τῶν Κυκλάδων νήσων διεφύλαττε
τὴν πρὸς Λακεδαιμονίους συμμαχίαν, ἄποικος οὖσα
τῆς Σπάρτης. ὁ δὲ Νικίας, γενναίως ἀμυνομένων 3
τῶν Μηλίων οὐ δυνάμενος ἑλεῖν τὴν πόλιν, ἀπέ-
πλευσεν εἰς Ὠρωπὸν τῆς Βοιωτίας. ἐνταῦθα δὲ τὰς
ναῦς ἀπολιπὼν παρῆλθεν εἰς τὴν τῶν Ταναγραίων

8 τῆς ὑπὸ add. Rhod. 13 Ἴσαρχος] ἵππαρχος *f* 14 κοίνκτιος P[1], κόιντος P[2]

χώραν μετὰ τῶν ὁπλιτῶν, καὶ κατέλαβεν ἐνταῦθα
δύναμιν ἑτέραν Ἀθηναίων, ἧς ἐστρατήγει Ἱππόνικος
4 ὁ Καλλίου. συνελθόντων δὲ εἰς ταὐτὸ τῶν στρα-
τοπέδων ἀμφοτέρων, οὗτοι μὲν ἐπεπορεύοντο τὴν
χώραν πορθοῦντες, τῶν δὲ Θηβαίων ἐκβοηθούντων
συνάψαντες αὐτοῖς μάχην οἱ Ἀθηναῖοι καὶ πολλοὺς
5 ἀνελόντες ἐνίκησαν. μετὰ δὲ τὴν μάχην οἱ μεθ'
Ἱππονίκου στρατιῶται τὴν εἰς Ἀθήνας ἐπάνοδον
ἐποιήσαντο, Νικίας δὲ παρελθὼν ἐπὶ τὰς ναῦς πα-
ρέπλευσεν ἐπὶ τὴν Λοκρίδα, καὶ τὴν παραθαλάττιον
χώραν πορθήσας προσελάβετο παρὰ τῶν συμμάχων
τριήρεις τετταράκοντα, ὥστε τὰς πάσας ἔχειν αὐτὸν
ναῦς ἑκατόν· καταλέξας δὲ καὶ πεζοὺς στρατιώτας
οὐκ ὀλίγους, καὶ δύναμιν ἀξιόλογον συστησάμενος,
6 ἔπλευσεν ἐπὶ τὴν Κόρινθον. ἀποβιβάσαντος δ' αὐ-
τοῦ τοὺς στρατιώτας, καὶ τῶν Κορινθίων ἀντιτα-
χθέντων, οἱ Ἀθηναῖοι δυσὶ μάχαις ἐνίκησαν καὶ
πολλοὺς τῶν πολεμίων ἀνελόντες τρόπαιον ἔστησαν.
ἐτελεύτησαν δ' ἐν τῇ μάχῃ τῶν Ἀθηναίων εἰς ὀκτώ,
7 τῶν δὲ Κορινθίων πλείους τῶν τριακοσίων. ὁ δὲ
Νικίας πλεύσας εἰς Κρομμυῶνα τήν τε χώραν ἐδῄωσε
καὶ τὸ φρούριον ἐχειρώσατο. εὐθὺς δ' ἐπαναζεύξας
καὶ τειχίσας φρούριον ἐν τῇ Μεθώνῃ, φυλακὴν
κατέλιπε τὴν τὸ χωρίον ἅμα φυλάξουσαν καὶ τὴν
ἐγγὺς χώραν δῃώσουσαν· αὐτὸς δὲ τὴν παραθαλάτ-

2 ἑτέρων cod., corr. Eich. 4 ἐπορεύοντο cod., corr. Reiske 12 σαράκοντα P[1] τὰς om. P 14 οὐκ ὀλίγους] οὐλίγους P[1] 18 τρόπαιον ἔστησαν ante πολλοὺς exhibet v. 19 ὀκτώ] ὀλίγῳ ἐλάσσους πεντήκοντα Thuc. IV 44, 6 20 πλείους τῶν τριακοσίων] εἰς τριακοσίους καὶ πλείους f; δώδεκα καὶ διακόσιοι Thuc. 21 κρεμυῶνα P[1]A 24 κατέλειπεν P[1]

τιον πορθήσας ἐπανῆλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας. μετὰ 8
δὲ ταῦτα ἐπὶ Κύθηρα ναῦς ἀπέστειλαν ἑξήκοντα
καὶ δισχιλίους ὁπλίτας, ὧν εἶχε τὴν στρατηγίαν
524 *Νικίας μετ' ἄλλων τινῶν. οὗτος δὲ στρατεύσας ἐπὶ*
τὴν νῆσον καὶ προσβολὰς ποιησάμενος παρέλαβε
τὴν πόλιν καθ' ὁμολογίαν. ἐν δὲ τῇ νήσῳ καταλι-
πὼν φρουρὰν ἐξέπλευσεν εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ
τὴν παραθαλάττιον χώραν ἐδῄωσε. καὶ Θυρέας μὲν 9
κειμένας ἐν τοῖς μεθορίοις τῆς Λακωνικῆς καὶ τῆς
Ἀργείας ἐκπολιορκήσας ἐξηνδραποδίσατο καὶ κατέ-
σκαψε, τοὺς δ' ἐν αὐτῇ κατοικοῦντας Αἰγινήτας καὶ
τὸν φρούραρχον Τάνταλον Σπαρτιάτην ζωγρήσας
ἀπήγαγεν εἰς τὰς Ἀθήνας. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι τὸν μὲν
Τάνταλον δήσαντες ἐφύλαττον μετὰ τῶν ἄλλων
αἰχμαλώτων καὶ τοὺς Αἰγινήτας.

Ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις Μεγαρεῖς θλιβό- **66**
μενοι τῷ πολέμῳ τῷ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους καὶ τῷ
πρὸς τοὺς φυγάδας· διαπρεσβευομένων δὲ πρὸς
ἀλλήλους περὶ τούτων, τῶν πολιτῶν τινες ἀλλοτρίως
ἔχοντες πρὸς τοὺς φυγάδας ἐπηγγείλαντο πρὸς τοὺς
Ἀθηναίων στρατηγοὺς προδώσειν τὴν πόλιν. οἱ δὲ 2
στρατηγοί, Ἱπποκράτης τε καὶ Δημοσθένης, συνθέ-
μενοι περὶ τῆς προδοσίας, ἐξέπεμψαν νυκτὸς στρα-
τιώτας ἑξακοσίους εἰς τὴν πόλιν, καὶ οἱ συνθέμενοι

2 *ἑξήκοντα*] *ἑπτὰ* AL 8 *Θυραίας* cod. 10 *Ἀργίας* F *κατέσκαψεν ἐξανδραποδισάμενος f* 13 *ἀπήγαγεν εἰς τὰς Ἀθήνας* P, *εἰς τὰς Ἀθήνας* AL, *εἰς τὰς Ἀθήνας ἐξέπεμψεν* cet. 14 *δήσαντες ἐφύλαττον* P, om. v. 15 *Αἰγινήτας* PAL, *Αἰγινήτας ἐν φυλακῇ κατεῖχον* cet. 16 *Μεγαρεῖς* PA, *οἱ M.* cet.; cf. Thuc. IV 66, 1 *ἐθλίβοντο* M 20 *τοὺς φυγάδας* P, *τοὺς ἄνδρας τοὺς φυγάδας* v. 22 *τε* Thuc. IV 66, 3, *μὲν* cod., del. Sintenis

παρεδέξαντο τοὺς Ἀθηναίους ἐντὸς τειχῶν. κατα-
φανοῦς δὲ τῆς προδοσίας γενομένης κατὰ τὴν πόλιν,
καὶ τοῦ πλήθους σχιζομένου κατὰ τὴν αἵρεσιν, καὶ
τῶν μὲν συμμαχούντων τοῖς Ἀθηναίοις, τῶν δὲ
βοηθούντων τοῖς Λακεδαιμονίοις, ἐκήρυξέ τις ἀφ'
ἑαυτοῦ τοὺς βουλομένους τίθεσθαι τὰ ὅπλα μετὰ
3 Ἀθηναίων καὶ Μεγαρέων. διόπερ τῶν Λακεδαιμο-
νίων ἐγκαταλείπεσθαι μελλόντων ὑπὸ τῶν Μεγα-
ρέων, συνέβη τοὺς φρουροῦντας τὰ μακρὰ τείχη
καταλιπεῖν, εἰς δὲ τὴν καλουμένην Νίσαιαν, ἥπερ
ἐστὶν ἐπίνειον τῶν Μεγαρέων, καταφυγεῖν. περι-
4 ταφρεύσαντες δὲ αὐτὴν οἱ Ἀθηναῖοι ἐπολιόρκουν·
μετὰ δὲ ταῦτα ἐκ τῶν Ἀθηνῶν τεχνίτας προσλαβό-
μενοι περιετείχισαν τὴν Νίσαιαν. οἱ δὲ Πελοπον-
νήσιοι φοβούμενοι μὴ κατὰ κράτος ἁλόντες ἀναιρε-
θῶσι, παρέδοσαν τὴν Νίσαιαν τοῖς Ἀθηναίοις καθ'
ὁμολογίαν. καὶ τὰ μὲν κατὰ τοὺς Μεγαρέας ἐν
τούτοις ἦν.
67 Βρασίδας δὲ δύναμιν ἱκανὴν ἀναλαβὼν ἔκ τε
Λακεδαίμονος καὶ παρὰ τῶν ἄλλων Πελοποννησίων
ἀνέζευξεν ἐπὶ Μέγαρα. καταπληξάμενος δὲ τοὺς
Ἀθηναίους, τούτους μὲν ἐξέβαλεν ἐκ τῆς Νισαίας,
τὴν δὲ πόλιν τῶν Μεγαρέων ἐλευθερώσας ἀποκα-
τέστησεν εἰς τὴν τῶν Λακεδαιμονίων συμμαχίαν·
αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς δυνάμεως διὰ Θετταλίας τὴν
πορείαν ποιησάμενος ἧκεν εἰς Δῖον τῆς Μακεδονίας.
2 ἐκεῖθεν δὲ παρελθὼν εἰς Ἄκανθον συνεμάχησε τοῖς 525

5 ἐκήρυξεν P[1], ἐκήρυξαν P[2]   τις] τινας P   10 Νησαίαν ΔFJK, Νισαίαν cet. (et infra)   13 Ἀθηνῶν] Ἀθηναίων v.   19 ἱκανὴν] ἀξιόλογον L   20 παρὰ om. P

Χαλκιδεῦσι. καὶ πρώτην μὲν τὴν Ἀκανθίων πόλιν
τὰ μὲν καταπληξάμενος, τὰ δὲ καὶ λόγοις φιλαν-
θρώποις πείσας ἐποίησεν ἀποστῆναι τῶν Ἀθηναίων·
ἔπειτα πολλοὺς καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐπὶ Θράκης κα-
τοικούντων προετρέψατο κοινωνεῖν [μετὰ] τῆς τῶν
Λακεδαιμονίων συμμαχίας. μετὰ δὲ ταῦτα Βρασί- 3
δας βουλόμενος ἐνεργότερον ἅψασθαι τοῦ πολέμου,
μετεπέμπετο στρατιώτας ἐκ τῆς Λακεδαίμονος, σπεύ-
δων ἀξιόλογον συστήσασθαι δύναμιν· οἱ δὲ Σπαρ-
τιᾶται βουλόμενοι τῶν Εἱλώτων τοὺς κρατίστους
ἀπολέσθαι, πέμπουσιν ἐξ αὐτῶν τοὺς μάλιστα πε-
φρονηματισμένους χιλίους, νομίζοντες ἐν ταῖς μά-
χαις τοὺς πλείστους αὐτῶν κατακοπήσεσθαι. ἔπραξαν 4
δέ τι καὶ ἄλλο βίαιον καὶ ὠμόν, δι' οὗ ταπεινώσειν
ὑπελάμβανον τοὺς Εἵλωτας· ἐκήρυξαν γὰρ ἀπογρά-
φεσθαι τῶν Εἱλώτων τοὺς ἀγαθόν τι πεποιηκότας
τῇ Σπάρτῃ, καὶ τούτους κρίναντες ἐλευθερώσειν
ἐπηγγείλαντο· ἀπογραψαμένων δὲ δισχιλίων, τού-
τους μὲν προσέταξαν τοῖς κρατίστοις ἀποκτεῖναι
κατ' οἶκον ἑκάστου. σφόδρα γὰρ εὐλαβοῦντο μήποτε 5
καιροῦ δραξάμενοι καὶ μετὰ τῶν πολεμίων ταχθέν-
τες εἰς κίνδυνον ἀγάγωσι τὴν Σπάρτην. οὐ μὴν
ἀλλὰ τῷ Βρασίδᾳ παραγενομένων χιλίων Εἱλώτων,
ἔκ τε συμμάχων στρατολογηθέντων συνέστη δύνα-
μις ἀξιόχρεως. διὸ καὶ θαρρήσας τῷ πλήθει τῶν 68

5 μετὰ del. Rhod., τῆς μετὰ Wess. 7 ἐναργότερον PAL, ἐναργέστερον f 9 ἀξιολογώτερον f 13 πλείους A 14 δέ τι] δ' ἔτι P δι' οὗ] διὰ τὸ P 15 ὑπολαμβάνειν P², ἔμελλον A 20 ἑκάστους Reiske 24 ante συνέστη numerum deesse censet Dind. (cf. Thuc. IV 80, 5) 25 ἀξιόχρεως PLH, ἀξιόλογος cet.

στρατιωτῶν ἐστράτευσεν ἐπὶ τὴν καλουμένην Ἀμφί-
πολιν. ταύτην δὲ τὴν πόλιν πρότερον μὲν ἐπεχεί-
ρησεν οἰκίζειν Ἀρισταγόρας ὁ Μιλήσιος, φεύγων
2 Δαρεῖον τὸν βασιλέα τῶν Περσῶν· ἐκείνου δὲ τε-
λευτήσαντος, καὶ τῶν οἰκητόρων ἐκπεσόντων ὑπὸ
Θρᾳκῶν τῶν ὀνομαζομένων Ἠδωνῶν, μετὰ ταῦτα
ἔτεσι δυσὶ πρὸς τοῖς τριάκοντα Ἀθηναῖοι μυρίους
οἰκήτορας εἰς αὐτὴν ἐξέπεμψαν. ὁμοίως δὲ καὶ τού-
των ὑπὸ Θρᾳκῶν διαφθαρέντων περὶ Δράβησκον,
διαλιπόντες ἔτη δύο πάλιν ἀνεκτήσαντο τὴν πόλιν
3 Ἅγνωνος ἡγουμένου. περιμαχήτου δ' αὐτῆς πολλά-
κις γεγενημένης, ἔσπευδεν ὁ Βρασίδας κύριος γενέ-
σθαι τῆς πόλεως. διὸ καὶ στρατεύσας ἐπ' αὐτὴν
ἀξιολόγῳ δυνάμει, καὶ στρατοπεδεύσας πλησίον τῆς
γεφύρας, τὸ μὲν πρῶτον εἷλε τὸ προάστειον τῆς
πόλεως, τῇ δ' ὑστεραίᾳ καταπληξάμενος τοὺς Ἀμφι-
πολίτας παρέλαβε τὴν πόλιν καθ' ὁμολογίαν, ὥστ'
ἐξεῖναι τῷ βουλομένῳ τὰ ἑαυτοῦ λαβόντα ἀπελθεῖν
4 ἐκ τῆς πόλεως. εὐθὺς δὲ καὶ τῶν πλησιοχώρων
πόλεων πλείονας προσηγάγετο, ἐν αἷς ἦσαν ἀξιολο-
γώταται Οἰσύμη καὶ Γαληψός, ἀμφότεραι Θασίων 526
ἄποικοι, καὶ Μύρκινον, Ἠδωνικὸν πολισμάτιον.
ἐπεβάλετο δὲ καὶ ναυπηγεῖσθαι τριήρεις πλείους
ἐπὶ τῷ Στρυμόνι ποταμῷ, καὶ στρατιώτας ἔκ τε
Λακεδαίμονος καὶ παρὰ τῶν ἄλλων συμμάχων μετε-
5 πέμπετο. κατεσκεύαζε δὲ καὶ πανοπλίας πολλάς, καὶ

9 δράβισκον P 10 δύο] ἑνὸς δέοντι τριακοστῷ ἔτει Thuc. IV 102, 3 (cf. XI 70, 5 et XII 32, 3) πάλιν om. FK ἐκτήσαντο v. 11 Ἅγνωνος Wess. (ex Thuc.), Ἀπίωνος cod. 19 πόλεως] ἀμφιπόλεως P 21 Οἰσύμη Thuc. IV 107, 3] σύμη cod. 25 παρὰ om. L

τοῖς ἀόπλοις τῶν νέων ἀνεδίδου ταύτας, καὶ βελῶν
καὶ σίτου καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων παρασκευὰς
ἐποιεῖτο. ὡς δ' αὐτῷ πάντα παρεσκεύαστο, ἀνέζευ-
ξεν ἐκ τῆς Ἀμφιπόλεως μετὰ τῆς δυνάμεως, καὶ
παραγενόμενος εἰς τὴν καλουμένην Ἀκτὴν κατε-
στρατοπέδευσεν. ἐν ταύτῃ δ' ὑπῆρχον πέντε πόλεις,
ὧν αἱ μὲν Ἑλληνίδες ἦσαν, Ἀνδρίων ἄποικοι, αἱ
δὲ εἶχον ὄχλον βαρβάρων διγλώττων Βισαλτικόν.
ταύτας δὲ χειρωσάμενος ἐστράτευσεν ἐπὶ πόλιν Το- 6
ρώνην, ἄποικον μὲν Χαλκιδέων, κατεχομένην δὲ ὑπ'
Ἀθηναίων. προδιδόντων δέ τινων τὴν πόλιν, ὑπὸ
τούτων εἰσαχθεὶς νυκτὸς ἐκράτησε τῆς Τορώνης
ἄνευ κινδύνων. τὰ μὲν οὖν κατὰ τὸν Βρασίδαν
μέχρι τούτου προέβη κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτόν.

Ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις περὶ τὸ Δήλιον **69**
ἐγένετο παράταξις [κατὰ τὴν Βοιωτίαν] Ἀθηναίων
πρὸς Βοιωτοὺς διὰ τοιαύτας τινὰς αἰτίας. τῶν
Βοιωτῶν τινες δυσαρεστούμενοι τῇ τότε πολιτείᾳ
καὶ σπεύδοντες δημοκρατίας ἐν ταῖς πόλεσι κατα-
στῆσαι, διελέχθησαν περὶ τῆς ἰδίας προαιρέσεως
τοῖς Ἀθηναίων στρατηγοῖς Ἱπποκράτει καὶ Δημο-
σθένει, καὶ κατεπηγγέλλοντο παραδώσειν τὰς ἐν τῇ
Βοιωτίᾳ πόλεις. ἀσμένως δὲ τῶν Ἀθηναίων προσ- 2
δεξαμένων, περί τε τῶν κατὰ τὴν ἐπίθεσιν διοική-
σεων διελομένων τῶν στρατηγῶν τὴν δύναμιν,
Δημοσθένης μὲν τὸ πλεῖστον τοῦ στρατεύματος
ἀναλαβὼν ἐνέβαλεν εἰς τὴν Βοιωτίαν, καὶ καταλα-

8 βισαλτικόν P (Thuc. IV 109, 4), βισσαλτικῶν v. 9 ταύτας Reiske, ταῦτα cod. 16 κατὰ τὴν Βοιωτίαν delevi (cf. p. 440, 5), post πραττομένοις posuit Dind.

βὼν τοὺς Βοιωτοὺς προνενοημένους τὴν προδοσίαν,
ἄπρακτος ἀπῆλθεν, Ἱπποκράτης δὲ πανδημεὶ τοὺς
Ἀθηναίους ἀγαγὼν ἐπὶ τὸ Δήλιον κατελάβετο τὸ
χωρίον, καὶ φθάσας τὴν ἔφοδον τῶν Βοιωτῶν ἐτεί-
χισε τὸ Δήλιον. τοῦτο δὲ τὸ χωρίον κεῖται μὲν
πλησίον τῆς Ὠρωπίας καὶ τῶν ὅρων τῆς Βοιωτίας,
3 Παγώνδας δ' ὁ τῶν Βοιωτῶν ἔχων τὴν στρατηγίαν
ἐξ ἁπασῶν τῶν κατὰ τὴν Βοιωτίαν πόλεων μετα-
πεμψάμενος στρατιώτας ἧκε πρὸς τὸ Δήλιον μετὰ
πολλῆς δυνάμεως· εἶχε γὰρ στρατιώτας πεζοὺς μὲν
οὐ πολὺ λείποντας τῶν δισμυρίων, ἱππεῖς δὲ περὶ
4 χιλίους. οἱ δ' Ἀθηναῖοι τῷ πλήθει μὲν ὑπερεῖχον
τῶν Βοιωτῶν, ὡπλισμένοι δὲ οὐχ ὁμοίως τοῖς πο-
λεμίοις· ἄφνω γὰρ καὶ συντόμως ἐξεληλύθεσαν ἐκ
τῆς πόλεως, καὶ διὰ τὴν σπουδὴν ὑπῆρχον ἀπαρά-
70 σκευοι. ἀμφοτέρων δὲ προθύμως ὡρμημένων παρε-
τάχθησαν αἱ δυνάμεις τόνδε τὸν τρόπον. παρὰ τοῖς
Βοιωτοῖς ἐτάχθησαν ἐπὶ τὸ δεξιὸν κέρας Θηβαῖοι, 527
ἐπὶ δὲ τὸ εὐώνυμον Ὀρχομένιοι, τὴν δὲ μέσην ἀνε-
πλήρουν φάλαγγα Βοιωτοί· προεμάχοντο δὲ πάντων
οἱ παρ' ἐκείνοις ἡνίοχοι καὶ παραβάται καλούμενοι,
ἄνδρες ἐπίλεκτοι τριακόσιοι. Ἀθηναῖοι δὲ διατάτ-
τοντες ἔτι τὴν δύναμιν ἠναγκάσθησαν συνάψαι
2 μάχην. γενομένης δὲ τῆς παρατάξεως ἰσχυρᾶς, τὸ
μὲν πρῶτον οἱ τῶν Ἀθηναίων ἱππεῖς ἀγωνιζόμενοι

1 τῆς προδοσίας Reiske 3 κατελάβετο τὸ*] κατελάβετο P, κατέλαβε τὸ v. 6 ὅρων FJ, ὀρῶν cet. 7 Παγώνδας Thuc. IV 91] παντώδας P, παντόδας AHLM, παντοιάδας cet. 13 δὲ] ἦσαν vel ὑπῆρχον add. Dind. 14 συντόνως Wess. 16 ὡρμημένων F[1], ὁρμωμένων cet. 21 παραβάται AL, παραιβάται cet.

λαμπρῶς ἠνάγκασαν φυγεῖν τοὺς ἀντιστάντας ἱππεῖς·
μετὰ δὲ ταῦτα τῶν πεζῶν διαγωνισαμένων οἱ τα-
χθέντες κατὰ τοὺς Θηβαίους Ἀθηναῖοι βιασθέντες
ἐτράπησαν, οἱ δὲ λοιποὶ τοὺς ἄλλους Βοιωτοὺς
τρεψάμενοι καὶ συχνοὺς ἀνελόντες ἐφ' ἱκανὸν τόπον
ἐδίωξαν. οἱ δὲ Θηβαῖοι, διαφέροντες ταῖς τῶν σω- 3
μάτων ῥώμαις, ἐπέστρεψαν ἀπὸ τοῦ διωγμοῦ, καὶ
τοῖς διώκουσι τῶν Ἀθηναίων ἐπιπεσόντες φυγεῖν
ἠνάγκασαν· ἐπιφανεῖ δὲ μάχῃ νικήσαντες μεγάλην
ἀπηνέγκαντο δόξαν πρὸς ἀνδρείαν. τῶν δ' Ἀθη- 4
ναίων οἱ μὲν εἰς Ὠρωπόν, οἱ δὲ εἰς τὸ Δήλιον
κατέφυγον, τινὲς δὲ πρὸς τὴν θάλατταν διέτειναν
πρὸς τὰς ἰδίας ναῦς, ἄλλοι δὲ κατ' ἄλλους ὡς ἔτυχε
τόπους διεσπάρησαν. ἐπιγενομένης δὲ τῆς νυκτὸς
ἔπεσον τῶν μὲν Βοιωτῶν οὐ πλείους τῶν πεντα-
κοσίων, τῶν δ' Ἀθηναίων πολλαπλάσιοι τούτων.
εἰ μὲν οὖν ἡ νὺξ μὴ προκατέλαβεν, οἱ πλεῖστοι
τῶν Ἀθηναίων ἂν ἐτελεύτησαν· αὕτη γὰρ μεσολα-
βήσασα τὰς τῶν διωκόντων ὁρμὰς διέσωσε τοὺς
φεύγοντας. ὅμως δὲ τοσοῦτο πλῆθος τῶν ἀναιρε- 5
θέντων ἦν, ὥστε τοὺς Θηβαίους ἐκ τῆς τῶν λαφύ-
ρων τιμῆς τήν τε στοὰν τὴν μεγάλην ἐν ἀγορᾷ
κατασκευάσαι καὶ χαλκοῖς ἀνδριᾶσι κοσμῆσαι, τοὺς
δὲ ναοὺς καὶ τὰς κατὰ τὴν ἀγορὰν στοὰς τοῖς ὅπλοις
τοῖς ἐκ τῶν σκύλων προσηλωθεῖσι καταχαλκῶσαι·
τήν τε τῶν Δηλίων πανήγυριν ἀπὸ τούτων τῶν
χρημάτων ἐνεστήσαντο ποιεῖν. μετὰ δὲ τὴν μάχην 6

8 διώκουσι τῶν] διώκουσιν P 15 πεντακοσίων PAHLF (et Thuc. IV 101, 2), τετρακοσίων cet. 21 ἦν post πλῆθος praebet v. 24 τοῖς ὅπλοις post ναοὺς in cod., transp. Wurm

οἱ μὲν Βοιωτοὶ τῷ Δηλίῳ προσβολὰς ποιησάμενοι
κατὰ κράτος εἷλον τὸ χωρίον· τῶν δὲ φρουρούντων
τὸ Δήλιον οἱ πλείους μὲν μαχόμενοι γενναίως ἀπέ-
θανον, διακόσιοι δὲ ἥλωσαν· οἱ δὲ λοιποὶ κατέφυ-
γον εἰς τὰς ναῦς, καὶ διεκομίσθησαν μετὰ τῶν
ἄλλων εἰς τὴν Ἀττικήν. Ἀθηναῖοι μὲν οὖν ἐπιβου-
λεύσαντες τοῖς Βοιωτοῖς τοιαύτῃ συμφορᾷ περιέπε-
71 *σον. κατὰ δὲ τὴν Ἀσίαν Ξέρξης ὁ βασιλεὺς ἐτελεύ-*
τησεν ἄρξας ἐνιαυτόν, ὡς δ' ἔνιοι γράφουσι, μῆνας
δύο· τὴν δὲ βασιλείαν διαδεξάμενος ὁ ἀδελφὸς
Σογδιανὸς ἦρξε μῆνας ἑπτά. τοῦτον δ' ἀνελὼν
2 *Δαρεῖος ἐβασίλευσεν ἔτη δεκαεννέα. τῶν δὲ συγ-*
γραφέων Ἀντίοχος ὁ Συρακόσιος τὴν τῶν Σικελικῶν 528
ἱστορίαν εἰς τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν κατέστρεψεν, ἀρ-
ξάμενος ἀπὸ Κωκάλου τοῦ Σικανῶν βασιλέως, ἐν
βίβλοις ἐννέα.
72 *Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀμεινίου Ῥωμαῖοι*
μὲν κατέστησαν ὑπάτους Γάιον Παπίριον καὶ Λεύ-
κιον Ἰούνιον. ἐπὶ δὲ τούτων Σκιωναῖοι μὲν κατα-
φρονήσαντες τῶν Ἀθηναίων διὰ τὴν περὶ τὸ Δή-
λιον ἧτταν, ἀπέστησαν πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους
καὶ τὴν πόλιν παρέδωκαν Βρασίδᾳ τῷ στρατηγοῦντι
2 *τῶν ἐπὶ Θρᾴκης Λακεδαιμονίων. ἐν δὲ τῇ Λέσβῳ*
μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Μυτιλήνης ὑπ' Ἀθηναίων οἱ
πεφευγότες ἐκ τῆς ἁλώσεως πολλοὶ τὸν ἀριθμὸν
ὄντες καὶ πάλαι μὲν ἐπεχείρουν κατελθεῖν εἰς τὴν

6 *οὖν* om. P 10 *ὁ ἀδελφός* om. *f* 11 *ὀγδιανός* cod., corr. Wess. 12 *ἐννεακαίδεκα* Dind., *ιθ̅* P 17 *δ'* om. P[1] *Ἀμινίου* PAL 18 *Παπύριον* F 19 *Ἰούνιον*] *καὶ ἰούνιον* P, *Iulius* fasti *Σκιωναῖοι* P, *Σικυώνιοι* v. 24 et 443, 3 *Μιτυλ.* cod.

Λέσβον, τότε δὲ συστραφέντες Ἄντανδρον κατέλαβον, κἀκεῖθεν ὁρμώμενοι διεπολέμουν τοῖς κατέχουσι τὴν Μυτιλήνην Ἀθηναίοις. ἐφ' οἷς παροξυνθεὶς ὁ 3 δῆμος τῶν Ἀθηναίων ἐξέπεμψε στρατηγοὺς μετὰ δυνάμεως ἐπ' αὐτοὺς Ἀριστείδην καὶ Σύμμαχον. οὗτοι δὲ καταπλεύσαντες εἰς τὴν Λέσβον καὶ προσβολὰς ποιησάμενοι συνεχεῖς εἷλον τὴν Ἄντανδρον, καὶ τῶν φυγάδων τοὺς μὲν ἀπέκτειναν, τοὺς δ' ἐκ τῆς πόλεως ἐξέβαλον, αὐτοὶ δὲ φρουρὰν ἀπολιπόντες τὴν φυλάξουσαν τὸ χωρίον ἀπέπλευσαν ἐκ τῆς Λέσβου. μετὰ δὲ ταῦτα Λάμαχος ὁ στρατηγὸς ἔχων 4 δέκα τριήρεις ἔπλευσεν εἰς τὸν Πόντον, καὶ καθορμισθεὶς εἰς Ἡράκλειαν περὶ τὸν ποταμὸν τὸν ὀνομαζόμενον Κάλητα πάσας τὰς ναῦς ἀπέβαλε· μεγάλων γὰρ ὄμβρων καταρραγέντων, καὶ τοῦ ποταμοῦ βίαιον τὴν καταφορὰν τοῦ ῥεύματος ποιησαμένου, τὰ σκάφη κατά τινας τραχεῖς τόπους προσπεσόντα τῇ γῇ διεφθάρη.

Ἀθηναῖοι δὲ πρὸς Λακεδαιμονίους σπονδὰς ἐνιαυ- 5 σίους ἐποιήσαντο κατὰ ταύτας τὰς ὁμολογίας, ὥστ' ἔχειν ἑκατέρους ὧν τότε κύριοι καθειστήκεσαν. συνιόντες δὲ πολλάκις εἰς λόγους ᾤοντο δεῖν καταλῦσαι τὸν πόλεμον καὶ εἰς τέλος παύσασθαι τῆς πρὸς ἀλλήλους φιλοτιμίας· Λακεδαιμόνιοι δὲ ἔσπευδον ἀπολαβεῖν τοὺς ἐν τῇ Σφακτηρίᾳ γενομένους αἰχμαλώτους. τῶν δὲ σπονδῶν τὸν εἰρημένον τρόπον 6

1 κατελάβοντο conicio 3 ὁ δῆμος] ὁ add. P 5 σύμμαχον (λα supra συ man.[2]) P; Δημόδοκος Thuc. IV 75, 1 9 ἀπολειπόντες P[1] 14 Κάχητα cod., corr. Palmerius (Κάληκα Thuc. IV 75, 2) 21 τότε] ποτε Steph. 23 τὴν . . φιλοτιμίαν P 24 φιλοτιμίας AHLF[3], φιλονεικίας cet.

συντελεσθεισῶν, περὶ μὲν τῶν ἄλλων αὐτοῖς ὁμολο-
γούμενα πάντα ὑπῆρξε, περὶ δὲ τῆς Σκιώνης ἠμφι-
σβήτουν ἀμφότεροι. γενομένης δὲ μεγάλης φιλοτι-
μίας τὰς σπονδὰς κατελύσαντο, περὶ δὲ τῆς Σκιώνης
7 διεπολέμουν πρὸς ἀλλήλους. κατὰ δὲ τοῦτον τὸν
χρόνον καὶ Μένδη πόλις πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους
ἀπέστη καὶ τὴν φιλοτιμίαν τὴν ὑπὲρ τῆς Σκιώνης
ἰσχυροτέραν ἐποίησε. διὸ καὶ Βρασίδας μὲν ἐκ τῆς
Μένδης καὶ τῆς Σκιώνης ἀποκομίσας τέκνα καὶ γυ- 529
ναῖκας καὶ τἄλλα τὰ χρησιμώτατα φρουραῖς ἀξιο-
8 λόγοις ἠσφαλίσατο τὰς πόλεις, Ἀθηναῖοι δὲ παρο-
ξυνθέντες ἐπὶ τοῖς γεγονόσιν ἐψηφίσαντο πάντας
τοὺς Σκιωναίους, ὅταν ἁλῶσιν, ἡβηδὸν ἀποσφάξαι,
καὶ δύναμιν ἐξέπεμψαν ἐπ' αὐτοὺς ναυτικὴν τριήρων
πεντήκοντα· τούτων δὲ τὴν στρατηγίαν εἶχε Νικίας
9 καὶ Νικόστρατος. οὗτοι δὲ πλεύσαντες ἐπὶ πρώτην
τὴν Μένδην ἐκράτησαν τῆς πόλεως προδόντων τινῶν
αὐτήν· τὴν δὲ Σκιώνην περιετείχισαν, καὶ προσκα-
θήμενοι τῇ πολιορκίᾳ συνεχεῖς προσβολὰς ἐποιοῦντο.
10 οἱ δ' ἐν τῇ Σκιώνῃ φρουροί, πολλοὶ μὲν τὸν ἀριθ-
μὸν ὄντες, εὐπορίαν δ' ἔχοντες βελῶν καὶ σίτου
καὶ τῆς ἄλλης παρασκευῆς, ῥᾳδίως ἠμύνοντο τοὺς
Ἀθηναίους, καὶ στάσιν ὑπερδέξιον ἔχοντες πολλοὺς
κατετίτρωσκον. ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ τοῦ-
τον τὸν ἐνιαυτόν.

73 Μετὰ δὲ ταῦτα Ἀθήνησι μὲν ἦρχεν Ἀλκαῖος, ἐν

2 Σικυώνης A 3 φιλονεικίας Steph. (M?) 6 πόλις del. Cobet 7 φιλονεικίαν Steph. (HM?) 13 ἀποσφάξαι P, ἀποσφάξειν AJKL, ἀποσφάζειν cet. 20 μὲν] πρὸς add. AFL

Ῥώμῃ δὲ ὑπῆρχον ὕπατοι Ὀπίτερος Λουκρήτιος καὶ Λεύκιος Σέργιος Φιδηνιάτης. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀθηναῖοι τοῖς Δηλίοις ἐγκαλοῦντες ὅτι λάθρᾳ πρὸς Λακεδαιμονίους συντίθενται συμμαχίαν, ἐξέβαλον αὐτοὺς ἐκ τῆς νήσου καὶ τὴν πόλιν αὐτοὶ κατέσχον. τοῖς δ' ἐκπεσοῦσι Δηλίοις Φαρνιάκης ὁ σατράπης ἔδωκεν οἰκεῖν πόλιν Ἀδραμύτιον. οἱ δ' Ἀθηναῖοι 2
προχειρισάμενοι στρατηγὸν Κλέωνα τὸν δημαγωγόν, καὶ δόντες ἀξιόλογον δύναμιν πεζήν, ἐξέπεμψαν εἰς τοὺς ἐπὶ Θράκης τόπους. οὗτος δὲ πλεύσας εἰς Σκιώνην, κἀκεῖθεν προσλαβόμενος στρατιώτας ἐκ τῶν πολιορκούντων τὴν πόλιν, ἀπέπλευσε καὶ κατῆρεν εἰς Τορώνην· ἐγίνωσκε γὰρ τὸν μὲν Βρασίδαν ἐκ τούτων τῶν τόπων ἀπεληλυθότα, πρὸς δὲ τῇ Τορώνῃ τοὺς ἀπολελειμμένους στρατιώτας οὐκ ὄντας ἀξιομάχους. πλησίον δὲ τῆς Τορώνης καταστρατο- 3
πεδεύσας καὶ πολιορκήσας ἅμα κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν, εἷλε κατὰ κράτος τὴν πόλιν, καὶ τοὺς μὲν παῖδας καὶ τὰς γυναῖκας ἠνδραποδίσατο, αὐτοὺς δὲ καὶ τοὺς τὴν πόλιν φρουροῦντας αἰχμαλώτους λαβών, δήσας ἀπέστειλεν εἰς τὰς Ἀθήνας· τῆς δὲ πόλεως ἀπολιπὼν τὴν ἱκανὴν φρουρὰν ἐξέπλευσε μετὰ τῆς δυνάμεως, καὶ κατῆρε τῆς Θράκης ἐπὶ Στρυμόνα ποταμόν. καταστρατοπεδεύσας δὲ πλησίον πόλεως Ἠιόνος, ἀπεχούσης ἀπὸ τῆς Ἀμφιπόλεως

1 Ὀπίτερος AHL, ὁ πίτερος P, ὁ πίνκτερος F, ὁ πίγκτερος cet.; *Tricipitinus* fasti   λοκρήτιος P   7 ἀδραμυτίνιον P, ἀδραμάτιον A, ἀτραμύτιον cet. (c. 77, 1)   10 Θράκην cod., corr. Dind.   17 ἅμα P, om. FJ, τἄλλα cet.   20 καὶ del. Dind.   25 ἠόνος P, κίονος A   ἀπὸ P, δ' ἀπὸ v.

σταδίους ὡς τριάκοντα, προσβολὰς ἐποιεῖτο τῷ πο-
74 λίσματι. πυθόμενος δὲ τὸν Βρασίδαν μετὰ δυνά-
μεως διατρίβειν περὶ πόλιν Ἀμφίπολιν, ἀνέζευξεν
ἐπ' αὐτόν. ὁ δὲ Βρασίδας ὡς ἤκουσε προσιόντας
τοὺς πολεμίους, ἐκτάξας τὴν δύναμιν ἀπήντα τοῖς 530
Ἀθηναίοις· γενομένης δὲ παρατάξεως μεγάλης, καὶ
τῶν στρατοπέδων ἀγωνισαμένων ἀμφοτέρων λαμ-
πρῶς, τὸ μὲν πρῶτον ἰσόρροπος ἦν ἡ μάχη, μετὰ
δὲ ταῦτα παρ' ἑκατέροις τῶν ἡγεμόνων φιλοτιμου-
μένων δι' ἑαυτῶν κρῖναι τὴν μάχην, συνέβη πολλοὺς
τῶν ἀξιολόγων ἀνδρῶν ἀναιρεθῆναι, τῶν στρατηγῶν
αὑτοὺς καταστησάντων εἰς τὴν μάχην καὶ ὑπὲρ τῆς
2 νίκης ἀνυπέρβλητον φιλοτιμίαν εἰσενεγκαμένων. ὁ
μὲν οὖν Βρασίδας ἀριστεύσας καὶ πλείστους ἀνελὼν
ἡρωικῶς κατέστρεψε τὸν βίον· ὁμοίως δὲ καὶ τοῦ
Κλέωνος ἐν τῇ μάχῃ πεσόντος, ἀμφότεραι μὲν αἱ
δυνάμεις διὰ τὴν ἀναρχίαν ἐταράχθησαν, τὸ τέλος
δ' ἐνίκησαν οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ τρόπαιον ἔστησαν.
οἱ δ' Ἀθηναῖοι τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀνελό-
μενοι καὶ θάψαντες ἀπέπλευσαν εἰς τὰς Ἀθήνας.
3 εἰς δὲ τὴν Λακεδαίμονα παραγενομένων τινῶν ἐκ
τῆς μάχης καὶ τὴν Βρασίδου νίκην ἅμα καὶ τελευ-
τὴν ἀπαγγειλάντων, ἡ μήτηρ τοῦ Βρασίδου πυνθα-
νομένη περὶ τῶν πραχθέντων κατὰ τὴν μάχην ἐπη-
ρώτησε, ποῖός τις γέγονεν ἐν τῇ παρατάξει Βρασίδας·
τῶν δ' ἀποκριναμένων ὅτι πάντων Λακεδαιμονίων
ἄριστος, εἶπεν ἡ μήτηρ τοῦ τετελευτηκότος ὅτι Βρα-

9 ἡγουμένων AFHJ 12 αὐτοὺς v. 14 οὖν add. Dind. 25 γέγονεϋ παρὰ τῇ τάξει P 26 ἀποκρινομένων PAF

σίδας ὁ υἱὸς αὐτῆς ἦν ἀγαθὸς ἀνήρ, πολλῶν μέντοι
γε ἑτέρων καταδεέστερος. τῶν δὲ λόγων τούτων 4
διαδοθέντων κατὰ τὴν πόλιν οἱ ἔφοροι δημοσίᾳ τὴν
γυναῖκα ἐτίμησαν, ὅτι προέκρινε τὸν τῆς πατρίδος
ἔπαινον τῆς τοῦ τέκνου δόξης. μετὰ δὲ τὴν εἰρη- 5
μένην μάχην ἔδοξαν οἱ Ἀθηναῖοι τοῖς Λακεδαιμο-
νίοις συνθέσθαι σπονδὰς πεντηκονταετεῖς ἐπὶ τοῖσδε·
τοὺς μὲν αἰχμαλώτους παρ' ἀμφοτέροις ἀπολυθῆναι,
τὰς δὲ πόλεις ἀποδοῦναι τὰς κατὰ πόλεμον ληφθεί-
σας. ὁ μὲν οὖν Πελοποννησιακὸς πόλεμος, διαμεί- 6
νας μέχρι τῶν ὑποκειμένων καιρῶν ἔτη δέκα, τὸν
εἰρημένον τρόπον κατελύθη.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀριστίωνος Ῥωμαῖοι **75**
κατέστησαν ὑπάτους Τίτον Κοΐντιον καὶ Αὖλον Κορ-
νήλιον Κόσσον. ἐπὶ δὲ τούτων ἄρτι τοῦ πολέμου
τοῦ Πελοποννησιακοῦ καταλελυμένου πάλιν ταραχαὶ
καὶ κινήσεις πολεμικαὶ συνέβησαν κατὰ τὴν Ἑλλάδα
διὰ τοιαύτας τινὰς αἰτίας. Ἀθηναῖοι καὶ Λακεδαι- 2
μόνιοι κοινῇ μετὰ τῶν συμμάχων πεποιημένοι σπον-
δὰς καὶ διαλύσεις, χωρὶς τῶν συμμαχίδων πόλεων
συνέθεντο συμμαχίαν. τοῦτο δὲ πράξαντες εἰς ὑπό-
νοιαν ἦλθον ὡς ἐπὶ καταδουλώσει τῶν ἄλλων Ἑλλή-
νων ἰδίᾳ πεποιημένοι συμμαχίαν. διόπερ αἱ μέγι- 3
σται τῶν πόλεων διεπρεσβεύοντο πρὸς ἀλλήλας καὶ
συνδιελέγοντο περὶ ὁμονοίας καὶ συμμαχίας κατὰ

9 ἀποδοῦναι P, ἀπολυθῆναι v.; ἀποδοθῆναι Wess. 13 Ἀριστίωνος Meursius, Ἀρίστωνος cod. 14 Κοίντιον A, Κοίνκτιον P, Κοίγκτιον cet. αὖλον P[1], παῦλον P[2] 17 συνέστησαν Hert. κατὰ τὴν Ἑλλάδα om. v. 18 διὰ] καὶ et sup. lin. διὰ P 23 ἰδίᾳ Dind. (ex p. 355, 17), om. JK, ἰδίαν cet. πεποιημένοι PAL, ποιησάμενοι cet.

τῶν Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων. ἦσαν δὲ προ- 531
εστῶσαι πόλεις ταύτης αἱ δυνατώταται τέτταρες,
4 Ἄργος, Θῆβαι, Κόρινθος, Ἦλις. εὐλόγως δ' ὑπω-
πτεύθησαν αἱ πόλεις συμφρονεῖν κατὰ τῆς Ἑλλάδος
διὰ τὸ προσγεγράφθαι ταῖς κοιναῖς συνθήκαις· ἐξεῖ-
ναι Ἀθηναίοις καὶ Λακεδαιμονίοις, ὅπερ ἂν δοκῇ
ταύταις ταῖς πόλεσι, προσγράφειν ταῖς συνθήκαις
καὶ ἀφαιρεῖν ἀπὸ τῶν συνθηκῶν. χωρὶς δὲ τούτων
Ἀθηναῖοι μὲν διὰ ψηφίσματος ἔδωκαν δέκα ἀνδρά-
σιν ἐξουσίαν ἔχειν βουλεύεσθαι περὶ τῶν τῇ πόλει
συμφερόντων· τὸ παραπλήσιον δὲ καὶ τῶν Λακε-
δαιμονίων πεποιηκότων φανερὰν συνέβη γενέσθαι
5 τῶν δύο πόλεων τὴν πλεονεξίαν. πολλῶν δὲ πόλεων
ὑπακουουσῶν πρὸς τὴν κοινὴν ἐλευθερίαν, καὶ τῶν
μὲν Ἀθηναίων καταφρονουμένων διὰ τὴν περὶ τὸ
Δήλιον συμφοράν, τῶν δὲ Λακεδαιμονίων τεταπει-
νωμένων τῇ δόξῃ διὰ τὴν ἅλωσιν τῶν ἐν τῇ Σφα-
κτηρίᾳ νήσῳ, πολλαὶ πόλεις συνίσταντο, καὶ προ-
ῆγον τὴν τῶν Ἀργείων πόλιν ἐπὶ τὴν ἡγεμονίαν.
6 ἔχει γὰρ ἡ πόλις αὕτη μέγα ἀξίωμα διὰ τὰς παλαιὰς
πράξεις· πρὸ γὰρ τῆς Ἡρακλειδῶν κατηλύσεως ἐκ
τῆς Ἀργείας ὑπῆρξαν σχεδὸν ἅπαντες οἱ μέγιστοι
τῶν βασιλέων· πρὸς δὲ τούτοις πολὺν χρόνον εἰρή-
νην ἔχουσα προσόδους μεγίστας ἐλάμβανε, καὶ πλῆ-
θος οὐ μόνον χρημάτων εἶχεν, ἀλλὰ καὶ ἀνδρῶν.
7 οἱ δ' Ἀργεῖοι νομίζοντες αὐτοῖς συγχωρηθήσεσθαι
τὴν ὅλην ἡγεμονίαν, ἐπέλεξαν τῶν πολιτῶν χιλίους

10 τῇ πόλει post ἔχειν exhibent FJK; ἔχειν del. Reiske βουλεύεσθαι om. F 20 ἔχει] εἶχε Dind. 21 καταλύσεως cod., corr. Wess. 23 δὲ Dind., τε cod. 26 αὐτοῖς P

*τοὺς νεωτέρους καὶ μάλιστα τοῖς τε σώμασιν ἰσχύον-
τας καὶ ταῖς οὐσίαις· ἀπολύσαντες δὲ αὐτοὺς καὶ
τῆς ἄλλης λειτουργίας καὶ τροφὰς δημοσίας χορη-
γοῦντες προσέταξαν γυμνάζεσθαι συνεχεῖς μελέτας.
οὗτοι μὲν οὖν διὰ τὴν χορηγίαν καὶ τὴν συνεχῆ
μελέτην ταχὺ τῶν πολεμικῶν ἔργων ἀθληταὶ κατε-
στάθησαν. Λακεδαιμόνιοι δὲ ὁρῶντες ἐπ' αὐτοὺς* 76
*συνισταμένην τὴν Πελοπόννησον καὶ προορώμενοι
τὸ μέγεθος τοῦ πολέμου, τὰ κατὰ τὴν ἡγεμονίαν
ὡς ἦν δυνατὸν ἠσφαλίζοντο. καὶ πρῶτον μὲν τοὺς
μετὰ Βρασίδα κατὰ τὴν Θρᾴκην ἐστρατευμένους
Εἵλωτας ὄντας χιλίους ἠλευθέρωσαν, μετὰ δὲ ταῦτα
τοὺς ἐν τῇ Σφακτηρίᾳ νήσῳ ληφθέντας αἰχμαλώ-
τους Σπαρτιάτας ἀτιμίᾳ περιβεβληκότες, ὡς τὴν
Σπάρτην ἀδοξοτέραν πεποιηκότας, ἀπέλυσαν τῆς
ἀτιμίας. ἀκολούθως δὲ τούτοις τοῖς κατὰ τὸν πό-* 2
*λεμον ἐπαίνοις καὶ τιμαῖς προετρέποντο τὰς προγε-
γενημένας ἀνδραγαθίας ἐν τοῖς μέλλουσιν ἀγῶσιν
ὑπερβάλλεσθαι· τοῖς τε συμμάχοις ἐπιεικέστερον
προσεφέροντο, καὶ ταῖς φιλανθρωπίαις τοὺς ἀλλο-*
532 *τριωτάτους αὐτῶν ἐθεράπευον. Ἀθηναῖοι δὲ τοὐ-* 3
*ναντίον τῷ φόβῳ βουλόμενοι καταπλήξασθαι τοὺς
ἐν ὑποψίᾳ ἀποστάσεως ὄντας, παράδειγμα πᾶσιν
ἀνέδειξαν τὴν ἐκ τῶν Σκιωναίων τιμωρίαν· ἐκπολιορ-
κήσαντες γὰρ αὐτοὺς καὶ πάντας ἡβηδὸν κατασφά-
ξαντες, παῖδας μὲν καὶ γυναῖκας ἐξηνδραποδίσαντο,*

1 *τοὺς μάλιστα νεωτέρους* (*νεωτάτους* v.) *καὶ* cod., corr. Dind. 11 *Βρασίδου* Dind. 14 *προβεβληκότες* cod., corr. Steph. 19 *ὑπερβαλέσθαι* P[2] 20 *ἀλλοτριωτάτους* P, *ἀλλοτριοῦντας* v., *ἀλλοτριοφρονοῦντας* Dind. 23 *παραδείγματα* P

τὴν δὲ νῆσον οἰκεῖν παρέδοσαν τοῖς Πλαταιεῦσιν, ἐκπεπτωκόσι δι' ἐκείνους ἐκ τῆς πατρίδος.

4 Περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους κατὰ τὴν Ἰταλίαν Καμπανοὶ μεγάλῃ δυνάμει στρατεύσαντες ἐπὶ Κύμην ἐνίκησαν μάχῃ τοὺς Κυμαίους καὶ τοὺς πλείους τῶν ἀντιταχθέντων κατέκοψαν. προσκαθεζόμενοι δὲ τῇ πολιορκίᾳ καὶ πλείους προσβολὰς ποιησάμενοι κατὰ κράτος εἷλον τὴν πόλιν. διαρπάσαντες δ' αὐτὴν καὶ τοὺς καταληφθέντας ἐξανδραποδισάμενοι τοὺς ἱκανοὺς οἰκήτορας ἐξ αὐτῶν ἀπέδειξαν.

77 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀστυφίλου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Λεύκιον Κοΐντιον καὶ Αὖλον Σεμπρώνιον, Ἠλεῖοι δ' ἤγαγον ὀλυμπιάδα ἐνενηκοστήν, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Ὑπέρβιος Συρακόσιος. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀθηναῖοι μὲν κατά τινα χρησμὸν Δηλίοις ἀπέδοσαν τὴν νῆσον, καὶ κατῆλθον εἰς τὴν πατρίδα οἱ τὸ Ἀδραμύτιον οἰκοῦντες Δήλιοι.
2 τῶν δὲ Ἀθηναίων οὐκ ἀποδόντων Λακεδαιμονίοις τὴν Πύλον, πάλιν αἱ πόλεις αὗται πρὸς ἀλλήλας διεφέροντο καὶ πολεμικῶς εἶχον. ἃ δὴ πυθόμενος ὁ δῆμος τῶν Ἀργείων ἔπεισε τοὺς Ἀθηναίους φιλίαν
3 συνθέσθαι πρὸς τοὺς Ἀργείους. αὐξομένης δὲ τῆς διαφορᾶς, οἱ μὲν Λακεδαιμόνιοι τοὺς Κορινθίους ἔπεισαν ἐγκαταλιπεῖν τὴν κοινὴν σύνοδον καὶ συμ-

3 κατὰ] περὶ PAH 5 τοὺς add. Dind. 9 καταλειφθέντας PALF², ἐγκαταληφθέντας Hert. 11 ἀριστοφίλου PF², ἀριστοφύλου cet., corr. Palmer. 12 Κοίντιον A, κοίνκτιον P, κοίγκτιον cet. Παῦλον P² 13 σεπρώνιον P ἦγον A 17 οἱ τὸ] οἱ δὲ τὸ P Ἀδραμύτιον PA, Ἀτραμύτιον cet. 18 τῶν δὲ] δὲ om. PA ἀποδιδόντων v. Λακεδαιμονίοις om. PA 19 αὗται] αἵτε P

μαχεῖν τοῖς Λακεδαιμονίοις. τοιαύτης δὲ ταραχῆς
γενομένης καὶ ἀναρχίας οὔσης, τὰ κατὰ τὴν Πελο-
πόννησον ἐν τούτοις ἦν. ἐν δὲ τοῖς ἐκτὸς τόποις 4
Αἰνιᾶνες καὶ Δόλοπες καὶ Μηλιεῖς συμφρονήσαντες
δυνάμεσιν ἀξιολόγοις ἐστράτευσαν ἐπὶ τὴν Ἡρά-
κλειαν τὴν ἐν Τραχῖνι. ἀντιταχθέντων δὲ τῶν Ἡρα-
κλεωτῶν, καὶ μάχης γενομένης ἰσχυρᾶς, ἡττήθησαν
οἱ τὴν Ἡράκλειαν κατοικοῦντες. πολλοὺς δ᾽ ἀπο-
βαλόντες στρατιώτας, καὶ συμφυγόντες ἐντὸς τῶν
τειχῶν, μετεπέμψαντο βοήθειαν παρὰ τῶν Βοιωτῶν.
ἀποστειλάντων δ᾽ αὐτοῖς τῶν Θηβαίων χιλίους ὁπλί-
τας ἐπιλέκτους, μετ᾽ αὐτῶν ἠμύνοντο τοὺς ἐπεστρα-
τευκότας. ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις Ὀλύνθιοι 5
μὲν στρατεύσαντες ἐπὶ πόλιν Μηκύβερναν, φρου-
ρουμένην ὑπ᾽ Ἀθηναίων, τὴν μὲν φρουρὰν ἐξέβαλον,
αὐτοὶ δὲ τὴν πόλιν κατέσχον.

533 Ἐπ᾽ ἄρχοντος δ᾽ Ἀθήνησιν Ἀρχίου Ῥωμαῖοι κα- 78
τέστησαν ὑπάτους Λεύκιον Παπίριον Μουγιλανὸν
καὶ Γάιον Σερουίλιον Στροῦκτον. ἐπὶ δὲ τούτων
Ἀργεῖοι μὲν ἐγκαλέσαντες τοῖς Λακεδαιμονίοις ὅτι
τὰ θύματα οὐκ ἀπέδοσαν τῷ Ἀπόλλωνι τῷ Πυθίῳ,
πόλεμον αὐτοῖς κατήγγειλαν· καθ᾽ ὃν δὴ χρόνον
Ἀλκιβιάδης ὁ στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων ἐνέβαλεν
εἰς τὴν Ἀργείαν ἔχων δύναμιν. τούτους δὲ οἱ Ἀρ- 2
γεῖοι παραλαβόντες ἐστράτευσαν ἐπὶ Τροιζῆνα, πό-
λιν σύμμαχον Λακεδαιμονίων, καὶ τὴν μὲν χώραν

6 Τραχινίᾳ cod., corr. Dind. 14 Μικύβερναν v. 18 Παπύριον F μουτιλάνον cod., corr. Rhod. 19 στράκτον P 20 τοῖς om. FJK Λακεδαιμονίοις] Ἐπιδαυρίοις Palmer. ex Thuc. V 53 23 εἰσέβαλεν v.

*λεηλατήσαντες, τὰς δὲ ἐπαύλεις ἐμπρήσαντες, ἀπηλ-
λάγησαν εἰς τὴν οἰκείαν. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι πα-
ροξυνθέντες ἐπὶ τοῖς εἰς τοὺς Τροιζηνίους παρανο-
μήμασιν ἔγνωσαν διαπολεμεῖν πρὸς Ἀργείους· διὸ
καὶ δύναμιν ἀθροίσαντες ἐπέστησαν ἡγεμόνα Ἆγιν
3 τὸν βασιλέα. οὗτος δὲ μετὰ τῆς δυνάμεως ἐστρά-
τευσεν ἐπὶ τοὺς Ἀργείους, καὶ τὴν μὲν χώραν ἐδήωσε,
πλησίον δὲ τῆς πόλεως ἀγαγὼν τὴν δύναμιν προε-
4 καλεῖτο τοὺς πολεμίους εἰς [τὴν] μάχην. οἱ δ' Ἀρ-
γεῖοι προσλαβόμενοι στρατιώτας παρὰ μὲν Ἠλείων
τρισχιλίους, παρὰ δὲ Μαντινέων οὐ πολὺ λειπομέ-
νους τούτων, προῆγον ἐκ τῆς πόλεως τὸ στρατόπεδον.
μελλούσης δὲ παρατάξεως γίνεσθαι, οἱ στρατηγοὶ
παρ' ἀμφοτέροις διαπρεσβευσάμενοι τετραμηνιαίους
5 ἀνοχὰς συνέθεντο. ἐπανελθόντων δὲ τῶν στρατο-
πέδων ἀπράκτων εἰς τὴν οἰκείαν, δι' ὀργῆς εἶχον
αἱ πόλεις ἀμφότεραι τοὺς συνθεμένους τὰς σπονδὰς
στρατηγούς. διόπερ οἱ μὲν Ἀργεῖοι τοῖς λίθοις
βάλλοντες τοὺς ἡγεμόνας ἀποκτείνειν ἐπεχείρησαν,
καὶ μόγις μετὰ πολλῆς δεήσεως τὸ ζῆν συνεχώρησαν,
τὴν δ' οὐσίαν αὐτῶν δημεύσαντες κατέσκαψαν τὰς
6 οἰκίας. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι τὸν Ἆγιν ἐπεβάλοντο
μὲν κολάζειν, ἐπαγγειλαμένου δ' αὐτοῦ διὰ τῶν
καλῶν ἔργων διορθώσασθαι τὴν ἁμαρτίαν, μόγις
συνεχώρησαν, εἰς δὲ τὸν λοιπὸν χρόνον ἑλόμενοι
δέκα ἄνδρας τοὺς συνετωτάτους, παρακατέστησαν
συμβούλους καὶ προσέταξαν μηδὲν ἄνευ τῆς τούτων*

8 *προσεκαλεῖτο* FJK 9 *τὴν* del. Hert. 11 *πολὺ*] *πολλοῦ* P; f. *πολλῷ* 14 *τετραμηναίους* cod. 20 *μόλις* cod. 23 *τῶν*] f. *τινων* 24 *διορθώσεσθαι* Hert.

γνώμης πράττειν. μετὰ δὲ ταῦτα Ἀθηναίων ἀπο- 79
στειλάντων κατὰ θάλατταν εἰς Ἄργος ὁπλίτας μὲν
χιλίους ἐπιλέκτους, ἱππεῖς δὲ διακοσίους, ὧν ἐστρα-
τήγουν Λάχης καὶ Νικόστρατος· συνῆν δὲ τούτοις
καὶ Ἀλκιβιάδης ἰδιώτης ὢν διὰ τὴν φιλίαν τὴν
πρὸς Ἠλείους καὶ Μαντινεῖς· συνεδρευσάντων δὲ
πάντων, ἔδοξε τὰς μὲν σπονδὰς ἐᾶν χαίρειν, πρὸς
δὲ τὸν πόλεμον ὁρμῆσαι. διὸ καὶ τοὺς ἰδίους ἕκα- 2
στος στρατηγὸς παρώρμησε πρὸς τὸν ἀγῶνα, καὶ
πάντων προθύμως ὑπακουσάντων, ἐκτὸς τῆς πόλεως
534 κατεστρατοπέδευσαν. ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς πάντων
πρῶτον στρατεύειν ἐπ' Ὀρχομενὸν τῆς Ἀρκαδίας.
διὸ καὶ παρελθόντες εἰς Ἀρκαδίαν, προσκαθεζόμενοι
τῇ πόλει καθ' ἡμέραν ἐποιοῦντο προσβολὰς τοῖς
τείχεσι. χειρωσάμενοι δὲ τὴν πόλιν κατεστρατοπέ- 3
δευσαν πλησίον Τεγέας, κεκρικότες καὶ ταύτην πο-
λιορκῆσαι. τῶν δὲ Τεγεατῶν ἀξιούντων τοὺς Λακε-
δαιμονίους βοηθῆσαι κατὰ τάχος, οἱ Σπαρτιᾶται
παραλαβόντες τοὺς ἰδίους πάντας καὶ τοὺς συμμά-
χους ἧκον ἐπὶ τὴν Μαντίνειαν, νομίζοντες ταύτης πο-
λεμουμένης ἀρθήσεσθαι τὴν τῆς Τεγέας πολιορκίαν.
οἱ δὲ Μαντινεῖς τοὺς συμμάχους παραλαβόντες, καὶ 4
αὐτοὶ πανδημεὶ στρατεύσαντες, ἀντετάχθησαν τοῖς
Λακεδαιμονίοις. γενομένης δὲ μάχης ἰσχυρᾶς, οἱ
μὲν ἐπίλεκτοι τῶν Ἀργείων, χίλιοι τὸν ἀριθμὸν
ὄντες, γεγυμνασμένοι δὲ καλῶς τὰ κατὰ τὸν πόλε-
μον, ἐτρέψαντο τοὺς ἀντιτεταγμένους πρῶτοι, καὶ

2 Ἄργος Reiske, αὐτοὺς cod., Ἀργείους Wess. 5 διὰ] διὰ δὲ FJK, εἰ καὶ P 16 πολιορκήσειν v. 19 καὶ τοὺς P, καὶ v.

5 διώκοντες πολὺν ἐποίουν φόνον. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι τἄλλα μέρη τοῦ στρατεύματος τρεψάμενοι καὶ πολλοὺς ἀνελόντες ὑπέστρεψαν ἐπ' αὐτοὺς ἐκείνους, [οἳ] καὶ τῷ πλήθει κυκλώσαντες ἤλπιζον κα-
6 τακόψειν ἅπαντας. τῶν δὲ λογάδων τῷ μὲν πλήθει πολὺ λειπομένων, ταῖς δ' ἀνδραγαθίαις προεχόντων, ὁ μὲν βασιλεὺς τῶν Λακεδαιμονίων προαγωνιζόμενος ἐνεκαρτέρησε τοῖς δεινοῖς, καὶ πάντας ἂν ἀνεῖλεν· ἔσπευδε γὰρ τοῖς πολίταις ἀποδοῦναι τὰς ἐπαγγελίας, καὶ μέγα τι κατεργασάμενος διορθώσασθαι τὴν γεγενημένην ἀδοξίαν· οὐ μὴν εἰάθη γε τὴν προαίρεσιν ἐπιτελέσαι. Φάραξ γὰρ ὁ Σπαρτιάτης, εἷς ὢν τῶν συμβούλων, ἀξίωμα δὲ μέγιστον ἔχων ἐν τῇ Σπάρτῃ, διεκελεύετο τοῖς λογάσι δοῦναι δίοδον, καὶ μὴ πρὸς ἀπεγνωκότας τὸ ζῆν διακινδυ-
7 νεύοντας πεῖραν λαβεῖν ἀτυχούσης ἀρετῆς. ὅθεν ἠναγκάσθη κατὰ τὴν ἀρτίως ῥηθεῖσαν ἐπιταγὴν δοῦναι διέξοδον κατὰ τὴν τοῦ Φάρακος γνώμην. οἱ μὲν οὖν χίλιοι τὸν εἰρημένον τρόπον ἀφεθέντες διελθεῖν διεσώθησαν, οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι μεγάλῃ μάχῃ νικήσαντες καὶ τρόπαιον στήσαντες ἀπῆλθον εἰς τὴν οἰκείαν.

80 Τοῦ δ' ἐνιαυσίου χρόνου διεληλυθότος Ἀθήνησι μὲν ἦρχεν Ἀντιφῶν, ἐν Ῥώμῃ δ' ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλίαρχοι τέτταρες κατεστάθησαν, Γάιος Φούριος καὶ Τίτος Κοΐντιος, ἔτι δὲ Μάρκος Ποστούμιος καὶ

1 ἐποίουν φόνον PAL, φόνον ἐποίουν cet. 4 οἳ del. Reiske, οὓς Wess. 5 λογάδων Rhod., λοχαγῶν cod. 7 προαγωνιζομένων P 9 ἀποδοναι P 12 φάραγξ P 14 λογάσι Reiske, ἀρκάσι cod. 18 ἀποδοῦναι PAL 25 τέτταρες — c. 81, 1 χιλίαρχοι om. A φρούριος PF 26 κόινκτος P

Αὖλος Κορνήλιος. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀργεῖοι καὶ Λα-
535 κεδαιμόνιοι διαπρεσβευσάμενοι πρὸς ἀλλήλους εἰρή-
νην ἐποιήσαντο καὶ συμμαχίαν συνέθεντο. διόπερ 2
οἱ Μαντινεῖς ἀποβαλόντες τὴν ἀπὸ τῶν Ἀργείων
βοήθειαν ἠναγκάσθησαν ὑποταγῆναι τοῖς Λακεδαι-
μονίοις. περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους ἐν τῇ πόλει
τῶν Ἀργείων οἱ κατ' ἐκλογὴν κεκριμένοι τῶν πολι-
τῶν χίλιοι συνεφώνησαν, καὶ τὴν μὲν δημοκρατίαν
ἔγνωσαν καταλύειν, ἀριστοκρατίαν δ' ἐξ αὑτῶν κα-
θιστάναι. ἔχοντες δὲ πολλοὺς συνεργοὺς διὰ τὸ 3
προέχειν τῶν πολιτῶν ταῖς οὐσίαις καὶ ταῖς ἀνδρα-
γαθίαις, τὸ μὲν πρῶτον συλλαβόντες τοὺς δημαγω-
γεῖν εἰωθότας ἀπέκτειναν, τοὺς δ' ἄλλους καταπλη-
ξάμενοι κατέλυσαν τοὺς νόμους καὶ δι' ἑαυτῶν τὰ
δημόσια διῴκουν. διακατασχόντες δὲ ταύτην τὴν
πολιτείαν μῆνας ὀκτὼ κατελύθησαν, τοῦ δήμου
συστάντος ἐπ' αὐτούς· διὸ καὶ τούτων ἀναιρεθέντων
ὁ δῆμος ἐκομίσατο τὴν δημοκρατίαν. ἐγένετο δὲ καὶ 4
ἑτέρα κίνησις κατὰ τὴν Ἑλλάδα· καὶ Φωκεῖς γὰρ
πρὸς Λοκροὺς διενεχθέντες παρατάξει ἐκρίθησαν
διὰ τὴν οἰκείαν ἀνδρείαν· ἐνίκησαν γὰρ Φωκεῖς
ἀνελόντες Λοκρῶν πλείους χιλίων. Ἀθηναῖοι δὲ 5
Νικίου στρατηγοῦντος εἷλον δύο πόλεις, Κύθηρα
καὶ Νίσαιαν· τήν τε Μῆλον ἐκπολιορκήσαντες * ἡβη-
δὸν ἀπέσφαξαν, παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας ἐξηνδραπο-
δίσαντο.

Καὶ τὰ μὲν κατὰ τοὺς Ἕλληνας ἐν τούτοις ἦν. 6

1 Παῦλος P[2] 8 συνεφρόνησαν de la Barre 9 αὐτῶν P
18 ἀνεκομίσατο Reiske 24 πολιορκήσαντες cod., corr.
Dind.; adde πάντας (c. 76, 3)

*κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Φιδηνᾶται μέν, παραγενομέ-
νων εἰς τὴν πόλιν αὐτῶν πρέσβεων ἐκ τῆς Ῥώμης,
7 ἐπὶ μικραῖς αἰτίαις ἀνεῖλον τούτους. ἐφ' οἷς οἱ
Ῥωμαῖοι παροξυνθέντες ἐψηφίσαντο πολεμεῖν, καὶ
προχειρισάμενοι δύναμιν ἀξιόλογον εἵλοντο δικτά-
τωρα Ἄνιον Αἰμίλιον καὶ μετὰ τούτου κατὰ τὸ ἔθος
8 Αὖλον Κορνήλιον ἵππαρχον. ὁ δ' Αἰμίλιος παρα-
σκευασάμενος τὰ πρὸς τὸν πόλεμον, ἀνέζευξε μετὰ
τῆς δυνάμεως ἐπὶ τοὺς Φιδηνάτας. ἀντιταξαμένων
δὲ τῶν Φιδηνατῶν ἐγένετο μάχη ἐπὶ πολὺν χρόνον
ἰσχυρά, καὶ πολλῶν παρ' ἀμφοτέροις πεσόντων
ἰσόρροπος ὁ ἀγὼν ἐγένετο.*

81 *Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Εὐφήμου ἐν Ῥώμῃ
κατεστάθησαν ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλίαρχοι Λεύκιος
Φούριος, Λεύκιος Κοΐντιος, Αὖλος Σεμπρώνιος. ἐπὶ
δὲ τούτων Λακεδαιμόνιοι μετὰ τῶν συμμάχων στρα-
τεύσαντες εἰς τὴν Ἀργείαν Ὑσιὰς χωρίον εἷλον, καὶ
τοὺς ἐνοικοῦντας ἀποκτείναντες τὸ μὲν φρούριον
κατέσκαψαν, αὐτοὶ δὲ πυθόμενοι τοὺς Ἀργείους
ᾠκοδομηκέναι τὰ μακρὰ τείχη μέχρι τῆς θαλάττης,* 536
*ἐπελθόντες τὰ κατεσκευασμένα τείχη κατέσκαψαν,
2 καὶ τὴν εἰς τὴν οἰκείαν ἐπάνοδον ἐποιήσαντο. Ἀθη-
ναῖοι δ' ἑλόμενοι στρατηγὸν Ἀλκιβιάδην, καὶ δόντες
αὐτῷ ναῦς εἴκοσι, προσέταξαν συγκατασκευάσαι τοῖς
Ἀργείοις τὰ κατὰ τὴν πολιτείαν· ἔτι γὰρ ἦσαν ἐν
ταραχαῖς διὰ τὸ πολλοὺς ὑπολελεῖφθαι* τῶν *τὴν*

1 *φιδηνηάται* P[2], *φειδινάται* v. (et infra) 7 *Παῦλον* P[2] 14 *λούκιος φρούριος* PAF 15 *Κοίντιος*] *κορίντιος* PAHL, *κορίνθιος* F, *κορίνκτιος* JKM *Αὖλος*] *Παῦλος* P[2], *καὶ Αὖλος* *f* *σεπρώνιος* P 17 *Ὑσιὰς* Palmer. (ex Thuc. V 83, 2), *ὑγιὰς* AHL, *ἁγίας* P, *ἁγιάς* cet. 26 *τῶν* add. Reiske

ἀριστοκρατίαν αἱρουμένων. ὁ δ' οὖν Ἀλκιβιάδης 3
καταντήσας εἰς τὴν τῶν Ἀργείων πόλιν, καὶ συνε-
δρεύσας μετὰ τῶν τὴν δημοκρατίαν προκρινόντων,
ἐπέλεξε τῶν Ἀργείων τοὺς μάλιστα δοκοῦντας τὰ
τῶν Λακεδαιμονίων αἱρεῖσθαι· μεταστησάμενος δὲ
τούτους ἐκ τῆς πόλεως, καὶ συγκατασκευάσας βε-
βαίως τὴν δημοκρατίαν, ἀπέπλευσεν εἰς τὰς Ἀθήνας.
τούτου δὲ τοῦ ἔτους λήγοντος Λακεδαιμόνιοι μετὰ 4
πολλῆς δυνάμεως ἐμβαλόντες εἰς τὴν Ἀργείαν, καὶ
πολλὴν τῆς χώρας δῃώσαντες, τοὺς φυγάδας τῶν
Ἀργείων κατῴκισαν εἰς Ὀρνεάς· ἐπιτειχίσαντες δὲ
τοῦτο τὸ χωρίον ἐπὶ τῆς Ἀργείας, καὶ φρουροὺς
τοὺς ἱκανοὺς ἀπολιπόντες, προσέταξαν κακοποιεῖν
τοὺς Ἀργείους. ἀπελθόντων δὲ τῶν Λακεδαιμονίων 5
ἐκ τῆς Ἀργείας, Ἀθηναῖοι μὲν συμμαχίαν ἐξέπεμψαν
τοῖς Ἀργείοις τριήρεις τετταράκοντα, ὁπλίτας δὲ
χιλίους καὶ διακοσίους· οἱ δ' Ἀργεῖοι μετὰ τῶν
Ἀθηναίων στρατεύσαντες ἐπὶ τὰς Ὀρνεὰς τήν τε
πόλιν κατὰ κράτος εἷλον καὶ τῶν φρουρῶν καὶ φυ-
γάδων οὓς μὲν ἀπέκτειναν, οὓς δ' ἐξέβαλον ἐκ τῶν
Ὀρνεῶν. ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ τὸ πεντε-
καιδέκατον ἔτος τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου.
Τῷ δ' ἑκκαιδεκάτῳ παρὰ μὲν Ἀθηναίοις ἦν ἄρ- **82**
χων Ἀρίμνηστος, ἐν Ῥώμῃ δ' ἀντὶ τῶν ὑπάτων
χιλίαρχοι κατεστάθησαν τέτταρες, Τίτος Κλαύδιος

1 *αἱρουμένων* PALF², *αἱρουμένους* cet. 6 *τούτους*] *τοὺς* P 10 *πολλὴν*] *οὐ πολλήν* Thuc. VI 7, 1 12 *τῇ Ἀργείᾳ* Schäfer 14 *ἀπελθόντων — Ἀργείας* om. P 21 *τὸ* om. P 23 *ἐξκεδεκάτω* P *παρὰ μὲν Ἀθηναίοις* PA; *παρ' Ἀθηναίοις μὲν* cet. 24 *ἀριστόμνητος* P, *ἀριστόμνηστος* v., corr. Wess. 25 *κατ. τέσσαρες* P, *τέσσαρες κατ.* cet.

*καὶ Σπόριος Ναύτιος, ἔτι δὲ Λούκιος Σέντιος καὶ
Σέξτος Ἰούλιος. ἐπὶ δὲ τούτων παρὰ μὲν Ἠλείοις
ἤχθη ὀλυμπιὰς πρώτη πρὸς ταῖς ἐνενήκοντα, καθ'
2 ἣν ἐνίκα στάδιον Ἐξαίνετος Ἀκραγαντῖνος. Βυζάν-
τιοι δὲ καὶ Καλχηδόνιοι παραλαβόντες Θρᾷκας ἐστρά-
τευσαν εἰς τὴν Βιθυνίαν πολλοῖς πλήθεσι, καὶ τήν
τε χώραν ἐπόρθησαν καὶ πολλὰ τῶν μικρῶν πολι-
σματίων ἐκπολιορκήσαντες ἐπετελέσαντο πράξεις
ὠμότητι διαφερούσας· πολλῶν γὰρ αἰχμαλώτων κρα-
τήσαντες ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν καὶ παίδων ἅπαν-
τας ἀπέσφαξαν.*

3 *Περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους κατὰ τὴν Σικελίαν
Ἐγεσταῖοι πρὸς Σελινουντίους ἐπολέμησαν περὶ χώ-
ρας ἀμφισβητησίμου, ποταμοῦ τὴν χώραν τῶν δια-
4 φερομένων πόλεων ὁρίζοντος. Σελινούντιοι δὲ δια-
βάντες τὸ ῥεῖθρον τὸ μὲν πρῶτον τῆς παραποταμίας
βίᾳ κατέσχον, μετὰ δὲ ταῦτα καὶ τῆς προσκειμένης
χώρας πολλὴν ἀποτεμόμενοι κατεφρόνησαν τῶν ἠδι-
5 κημένων. οἱ δ' Ἐγεσταῖοι παροξυνθέντες τὸ μὲν
πρῶτον διὰ τῶν λόγων πείθειν ἐπεβάλοντο μὴ ἐπι-
βαίνειν τῆς ἀλλοτρίας γῆς· ὡς δὲ οὐδεὶς αὐτοῖς
προσεῖχεν, ἐστράτευσαν ἐπὶ τοὺς κατέχοντας τὴν* 537
*χώραν, καὶ πάντας ἐκβαλόντες ἐκ τῶν ἀγρῶν αὐτοὶ
6 τὴν χώραν κατέσχον. γενομένης δὲ διαφορᾶς μεγά-
λης ἀμφοτέραις ταῖς πόλεσι, στρατιώτας ἀθροίσαν-
τες διὰ τῶν ὅπλων ἐποιοῦντο τὴν κρίσιν. διόπερ*

1 *Sp. Naevius, T. Sergius* Liv. 4, 35 2 *Σέξτος*] *σέξι-
στος* P 5 *χαλκηδόνιοι* cod. 7 *πολισμάτων* v. 8 *ἐπε-
τέλεσαν* v. 13 *Αἰγεσταῖοι* P (et infra) 16 *τῆς παραπο-
ταμίας* — 20 *πρῶτον* om. P 17 *προκειμένης* AFJK

*ἀμφοτέρων παραταξαμένων ἐγένετο μάχη καρτερά,
καθ' ἣν Σελινούντιοι νικήσαντες ἀπέκτειναν τῶν
Ἐγεσταίων οὐκ ὀλίγους. οἱ δ' Ἐγεσταῖοι ταπεινω-* 7
*θέντες καὶ καθ' ἑαυτοὺς οὐκ ὄντες ἀξιόμαχοι, τὸ
μὲν πρῶτον Ἀκραγαντίνους καὶ Συρακοσίους ἔπει-
θον συμμαχῆσαι· ἀποτυχόντες δὲ τούτων ἐξέπεμψαν
πρεσβευτὰς εἰς τὴν Καρχηδόνα, δεόμενοι βοηθῆσαι·
οὐ προσεχόντων δ' αὐτῶν, ἐζήτουν τινὰ διαπόντιον
συμμαχίαν· οἷς συνήργησε ταὐτόματον. Λεοντίνων* **83**
*γὰρ ὑπὸ Συρακοσίων ἐκ τῆς πόλεως μετῳκισμένων
καὶ τὴν πόλιν καὶ τὴν χώραν ἀποβεβληκότων, οἱ
φυγάδες αὐτῶν συστραφέντες ἔκριναν πάλιν τοὺς
Ἀθηναίους προσλαβέσθαι συμμάχους, ὄντας συγγε-
νεῖς. περὶ δὲ τούτων κοινολογησάμενοι τοῖς ἔθνε-* 2
*σιν οἷς συνεφρόνησαν, κοινῇ πρέσβεις ἐξέπεμψαν
πρὸς Ἀθηναίους, ἀξιοῦντες μὲν βοηθῆσαι ταῖς πό-
λεσιν αὐτῶν ἀδικουμέναις, ἐπαγγειλάμενοι δὲ συγ-
κατασκευάσειν αὐτοῖς τὰ κατὰ τὴν Σικελίαν πράγ-
ματα. παραγενομένων οὖν εἰς τὰς Ἀθήνας τῶν* 3
*πρέσβεων, καὶ τῶν μὲν Λεοντίνων τὴν συγγένειαν
προφερομένων καὶ τὴν προϋπάρχουσαν συμμαχίαν,
τῶν δ' Ἐγεσταίων ἐπαγγελλομένων χρημάτων τε
πλῆθος δώσειν εἰς τὸν πόλεμον καὶ συμμαχήσειν
κατὰ τῶν Συρακοσίων, ἔδοξε τοῖς Ἀθηναίοις ἐκπέμ-
ψαι τινὰς τῶν ἀρίστων ἀνδρῶν καὶ διασκέψασθαι
τὰ κατὰ τὴν νῆσον καὶ τοὺς Ἐγεσταίους. παραγε-* 4
*νομένων οὖν τούτων εἰς τὴν Ἔγεσταν, οἱ μὲν Ἐγε-
σταῖοι χρημάτων πλῆθος ἐπέδειξαν, τὰ μὲν οἴκοθεν,*

12 *τοὺς* Dind., *αὐτοὺς* cod., *αὖ τοὺς* Reiske 24 *ἔδοξε** (eraso *ν*) *οὖν τοῖς* P 27 *αἴγεσταν* P

τὰ δὲ παρὰ τῶν ἀστυγειτόνων χρησάμενοι φαντα-
5 σίας ἕνεκεν. ἀνελθόντων δὲ τῶν πρέσβεων καὶ τὴν
εὐπορίαν τῶν Ἐγεσταίων ἀπαγγειλάντων, συνῆλθεν
ὁ δῆμος περὶ τούτων. προτεθείσης δὲ τῆς βουλῆς
περὶ τοῦ στρατεύειν ἐπὶ Σικελίαν, Νικίας μὲν ὁ
Νικηράτου, θαυμαζόμενος ἐπ' ἀρετῇ παρὰ τοῖς πο-
λίταις, συνεβούλευε μὴ στρατεύειν ἐπὶ Σικελίαν·
6 μὴ γὰρ δυνατὸν ὑπάρχειν ἅμα τε Λακεδαιμονίοις
διαπολεμεῖν καὶ δυνάμεις μεγάλας ἐκπέμπειν δια-
ποντίους, καὶ τῶν Ἑλλήνων μὴ δυναμένους κτή-
σασθαι τὴν ἡγεμονίαν ἐλπίζειν τὴν μεγίστην τῶν
κατὰ τὴν οἰκουμένην νήσων περιποιήσασθαι, καὶ
Καρχηδονίους μέν, ἔχοντας μεγίστην ἡγεμονίαν καὶ
πολλάκις ὑπὲρ τῆς Σικελίας πεπολεμηκότας, μὴ
δεδυνῆσθαι κρατῆσαι τῆς νήσου, τοὺς δὲ Ἀθη-
ναίους, πολὺ λειπομένους τῇ δυνάμει τῶν Καρχη-
δονίων, δορίκτητον ποιήσασθαι τὴν κρατίστην τῶν
84 νήσων. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα διαλεχθέντος αὐτοῦ
[περὶ] τῆς προκειμένης ὑποθέσεως οἰκεῖα, τῆς ἐναν-
τίας γνώμης προεστηκὼς Ἀλκιβιάδης, ἐπιφανέστατος 538
Ἀθηναίων, ἔπεισε τὸν δῆμον ἐπανελέσθαι τὸν πό-
λεμον· ἦν γὰρ ὁ ἀνὴρ οὗτος δεινότατος μὲν εἰπεῖν
τῶν πολιτῶν, εὐγενείᾳ δὲ καὶ πλούτῳ καὶ στρατηγίᾳ
2 διωνομασμένος. εὐθὺς οὖν ὁ δῆμος στόλον ἀξιό-
χρεων κατεσκεύασε, τριάκοντα μὲν τριήρεις παρὰ
τῶν συμμάχων λαβών, ἰδίας δ' ἑκατὸν καταρτίσας.
3 ταύτας δὲ κοσμήσας πᾶσι τοῖς εἰς πόλεμον χρησί-

2 ἀπελθόντων cod., corr. Dind.; f. ἐπανελθόντων 12 περιποιήσεσθαι Dind. 19 περὶ aut οἰκεῖα del. Reiske 27 ταύτας δὲ κοσμήσας Dind., ταύτας ἐκόσμησε P²FJK, ταύτας τε κοσμήσας cet. χρησίμοις] καὶ add. P²FJK

μοις κατέλεξεν ὁπλίτας εἰς πεντακισχιλίους, στρα-
τηγοὺς δὲ τρεῖς ἐχειροτόνησεν ἐπὶ ταύτην τὴν στρα-
τηγίαν, Ἀλκιβιάδην καὶ Νικίαν καὶ Λάμαχον.
Ἀθηναῖοι μὲν οὖν περὶ ταῦτα ἦσαν. — Ἡμεῖς δὲ πα- 4
ρόντες ἐπὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ πολέμου τοῦ συστάντος
Ἀθηναίοις καὶ Συρακοσίοις, κατὰ τὴν ἐν ἀρχῇ πρό-
θεσιν τὰς ἑπομένας πράξεις εἰς τὴν ἐχομένην βίβλον
κατατάξομεν.

